COLLEGII HISTORICI ACADEMIÆ LITERARUM CRACOVIENSIS N. 45.

ACTA HISTORICA

RES GESTAS POLONIAE ILLUSTRANTIA

ab anno 1507 usque ad annum 1795.

TOMUS XII

continet:

LEGES, PRIVILEGIA ET STATUTA

CIVITATIS CRACOVIENSIS

(1507—1795).

WYDAWNICTWA KOMISYI HISTORYCZNEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE N. 45.

AKTA HISTORYCZNE

DO OBJAŚNIENIA RZECZY POLSKICH SŁUŻĄCE

od roku 1507 do roku 1795.

TOM XII

zawiera:

PRAWA, PRZYWILEJE I STATUTA

MIASTA KRAKOWA

(1507—1795).

W KRAKOWIE,
W DRUKARNI »CZASU« FR. KLUCZYCKIEGO I SP.
pod zarządem J. Łakocińskiego.
1890.

1050

EDITIONUM COLLEGII HISTORICI ACADEMIAE LITERARUM CRACOVIENSIS
Nr. 45.

ACTA HISTORICA
RES GESTAS POLONIÆ ILLUSTRANTIA

AB ANNO 1507 USQUE AD ANNUM 1795.

TOMUS XII.

LEGES, PRIVILEGIA ET STATUTA CIVITATIS CRACOVIENSIS
(1507—1795)

edidit
Dr Franciscus Piekosiński.

TOMUS II.
(1587 – 1696).
Volumen I.

Prof. Fr. X. Prusík

CRACOVIAE
SUMPTIBUS ACADEMIAE LITERARUM CRACOVIENSIS.
E TYPOGRAPHIA „CZAS“, FRANCISCI KLUCZYCKI ET SOC.
Provisore Josepho Lakociński.
1890.

WYDAWNICTWA KOMISYI HISTORYCZNEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE
Nr. 45.

PRAWA
PRZYWILEJE I STATUTA
MIASTA KRAKOWA

(1507—1795)

zebrał i wydał

Dr Franciszek Piekosiński.

TOM II
(1587 — 1696).

Zeszyt 1.

Prof. Fr. X. Prusík

W KRAKOWIE
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI KRAKOWSKIEJ.

W DRUKARNI „CZASU“ FR. KLUCZYCKIEGO I SP.
pod zarządem Józefa Łakocińskiego.
1890.

114.102

Zgodnie z programem, jaki swego czasu w przedmowie do tomu Igo Praw, przywilejów i statutów miasta Krakowa (1507—1795) dla niniejszej publikacyi zakreśliliśmy, przystępujemy obecnie do wydawnictwa tomu IIgo.

Tom IIgi obejmie akta od r. 1587 do 1696, to jest z czasów panowania Zygmunta III, Władysława IV, Jana Kazimirza, Michała Korybuta oraz Jana III i podzielony będzie z powodu obfitości materyjału na trzy wolumina. Wolumen pierwszy, który właśnie niniejszem ogłaszamy, obejmuje listy i przywileje monarsze oraz wilkirze powszechnie obowiązujące; wolumen drugi obejmie ustawodawstwo cechowe; wolumen trzeci i ostatni celniejsze akta, odnoszące się do majątku miejskiego, budżety miejskie, wreszcie indeks osób i przedmiotów do całego tomu.

W niniejszym woluminie ogłaszamy 752 aktów, w nich 259 przywileji lub też listów królewskich, 14 aktów dostojników rzeczypospolitej, 391 wilkirzy, to jest senatuskonsultów i plebiscytów, wreszcie 88 promulgacyj różnych aktów, dokonanych przez woźnych, pomiędzy któremi 10 ogłoszeń odnosi się do mandatów królewskich, 20 do poleceń różnych dostojników rzeczypospolitej i komisarzy, a 58 do uchwał rady miejskiej.

Niewszystkie jednak akta i przywileje, odnoszące się do miast Krakowa, Kazimirza i Kleparza, znalazły się w archiwum miejskiem, czyto w oryginałach lub kopijach, czy też w oblatach w księgach konsularnych. *Volumina legum* podają przeszło 60 konstytucyj sejmowych, odnoszących się do miast powyższych, a z tych konstytucyj zaledwo kilka w formie przywileji w archiwum miasta się znalazło, o innych nie ma w temże archiwum żadnego śladu. Trudno przypuścić, iżby właśnie tylko ta kategoryja aktów uległa zatraceniu; może nie co do wszystkich konstytucyj wydane były z kancelaryi królewskiej listy i przywileje, może też znowu te przywileje, które tylko na pewien przeciąg czasu służyć miały, z upływem naznaczonego terminu zostały wycofane i skasowane.

I tak o następujących aktach, nieznajdujących się w archiwum m. Krakowa, przechowały nam wiadomość *Volumina legum:*

1588, na sejmie koronacyjnym aprobowano wolność m. Krakowa od podwód, dekretami Zygmunta I, Zygmunta Augusta i Stefana króla zachowaną (Vol. II, f. 1241);

1589, na sejmie warszawskim darowano i odpuszczono mieszczanom i obywatelom miast Krakowa, Kazimirza i Kleparza szos z poborem do czterech egzakcyj, oraz nadano pobór czopowego od wszelakiego picia do dwu egzekcyj względnie na rok, na poprawę murów i baszt miejskich (Vol. II, f. 1287—1289).

1590, na sejmie warszawskim postanowiono, aby m. Kraków ludźmi i rzeczami do obrony należącemi, przez prowizory opatrzone było; co na sejmie r. 1591 zniesiono, *cessante periculo* od Turków (Vol. II, f. 1325, 1377);

1598, na sejmie warszawskim m. Kazimirzowi od statków kupieckich, które na brzegach Wisły budują się i ładują, od każdego statku po złotemu jednemu opłaty na poprawę tychże brzegów w myśl przywileju króla Stefana (z r. 1585 N. 291) przyznano (Vol. II, f. 1471);

1601, na sejmie warszawskim pozwolono m. Krakowu na oprawę miasta i insze potrzeby od karczmarzy krakowskich od achtela piwa po groszu wybierać wiecznemi czasy; warowano, że od mieszczan krakowskich cła od żadnych towarów na Wiśle, które z Szląska do Korony prowadzą, szlachta wiecznemi czasy pobierać nie ma; wreszcie dwie egzakcyje szosu i poboru i jedno czopowe, że je miasto dla nagłej potrzeby ekspedycyi inflanckiej ustąpiło, na inny czas odłożono, co jeszcze na sejmach r. 1611 i 1616 ponowiono (Vol. II, f. 1516, Vol. III, f. 27 i 287); natomiast postanowiono, iżby most kazimirski u Krakowa był budowany przez mieszczany *sub poena mille marcarum* (Vol. II, f. 1518);

1611, na sejmie warszawskim postanowiono, aby miasta dóbr ziemskich nie kupowały, *salvis privilegiis civitatum Cracoviensis et Pruthenicarum*, w których mieściech wedle prawa wolno *privatis civibus* dobra kupować, ale te kupna miastom należeć nie mają (Vol. III, f. 14); w mieście Krakowie fórtki prywatne wszystkie w murach miasta (wyjąwszy dwie) do sześciu niedziel zamurować nakazano i aby ich więcej nieważono się, zabroniono, co następnie na sejmie warszawskim r. 1661 wznowiono, a na konfederacyi generalnej roku 1668 obie powyższe konstytucyje reasumowano (Vol. III, f. 27, Vol. IV, f. 722 i 1045); wreszcie naznaczono komisarzy do przesłuchania liczby mieszczan krakowskich z prowentów miasta, w osobach kanoników Jędrzeja Lipskiego i Kaspra Niewiarowskiego, oraz posłów Jędrzeja Oleśnickiego, Marcina Silnickiego i Stanisława Iordana, co znowu na sejmie warszawskim r. 1613 wznowiono (Vol. III, f. 30 i 171);

1613, na sejmie warszawskim warowano, aby miasto Kraków wedle praw i przywilejów od książąt i królów polskich z dawna nadanych, zachowane było (Vol. III, f. 171);

1616, na sejmie warszawskim postanowiono, że ktobykolwiek w m. Krakowie *plebeiae conditionis* przy hamowaniu tumultów i imaniu gwałtowników sprzeciwiał się albo jakimkolwiek sposobem oponować się chciał, tedy takowych *nihil derogando statuto Torunensi* sam urząd miejski imać może; oprócz tego wójtostwo krakowskie miastu Krakowu wiecznemi czasy inkorporowano (Vol. III, f. 285);

1620, na sejmie warszawskim miasta Kraków, Lwów, Kamieniec podolski i inne, iż granicom nieprzyjacielskim są przyległe, strzelbą, prochem, ludźmi i innemi rzeczami do obrony należącemi, opatrzyć postanowiono (Vol. III, f. 374);

1621, na sejmie warszawskim postanowiono, iż podczas pospolitego ruszenia ks. biskup krakowski przy miescie stołecznem Krakowie podczas odjechania senatorów i starosty miejsca tamtego rezydować będzie (Vol. III, f. 419);

1633, na sejmie koronacyjnym miastu Krakowu na restauracyję ratusza pogorzałego od towaru wszelakiego od grzywny po groszu do sejmu sześcioniedzielnego pobierać dozwolono, co na sejmach r. 1635 i 1641 do lat dwu i znowu do lat dwu prolongowano; zaś miasto Kleparz opustoszałe, aby się obywatele tem prędzej poratować mogli, od podwód i podatków do lat 4 uwolniono (Vol. III, f. 827, 891, Vol. IV, f. 22);

1635, na sejmie warszawskim postanowiono, iż trzymający w Krakowie dobra *iure civili*, niebędący ani szlachtą ani mieszczany, winni *ius civitatis* przyjąć oraz zatrzymane podatki i *onera civitatis* płacić; na tymże sejmie zakazano wyciągać stanowisk i stacyj żołnierskich w jurysdykcyi wszystkiej miasta Krakowa, Kazimirza, Stradomia i Kleparza i innych przyległości miasta tego *sub poena infamiae* (Vol. III, f. 886, 887);

1650, na sejmie warszawskim m. Krakowu *praesidium* dostateczne z wójsk na sejmie uchwalonych postanowiono, a zabiegając niebezpieczeństwom z powodu tumultów, konstytucyje wszystkie *contra violatores securitatis publicae* także o tumultach ferowane i statut toruński reasumowano (Vol. IV f. 334);

1652, na sejmie warszawskim m. Kraków z przedmieściami przy dawnych libertacyjach zachowano i od stanowisk i stacyj łanowych wszelakich wolne deklarowano (Vol. IV, f. 371), nadto zaś tak zamek jak i miasto *sufficienti praesidio* z ludzi służebnych opatrzyć postanowiono (Vol. IV, f. 376); miastu zaś Kleparzowi warowano, aby względem zaczęcia municyi kosztem jego własnym, tameczni mieszczanie nie mieli żadnego impedymentu (Vol. IV, f. 376);

1654, na sejmie warszawskim postanowiono, aby stan duchowny i szlachecki, ktorzyby w miastach dobra *iuri civili subiecta, quocumque iuris titulo* trzymali, wszystkie publiczne sejmami *et laudis* uchwalone na sejmikach podatki ze wszystkich tych dóbr płacili. Toż się ma rozumieć o dobrach, kamienicach i domach duchownych i szlacheckich w m. Krakowie, podatkom z dawna podległych, z których podatki szosami mają być wydawane, rachując z każdej osady tak wiele sympl szosu, ile poborów tak na sejmach jako i na sejmikach uchwalonych będzie (Vol. IV, f. 452);

1658, na sejmie warszawskim rzemieślników m. Krakowa od płacenia dupli poborowej, uniwersałem r. 1629 opisanej, tak *pro praeteritis* jako i *in futurum* uwolniono; postanowiono, aby dóbr tak w mieście Krakowie jak i na przedmieściach jego nabywać i nabytych *a iure et iurisdictione reipublicae et civitatis avellere* nikomu wolno nie było,

co wszystko służyć ma także Kazimirzowi, Stradomiowi i Kleparzowi; ponieważ dla fortyfikacyi Krakowa, Kleparz, Stradom i inne przedmieścia nie mogły się na tych, na których przed tem zasadzone były, budować placach, przeto naznaczono komisarzy, którzyby na tych placach, które delineacyja inżyniera w fortyfikacyi zamknie, miejsca klasztorom i kościołom zburzonym i place tym, którzy budować się zechcą, a na swoich dawnych dla fortyfikacyi pomienionej budować się nie mogą, wymierzyli i naznaczyli; przyczem miasteczko Biskupie, które dla fortyfikacyi Krakowa na dawnem swojem miejscu budować się nie może, na Promnik biskupi przenieść pozwolono; wreszcie zawarowano, aby miasta stołeczne i pograniczne, jak Kraków, Warszawa, Poznań i t. d. kosztem całej rzeczypospolitej *praesidium* miały (Vol. IV, f. 549, 551);

1659, na sejmie warszawskim reasumowano zeszłoroczną konstytucyję o fortyfikacyi m. Krakowa, naznaczając nową komisyję na delinacyję fortyfikacyi i wyznaczenie miejsc kościołom, klasztorom, Kleparzowi, Stradomiowi i t. p. przyczem wszystkich, którzy w tej nowej dymensyi budować się będą, od wszelkich podatków rzeczypospolitej do lat trzech uwolniono; w mieście Kazimirzu zaś dla jego spustoszenia, duplę z rzemieślników zniesiono (Vol. IV, f. 620, 621);

1661, na sejmie warszawskim dla bezpieczeństwa m. Krakowa wszystkie statuta i konstytucyje *de tumultibus* reasumowano (Vol. IV, f. 722);

1668, na konfederacyi generalnej warszawskiej m. Kraków do związku konfederacyi przyjęto, a względem pospolitego ruszenia przy prawach i konstytucyi z r. 1621 zachowano (Vol. IV, f. 1045);

1669, na sejmie elekcyjnym opatrzenie fortec, między innemi także Krakowa postanowiono (Vol. V, f. 18);

1674, na konfederacyi generalnej warszawskiej m. Kraków *in gremium confoederationis* przyjęto, przy prawach i prerogatywach zachować deklarowano, *ad praesidium civitatis sumptibus ultra beneplacitum* ich *non obligando* (Vol. V, f. 227);

1676, na sejmie koronacyjnym m. Krakowu prawa, wolności i przywileje wszystkie tak samemu miastu jako też i szkole strzeleckiej *alias* rycerskiej nadane, aprobowano; żydów krakowskich bezpieczeństwo warowano, aprobując lauda sejmiku proszowskiego z lat 1672 i 1676, *quoad punctum* tumultów przeciwko żydom postanowione (Vol. V, f. 385, 387);

1677, na sejmie warszawskim m. Kazimirzowi i Stradomiowi prawa, wolności i przywileje aprobowano i przy konstytucyi *anni* 1635 względem niepłacenia chlebów zimowych i innych ciężarów żołnierskich zachowano; m. Kraków z przedmieściami przy dawnych prawach zachowując, od wszelkich asygnacyj, stanowisk, noclegów, przechodów, hibern, chlebów i wszystkich innych egzakcyj żołnierskich uwolniono, natomiast postanowiono, aby osoby wszelkie na gruntach miejskiej iurysdykcyi podległych, mieszkające, i rzemiosła, handle, szynki przy temże mieście prowadzące, wszelkie *onera reipublicae et civitatis* zarówno jak inni mieszczanie, ponosiły (Vol. V, f. 465, 473);

1678, na sejmie grodzieńskim pozwolono m. Krakowu *in supplementum* zatrzymanych podatków, czopowe *ad instar* czopowego województwa krakowskiego na lat dwa, co także służyć miało Kazimirzowi i żydom, Kleparzowi, Wesołej i innym przedmieściom; nadto na poprawę dróg i inne potrzeby cło m. Krakowu od wszelakich towarów cudzoziemskich, koni i wozów, należące podług dawnych praw, do lat dwóch *in duplo* podniesiono, co wszystko na sejmie warszawskim r. 1683 do lat czterech prorogowano (Vol. V, f. 562 i 672); na tymże sejmie przywilej magistratowi m. Krakowa *super liberam electionem consulum et praesidentium* od króla Jana III d. 30 grudnia 1677 nadany, aprobowano; żydom wreszcie kazimirskim przy Krakowie, którzy dwuletniem powietrzem większą częścią wymarli, a inni przed tą zarazą do Wodzisławia zbiegli, ogniem nawiedzeni, do wielkiej nędzy i ubóstwa przyszli, aby kredytorom swoim *solvendo* być mogli, komisarzy naznaczono, którzyby długi *per partes* egzekwowane, podzielili i na który czas płacić mają, postanowili i t. d. (Vol. V, f. 566);

1683, na sejmie warszawskim prorogowano m. Krakowu czopowe drugie, tudzież cło *in duplo* od koni i wozów cudzoziemskich na naprawę dróg; szynków wszelakich w klasztorach i poświętnych domach, także handlów *cuiuscunque generis* towarów, oficyn rzemieślniczych, *cum praeiudicio* ubogich ludzi zagęszczonych, zakazano; wreszcie względem wolności od noclegów żołnierskich, stanowisk i hibern przedmieść krakowskich, konstytucyję *anni* 1635 reasumowano i postanowiono, że takowa konstytucyja także Kazimirzowi, Kleparzowi, Stradomiowi, Wesołej i żydom w mieście służyć ma (Vol. V, f. 672);

1690, na sejmie warszawskim żydom *securitatem* tak na osobach, jako *et in commerciis* według dawnych praw im nadanych zachowano, a zabiegając często będącym w mieście Krakowie tumultom, komendanta z ludźmi w samym mieście dać deklarowano (Vol. V, f. 771).

Co do źródeł, z których materyjał do niniejszej publikacyi czerpaliśmy, zostały one już w przedmowie do tomu pierwszego podane i opisane, tu ich więc nie powtarzamy. Dodajemy tylko, że najcelniejsza część dawnego archiwum m. Krakowa, mianowicie księgi radzieckie i ławnicze miast Krakowa, Kazimirza i Kleparza oraz księgi jurydyk znajdują się jeszcze do tej chwili w przechowaniu urzędu hipotecznego przy c. k. Sądzie krajowym krakowskim, co niezwykle korzystanie z nich utrudnia; a chociaż Rada miasta już od lat kilkunastu przedsiębierze starania u c. k. Rządu, celem zwrócenia miastu tych cennych zabytków przeszłości, i chociaż ostatnie usiłowania w tym kierunku przed kilku laty nanowo podjęte a obecnie w toku będące, dozwalają rokować nadzieję pomyślnego rezultatu, przecież do tej chwili uzupełnienie dawnego archiwum m. Krakowa temi księgi jeszcze nie nastąpiło.

Co się wreszcie tyczy metody wydawniczej, zachowaliśmy tę samą, jaka przy wydaniu tomu pierwszego zastósowaną została.

We Lwowie dnia 28 lutego 1890.

Wydawca.

Wykaz chronologiczny aktów

w tym zeszycie zamieszczonych.

I.

Leges, plebiscita et senatus consulta.

772. 1587. die 27. m. Februarii, Cracoviae.
Senatus consultum de testudinibus Iudaeis non conducendis 1

773. 1587. die 20. m. Aprilis, Casimiriae.
S. c. [1]) de rationibus civilibus singulis annis a quaestoribus die festo Trium Regum reddendis 1

774. 1588. die 15. m. Ianuarii, Cracoviae.
Sigismundus III. r. P. iura et privilegia civibus Cracoviensibus ab antecessoribus suis impertita, rata esse iubet 2

775. 1588. die 10. m. Martii, Casimiriae.
Plebiscitum de scabinis solum ex duodecim viris et de consulibus solum ex advocatis et scabinis deligendis 5

776. 1588. die 17. m. Martii, Casimiriae.
Edictum vicecapitanei Cracoviensis de pretio panis et cervisiae 6

777. 1588. die 29. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de civitate impertienda 6

778. 1588. die 21. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 8

779. 1589. die 17. m. Aprilis, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. civibus Cracoviensibus exigendi portorium a mercatoribus peregrinis dat potestatem 10

780. 1589. die 17. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem civibus Cracoviensibus, ut ad vias reficiendas animum intendere possint, vectigal pontaticum exigendi potestatem tribuit 13

781. 1589. die 20. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem civibus Casimiriensibus novum vectigal pontaticum exigendi concedit potestatem 15

[1] Tak będziemy odtąd skracać „Senatus consultum.“

782. 1589. die 29. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem consulibus Casimiriensibus mandat, ut consulibus Cracoviensibus residuam exactionem, quae »ducillaris« dicebatur, exsolvant 16
783. 1589. die 24. m. Maii, Lublini.
Idem statuit, praetereuntes emporium Cracoviense absque solutione portorii, confiscatione mercium puniendos esse 17
784. 1589. die 25. m. Maii, Lublini.
Idem civibus Cracoviensibus vectigal cerevisiarium exigendi potestatem tribuit 18
785. 1589. die 6. m. Iunii, Cracoviae.
Consules Cracovienses Ioanni Schilling secretario et notario civitatis, ducentos thaleros dono dant salariumque eiusdem annuum augent 19
786. 1589. die 22. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de decurionibus vici Magni valli, qui in ordine publico custodiendo curam adhibeant, deligendis 21
787. 1589. die 29. m. Decembris, Varsoviae.
Anna r. P. magnum procuratorem arcis Cracoviensis hortatur, ut consules Casimirienses solum ex numero scabinorum deligat 22
788. 1590. die 22. m. Februarii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. plebiscitum de electione consulum Clepardiensium ratum facit 22
789. 1590. die 14. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem mandat, ut areae desertae in civitate Casimiriensi intra annum aedificiis compleantur 22
790. 1590. die 2. m. Maii, Varsoviae.
Idem officialibus quibusdam mandat, ut de damnis, quae civitas Casimiriensis in ripa fluvii Vistulae a navigantibus patitur, inquirant 23
791. 1590. die 16. m. Maii, Varsoviae.
Idem civitati Casimiriensi redimendi domos in fundo Bawoł sitas, dat potestatem 24
792. 1590. die 26. m. Maii, Varsoviae.
Idem civibus Cracoviensibus facultatem exigendi vectigal cerevisiarum prorogat 25
793. 1590. die 15. m. Novembris, Varsoviae.
Idem magno procuratori arcis Cracoviensis mandat, ut consules Casimirienses solum ex ordine scabinorum eiusdem civitatis deligat 26
794. 1590. die 17. m. Novembris, in Szydłów.
Idem consulibus Cracoviensibus mandat, ne civibus, qui ob pestem grassantem urbem deseruerint, denuo introitum in civitatem concedant 26
795. 1591. die 12. m. Martii, Varsoviae.
Idem civibus Cracoviensibus facultatem exigendi vectigal cerevisiarium iterum prorogat 27
796. 1591. die 18. m. Iulii, Cracoviae.
Sigismundi III. r. P. decretum, inter civitatem Casimiriensem et magnum procuratorem arcis Cracoviensis de electione consulum litem dirimens 28
797. 1591. die 17. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 29

798. 1591. die 21. m. Novembris, in Wiślica.
Sigismundus III. rex Poloniae scribit consulibus Cracoviensibus, quomodo se peste grassante gerere debeant 30

799. 1591. die 22. m. Decembris, in Wislica.
Idem proconsuli consulibusque Casimiriensibus mandat, ut vestes hominum peste mortuorum concremari faciant 31

800. 1592. die 3. m. Ianuarii, in Wislica.
Idem consules Cracovienses hortatur, ut peste grassante cautionem adhibeant 32

801. 1592. die 6. m. Ianuarii, in Wislica.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus Ioannem Zamoyski pincernam Lomzensem et Iacobum Gosławski medicum commendat 32

802. 1592. die 8. m. Ianuarii, in Wislica.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut auctores seditionum persequantur 33

803. 1592. die 24. m. Ianuarii, in Wislica.
Idem Ioannem Zamoyski secretarium suum proconsuli consulibusque Cracoviensibus iterum commendat 34

804. 1592. die 11. m. Martii, Cracoviae.
Pactum consulum Cracoviensium cum Stanislao Węgrzynek de luto et quisquiliis ex urbe evehendis 34

805. 1592. die 4. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de depositorio plumbi in alium transferendo locum . 37

806. 1592. die 25. m. Iunii, Cracoviae.
Plebiscitum de adnotationibus nonnisi in libris fori competentis consignandis 38

807. 1592. die 10. m. Iulii, Cracoviae.
Sigismundus III. r. P. proconsulem consulesque Cracovienses hortatur, ut pactum cum Stanislao Węgrzynek de emundatione urbis initum, quamprimum exsequi faciant 40

808. 1592. die 7. m. Decembris, Varsoviae.
Idem consules Casimirienses hortatur, ut de exstinguenda peste curam adhibeant 40

809. 1593. die 16. m. Ianuarii, Cracoviae.
Pactum consulum Cracoviensium cum consulibus Clepardiensibus de vecturis et de caupona vinaria 41

810. 1593. die 12. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de foro, quod civibus Cracoviensibus competit . . . 45

811. 1593. die 23. m. Iulii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. civitati Casimiriensi utendi cera miniata dat potestatem 46

812. 1593. die 23. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de consulibus, qui ad causas civitatis tractandas et residua vectigalia exigenda curam adhibeant, deligendis 46

813. 1593. die 3. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de rationibus civilibus reddendis 48

814. 1593. die 26. m. Augusti, Casimiriae.
Scabini Casimirienses et Stradomienses ad iudicia exercenda certos quosdam dies constituunt 48

815. 1594. die 21. m. Martii, Casimiriae.
Plebiscitum de adnotationibus nonnisi in libris fori competentis consignandis 50

816. 1594. die 29. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de potestate quaestorum aerarii civilis 50
817. 1594. die 15. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de reditibus quibusdam in consules distribuendis . . 52
818. 1595. die 3. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de praeceptis sub comitiis regni observandis 54
819. 1596. die 5. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de appellationibus ad iudicium regium vel ad iudicium commissoriale Sex Civitatum interponendis 55
820. 1596. die 6. m. Februarii, Cracoviae.
Promulgatio s. c. de appellationibus interponendis . . . 56
821. 1596. die 28. m. Februarii, Cracoviae.
Sigismundus III. r. P. capitaneo generali Cracoviensi mandat, ut consulibus Casimiriensibus in portorio exigendo opem ferat . 57
822. 1596. die 5. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de iudiciis peragendis 57
823. 1596. die 12. m. Augusti, Cracoviae.
Sigismundus III. r. P. proconsuli, consulibus, advocato, scabinis et communitati civitatis Cracoviensis mandat, ut dissensiones inter sese exortas, componere studeant 59
824. 1597. die 4. m. Iulii, Cracoviae.
Plebiscitum de testudinibus Iudaeis non conducendis . . 60
825. 1597. die 5. m. Iulii, Casimiriae.
Promulgatio edicti regii de securitate publica 60
826. 1597. die 25. m. Augusti, Varsoviae.
Sigismundus III. rex Poloniae consulibus Cracoviensibus mandat, prospiciant, ne pestis Viennae grassans Cracoviam importaretur 61
827. 1597. die 21. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de tributo a navibus in ripa fluvii Vistulae exstruendis, solvendo 62
828. 1598. die 3. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de munere notarii redituum civilium 62
829. 1599. die 2. m. Februarii, in Częstochowa.
Sigismundus III. r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut sibi granarium civile concedant 65
830. 1599. die 15. m. Martii, Casimiriae.
Proconsulis consulumque Casimiriensium edictum de ordine publico servando 66
831. 1599. die 13. m. Augusti, Cracoviae.
Decretum commissariorum quorundam, inter consules et scabinos Cracovienses de electione scabinorum litem dirimens . . . 66
832. 1599. die 25. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de urbe emundanda 73
833. 1599. die 12. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 74
834. 1600. die 21. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de bombardis, quas personae civitate donatae dare obstringuntur 74
835. 1600. die 6. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de locis vacuis in libris iudicialibus adnotationibus complendis 75

836. 1600. die 9. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de iudiciis scabinalibus lingua Polonica peragendis . 76
837. 1600. die 19. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de turribus et moeniis urbis evacuandis 76
838. 1600. die 25. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 77
839. 1600. die 13. m. Novembris, in Korczyn.
Sigismundus III. r. P. telonario regni mandat, ne a civibus Cracoviensibus insueta portoria exigat 78
840. 1600. die 24. m. Novembris, in Korczyn.
Idem telonarium territorii Osvantimensis monet, ne a civibus Cracoviensibus tributum »quarti grossi« exigat 79
841. 1601. die 14. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de defensione urbis 79
842. 1601. die 11. m. Aprilis, Casimiriae.
Promulgatio legum, quae ad contubernia cauponesque, mensuras et pondera spectant, a palatino Cracoviensi statutarum . . 80
843. 1601. die 17. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 81
844. 1602. die 9. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de salario proconsulum augendo 82
845. 1602. die 1. m. Februarii, Casimiriae.
Promulgatio legum, quae ad contubernia victumque spectant, a palatino Cracoviensi statutarum 83
846. 1602. die 6. m. Februarii, Cracoviae.
Scabini Cracovienses magistratum deponunt 83
847. 1602. die 23. m. Februarii, Cracoviae.
Plebiscitum de iis, qui conciliis plebis adesse negligerent, poena afficiendis 84
848. 1602. die 25. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de iudiciaria praefecti praetorii potestate 85
849. 1602. die 22. m. Augusti, Casimiriae.
Promulgatio praecepti de advenis 86
850. 1603. die 4. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de modo procedendi contra detrectatores consulum et de ordine in iudicio consulari observando 86
851. 1604. die 10. m. Februarii, Cracoviae.
Magistratus consularis Cracoviensis senatus consultum de mutua honestate iam pridem constitutum, renovat 88
852. 1604. die 1. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de munere Quatuorvirorum 89
853. 1604. die 10. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de colloquiis cum plebe habitis, non enuntiandis . . 90
854. 1604. die 10. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de munere notarii redituum civilium 91
855. 1605. die 15. m. Februarii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. privilegium civibus Cracoviensibus a Casimiro II. r. P. a. 1475. impertitum, transcribit 92
856. 1605. die 18. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de moeniis urbis reparandis 92
857. 1605. die 26. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de eadem re 93

858. 1605. die 29. m. Martii, Cracoviae.
Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter cives Cracovienses et cives Lublinenses de portorio quodam litem dirimens 93
859. 1606. die 2. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de poenis contumaciae 95
860. 1606. die 31. m. Martii, Cracoviae.
S. c. quo mercatores et mechanici exteri, civitate donati, pulverem nitratum praestare obstringuntur 95
861. 1606. die 10. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de officina quadam civili, *kappa* dicta, alibi transferenda 96
862. 1606. die 20. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de distributoribus hospitiorum 97
863. 1607. die 25. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de censu, qui redit ex aquaeductu, augendo 97
864. 1607. die 13. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de sagittariorum proconsularium salario augendo . . 98
865. 1608. die 6. m. Februarii, Cracoviae.
Scabini Cracovienses magistratum suum deponunt . . . 98
866. 1608. die 29. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de salario consuli seniori assignando 99
867. 1608. die 21. m. Aprilis, Casimiriae.
Promulgatio consensus ad liberam divenditionem domorum et arearum, vico Iudaeorum adiacentium 100
868. 1608. die 22. m. Decembris, Cracoviae.
Sigismundi III. r. P. decretum, inter cives Cracovienses et Iudaeos Casimirienses de mercatura litem dirimens 100
869. 1609. die 3. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de civitate impertienda 104
870. 1609. die 3. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de depositis servandis 105
871. 1610. die 19. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de censibus, qui ex bonis civilibus percipi solent, augendis 105
872. 1610. die 8. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de armis civilibus perlustrandis 106
873. 1611. die 18. m. Iunii, Cracoviae.
Magistratus consularis Cracoviensis consules quosdam ad augendos census civiles designat 107
874. 1613. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut suppetiante palatino Cracoviensi, tumultum imminentem prohibere studeat 107
875. 1613. die 25. m. Maii, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus significat, se nuncium misisse, qui reducem ab expeditione Moscovitica exercitum admoneret, ne civitatem Cracoviensem iniuriis affligat 108
876. 1613. die 1. m. Iunii, Varsoviae.
Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter capitulum ecclesiae cathedralis Cracoviensis et cives Cracovienses de restaurandis moeniis urbis litem dirimens 109

877. 1613. die 30. m. Iulii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. telonariis mandat, ne a civibus Craviensibus in foris et nundinis tributum exigant 110
878. 1613. die 10. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 111
879. 1614. die 7. m. Martii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus tributum, quod »*czopowe*« dicebatur, intra biennium percipiendi potestatem tribuit 112
880. 1614. die 10. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de tributo a navibus in ripa fluvii Vistulae exstruendis, solvendo 113
881. 1615. die 20. m. Iulii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus significat, se episcopo et palatino Cracoviensibus, ut tumultum Cracoviae exortum supprimant, mandasse 113
882. 1616. die 13. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de numero lictorum augendo 114
883. 1616. die 17. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de salario proconsulum augendo 114
884. 1616. die 8. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de consulibus a solutione portorii vinarii liberandis 115
885. 1617. die 11. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de popina civili alibi transferenda 116
886. 1617. die 26. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de 40 viris ad audiendas rationes civiles convocandis 117
887. 1618. die 12. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de puteis civilibus expurgandis restaurandisque . . 118
888. 1619. die 19. m. Iunii, Cracoviae.
Plebiscitum de actione Iudaeis intendenda 118
889. 1619. die 30. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de privilegiis civitatis inspiciendis conscribendisque 119
890. 1619. die 27. m. Novembris, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ne arma quaecunque e civitate et regno educere permittat 119
891. 1619. die 29. m. Novembris, Varsoviae.
Sigismundi III. r. P. decretum, inter cives Cracovienses et Iudaeos Casimirienses de mercatura litem dirimens 120
892. 1620. die 4. m. Ianuarii, Cracoviae.
Plebiscitum de salario syndici augendo 125
893. 1620. die 24. m. Februarii, Casimiriae.
S. c. de plebe ad conciones non convocanda 126
894. 1620. die 13. m. Martii, Cracoviae.
Consules Cracovienses syndico mandant, ut privilegia civitatis inspiciat et conscribat 126
895. 1620. die 13. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de victu militibus regiis suppeditando 127
896. 1620. die 16. m. Martii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. proconsulem consulesque Cracovienses certiores facit, se praefectum peditum Teutonicorum monuisse, ne cives Cracovienses vexari permittat 127

897. 1620. die 22. m. Iunii, Varsoviae.
Idem magistratui consulari Cracoviensi mandat, ne Iudaeos Cracovienses vexare permittat 128
898. 1620. die 30. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de inventario armamentarii civilis conscribendo . . 128
899. 1620. die 5. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de moeniis urbis perlustrandis reficiendisque . . . 129
900. 1621. die 4. m. Februarii, Varsoviae.
Sigismundus III. rex Poloniae officialibus quibusdam rationes civitatis Cracoviae perscrutandas committit 129
901. 1621. die 19. m. Februarii, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, caveant, ne pretium aureorum et thalerorum augeatur 131
902. 1621. die 18. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de numero vigilum nocturnorum augendo 131
903. 1621. die 29. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de numero peditum praesidiariorum augendo . . . 132
904. 1621. die 20. m. Maii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut civitatis defendendae gratia exercitum pedestrem conducat 132
905. 1621. die 14. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de controversiis 132
906. 1621. die 17. m. Septembris, Cracoviae.
Magistratus consularis Cracoviensis ianitoribus civilibus mandat, ut portas urbis ipsimet claudant 133
907. 1621. die 25. m. Septembris, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. legatum suum Cracoviam mittit, ut cum magistratu consulari Cracoviensi de munitione urbis deliberet 133
908. 1621. die 12. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de aditu ad urbem Hungaris praecludendo 134
909. 1621. die 15. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de novo sigillo civitatis conficiendo 134
910. 1621. die 16. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de itinere in Hungariam prohibendo et de ordine publico servando 135
911. 1621. die 22. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de provisoribus peste infectorum constituendis . . 135
912. 1621. die 11. m. Decembris, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, dent operam, ne moneta adulterina Silesiaca a civibus Cracoviensibus accipiatur 136
913. 1622. die 14. m. Martii, Cracoviae.
Advocatus et scabini Iuris supremi Magdeburgensis in castro Cracoviensi militum confoederatorum expediendorum gratia subsidium porrigunt 137
914. 1622. die 30. m. Maii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. capitaneo Cracoviensi mandat, ne cives Cracovienses in iudicium castrense vocare permittat . . . 137
915. 1622. die 6. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 138

916. 1623. die 3. m. Ianuarii, Cracoviae.
Promulgatio mandati regii de praeceptis peste grassante observandis 140

917. 1623. die 9. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de medicamentis hominibus peste infectis gratis offerendis 141

918. 1624. die 23. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de salario proconsulum augendo 142

919. 1624. die 2. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de salario pixidarii civilis augendo 142

920. 1624. die 13. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de rebus cancellariae civili necessariis, comparandis 143

921. 1624. die 28. m. Aprilis, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne urbem sacris aedibus coarctare admittant . . 143

922. 1624. die 10. m. Maii, Varsoviae.
Idem tributum potulentis et sali impositum, civibus Casimiriensibus hoc fine exigendum confert, ut eodem reditu vias et pontes moeniaque urbis reficienda curent 144

923. 1624. die 18. m. Iunii, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne cives iure nondum convictos, vinculis coerceri audeant 146

924. 1624. die 5. m. Decembris, Varsoviae.
Idem inhibet, ne argentum e regno educatur 146

925. 1625. die 17. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. quo negotiatores exteri et mechanici civitate donati bombardas dare obstringuntur 147

926. 1625. die 3. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de bonis civilibus vacantibus, aucto censu elocandis 148

927. 1625. die 5. m. Aprilis, Cracoviae.
Consules Cracovienses senatus consultum de salario proconsulari augendo, iam pridem constitutum, prorogant 149

928. 1625. die 26. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de processu iuris abbreviando 149

929. 1625. die 10. m. Septembris, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ne cives Cracovienses in iudicium castrense vocare permittat 150

930. 1625. die 19. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de processu iuris abbreviando 151

931. 1625. die 3. m. Decembris, in Ciemiernik.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut urbem munitionibus firmet 152

932. 1626. die 30. m. Martii, Varsoviae.
Idem communitati civitatis Cracoviensis mandat, ut magistratui consulari obtemperet obediatque 153

933. 1626. die 15. m. Aprilis, Cracoviae.
Proconsul consulesque Cracovienses collegis quibusdam suis constitutionem pretii bonorum contributionis solvendae gratia committunt 154

934. 1626. die 10. m. Maii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut seditionem moventes compescere studeat 155

935. 1626. die 29. m. Maii, Varsoviae.
Eiusdem decretum, inter scabinos, Quadraginta viros communitatemque civitatis Cracoviensis et magistratum consularem eiusdem civitatis litem dirimens 156

936. 1626. die 3. m. Iunii, Varsoviae.
Eiusdem decretum, inter scabinos et consules Cracovienses litem dirimens 165

937. 1626. die 8. m. Iunii, Varsoviae.
Idem proconsulem et consules Cracovienses, criminis laesae maiestatis accusatos, culpae immunes esse declarat 167

938. 1626. die 14. m. Iulii, Varsoviae.
Idem magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut victui munitionique urbis provideat 169

939. 1626. die 16. m. Iulii, Cracoviae.
Magistratus consularis Cracoviensis Quatuorviros ad privilegia civitatis perscrutanda deligit 169

940. 1626. die 23. m. Iulii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut urbis defendendae gratia milites pedestres conducat aliisque ad defensionem necessariis provideat 170

941. 1626. die 18. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de armamentario civili moeniis adiungendo 171

942. 1626. die 27. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de ordine, quo consules Cracovienses munus nuntiorum civitatis obire debent 171

943. 1626. die 29. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de uxoribus consulum in viduitate relictis, ab omni contributione liberandis 172

944. 1626. die 29. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de pecunia, quae redit ex poenis, inter consules partienda 172

945. 1626. die 22. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de consule praeter ius delecto, ad iusiurandum non admittendo 173

946. 1627. die 11. m. Februarii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut camerario regis in explorando cive quodam, pulverem nitratum e regno contra legem educente, praesto adsit 174

947. 1627. die 13. m. Februarii, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut de custodia urbis provideant 174

948. 1627. die 20. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de salario syndici augendo 175

949. 1627. die 24. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de emolumentis, quae refectiones dicebantur, consulibus Cracoviensibus denuo praestandis 176

950. 1627. die 26. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de defensione urbis 176

951. 1627. die 27. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de civibus refractariis poena prosequendis 179

952. 1627. die 9. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de civitate impertienda 180
953. 1627. die 12. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de nundinis 180
954. 1627. die 16. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de salario notariorum civilium augendo 181
955. 1627. die 16. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de inspectoribus domorum civilium constituendis . . 181
956. 1627. die 16. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de argento civitatis oppignerato, redimendo . . . 182
957. 1627. die 3. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de eadem re 182
958. 1628. die 4. m. Novembris, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut tumultus concitantes compescat 183
959. 1628. die 22. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de armis contuberniorum in praetorio asservandis . 184
960. 1629. die 16. m. Martii, Varsoviae.
Sigismundus III. r. P. statuit, civitates Cracoviam, Stradomiam, Casimiriam, Clepardiam Cerdoniamque tredecem millia florenorum titulo contributionis, quae »donativum« dicebatur, solvere debere 184
961. 1629. die 17. m. Martii, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Casimiriensibus et Stradomiensibus mandat, ut contributionem, quae »donativum« dicebatur, magistratui consulari Cracoviensi persolvant 185
962. 1629. die 28. m. Maii, Varsoviae.
Idem statuit, portorio nuper sancito, etiam panni resque e cupro, plumbo, stanno, orichalco et ferro paratas, subiectas esse 186
963. 1629. die 25. m. Novembris, Varsoviae.
Idem mandat, ut a bobus caeterisque pecudibus mercatui destinatis, civitati Cracoviensi portorium solvatur 186
964. 1630. die 28. m. Februarii, Varsoviae.
Idem commissariis quibusdam, ad litem, quae inter civitatem Cracoviensem et conventum ordinis s. Francisci pendebat, diiudicandam designatis, potestatem prorogat 187
965. 1630. die 28. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de pauperibus valetudine affectis, in hospitio ad ss. Sebastianum et Rochum curandis 188
966. 1630. die 25. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de salario proconsulari augendo 189
967. 1630. die 10. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de alimentis, civibus Clepardiensibus peste infectis, exhibendis 190
968. 1630. die 15. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de tributo in naves, in ripa fluvii Vistulae exstruendas, imponendo 190
969. 1631. die 6. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. quo civitati ascribendi pulveris nitrati vice pecuniam dare astringuntur 190
970. 1631. die 25. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de processu iudiciario abbreviando 191

971. 1631. die 6. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de contumaciis, dilationibus, rotulis actorum et testimoniis 193
972. 1631. die 7. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de testamentis obsignatis aperiendis 193
973. 1631. die 20. m. Martii, Cracoviae.
Sigismundus III. r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus tributum a hominibus civitati noviter ascriptis, solvendum, confert 194
974. 1631. die 20. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de privilegiis civitatis conscribendis 194
975. 1631. die 4. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de salario consulis senioris 195
976. 1631. die 8. m. Octobris, Cracoviae.
Proconsul Cracoviensis incolas plateae castrensis monet, ne sint tumultuum participes 195
977. 1631. die 27. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de armis contuberniorum perlustrandis 196
978. 1632. die 27. m. Martii, Cracoviae.
Magistratus consularis Cracoviensis senioribus contubernii sartorum mandat, ne ullum societati suae ascribant, donec pecuniam pro pulvere nitrato emendo solverit 196
979. 1632. die 11. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de centum militibus pedestribus, urbis defendendae gratia conducendis 197
980. 1632. die 18. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis extra urbem eliminandis 197
981. 1632. die 19. m. Maii, Cracoviae.
S. c. quo genus bombardarum a donatis civitate porrigendarum, praescribitur 198
982. 1632. die 29. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. quo civibus facultas argillae fodendae gratis conceditur 198
983. 1632. die 30. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de emolumentis, quae consulibus competunt, ex ferramentorum pannorumque tabernis percipiendis 199
984. 1632. die 30. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de foeno ex prato civili in consules distribuendo . . 200
985. 1632. die 7. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de statera minori ad quinquennium elocanda . . . 200
986. 1632. die 9. m. Decembris, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ut servitori ipsius granarium quoddam avenae regiae asservandae gratia concedant 201
987. 1632. die 22. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de solio regio sub praetorio Cracoviensi sumptu civitatis exstruendo 201
988. 1633. die 14. m. Martii, Cracoviae.
Vladislaus IV. r. P. privilegia ab antecessoribus suis civitati Cracoviensi impertita, rata facit 202

989. 1633. die 21. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de 40 bombardis civilibus, Casimiro principi Poloniae et Sveciae commodandis 204

990. 1633. die 23. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de salario quindecim florenorum Alberto Grynza studioso pro elogio quodam dando 204

991. 1634. die 24. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de iuramento syndici civilis 205

992. 1634. die 4. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de ordine publico servando 205

993. 1634. die 17. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de defensione urbis . . . 206

994. 1634. die 7. m. Augusti, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. magistratui consulari Casimiriensi telonariisque regni mandat, ne a civibus et mercatoribus Cracoviensibus portorium exigant 206

995. 1634. die 26. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de pecunia, quae redit ex mensuratione vinorum, in vsum civitatis convertenda 208

996. 1634. die 20. m. Octobris, Leopoli.
Vladislaus IV. r. P. civibus Cracoviensibus diem ad solvendam contributionem quandam, quae »donativum« dicebatur, prorogat 208

997. 1635. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de luxuria civium coercenda 209

998. 1635. die 20. m. Aprilis, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ne dissentientibus a fide catholica civitatem denegent . . 209

999. 1635. die 20. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem eidem magistratui mandat, ut dissentientibus a fide catholica iura servent ipsosque tutos et incolumes reddant . . 210

1000. 1635. die 1. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de salario proconsulum 211

1001. 1635. die 14. m. Decembris, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. magistratui consulari Cracoviensi dimidiam partem bonorum caducorum, fisco regio convenientium, confert 212

1002. 1635. die 14. m. Decembris, Varsoviae.
Idem eidem magistratui tributum novum, ex mercibus quibusvis, Cracoviam invectis, institutum, confert 213

1003. 1636. die 12. m. Martii, Vilnae.
Idem eidem magistratui mandat, ut mercatores Cracovienses septem millia florenorum titulo contributionis, quae »donativum« dicebatur, quantocius solvant 214

1004. 1636. die 1. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de tributo a braseatoribus civitati adscribendis, persolvendo 215

1005. 1636. die 14. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de portorio a civibus Wschoviensibus exigendo . . 215

1006. 1636. die 22. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de censibus residuis exposcendis exigendisque . . 216

1007. 1637. die 6. m. Aprilis, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de luto everrendo devehendoque 216
1008. 1637. die 7. m. Aprilis, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis et de cauponibus 216
1009. 1637. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de pauperibus signandis 217
1010. 1637. die 5. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de rationibus aerarii civilis per singulas hebdomadas reddendis 218
1011. 1637. die 3. m. Iulii, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ut vias et pontes ad adventum reginae reficiant 218
1012. 1637. die 11. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. quo rotmagistri civiles a contributionibus liberantur 219
1013. 1637. die 5. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de pretio ponderationis mercium statera maiori . . 220
1014. 1637. die 17. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de tributo ab importantibus in urbem olera lignaque percipiendo 220
1015. 1637. die 19. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. quo cives Casimirienses ad portorium solvendum astringuntur 220
1016. 1637. die 23. m. Octobris, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. poenam bannitionis in cives Casimirienses et Stradomienses statutam, ad sex suspendit menses . 221
1017. 1638. die 13. m. Martii, Varsoviae.
Idem magistratui consulari Cracoviensi Abraham Sladkowski secretarium suum et suffraganeum Chelmensem commendat 222
1018. 1638. die 7. m. Maii, Varsoviae.
Idem duas sententias bannitionis contra magistratus consularem scabinalemque et communitatem civitatis Cracoviensis latas, suspendit 222
1019. 1638. die 7. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de inspectore vasorum cervisiariorum constituendo et de officialibus minori salario conducendis 223
1020. 1638. die 5. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de officialibus civilibus, munere suo orbatis, in antiquum locum restituendis 224
1021. 1638. die 4. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de contuberniorum bombardis signo eorundem atque civitatis exornandis 224
1022. 1638. die 21. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de portorio, quod »*sztukowe*« dicebatur, a civibus Casimiriensibus non exigendo 225
1023. 1638. die 9. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de consulibus, qui consilium non frequentant, emolumentis eorum privandis 225
1024. 1638. die 15. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de appellatione ratione contributionis, quae »*kamieniczne*« dicebatur, interposita, prosequenda 226

1025. 1639. die 22. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de officiis quaestorum aerarii civilis 226
1026. 1639. die 18. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de salario vespillonis 227
1027. 1639. die 30. m. Aprilis, Cracoviae.
Publicatio senatus consulti de residuis vectigalibus exigendis 228
1028. 1639. die 6. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de victu custodiaque in vincula coniectorum . . . 228
1029. 1639. die 10. m. Iunii, Cracoviae.
Publicatio senatus consulti de tumultibus comprimendis 229
1030. 1639. die 17. m. Iunii, Cracoviae.
Publicatio senatus consulti de rebus urbanis in ordinem redigendis 229
1031. 1639. die 17. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de munere nuntiorum a consulibus Cracoviensibus obeundo 230
1032. 1640. die 10. m. Februarii, Cracoviae.
Publicatio praecepti de nummis Silesiacis reprobandis . 231
1033. 1640. die 5. m. Iunii, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. proconsulem consulesque Cracovienses hortatur, ut summam quandam D aureorum quantocius ipsi persolvant 231
1034. 1640. die 17. m. Decembris, Cracoviae.
Publicatio senatus consulti de luto everrendo 232
1035. 1641. die 24. m. Aprilis, Casimiriae.
S. c. de munditia in urbe servanda 232
1036. 1641. die 1. m. Augusti, Casimiriae.
Proconsul consulesque Casimirienses cives Cracovienses a portorio liberos esse declarant 233
1037. 1641. die 10. m. Augusti, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne a civibus Clepardiensibus iniusta portoria exigant 234
1038. 1642. die 26. m. Martii, Varsoviae.
Idem civibus Cracoviensibus poenam bannitionis, in ipsos statutam, remittit 235
1039. 1642. die 18. m. Septembris, in Młocko.
Idem magistratus consularem et scabinalem Cracovienses certiores facit, se magistratum civitatis Clepardiensis monuisse, ne emporium Cracoviense damno afficiat 236
1040. 1642. die 15. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de rationibus aerarii civilis examinandis 236
1041. 1642. die 30. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de emolumentis residuis magistratui consulari persolvendis 237
1042. 1643. die 27. m. Aprilis, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ut peritos quosdam pretii rerum merciumque constituendi gratia Varsoviam mittant 237

1043. 1643. die 11. m. Maii, Varsoviae.
Idem magistratibus et civibus Casimiriensibus mandat, ut Iudaeis incendio damna passis, habitationes conducere permittant 238

1044. 1643. die 20. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de actis suburbii Cerdoniae in praetorio Cracoviensi asservandis 239

1045. 1643. die 22. m. Iunii, Varsoviae.
Vladislaus IV. r. P. civibus Cracoviensibus mandat, ut ipsi summam duodecim millium florenorum intra sex hebdomades solvant 239

1046. 1643. die 29. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de vestibus sumptuosis abiiciendis 240

1047. 1643. die 6. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de pretio ponderationis mercium statera maiori . . 240

1048. 1644. die 15. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de adnotationibus, quae ad bona in urbe Cracoviensi sita pertinent, in libros suburbii Cerdonici non referendis . . 241

1049. 1644. die 6. m. Martii, Vilnae.
Vladislaus IV. r. P. magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne a civibus Clepardiensibus iniusta exigant portoria 242

1050. 1644. die 23. m. Augusti, in Proszowice.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut portam lateralem, quae est sub arce Cracoviensi, reficiant . . 243

1051. 1644. die 12. m. Septembris, Varsoviae.
Idem magistratum consularem Cracoviensem hortatur, ut sub arce Cracoviensi post stabula regia aggerem exstruat . . 243

1052. 1644. die 9. m. Octobris, in Płońsk.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus iterum mandat, ut portam lateralem, quae est sub arce Cracoviensi, reficiant 244

1053. 1644. die 23. m. Novembris, Varsoviae.
Idem magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne Iudaeos Cracovienses mercatura libera prohibeant 244

1054. 1645. die 4. m. Iulii, Varsoviae.
Idem Stanislaum Lubomirski, palatinum capitaneumque generalem Cracoviensem hortatur, ut munitiones quasdam in urbe Cracoviensi quantocius exstruat 246

1055. 1645. die 4. m. Iulii, Varsoviae.
Idem Stanislao Lubomirski palatino et capitaneo generali Cracoviensi mandat, ut summam quandam quinque millium florenorum in munitionem urbis Cracoviae convertat 247

1056. 1645. die 4. m. Iulii, Varsoviae.
Idem magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ut summam decem millium florenorum urbis muniendae gratia quotannis persolvant 247

1057. 1645. die 27. m. Octobris, Varsoviae.
Idem magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne Zachaeo Kestner mercatori Cracoviensi, cuprum magno pretio vendendi ipsumque e regno evehendi licentiam permittant 248

1058. 1646. die 21. m. Maii, Varsoviae.
Idem proconsuli, consulibus totique magistratui civitatis Cracoviensis mandat, ut Bartholomaeo Bołzoni in theatro ad coronationem reginae exstruendo, opem ferant 249

1059. 1646. die 24. m. Maii, Varsoviae.
Idem senatus consultum civitatis Casimiriensis de processu iuris abbreviando, assensu suo comprobat 249

1060. 1646. die 3. m. Augusti, in Wojnicz.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne dissentientibus a fide catholica iura libertatesque denegent . . 251

1061. 1646. die 20. m. Octobris, Varsoviae.
Idem magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ut vectigal in potulenta impositum, exigi faciant . . 252

1062. 1646. die 20. m. Decembris, Varsoviae.
Idem proconsuli, consulibus totique magistratui civitatis Cracoviensis mandat, ne dissentientibus a fide catholica sepulturam mortuorum in coemeterio ipsorum denegent 253

1063. 1647. die 7. m. Iunii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de tumultibus comprimendis 253

1064. 1648. die 4. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de custodia urbis sub interregno agenda 254

1065. 1648. die 2. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de emporio plumbi 254

1066. 1649. die 3. m. Februarii, Cracoviae.
Ioannes Casimirus r. P. iura et privilegia a praedecessoribus suis regibus Poloniae, civitati Cracoviensi impertita, rata esse iubet 255

1067. 1649. die 6. m. Februarii, Cracoviae.
Idem statuit, cives Cracovienses etiam sub interregno nonnisi iurisdictioni magistratus civilis subiectos esse debere . . . 259

1068. 1649. die 17. m. Februarii, Cracoviae.
Idem magistratus civiles Cracoviensem, Stradomiensem, Casimiriensem et Clepardiensem certiores facit de legatis, quibus munus constituendorum hospiciorum publicorum demandatum est 261

1069. 1649. die 8. m. Iulii, Lublini.
Idem mandat, ne cuprum e regno evehatur 262

1070. 1649. die 18. m. Octobris, in Łyskowice.
Idem notum facit, bona civium Cracoviensium a stationibus contributionibusque militaribus libera esse 262

1071. 1649. die 21. m. Octobris, in Kozłów.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne cives Cracovienses ad exactionem quandam mediae ollae vini, vicepalatino Cracoviensi solvendam, adigant 263

1072. 1650. die 9. m. Februarii, Varsoviae.
Idem inter instigatorem regni et cives Cracovienses de tributo coronario litem dirimit 264

1073. 1650. die 22. m. Februarii, Cracoviae.
Promulgatio literarum universalium de vectigale »donativum« dicto 266

1074. 1650. die 10. m. Martii, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. proconsuli, consulibus totique magistratui civitatis Cracoviensis mandat, ut collegas quosdam ipsorum ad vectigal »donativum« dictum, adigant 266
1075. 1650. die 13. m. Iunii, Varsoviae.
Idem magistratibus consulari et scabinali Cracoviensi nuntiat, se custodiam urbis capitaneo Cracoviensi demandasse . . 267
1076. 1650. die 13. m. Iunii, Varsoviae.
Literarum proxime praecedentium aliud argumentum . . 267
1077. 1650. die 20. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de vectigale cervisiario instituendo 268
1078. 1650. die 23. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de altero syndico civili instituendo 269
1079. 1650. die 4. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de praeceptis a syndico, qui postcurialis dicebatur, observandis 269
1080. 1650. die 31. m. Augusti, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de ordine publicó conservando 270
1081. 1650. die 17. m. Novembris, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. magistratum consularem Cracoviensem monet, ut tumultus contra Iudaeos exortos, comprimere studeat 271
1082. 1651. die 3. m. Ianuarii, Varsoviae.
Nicolaus Potocki supremus dux exercituum regni, militibus mandat, ne in bonis civium Cracoviensium stativas sibi quaerant 271
1083. 1651. die 10. m. Ianuarii, Varsoviae.
Ioannis Casimiri r. P. literae universales de subsidio a mercatoribus Anglis et Scotis regi Angliae solvendo 272
1084. 1651. die 25. m. Ianuarii, Varsoviae.
Literarum universalium proxime praecedentium aliud argumentum 274
1085. 1651. die 24. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de munere scabinorum 275
1086. 1651. die 5. m. Aprilis, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. capitaneis, vicecapitaneis, proconsulibus, consulibus, civibusque oppidorum regiorum mandat, ut vectoribus tormentorum bellicorum equos necessarios suppeditent 275
1087. 1651. die 6. m. Maii, Lublini.
Eiusdem literae universales de defensione urbium Cracoviensis, Casimiriensis, Stradomiensis Clepardiensisque 276
1088. 1651. die 9. m. Maii, Lublini.
Ioannes Casimirus r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne tumultus in urbe excitari permittant . . 278
1089. 1651. die 11. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de stativis militum 278
1090. 1651. die 7. m. Iunii, ad villam Kosina.
Ordo equestris palatinatus Cracoviensis testatur, cives Cracovienses munere civili fungentes, ab expeditione bellica communi liberos esse 279

1091. 1651. die 14. m. Iunii, ex castris ad Sokal positis.
Ioannes Casimirus r. P. magistratum consularem Cracoviensem hortatur, ut in urbe pacem constituere studeat . . . 279
1092. 1651. die 10. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de defensione urbis . . . 280
1093. 1651. die 30. m. Decembris, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. scabinis totique communitati civitatis Cracoviensis mandat, ne cives ullos a vectigalibus et contributionibus liberos faciant 281
1094. 1652. die 3. m. Aprilis, Varsoviae.
Eiusdem decretum, inter communitatem civitatis Cracoviensis et magistratum consularem Cracoviensem de contributionibus solvendis litem dirimens 281
1095. 1652. die 15. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem inter communitatem civitatis Cracoviensis et advocatum scabinosque Iuris supremi castri Cracoviensis, de contributionibus solvendis litem dirimit 289
1096. 1652. die 24. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis . . . 294
1097. 1652. die 7. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de stipendiis satellitibus civilibus solvendis . . . 295
1098. 1652. die 13. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de peste infectis curandis 295
1099. 1652. die 15. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de salario proconsuli consulibusque Cracoviensibus peste grassante augendo 296
1100. 1653. die 13. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de famulis praetorii et militibus urbanis 298
1101. 1653. die 18. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de quaestoribus aerarii civilis 298
1102. 1653. die 7. m. Aprilis, in Brześć litewski.
Ioannes Casimirus r. P. civitati Casimiriensi quaevis bona civium Casimiriensium sine prole mortuorum, confert 299
1103. 1653. die 6. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de contributionibus solvendis 299
1104. 1653. die 23. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de contributionibus a tabernatoribus exigendis . . 300
1105. 1653. die 29. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de advenis magistratui civili nuntiandis 300
1106. 1653. die 5. m. Octobris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de commutationibus domiciliorum, magistratui civili nuntiandis 301
1107. 1653. die 6. m. Novembris, Cracoviae.
Plebiscitum de residuis vectigalibus exigendis 301
1108. 1654. die 19. m. Aprilis, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. officialibus telonariisque mandat, ne a mercatoribus Cracoviensibus indebita portoria exigant . . 302
1109. 1654. die 15. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de portorio in portis urbis exigendo 303
1110. 1654. die 17. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de peste grassante 303

1111. 1654. die 28. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de eadem re 303
1112. 1654. die 13. m. Augusti, Varsoviae.
Ioannis Casimiri r. P. decretum, inter instigatorem officii consularis Cracoviensis et quartalienses civiles de contributionibus solvendis litem dirimens 304
1113. 1654. die 17. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de contributionibus a mercatoribus exigendis . . . 306
1114. 1654. die 19. m. Octobris, Grodnae.
Ioannes Casimirus r. P. mandat, ut plebiscita civitatis Cracoviae legis vim habeant 307
1115. 1654. die 4. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de itinere in Hungariam prohibendo 308
1116. 1654. die 15. m. Decembris, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. proconsuli, consulibus totique magistratui civitatis Cracoviensis mandat, ne domos capituli cathedralis Cracoviensis ad contributiones vectigaliaque stringant . 308
1117. 1654. die 30. m. Decembris, Varsoviae.
Idem munus advocati Francisco Cyrus consuli civitatis Cracoviensis a proconsule consulibusque eiusdem civitatis collatum, assensu suo comprobat 309
1118. 1655. die 5. m. Maii, Varsoviae.
Idem cives Cracovienses hortatur, ut ipsi milites armatos suppeditent 310
1119. 1655. die 28. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de ordine publico servando 311
1120. 1655. die 5. m. Augusti, Cracoviae.
Plebiscitum de urbe custodienda 311
1121. 1655. die 20. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de hospitibus magistratui civili nuntiandis 313
1122. 1655. die 26. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de armis civilibus inter cives partiendis 313
1123. 1655. die 30. m. Augusti, in castris ad Piątek positis.
Ioannes Casimirus r. P. magistratum civilem Cracoviensem de munitione urbis Cracoviae Isidoro Affaiti commendata, certiorem facit 314
1124. 1655. die 4. m. Septembris, Cracoviae.
Plebiscitum de urbe Cracoviensi munienda custodiendaque 314
1125. 1655. die 6. m. Septembris.
Ioannes Casimirus r. P. magistratum civilem Cracoviensem hortatur, ut Stephano Francisco de Oedt in urbe Cracoviensi munienda, operam praebeat 316
1126. 1655. die 13. m. Octobris, in Żywiec.
Idem magistratum civesque Cracovienses hortatur, ut in defensione urbis Cracoviae perseverent 317
1127. 1655. diebus 13, 14 et 16. m. Octobris, Cracoviae.
Plebiscitum de pace cum rege Sveciae constituenda . . 317
1128. 1655. die 29. m. Octobris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de lytro solvendo 320

1129. 1655. die 8. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis urbe eiiciendis 320
1130. 1655. die 11. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de hospitibus praefecto urbis nuntiandis 321
1131. 1655. die 15. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio literarum universalium praefecti urbis Cracoviae 321
1132. 1655. die 19. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio vectigalis, quod »*akcyza*« dicebatur 322
1133. 1655. die 23. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de nundinis Clepardiam transferendis 323
1134. 1656. die 10. m. Martii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de luto everrendo 324
1135. 1656. die 17. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de armis civium in praetorio deponendis 324
1136. 1656. die 27. m. Maii, Cracoviae.
Pactum praefecti urbis Cracoviae cum civibus Cracoviensibus de fide regi Sveciae iureiurando sancienda 325
1137. 1656. die 28. m. Iunii, Cracoviae.
Promulgatio mandati praefecti urbis de domibus non destruendis 331
1138. 1656. die 9. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio mandati praefecti urbis de moneta nova accipienda 331
1139. 1657. die 16. m. Februarii, Cracoviae.
Promulgatio mandati praefecti urbis de eadem re . . . 332
1140. 1657. die 17. m. Maii, Cracoviae.
Pactum civium Cracoviensium cum Ianussio Bethleem de fide principi Transilvaniae iureiurando sancienda 332
1141. 1657. die 6. m. Octobris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de introitu in urbem hominibus de peste suspectis praecludendo 334
1142. 1657. die 8. m. Decembris, Posnaniae.
Ioannes Casimirus r. P. quosvis cives Cracovienses, licet immunitate donatos, ad vectigalia civilia solvenda adigit . . . 335
1143. 1658. die 3. m. Ianuarii, Posnaniae.
Idem civibus Cracoviensibus vectigal pontaticum a Iudaeis Casimiriensibus percipiendi potestatem tribuit 335
1144. 1658. die 23. m. Ianuarii, Posnaniae.
Idem vectigal in varia genera vini impositum, coaequat 337
1145. 1658. die 15. m. Martii, Varsoviae.
Idem magistratui civili Cracoviensi mandat, ut residuum lytri, a Svecis impositi, exigat 338
1146. 1658. die 20. m. Martii, Varsoviae.
Idem cives Cracovienses ab expeditione bellica liberos facit 339
1147. 1658. die 25. m. Martii, Varsoviae.
Idem Iudaeos domum redeuntes, officialium tutelae commendat 340

1148. 1658. die 4. m. Aprilis, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de militibus civilibus contumelia non afficiendis 341

1149. 1658. die 10. m. Aprilis, Cracoviae.
Promulgatio mandati regii, praecipientis, ut quivis civium Cracoviensium victui armisque prospiciat 341

1150. 1658. die 18. m. Aprilis, Posnaniae.
Ioannes Casimirus r. P. magistratui civili Cracoviensi mandat, ne tumultus contra Hungaros praesidiarios moveri permittat 342

1151. 1658. die 18. m. Maii, in Boguniewo.
Idem magistratui civili Cracoviensi mandat, ne in domos ecclesiasticas vectigalia imponat 342

1152. 1658. die 27. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio mandati, ne cives Cracovienses pecora in urbe alant 343

1153. 1658. die 27. m. Augusti, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de advenis magistratui civili indicandis 343

1154. 1658. die 31. m. Augusti, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. Iudaeos Cracovienses a contributione quadam 100 florenorum, in singulas hebdomades solvenda, liberos facit 344

1155. 1658. die 6. m. Novembris, in castris ad Thoruniam positis.
Idem proconsulem consulesque Cracovienses hortatur, ut ad exigendum vectigal, quod »*akcyza*« dicebatur, curam adhibeant 345

1156. 1658. die 24. m. Novembris, in castris ad Thoruniam positis.
Idem constitutionem de contributione quadam 100 florenorum, a Iudaeis Cracoviensibus solvenda, iam abrogatam, restituit 345

1157. 1659. die 10. m. Ianuarii, Thoruniae.
Eiusdem literae universales de contributione, quae »*servisgielt*« dicebatur 346

1158. 1659. die 10. m. Ianuarii, Thoruniae.
Eiusdem literae universales de contributione, quae »*akcyza*« dicebatur 347

1159. 1659. die 10. m. Ianuarii, Thoruniae.
Idem Iudaeis Cracoviensibus mandat, ut residua contributionum solvant 348

1160. 1659. die 11. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de convivio a consulibus nuper creatis apparando . 349

1161. 1659. die 5. m. Februarii, Cracoviae.
Proconsul et consules Cracovienses contributionem quandam a Iudaeis Cracoviensibus solvendam, minuunt 349

1162. 1659. die 15. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de mercatoribus peregrinis 349

1163. 1659. die 4. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de urbe munienda 350

1164. 1659. die 5. m. Iulii, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. abrogat literas, quibus cives nonnulli Cracovienses a contributionibus erant liberati 350

1165. 1659. die 21. m. Iulii, Varsoviae.
Idem magistratum consularem Cracoviensem hortatur, ut ipsi 30 millia florenorum ad stipendia militibus praesidiariis persolvenda, suppeditet 351
1166. 1659. die 9. m. Augusti, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus Ladislaum Rej de Nagłowice subthesaurarium aulae commendat 353
1167. 1659. mense Septembre, Varsoviae.
Eiusdem literae universales de urbe Cracovia munitionibus firmanda 353
1168. 1659. die 25. m. Septembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de militibus Teutonicis non occultandis 354
1169. 1659. die 3. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de vecturis militibus Teutonicis non suppeditandis 354
1170. 1659. die 29. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de contributione a consulibus, mercaturam facientibus, solvenda 355
1171. 1659. die 29. m. Novembris, in Tuchola.
Ioannes Casimirus r. P. magistratui consulari Cracoviensi pro stipendiis militibus praesidiariis solutis, gratias agit . . . 355
1172. 1659. die 4. m. Decembris, Cracoviae.
Officialium quorundam decretum, inter advocatum scabinosque Iuris supremi Magdeburgensis, atque inter consules, scabinos civesque Cracovienses litem dirimens 356
1173. 1660. die 19. m. Ianuarii, Cracoviae.
Ioannes Casimirus r. P. magistratibus civitatum Cracoviae, Clepardiae, Casimiriae, Stradomiaeque mandat, dent operam, ut ligna ad munitionem urbis Cracoviae necessaria, quantocius suppeditentur 358
1174. 1660. die 16. m. Februarii, Gedani.
Idem delicta studiosorum academiae Cracoviensis iudicio terrestri et officio capitaneali castrensi Cracoviensibus iudicanda committit 359
1175. 1660. die 17. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de propugnaculis urbis reficiendis 361
1176. 1660. die 7. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de vectigale, quod »*brzegowe*« dicebatur 361
1177. 1660. die 26. m. Aprilis, Gedani.
Ioannes Casimirus r. P. magistratui civili Cracoviensi mandat, ut deficientibus a fide catholica officioque castrensi capitaneali Cracoviensi in coercendis tumultibus studiosorum opem ferat 362
1178. 1660. die 26. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de tumultibus comprimendis 363
1179. 1660. die 4. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio mandati praecipientis, ne opifices eorumque famuli arma publice ferre audeant 363
1180. 1660. die 5. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de tumultibus prohibendis . 364
1181. 1660. die 5. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de tumultibus comprimendis 364
1182. 1660. die 8. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de pecudibus in urbe non alendis 365

1183. 1660. die 18. m. Iunii, Cracoviae.
Publicatio expeditionis bellicae contra Moscum 365
1184. 1660. die 8. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis ex urbe eiiciendis 366
1185. 1660. die 17. m. Septembris, Cracoviae.
Publicatio mandati regii de vectigale cervisiario exigendo 366
1186. 1660. die 2. m. Octobris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de munitionibus urbis . . 367
1187. 1660. die 26. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de contributione, quae »*pobor*« dicebatur 367
1188. 1661. die 18. m. Ianuarii, Cracoviae.
Decretum officialium quorundam de rebus mercibusque civium Cracoviensium aestimandis 368
1189. 1661. die 22. m. Ianuarii, Cracoviae.
Ioannes Casimirus r. P. sodalitati coniuratorum civium Cracoviensium privilegia quaedam confert 369
1190. 1661. die 24. m. Ianuarii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de vectigale in potulenta imposito, quantocius solvendo 375
1191. 1661. die 24. m. Februarii, in Bodzętyn.
Ioannes Casimirus r. P. magistratibus civitatum Cracoviae, Clepardiae, Stradomiae et Casimiriae iterum mandat, ut ligna ad munitionem urbis Cracoviae necessaria, quam celerrime suppeditent 376
1192. 1661. die 22. m. Martii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de luto everrendo 377
1193. 1661. die 22. m. Aprilis, Cracoviae.
Promulgatio mandati regii praecipientis, ne quis inter munitiones urbis Cracoviae aedificia exstruat 377
1194. 1661. die 18. m. Iunii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de peregrinis in domos civium non recipiendis 378
1195. 1661. die 18. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de nundinis et de hominibus vagis 378
1196. 1661. die 20. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de sigillis novis comparandis 379
1197. 1661. die 4. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de exercitu civili a civibus alendo 379
1198. 1661. die 11. m. Novembris, in Dołhynów.
Ioannes Casimirus r. P. cives Cracovienses hortatur, ut milites confoederatos caveant 380
1199. 1661. die 19. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de duabus nonnisi portis urbis patefaciendis . . . 380
1200. 1661. die 3. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. quo numerus personarum constituitur, quibus facultas intrandi urbem singulis diebus data est 381
1201. 1661. die 9. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de violento introitu in civitatem prohibendo . . . 381

1202. 1661. die 16. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de aestimatione rerum merciumque absentibus legatis contuberniorum facienda 381

1203. 1662. die 10. m. Ianuarii, Cracoviae.
Proconsul consulesque Cracovienses statuunt, senatus consulta nonnisi consentiente magistratu consulari singulis civibus edenda esse 382

1204. 1662. die 1. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de libris antiquis civitatis partiendis 382

1205. 1662. die 11. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de pretio rerum merciumque iam constituto, confirmando 382

1206. 1662. die 6. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de contributione, quae »*pobor*« dicebatur, exigenda 383

1207. 1662. die 17. m. Martii, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. civibus Casimiriensibus portorium in fluvio Vistula exigendi et in pontes exstruendos impendendi dat potestatem 383

1208. 1662. die 26. m. Aprilis, Cracoviae.
Magistratus consularis Cracoviensis Iudaeis venditionem vestium obsoletarum interdicit 384

1209. 1662. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut portas et ianuas urbis diligenter custodiant 385

1210. 1662. die 31. m. Maii, Varsoviae.
Idem magistratibus civitatum Cracoviensis, Clepardiensis, Stradomiensis et Casimiriensis mandat, ut easdem civitates diligenter custodiant 386

1211. 1662. die 6. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de vectigale, quod »subsidium reipublicae« dicebatur, solvendo 386

1212. 1662. die 30. m. Iulii, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. proconsulem consulesque Cracovienses monet, ne permittant, ut portoria in urbe Cracoviensi deposita, ab exercitu confoederato auferantur 387

1213. 1662. die 9. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de appellationibus non admissis 387

1214. 1662. die 27. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de discedentibus ab urbe ob pestem grassantem . . 388

1215. 1662. die 1. m. Septembris, Cracoviae.
Magistratus consularis Cracoviensis senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis, anno 1652 editum, renovat 389

1216. 1662. die 7. m. Septembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de ordine publico servando 389

1217. 1662. die 3. m. Octobris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de civibus ex locis peste infectis, domum redeuntibus 390

1218. 1663. die 16. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de portis urbis a civibus custodiendis 390

1219. 1663. die 19. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de negligentibus custodiam urbis poena afficiendis 391

1220. 1663. die 11. m. Februarii, Leopoli.
Ioannes Casimirus r. P. civibus Cracoviensibus mandat, ut CC millia florenorum pro stipendiis militibus exsolvendis conferant 391
1221. 1663. die 12. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de mercatoribus emporium Cracoviense transgredientibus, detinendis 392
1222. 1663. die 24. m. Martii, Leopoli.
Ioannes Casimirus r. P. Paulum Celari praesidio urbis Cracoviae praeficit 392
1223. 1663. die 14. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de negotiis publicis binis diebus in singulas hebdomades tractandis 393
1224. 1663. die 15. m. Iunii, in castris ad Porzec positis.
Ioannes Casimirus r. P. Paulo Celari, praefecto urbis Cracoviae mandat, ne incolas villarum Magnae Procurationis Cracoviensis contributionibus nimis premat 393
1225. 1663. die 5. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de caminis cellariorum demoliendis 394
1226. 1663. die 24. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de tumultu contra dissentientes in religione impediendo 394
1227. 1664. die 29. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de nummis, qui solidi dicebantur, accipiendis . . . 395
1228. 1664. die 2. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de nundinis liberis Cracoviensibus 396
1229. 1664. die 11. m. Maii, in Mińsk.
Ioannes Casimirus r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut tumultibus occurrere studeat 396
1230. 1664. die 15. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de nominibus studiosorum, apud cives Cracovienses degentium, rectori academiae prodendis 397
1231. 1664. die 17. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis ex urbe eiiciendis 397
1232. 1664. die 28. m. Iunii, Vilnae.
Ioannes Casimirus r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut auctores tumultuum contra Iudaeos motorum, investigent et comprehendant 398
1233. 1664. die 25. m. Augusti, Varsoviae.
Idem cives Cracovienses hortatur, ut ipsi decem millia florenorum suppeditent 398
1234. 1664. die 1. m. Septembris, Varsoviae.
Ioannis Casimiri r. P. decretum, inter scabinos Cracovienses et Franciscum Cyrus consulem et advocatum Cracoviensem, litem dirimens 399
1235. 1664. die 12. m. Novembris, Varsoviae.
Idem Iudaeis mandat, ne Varsoviam inter comitia regni ingrediant 403
1236. 1664. die 18. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de beneficiis et officiis civilibus peste grassante non conferendis 403

1237. 1664. die 21. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio mandati regii, quo Iudaei introitu Varsoviam et Cracoviam prohibentur 404

1238. 1664. die 10. m. Decembris, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. Iudaeis Casimiriensibus Cracoviam mercandi gratia intrandi dat potestatem 404

1239. 1664. die 22. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de via publica lapidibus sternenda 405

1240. 1664. die 31. m. Decembris, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. cives Cracovienses certiores facit, Georgium Lubomirski capitaneum Cracoviensem reum esse criminis perduellionis 406

1241. 1665. die 10. m. Ianuarii, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut militibus ensiferi Cracoviensis hospitia praebeant 406

1242. 1665. die 11. m. Martii, Varsoviae.
Idem magistratum consularem Cracoviensem monet, ut Georgium Lubomirski caveant 407

1243. 1665. die 16. m. Martii, Varsoviae.
Idem magistratum consularem Cracoviensem certiorem facit, se Ioanni Baptistae Frediani munus subpraefecti arcis urbisque Cracoviensis commendasse 407

1244. 1665. die 21. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de praesidio urbis Cracoviae adaugendo 408

1245. 1665. die 25. m. Aprilis, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. mandat, ut vectigal in potulenta impositum, quod redeat ex suburbiis Kleparz, Zwierzyniec et Wesoła, ad munitiones urbis Cracoviae exstruendas convertatur 408

1246. 1665. die 3. m. Iunii, Varsoviae.
Idem cives Cracovienses certiores facit, fidem eorum ab omni suspitione liberam esse 410

1247. 1665. die 3. m. Iunii, Varsoviae.
Idem statuit, quoscumque incolas urbis Cracoviae suburbiorumque ipsius ad contributiones solvendas astrictos esse . . 411

1248. 1665. die 17. m. Decembris, Cracoviae.
Proconsul consulesque Cracovienses Francisco Cyrus pactionem cum scabinis Cracoviensibus faciendi, dant potestatem . 412

1249. 1666. die 18. m. Ianuarii, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. tollit vadimonium decem millium marcarum, quo magistratus consularis Cracoviensis, ne contra Iudaeos Casimirienses tumultus fierent, obligatus erat 413

1250. 1666. die 25. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de mulieribus vagis ex urbe eiiciendis 413

1251. 1666. die 28. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de pecunia pro nuntiis civitatis ad comitia regni mittendis, mutuo sumenda 414

1252. 1666. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. mandat, ne scabini Iuris supremi Magdeburgensis castri Cracoviensis munus consulum Cracoviensium obtineant 415

1253. 1666. die 12. m. Iunii, Varsoviae.
Idem cives Cracovienses hortatur, ut quae ad defensionem urbis necessaria sint, instituant 416

1254. 1666. die 7. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de iudiciis fisci civilis constituendis 417
1255. 1666. die 13. m. Septembris, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. senatus consultum de iudiciis fisci civilis instituendis, sancitum, ratum esse iubet 419
1256. 1666. die 13. m. Septembris, Varsoviae.
Idem cives Cracovienses sub suam protectionem suscipit ipsisque literas, quae »salvi conductus« dicebantur, impertit . 420
1257. 1666. die 3. m. Novembris, Varsoviae.
Eiusdem decretum, inter Ioannem Pernus scabinosque Cracovienses et Franciscum Cyrus advocatum Cracoviensem litem dirimens 421
1258. 1666. die 18. m. Decembris, Varsoviae.
Idem domos scabinorum et notariorum civitatis Cracoviensis a hospitiis militaribus liberas facit 425
1259. 1667. die 24. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de novo indice causarum instituendo 425
1260. 1667. die 16. m. Februarii, Varsoviae.
Ioannis Casimiri regis Poloniae literae universales, quibus cives Casimirienses a stationibus militaribus liberantur . . . 426
1261. 1667. die 18. m. Aprilis, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. Asverum Lendorff praefectum cohortis regiae monet, ne cives Casimirienses iniustis premat exactionibus 427
1262. 1667. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem magistratus civesque Cracovienses hortatur, ut ad compescendos tumultus curam adhibeant 428
1263. 1667. die 27. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de luto averrendo 428
1264. 1667. die 10. m. Iulii, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. explicit magistratui civibusque Cracoviensibus rationem solvendae contributionis, quae »donativum« dicebatur 429
1265. 1667. die 19. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de patronis causarum ad iusiurandum praestandum adigendis 429
1266. 1667. die 4. m. Augusti, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut in Vistula flumine pontem exstruat 430
1267. 1667. die 14. m. Augusti, Varsoviae.
Idem magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut plateas castrensem et sancti Floriani propter funus reginae reficiat . . 430
1268. 1667. die 7. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de ratione portorii a mercatoribus peregrinis exigendi 431
1269. 1667. die 7. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de negligentibus conciones populi poena afficiendis 431
1270. 1667. die 13. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de provocationibus a decretis procuratorum hospitii ad s. Spiritum, ad magistratum consularem Cracoviensem interponendis 431

1271. 1667. die 14. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de provocationibus a decretis advocati et scabinorum suburbii Cerdonici ad magistratum consularem Cracoviensem interponendis 432

1272. 1668. die 10. m. Martii, Varsoviae.
Ioannes Casimirus r. P. praescribit normam plebis Cracoviensis ad concionem convocandae 432

1273. 1668. die 10. m. Maii, in Nowodwór.
Idem civibus Cracoviensibus decretum conventus Prosoviensis de aestimatione rerum suscipienda, exponit 434

1274. 1668. die 2. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. quo incolae Nigrae Villae ad contributiones solvendas astringuntur 434

1275. 1668. die 14. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de privilegio regio sodalitati coniuratorum civium Cracoviensium concesso, actis consularibus inserendo 435

1276. 1669. die 12. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. quo contributio quaedam propter munitionem urbis Cracoviae constituitur 435

1277. 1669. die 4. m. Septembris, Varsoviae.
Michael r. P. magistratum civitatis Cracoviae hortatur, ut ipsi granarium quoddam ad deponendam avenam regiam suppeditent 435

1278. 1670. die 7. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de munitionibus urbis Cracoviae 436

1279. 1670. die 15. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de salario proconsulum augendo 436

1280. 1670. die 28. m. Februarii, in Częstochowa.
Michael rex Poloniae cives Casimirienses a contributione militari liberos esse declarat 437

1281. 1670. die 22. m. Martii, Varsoviae.
Idem senatus consultum civitatis Cracoviae de salario proconsulum in pristinum statum restituendo, ratum facit 438

1282. 1670. die 22. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem magistratui civitatis Casimiriensis mandat, ut urbem diligenter custodiat 439

1283. 1670. die 13. m. Iunii, Varsoviae.
Idem magistratui civibusque Cracoviensibus mandat, ne Zebrowski tribuno militum permittant, ut milites in urbe conducat 440

1284. 1670. die 13. m. Augusti, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut privilegia civitati Cracoviensi a regibus Poloniae concessa, populo semel singulis annis perlegenda curent 440

1285. 1670. die 16. m. Octobris, Varsoviae.
Idem stauit, omnes incolas civitatis Cracoviae ad solutionem quarumvis contributionum civilium iure teneri 441

1286. 1670. die 6. m. Novembris, Varsoviae.
Eiusdem statutum de electione consulum Casimiriensium 443

1287. 1670. die 6 m. Novembris, Varsoviae.
Idem intercessionem contributioni in cives et mercatores impositae, ab Andrea Trzebicki episcopo Cracoviensi factam, actis minoris cancellariae regni inseri atque ex iisdem actis edi mandat 445

1288. 1670. die 19. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de processu iuris in arctiorem formam redigendo . 446
1289. 1671. die 13. m. Martii, Cracoviae.
Michael r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut tumultibus obviare eosque comprimere studeant . . 447
1290. 1671. die 20. m. Iunii, Cracoviae.
Promulgatio mandati de contributione, que »*szynkowne*« dicebatur, solvenda 447
1291. 1671. die 20. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de aedificiis intra moenia urbis exstructis, demoliendis 448
1292. 1671. die 1. m. Iulii, Varsoviae.
Ioannes Andreas Morsztyn vicethesaurarius regni Poloniae mercatoribus mercium pretiosarum mandat, ut contributionem mille florenorum in merces pretiosas impositam, exsolvant . . 448
1293. 1671. die 16. m. Octobris, Leopoli.
Michael r. P. magistratui civibusque Cracoviensibus mandat, ut contributionem, quae »subsidium« dicebatur, prompte exsolvant 449
1294. 1671. die 23. m. Decembris, Varsoviae.
Idem privilegium regis Ioannis Casimiri de anno 1666. ratum facit 450
1295. 1672. die 11. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de pretio ponderationis mercium statera civili augendo 450
1296. 1672. die 2. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de poenis contumaciae proconsuli luendis 451
1297. 1672. die 9. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de scabino Cracoviensi Stanislao Krauz in collegium consulum recipiendo 451
1298. 1672. die 29. m. Aprilis, Varsoviae.
Michael r. P. privilegia civibus Cracoviensibus ab antecessoribus suis de exigendis contributionibus impertita, refert 452
1299. 1672. die 16. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de iudicibus fisci 453
1300. 1672. die 1. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de honorario ab ineuntibus sodalicium cum tabernatoribus solvendo 454
1301. 1672. die 7. m. Iulii, Varsoviae.
Michael r. P. magistratui civibusque Casimiriensibus mandat, ne violentos ingressus in urbem suam, nec stationes nec conquisitiones militum fieri patiantur 454
1302. 1672. die 11. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de turribus moeniorum urbis Cracoviae tormentisque restaurandis 455
1303. 1672. die 22. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de munere militiae consulum pecunia redimendo . 455
1304. 1672. die 24. m. Augusti, in Ianowiec.
Michael rex Poloniae magistratum civesque Cracovienses hortatur, ut ad urbem muniendam operam adhibeant 456
1305. 1672. die 29. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de praesidio militari sustentando 456
1306. 1672. die 30. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de urbe munienda 457

1307. 1672. die 5. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de urbe perscrutanda et de servitio, quod »*garbarka*« dicebatur 457
1308. 1672. die 16. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de defensione urbis 458
1309. 1672. die 17. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de coenobio et ecclesia Patrum Carmelitarum in Arena munitionibus urbis Cracoviae adiungendis 459
1310. 1672. die 30. m. Septembris, in castris ad Gołąb positis.
Michael r. P. adiungendi coenobium et ecclesiam Patrum Carmelitarum in Arena munitionibus urbis Cracoviae dat potestatem 459
1311. 1672. die 5. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de militibus capitanei Trembowlensis ad praesidium urbis recipiendis 460
1312. 1672. die 10. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de servitio militari pecunia redimendo 460
1313. 1672. die 13. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de contributione ad stipendium militibus praesidiariis solvendum, a Iudaeis conferenda 461
1314. 1672. die 19. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de causis criminalibus 461
1315. 1672. die 17. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de contributione, quae »*pobor*« dicebatur, ab incolis suburbii Cerdonici exigenda 461
1316. 1672. die 19. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de loco in praetorio iudiciis consularibus et scabinalibus exercendis designando 462
1317. 1673. die 19. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de contributionibus civilibus 462
1318. 1673. die 31. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de contributione, quae »*czopowe*« dicebatur, exigenda 462
1319. 1673. die 20. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de militibus praesidiariis retinendis 463
1320. 1673. die 21. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de villa Czarnawieś suburbio, quod »Cerdonia« dicebatur, adiungenda 463
1321. 1673. die 10. m. Martii, Varsoviae.
Michael rex Poloniae magno procuratori Cracoviensi mandat, ne a civibus Casimiriensibus iniustas contributiones exigat 464
1322. 1673. die 13. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de munitionibus urbis reficiendis 465
1323. 1673. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.
Magistratus consularis Cracoviensis collegae suo Martino Lochman destructas munitiones urbis reficiendas committit . . 466
1324. 1673. die 29. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de contributione, quam Iudaei pro sustentatione militum praesidiariorum solvere debent, minuenda 467
1325. 1673. die 26. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de braxatoriis quibusdam demoliendis 467
1326. 1673. die 20. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de militibus praesidiariis conducendis 468

1327. 1673. die 30. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de ponte ad portam Slavcoviensem instituendo . . 468

1328. 1674. die 8. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de contributionibus a hominibus potestati nobilium subiectis, non exigendis 468

1329. 1674. die 23. m. Ianuarii, Cracoviae.
Promulgatio decreti conventus Prossoviensis, quo vectigal in potulenta impositum, civitati Cracoviensi munitionum exstruendarum gratia intra annum prorogatur 469

1330. 1674. die 12. m. Februarii, Cracoviae.
Promulgatio literarum universalium de militibus, qui signa reliquerunt, ad signa congregandis 469

1331. 1674. die 1. m. Martii, Cracoviae.
Iudicii confoederationis, quae »*kaptur*« dicebatur, decretum, inter instigatorem fisci palatinatus Cracoviensis et inter magistratus civesque Cracovienses de contributionibus residuis litem dirimens 470

1332. 1674. die 30. m. Martii, Cracoviae.
Index contributionum residuarum, ad quas solvendas fundi Wesoła, Smoleńsk et Retoryka iure tenebantur 473

1333. 1674. die 14. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de tributo in singula capita imposito 476

1334. 1674. die 7. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de contributione, quae »simpla« dicebatur, imponenda 476

1335. 1674. die 21. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de contributione, quae »simpla« dicebatur, moderanda 477

1336. 1674. die 11. m. Augusti, Varsoviae.
Andreas Olszowski episcopus Culmensis et procancellarius regni, magistratus consularem et scabinalem Cracovienses hortatur, ne sinant, ut provocationes a decretis in litibus accessoriis latis, interpositae, cursum causarum retardent 477

1337. 1674. die 11. m. Septembris, Cracoviae.
Pactum magistratus consularis Cracoviensis cum Iudaeis Casimiriensibus de contributione ad milites praesidiarios alendos suppeditanda 478

1338. 1674. die 6. m. Decembris, in castris ad Sob positis.
Ioannes III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi indulget, ut solum centum milites pro praesidio urbis alant . . . 478

1339. 1675. die 2. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de Iudaeis intranda urbe prohibendis 479

1340. 1675. die 28. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de incolis urbis, civitate donatis, ad quaevis onera civilia astringendis 479

1341. 1675. die 31. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de stipendiis militibus praesidiariis exsolvendis . . 479

1342. 1675. die 6. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de controversiis extraordinariis non admittendis . . 480

1343. 1675. die 26. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de hominibus nefariis captivandis 480

1344. 1675. die 3. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de contributione in vectores imponenda 480

1345. 1675. die 9. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de aestimatione bonorum contributionis constituendae gratia a consulibus per ordinem facienda 481

1346. 1675. die 4. m. Decembris, in Żółkiew.
Ioannes III. r. P. magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne citationes prosecutoriales a decretis in litibus accessoriis vel ab eis, a quibus appellari non potest, latis, curent 481

1347. 1676. die 2. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de controversiis, iudicio per literas proponendis . . 483

1348. 1676. die 15. m. Ianuarii, Cracoviae.
Relatio ministerialis regni generalis de famoso libello, qui »Oculus speculator« appellabatur, combusto 483

1349. 1676. die 27. m. Ianuarii, Cracoviae.
Ioannis Andreae Morstin, subthesaurarii regni, literae universales de pretio florenorum aureorum 484

1350. 1676. die 21. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de pulvere nitrato ab incolis civitate donatis, suppeditando 485

1351. 1676. die 20. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de pactione cum mercatoribus Vratislaviensibus facienda 485

1352. 1676. die 20. m. Octobris, in castris ad Zuraviam positis.
Ioannes III. r. P. magistratus consularem et scabinalem civesque Cracovienses certiores facit, omnes cives incolasque civitatis Cracoviensis ad quasvis contributiones iure teneri . . 486

1353. 1676. die 1. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de vetere ordine proficiscendi ad conventus regni generales et particulares Prossovienses restituendo 488

1354. 1676. die 15. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de eadem re 488

1355. 1677. die 15. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de scabinis Iuris supremi Teutonici arcis Cracoviensis ad munus consulum Cracoviensium non admittendis 489

1356. 1677. die 17. m. Februarii, Varsoviae.
Ioannes III. r. P. Alexandrum Lubomirski palatinum Cracoviensem certiorem facit, civitatem Cracoviensem a stationibus militaribus omnino liberam esse 489

1357. 1677. die 20. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de rationibus suburbii Cerdoniae reddendis examinandisque 490

1358. 1677. die 27. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de munitione urbis Cracoviae non adiuvanda . . . 491

1359. 1677. die 15. m. Maii, Varsoviae.
Ioannes III. r. P. civibus Cracoviensibus mandat, ne Henrico Klug ob dissensionem a fide catholica civitatem denegent 491

1360. 1677. die 28. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de mercatoribus peregrinis, ne emporium Cracoviense praetereant, prohibendis 492

1361. 1677. die 1. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 492

1362. 1677. die 31. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de tributo in singula capita imposito, solvendo . . 493

1363. 1677. die 13. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de residuis contributionibus ad reficiendam urbem adhibendis 493
1364. 1677. die 3. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de Iudaeis intranda urbe prohibendis 493
1365. 1677. die 6. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de regia Maiestate suppliciter roganda, ut civitatem Cracoviensem a contributione iu capita singula imposita liberet 494
1366. 1677. die 13. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 494
1367. 1677. die 15. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de salario proconsuli et substituto notarii peste grassante solvendo 495
1368. 1677. die 22. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de domiciliis separatis iis, qui peste infecti sunt, praebendis 495
1369. 1677. die 22. m. Octobris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de cautione omnimoda peste grassante adhibenda 495
1370. 1677. die 30. m. Decembris, Gedani.
Ioannes III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi novos consules creandi designandique consules praesidentes potestatem tribuit 496
1371. 1678. die 3. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de Iudaeis ad custodiendas res mercesque suas, Cracoviae depositas, admittendis 498
1372. 1678. die 10. m. Februarii, Cracoviae.
Eiusdem senatus consulti aliud argumentum 498
1373. 1678. die 25. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de rebus, quibus peste infecti utebantur, comburendis 499
1374. 1678. die 5. m. Martii, in Malbork.
Ioannes III. r. P. magistratibus civitatum Clepardiae et Stradomiae villarumque urbi Cracoviae vicinarum mandat, ut magistratui consulari Cracoviensi in extinguenda peste opem ferant 499
1375. 1678. die 16. m. Iunii, Leopoli.
Idem literas exemptionis a iurisdictione civili Cracoviensi, quibuscumque personis impertitas, abrogat 500
1376. 1678. die 5. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de praeceptis peste grassante observandis 503
1377. 1678. die 9. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de pauperibus Iudaeis intranda urbe prohibendis . 504
1378. 1678. die 16. m. Iulii, Iavoroviae.
Ioannes III. r. P. cives Casimirienses certiores facit, se Gaudentio Zacherla mandasse, ut ad extinguendam in urbe Casimiria pestem curam adhibeat 505
1379. 1678. die 29. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de centum aureis regiae Maiestati dono dandis . . 506
1380. 1679. die 5. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de modo creandorum consulum praesidentium . . 507
1381. 1679. die 24. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de Iudaeis intranda urbe prohibendis 508

1382. 1679. die 30. m. Ianuarii, Grodnae.
Ioannes III. r. P. electionem consulum praesidentium a magistratu consulari Cracoviensi factam, ratam esse iubet . . . 508

1383. 1679. die 20. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de vectigale a vinis ex magnis doliis in parva vasa transfundendis, solvendo 509

1384. 1679. die 3. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de Iudaeis intranda urbe prohibendis 510

1385. 1679. die 25. m. Martii, Grodnae.
Ioannes III. r. P. civibus Casimiriensibus mandat, ut contributionem militarem, quae »*hyberna*« dicebatur, exsolvant . . 510

1386. 1679. die 7. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de corporibus mortuorum a chirurgis inspiciendis . 511

1387. 1679. die 29. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de pactione cum mercatoribus Vratislaviensibus facienda 512

1388. 1679. die 27. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de militibus praesidiariis retinendis 513

1389. 1679. die 8. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de Hungaris intranda urbe prohibendis 514

1390. 1679. die 18. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio mandati regii de peste vitanda 514

1391. 1679. die 5. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de documentis iuridicis iudicio porrigendis 514

1392. 1679. die 17. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de praeceptis pestis imminentis causa observandis 515

1393. 1679. die 30. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de introitu civitatem Iudaeis sub certis conditionibus concedendo 515

1394. 1679. die 11. m. Decembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de Hungaris intranda urbe Cracovia suburbiaque eius prohibendis 516

1395. 1679. die 12. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de intrantibus urbem in portis examinandis . . . 517

1396. 1679. die 16. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de modestia inter electionem consulum servanda . 517

1397. 1680. die 3. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de novorum consulum eligendorum ratione . . . 517

1398. 1680. die 25. m. Aprilis, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de civibus Olcussiensibus de peste suspectis, intranda urbe Cracovia suburbiaque eius prohibendis 518

1399. 1680. die 25. m. Iunii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de eadem re sanciti . . . 519

1400. 1680. die 4. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de equitibus, qui homines de peste suspectos ab urbe avertant, conducendis 520

1401. 1680. die 9. m. Iulii, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de introitu in urbem hominibus de peste suspectis interdicendo 520

1437. 1683. die 3. m. Augusti, in Łobzów.
Ioannes III. r. P. constituit contributionem, a mercibus aliisque rebus in portis urbis Cracoviae exigendam 541

1438. 1683. die 16. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de sacris votivis pro secundo eventu expeditionis contra Turcos curandis 543

1439. 1683. die 13. m. Augusti, Cracoviae.
Ioannis III. r. P. literae universales de auro et argento e finibus regni non exportandis 543

1440. 1683. die 4. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de conviviis in hospitiis publicis interdicendis . . 544

1441. 1683. die 10. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de militibus episcopi Culmensis ad praesidium urbis Cracoviae suscipiendis 544

1442. 1683. die 18. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de sacris votivis propter reportatam a Turcis victoriam curandis 544

1443. 1683. die 24. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de sacro piaculari pro caesis in bello celebrando . 545

1444. 1683. die 13. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de militibus ad praesidium urbis conducendis . . . 545

1445. 1683. die 14. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de ratione defendendi eos, qui contra legem sumptuariam deliquerunt 546

1446. 1684. die 13. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de Iudaeis ab urbe intranda prohibendis 546

1447. 1684. die 22. m. Maii, Cracoviae.
Promulgatio mandati officii capitanealis et magistratus consularis Cracoviensium, praecipientis, ne cives participes sint tumultuum 547

1448. 1684. die 18. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de pulvere nitrato alio in loco divendendo 547

1449. 1684. die 31. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. praecipiens, ne consules absente proconsule conveniant 548

1450. 1685. die 11. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de pecunia ex aestimatione vini redeunte, consulibus praesidentibus tribuenda 548

1451. 1685. die 26. m. Februarii, Varsoviae.
Ioannes III. r. P. magistratibus consulari et scabinali Casimiriensibus mandat, ut, quae ab officialibus regiis constituta sint, exsequenda curent 549

1452. 1685. die 18. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de studiosis, apud cives habitantibus, rectori universitatis indicandis 550

1453. 1685. die 18. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de verbis iurisiurandi typis imprimendis atque incolis urbis civitate donatis, tradendis 551

1454. 1685. die 18. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de pompa sollemni in festo sacratissimi Corporis Christi agenda 551

1455. 1685. die 18. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de diebus festis celebrandis 552

1456. 1685. die 16. m. Iulii, Varsoviae.
Ioannis III. r. P. decretum, inter magistratum civilem et cives Casimirienses constitutum 552
1457. 1685. die 4. m. Augusti, Varsoviae.
Ioannes III. r. P. magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne legatos caesareae Maiestatis ab apparatu tormentario emendo prohibeant 554
1458. 1685. die 3. m. Septembris, Cracoviae.
Palatinatus Cracoviensis administratorum contributionis in potulenta impositae, literae universales de ratione solvendae eiusdem contributionis 555
1459. 1685. die 6. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de dissentientibus a fide catholica civitati non ascribendis 555
1460. 1685. die 7. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de purgatore caminorum civili constituendo . . . 556
1461. 1685. die 24. m. Septembris, in Wysocko.
Ioannis III. r. P. literae universales de nummis, qui »solidi« dicebantur, accipiendis 557
1462. 1685. die 1. m. Octobris, Cracoviae
Ioannis Iordan exactoris contributionis, quae »*szelężne*« dicebatur, literae universales de ratione solvendae eiusdem contributionis 558
1463. 1685. die 5. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de nummis adulterinis, qui »solidi« dicebantur, non accipiendis 559
1464. 1685. die 29. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de eadem re 560
1465. 1685. die 25. m. Novembris, in Żółkiew.
Ioannis III. r. P. literae universales iterum editae, de nummis, qui »solidi« dicebantur, accipiendis 560
1466. 1685. die 27. m. Novembris, Cracoviae.
Promulgatio literarum regiarum proxime praecedentium 561
1467. 1686. die 3. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de testamentis antiquis obsignatis, aperiendis . . . 562
1468. 1686. die 13. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de ratione eligendorum consulum praesidentium . . 562
1469. 1686. die 25. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de controversiis partibus litigantibus solum in apographis edendis 563
1470. 1686. die 14. m. Februarii, Posnaniae.
Officialium a regia Maiestate delectorum decretum de nummis, qui »solidi« dicebantur 563
1471. 1686. die 16. m. Martii, in Żółkiew.
Ioannes III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi testamenta antiqua obsignata aperiendi potestatem tribuit 566
1472. 1686. die 16. m. Martii, Cracoviae.
Promulgatio declarationis officialium a regia Maiestate delectorum, de nummis, qui »solidi« dicebantur, accipiendis . . 566
1473. 1686. die 20. m. Martii, in Żółkiew.
Ioannes III. r. P. privilegium magistratui consulari Cracoviensi de consulibus eligendis impertitum, ratum facit 567

1474. 1686. die 13. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de decretis aliorum iudiciorum magistratui Craco-viensi non exsequendis 568
1475. 1686. die 20. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de excubiis vigiliisque a civibus in praetorio agendis 569
1476. 1686. die 28. m. Maii, in Iaworów.
Ioannes III. r. P. magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne dissentientes a fide catholica ad sollemnem sacrorum pompam obeundam adigant 569
1477. 1686. die 7. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de testamentis antiquis obsignatis, aperiendis . . . 570
1478. 1686. die 11. m. Iunii, in Stryj.
Ioannes III. r. P. proconsulem, advocatum et magistratum civilem Cracovienses de pace perpetua cum Moscorum imperatore constituta, certiores facit 570
1479. 1686. die 15. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de sollemnibus propter reportatam a Tataris victoriam celebrandis 571
1480. 1687. die 30. m. Ianuarii, Leopoli.
Ioannis III. r. P. literae universales praecipientes, ut nuper in ordinem nobilium recepti, ad officia, quae munus militiae spectent, adigantur 571
1481. 1687. die 8. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de fluvio Vistula in pristinum alveum reducendo . 572
1482. 1687. die 9. m. Februarii, Leopoli.
Ioannes III. r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne tormenta bellica privatis hominibus mutuentur . . 573
1483. 1687. die 16. m. Februarii, Leopoli.
Ioannes III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut merces detentas civium de Wschowa, eisdem civibus restituat 573
1484. 1687. die 10. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de emolumentis, quae consulibus debeantur, eisdem consulibus inde ab eo tempore solvendis 574
1485. 1687. die 21. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de eadem re 575
1486. 1687. die 20. m. Aprilis, in Żołkiew.
Ioannes III. r. P. civibus Cracoviensibus portorium et contributionem, quae »*czopowe*« dicebatur, exigendi et ad turrim praetoriam reficiendam, fluviumque Vistulam in pristinum alveum reducendam, convertendi, dat potestatem 576
1487. 1687. die 26. m. Maii, in Iaworów.
Idem antiquat literas, quibus dissentientibus a fide catholica indultum erat, ne sollemni sacrorum pompae adessent . . 577
1488. 1687. die 3. m. Iunii, Cracoviae.
S. c. de pulvere nitrato a donatis civitate suppeditando . 578
1489. 1687. die 1. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de contributione, quae »*kamieniczne*« dicebatur, exigenda 578
1490. 1687. die 5. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de convivio a consulibus nuper electis apparando . 579

1491. 1687. die 6. m. Septembris, Cracoviae.
S. c. de votis pro eligendis consulibus in scheda missis, admittendis 579
1492. 1687. die 20. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de libro iudiciali, qui »secretus« dicebatur, tollendo 580
1493. 1687. die 31. m. Octobris, Cracoviae.
S. c. de igne in tabernis ligneis non alendo 580
1494. 1687. die 26. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de contributione a mercatoribus exigenda 580
1495. 1688. die 9. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de veteribus instrumentis monetae coemendis . . . 581
1496. 1688. die 17. m. Iulii, Cracoviae.
S. c. de urbe custodienda 582
1497. 1688. die 3. m. Augusti, in Góra.
Ioannes III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut mercatores ad portoria regia solvenda adigat 582
1498. 1688. die 18. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de ratione aestimationis bonorum merciumque, stipendii militaris exsolvendi gratia suscipiendae 583
1499. 1689. die 9. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de hominibus nefariis coercendis 583
1500. 1689. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.
Ioannes III. r. P. magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut Iudaeis Cracoviensibus contra tumultuantes opem ferat . . 584
1501. 1691. die 24. m. Ianuarii, in Żołkiew.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus pro tormentis bellicis, quae ipsi suppeditare polliciti sint, gratias agit 584
1502. 1691. die 12. m. Aprilis, Varsoviae.
Idem magistratus consularem et scabinalem Cracovienses hortatur, ut sollemni pompae sacrorum, in ecclesia Cracoviensi ad s. Franciscum celebrandae, participes fiant 585
1503. 1691. die 3. m. Maii, Varsoviae.
Idem magistratui consulari Cracoviensi Stanislaum Łopacki medicinae doctorem, ut capacem obtinendi munus consulis Cracoviensis, commendat 585
1504. 1691. die 29. m. Iunii, in Wilanów.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne nummum adulterinum, qui »*kopowy talar*« dicebatur, accipere permittant 586
1505. 1692. die 5. m. Februarii, in Iaworów.
Idem magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut aestimatores bonorum contributionis constituendae gratia delegatos, ad perficiendam eandem aestimationem adigat 587
1506. 1692. die 13. m. Martii, Leopoli.
Idem officialibus quibusdam mandat, ut a magistratu consulari Cracoviensi rationem contributionis, quae »*czopowe*« dicebatur, iam exactae, reposcant eandemque rationem examinent 588
1507. 1694. die 10. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de mendicantibus arcendis 589
1508. 1694. die 4. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de usu bombardarum inter sollemnes sacrorum pompas 589

1509. 1694. die 5. m. Augusti, Cracoviae.
S. c. de taxatione rerum merciumque, quae contributionum exigendarum gratia facta sit, moderanda 590
1510. 1694. die 23. m. Decembris, Cracoviae.
S. c. de pueris vagis mendicantibus comprehendendis . . 590
1511. 1695. die 13. m. Ianuarii, Cracoviae.
S. c. de tessera militum praesidiariorum 590
1512. 1695. die 2. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de revenditoribus suburbanis loco ab ipsis occupato, amovendis 591
1513. 1695. die 19. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de cista ferrea ad asservanda deposita comparanda 591
1514. 1695. die 20. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de cista ad servanda deposita destinata, examinanda 592
1515. 1695. die 26. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de diebus certis ad diiudicandas causas incarceratorum destinandis 593
1516. 1695. die 28. m. Aprilis, Cracoviae.
S. c. de conscriptione civium incolarumque civitatis Cracoviae conficienda 593
1517. 1695. die 2. m. Maii, Cracoviae.
S. c. de civitate impertienda 593
1518. 1695. die 29. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de hominibus suspectis in domos civium non recipiendis 594
1519. 1695. die 29. m. Novembris, Cracoviae.
S. c. de ratione exigendae contributionis, quae »capitalis« dicebatur 595
1520. 1695. die 5. m. Decembris, Cracoviae.
Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis et suspectis in urbe non tolerandis 595
1521. 1696. die 23. m. Februarii, Cracoviae.
S. c. de pulvere nitrato in tabernis institorum inquirendo 596
1522. 1696. die 2. m. Martii, Cracoviae.
S. c. de munere clavigerorum portarum urbis per certum tempus diligenter obeundo 596
1523. 1696. die 18. m. Maii, Cracoviae.
S. c. quo alius locus ad pulverem nitratum divendendum designatur 597

PARS PRIMA

continet

LEGES, PLEBISCITA ET SENATUS CONSULTA.

Prof. ... Prusík

772. 1587. die 27. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de testudinibus Iudaeis non conducendis.

Actum feria sexta ante dominicam Oculi proxima. — Spectabiles domini consules Cracouiensis ciuitatis in praesentia honoratae communitatis ad pulsum campanae in praetorio Cracouiensi congregatae, vnanimi voto concluserunt inviolabiliter obseruandum, ne a dominica Misericordiae proxime ventura anni currentis, tam ex dominis consulibus, quam ex ciuibus quisquam Judaeos domi suae fouere aut testudines vel cellaria, aut alia quaevis aedificia ipsis quouismodo conducere seu locare audeat, sub poena centum florenorum pecuniae communis toties, quoties in contrarium quispiam eo nomine conuictus fuerit, ad aerarium ciuitatis irremissibiliter exoluenda. Quam constitutionem praenominatam honesta communitas vltro beniuoleque se inuiolabiliter obseruaturam submisit.

Acta Cons. Crac. 27, str. 51.

773. 1587. die 20. m. Aprilis, Casimiriae.

Senatus consultum de rationibus civilibus singulis annis a quaestoribus die festo Trium Regum reddendis.

Actum feria secunda post dominicam Jubilate proxima. — Prudentes et famati domini proconsul et consules ciuitatis Kasimiriensis ad Craccouiam sittae, residentes et antiqui, pleno numero ad praetorium per coedulas congregati, animaduertentes multas minusque necessarias molestias ex faciendo calculo illis peruenire solle, si quidem annorum praeteritorum semper in Quadragesima hebdomadaque Magna perficeri (s) consueuerat, quibus temporibus deuotio Christiana iuxta instituta ecclesiae Romanae seruari consueuit, quiuis enim Christianus eo tempore exonerari non autem onerari conscientiam suam conatur, vtque posthac eo tutius in redendo calculo procedatur, praesentibusque (s) sanciuerunt, laudaueruntque perpetuis temporibus, hoc laudum inuiolabiliter seruandum constituerunt, vt calculum praefatum lon-

cheri pro tempore perpetuis temporibus existentes, ex omnibus prouentibus et redditibus ciuilibus semper pro festo ss. Trium Regum famatis dominis proconsuli, consulibus tum duodecem viris plebiscito ciuitatis Kasimiriae priuilegiatis, faciant et reddant, longius calculum minime protrahentes, hocce calculum pro festo ss. Trium Regum proxime venturo incipiendo, illudque continue sequentibus et singulis annis perpetue peragendo et perficiendo.

Acta Consul. Casimir. 768, str. 875.

771. 1588. die 15. m. Ianuarii, Cracoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae iura et privilegia civibus Cracoviensibus ab antecessoribus suis impertita, rata esse iubet.

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Regum et principum uirtus in tempora perpetua illustratur, quum suorum subditorum incrementis consulunt et prospiciunt, quumque illos iusticia dirigunt et in iuribus ipsorum tuentur, conseruant et manutenent. Vt autem talium regum et principum laus et virtus testata reddatur posteris, solent ea, quae subditis suis pro eorum benemeritis ornamenta et incrementa concesserunt, literis memoriae ipsorum posteritati commendare. Proinde nos Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae ac designatus Suecorum, Gottorum, Vandalorumque, magnus dux Lithuaniae, nec non terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae, Cviauiae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Kiiouiae, Volhiniae, Podlachiae, atque Culmensis, Elbingensis ac Pomeraniae etc. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia quemadmodum nos superioribus diebus anno praeterito in monasterio Oliuensi ad Gedanum sito, solenni praestito iuramento coram oratoribus regni Poloniae et literis ad id datis omnibus, quorum id interfuerit, fidem fecimus, nos omnia iura, priuilegia et libertates quorumuis subditorum nostrorum omnium statuum et ordinum tam publicas, quam priuatas confirmauisse, ita posteaquam regni sedem peruenimus et gubernacula ipsius rite legittimeque suscepimus, tametsi memores iusiurandi a nobis praestiti et fidei per nostras literas datae, ea, ad quae uerbis nos adstrinximus, in praesenti generali conuentu Cracouiensi coronationis nostrae re ipsa praestiterimus, omniaque iura, priuilegia, libertates, literas et immunitates ecclesiasticas et seculares, tam publicas quam priuatas personis cuiuscunque status et ordinis a regibus Poloniae et aliis antecessoribus nostris concessas, literis super ea re specialiter datis confirmauerimus eaque nos omnia sancte, inconcusse et inuiolabiliter obseruaturos uigore praestiti iuramenti obligauerimus, quia tamen nobis in conuentione praesenti generali Cracouiensi coronationis nostrae vna cum consiliarijs nostris et nuntijs terrarum ad regnum nostrum pertinentium, existentibus, venientes ad praesentiam nostram spectabiles, nobiles et famati consules ciuitatis Cracouiensis regiae et iurisditionis eiusdem nominibus nobis humiliter supplicarunt, vt omnia iura, priuilegia, consuetudines, libertates et immunitates

eorum, per serenissimos dominos antecessores nostros ipsis concessas, specialibus literis nostris authoritate nostra regia approbare, ratificare, confirmare et in exequutionem debitam ponere dignaremur, quandoquidem memorati consules ac tota communitas ciuitatis nostrae Cracouiensis ac ipsa ciuitas nostra Cracouiensis regia pro eorum in nos constanti studio ac obseruantia singulari fideique integritate, qua nos concordibus uotis ad hoc inclitum regnum gubernandum Dei omnipotentis fauente clementia vna cum aliis statibus ac ordinibus regni nostri, tam spiritualibus, quam secularibus faeliciter elegerunt et sese hinc ab hominum memoria anteactis retro annis et temporibus tam erga omnes serenissimos reges Poloniae et alios antecessores nostros, quam erga rempublicam Polonam interregni bini tempore annis superioribus elapsis fideliter et probe gesserunt, atque hoc tertio interregno durante per interregnum (s) fere annum non exiguam peditum copiam pro urbis praesidio suis proprijs stipendijs aluerunt foueruntque, ac deinceps tempore obsidionis hostilis ciuitatem hanc sanguini vitaeque suae non parcendo, sumptus immensos faciendo, labores et uigilias assiduas obeundo strenue ac fideliter defenderunt ac propugnarunt, irruptionemque hostilem versus ciuitatem factam fortiter sustinuerunt, exercitum reipublicae regni huius tormentis bellicis alijsque rebus necessarijs iuuerunt, denique nec hostilibus minis nec extremis difficultatibus ac periculis, nec denique tantis calamitatibus et damnis in bonis ac praedijs suis perpessis, quorum magna pars propter defensam et munitionem ciuitatis igne consumpta et solo aequata est, vllatenus cessarunt, verum fidem et integritatem suam maiestati nostrae ac reipublicae regni huius debitam summa cum constantia et fortitudine saluam et inuiolatam conseruarunt: vt itaque saepedicti consules ac tota communitas ciuitatis nostrae Cracouiensis perpendant se perpetuum decus et gratiarum nostrarum effectus et in praesentiarum consequutos et in omni deinceps tempore proculdubio consecuturos, ex innata virtute et munificentia nostra regia per literas praesentes nostras, quemadmodum quibuslibet petentibus confirmationes priuilegiorum ab olim antecessoribus nostris habitorum, merito dandas decreuimus, sic ciuitati nostrae Cracouiensi regiae priuilegia, inscriptiones, libertates, concessiones, exemptiones, praerogatiuas, decreta, indulta, plebiscita, consuetudines et alia omnia munimenta per diuos olim antecessores nostros Casimirum secundum seu Magnum, Ludouicum alias Loisz, nuncupatum, Wladislaum Jagiellonem, Wladislaum Jagiellonidem, Casimirum tertium proauum, Joannem Albertum, Alexandrum magnos auunculos, Sigismundum primum auum, Sigismundum Augustum auunculum nostrum, Henricum, Stephanum, qui proxime ex hac uita decessit, aliosque omnes reges, principes, duces, monarchas et gubernatores regni Poloniae, praedecessores nostros simul coniunctim aut diuisim ciuitati praedictae et eius omnibus incolis datas et concessas, vti iusta et legitima iustasque et legitimas, quorum quarumque tenores perinde esse et valere volumus, tanquam his nostris de verbo ad verbum inserta insertaeque sint, in omnibus earum eorumque tenoribus, passibus, capitulis, punctis, conditionibus, clausulis et articulis duximus de speciali gratia nostra virtuteque innata et munificentia regijs nostris confirmanda, approbanda, ratificanda et roboranda, ac in debitam exequutionem ponenda, confirmandasque, approbandas, ratificandas et

roborandas et in debitam exequutionem ponendas, prout confirmamus, approbamus, ratificamus et roboramus atque in debitam exequutionem ponimus, decernentes ea et eas perpetui roboris vim habitura et habituras tenore praesentium mediante perpetuo et in aeuum. In quorum omnium fidem et euidentius testimonium praesentes literas manu propria subscripsimus sigilloque appenso communiri iussimus. Datum Cracouiae in conuentu faelicis coronationis nostrae die decima quinta mensis Januarij, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, regni uero nostrj anno primo. Praesentibus reuerendissimis, reuerendis, illustribus, magnificis, generosis, venerabilibus ac nobilibus: Stanislao Karnkowskj archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et regni nostri primate, Petro Myskowski Cracouiensi, Hieronimo Rozdrażewski Wladislauiensi et Pomeraniae, Alberto Baranowski Praemysliensi et regni Poloniae vicecancellario, Melchiore Gedroicz Samogitiae, Laurentio Goszliczky Kamenecensi eadem gratia episcopis, Andrea comite in Thenczin Cracouiensi et capitaneo Zathoriensi, Rubiessouiensique, Alberto a Łasko Siradiae, Joanne Kostka de Cziechanowiecz capitaneo generali terrarum Samogitiae, Joanne Spławsky de Targowa gorka Inowladislauiensi, Nicolao Sapieha Minscensi, palatinis, Stanislao comite de Tharnow Sendomiriensi et capitaneo Stobnicensi, Joanne Konarski Calissiensi, Nicolao Thalwosz Samogitiae, Martino Leszniowolsky de Obory Podlachiae et capitaneo Losziciensi, Nicolao Fierley de Dambrowicza Rauensi, Joanne Dulskj Culmensi, thesaurario regni generali, Branscensi, Rogosnensi, Surasensi, Succensique capitaneo, Joanne Kosczieleczkj Miedzirecensi et capitaneo Bydgostiensi, Nicolao Ligeza de Bobrek Visliciensi et capitaneo Biecensique Zidaczouiensique, Nicolao Firley de Dambrownicza (s) Bieczensi, referendario curiae regni nostri, capitaneo Nouae ciuitatis Korczin et Casimiriensi, Georgio Mniszek de magna Kunczicze Radomiensi, Sanocensi, Socaliensique capitaneo, Joanne Myskowskj Zarnouiensi, Joanne Ossowsky Polanecensi, Joanne Bogusz Czechouiensi et capitaneo Twolicniensi, Stephano Grudzinski Naclensi et capitaneo Valczensi, Christophaero Komorowskj Oswieczimensi, Stanislao Gosthomsky de Leżennicze Sochaczouiensi et capitaneo Rauensi, Stanislao Kraszińskj Cziechanouiensi, Stanislao Bykowsky Conariensi in terra Lanciciensi, castellanis, Andrea Opalinsky de Bnin supremo regni nostri marschalco et generali maioris Poloniae capitaneo, Joanne Zamoisky supremo regni cancellario et generali exercituum, Belzensi, Mariaburgensi, Knyssinensi, Miedzirecensi, Krzessouiensique capitaneo, Petro Thyliczky secretario maiore regni, praeposito Gnesnensi et canonico Cracouiensi, Joanne Tharnowsky referendario curiae regni, Cracouiensi, Vladislauiensique, Lanciciensi, Krusuiciensique praeposito, Joanne Piothrowsky decano Posnaniensi, custode Sandomiriensi, scholastico Lanciciensi et canonico Cracouiensi, Joanne Galczinsky cantore Gnesnensi scholastico Vladislauiensi et canonico Cracouiensi, secretarijs nostris, Constantino duce Ostrog, Magni ducatus Lithuaniae incisori et Vlodimiriensi, Nicolao Zebrzidowsky generali Cracouiensi, Boleslauiensique, Stanislao Penkoslawsky Sandomiriensi et Mariaeburgensi in Liuonia, Alexandro Konieczpolsky Vielunensi, Hieronimo Mieleczky Brestensi in Cuiauia, Paulo Vchansky de Sluzewo Drohobycensi, Joanne Thoma a Drohoiow Praemysliensi, Petro Opalinsky de Bnin Naclensi, Rohatinensique,

Petro Myskowsky Oswięczimensi, Stanislao Przyiemsky Koninensi, Joachimo Occiesky Olstinensi, Stanislao Safraniecz de Pieskowa Skała Lelouiensi, Sebastiano Lubomirsky Dobrzicensi, salinarum Cracouiensium praefecto, Stanislao Lanczkorunskj de Brzezie Skalensi, capitaneis, Stanislao Czikowsky de Woyslawicze Cracouiensi, Georgio Radoszowsky Boxa Vielunensj, Kiliano Drohoiowsky de Drohoiow Praemysliensi, Balthasaro Stanislawsky Sanocensi, Venceslao Vhrowieczky Chelmensi succamerarijs, Joanne Gaiowski Posnaniensi, Faelice Czerski Cracouiensi, Suenthoslao Orzelsky Calissiensi, Stanislao Karsniczky Syradiensi, Petro Strzala Zathoriensi iudicibus terrestribus et alijs multis secretarijs, officialibus et aulicis nostris, terrarum vero nuntijs omnibus ad praesentem conuentum congregatis. — Sigismundus Rex. — Ladislaus Gembiczky sst.

Dokument pargaminowy. Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

775. 1588. die 10. m. Martii, Casimiriae.

Plebiscitum de scabinis solummodo ex duodecim viris, et de consulibus solummodo ex advocatis et scabinis deligendis.

Actum feria quinta post dominicam Inuocauit. — Honesti Casimirienses et Stradomienses aduocati cum eorum scabinis atque duodecem viri Kazimirienses, totam communitatem ciuium Kazimiriensium representantes, ad residentiam consularem Kazimiriensem personaliter venientes, in eorundem ipsorum famatorum dominorum, domini proconsulis et tam antiquorum quam residentium consulum Kazimiriensium et Stradomiensium, per cedulas ad praetorium Kazimiriense conuocatorum praesentia, necessitatibus ciuitatis huius rationalibus adducti, timentes videlicet, ne (hisce presertim perturbatissimis temporibus) ad officij consularis tam Cazimiriensis quam Stradomiensis vacantias tales, per quos vel in regenda ciuitate vel in administranda justicia vel in dispositione et dispensatione bonorum ciuitatis huius peccari possit, eligerentur, ad detinendum ciuitatis eiusdem statum laudabili pro singulari lege in hac ciuitate receptae, tribus serenissimorum pie memorie regum decretis confirmatae consuetudini inhaerentes, expresso etiam desuper domini proconsulis et dominorum tam antiquorum quam residentium consulum Kazimiriensium et Stradomiensium accedente consensu, vnanimi voto et sententia in vim specialis legis et plebisciti temporibus perpetuis duraturi, exorbitanciam in hac parte commissam corrigentes, denuo laudauerunt et sanciuerunt, vt amodo deinceps inposterum nemo alius, nisi ex duodecim viris ex honesta ciuium Kazimiriensium communitate delectis, ad sedem scabinalem vocetur, vtque etiam non ex aliquo alio ciuium Kazimiriensium et Stradomiensium ordine, nisi tantum ex ordine dominorum aduocatorum et scabinorum Cazimiriensium et Stradomiensium (eo quod ipsi jura petentibus per sententias suas ex jure Maideburgensi adinueniunt et in foro judiciali versantur faciliusque quam ceteri idiotae in foro judiciali antea non versati, repentinis casibus, qui frequenter officio consulari eueniunt, non

praecipitanter, sed cum maturo judicio occurere possunt), in consules tam Kazimirienses quam Stradomienses per magnificum dominum magnum procuratorem Cracouiensem, prout antiquus obtinuit vsus, eligantur; sique aliquis inueniatur talis ambitiosus, qui in sede scabinali prius non fuerit, etiam ex ipsis delectis duodecem viris, qui nedum tantummodo officium consulare Kazimiriense vel Stradomiense ambiuerit, sed etiam vltro sibi per suam magnificentiam magnificum dominum magnum procuratorem Cracouiensem oblatum hoc idem consulare officium suscipere ausus fuerit, vt quiuis talis tanquam politici ordinis turbator, ducentorum in auro Hungaricalium florenorum mulcta pro necessitate reipublicae ciuitatis Kazimiriensis conuertenda, irremissibiliter puniatur, et nihilominus paena praefata luita, ad officium consulare non admittatur tantisper, donec prius ad sedem scabinalem legittime vocetur. Quod laudum ad mandatum domini proconsulis et dominorum tam antiquorum quam residentium consulum ad acta praesentia consularia Cazimiriensia est in perpetuam rei memoriam ingrossatum, pro speciali ciuitatis huius lege perpetuo obseruandum.

Acta Consul. Casim. 769, str. 298 i 361. Zatwierdzony został ten plebiscyt przywilejem Zygmunta III dtto Kraków 13 marca 1588, którego odpis w księgach konsularnych jest zamieszczony.

776. 1588. die 17. m. Martii, Casimiriae.

Edictum vicecapitanei Cracoviensis de pretio panis et cervisiae.

Feria quinta post dominicam Reminiscere. — Generosus d. Stanislaus Tchorzowski, generosi domini Dominici Alamani vicecapitanei Cracouiensis designati locum tenens, ad praetorium Kazimiriense die hodierna veniens, in presentia domini proconsulis et dominorum consulum Kazimiriensium atque etiam et tabernatorum Kazimiriensium achtuale ceruisie Cracouie per 45 gr. excepta ducillaria exactione, addita vero quinque grossorum exactione ducillaria per gr. 50, hic vero Kazimiriae sex grossis carius quodlibet achtuale vendi ex officio vicepalatinatus Cracouiensis constituit, et panes siliginacei talenta tria, albi vero panis talentum vnum cum medio per pistores ad venditionem confici constituit.

Acta Cons. Kazimir. 769, str. 305.

777. 1588. die 29. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de civitate impertienda.

Actum feria secunda ipso die Decollationis s. Joannis Baptistae. — Spectabiles domini consules Cracouienses, die hodierna in praetorium Cracouiense per schaedulas legitime conuocati ac in pleno numero congregati existentes, inter caeteras consultationes, quas de republica instituerunt, hoc

etiam perpendendo, quod authoritas consularis apud ciues et communitatem admodum euiluerit, eam potissimum ob caussam, quod filij ciuium, qui iuribus et libertatibus ciuilibus gaudent, iuramentum obedientiae dominis consulibus non praestant, ideoque ignari existentes iuramenti per parentes vel praedecessores suos, ad quod sese referunt, praestiti, multa contra iura et priuilegia ciuitatis et contra authoritatem consularem committunt: id quoque considerando, quod permulti ciues obliti iurisiurandi sui, officio consulari praestiti, in omnibus fere rebus, quamuis ad commodum ciuitatis spectantibus, senatui sese opponant et immorigeros praebeant, senatumque tam apud officiales S. R. Maiestatis, quam etiam apud alias quasuis personas iniuste traducant ac verbis inhonestis officiant: eo insuper attento, quod domini thesaurarij ac teloneatores regni saepius conquaerantur, magnum detrimentum et diminutionem teloneorum S. R. Maiestatis fieri eam ob caussam, quod domini consules vnius sexagenae precio, quemadmodum antiquitus receptum erat, vnicuique ius ciuile conferant et concedant, eapropter his omnibus incommodis remedium opportunum adferre praeteritosque errores corrigere, eisque in posterum viam praecludere volendo, vnanimi voto et consensu constituerunt, concluserunt et sanxerunt articulos infrascriptos, in hac ciuitate Cracouiensi perpetuis temporibus inuiolabiliter obseruandos:

§ 1. De dandis literis iuris ciuilis.

Inprimis quoniam filij ciuium insigniorum praecipue vero negociatores iuramentum obedientiae dominis consulibus praestare non sunt soliti, idque facere detrectant, eapropter vt ad id praestandum sine multis difficultatibus adigantur, ita per dominos consules sancitum est: Constituendum esse cum domino teloneatore regni, vt nemini ciuium merces liberas a telonei solutione dimittat, nisi literas iuris ciuilis sui data diei hodiernae posteriores, ipsi exhibuerit. Cum vero aliquis ciuium, qui iuramentum fidelitatis et obedientiae dominis consulibus antehac praestitit, literas iuris ciuilis sui habere voluerit, tali ciui sine quauis difficultate a notario literae eiusmodi saluo salario ipsius sub sigillo ciuitatis dari debebunt. Si vero aliquis ciuium, ex ciuibus parentibus ortus, qui antehac iuramentum obedientiae dominis consulibus non praestitit et in cathalogo ciuium non est inscriptus, literas eiusmodi habere voluerit, tales ipsi a notario ciuitatis dari non debent, verum ad dominos consules talis ciuis ablegandus erit, cui literas iuris ciuilis omnino concedere non debebunt, donec iuramentum obedientiae praestiterit, quo praestito notarius ipsi literas iuris ciuilis modo suprarecensito extradere poterit.

§ 2. De iuramento per ciues praestando.

Deinde quoniam iuramentum, quod per ciues ius ciuile suscipientes praestari solitum erat, insufficiens videbatur, idipsum domini consules meliorandum et particulas certas ipsi vltra veterem formulam adiungendas esse concluserunt, itaque deinceps per ciues ius ciuile suscipientes, praestari et pronunciari debere sanxerunt:

»Przysięgam Panu Bogu wszechmogączemu, yże Królowi Jego Mosczi »Polskiemu, Panu naszemu Miłoscziwemu wierny bycz chczę, a Panom mo»iem Rayczom Crakowskiem, ktorzy na ten czasz na urzędzie są y na potem »będą, posluszny, y chcze przy ich mieyskich prawiech, przywileiach y wiel-

»kierzach stacz, iako na mię wiernego y posłusznego mieszczanina przyna-»leży. Taiemnicz rzeczypospolitey miasta tego nikomu obiawiacz niechczę, »także z żadnem obczem, ktoryby mieyskiego prawa tegoto miasta niemial, »żadnego handlu, towarzystwa, społku y porozumienia miecz niechczę, zie-»miey wszystkiey krolewskiey, członi y prziwileiom miasta tego ku szkodzie. »A ktoby się przeciwił Panom moiem Rayczom y pospolitemu dobremu, »takiemu niechczę pomagacz, y tego nietaicz, ale wszystko czynicz y pelnicz »będę, czo należy ku pożytku y rozmnożeniu miasta tego. A ieśliby kto czo »niesprawiedliwego o Paniech Rayczach mowił, temu według możności »moiey chczę się sprzeciwicz y Panom Rayczom oznaymicz. Tak mi Panie »Boże pomoz w Troyczy iedyny«.

§ 3. De precio circa susceptionem iuris ciuilis soluendo.

Tandem etiam euitare volendo quaerimonias dominorum thesaurariorum ac teloneatorum regni, quas spargere solebant, quod domini consules ius ciuitatis cuilibet vili videlicet vnius sexagenae precio concedant, idque considerando, quod longe alia horum temporum sit ratio, quam fuerit praeteritorum, quibus statutum erat ius ciuile mercatoribus pro sexagena, opificibus vero pro marca concedi debere, ita domini consules concluserunt firmiter obseruandum, quod si in posterum aliquis negotiator ius ciuitatis huius suscipere voluerit, extunc ad minimum decem florenos Polonicales ciuitati circa susceptionem iuris ciuilis et praestitionem iuramenti soluere debebit, habita videlicet ratione conditionis et facultatum ipsius. Opifices vero artificiorum excellentiorum, vti pelliones, aurifices, typographi, pictores et sericeos labores exercentes alijque similes, cum ius ciuitatis suscipere voluerint, ad minimum florenos quinque, tenuiorum vero artificiorum opifices ad minimum florenos duos ciuitati circa praestitionem iuramenti et susceptionem iuris ciuilis soluere tenebuntur, eruntque adstrictj.

Filij tamen ciuium, qui ius ciuitatis suscipere voluerint, siue negotiatores siue opifices fuerint, a solucione precij eiusmodi liberi et immunes esse debebunt iuxta antiquitus receptam consuetudinem, iuramentum vero obedientiae vti et alij dominis consulibus praestare tenebuntur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 106.

778. 1588. die 21. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis sub peste grassante observandis.

Actum feria sexta ipso die Vndecem millium virginum. — Spectabiles domini Joannes Gora proconsulatus officium pro spectabili domino Jacobo Czimmerman administrans, Joannes Szpigler, Gabriel Slonskj, Joannes Cyrus, Paulus Zatter et Stanislaus Schembeck consules Cracouienses, tunc in ciuitate praesentes, die hodierna legitime conuocati ac in praetorio congregati existentes, considerato eo, quod reliqui domini consules hinc discesserint, alij quoque discedere velint, ideo, vt hoc periculoso tempore praemissa inuocatione opis et misericordiae diuinae ciuitati prouideatur, ne ob hanc absen-

tiam dominorum, qui euitando periculum pestis salutique et securitati suae consulendo, varia in loca sese contulerunt, aliquid detrimenti capiat, omniaque rite et legitime administrentur, ac eis, qui sese periculo exponendo munia reipublicae obibunt, debite prospiciatur, vt eo alacriores ad ea obeunda reddantur, articulos infrascriptos hoc tempore pestis grassantis obseruandos vnanimi voto sanxerunt et constituerunt:

§ 1. Inprimis quoniam spectabiles domini Stanislaus Zawaczki Picus, philosophiae medicinaeque doctor et Thomas Slawek consules Cracouienses ac Custodiae piscium praefecti hinc discesserunt, eapropter domini consules prouisionem Custodiae piscium contulerunt spectabili domino Gabrieli Slonskj per ipsum ad reditum supranominatorum dominorum administrandam.

§ 2. Deinde quoniam aequitas ipsa suadet, dominis consulibus, qui hic mansuri sunt, vitamque suam periculis assiduis et manifestis ob rempublicam exponent, merito etiam prouisionem conuenientem ex republica assignari debere, eam ob caussam domini consules supranominati, inhaerendo exemplo antecessorum suorum, praesertim vero senatusconsulto anno Domini 1547 tempore pestis grassantis constituto, sanxerunt et ordinauerunt, domino proconsuli hoc periculoso tempore officium administranti, singulis septimanis tres florenos, reliquis vero dominis consulibus hic mansuris, qui dominum proconsulem suis consilijs iuuare debebunt, similiter etiam Joanni Schilling notario seniori hic manenti et praetorij cancellariaeque curam gerenti, cuilibet ipsorum duos florenos septimanatim ex prouentibus ciuilibus solui debere.

§ 3. De refectionibus vero ordinarijs dominis consulibus septimanatim distribui solitis, videlicet panis albi et piscium alijsque consuetis statutum est per dominos consules suprarecensitos, eas omnes refectiones dominis consulibus hic morantibus dari et distribui debere, siquidem alij domini consules saluti suae consulendo et nullam hoc tempore reipublicae curam gerentes, eis refectionibus merito priuati esse debeant. Idem de Joanne Schilling notario statutum est, ipsum refectiones omnes alteri notario Ludouico Cromer absenti dari solitas et prouenientes, loco ipsius percipere debere.

§ 4. Chirurgo hospitalis s. Sebastiani et Rochi, homines peste infectos curanti, iuxta antiquam consuetudinem prouisio seu salarium septimanale trium florenorum assignatum est.

§ 5. Vespilloni seu polinctori cum familia ipsius vestes nigrae cum signo albo magno instar palae confectae, vt homines ab ipsis sibi cauere possint, eidemque vespilloni precium septimanale constitutum, vt homines pauperes in plateis et foro mortuos colligat et sepulturae tradat.

Caeteris in rebus ordinatio tempore pestis anno Domini 1543 constituta, renouata et approbata est.

Acta Cons. Crac. 9, str. 108.

779. 1589. die 17. m. Aprilis, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae civibus Cracoviensibus exigendi portorium a mercatoribus peregrinis dat potestatem.

In nomine Domini amen. Omnium rerum, quae sempiternae (s) sunt futurae, nulla certior firmitudo excogitari potest, quam ea, quae literarum monumentis memoriae posteritatis consecratur; caetera enim facta humana, quantumuis memorabilia, aliis modis, quam literis aeternitati dicata, aliquot quidem seculorum decursu durare possunt, quae vero literarum officio memoriae mandantur, nunquam intereunt, ipsaque vetustate fiunt augustiora. Proinde nos Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. necnon regni Suetiae proximus haeres et futurus rex, significamus tenore praesentium vniuersis et singulis, harum noticiam habituris: Expositum esse nobis vniuersisque regni ordinibus in praesenti isto conuentu regni generali Varssouiensi per nuncios ciuitatis regni nostri primariae Cracouiae, qui vigore iurium ac praerogatiuarum ciuitatis eiusdem in conuentu isto inter nuncios terrestres locum obtinebant, ac vna cum ipsis de republica consultabant, ciuitatem praedictam Cracouiensem ex censibus ac prouentibus ipsi antiquitus per serenissimos decessores nostros gratiose concessis, propter magnam eorundem prouentuum ac censuum diminutionem, quae superiorum temporum iniquitate ac ob insignia damna, proxime praeterito interregno eidem ciuitati illata, accidit, tum etiam propter maius rerum omnium praecium, quod in dies crescit, aliasque graues causas onera ciuitatis communia nullatenus ferre ac prout par est, expedire posse: ideoque nobis supplicatum fuisse, vt ciuitatis nostrae praedictae rationem habere, eamque gratia nostra regia subleuare dignaremur. Nos itaque consideratis insignibus et multiplicibus seruitiis, per eandem ciuitatem Cracouiensem serenissimis decessoribus nostris, nobis ac vniuersae reipublicae regni huius antehac semper, praesertim vero interregni proxime praeteriti tempore (quo eximia fides et constantia memoratae ciuitatis omnibus luculenter testata est), praestitis, volentes ipsam ciuitatem Cracouiensem, vti regni nostri primariam, quae rebus secundis ornamento, aduersis uero praesidio nobis ac regno huic esse consueuit, tempore foelicis regiminis nostri pristino splendori restituere, ipsiusque commoda promouere, vt tanto maius studium praedictae ciuitatis erga nos crescat, quanto magis nos incrementis suis fauere cognouerit: ad intercessionem ac de vnanimi consilio et assensu senatorum regni nostri tam spiritualium quam secularium, lateri nostro assidentium, tum etiam nuntiorum terrestrium in conuentu praesenti congregatorum, eidem ciuitati nostrae Cracouiae vectigal seu thelonium perpetuum (iuxta aeditam ea de re in conuentu eodem constitutionem) dandum, concedendum et instituendum esse duximus, damusque, concedimus et instituimus authoritate conuentus regni praesentis hac, quae sequitur ratione: quod omnes et singuli forenses seu extranei mercatores ac negotiatores, cuiuscunque nationis et ex quacunque regione ac prouincia existentes, qui ad ciuitatem Cracouiensem iuxta praescriptum iurium depo-

sitorii eiusdem ciuitatis, quod in omnibus obseruari volumus, cum mercibus cuiusuis generis, ponderis, qualitatis, formae et speciei, tam praeciosioribus quam vilioribus, nullis penitus exceptis vel exclusis, venerint atque merces eiusmodi ad ciuitatem praedictam ipsi per se vel factores, procuratores aut famulos suos, siue ii factores, procuratores aut famuli extranei siue regnicolae vel etiam ciues Cracouienses fuerint, modo constiterit externorum mercatorum illos famulos et procuratores esse et illorum mercaturam ac negotiationem administrare, e quibusuis regionibus seu locis finitimis vel remotioribus, terra vel aqua, currubus, equis, carpentis, vehiculis, naulis seu nauigiis maioribus vel minoribus, pedibus eundo aut alio quouis modo quouis tempore adduxerint, attulerint, adduci, aduehi vel adferri curauerint, seu ex praedicta ciuitate Cracouiensi per se, factores, procuratores aut famulos suos quouis modo et ratione extra fines regni educere, euehere, efferreque voluerint, praeter theloneum seu vectigal, quod iuxta praescriptum legum et receptam consuetudinem nobis seu theloniatoribus nostris soluere solent, ciuitati praedictae Cracouiensi in manus consulum ipsius seu ipsorum ad id constituti exactoris, praemissa taxa conuenienti mercium eiusmodi omnium et singularum, per se inducendarum vel euehendarum seu educendarum (quas quidem merces omnes et singulas exactori praefato fideliter indicare ac denunciare tenebuntur), a quibusuis mercibus saepedictis, quae ad marcas pecuniae, quadraginta octo grossis Polonicalibus aestimatas, taxari debebunt, a taxa seu valore marcae cuiuslibet medium grossum Polonicalem in loco per ipsos consules ad id constituto soluere reponereque erunt adstricti, exceptione et colore quouis quaesito ac contradictione omni penitus semota. Quod si quispiam ex mercatoribus seu negotiatoribus praedictis extraneis vel forensibus solutionem suprarecensiti thelonii ciuilis quocunque modo vel praetextu tam in toto, quam in parte subterfugere voluerit, eandemque in manus consulum praedictae ciuitatis nostrae Cracoviensis seu exactoris ipsorum soluere detrectauerit, vel etiam colore aliquo quaesito merces quasuis suas in ciuitatem praefatam inducendas vel ex eadem ciuitate educendas, a solutione thelonii supraspecificati tam in toto quam in parte subtraxerit, tunc plenam et omnimodam facultatem et potestatem spectabilibus proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae praefate Cracouiensis vel eis, quibus hoc ab ipsis commissum fuerit, damus et concedimus authoritate conuentus praesentis, talem vel tales mercatores, quicumque ii fuerint, in mercibus ipsorum quibusuis secundum consuetudinem et in eiusmodi rebus obseruari solitam rationem arestandi, detinendi, easque merces omnes, a quibus thelonium suprarecensitum in toto vel in parte debite non fuerit solutum, recipiendi, confiscandi ac pro commodo ciuitatis conuertendi, sine quorumuis officialium regni nostri nunc et pro tempore existentium contradictione vel impedimento. Quod quidem thelonium siue vectigal authoritate conuentus praesentis ciuitati praedictae Cracouiensi perpetuo concessum et institutum, in potestatem consulum ciuitatis eiusdem tradimus, nihilque iuris in eodem nobis et successoribus nostris Poloniae regibus reseruatum esse volumus; consules vero Cracouienses hoc ipsum thelonium fideliter ac diligenter exigere, percipere, atque pro fide, qua nobis et reipublicae regni huius obstricti sunt, ad vsus et munitiones ciuitatis ipsius conuertere, de eodemque vti et caeteris

ciuitatis prouentibus rationes reddere tenebuntur. Hanc vero concessionem nostram cum consensu omnium ordinum regni factam et institutionem thelonii supraspecificati perpetuis temporibus robur et firmitatem debitam volumus obtinere. In cuius rei fidem literas hasce manu nostra subscripsimus sigillumque regni iis appendi iussimus. Datae in conuentu regni generali Varssouiensi, die decima septima mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo nono, regni nostri anno secundo. Praesentibus reuerendissimis, reuerendis, illustribus, magnificis, venerabilibus, generosis et nobilibus: Stanislao Karnkowski Gnesnensi, legato nato, regni nostri primate, Joanne Demetrio Solikowski Leopoliensi archiepiscopis, Hieronimo a Rozdrazow Wladislauiensi et Pomeraniae, Luca a Kościeliecz Posnaniensi, Petro Dunin Wolski Ploczensi, Bernardo Macieiowski Luceoriensi, Alberto Baranowski Premisliensi et R. P. vicecancellario, Petro Kostka de Stangeberk Culmensi, Laurentio Gosliczki Chelmensi episcopis, Christophero Radziwil duce in Bierze et Dubinki, palatino Vilnensi, magni ducatus Lituaniae exercituum campiductore ac Solecensi, Borissouiensi, Kokenhausensique, Joanne Kiszka castellano Vilnensi, Brzestensique, Petro de Potulicze Calissiensi, Vissegradiensique, Joanne Hliebowicz Trocensi, Radoszkouiensi, Vpitensique, Alberto a Łasko Siradiensi, Mariemburgensique in Liuonia, Nicolao Christophero Radziwił, duce in Olika et Nieswież, Trocensi, Saulensique, Nicolao Herborth de Fulsztin Russiae, Joanne a Sienno Podoliae, Hrodlensi, Czorstinensique, Georgio Zielinski Ploczensi, Mlauensique, Stanislao Gostomski de Liezenicze Rauensi Radomiensique, Nicolao Działynski Culmensi, Bratianensique palatinis et capitaneis, Stanislao comite a Tarnow Sendomiriensi, Buscensi, Stobniczensique, Joanne comite a Tenczin Voiniciensi, Lublinensi, Parczouiensique, Martino Liesniowolski de Obory Podlassiae, Zattoriensi, Łossicensique, Joanne Dulski Culmensi, regni nostri thesaurario, Branscensi, Rogosnensi, Suecensi, Surasensique, Nicolao Fierlei de Dambrowicza Bieczensi, refferendario curiae regni, Nouae ciuitatis Korczin, Casimiriensique, Georgio Mniszek de magna Kunczycze Radomiensi, Sanocensi, Samboriensique, Joanne Miszkowski Zarnouiensi, Hieronimo Gostomski Naclensi Valecensique, Stanislao Minski Zakroczimensi castellanis et capitaneis, Andrea Opalinski de Bnin marschalco regni, Maioris Poloniae generali, Sremensi, Liezeiscensique, Alberto Radziwił duce in Olika et Nieswież, magni ducatus Lituaniae marschalco Cawnensique, Joanne de Zamoscie suppremo regni nostri cancellario et exercituum generali, Belzensi, Mariemburgensi, Knissinensi, Derpatensi, Miedzirzecensi, Grodecensi ac Jauorouiensi, Leone Sapieha vicecancellario magni ducatus nostri Lituaniae, Slonimensi, Marcouiensique, Theodoro Skumin m. d. Lituaniae thesaurario, Olicensique, Stanislao Przyiemski marschalco curiae regni, Koninensique, officialibus et capitaneis, Petro Tyliczki praeposito Gnesnensi, canonico Cracouiensi, Varmiensique, secretario regni maiore, Joanne Tarnawski refferendario curiae regni, Cracouiensi, Vladislauiensi, Lanciciensi, Crusuiciensi praeposito, Joanne Piotrowski decano Posnaniensi, Cracouiensique canonico, Joanne Gałczinski cantore Gnesnensi, scholastico Vladislauiensi, canonico Cracouiensi, Crusuiciensique, Simone Rudniczki custode Gneznensi, secretariis nostris, Petro Opalinski de Bnin incisore regni, Rohatinensique, Joanne de Ostrorog po-

cillatore regni, Procopio Sieniawski pocillatore curiae regni, Caspare Macieiowski stabuli regni praefecto, Scepusiensique, Stanislao Krasiczki de Siecin curruum nostrorum praefecto, Lubomliensi, Bolemouiensi, Dolinensique, Baltazaro Stanisławski culinae magistro, Petro Srzeniawa Cracouiensi terrestri et curiae nostrae subdapifero, officialibus curiae et capitaneis et aliis quam plurimis nobilibus aulicis nostris, et tam regni, quam Magni ducatus Lituaniae nuntiis terrestribus fide dignis. — Sigismundus rex. — Pe. Tylicki sm.

Oryginał pargaminowy. Na sznurku złotym i pąsowym jedwabnym wisi majestatowa pieczęć Zygmunta III z czerwonego wosku, a jako odwrocie pieczęć mniejsza koronna.

780. 1589. die 17. m. Aprilis, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae civibus Cracoviensibus, ut ad vias reficiendas animum intendere possint, vectigal pontaticum exigendi potestatem tribuit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Reges et principes quanto magis subditorum suorum commoda promouent, eo maiorem sibi comparant gloriam et subditos constantiores in fide efficiunt, tantoque maiorem in ipsis semper de se bene merendi accendunt deuotionem. Proinde nos Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. necnon regni Suetiae proximus haeres et futurus rex, significamus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis et singulis, harum noticiam habituris: Expositum nobis uniuersisque regni ordinibus fuisse superiore conuentu coronationis nostrae Cracouiae habito, ac postea in praesenti quoque Varssouiensi conuentu nomine spectabilium proconsulis et consulum ciuitatis nostrae regiae primariae Cracouiae per internuncios eiusdem ciuitatis, vias omnes intra et extra ciuitatem praedictam existentes, adeo corruptas atque deprauatas esse, vt magna tam ad regni nostri incolas, quam etiam externos homines ad praefatam ciuitatem accedentes ex earum deprauatione incommoda saepius redundent, quarum autem viarum reformationem ex prouentu antiquitus ad reparationem ipsarum per serenissimum olim Joannem Albertum regem Poloniae, magnum auunculum nostrum ciuitati praedictae antehac concesso, nulla ratione fieri aut praestari posse; crescente siquidem in dies rerum omnium precio, prouentus antiquorum pontalium expensis modernis nullatenus respondere. Ideoque nobis supplicatum fuisse, vt huic incommodo clementer prouidere dignaremur. Qua quidem supplicatione ad nos delata, reique ipsius veritate a nobis perpensa, volentes sub faelici regimine nostro ciuitatem praedictam Cracouiensem, quae tempore serenissimorum decessorum nostrorum, domus Jagiellonicae regum, loci praerogatiua aliisque ornamentis caeteris regni nostri ciuitatibus praeibat, paucis vero retroactis annis iniuria quadam temporum a pristina dignitate sua videbatur deflexisse, gratia nostra regia subleuare ac pristino decori restituere, authoritate nostra regia, accedente ad

id intercessione et consensu omnium ordinum regni nostri in conuentu praesenti congregatorum, eidem ciuitati nostrae Cracouiae ultra antiquum prouentum pontalium vulgo *mostowe* dictum, quem in debito suo robore conseruamus eumque modo consueto per consules Cracouienses temporibus perpetuis exigi volumus, hanc specialem gratiam in perpetuum duraturam conferendam et concedendam esse duximus, vti quidem praesentibus hisce iuxta aeditam ea de re in conuentu praesenti constitutionem concedimus et conferimus hac quae sequitur ratione: quod omnes et singuli mercatores ac vectores, qui cum mercibus extraneis venalibus propriis vel alienis, ponderabilibus seu mensurabilibus vel etiam sine pondere et mensura vendi consuetis, tum etiam sale et aliis rebus ac mercibus grauioribus, quocunque nomine eae censeri denominarique possint, intra vel extra vrbem praefatam vendendis, aut aliorsum deducendis, Cracouiam venerint, et per ipsam ciuitatem aliaque loca, quae a magistratu eius ciuitatis muniuntur et sternuntur, in currubus, carpentis, carrucis, plaustris seu vehiculis, quibus equi iuncti fuerint, eas duxerint, ab vnoquoque equo eiusmodi currui, carpento, plaustro seu vehiculo iuncto medium grossum Polonicalem in manus praedictorum consulum Cracouiensium seu ipsorum ad id constituti exactoris, in loco, quem ad eandem exactionem statuerint, dare, soluere ac reponere tenebuntur. Ad quam rem omnes et singulos mercatores ac vectores, quascunque res seu merces grauiores ad ipsam siue per ipsam ciuitatem Cracouiensem ducentes, obligatos esse volumus, spiritualium tamen et nobilitatis libertate salua, omninoque eum in soluenda ista auctione morem obseruari debere statuimus, qui prius in solutione ab initio constitutae exactionis eiusdem pontalis obseruatus fuit. Similiter etiam authoritate conuentus regni praesentis et constitutionis ea de re aeditae statuimus perpetuo obseruandum, quod omnes et singuli, quicunque pecora maiora cornigera, quocunque nomine ea censeri possint, ad ciuitatem eandem Cracouiensem vendendi causa adduxerint, ciuitati praedictae seu consulibus ipsius aut exactori ipsorum medium grossum Polonicalem a quouis maiori pecore soluere ac reponere tenebuntur, exceptione et tergiuersatione quauis penitus semota et exclusa. Caeterum vt ex tributo eiusmodi, quod eos, qui ciuitatem illam accedent aut eam transibunt, afficiet, commodum ad omnes redundet, statuimus per praesentes, quod ipsa ciuitas Cracouiensis et consules ipsius nunc et pro tempore existentes, ratione huiusmodi exactionis, eidem ciuitati per nos cum consensu omnium ordinum regni in praesenti conuentu generali datae et concessae, quam a consulibus praefatis fideliter exigi volumus, omnes vias intra et extra ciuitatem praedictam existentes, quibus vectores ex antiquo ire solent, reformare, restaurare, reaedificare debiteque emendare tenebuntur, vt per eas omnibus securus pateat transitus. In ciuitate vero ipsa secundum consuetudinem antiquam quilibet aedium priuatarum possessores tam in anteriori parte, quam in postico domus suae spacia reformare vsque ad viam stratam debebunt, stratas vero et itinera publica consules Cracouienses a porta Castrensi sub castro nostro Cracouiensi sita incipiendo, per Cracouiam vsque ad portas s. Floriani et Slawcouiensem dictas et tandem a portis praefatis duabus plateis per totum oppidum Clepardiense omnibusque aliis in locis, ad quae reparanda ex antiquo sunt obligati, stratis lapideis, pontibus

seu aggeribus vel aliis modis commodioribus ad securum cuiusuis transitum reparare ac restaurare perpetuisque temporibus reformare tenebuntur. Quod si etiam aliquis mercator seu vector Clepardiam res vel merces aliquas adduxerit, ibidemque eas deposuerit, viam autem a consulibus Cracouiensibus munitam et stratam transierit, ipsum ad solutionem eiusdem exactionis simili modo astrictum et obligatum esse volumus sub amissione rerum seu mercium eo adductarum aut ibidem depositarum. Quam exactionem seu exactionis auctionem praenominatis consulibus ciuitatis commemoratae Cracouiensis authoritate conuentus praesentis in potestatem ipsorum vsumque reparationis viarum et caeteros vsus ciuitatis praedictae conferimus, facultatemque consulibus eisdem Cracouiensibus damus et concedimus, omnes transgressores institutionis et concessionis suprarecensitae, qui solutionem exactionis huiusmodi quocumque modo seu praetextu subterfugere vellent, vel eam dare recusarent, in equis ac mercibus, peccoribusque ipsorum arestandi, detinendi, equosque ac merces, pecora item praedicta recipiendi ac in vsus ciuitatis conuertendi, absque quorumuis officialium regni nostri vel aliarum quarumcunque personarum contradictione aut praepedimento, idque iuxta morem et consuetudinem in talibus obseruari solitam. Hanc vero concessionem nostram cum consensu omnium ordinum regni factam, temporibus perpetuis robur et firmitatem debitam volumus obtinere. In cuius rei fidem literas hasce manu nostra subscripsimus, sigilloque regni eas communiri iussimus. Datae Varsouiae in conuentu regni generali, die decima septima mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo nono, regni nostri anno secundo. Praesentibus etc. [1]) — Sigismundus Rex. — Pe. Tylicki.

Dokument pargaminowy. Na sznurze z pąsowego jedwabiu i złotych nici wisi majestatowa, pieczęć z czerwonego wosku, obecnie wyłupana, mając jako odwrocie mniejszą pieczęć koronną również z czerwonego wosku.

781. 1589. die 20. m. Aprilis, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae civibus Casimiriensibus novum vectigal pontaticum exigendi concedit potestatem.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod cum inter alias ciuitates nostras, quae in praesenti regni conuentu generali Varsauiensi ad nos cum suis quoque negotijs confugerunt, famati Martinus Gizowski, Stanislaus Maslo et Joannes Andrejowicz, consules ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam sitae, nomine ciuitatis praefatae nuntij missi humiliterque a nobis peterent, ut theloneum seu vectigal pontale, quod a maioribus nostris pro

---

[1]) Następują świadkowie ciż sami, co w poprzednim dokumencie z tegoż dnia, N. 779.

temporis illius ratione exiguum sane institutum et concessum habuerunt, authoritate nostra vigore praesentis conuentus augere et ampliare dignaremur, ostenderentque longe diuersam, dum theloneum illud institueretur, quam nunc est, fuisse temporum conditionem, quod nimirum crescente rerum pretio, impensis etiam maioribus omnia parari est necesse. Neque vero dubium ciuiquam esse debere, quod pontes ciuitatis Casimiriensis, per quos e vicinis prouincijs Cracouiam atque e regno nostro in ditiones finitimas diuersi mercatores et viatores frequentissimi comeare solent, magno sane sumptu, cura et labore parentur et reficiantur, viaque publica per ciuitatem Casimiriensem ad portam vsque Cracouiensem, quae lapidi fragili aliaque facile oneribus cadente insternitur, subinde renouetur et instauretur: nos ex causis hisce suprascriptis consensu praesertim omnium regni ordinum in conuentu hoc praesertim congregatorum adducti, et gratiam nostram in eam ciuitatem beneuolentiae et clementiae regiae propter eius singularem in nos dubio ac difficili obsidionis Cracouiensis per archiducem Austriae Maximilianum factae tempore fidem et studium, ac in tuenda nominis nostri dignitate constantiam, nec leues sub illud ipsum tempus ea de causa ab illa factas impensas laboresque susceptos, in perpetuum remanere cupientes, faciendum nobis esse duximus, ut hoc ipsum theloneum pontale illis de sententia et consensu omnium ordinum regni augeremus et ampliaremus, uti quidem augemus et ampliamus literis hisce nostris in hunc, qui sequitur modum, ut scilicet dicta ciuitas nostra Casimiriensis supra antiquum theloneum, cuius hactenus sunt in pacifico usu, quodque in suo robore conseruatum esse volumus, ab omnibus per pontes et vias Casimirienses transeuntibus et proficiscentibus a quolibet equo medium grossum, a quolibet boue et alijs id genus quadrupedibus maioribus singulis unum grossum exigat exigendique potestatem et facultatem habeat temporibus perpetuis, ea tamen conditione, ut pontes et vias solitas praefata ciuitas Casimiriensis diligenter paratas habeat, easque commode, quoties opus fuerit, reficiat, saluo tamen iure personarum, quae ad pendendum theloneum ex praescripto legum non snnt legitime oneratae. In quorum omnium fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni consignari mandauimus. Datae Varsauiae in cenuentu regni generali die vigesima mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo nono, regni nostri anno secundo. Praesentibus reuerendissimis, reuerendis, illustribus, magnificis et generosis Stanislao Karnkowski Gnesnensi, legato nato et regni nostri primate, Demetrio Solikowski Leopoliensi archiepiscopis etc. (s) — Sigismundus Rex.

Z kopii zamieszczonej w rękopisie Bibl. Jagiel. krak. N. 136, str. 45.

782. 1589. die 29. m. Aprilis, Varsovìae.

Sigismundus III. rex Poloniae consulibus Casimiriensibus mandat, ut consulibus Cracoviensibus residua exactionis, quae ducillaris dicitur, exsolvant.

Sigismundus III. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. nec non regni

Sueciae proximus haeres et futurus rex. Famatis proconsuli cum consulibus ciuitatis nostrae Cazimiriensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Famati fideles nobis dilecti! Queruntur consules ciuitatis nostrae Cracouiensis de Fidelitatibus vestris, quod cum illis ex arenda contributionis ducillaris pro ultimo annui quartuali certam pecuniae summam eamque non paruam, nimirum mille septingentos quinquaginta florenos debeant, quam ipsi ad thesaurum nostrum dependerint ex formula arendae cum illis a thesaurario regni nostri contributionis ducillaris nomine constitutae, cum graui ipsorum damno hactenus id debitum Fidelitates vestrae non exsoluerint. In quo cum inique cum illis agant, mandamus Fidelitatibus vestris, ut sine vllis dilationibus totum id, quod ex ista exactione ducillari residuum pro anno praeterito debent, ipsis integre praestent et repraesentent neque ullam ipsis in eo difficultatem faciant. Pro gratia nostra. Datum Varsouiae die XXIX mensis Aprilis, anno Domini MDLXXXIX, regni nostri anno secundo. — Sigismundus rex. — La. Gembiczky sst.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową poniżej tekstu na dokumencie wyciśniętą.

783. 1589. die 24. m. Maii, Lublini.

Sigismundus III. rex Poloniae statuit, praetereuntes emporium Cracoviense absque solutione portorii, confiscatione mercium puniendos esse.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. necnon regni Suetiae proximus haeres et futurus rex. Significamus tenore praesentium uniuersis et singulis, harum notìciam habituris. Ostensum nobis fuisse consulum ac uniuersae communitatis ciuitatis nostrae Cracouiensis nomine, vsu iam pridem introducto obseruari, vt qui emporium seu depositorium ciuitatis Cracouiensis, priuilegiis specialibus regum superiorum decessorum nostrorum ac publicis constitucionibus firmatum, praetergressi fuerint, neque leges emporii eiusdem obseruauerint, ac ob id eorum bona atque merces ex praescripto priuilegiorum eorundem confiscatae fuerint, pars dimidia eiusmodi bonorum ac mercium ciuitati commemoratae cedat. Quem morem atque consuetudinem, vt peculiari etiam diplomate ac priuilegio nostro sanciremus, diligenter ciuitatis eiusdem nomine supplicatum nobis fuit. Nos vero, vt commodis ea in re ciuitatis praenominatae non deessemus, vtque diligentiorem consules eiusdem ciuitatis curam in obseruandis emporii eiusdem rationibus et fisci nostri commodis adhibere possint, vsum et consuetudinem istam literis quoque hisce nostris approbandum esse putauimus, approbamusque, sancimus in perpetuum tempus, statuentes et decernentes, vt quotiescunque accidat aliquem ob non seruatas emporli Cracouiensis leges et praeteritum hoc idem emporium, mercibus suis iuste ac legittime priuari, quarum mercium pars dimidia vti antea ex vsu et consuetudine tantum, ita in posterum vi et authoritate priuilegii huius nostri ciuitati Cracouiensi seu consulibus illius in vsum publicum cedat, reliquum autem in fiscum nostrum inferatur. Quod

ratum, firmum ac perpetuum esse volumus, idque omnibus, quorum interest, praesertim vero magistratibus ac officialibus quibusuis nostris notum esse volumus, mandantes, vt ciuitatem commemoratam Cracouiensem secundum vsum et consuetudinem superius specificatam, literis hisce nostris approbatam conseruent, neque aliquid contra illam aut ipsi faciant aut ab aliis fieri permittant. Pro gratia nostra secus non facturi. In cuius rei fidem ac euidentius testimonium literas hasce manu nostra subscripsimus, sigillumque regni iis appendi iussimus. Datae Lublini die vigesima quarta mensis Maii, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo nono, regni uero nostri anno secundo. — Sigismundus Rex. — P. Tylicki s. m.

Dokument pargaminowy. Na pąsowym jedwabnym sznurku wisi mniejsza pieczęć koronna z czerwonego wosku.

784. 1589. die 25. m. Maii, Lublini.

Sigismundus III. rex Poloniae civibus Cracoviensibus vectigal cerevisiarium exigendi facultatem tribuit.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samagitiae, Liuoniaeque necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex, significamus praesentibus literis nostris vniuersis et singulis, quorum interest, multas easque grauissimas esse causas, propter quas ciuitatis nostrae Cracouiensis magnam esse nobis rationem habendam existimamus. Primum, quod primaria illa sit in regno hoc nostro et sedes ac domicilium regum et principum reipublicae huius, ab illiusque dignitate ac splendore multum ad vniuersam fere rempublicam dignitatis ac splendoris perueniat; deinde vero, quod superiore interregni tempore summa in publica salute ac communibus libertatibus tuendis fides ac constantia ipsius extitisset vsque adeo, vt et periculis se ac salutem et incolumitatem suam obicere et fortunarum maximam iacturam adire, suasque adeo ipsi posessiones atque bona igni cremare, vt hosti in vrbem aditus intercluderetur, non dubitarint. Quod cum ita esset atque proximo superiore coronationis nostrae conuentu proposita fuisset publice apud nos et vniuersos regni ordines ciuitatis eiusdem petitio de instituendo in ea ad morem ciuitatis Posnaniensis per nos tributo cereuisiario, hoc est a singulis vasis, qui in vulgari *achtelie* vocantur, grosso vno, et si ea res nobis ac ordinibus vniuersis tum non displiceret, interuenientibus tamen impedimentis quibusdam inter leges ac constituciones publicas relata non fuit. Cum autem hoc tempore repetita apud nos esset atque anno praeterito a nobis et ordinibus vniuersis idem Posnaniensi ciuitati multum huic et dignitate ac splendore et meritis erga rempublicam inferiori, tributum esse animaduerteremus, facile adduci nos sumus passi, vt non perpetuum quidem aliquid, quod absque ordinum expresso consensu fieri nequeat, verum temporaneum quidpiam ad ratihabitionem ordinum, maxime cum iam voluntates eorum in coronationis nostrae conuentu exploratas haberemus, ciuitati eidem concederemus. Itaque ad fu-

tura, quae proxime in regno habebuntur comitia, ciuitati eidem hoc est consulibus et senatui seu his, qui delegati ab illis fuerint, facultatem eius contributionis a singulis vasis ceruisiae grossum vnum exigendi concessimus concedimusque literis hisce nostris. Ad quam eiusmodi contributionem omnes ceruisiae in ciuitate eadem coctores ac caupones, qui eam venum proponere solent, obligatos esse volumus, ita tamen, vt nonnisi semel grossus vnus a vase singulo exigatur, idque vltra contributionem publice in conuentu laudatam, quae ducillaris siue alio quocunque nomine appellatur, et quae ciuitati eidem ad certum tempus constitucione publica concessa est; cui concessioni nihil derogantes, hanc aliam vnius grossi a singulis vasis ad conuentum proximum concessimus. Eius autem concessionis fructus omnes nonnisi ad publicam ciuitatis vtilitatem conferri debent, deque ea vt et coeteris ciuitatis prouentibus consules rationem debitam reddere tenebuntur. Quod omnibus quorum interest, maxime vero ceruisiae in ciuitate Cracouiensi coctoribus ac propinatoribus notum esse volumus, mandantes, vt ad tempus praescriptum, ad futurum nimirum generalem regni conuentum contributionem eam fideliter et exacte consulibus siue his, qui deputati ab illis fuerint, sine contradictione quauis conferant et dependant; alioqui si qui negligentiores ea in re fuerint, in eos magistratus ciuitatis animaduertendi pignoribus et poenis debitis facultatem habebit. In cuius rei fidem hasce manu nostra subscriptas regni sigillo muniri mandauimus. Datae Lublini die vigesimo quinto mensis Maij, anno Domini M. D. LXXX. nono, regni vero nostri anno secundo. — Sigismundus rex. — Pe. Tylicki sm.

Dokument pargaminowy. Na sznurku z zielonego i fioletowego jedwabiu wisi mniejsza pieczęć koronna z czerwonego wosku.

785. 1589. die 6. m. Iunii, Cracoviae.

Consules Cracovienses Ioanni Schilling secretario et notario civitatis ducentos thaleros dono dant eiusdemque annuum salarium augent.

Actum feria tercia intra octauas festi Corporis Christi. — Spectabiles domini Casparus Gutteter proconsul, Hieronymus Zalaszowskj, Sigismundus Gutteter, Joannes Spiglar, Christopherus Romer, Martinus Vrbankowycz, Thomas Slawek, Joannes Cyrus, Baptista Fontaninus, Joannes Waxman, Martinus Fihauser, Joannes Gora, Joachimus Ciepielowskj et Stanislaus Schembeck, consules Cracouienses, ad id per schedulas conuocati ac die hodierna in praetorio Cracouiensi legittime et in pleno numero congregati existentes, habita iusta et conuenienti ratione petitionis die hesterna per nobilem ac honoratum Joannem Schilling, reipublicae ciuitatis huius secretarium actorumque notarium factae, consideratis etiam multis et notabilibus obsequijs ac seruicijs, per ipsum ab aliquot annis eoque ipso tempore, quo ad officium hoc electus est, pro commodo reipublicae ciuitatis huius indefesse exhibitis, specialiter vero attenta diligenti opera et studio ipsius tam in conuentu regni generali Varsouiae proxime celebrato, vna cum spectabilibus

dominis nuncijs ciuitatis, ad eundem conuentum ablegatis, quam etiam hoc tempore, quo Lublinum ad S. R. Maiestatem in negotijs publicis ablegatus erat, cum singulari commodo et emolumento ciuitatis huius praestitis: eapropter gratitudinem suam demonstrare ac recompensam conuenientem in praesentiarum ipsi facere, eumque deinceps tanto alacriorem ad obeunda et promouenda negotia reipublicae ciuitatis huius reddere volentes, unanimi voto et consensu constituerunt et assingnauerunt eidem Joanni Schilling dono dandos esse ducentos taleros antiquos, per grossos triginta quinque Polonicales computatos, concedendo ipsi plenariam facultatem eiusmodi pecuniae summam ex prouentibus quibusuis ciuilibus primo quoque tempore leuandi et percipiendi circa quoduis impedimentum.

Et quoniam praenominatus Joannes Schilling, uti antehac saepius, ita etiam die hesterna quaestus est, quod ex salario antiquitus notarijs ciuilibus solui consueto, sese sustentare nequeat, siquidem emergentibus varijs difficultatibus, quae dominis Consulibus assidue obtruduntur, ipsum nulli alteri negotio priuato uacare liceat, pluresque amanuenses alere et crescente in dies rerum omnium praetio, sumptus maiores facere oporteat, easque ob causas petijt hac in parte sibi prouideri: ideo spectabiles domini consules Cracouienses ad id per schedulas, uti praemissum est, conuocati, ac legittime in pleno numero congregati existentes, considerata iusta et rationabili petitione suprarecensita, attento etiam eo, quod prouentus ciuitatis mediante gratia S. R. Maiestatis, domini domini nostri clementissimi et ordinum regni hoc anno aucti sint, eidem Joanni Schilling ratione obsequiorum ac meritorum ipsius loco decem florenorum, qui ipsi iuxta antiquam consuetudinem quolibet anni quartuali soluebantur, a quartuali Crucis proxime futuro incipiendo quinquaginta florenos Polonicales singulis anni quartualibus ex prouentibus quibusuis ciuilibus dandos et soluendos esse unanimi voto sanxerunt et constituerunt tantisper, quoad in hoc officio et obsequio reipublicae ciuitatis huius permanserit, saluis alijs prouentibus ipsi antehac ultra suprarecensitos decem florenos solui consuetis, quos non obstante ista auctione modo consueto ex aerario ciuili percipere debebit.

Ouod si etiam occasio uel ratio aliqua commoda sese obtulerit, praedicto Joanni Schilling inscriptione fundi alicuius ciuilis uel alio conuenienti modo ex bonis ciuilibus consulendi, in eo sese spectabiles domini consules Cracouienses ipsius rationem prae caeteris omnibus habituros promiserunt.

Hoc tamen per spectabiles dominos consules Cracouienses solenniter praecustoditum est, quod auctio salarij suprarecensiti ad notarios ciuiles, qui postea officio hoc fungentur, sese extendere non debebit, siquidem ea ex speciali gratia dominorum consulum memorato Joanni Schilling ob rationes praemissas concessa est, notarij vero deinceps futuri salario antiquitus ad officium hoc solui solito contenti esse debebunt, nisi ipsis ex speciali gratia dominorum consulum aliter prouisum fuerit.

Acta. Cons. Crac. 9, str. 109.

Actum sabbato in vigilia s. Joannis Baptistae, anno D. 1590.

Famati Quadraginta viri die hodierna in praetorio legittime conuocati et congregati existentes, habita ratione petitionis nobilis ac honorati Joannis

Schilling reipublicae ciuitatis huius secretarij, actorumque consularium notarij, iuxta praescriptum decreti serenissimi olim Stephani regis in donationem per spectabiles dominos consules Cracouienses eidem nobili Joanni Schilling super summam ducentorum talerorum factam consenserunt voluntatemque suam et intercessionem ad id interposuerunt.

Acta. Cons. Crac. 9, str. 111.

786. 1589. die 22. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de decurionibus vici Magni valli, qui in ordine publico custodiendo curam adhibeant, deligendis.

Actum sabbato ipso die s. Mariae Magdalenae. — Spectabiles domini consules Cracouienses vocatis et accersitis habitatoribus Magni valli extra portam Nouam, vrbem exeundo ad manum sinistram, incipiendo a domo aciali e regione portae penes Crucifixum ibi consistentem Clepardiam vsque, quibus serio iniunxerunt et edixerunt, ut iuxta antiquum morem et consuetudinem receptam bonum ordinem inter se inuicem obseruent atque decuriones octo e medio sui viros idoneos deligant et officio praesentent. Itaque domini consules viam in vallo per ipsorum feces et quisquilias adeo deprauatam et luto dehiscentem, ut nullo modo aut vix curru aut equo per illam transitus pateat, eandem in animo habent sternere et accomodare: ideo ipsis sub paena dd. consulum iniunctum est, ut illud lutum quisque ante domum suam euehat et mundam ad construendam viam praestent. Tabernas quoque, in quibus multae insolentiae patiuntur, ut inter se cohibeant atque interdicant nocturnas potationes et propinationes, quae multorum malorum occasionem dant. Quod sese praefati Magni valli incolae et habitatores beneuole facturos submiserunt.

Actum feria quarta in crastino festi Assumptionis b. Mariae virginis. — Habitantes ciues in suburbio extra portam s. Nicolai atque etiam in Magno vallo satisfaciendo iniunctioni dominorum consulum Cracouiensium delegerunt in decuriones e medio sui, videlicet Stanislaum Tereni, Albertum Sapiczkj, Jacobum Wielowskj, Petrum Lamha et (s) quos etiam coram officio praesentauerunt atque per officium praesens confirmati sunt. Quibus serio iniunctum est, vt dent operam et sedulo prouideant, vt ibidem bonus ordo seruetur, ne propinationes cereuisiariae et poculentorum ordines vltra loca solita fierent et terminum praefixum noctis ne excederent, ex quibus multae et variae hominum licentiosorum insolentiae enasci solent; luto et immunditijs vias publicas obstrui prohiberent, secus facientes ad officium deferrent, curam gererent, vt apud conciues suos ignis propugnacula, prout scalae, vnci et alia requisita ad manum essent. Quod se facturos sedulo submiserunt.

Acta Consul. Crac. 28, str. 211, 263.

787. 1589. die 29. m. Decembris, Varsoviae.

Anna regina Poloniae magnum procuratorem arcis Cracoviensis hortatur, ut consules Casimirienses solummodo ex numero scabinorum deligat.

Generoso Michaeli Maleczkowsky de Malechowicze magno procuratori generali arcis Cracouiensis, fideli nobis dilecto.

Anna Dei gratia regina Poloniae, magna dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. domina. Generose fidelis nobis dilecte! Nie w ten obiczay, zebiszmi o WM. rozumieli, iakobisz mial prawa komu łamacz, ale s tey prziczini, zesmi zawzdi bili łaskawi na miasto Kazimierz, zalieczami WM. pilnie Kazimierzani, zebisz ie WM. przi thim prawie wczale zachował, ktore maią od krolow Polskich i od Je. K. M. dziszieysego pana vczwierdzone około obierania nowich radziecz, zebisz ie WM. obierał z ławnikow. Piekna rzecz iest i wseliakiego pochwalenia godna, kiedi szię vrząd radzieczki liudzmi prawnemi i ktorzi szię iusz sprawom przisluchali i w nie szię wtarli, zaszadza; nieumieietnoscz pisma i prawa a czo kiedi dobrego może na vrzedzie sprawicz? Rozumiemi, że tho WM. na prziczine nasze vczinisz, czo mi tesz od WM. za wzdzieczne przymiemi. Dan z Warszawi XXIX dnia miesziącza Grudnia, roku M. D. LXXX. IX. — Anna krolowa polska spt.

Dokument papierowy, pieczęć która po stronie adresowej wyciśniętą była, wykruszona.

788. 1590. die 22. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundi III. regis Poloniae privilegium »confirmationis plebisciti electionis consulum Clepardiae non ex alio ordine, nisi scabinorum seniorum literatorum et verae catholicae religionis«.

Z sumarycznego zatwierdzenia przywilejów miasta Kleparza, wydanego przez Augusta III w Warszawie d. 24 listopada 1738.

789. 1590. die 14. m. Aprilis, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae mandat, ut areae desertae in civitate Casimiriensi intra annum aedificiis compleantur.

Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon regni Sveciae proximus haeres et futurus rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quia cum famati proconsul et consules ciuitatis nostrae Casimiriensis apud Cracouiam sitae, ad nos detulissent, permultas esse intra moenia praefatae ciuitatis areas et domos desertas ac col-

lapsas, quarum proprietarii et possessores vel iniuria sua vel inopia reficere ac restaurare denuoque aedificare negligunt, quo fit, vt prouentus nostri ac ciuiles in dies diminuantur in damnum nostrum et illorum non mediocre, supplicassentque nobis, quatenus autoritate nostra regia huic incommodo prospicere dignaremur, nos tum nolentes, vt ciuitas nostra praefata desertaretur prouentusque nostri imminuantur, statuendum et ordinandum duximus, statuimusque, ordinamus ac ita habere volumus, vt omnes et singuli ciues nostri Casimirienses etiam nobiles habentes areas desertas et aedificiis carentes, infra hinc ad vnius anni decursum aedificent et construant, alioqui lapso anno a publicatione praesentium volumus et decernimus, vt huiusmodi areae desertae per magnum procuratorem nostrum Cracouiensem vel pro nobis recipiantur, vel aliis, qui aedificarent, distribuantur. Quocirca generoso Michaeli Maleczkowsky magno procuratori arcis nostrae Cracouiensis vel in eius absentia viceprocuratori modernis et pro tempore existentibus mandamus, vt aliquo certo die praemissa omnia animi nostri et voluntatis in foro praefatae ciuitatis Casimiriensis alta voce publice proclamari et palam facere studeant, seque in praemissis omnibus iuxta praesentes literas nostras gerant et conseruent. Pro gratia nostra. Datum Varschouiae in comitiis regni generalibus die quatuordecima mensis Aprillis, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo, regni nostri tertio. — Sigismundus rex. — Raph. Streptowszki sst.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, niżej tekstu na dokumencie wyciśniętą.

790. 1590. die 2. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae officialibus quibusdam mandat, ut de damnis, quae civitas Casimiriensis in ripis fluminis Vistulae a navigantibus patitur, inquirant.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque, necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Generosis Stanislao Cikowski succamerario, Martiano Chelmski vexillifero et Stanislao Szaffraniec tribuno terrestribus Cracouiensibus, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Generosi fideles nobis dilecti! Expositum nobis est nomine ciuitatis nostrae Kasimiriensis ad Cracouiam sitae, concessum illi fuisse per serenissimum regem Stephanum praedecessorem nostrum ius exigendae certae peccuniae a scaphis et nauigiis Istula flumine a Cracouia deorsum nauigantibus et in rippa vtraque Istulae, quae est iuris ciuitatis Kasimiriensis, religari et in statione poni solitis, videlicet a singulis nauigiis singulos florenos propterea, quod cum nauigia ad rippas illas applicentur, deligentur, salisque bancati acerui ibidem deponantur, solum illarum ripparum alioqui parum solidum et arenosum proruatur, eaque ratione fundus ciuilis non mediocriter diminuatur, et praeterea ciuitas illa nostra damnis eiusmodi obuiam eundo, moles in rippis

semirutis, ne grauior iactura consequatur, facere easque tignis defixis magno suo sumptu ac impendio firmare cogatur. Sed cum intelligamus, mercatores talia damna ciuitati illi inferentes, non attentis eius priuilegiis, solutionem eiusmodi plane detractare, aequum autem existimemus, vt ei per nos hac in parte consulatur, iusque ipsius ad vsum tandem reuocetur, Fidelitatibus vestris, quorum fides, industria et in rebus gerendis dexteritas nobis perspecta est, id negocii committendum duximus, vti quidem committimus literis hisce nostris, iniungentes eisdem, vt die et tempore aliquo competenti in loca illa ripparum, in quibus talia damna inferuntur, vna descendant et num detrimentum eiusmodi ciuitas illa ex causis suprascriptis habeat sumptusque in muniendis rippis faciat et inposterum factura est, diligenter considerent, sententiamque suam de iis omnibus tum et de soluendo a singulis nauigiis vno floreno perscribant, eamque pro futuris regni generalibus comitiis scripto comprehensam autentico paratam habeant. Pro gratia nostra officiisque suis. Datum Varschouiae die secunda mensis Maii, anno Domini M. D. XC, regni nostri tertio. — Ex commissione sacrae maiestatis regiae propria. — Seb. Mlodzieiewskj.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu na dokumencie wyciśniętą.

791. 1590. die 16. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae civitati Casimiriensi redimendi domos in fundo *Bawoł* sitas, dat potestatem.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Vniuersis et singulis, domorum omnium et singularum in fundo ciuitatis Kasimiriensis ad Cracouiam sitae, haereditario, *Bawol* nuncupato, quacunque materia structarum et fundorum ad eas pertinentium possessoribus, cuiuscunque status et conditionis sint, quorum nomina et cognomina hic pro expressis haberi et intelligi volumus, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Fideles dilecti! Fecimus potestatem famatis proconsuli et consulibus totique communitati ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam sitae, domos omnes et possessiones in fundo ipsorum haereditario *Bawoł* dicto existentes, de manibus omnium modernorum possessorum eximendi et redimendi, eamque ad rem peragendam certos commissarios nostros designauimus. Quare mandamus Fidelitatibus vestris, vt cum ab hisce commissariis nostris ad hoc ipsum negocium tractandum vocatae fuerint, coram eis compareant et quicquid illi ratione praemissorum decreuerint, firmiter obseruent. Pro gratia nostra. Datum Varschouiae die XVI mensis Maij, anno Domini M. D. XC, regni nostri tertio. — Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium. — Seb. Mlodzieiewski.

Dokument papierowy, na którym poniżej tekstu wyciśnięta pieczęć pokojowa.

792. 1590. die 26. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae civibus Cracoviensibus facultatem vectigal cerevisiarium exigendi, prorogat.

Sigismundus Tertius Dei gratia Rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex, significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod cum anno praeterito ciuitati nostrae Cracouiensi vectigal cereuisiarium ad morem Posnaniensis ciuitatis exigendi potestatem fecerimus ad futura, quae proxime haberentur, comitia, in usus et publica eiusdem ciuitatis commoda, nec ea res interuenientibus grauissimis reipublicae negotijs in proxime praeterito conuentu ab ordinibus regni, vt perpetua esset, expresso consensu comprobari, interque leges et constitutiones publicas referri potuisset: multas vero et grauissimas causas habeamus, propter quas magnam istius civitatis nobis rationem habendam existimemus, quae cum primaria sit et sedes ac domicilium regum et principum reipublicae regni huius, ita nos remque publicam vniuersam suis promeritis deuinxit, etenim superiori interegni tempore, cum a quibusdam haud dubiam rerum omnium perturbationem in rem publicam indui videret, pacatiora salubrioraque consilia est secuta et summa in publica salute ac communibus libertatibus tuendis fidem suam et constantiam abunde nobis et reipublicae comprobauit: quapropter gratia nostra, qua debemus, eam complectimur, atque praeteriti anni concessionem nostram vectigalis nimirum cereuisiarij exigendi facultatem eidem prorogamus, concedentes consulibus ac senatui Cracouiensibus seu ijs, qui ab illis delegati fuerint, ut ratione istius tributi a singulis vasis cereuisiae, quae in uulgari *achtelie* vocantur, singuli itidem grossi exigantur ad futura itidem, quae proxime habebuntur, in regno commitia. Volumusque ad eiusmodi contributionem omnes in ciuitate Cracouiensi coctores ac caupones, qui cereuisiam uenum proponunt, esse obligatos vltra contributiones publicas, quocunque nomine appellentur, quibus hac prorogatione concessionis nostrae nil derogamus. Eae autem peccuniae, quae modo prouenerint, ad publica ciuitatis commoda et usus conferi debent, deque ijs vt et caeteris ciuitatis prouentibus consules rationem debitam reddere tenebuntur. Quod omnibus et singulis speciatim vero cereuisiae in ciuitate Cracouiensi coctoribus denunciamus mandantes, vt ad tempus praescriptum ad futurum nimirum generalem regni conuentum contributionem eam fideliter et exacte consulibus siue his, qui ab illis deputati fuerint, sine contradictione quauis conferant et dependant, alioqui si qui negligentiores ea in re fuerint, in eos magistratus ciuitatis animaduertendi pignoribus et paenis debitis facultatem habebit. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscripsimus sigilloque regni consignari iussimus. Datae Warssouiae die XXVI mensis Maij, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo, regni vero nostri anno tertio. — Sigismundus Rex. — Stanisl. Sieczinski.

Oryginał pargaminowy. Na sznurku z białego, żółtego, pąsowego i fjoletowego jedwabiu, wisi pokojowa pieczęć królewska z czerwonego wosku.

793. 1590. die 15. m. Novembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae magno procuratori arcis Cracoviensis mandat, ut consules Casimirienses solummodo ex ordine scabinorum eiusdem civitatis deligat.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. nec non regni Sueciae proximus heres et futurus rex. Generoso Michaeli Maleczkowskij arcis nostrae Cracouiensis magno procuratori, fideli nobis dilecto, gratiam nostram regiam. Generose, fidelis nobis dilecte! Delatum est ad nos famatorum consulum ac magistratus totiusque adeo communitatis ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam sittae nomine, Fidelitatem tuam pro muneris sui ratione, quo numerum consulum eiusdem ciuitatis nostrae Casimiriensis ob decessum quorundam compleret, quatuor quidem ex ordine scabinorum in consules creasse, quintum vero Alexandrum quendam Koleczkij ex plebe, qui ex institutis illius ciuitatis potestatem adeundi consulatus non haberet, quod nondum inferiores ordines fuisset assequutus, preter consuetudinem ab illis antiquitus receptam et contra priuilegia ipsorum inter eos retulisse. Quod si veteri ipsorum vsui et priuilegijs contrarium est, omnium autem iura et priuilegia intacta illibataque manere debent, volumus ac fidelitati vestre mandamus, vt ne praedictis ciuibus vllum noua hac et insueta consulis creatione praeiudicium faciat, sed rittum illis pridem vsitatum hac in parte conseruet juribusque et prerogatiuis ipsis a nobis concessis nulla ratione neque eo in negotio neque in posterum vlla in re deroget. Pro gratia nostra Fidelitas tua secus non factura. Datum Warschauiae die 15 mensis Nouembris, anno Domini M D XC, regni vero nostri anno tertio. — Sigismundus rex. — Jac. Gęmbiczky.

Acta Cons. Clepard. 219 fol. 31 ver.

794. 1590. die 17. m. Novembris, in Szydłów.

Sigismundus III. rex Poloniae consulibus Cracoviensibus mandat, ne civibus, qui ob pestem grassantem civitatem deseruerint, denuo introitum in civitatem concedant.

Zigmunth trzeczi z laski bozei krol Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazoweczkie, Inflanczkie, krolestwa Swedzkiego wlasny dziedzicz y przisly krol. Slawnem burmistrzowi y raiczom miasta naszego Krakowa, wiernie nam milem, laskę naszę krolewską. Slawni wiernie nam mili! Dano nam sprawę, ze czi, ktorzi szię byli z Krakowa przed powietrzem rosprowadzili, nieogliądaiącz się ani uwazaiącz niebespieczenstwa powietrza, ktore tam snacz iescze nie uczichlo, znowu szię do miasta prowadzą, zaczym do ponowienia skodliwego y pozaru tim więtszego morowego powietrza

przyczynę y occasyą daią. Napominamy tedy y roskazuiemy Wiernoscziom Waszem, chcącz to miecz koniecznie, abysczie z urzendow swych pilnie tego przestrzegali, aby się zaden, poki ta kazn Panska nie bendzie uskromiona, s tych ktorzi się wyprowadzili, do miasta nazad nie prowadzil, takze straż y pilnoscz wseliaką okolo miasta mieli, tak aby niebespieczenstwom powietrza za pilnoscią y przestrogą Wier. Waszych, ilie bycz moze, zabieżecz się moglo, a rząd dobry w miesczie zatrziman y zachowan byl. Dla laski naszei inaczei Wier. Wasze nie czyncżie. Dan z Sydlowa dnia XVII Nouembra, roku M D XC, panowania naszego czwartego. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy, na którym poniżej tekstu pieczęć pokojowa wyciśnięta. Drugi dosłownie zgodny mandat królewski w powyższej sprawie wydany jest z Szydłowa pod dniem 27 Novembra tegoż roku.

795. 1591. die 12. m. Martii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae civibus Cracoviensibus facultatem exigendi vectigal cerevisiarium iterum prorogat.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. nec non regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, uniuersis et singulis, quod cum annis superioribus millesimo primum quingentesimo et octogesimo nono deinde altero immediate consequenti ciuitati Cracouiensi tum, quod huius regni nostri caput sit et sedes, tum quod praeclare de nobis dubio tempore magno et priuatarum et publicarum facultatum suarum dispendio merita fuerit, praecipuam rationem non immerito habendam nobis esse censemus, tributum ceruisiarum ad instar eius, quod in ciuitate Posnaniensi publica comiciorum auctoritate est institutum atque id quidem temporaneum et publica ordinum omnium ratihabitione deinceps sanciendum, concessissemus et a singulis ceruisiae dolijs vulgariter *achtele* dictis, singulos grossos Poloniae exigere permisissemus, superioribus autem comicijs permultae grauiores reipublicae actiones ac uaria impedimenta obstitissent, quominus ea res publica auctoritate comprobari ac in uim perpetuae legis inter constitutiones publicas referri potuisset, nos cum exemplo superiorum temporum, tum eius ciuitatis, a cuius splendore et ornamentis ad vniuersum regnum splendor et ornamenta redundant, commodorum et ornamentorum iustis rationibus amplificandorum studio faciendum id nobis duximus, ut iterum exactionem huius tributi superiori modo ad futura regni comicia ciuitati eidem Cracouiensi prorogaremus et proferremus, quemadmodum quidem prorogamus et proferimus praesentibus literis nostris, ita, ut uigore huius nostri priuilegii magistratus ciuilis ciuitatis illius ijsdem legibus eodemque modo singulos a singulis vasis grossos in publicos ciuitatis usus exigat ad futurorum usque immediate comiciorum tempus, quemadmodum hic antecedentibus duobus annis iuxta concessam sibi a nobis facultatem exegit, atque id quidem ultra publicum ceruisiarium tributum ducillare dictum, quod pro uniuersae reipublicae usibus communi

omnium auctoritate scisci solet, ac in hunc annum etiam ex superioribus comicijs scitum est. Quod uniuersis et singulis, quorum interest, maxime uero ceruisiae in ciuitate Cracouiensi coctoribus ac propinatoribus notum esse uolumus, mandantes, ut ex instituto moreque praeteritorum duorum annorum ad tempus praescriptum, futurum nimirum generalem regni conuentum, contributionem eam fideliter et exacte consulibus siue his, qui deputati ab illis fuerint, sine contradictione quauis conferant et dependant, alioquin si qui aut negligentes aut refragarij ea in re fuerint, in eos magistratus ciuitatis animaduertendi et pignoribus de mulcta ac paenis debitis facultatem habebit. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscripsimus sigilloque regni nostri consignari mandauimus. Datum Varsouiae die duodecima mensis Martij, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo primo, regni uero nostri anno quarto. — Sigismundus rex. — Gembiczky mp.

Dokument pargaminowy opatrzony pieczęcią królewską pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, różowego, żółtego i niebieskiego jedwabiu.

796. 1591. die 18. m. Iulii, Cracoviae.

Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter civitatem Casimiriensem et magnum procuratorem arcis Cracoviensis de electione consulum litem dirimens.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. nec non regni Sueciae proximus haeres et futurus rex etc. significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, uniuersis et singulis, deuolutam fuisse ad nos et judicium nostrum per viam appellationis a sententia certorum commisariorum nostrorum interpositae, causam et actionem, inter generosum Michaelem Maleczkowski, magnum procuratorem arcis nostrae Cracouiensis, actorem, et famatum proconsulem, consules, aduocatum et scabinos totamque communitatem ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam sitae, citatos, ratione electionis consulum, quos actor promiscue ex quibuscunque ciuibus eligere volebat, citati vero eos nonnisi ex ordine scabinali eligi debere contendebant. In qua causa commisarij praefati decreuerant: proconsulem et consules Casimirienses, quoscunque ciues per magnum procuratorem ad consulatum electos, licet scabini non sint, suscipi debere. A quo decreto pars citata ad nos judiciumque nostrum appellauerat, quemadmodum processus totius causae de praemissis latius testatur. In termino itaque hodierno judicij relationum nostrarum propriarum, ex eadem appellatione et amissione causae ad nos per assessores judicij nostri facta, inicidenti et hucusque continuato, partibus ipsis actorea per se, citata vero per nobilem Nicolaum Witkowskj, plenipotentem suum, in praesentia famatorum Stanislai Masło et Simonis Mrzygłodek consulum, nec non Augustini Paulik aduocati, Alberti Stalny et Tiburcij Koszycki scabinorum Casimiriensium coram nobis camparentibus eumque terminum attentantibus et controuersias suas repetentibus, priuilegiaque et

decreta antecessorum nostrorum coram commisarijs producta, denuo exhibentibus eaque publice legentibus, nos cum consiliarijs lateri nostro assidentibus, ex partium controuersia productisque munimentis eo considerato, quod pars citata, consules videlicet Kasimirienses, decreta serenissimi olim regis Sigismundi aui et antecessoris nostri desideratissime producant, quibus cautum est, ut magni procuratores ad ordinem consularem non nisi ex sede scabinali personas idoneas elegant, decretum vero serenissimi regis Sigismundi Augusti auunculi nostri, quod pro magno procuratore illius temporis in contrarium priorum decretorum intercessit, ex instantia instigatoris, cui ea de re disputatio minime competebat, latum est, denique eo attento, quod magna ex parte ad conseruandum bonum in ciuitate ordinem pertinet, ut subsellia officiorum per suos gradus moueantur, insuper quod per plebiscitum a nobis posterius confirmatum, ciues priuati omnes ultro huic vocationi et electioni in consulatum renunciauerunt: ideo ex his rationibus consules Casimirienses nunc et pro tempore existentes, circa praedicta serenissimi aui nostri decreta conservandos esse duximus, conseruamusque perpetuo, decernentes debere ac teneri magnum procuratorem modernum aliosque pro tempore existentes perpetuis temporibus in electione consulari eum ordinem seruare, ut ad officium consulare non nisi homines idoneos ex ordine scabinorum et qui sunt religionis catholicae et sub obedientia S. R. ecclesiae eligat, alios vero et aliter electos consules in medium sui suscipere non tenebuntur. Atque itaque eosdem citatos a causa et impetitione actoris liberos pronunciamus, praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracouiae feria quinta post festum s. Margarethae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo primo, regni vero nostri anno quarto. Joannes Tarnowski regni Poloniae vicecancellarius mp. Relatio reverendi Joannis Tharnowski Cracouiensis, Vladislauiensis, Lanciciensisque praepositi, regni Poloniae vicecancellarij.

Z kopii zawartej w Codex iurium et privilegiorum civit. Casimiriae, str. 195.

797. 1591, die 17. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Actum sabbato post festum Assumptionis b. Mariae virginis proximo. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses die hodierna ad id per schaedulas conuocatj et in praetorio frequenti numero congregati existentes, animaduertentes pestem in dies magis grassarj eiusque vitandae gratia tam dominos consules quam alios ciues ex ciuitate discedere, eapropter tempestiue ciuitati prospicere eoque plures ex suj numero et ordine alacriores reddere volentes, vt hoc tempore periculoso hic maneant et reipublicae curam gerant, vnanimi voto et assensu vti feria tercia proxime praeterita ita et die hodierna ordinationem tempore pestis anno Domini 1588 grassantis de pensione dominis proconsulibus et consulibus hic manentibus praestanda, sancitam, tum etiam de pane albo saltem inter dominos consules hic man-

suros distribuendo ac de chirurgo hospitalis s. Sebastiani et Rochi et de vespillone familiaque ipsius, insuper de approbatione prouisionis seu ordinationis tempore pestis grassantis anno Domini 1543 constitutae, approbauerunt et ratificauerunt. Et quemadmodum anno Domini 1543 notarijs ciuitatis hinc discedendi libertas data erat, ita etiam die hodierna ea facultas ipsis data et collata est. Et in hac ipsorum absentia substitutus est in eorum locum honoratus Stanislaus Karasiowicz, qui antehac officio viceaduocati fungebatur, salariumque septimanale vnius floreni ipsi assignatum est, ipse vero inscriptiones, quae hoc tempore pestis grassantis obuenerint, suscipere, prouentus ciuiles exigere et circa solationes septimanales dominis lonheris assistere debebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 117.

798. 1591. die 21. m. Novembris, in Wiślica.

Sigismundus III. rex Poloniae scribit consulibus Cracoviensibus, quomodo se peste grassante gerere debeant.

Fidelibus et famatis praeconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituauiae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Acz morowę zarazy i powietrza dla pokarania grzechow na liudzie z woli i dopusczenia boskiego przychodzą, iednak po lasce bozey do uchronienia sie they straszney plagi wiele na wlaszney ludzkiei opatrznosci i zabieganiu nalezy. Iakosz byscie bili W. Wasze na początku podlug powinnosci szwey i upominania naszego wietszą pilnosc i strasz stroney mieisc i liudzi zapowietrzonych czynieli, mielizmy pewną w mielosierdziu panskim nadzieie, zeby belo do tak szkodliwey mieisca tamtego zarazey nie przyslo. Przeto nie iestescie w tym bes winey, iednak isz iusz te czaszy nadchodzą, w ktorych pan bog wszechmogaczy gniew ten swoi zwykl chamowacz, aby gdy sie liudzie gromadzic poczną, w domach zapowietrzonych rzeczy zarazonych ruszaiąc, znowu tego iadu nie wznioczieli, roskazuiemy W. Waszym i miecz to koniecznie chcemy, zebyscie we wszytkich tych domach, w ktorych morowe to powietrze sie pokazalo, wszytkie rzeczy, szaty i sprzety, ktorychby powietrze iącz sie moglo, gdy mrozy albo pogoda będzie, rozwieszacz kazali i kazawszy o tym edict vrzedu swego obwolacz, doirzeli tego, aby sie w tym woli i roskazaniu naszemu doszycz stalo; rzeczy podle i maley ceney, ktoreby zarazliwe bely, palicz sie mogą. Inaczey nie czynczie dla laski naszey i koniecznie w tym pilnosc czynczie, aby sie w kazdym domu zapowietrzonym pozostale rzeczy pierwy dobrze przewietrzeli, nim ich liudziom tym, ktorzy sie ziadą, ruszacz przydzie. A zatym zyczimy wąm zdrowia dobrego. Dąn w Wyszliczy dnia XXI mieisiącza Nouembra, roku Panskiego M. D. XCI, panowania naszego czwartego. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy, pieczęć pokojowa wyciśnięta po stronie adresowej.

799. 1591. die 22. m. Decembris, in Wiślica.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Casimiriensibus mandat, ut vestes a hominibus peste mortuis relictas concremari faciant.

Zigmunth trzeczi z laski bozei krol Polski, wielkie xiązę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazoweczkie, Zmodzkie, Inflanczkie, krolestwa Swedzkiego wlasny dziedzicz y przisly krol. Szlawnem bormistrzowi y raiczom miasta naszego Kazimierza u Krakowa, wiernie nam milem, laskę naszę krolewska. Szlawni wiernie nam mili! Wzięliśmy sprawę, isz grabarze, ktorzi pod ten czasz powietrza liudzie pomarle chowali, szat zapowietrzonych wiele z nich zebrawszy, potaiemnie ie przedawaią y gdzie mogą zbywaią, czo my bacząсz bycz z wielkiem niebezpieczenstwem wieliu liudzi y z wielką takze przeskodą do uspokoienia powietrza, chcząсz temu, ilie z nasz bycz moze, zabiezecz, roskazuiemy koniecznie Wier. waszem, abysczie w to pilnie weirzeli y stateczną inquisicziją uczynili, gdzieby takowe rzeczy zapowietrzone byly, a dowiedziawszy się o nich, pod czijąbykolwiek iurisdictyą byly znaliezione, nicz szię na czije prawa nieogliądaiącz (poniewaz w takich rzeczach nie tak na prawa iakie liudzi priuatnych, iako na ochronienie wieliu dusz zdrowia podobniei szię ogliądacz), wsystki nikomu niefolguiącz spalili albo spalicz roskazali. Iednak trzeba w tei inquisiczyei bacznie y ostroznie Wier. waszem postąmpicz, niegloszącz tego zrazu miedzy liudzmi, aby liudzie czi, ktorzi szobie nicz zdrowia tak szwego iako innych wsystkich niewazą, takowych szat niepokrilj albo z niemi gdzie nieuliegli. Wsakze gdzie iusz do tego przydzie, ze szię iem wolia y roskazanie nasze muszi opowiedziecz, zda szię nam za potrzebną na nię winę iaką szrogą zalozycz a nawet y pod gardlem zagrozicz, aby zaden nieszmial takowych rzeczy zapowietrzonych taicz, alie owszem ie dobrowolnie ukazal y na wolią urzendowi podal. W inszych rzeczach chczemy, abysczie szię Wier. wasze wedlia pierwszego piszania naszego zachowali, y tak onę, iako y te, o ktorych terasz do Wier. waszych piszemy, wedlia woliei y roskazania naszego do executyei prziwiedli y nicz, czobykolwiek do richlego y gruntownego ubespieczenia od powietrza naliezalo, nieopusczali. Iest tesz to wolia nasza, abysczie na wendeczie targow wszeliakich bronili dotąd, azby na to wolia y pozwolenie nasze przistąmpilo; a ktoby chcial czo przecziw takowemu roskazaniu naszemu czynicz, ma bycz odsądzon od miasta okrom nadzieie zadnei przywroczenia. A inaczei Wier. wasze nieczynczie pod laską naszą. Dan w Wysliczy dnia XXII mieszi ącza Grudnia, roku panskiego M D XCI°, panowania naszego roku czwarthego. — Sigismundus rex. — Martinus Chmieliewskj.

Dokument papierowy; pieczęć pokojowa wyciśnięta poniżej tekstu na samym dokumencie.

800. 1592. die 3. m. Ianuarii, in Wiślica.

Sigismundus III. rex Poloniae consules Cracovienses hortatur, ut peste grassante cautionem adhibeant.

Zigmunth trzeczi z laski bozei krol Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieczkie, Zmodzkie, Inflanczkie, krolestwa Swedzkiego wlaszny dziedzicz y przisly krol. Szlawnym bormistrzowi y raiczom miasta naszego Krakowa wiernie nam milem, laskę naszę krolewską. Slawni wiernie nam mili. Piszalismy niedawno do Wier. waszych roskazuiącz, abysczie nikogo do Krakowa z obywateliow tamecznych nie pusczali, oprocz tych liudzi, ktorzi z zywnosczią na targi przyijezdzaią asz do dalszei informaczijei naszei, toż y terasz powtarzamy y szurowie roskazuiemy, abysczie szię podlug piszania naszego pierwszego zachowali. Iednak maiącz wiadomoscz, isz za mrozami teraznieiszemi pan Bog w Krakowie y na inych mieisczach gniew szwoi s strony powietrza usmierzacz raczy, tedy pozwaliamy, aby liudzie czi, w ktorych domiech znaki powietrza zadne od początku do tego czaszu nie pokazaly się, do miasta byli pusczani y tam odtąd mieskacz mogli a do domow zapowietrzonych aby zaden pusczan nie był, azby rzeczy od powietrza podeirzane albo palione albo tak opatrzone byly, zeby zadnego ponowienia y niebezpieczenstwa od powietrza przziniescz nie mogly, a do tego wolia y roskazanie nasze przistąmpilo. Czo się dotycze rzeczy od grubarzow zebranych y na miesczach roznych pochowanych, y terasz tymże sposzobem iako y pierwei roskazuiemy, abysczie o nich pilne oko mieli y one popalicz roskazali, aby stąd ponowienie iakie powietrza nie uroszlo. W czym wsystkiem takie staranie uczyniczie, iakobysczie za nie laskę naszę raczei nisli karanie za nieposluszenstwo y niewykonanie woliei naszej odniesli. Dan z Wyslicze dnia III Stycznia, roku M D XCII, panowania naszego roku piątego. — Sigismundus rex. — Math. Pstrokonski.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową na samymże dokumencie wyciśniętą.

801. 1592. die 6. m. Ianuarii, in Wiślica.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus Ioannem Zamoyski pincernam Lomzinensem et Iacobum Gosławski medicum commendat.

Slawnym burmistrzowi y rayczom miasta naszego Crakowa, wiernie nam milym. Zygmunth trzeci z bozey laski krol Polski, wielgie xiaże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmodzkie, Inflantskie etc. y krolestwa Swedzkiego nayblizszy dziedzic y przysly krol. Slawni wiernie nam mili! Iakosmy przed tym pisali do W. W. abyscie pilne staranie czynili okolo tego, zeby dalsemu niebespieczenstwu powietrza, ktore za nieopatrznoscią y niedozorem dotąd szie po Crakowie serzylo y pod thęmi czaszy mroznemi,

gdzie powietrze iusz zwyklo vstawac, ponawialo szię, zabiezec szię bylo mo-glo, toss y teraz powtarzamy, rozkazuiąc W. W. abyście tak szię w tym zachowali, iako powinnosc wasza od W. W. w tey mierze miec potrzebuie. I posylamy tam vrodzonego Iana Zamoyskiego czesnika Lomzienskiego y secretarza naszego y przy nim Iakuba Goslawskiego medyka naszego, kto-remusmy tho polecili, aby czo do opatrzenia y do rządu z strony tego na-lezec bendzie, pilnie doglądali, rozkazuiąc, abyście W. W. onemu w tym, do czego by szię potrzeba pokazala, pomoczni y we wsytkim poslusni byli. W czym nicz niewątpimi, ze tho W. W. dla laski naszey y z powinnosci vrzendu swego wsytko vczynią. Dan w Wisliczy dnia VI miesiąca Stycznia, roku Panskiego M D XCII⁰, panowania naszego roku czwartego. — Sigis-mundus rex.

Dokument papierowy; pieczęć pokojowa po stronie adresowej wyciśnięta.

802. 1592. die 8. m. Ianuarii, in Wiślica.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut auctores seditionum persequantur.

Zigmunth trzeczi z laski bozei krol Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazoweczkie, Zmodzkie, Inflanczkie, krolestwa Swedzkiego wlasny dziedzicz y przisly krol. Szlawnym bormistrzowi y raiczom miasta naszego Krakowa wiernie nam milem laskę naszę krolewską. Szlawni wiernie nam mili! Pamiętaczie Wier. wasze, iaki tumult przeslego liata w miesczie naszem tym stolecznem przesz szwowolienstwo niepohamowane byl podnie-sziony, w ktorim pokoi pospolity iest wzruszony, zburzone domy na nabo-zenstwa liudzj od religijej katoliczkiei roznych naznaczone, z wielgą obrazą zwierzchnosczi naszei krolewskiej. A isz wsystkiei rzeczypospolitei naliezy, aby iako zadne szwowolienstwo tak pogotowiu takie, ktore w niei zamie-szanie uczynicz moze y pokoi domowy targa, zaniedbaniem y niekaraniem pomnozenia niebralo, za powinnoscz naszę rozumiemy czynicz staranie, aby czi, ktorzi tego tumultu powodem byli, y czi, ktorzi szię do niego iakokol-wiek przimięszali, za taki uczynek rzeczypospolitei skodliwy, zle prziklady za szobą cziągnączy, bez karania przistoinego nieuszli, przeto iakoszmy przed tym pieczą o tym maiącz napominali Wier. W. nim do niego przislo, ze-bysczie takowemu szwowolienstwu z urzendow swych zabiegali, tak gdy iusz wykonane bylo, rozkazalismy Wier. waszem pilną inquisicziją czynicz o win-nych tego tumultu. Czo isz na on czasz za nawiedzeniem Panskiem mieiscza tamtego morowem powietrzem wykonacz szię niemoglo, znowu rozkazuiemy Wier. waszem, zebysczie zarazem tę sprawę wzięli przed szię we wsystkiei iurisdictijei waszei, szukali pilnie tych, ktorziby tego tumultu winni byli, wywiadowali się s pilnosczią, z iakich prziczyn, za czijem powodem, za cziją sprawą poszedl, aby za pewnei wiadomosczi wzięcziem potym takie, iakie kto zasluzy, karanie odniosl, y tą karą napotym takowemu swowolienstwu szię zabiezalo. Koniecznie wszeliakiei w tym pilnosczj y starania przyiložczie,

aby za inquisicziją Wier. W. nieuliegli czi, ktorzi szą winnemi, ktorzi w iurisdictijei Wier. W. nasnadniei się podobno naliescz mogą, gdys y rzeczy, ktore s tych domow wybierano, tamze w tym miesczie do domow niektorych wnoszone szą, iako mamy sprawę. Przeto y powtore rozkazuiemy W. W. zebysczie tak tę inquisiczią odprawowali, iakoby na wierze y powinnosczi Wier. wassych nieschodzilo, gdysz my tak skodliwego wystempku bez karania zaniechacz niechczemy. Także Wier. W. czynczîe tę inquisiczią iakoby przi Wier. W. iaka wina niezostala, abychmy napotem niemieli prziczyny dochodzicz tego na szamychze Wier. wassych. Dlia laski naszei y powinnosczi szwei inaczej nieczyniącz. Dan w Wysliczy dnia VIII mieszíącza Sticznia roku Panskiego M D XCII, a panowania naszego roku piątego. — Sigismundus rex. — Math. Pstrokonski r. m. s.

Dokument papierowy. Pieczęć pokojowa wyciśnięta poniżej tekstu na samym dokumencie.

803. 1592. die 24. m. Ianuarii, in Wiślica.

Sigismundus III. rex Poloniae Ioannem Zamoyski secretarium suum proconsuli consulibusque Cracouiensibus iterum commendat.

Sławnym burmistrzowi, rayczom miasta naszego Krakowa wiernie nąm mielym. — Zigmunth trzeczy z bozei lasky krol Polsky wielgie xiąze Litewskie, Ruszkie, Pruszkie, Mazowieczkie, Zmudzkie, Inflianczkie etc. y kroliestwa Swedzkiego nabliszy dziedzic y przisly krol. Spectabiles et famati fideles nobis dilecti! Zalieczil nam bil tam s Crakowa do nasz wrocziwszy sie vrodzony Jan Zamoisky secretarz nasz pilnosc waszę, ktorąscie bily poczęly pokazowac w tim wszistkim, co on W. W. za roskazaniem naszim poruczyl, terasz znowu mamy tę wiadomosc, zescie tego wszistkiego zaniedbaly. Czo gdzieby tak bilo, nauczilibismy W. W. iako roskazanie nasze wazic maią y iemu dosic czinic, y gardly y maientnoscziamy swemi musielibisczie tego przipłaczic. Dlia czego posselamy go tam znowu do W. W. zeby się temu wszistkiemu przipatrzil. Ziczemy Wier. W. miec się dobrze. Dan z Wisliczi dnia XXIII miesiącza Sticznia roku Panskiego M. D. X. C. wtorego, panowania naszego piątego. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy. Pieczęć pokojowa wyciśnięta po stronie adresowej.

804. 1592. die 11. m. Martii, Cracoviae.

Pactum consulum Cracoviensium cum Stanislao Węgrzynek de luto et quisquiliis ex urbe evehendis.

We srzodę po niedzieli srzodopostney. — Burmistrz y Rada miasta Crakowa wszem wobecz y każdemu zosobna, ktorim to wiedziec nalezi, iakieykolwiek zaczności y dostoyności ludziom, oznaymuiemy y wiadomo

cziniemy, iże iakoszmy od czasu niemałego o tim przemyslawali y staranie czynieli, iakoby sposob ochędożenia vstawicznego miasta tego z błot, z gnoiow y plugastw, ktoremi bardzo zaprzątnione iest, postanowić mogli, y iakozmy potim za podaniem niektorych condicy przesz slawnego Antoniego Distezego mieszczanina naszego, strony takowego ochędostwa postanowienie pewne z nim byli vczinieli in anno 1590 za pozwoleniem vcciwego człowieka pospolitego miasta tego, któremu iednak przerzeczony Antoni de Stesi dosic nieucziniel, y dla tego od niego według swego własnego obowiąsku odpadł, tak potim za żądaniem slawnego Stanisława Węgrzinka hetmana naszego ratusznego, do nasz w tim vczinionego y za prziczyną vcciwego człowieka pospolitego, za nim po kilka razy czinioną, abyzmy tegosz Stanisława Węgrzinka do postanowienia, ktore z Antoniem de Stezi było vczinione, przipuscieli y za gotowoscią, którą przerzeczony Stanislaw Węgrzinek przi tim żądaniu swym pokazał, że konie y wozy do takowego ochędostwa y wywożenia dobrze przigotowane y vsposobione miał, radzizmy się do tego przichilieli roku przeszlego 1591, yżezmy go do takowego postanowienia, które Antoni de Stesi z nami y vcciwym człowiekiem pospolitim miasta tego miał, przed inszemi, ktorzi się o to starali, przypuscieli y iemu zlecieli, aby według pierwszego pozwolenia naszego y vcciwego człowieka pospolitego, Antoniemu de Stezemu na to danego, od każdego domu w okręgu miasta tego leżącego, do iurisditiey mieyskiey prziszluszaiączego, na każdi tidzien po groszu iednemu wybierał, a od naroznych wielkich domow takze y domow, w ktorich goscie stawaią, po dwu groszu za to, aby wszelakie gnoie, błota, smieci, lody, ktore tak w domu każdim, iako tesz na rinku, vliczach y placzach wszelakich w okręgu miasta tego leżączich, naleśćby się mogly, powinien był wywozić za miasto na miescza zwykle do tam wislnych. Ktore postanowienie nasze z przerzeczonym Stanisławem Węgrzinkiem vczinione, gdizmy vcciwemu człowiekowi pospolitemu miasta tego na ratuszu tutecznym w dzien czwartkowy przed s. Wawrzinczem roku Panskiego 1591 zgromadzonemu, opowiedzieli, aczezmy rozumieli, yze wszistkim w nim będączim wdzięczne y przíiemne być miało, iednak część ich tego prziymować niechciała, odstrzelaiącz się od więtszey liczby tich, ktorzi na to pozwalali, y przeciwiącz się postanowieniu pierwszemu swemu z Antonim de Stezim vczinionemu, y proźbom albo prziczinom swoim własnym do nasz za timże Stanisławem Węgrzinkiem po kilka razy przełożonym. Czemu iednak acz na on czasz miescza niedawaliźmy, iednak ysze Pan Bog nasz powietrzem morowym nawiedzac był począł, tego do skutku prziwieść niemogliźmy: wszakże terasz po tim przestrachu y niebespieczenstwie za prosbami częstemi tegosz Stanisława Węgrzinka pobudzeni będącz y vważaiącz, yże tesz ta sprawa obchodzi ochędostwo pospolite miasta tego, ktore iesli kiedi, tedi czasu teraznieyszego tak dla vchronienia zarazy powietrza morowego, ktorim nasz Pan Bog przeszłego czasu nawiedzać raczył, tak tesz dla vcciwości zacznego a blisko prziszłego actu wesela Iego krolewskiey Mosczi Pana naszego Miłoscziwego, bardzo iest potrzebne, a nadewszistko yżezmy wtim od Iego Krolewskiey Mosczi po kilka razi napomnieni byli, abyzmi sposob ku wychędożeniu miasta, któri Iego królewskiey Mosczi był zaleczony, besz dalszich odwłok postanowieli y do skutku powinnego przíwiedli, przetozmy na

to, czego się vcciwy człowiek pospoliti na on czasz y terasz także po części zbraniał, pozwolić niechcieli, ale cziniącz dosić woli Iego krolewskiey Mosczi y potrzebom przeopisanym miasta tego dogadzaiącz, tozmy z zwierzchności Iego Krolewskiey Mosczi Pana naszego Miłosczіwego y władzi vrzędu naszego radzieczkiego mocznie postanowieli, y vcciwemu człowiekowi pospolitemu dnia wysszey opisanego iako y potim dnia dzisieyszego na ratuszu zgromadzonemu oznaymieli y opowiedzieli, yżeźmy ochędożenie takowe miasta tego wysszey mianowanemu Stanisławowi Węgrzinkowi hetmanowi naszemu ratusznemu zlecieli y poruczeli y iego do postanowienia pierwszego z Antonim de Stezim strony takowego ochędostwa vczinionego przipuscieli, iakosz moczą tego przіwilegiu tosz iemu zleczamy y poruczamy sposobem takowym:

§ 1. Że ten to Stanisław Węgrzinek od dnia onegdayszego osmego Marcza albo niedziele szrzodopostney blisko przeszłey od każdego domu w okręgu miasta tego leżączego y iurisditiey mieyskiey przisluszaiączego, na każdi tidzien po groszu iednemu wybierać ma, a od domu każdego narożnego także tesz goscinnego po dwu groszu, na ktorą płaczą w każdim domu gospodarz albo gospodarze z komornikami wespol składać się maią. A takowa placza przerzeczonemu Stanisławowi Węgrzinkowi albo temu, ktoriby od niego na to był postanowiony, przesz każdego obywatela miasta tego besz wszelakiey odwłoki albo trudności oddawana być ma na każdi tidzień za pierwszim vpomnieniem pod winą złotich dwa, którą każdi vrzędowi naszemu przepadać ma, gdzieby w tim nieposłuszny był y płacze takowey iemu według postanowienia tego oddawać niechciał.

§ 2. Względem ktorego popłatku albo wybierania przerzeczony Stanisław Węgrzinek powinien będzie wszistkie błota, smieci, gnoie, lody y plugastwa wszelakie, ktoreby na rinku, vliczach albo inszich miesczach pospolitich, także tesz y w każdim domu w okręgu miasta tego leżączego y do iurisditiey mieyskiey przisłuszaiączego, iakokolwiek naczinione, zgromadzone albo zniesione były, vstawicznie lecie y zimie swym własnym kosztem y nakładem z miasta wywozić, y miasto to, rinek y wszistkie miescza pospolite z vliczami wespół w vstawicznym ochędostwie chować, tak żeby na żadnym miesczu żadna kupa albo zgromadzenie błota, gnoiu albo plugastwa iakiego niezostawała, y na każdi tidzien przinamniey rasz powinien będzie woznicza przerzeczonego Stanisława Węgrzinka z wozem albo karą przed każdi dom przіiechać y tam błota, gnoie, śmieci, lodi albo insze plugastwa, któreby przed tim domem złożone albo z niego wyniesione były przesz gospodarze albo komorniki albo czeladź ich zgromadzone, na ten wosz swoy albo karę nabrać y nałożyć y z miasta wywieść na miescza naznaczone, to iest na brzeg mieyski do tamy, nieskładaiącz na drogi y miescza niezwykłe ku szkodzie miastu albo priwatnim osobom. A gdzieby temu dosić nieuczinieł y takowego ochędożenia albo wywożenia zaniechał, tedi pięćdziesiąt czerwonych złotich winy vrzędowi naszemu przepadać y pieniądze wszistkie od czasu zaniedbania tey powinności z domow mieyskich wybrane besz wszelakiey odwłoki wrócić powinien będzie.

§ 3. Wszakże gdzieby ktori obywatel miasta tego dom albo piwnicze budującz, rumy iakie albo ziemię wybraną przed domem swym złożył, do

takowego rumu albo ziemie wywożenia tento Stanisław Węgrzinek niebędzie powinien, ale ten ktori ią nałoży, swym kosztem onę ma dać wywieść.

§ 4. A yże często namieniony Stanisław Węgrzinek roku przeszłego na takowe chędożenie miasta się zawiodszy, przesz czasz niemały niźli się to postanowienie zawarło, Tworzianską y Groczką vliczę chędożył, błota, smieci y plugastwa z tamtey vlicze y domow w niey leżączych wywozieł, przeto vpatruiącz, aby na tim nieszkodował, postanawiamy, yże obywatele Tworzianskiey y Groczkiey vlicze iemu za sześć niedziel, ktore czasz tego postanowienia uprzedzieły, placzą wysszey namienioną oddawać maią.

§ 5. A yże tesz to iest rzecz sluszna, aby tenże Stanisław Węgrzinek nagrodę miał z rzecziposplitey za wywożenie błota, gnoiów, plugastw z rinku, vlicz, bron y inszich placzow pospolitich, przeto iemu na każdi rok względem takowego wywożenia powinni będziemy płacić s pieniędzi mieyskich złotich Polskich ośmdziesiąt, na każdi quartał złotich dwadzieścia, ktore pieniądze będzie brał ze czła mieyskiego, z ktorego mieyscza zapłata się mu exnunc naznacza.

Ktore postanowienie wysszey opisane z tim Stanisławem Węgrzinkiem vczinione trwać ma do roku zupełnego, to iest do niedziele szrzodopostney w roku blisko przyszłym 1593, w ktorim roku, ieźli przerzeczony Stanisław Węgrzinek w oddawaniu tey powinności na się przyiętey, vstawicznym y pilnym się pokaże, y oney dosić czinić będzie, tedi to postanowienie nasze na dalsze czaszy iemu pozwolone być ma przed inszemi wszistkiemi, ktorziby się tego domagać chcieli. Dla lepszey wiari y vpewnienia wszistkich wysszey opisanych rzeczy pieczęć naszę radzieczką do listu tego przyłożyć kazaliśmy. Ktori dany iest na ratussu naszim Crakowskim we srzodę po niedzieli srzodopostney, roku Panskiego tysiącz pięćset dziewięćdziesiątego wtorego.

Acta Cons. Crac. 9, str. 114.

805. 1592. die 4. m. Maii, Cracoviae.

Consules Cracovienses depositorium plumbi in alium transferunt locum.

Actum feria secunda ipso die sancti Floriani. — Spectabiles domini consules Cracouienses die hodierna in praetorio Cracouiensi in negocijs reipublicae in pleno numero congregati existentes, animaduertentes depositorium plumbi antiquitus in foro constitutum, propter insolentium hominum rapacitatem, qui pecias plumbi plerumque amputare solent, desertum esse et per negociatores plumbi vitari, ob quam causam census ciuitati et plumbum ad reparationem tecti ecclesiae beatae Mariae ex eodem depositorio proueniens, deperditur: huic itaque incommodo obuiando, vnanimi consensu et voluntate, matura super id deliberatione praehabita, elegerunt, constituerunt et assignauerunt locum ad deponendum plumbum pomaerium seu intermurale integrum inter portam Slacouiensem et portam sancti Floriani situm, eam ob causam, vt currus, qui per portam Slawcouiensem inducentur et propter angustiam loci conuerti non possent, liberum exitum per portam

s. Floriani habeant. In quo quidem loco seu intermurali plumbum ad depositorium Cracouiense aduectum, deinceps semper deponi ibidem et asseruari debebit. Huius vero depositorij custodia iuxta antiquum vsum et consuetudinem penes administratorem seu arendatorem pensae maioris pro tempore existentem esse debebit, ipseque arendator seu administrator curam dicti depositorij gerere et plumbum in eodem pomoerio seu intermurali depositum, sub sua claue pacifice, ne damnum aliquod eidem plumbo inferratur, asseruare erit obligatus.

Acta Consul. Crac. 29, str. 207.

806. 1592. die 25. m. Iunii, Cracoviae.

Plebiscitum de adnotationibus nonnisi in libris fori competentis consignandis.

Sigismundus Tertius Dei gratia Rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Oblatas esse nobis literas spectabilium proconsulis et consulum ciuitatis nostrae Cracouiensis, literas plebisciti de non recognoscendis inscriptionibus bona ciuilia concernentibus, in alienis iurisdictionibus, communi consensu ordinum illius ciuitatis sanciti, in papyro conscriptas, sigillis eiusdem ciuitatis communitas, sanas, saluas, omnique suspicione uicij carentes, supplicatumque nobis, ut easdem literas auctoritate nostra regia confirmare, approbare et ratificare dignaremur. Quarum tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

Spectabiles proconsul et consules ciuitatis regiae Cracouiae, die hodierna in praetorio Cracouiensi unacum tota honesta communitate ciuitatis huius, uidelicet mercatoribus et senioribus contuberniorum legitime congregati existentes, inter caeteras consultationes de negocijs reipublicae habitas, eo considerato, quod magne difficultates et damna plerisque oboriantur ex inordinata obligandorum seu vendendorum bonorum ciuilium ratione, quae per multos ciues et eorum bonorum possessores in contemptum ac uilipendium iurisditionis ciuilis Cracouiensis ac ut plurimum in praeiudicium creditorum in alijs extraneis, uti Casimiriensi, Clepardiensi aliarumque uicinarum ciuitatum iurisdictionibus obligantur, uenduntur et uarijs modis alienantur: huic itaque licentiae et incommodo obuiare, abusumque hunc tollere uolentes, unanimi voto et consensu plebiscitum hoc temporibus perpetuis duraturum constituerunt et sanxerunt, quod a die praesenti nullus ciuium seu quorumcunque incolarum ciuitatis huius, iurisdictioni huic ratione personae vel bonorum hic habitorum subiectus, recognitiones aliquas officiosas super debita, cessiones, compositiones seu quosuis contractus bona ciuilia concernentes, quocumque nomine uocari possent, facere seu bona sua quaeuis ciuilia inscribere, obligare, dare, donare, uendere aut ullo modo alienare uel distrahere poterit in quacunque aliena extraneaue iurisdictione, praesertim uero in Casimiria, Klepardia, Wieliczka seu alijs circumuicinis ciuitatibus et

iurisditionibus, sed omnes eiusmodi recognitiones uel inscriptiones quascunque, bona ciuilia concernentes, quiuis ipsorum coram officio consulari seu iudicio scabinali Cracouiensi, uti in iurisdictione sua propria et in foro suo competenti facere et recognoscere tenebitur eritque obligatus sub paena decem marcarum coram officio consulari Cracouiensi ad instantiam cuiusuis, qui transgredientem ad praefatum officium cittauerit, in primo termino tanquam peremptorio sine quauis prouocatione irremissibiliter reponenda, cuius paenae medietas officio consulari, altera uero parti instiganti cedet. Quod si uero quicunque ciuium uel incolarum ciuitatis huius, iurisdictioni huic ex persona uel ratione bonorum hic habitorum subiectus, in remotiori aliquo loco negociorum suorum causa existens et graui aliqua necessitate adactus, inscriptionem uel recognitionem aliquam super bona sua ciuilia immobilia in aliqua extranea iurisdictione cuipiam fecerit, eam ad acta consularia uel scabinalia ciuitatis istius Cracouiensis ipse recognoscens uel is, in cuius personam recognitio facta fuerit, transferre et transportare tenebitur intra unius anni et sex septimanarum continue se subsequentium decursum, a data inscriptionis computando, uel ante resignationem, si eam quis uigore illius recognitionis in extranea iurisditione factae, super bona ciuilia ante decursum unius anni et sex septimanarum obtinere uoluerit. Quod si per alterutrum praefatorum uidelicet recognoscentem seu eum, in cuius personam recognitio illa facta erit, praestitum non fuerit intra terminum praefixum, extunc inscriptio seu recognitio illa quocunque modo facta, nullitatis uicio subiacebit, nec ullum robur aut ualorem obtinere poterit, sed ipso facto irrita et inualida erit. Quodquidem plebiscitum modo praedicto constitutum, temporibus perpetuis uigorem debitum obtinere debebit, consensu beniuolo supradictorum spectabilium proconsulis et consulum Cracouiensium ac uniuersae honestae communitatis ad id mediante. Actum et conclusum in praetorio Cracouiensi feria quinta in crastino festi sancti Ioannis Baptistae, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo.

Nos itaque Sigismundus Tertius supranominatus rex supplicationi praefatorum benigne annuentes, literas praeinsertas in omnibus earum punctis, clausulis, conditionibus et articulis approbandas, confirmandas et ratificandas duximus, prout approbamus, confirmamus et ratificamus praesentibus literis nostris, easque robur debitae, quantum de iure est, firmitatis obtinere debere uolumus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscripsimus, sigilloque regni nostri consignari mandauimus. Datum Varsouiae die duodecima mensis Octobris, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, regni uero nostri anno quinto. — Sigismundus rex. — LB Gembiczky sst.

Dokument pargaminowy. Na sznurku z białego, żółtego, niebieskiego i ciemno pąsowego jedwabiu wisi pieczęć pokojowa z czerwonego wosku.

807. 1592. die 10. m. Iulii, Cracoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsulem consulesque Cracovienses hortatur, ut pactum cum Stanislao Węgrzynek de emundatione civitatis initum, quamprimum exsequi faciant.

Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Intelleximus intercessisse certum contractum inter famatum Stanislaum Węgrzynek praetorij ciuilis praefectum et Fidelitates vestras cum consensu totius communitatis idque de purgandis plateis, euelendoque fimo, luto alijsque immundicitijs, quae omnia idem Stanislaus Wegrzynek in se suscepit contentus certo salario in eodem contractu sibi assignato, idque vno grosso ex singulis domibus singulis septimanis, prout de ijs litterae Fidelitatum vestrarum a nobis confirmatae testantur. Cum itaque ea res ad decorem sit ciuitatis et in eam dictus Stanislaus Wegrzynek suo sumptu integro fere anno aliquot quadrigas equorum fouet submissionique suae satisfacit, hortamur Fidelitates vestras eisdemque mandamus, vt eundem contractum cum memorato Stanislao Wegrzynek factum quamprimum in exequucionem deducant et deinceps ita manuteneant, vt et Stanislaus Wegrzynek in purganda ciuitate officio suo non desit, et illi ab ijs omnibus semper satisfiat, a quibus illi salarium est assignatum. Facturae Fidelitates vestrae rem nobis gratam et officio suo conuenientem. Datum Cracouiae die X mensis Iulij, anno Domini M D XCII, regni vero nostri anno quinto. — Sigismundus rex. — P. Sczerbicz mp.

Acta Cons. Crac. 30, str. 565. Drugi takiż sam mandat wydał Zygmunt III z Krakowa d. 21 lutego 1596 pod zagrożeniem kary 500 florenów węgierskich. Tamże.

808. 1592. die 7. m. Decembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae consules Casimirienses hortatur, ut de exstinguenda peste curam adhibeant.

Zygmunth III z bozey laski krol Polski, wielgie xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Infliąntskie etc. y kroliestwa Szwedzkiego nablizszy dziedzic y przysły krol. Sławnym burmistrzewi y raicom miasta naszego Cazimierza, wiernie nam miłym, łaskę naszę kroliewską. Sławni wiernie nam mili! Z niemałym tego zalem uzywamy, ysz tak częstemi trwogami od powietrza morowego obywatelie miasta Crakowa przes te kilka liat blisko przeszłych beli vcziązeni, liecz to szię z dopuszczenia Panskiego za grzechy pewne liudzkie dzieie, godzi szię to od niego wdzięcznie przymować y skromnie znoszic. Alie ysz tesz to baczemy, ze po niemały częśczy

do zapowietrzenia dawaią szię przyczyny wielgie prze niedozor vrzędow do tego naliezących y tego dochodziemy, ze szię y temu złemu dowczypem a opatrznoscztą liudzką na wieliu mieisc zabiega, to rozumiemy tedy, ze y w Crakowie zabiezecz szię temu nietrudno moze za temi zwłaszcza mrozami a łaską miełego Boga, ze szię to złe wiecy szerzycz y owszem ym dali tem rycbli ustawacz będzie. W czym ysz rozność urzędow w Crakowie na niemały przeszkodzie być rozumiemy, rozkazalismy kazdemu z osobna przes pisanie nasze, aby temu wczas zabiegali, iakoby szię zadna przyczyna do szerzenia powietrza z zadny miary niedawała. Co aby szię tym snadni odprawowacz mogło, posełamy do Crakowa z ramienia naszego vrodzonego Wacława Drozynskiego trukczasza y dworzanina naszego, ktoremu zlieczieliśmy, aby spolnie z urzędami tamecznemi z nimi szię o wszytkim porozumiewaiąc, wszeliakich sposobow, ktore z opatrznoszci liudzki bycz mogą, uzeli, iakoby co naprędzj ta zaraza powietrza tam stanącz mogła, nad to zeby targi obwołać y potrzeby wszeliakie do uzytku liudzkiego naliezące do słuszny ceny przynieszć y sposobicz szię mogły. Roskazuiemy przeto Wiern. waszym, abyszcie y Wiern. wasze do tego pilnoszcią, staraniem y dozorem swym przyłozyli y przerzeczonemu posłancowi naszemu z nim szię o tem wszysthkim, co do tego zachamowania złego naliezecz będzie, takze tesz postanowienia ceny y zywnoszci znosząc pomocni beli y tego tak y sami dlia sziebie y dlia dobrego pospolitego doirzeli, iakoby nic na chętnym y zyczliwym staraniu Wiern. waszych nieschodzilo. Vczyniczie to Wiern. wasze s powinnoszczi swey y dlia łaskj nasey. Dan w Warszawie dnia sziodmego mieszięca Decembra, roku bozego M D XCII, a panowania naszego roku piątego. — Sigismundus rex. — Math. Pstrokonski r. m. s.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu na dokumencie wyciśniętą.

809. 1593. die 16. m. Ianuarii, Cracoviae.

Pactum consulum Cracoviensium cum consulibus Clepardiensibus de vecturis et de caupona vinaria.

Burmistrz y rada miasta Crakowa imieniem swym y wszistkiego pospolitego człowieka tegosz miasta z iedney, a burmistrz y rada miasta Kleparza imieniem także swym y wszistkiego vcciwego pospolstwa tegosz miasta z drugiey strony, oznaymuiemy y wiadomo cziniemy wszem wobecz, ktorim to wiedzieć należi, isz iako na seymie walnem coronnim blisko przeszlim w Warszawie dzierżanim, przes collegi y posli nasze z obu stron na seym przerzeczony wysłane, vgoda prziiacielska y porownanie pewne stroni podwod y szinku winnego na Kleparzu iest postanowione, ktore tamże zarasz spisane y podpisem także pieczęciami przerzeczonich posłow naszich vtwierdzone y przesz nie do xiąg radzieczkich warszawskich, w poniedziałek po s. Łukaszu Ewangeliscie roku bisko przeszłego 1592 wwiedzione iest, na którą vgodę, iako nam burmistrzowi y rayczom miasta Kleparza y pospolstwu naszemu zachowana była wolna droga do prziięcia albo odrzuczenia iey do

Gromnicz blisko prziszlich, także y to warowano było, że z obu stron consensi nasze spolne na tę vgodę wyprawione być miali: temu tedi z obu stron dosić cziniącz, my wysszey opisani burmistrz y rada miasta Crakowa, także burmistrz y rada miasta Kleparza imieniem swym y pospolstw naszich oznaymuiemy, isz takową vgodę przesz posli nasze na seymie przerzeczonim postanowioną, za dobrim rozmyslem y spolnim consensem naszim, imieniem swym y pospolstw naszich, a mianowicie my burmistrz y rada miasta Kleparza imieniem pospolstwa naszego wszistkiego, które dla tey vgodi przesz nasz we srzodę po s. Marcinie w roku przeszłem 1592 odesłane (s) było, y na nię consens swoy we srzodę po s. Luciey tegosz roku dało, przymuiemy, na nię pozwalamy y one we wszistkich artikulach iey y conditiach vmaczniamy y potwierdzamy. Ktorey te słowa są:

In nomine Domini Dei omnipotentis Amen. Stało się postanowienie pewne y nieodmienne miedzi slachetnimi pani Danielem Chroberskim y Stanisławem Schembekiem, rayczami y posłami miasta Krakowa z iedney, a sławnemi pany Iakubem Praczowskiem rayczam y Stanisławem Saburam przisieżnikiem kleparskiem, na tenże seim posłanemi, imieniem tegosz miasta Kleparza z drugiey strony, w ten niżey opisani sposób:

§ 1. Naprzod przerzeczeni panowie Iakub Praczowski raycza y Stanisław Sabura przisiężnik kleparzczi, imieniem swym y wszistkiey radi także y pospolstwa miasta Kleparza za plenipotentią iem na to pod pieczęcią tegosz miasta coram iudicio ciuili Clepardiensi de data feria quarta post festum Exaltationis s. Crucis anno Domini 1592 podaną, wszelakie controuersiae, processi prawne, remissiae y pozwy ktorekolwiek za powodem miasta Kleparza przeciwko miastu Crakowu y przedmieściom iego, a mianowicie przedmieściu garbarskiemu y obywatelom Czarney wsi, do tego czasu stroni podwod tak konnich iako y pieniężnich zachodzieli y iedne na remissiey seymowey według decretu krola s. pamięci Stephana de data feria sexta ante festum Pentecostes proxima, anno Domini 1585 zawiśli, drugie ieszcze rossądzone nie są, exnunc et de facto vmorzyli, cassowali y w niwecz obrocieli y od nich dobrowolnie odstąpieli na czasi wieczne, wolno puszczaiącz miasto Crakow y wszistkie przedmiescia y prziległosci iego ze wszistkiemi obywatelami ich od wszelakiey impetitiey y molestatiey swey stroni tichto podwod konnich y pieniężnich czasi wiecznemi, od ktorich miasto Crakow ze wszistkiemi przedmiesciami y prziległosciami swemi y obywatelmi ich od pierwszey fundaciey według prziwilegiow y decretow na to od wielu Ich Mczi xiążąt y krolow polskich s. pamięci nadanich wolne było, także tesz podług constitutiey coronny krola Iego Mczi ninieyszego Zigmunta trzeciego anno 1588 vchwaloney, na wieczne czasi iest wyzwolone.

§ 2. Z drugiey stroni wysszey namienieni slachetni panowie Daniel Chroberski y Stanisław Schembek raycze y posłowie miasta Krakowa imieniem swym y Ich Mczi panow collegow swych pokazuiącz chęć y ziczliwość przііacielską przeciwko miastu Kleparzowi y obywatelom iego iako sąsiadom swym, vważaiącz tesz częste y wielkie prosby y prziczini wiele zacznich osob, a mianowicie Ich Mczi panow woiewodow crakowskiego y lubelskiego, tudziesz Ich Mczi panow posłow woiewodztwa crakowskiego, za niemi po kilka seymow vczinione, ochroniaiącz y wczale zachowuiącz przi-

wilegie y decreta krolow Ich Mczi polskich s. pamięci międzi miastem Crakowem y Kleparzem stroni szinku winnego vczinione, a mianowicie decret posledni krola s. pamięci Stephana de data Cracouiae feria secunda post Bartholomaei anno 1583 in suo debito et integro robore reseruando, eidemque per praesentem concessionem nullatenus derrogando, iednak przerzeczonim panom burmistrzowi y raycżom miasta Kleparza dla poratowania y podpomożenia dobra ich mieyskiego pozwoleli y dopuscieli, iże oni na iednim miesczu tilko na Kleparzu, a mianowicie pod ratuszem swym kleparskim, albo gdzie sobie miescze na to obrawszi naznaczą, wolnie będą mogli wina wszelakiego rodzaiu przedawać y szinkować od czasu postanowienia tego per modum et titulum arendae tilko podług decretu króla Stephana s. pamięci do lat piąci po sobie idączich, temi niżey opisanemi conditiami:

a) Naprzod, iże przesz to, iako się wysszey namienieło, prawom y decretom miasta Crakowa w niczem się derogować nie ma, ani panowie kleparzanie tego ninieyszego pozwolenia za abusum decreti albo sequellą iaką poczitać będą mogli, ale to z sczerey chęci y miełości przeciwko sobie przymować będą powinni od radi y pospolitego człowieka miasta Crakowa;

b) Powtore, iże się tego żadnim obyczaiem domagać nie maią, aby ta wolnoscz na więczey miescz rosciągać się miała, ale na tim samym iednim miesczu, poki to pozwolenie trwać będzie, przestawacz maią, y tego przestrzegać będą powinni, aby żaden inszi na Kleparzu wina wszelakiego szinkować nieśmiał, czego także panowie raycze krakowsczi za prawem swym bronić maią;

c) Potrzecie, iże wina wszelakie, ktoreby dla szinku takowego kupować chcieli, nigdzie indziey iedno albo od mieszczan crakowskich albo na składzie crakowskim kupować powinni będą;

d) Poczwarte, iże od miescza tego, na ktorim ten szink winny iest pozwolony, przerzeczeni panowie raycze kleparsczi panom rayczom krakowskim na każdi rok złotich ośm polskich, to iest po dwu złotich na każdi quartał płacić y oddawać będą powinni, a osobno każdi pułkufek albo naczinie wina, ktore kupią, pisarzowi mieskiemu krakowskiemu opowiedzieć, od niego cedułę na odprawę iego wziąć, także składne albo czopowe mieyskie, szrotlon y insze wszelakie powinności, ktore mieszczanie krakowsczi od szinku winnego odprawuią, płacić y oddawać będą powinni bez wszelakiey trudności.

§ 3. Ktorim condiciom gdi panowie raycze kleparzczi dosić czinić y powinnosci te miastu Crakowu oddawać y w mielosci sąsieczkiey zachowywać się będą z obywatelami crakowskiemi, tedi po wyściu przeopisanich piąci lat panowie raycze crakowsczi według decretu krola Stephana ś. pamięci to pozwolenie szinku winnego timże panom rayczom kleparskim także do drugich piąci lat et sic consequenter a quinquennio ad quinquennium prorogować y przi teyże wolności także przi arendzie wysszey opisaney we wszistkim one zachować będą powinni dotąd, pokiby się conditiom wszistkim przeopisanym przesz pany raycze kleparskie dosić działo, ktorich iednak gdzieby tam in toto quam in parte nie wykonywali y onim dosić nieczinieli, tedi od tego pozwolenia y arendi ipso facto odpadać maią.

§ 4. A to postanowienie przeopisane aby skutek swoy dostateczni wzieło, będą powinne osoby wy (s) wysszey mianowane, kiedy się do Crakowa y Kleparza po vśmierzeniu powietrza teraźnieyszego ziadą, consensi collegow y pospolstw swych na nie wyprawić y sobie ex vtraque parte pod pieczęciami miast swych oddać, aby tak skutecznie y nieodmiennie trwało. Wszakże stroni radi kleparskiey zostawuie się na tę transactią wolna deliberatia, isz raycze kleparsczi ziechawszi się do Kleparza, maią miedzi sobą namowę vczinić a vcziniwszi maią się panom rayczom krakowskim declarować, ieślisz na tey transactiey przesz plenipotenti swe vczinioney, przestawać chczą albo nie, gdzie wolno będzie timże rayczom kleparskim na tey transactiey przestać albo tesz od niey odstąpić, czo iednak vcziniwszi wykonać tę swoię deliberatią y declaratią nadaley do Panny Mariey Gromnicz blisko prziszlich in anno 1593 przipadaiączich będą powinni; a gdzieby do tego czaszu wysszey opisanego rada kleparska panom rayczom crakowskim żadnego oznaimienia o takowey swey declaratiey nieuczinieli, tedi iusz eo ipso facto transactia ninieysza w żadnim artikule onim służić niebędzie mogła, ani iusz więczey żadnego regressu na potomne czasi do tey transactiey mieć niebędą mogli.

A dla pewnieyszego vtwierdzenia tey transactiey na ten czasz tę intercisę miedzi sobą spisaną y rękami także pieczęciami swemi potwierdzonąm, przed vrzędem warszawskim radzieczkim to approbować z obudwu stron maią. Działo się to w Warszawie pod seymem walnim die 17 Octobris anno Domini 1592. Daniel Chroberski raycza Crac. Stanisław Schembek manu propria. Stanisław Sabura swym y pana Iakuba Praczowskiego imieniem ręką własną.

Takową tedi vgodę prziiacielską my wysszey opisani burmistrz y rada miasta Krakowa z iedney, także my burmistrz y rada miasta Kleparza z drugiey strony, nomine quo supra mocznie, stale y nienaruszenie sobie zobopolnie chować y według opisania iey we wszistkim się sprawować y oney zupełnie dosić czinić obieczuiemy się za nasz y potomki nasze, z tą iednak declaratią, poniewasz prze niebespieczenstwo powietrza morowego blisko przeszłego arenda szinku wina na Kleparzu zaczęta być niemogła, yże takowa arenda od dnia pierwszego księzicza lutego w roku teraźnieyszim blisko przyszłego, zacząć się ma według opisania iey. A dla lepszey wiari y pewności tego spolnego consensu y zgodi naszey dwa iednakie listi spisać dalizmy y one pieczęciami naszemi mieyskiemi vtwierdzieliźmy. Działo się na ratuszu krakowskim w sobotę blisszą przed s. Priską, roku pańskiego tisiącznego pięćsetnego dziewięćdziesiątego trzeciego.

Dokument pargaminowy, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, uwieszonemi na paskach pargaminowych. Z tych dochowała się tylko pierwsza w czerwonym wosku, wyobrażająca mniejszą pieczęć radziecką krakowską.

810. 1593. die 12. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de foro, quod civibus Cracoviensibus competit.

Consules ciuitatis Cracouiensis vniuersis et singulis, praesentium notitiam habituris, cuiuscunque status, dignitatis et praeeminentiae existentibus, praemissa nostri obsequiorum nostrorum commendatione significamus ac notum facimus, serenissimos olim principes et reges Poloniae inter multas et praeclaras libertates et immunitates, quas civitati Cracoviensi ex singulari sua clementia et propter multa servitia et obsequia, per civitatem hanc sibi praestita contulerunt, hac quoque speciali et insigni ac tempore necessitatis maxime grata libertate et praerogatiua eam ornasse et donasse, quod omnes ius civitatis istius Cracoviensis habentes, non alibi, quam coram nobis consulibus vel iudicio suo civili Cracoviensi comparere, ibidemque iudicari debeant; et si ad alios quosvis regni iudices aut officiales vel alia loca a quopiam seu pro quacunque re et causa extra muros ciuitatis Cracouiensis quocunque requisiti seu citati fuerint, quod tunc comparere aut respondere minime teneantur, nec aliquas paenas ratione huiusmodi contumatiae soluere aut pendere debebunt. Imo si contra illos aliquid diuersi attentatum atque ex contumatia decretum fuerit, id totum irritum, inane, nulliusque ponderis et momenti censebitur. Tum quod ciues et ius ciuitatis istius Cracouiensis habentes per quosuis iudices, officiales et familiares illorum extra iudicium ciuitatis Cracouiensis nec ad arces nec ad vincula nec ad aliud quodcunque iudicium aut captivitatem trahi ibidemque detineri debebunt, prout privilegia divorum Vladislai, Casimiri et aliorum Poloniae regum et principum ea omnia latius in se descripta continent. Quaequidem libertates, immunitates et praerogativae repositae per divum Sigismundum Primum Poloniae regem et suae maiestatis consiliarios in conventu Petricoviensi congregatos, decreto authoritate conuentus eiusdem iudicialiter lato et promulgato, confirmatae et approbatae sunt. Quod cum ita sit, omnes et singulos officiorum et iudiciorum quorumvis in hoc inclyto Poloniae regno et dominijs eidem annexis praefectos et praesides, dominos gratiosos et amicos honorandos obnixe rogamus, velint ciues nostros Cracouienses circa tam firmas et tot saeculorum decursu approbatas libertates gratiose conseruare, neque ad aliquod incompetens forum vel iudicium ciues eosdem euocari, aut aliquibus inordinatis detentionibus et vinculis eos adstringi permittant, in contemptum et praeiudicium libertatum et immunitatum ante commemoratarum, sed omnes praedictos cives nostros cum causis et actionibus ipsorum ad nos et iudicium nostrum remittant, vbi debita et indilata iustitia iuxta causae exigentiam administrabitur. Hanc porro gratiam et benevolentiam nos vicissim omni obsequij et officij genere referre et compensare sedulo curabimus. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est subappensum literis. Datum in praetorio nostro Cracouiensi feria secunda post dominicam Palmarum proxima, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo tertio. Johannes Schiling civitatis Cracoviae notarius manu propria.

811. 1593. die 23. m. Iulii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae civitati Casimiriensi utendi cera miniata dat potestatem.

Sigismundus Tertius etc. Significamus etc. Spectatae fidei explorataeque virtutis tam erga nos ipsos, quam erga superiores Poloniae reges ciuitas Kasimiria cis Cracouiam, ab atauo nostro diuo Cazimiro, immortalis gloriae praestantissimo rege constituta, hoc etiam a nobis postulare videtur, vt singulari eandem ciuitatem beneuolentia nostra complectamur: secura semper in republica est partes optimatum in tumultu electionem nostram subsequuto, Maximilianoque archiduce Austriae, Cracouiam, Casimiriam et Clepardiam ciuitates armis infestante, multa subiuit, multa viriliter fecit nostri causa, teste magnificio Ioanne Zamoyscio cancellario et duce regni generali. Quocirca faciendum hoc honoris eidem ciuitati Casimiriae magistratuique ipsius existimauimus, vt deinceps in omne posteritatis tempus in obsignandis literis tam priuatis quam publicis rubra caera, quemadmodum maiores regni nostri vrbes, vtatur. Quam facultatem praesentibus nostris literis illi damus, mandamusque vniuersis et singulis, ne omnino quisquam dictam ciuitatem magistratumque eius vlla ratione praepediat, praepediendamue curet, quominus hac nostra munificentia libere perpetuis temporibus cum omni posteritate sua fruatur. In cuius rei fidem praesentes manu nostra propria subscriptas, sigillo regni nostri muniri mandauimus. Datum Warschouiae die vigesima tertia mensis Iulij, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo tertio. — M. Piskorzowski sst.

Z kopii zamieszczonej w rękopisie Bibl. Jagiel. krak. N. 118, str. 5.

812. 1593. die 23. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de consulibus, qui ad causas civitatis tractandas et residua vectigalium exigenda curam adhibeant, deligendis.

Actum feria sexta in crastino diei Mariae Magdalenae. — Spectabiles domini Martinus Fihauser proconsul, Ioannes Szpigler, Martinus Vrbankowicz, Baptista Fontaninus, Paulus Zutter, Caspar Gutteter, Valentinus Rimer, Ioannes Waxman, Ioachimus Ciepielowskj, Caspar Rezler, Caspar Chodowicz, Antonius Paczosska, Nicolaus Alantsee et Antonius Franczkowicz consules Cracouienses, die hodierna ad id per schaedulas conuocati ac in praetorio legitime congregati existentes, eo considerato, quod iniuriae, quae ciuitati per varias personas inferuntur, in dies cumulantur, nulla tamen expedita ratio hactenus fuerit, qua illis obuiam iri eaeque vindicarj possent, siquidem domini proconsules, quibus cura haec principaliter incumbere et quorum ductu causae eiusmodi expediri debebant, alijs assiduis curis, molestijs et interpelationibus ac iudicijs occupati, ei muneri satisfacere non po-

tuerunt, eoque perpenso, quod recuperatio debitorum ciuitati retentorum decreto serenissimi olim Stephani regis iniuncta, hactenus executionem debitam non sit sortita: his itaque rebus prospicere idque curare volentes, vt syndicus ciuitatis causas omnes ciuiles eo diligentius et cum meliori consilo ac deliberatione expedire, assistentiamque certarum personarum ex ordine consulari (quae hactenus plerimque desiderabatur), circa quemlibet actum iudiciarium habere posset, vnanimi voto et consensu ad id ex medio sui delegerunt spectabiles dominos Martinum Vrbankowicz, Casparum Gutteter, Antonium Paczosska et Antonium Franczkowicz, eisque hanc prouinciam et tale munus commiserunt, vt ipsi omnes iniurias ciuitati per quascunque personas illatas expendent, actiones quasuis ciuitatis iudiciarias reuideant, et quo modo seu ordine in eis actionibus procedendum sit, quaque via iniuriae ciuitati illatae, et si quae deinceps inferri contigerit, vindicari debeant, cum syndico ciuitatis (qui eis ad hoc additur, qui etiam ipsis in eis omnibus, quae illi ad causas ciuitatis vel defendendas vel instituendas commissa fuerint, obsequi et morem gerere debet), consultent et deliberent, atque processus iudiciarios ciuitati vel officio consulari institutos, optimo consilio et cura vna cum syndico defendant et ratione iniuriarum ciuitati per quascumque personas illatarum, causas et actiones instituant, easque qua maxime fieri poterit fide et diligentia continuent et ad effectum deducant, debitaque ciuitati per quasuis personas iuxta regestrum eo nomine confectum, retenta emoneant et exigant, ac circa quemuis actum iudiciarium vel omnes aut maior pars ipsorum, si id grauitas negocij poscere videbitur, syndico ciuitatis assistant aut saltem aliquis ex ipsis assistat, omniaque agant in causis ciuitatis, quae ad optimam ipsarum expeditionem spectabunt: ita tamen, vt primo de omnibus causis, praesertim vero grauioribus ad senatum referant, consultationes et consilia per se constituta eidem exponant, atque ex voluntate senatus in eis causis procedant, pecuniamque omnem ex debitis retentis exactam, non ipsi asseruent, sed ad aerarium ciuitatis et manus dominorum lonherorum seu quaestorum tradant. Quae quidem facultas praefatis dominis Martino Vrbankowicz, Casparo Gutteter, Antonio Paczosska et Antonio Franczkowicz modo praemisso collata, ad vnius tantum anni spatium a data praesentium computandi, durare et vigorem suum obtinere debebit; exacto vero anno isto liberum erit dominis proconsuli et consulibus hanc facultatem eisdem dominis adimere et ordinationem istam cassare in nihilumque redigere, vel eam si ex vsu et commodo reipublicae fuerit, ad vlterius tempus prorogare, ac eisdem supranominatis dominis vel alijs ex medio sui conferre. Quoniam vero dignum est, vt ijdem domini recompensam conuenientem laborum suorum habeant, eapropter spectabiles domini proconsul et consules antedictj eisdem dominis assignauerunt praemij loco quinque marcas a singulis centum marcis, quas ex debitis ciuitati retentis opera sua exegerint et emonuerint, idque vigore praescripti decreti serenissimi olim Stephani regis; ratione vero aliarum causarum ciuitatis, quae ipsis incumbent, spectabiles domini proconsul et consules sese pro ea diligentia, quam in eis tuendis et iniurijs vindicandis adhibebunt, ipsorum conuenientem rationem habituros, et recompensam seu contentationem decentem sese ipsis in fine anni praedicti praestituros et exhibituros promiserunt. Quam quidem curam et facul-

tatem spectabiles domini Martinus Vrbankowicz, Caspar Gutteter, Antonius Paczosska et Antonius Franczkowicz ibidem praesentes, in se susceperunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 118.

813. 1593. die 3. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de rationibus civilibus ponendis.

Actum feria tercia ante festum Transfigurationis Domini proxima. — Spectabiles domini Martinus Fihauser proconsul, Daniel Chroberskj, Hieronimus Zalassowski, Ioannes Szpigler, Martinus Vrbankowicz, Joannes Cyrus, Baptista Fontaninus, Paulus Zutter, Caspar Gutteter, Ioachimus Ciepielowski, Caspar Rezler, Caspar Chodowicz, Antonius Paczosska et Antonius Franczkowicz consules Cracouienses, pro die hodierna per schaedulas conuocati ac in praetorio Cracouiensi legitime congregati existentes, volentes modum et rationem certam constituere, vt rationes ciuiles, quae per dominos lonheros pro aliquot annis reddi debent et hactenus propter absentiam dominorum consulum protrahebantur, eo citius et commodius ac in maiori dominorum praesentia absolui expedirique possent, vnanimi voto constituerunt, quando domini consules ad audiendas et recipiendas hasce rationes per schaedulas vocati fuerint, quod omnes in praetorium ac tempestiue pro hora assignata conuenire rationibusque illis interesse debebunt; quod si vero aliquis non aduenerit, is poena duodecem grossorum pro qualibet vice mulctari debet, qui duodecem grossi ex pensione septimanali pro piscibus prouenienti defalcabuntur. Quod si aliquis ex dominis consulibus graui quopiam negocio occupatus, aduenire non posset, is se domino proconsuli indicare et veniam ab ipso accipere tenebitur. Domini consules etiam, qui a ciuitate absunt, huic poenae non subiacebunt. Et haec constitutio tantisper durabit, donec rationes supra recensitae absolutae fuerint.

Acta Cons. Crac. 9, fol. 120.

814. 1593. die 26. m. Augusti, Casimiriae.

Scabini Casimirienses et Stradomienses ad iudicia exercenda certos quosdam dies constituunt.

Feria quinta post Bartolomei proxima. — Famati domini Augustinus Pawlik, Melchior Franckowic, aduocati, Martinus Orzeł, senior, Albertus Stalny, Laurentius Misz, Tiburtius Koszycki, Paulus Rybienski, Bartolomeus Toporek, Iacobus Toporek, Albertus Fabri scabini tam Kazimirienses quam Stradomienses, pleno numero in rotam iuditiariam praetorij Kazimiriensis per obdestinationem famuli sui congregati, pro munere et debito officij sui regimen et ordinem bonum in iuditijs promouere volentes, et cum sint di-

uersa iuditia, vt etiam singula modos, rationes, obseruantias cum eorum cognitionibus habeant, in quibus iuditijs exemplo aliarum ciuitatum munus suum debite exequantur, inprimis perpendentes, ne assidua congregatione ad iuditia facienda facultatibus et fortunis suis elludantur, tum quod patroni causarum alijs actionibus, quas in diuersis iurisditionibus fouent, vt pote Craccouiae, Clepardiae et Cerdoniae occupati, terminos iuditiarios suorum principalium negligunt, ita vt officium scabinale siue iuditium propter causidicos in aliud tempus terminos transffere solebat, eo quod causidici excusationes saepe inferebant, ob id potissimum negligere causas et actiones, quod videlicet dies certi iuditiarij a iuditio non sint ordinati; insuper annuentes priori laudo communi in anno 1547 hac in ciuitate Kazimiriensi facto, quod videlicet omnes consuetudines iuditiorum Craccouiensium in hac ciuitate seruari debent; quoniam vero in ciuitate Craccouiensi certi dies iuditiarij ordinati sunt, ita vt iudices et personae litigantes in acquirendis fortunis suis itentidem non impediuntur, hanc itaque celeberrimam harmoniam imitantes, commodoque publico, ordini et bono regimini acclinantes, infrascriptum ordinem de iuditijs seruandis constituerunt et sanciuerunt:

§ 1. Inprimis iuditia magna legalia burgrabialia cum sint alijs iuditijs autoritatis maioris, ter in anno diebus et ferijs suis iuxta ordinem in iure descriptum seruabuntur.

§ 2. Deinde iuditia exposita, quae sunt plebiscito ciuitatis priuilegiata vsuque antiquissimo ciuium approbata, propter resignationes consequendas, mutuas inscriptiones inter coniuges et alias quasuis personas faciendas, aresta item praecustodienda et legalia impedimenta ex perlucris iure victis circa condemnationum sententias inferenda, conseruanda, attentanda et alia ex arestis et tertijs iuditijs perficienda, cellebrabuntur ferijs secundis de quindena in quindenam, vacantijs siue cesantijs etiam temporibus vsitatis in robore seruatis.

§ 3. Tertio iuditia opportuna, quae singulis septimanis diriguntur, non nisi duobus diebus septimanatim absoluantur, vtpote ferijs quintis et sabbatiuis (exceptis causis criminalibus, quae moram non paciuntur), eorundem iuditiorum dies, in quantum festa impedirent aut pars cittata sibi contumatiam in cittationum et denunctiationum terminis ab actore scribi permiserit, extunc denunctiatio non in futurum diem nec alios subsequentes dies, verum in proximam et sequentem iuridicam transferendi et limitandi absque cuiusuis condictione et partium iure illeso aduocatus pro tempore existens sine residentia iuditij integram potestatem habebit; nec cuiquam parti in fauorem dies praetacti iuditiarij infringi et mutari debent, neque partes litigantes vllas excusationes etiam et sui procuratoris absentiam inferre possunt eo, quod scabini iuditijs assidentes domesticis negotijs suis postpositis eosdem dies iuditiarios semper sub paenis in constitutionibus eorum descriptis seruabunt, simili quoque modo et ratione litigantes faciant.

§ 4. Postremo item iuditia necessaria, vt non in dirimendas causas referantur, saltem ad inscriptiones, rellationes, protestationes, proclamationes et miserabiles aduenas per aduocatum et tres scabinos cellebrentur, et ad petitionem cuiusuis partis extra dies iudiciarios in omnibus diebus peragentur. Pro testamentis vero condendis, quoniam id omnium necessitatum ma-

ximum est, vt causae et negotia aegrotantis propter mortis periculum offitiose suscipiantur, eapropter non solum omnibus diebus extraiudiciarijs verum etiam festiuis omni hora et post occasum solis in iuditijs necessarijs semper suscipientur in acta.

Vt autem praemissa omnia firmiter obseruentur, in acta praesentia ingrossata et inserta sunt.

Acta Consul. Casimir. 771, str. 236.

815. 1594. die 21. m. Martii, Casimiriae.

Plebiscitum de adnotationibus nonnisi in libris fori competentis consignandis.

Feria secunda postridie dominicae Laetare. — Honorata communitas tota Kasimiriensis et Stradomiensis inhaerendo suo priorj laudo, priuilegio sacrae r. Maiestatis roborato, constituit et in perpetuum sanciuit:

§ 1. vt nullus quicunque videlicet iurisditionj praesenti ciuili Kazimiriensi subiectus sit, in alia iurisditione praeter praesentj Kazimiriensi obligationes, venditiones, abscessiones, commutationes et quasuis in genere inscriptiones faciat facereque audeat, verum tenentur omnes id in iurisditione competentj Kazimiriensi, cui subiacent, agere et facere;

§ 2. tum vt nullj nobilj aut spiritualj personae ius non habentj ciuile, ipsi sine consensu dominorum consulum bona iurisditionj huic subiecta, alienent et vendant, sub graui animaduersione officij et poena confiscationis bonorum horum, quj contrarij huic laudo reperientur.

§ 3. Id quoque notarius semper obseruare tenetur, vt quibusuis inscriptionibus consueta de oneribus ciuilibus et regalibus cautio expressis verbis adscribatur;

§ 4. ij etiam omnes, qui in alieno foro inscriptiones et venditiones quasuis fecerint, ad festum Paschae proximum illas ad acta consulum Kazimiriensium inducj ingrossarique sub poena supraannotata curent.

Acta Consul. Casim. 771, str. 383. Skasowany został powyższy plebiscyt w zupełności r. 1596, fr. IV post 8^vas^ Epiphaniarum. — Acta Cons. Casim. 772, str. 290.

816. 1594. die 29. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de potestate quaestorum aerarii civilis.

Actum feria tercia post Dominicam Iudica. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae prout retroactis diebus, ita etiam die hodierna ad determinandam finaliter electionem dominorum lonherorum seu aerarij ciuilis praefectorum et ad constituenda ea, quae ad legitimam et ordinatam officij ipsorum administrationem spectant, per schaedulas conuocati

ac in praetorio Cracouiensi legitime et pleno numero congregati existentes, vnanimi voto et assensu elegerunt et constituerunt lonheros seu aerarij ciuilis praefectos ad annum praesentem spectabiles dominos Ioachimum Ciepielowskj et Nicolaum Alantsee collegas suos consulares, eisque facultatem plenariam contulerunt, quaesturam seu prouisionem aerarij ciuilis, qua maxime fieri poterit, fide et diligentia administrandi his infrascriptis conditionibus:

§ 1. Inprimis praefati domini lonheri nouiter electj inuentarium omnium rerum, ad officium administrationis ipsorum spectantium, vtpote armaturae et suppellectilis in praetorio existentis, tum etiam machinarum bellicarum, pulueris tormentarij et instrumentorum, quae apud laboratores ciuiles et mastellam habentur, aliarumque rerum, quas ipsi in dispositione sua habituri sunt, in praesentia aliorum dominorum consulum, qui ad id deputabuntur, conficere, eique alia, quae tempore administrationis suae emerint et acquisiuerint, deinceps adscribere debebunt, vt certo sciatur, quid in ipsorum administratione existat, quid etiam ab ipsis cum hoc munus deposuerint, repeti debeat.

§ 2. Iidem domini lonheri prouentus omnes ciuitatis antiquos et nouos, specifice uero teloneum nouum cum auctione pontalium, contribucionem grossorum ab actualibus ceruisiae cum exactione ternariorum a cocturis ceruisiae prouenientium, in administratione et prouisione sua habere debebunt, vt eo commodius omnibus necessitatibus ciuitatis per ipsos prospici et subueniri possit. Quoniam tamen ex administratione contributionis grossorum certa pecuniae summa spectabili domino Ioanni Waxman eius ad praesens administratori soluenda est iuxta consignationes ipsi eo nomine a spectabilibus dominis consulibus factas, ideo contributio illa tantisper in administratione ipsius permanere debebit, donec ipsi haec summa soluta fuerit; quo facto contributio illa ad dispositionem dominorum lonherorum deuoluetur. Administratio quoque arendae contributionis ducillariae penes eundem dominum Ioannem Waxman vna cum pecunia ex contributione ducillaria quadraginta grossorum exacta et civitati concessa, permanere debebit iuxta facultatem, ipsi eo nomine anno praeterito datam.

§ 3. Prouentus porro omnes supranominatos domini lonheri praedicti pro meliori commodo ciuitatis coniunctis consilijs et operis conuertere debebunt, neque alteri sine altero eiusque assensu quidpiam suscipere vel exponere liberum erit.

§ 4. Aedificia noua nulla domini lonheri extruere poterunt sine scitu et consensu dominorum consulum, quibus (cum aliquid eiusmodi suscipere voluerint) id antea per schaedulas conuocatis denunciare, eorumque voluntatem in extruendis eiusmodi aedificijs sequi debent. Vetera tamen aedificia et vias, pontes, aggeres, aliaque, quae reparationem requirunt, prout ipsis commodius videbitur, reparare et sarcire poterunt.

§ 5. Domus, institas, fundos et quaevis bona ciuilia domini lonheri nullatenus cuiquam personae conferre seu inscribere poterunt sua priuata authoritate, quae decreto diui olim Stephani regis sublata est; id etiam dominis proconsulibus in minori frequentia dominorum nullatenus facere licebit, sed cum aliquid eiusmodi per cessionem, resignationem aut decessum alicuius seu alio quocumque modo vacare contigerit seu conferendum erit, domini

lonheri eiusmodi vacantiam domino proconsuli indicare et denunciare debebunt, dominus vero proconsul pro tempore existens ad id dominos consules per schaedulas conuocare tenebitur, ex ipsorumque in pleno numero congregatorum et dominorum lonherorum sententia, id quod vacauerit, inscribetur et conferetur. Si vero quidpiam in contrarium factum vel inscriptum fuerit, id totum irritum et inane censebitur. Porro in omnibus inscriptionibus super bona ciuilia faciendis, ista clausula addi debebit, si quis censum constitutum pro tempore praefixo non soluerit, quod ipso facto arendam seu locationem bonorum sibi inscriptorum amittet.

§ 6. Quoniam vero assidua cura et labor, quem domini lonheri supradicti in procurandis commodis reipublicae impendere tenebuntur, debitam recompensam et remunerationem laboris ipsorum requirit, ideo spectabiles domini proconsul et consules vnanimi voto constituerunt cuilibet ex dominis lonheris antedictis annue soluendos esse salarij nomine florenos centum, et ad sustentationem equi, quem ipsorum quilibet propter conueniendos et visendos saepius labores et laboratores ciuiles alere debebit, florenos quinquaginta, quod pro cuiusque persona efficit florenos centum et quinquaginta. Insuper refectiones omnes, quae antehac dominis lonheris in duplo dabantur, eisdem quoque dominis lonheris similiter in duplo dari et solui debebunt.

§ 7. Cum etiam hoc manifestum sit, notarium actorum ciuilium, qui hactenus etiam prouentuum ciuilium curam habebat, propter alias arduas et assiduas reipublicae negociorum curas et quotidianam dominorum consulum diebus profestis in praetorio congregationem eiusque ad conuentus regni et alia in loca ablegationes, huic muneri ita, vti par est, vacare non posse, siquidem id notarium semper praesentem et ab alijs occupationibus liberum requirit, maxime hoc tempore, quo propter adiunctionem aliorum prouentuum, qui ante hac per speciales notarios conscribebantur, notarium proventuum ciuilium longe maiorem operam et laborem huic officio impendere oportebit, eapropter vt huic rei debito prospiciatur, spectabiles domini proconsul et consules constituerunt aliam ordinationem ratione notarij prouentuum ciuilium in prima sui per schaedulas conuocatione faciendam esse pro commodo reipublicae.

Acta. Cons. Crac. 9, str. 124.

817. 1594. die 15. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de reditibus quibusdam in consules distribuendis.

Actum feria sexta post festa solennia Paschae. — Spectabiles domini Ioannes Cyrus proconsul, Daniel Chroberskj, Ioannes Szpigler, Martinus Vrbankowicz, Gabriel Slonskj, Ioannes Baptista Fontaninus, Caspar Gutteter, Ioachimus Ciepielowski, Caspar Rezler, Caspar Chodowicz, Antoninus Paczosska, Nicolaus Alantsee et Antonius Franczkowicz consules Cracouienses, die hodierna ad id specifice per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi legitime congregati, eo considerato, quod refectiones, quae sibi iuxta

antiquam obseruationem semper pro festo Paschae et Natalis Domini pro remuneratione quadam curarum et obsequiorum, quae pro republica sufferre coguntur, more antecessorum suorum solui et dari debebant, quamuis satis exiguae fuerint, tamen annis retroactis raro sibi soluebantur, tum etiam pro festo Paschae proxime praeterito solutae non sint, ideoque certum aliquem ordinem earum in posterum statis temporibus expediendarum et soluendarum constituere cupientes, vnanimi voto et consensu ordinationem talem sanxerunt:

§ 1. Quod a die hodierna pecunia, quae per quascumque personas ius ciuile suscipientes, pro susceptione eiusdem iuris ciuilis soluetur et praesentabitur, in cistam specialem ei usui destinatam et in duas partes diuisam, statim reponi, in nullosque alios vsus seu necessitates ciuitatis conuerti, saltem ad expeditionem refectionum ordinariarum statis temporibus Natalis Domini et Paschae dominis consulibus distribuendarum, asseruari debebit sub duabus clauibus, quarum vna semper domino proconsuli pro tempore existenti, altera vero domino lonhero, qui anno illo praesidentis officio non fungetur et proconsulatum non administrabit, concredenda et tradenda erit. Cum vero stata et solita tempora refectionum distribuendarum aduenerint, vtpote festa Natalis Domini et Paschae, dominus proconsul et domini lonherj cistam illam aperire et ex pecunia in ea collecta, refectiones pro tempore incidenti prouenientes, dominis consulibus omnibus soluere ac distribuere tenebuntur. Et quoniam antehac pro festis supradictis media barila vini cuilibet dominorum consulum dabatur, deinceps vero cum adhuc vina minori praecio vendebantur, ratione mediae barilae vini tres marcae cuilibet dominorum consulum dabantur, pro qua tamen pecunia hoc tempore, quo maius praecium vini creuit, media barila vini emi non potest: ideo praenominati domini proconsul et consules statuerunt, quod domini lonheri in posterum vel ex pecunia supra recensita expediendis refectionibus destinata, vinum bonum emere et cuilibet dominorum consulum eius vini mediam barilam dare, vel ratione eiusmodi mediae barilae vini cuilibet dominorum consulum quinque marcas paratae pecuniae soluere tenebuntur, quo praecio vinum hoc tempore communiter vendi solet. Dominis vero lonheris refectiones istae in duplo, vti antehac obseruari solitum erat, prout etiam in ordinatione officij ipsorum feria tertia post dominicam Iudica proxime praeterita constitutum est, soluentur et reponentur. Notarijs quoque refectiones istae, quae ipsis ex antiquo pariter vti dominis consulibus dabantur, statis temporibus modo suprarecensito dari expedirique debebunt.

§ 2. De poenis excessuum.

Quoniam vero refectiones istae paruam remunerationem dominis consulibus praebent pro curis et laboribus, quos pro republica sustinent, eapropter domini consules suprarecensiti, cupientes sibi et collegis ac successoribus suis eo nomine sufficientius satisfieri, ita vnanimi voto constituerunt, quod poenae, quae pro excessibus ad residentiam ipsorum consularem delatis et coram se agitatis per quascumque personas reponentur, quae ex praescripto iuris et fere vbique obseruata consuetudine officio consulari debentur, a die hodierna per notarium ciuitatis in speciali regestro conscribi et in cistae suprarecensitae alteram partem reponi, in eaque sub duabus clauibus ante-

dictis asseruari et singulis anni quartualibus, videlicet pro vltimis diebus mensium Iunij, Septembris, Decembris et Martij cuiuscumque anni dominis consulibus omnibus ad id per schaedulas conuocatis, viritim aequalibus et ratis portionibus distribui, praesentibusque ad manus dari, absentibus vero per campanatorem praetorij mitti debebunt. Vtque ordinatio ista debitum sortiatur effectum, domini consules antedicti ita constituerunt, quod nullus ex dominis proconsulibus poenam pro excessibus ad residentiam consularem delatis et coram eadem residentia agitatis, decretam et constitutam, priuatim tam in praetorio quam domi pro se seu etiam aliquot dominorum ipsi assidentium recipere, sed vt ea in praetorio in residentia dominorum solita reponatur, curare et iniungere debebit; quae poena ibi reposita statim ad cistam supracommemoratam referetur, et in ea ad diuisionem constitutam asseruabitur. Quod si quispiam dominorum proconsulum aliter fecerit, is sortem et portionem suam, quae pro illo quartuali omni, in quo proconsulatus officium gessit et ordinationi huic contrauenit, ipsi ex diuisione istarum poenarum cedere deberet, ipso facto amittet, nihilque ipsi pro illo quartuali anni dari, sed portio ipsius inter dominos consules ex aequo distribui debebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 126.

818. 1595. die 3. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis sub comitiis regni observandis.

Actum feria sexta in crastino festi Purificationis b. Mariae virginis. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses uocata in sui praesentiam honesta communitate ciuitatis huius, eidem serio iniunxerunt:

§ 1. vt sub hoc tempore conuentus regni quilibet hospes et inquilinus in domo et habitatione sua diligentem et assiduam curam adhibeat, ne ignis vel incendium aliquod erumpat, indeque incommodum vel periculum aliquod ciuitati oboriatur. Quod si ex permissione diuina aliquid eiusmodi acciderit, omnes ciues iuxta antiquas ordinationes praesto esse et in stationibus suis conuenire auxiliumque ad restinguendum ignem et sedandos tumultus, si qui exorirentur, arcendasque rapinas, quae in eiusmodi casibus plerunque interueniunt, facere debebunt. Insuper eidem communitati per dominos proconsulem et consules Cracouienses iniunctum est, ne ciues et inquilini homines vagos in domibus et habitationibus suis sub hoc praecipue tempore conuentus regni foueant, sed omnes eos ablegent et abigant.

§ 2. Et quoniam sub hoc tempus tabernatores et alij ciues magnam quantitatem lignorum et trabium magnarum in ciuitatem conuexerunt, quibus et plateae, praesertim vero Castrensis et s. Floriani occupatae sunt, ita ut difficilis transitus per eas pateat et varia pericula inde oboriri possent, eapropter domini consules serio iniunxerunt, ut ligna eiusmodi ex plateis amoueantur, neque diutius in plateis iaceant, sub poena dominorum consulum arbitraria, in eos irremissibiliter extendenda, qui huic edicto et mandato contrauenerint.

§ 3. Postremo spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses id praecustodire volendo, vt sub hoc tempus conuentus regni pax et tranquillitas publica conseruari posset, ad quod custodia seu satellicium ad minus triginta personarum neccessarium est, ad quod satellicium magnificus marschalcus curiae regni etiam se certos milites stipendiarios S. R. Maiestatis adiuncturum promisit, id vero satellicium ex aerario ciuili sustentari non potest, ideo domini consules honestam communitatem serio admonuerunt, ut ad hoc satellicium per tempus conuentus regni sustentandum, subsidium peccuniarium conferat, vt id pro dignitate et necessitate ciuitatis ali et conseruari possit.

Quo exaudito honesta communitas super priores articulos beneuole consensit, ratione uero posterioris de alenda custodia dilationem ad conferendum cum alijs conciuibus, praesertim uero mechanicis sibi concedi petijt, quae concessa est ad feriam secundam proximam. Verum in ista communitatis congregatione ex dilatione, uti praemissum est expetita, proueniente, ratione videlicet sumptus ad alendam custodiam sub tempus hoc conuentus regni suppeditandi, nichil obtineri potuit, siquidem honesta communitas eam omnino denegabat, super alios vero articulos consensit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 132.

819. 1596. die 5. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de appellationibus ad iudicium regiae maiestatis vel ad iudicium commissoriale Sex Civitatum interponendis.

Actum feria quinta ante festum Epiphaniarum Domini proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses ad id, uti antehac saepius, ita etiam pro die hodierna per schedulas conuocati et in praetorio legittime ac pleno numero congregati, pro debito officij sui prospicere volentes, ne ciues et aliae quaecunque personae coram iudicio scabinali litigantes, in reportandis causis seu rotulis appellationum ad iudicium Iuris Supremi inutilibus impensis grauentur, tum etiam permoti assiduis instantijs et quaerellis spectabilium dominorum Commissariorum Sex Ciuitatum priuilegiatorum, qui cum magnis sumptibus pro statis temporibus, quibus iudicia ipsorum exerceri solent, huc venire coguntur, raro autem causa aliqua ad iudicium ipsorum deuoluitur, idque propter remissionem appellationum ad iudicium Iuris Supremi castri Cracouiensis in derogationem iudicij praedicti commissorialis Sex Ciuitatum et contra priuilegium diui olim Sigismundi Augusti regis eo nomine ciuitati huic concessum, in quo ratio et modus interponendarum et admittendarum istarum appellationum expresse praescriptus est: eapropter hijs incommodis consulere atque priuilegium suprarecensitum in effectum et ad debitam exequutionem deducere volentes, vnanimi voto et assensu statuerunt et concluserunt, exnunc et inposterum temporibus perpetuis obseruandum esse, quotiescunque in causa aliqua a iudicio supremo castri Cracouiensis ad iudicium ordinarium scabinale Cracouiense

sententiam reportari contigerit, qua iudicij inferioris sententia vel approbata vel retractata fuerit, vt sine vlla vlteriori ad iudicium supremum castri Cracouiensis remissione simpliciter ac recta coram eodem iudicio scabinali Cracouiensi, coram quo recitatur sententiae siue confirmatae siue reprobatae pronuntiatio et promulgatio, appellatio interponatur vel ad Maiestatem regiam vel ad iudicium commissoriale Sex Ciuitatum. Nullae autem aliae appellationes iuxta praescriptum priuilegij suprarecensiti per iudicium scabinale Cracouiense ad iudicium sacrae regiae Maiestatis admittendae erunt praeter eas, quae more recepto a iudicio Sex Ciuitatum exceptae sunt, vtpote quae vel cum personis nobilibus vel cum aduenis intercedunt. In alijs vero omnibus causis iudicium scabinale appellationes ad iudicium commissoriale Sex Ciuitatum admittere debebit, easque appellationes cum rotulo et obsignato causae processu iudicium praedictum scabinale Cracouiense recta ad iudicium commissoriale Sex Ciuitatum dirigere et admittere tenebitur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 136.

820. 1596. die 6. m. Februarii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de appellationibus interponendis.

Feria tertia in crastino festi s. Agathae. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, pro die hodierna ad id per schaedulas conuocati ac in praetorio Cracouiensi legittime congregati existentes, senatusconsultum per se super modo admittendorum appellationum feria quinta ante festum Epiphaniarum Domini anno currenti sancitum, in debitam exequutionem deducendo, vocatis ad sui praesentiam honoratis dominis aduocato et scabinis Cracouiensibus, tum etiam procuratoribus ciuilibus, qui praeueniri potuerunt, hoc senatusconsultum ipsis in praesentia spectabilium dominorum Ioannis Gora consulis Cracouiensis et Ioannis Iendrzeiowycz consulis Kasimiriensis, plenipotentum spectabilium dominorum consulum ciuitatum Sandecensis, Kasimiriensis, Bochnensis, Vieliciensis et Ilcussiensis denuntiauerunt ac legi fecerunt, serioque ipsis iniunxerunt, vt a die crastina incipiendo, sese in admittendis et dirigendis appellationibus iuxta hoc senatusconsultum conseruent eique pro obedientia, qua officio consulari obligati sunt, non contraueniant.

Cui iniunctioni officij consularis praefati domini aduocatus et scabini Cracouienses se satisfacturos atque senatusconsultum hoc exequuturos submiserunt, saltem petierunt sibi pro indemnitate, si a quopiam eo nomine impetiti fuerint, caueri. Itaque tam domini proconsul et consules Cracouienses suo, quam etiam praefati domini Ioannes Gora et Ioannes Iendrzeiowycz dominorum consulum reliquarum quinque ciuitatum suprarecensitarum nomine et uigore plenipotentiae sibi ab ijsdem concessae, dominis aduocato et scabinis praedictis cauerunt et promiserunt, quod ipsos a quauis impetitione et molestatione quarumcunque personarum, si quae ratione exequutionis huius supracommemorati senatusconsulti exorta vel ipsis intentata fuerit,

sumptibus et impensis istarum Sex Ciuitatium priuilegiatarum intercedent, tuebuntur ac euincent, quando et quotiescunque opus fuerit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 138.

821. 1596. die 28. m. Februarii, Cracoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae capitaneo generali Cracoviensi mandat, ut consulibus Casimiriensibus in portorio exigendo opem ferrat.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon Suecorum, Gothorum, Vandalorumque haereditarius rex. Magnifico Nicolao Zebrzydowski de Zebrzydowicze palatino Lublinensi, generali Cracouiensi, Lanczkorunensi, Boleslauiensique nostro capitaneo, syncere nobis dilecto. Magnifice syncere nobis dilecte! Quaesti sunt nobis proconsul et consules ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam sitae, complures mercatores flumine Istula cum frumentis et alijs mercibus, scaphis et alijs nauigijs nauigantes, theloneum, quod a serenissimis praedecessoribus nostris regibus Poloniae a nobisque ipsis praedicta ciuitas nostra concessum habet, temere negare eiusque solutionem omnino subterfugere. Cuius quidem thelonei solutionem cum sibi ipsi per se vindicare et in integrum asserere non possunt, nos illis hac in parte prospectum esse volentes, Synceritatem Vestram hortamur mandamusque, vt cum ab ipsis requisita fuerit, eisdem auxilium et patrocinium suum praestet, ad solutionemque thelonei illius temerarios homines cogat et compellat. Neque aliter faciat pro gratia nostra officijque sui debito. Datum Cracouiae die XXVIII mensis Februarij, anno Domini M^{o} D^{o} XC^{o} sexto, regnorum nostrorum Poloniae nono et Sueciae anno secundo. — Sigismundus rex. — Mtths Posth spt.

Dokument papierowy. Pieczęć pokojowa wyciśnięta na samym dokumencie poniżej tekstu.

822. 1596. die 5. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de iudiciis peragendis.

Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, die hodierna per schaedulas conuocati ac in praetorio Craccouiensi legitime congregati existentes, certam aliquam normam et modum peragendorum iudiciorum officij sui constituere atque partibus coram officio ipsorum litigantibus consulere volentes, ordinationem infrascriptam, quae antehac saepius in deliberatione officij agitabatur, vnanimi consensu fecerunt et constituerunt firmiter obseruandam, eamque actis hisce inseri et sub sigillo ciuitatis ante fores stubae consularis affigi curauerunt, ut ad omnium notitiam deueniat. Cuius ordinationis tenor sequitur talis:

Poniewasz się po the czasy z niemalym zatrudnieniem vrzędowym y vblizeniem sprawiedliwoscj stron vkrzywdzonych dziewało, ze kiedy vrząd zasiadł na sądzeniu spraw luckich y stron przywolywac dał, tedy acz sie strona pozwana nieopowiadała będąc kila razy przywoływana, za czym gdy contumacia stronie przy wstawaniu vrzędu pisana byc miała, tedy iednak niektorzy sprawiedliwosc lucką zwłaczaiący, dopiero tamze przychodząc, gdy im contumaciae pisać chciano, opowiedali się y contumacię sobie pisać bronili, zaczym protestaciae czaszem z obudwu stron zachodziły de diligentia actoris et citati, ktore y vrzędowi potym trudność niemałą czyniły y processy prawne stronom bardzo zatrudnialy y mieszaly: przeto aby się themu napotym zabiezeć mogło, Ich Mć panowie burmistrz i rada miasta Crakowa za dobrym rozmyslem i spolną namową do zwyczaiu inszych sądow zwlascza sądu jego krolewskiey Mcj się przychyliwszy, takie o thym postanowienie vczynili, ize kiedy po zasiędzeniu vrzedowym na sądzeniu spraw strona ktorakolwiek przywolana bedzie a zarazem się nieopowi, tedy nieczekaiąc iako przedthym wstawania vrzędowego albo konca they iuridiki, stronie takowy sie nieopowiedaiący przes stronę, ktora terminu attentuie, contumacia pisana byc ma, ktorą contumacią stronie wolno arestować bedzie. A iesli durante sessione officij arest zaidzie, tedy zarazem in eadem sessione strony rosprawiać się będą powinny. Gdzieby wiec peracta sessione officij arest przez stronę vczyniony byl, tedy sprawa kazda ktoraby arestowaną byla, in sequenti iuridica naprzod przed inszymi sądzona y odprawowana będzie, po ktory albo ktorych zaarestowanych spraw odprawie drugie sprawy, z ktoremi by się strony iakiekolwiek opowiedaly, wedlug opowiedania przywołanie stron sądzone y odprawowane będą. W thym iednak Ich Mć panowie burmistrz y rada Cracc. strony, ktore przed vrzędem ich controwertowac będą, vpominaią, aby z gotowymi munimentami y extractami przychodzily, niedopiero gdy controwertować poczną, do xiąg albo protocołow się odwoływali i w nich rzeczy im potrzebnych szukać dawalj, bo takowi sluchani nie bądą, gdysz przez tho omieszkanie wielkie vrzedowi się dzieie. A gdzieby więc dla iakiego zatrudnienia vrzedowego limitacia vczyniona być miała, tedy limitacio generalis causarum omnium, do ktorych strony przywołane nie byly, zawsze czyniona bedzie y contumaciae stronom zadnym pisane niebędą, oprocz tych, do ktorych strony przywołane byly i nieopowiedzialy się. Poniewasz sie tesz processy luckie y cancellaria thym niepomalu trudni, ze strony, ktore przed vrzędem radzieckim controuertuią, pospolicie controuersiae swe ossobno oddawaią po decrecie, w ktorych insze rzeczy wnoszą y piszą, nizli w controuersiach wtaczaly, albo tesz do dlugiego czasu controwersiey takowych nieoddaią, temu tedy zabiegaiąc y tho się stanowi, ze kazdy ktory controuersią iakąkolwiek oddać ma do cancellariey, do trzeciego, albo gdzieby iakie wielkie impedimentum miał, na dalei do piątego dnia po controuersiey oddac powinien y tho z podpisem strony przeciwny, iako się v inszych sądow zachowuie. A gdzieby takiey controuersiey ktorakolwiek strona do piątego dnia nieoddała albo bez podpisu strony przeciwny one oddawała, takowey pisarze cancellariey mieiskj przyiąć nie będą powinni y o tho zatrudnieni nie bedą mogli być. Tho postanowienie aby wszytkim do wiadomoscj przyszło, ich Mć panowie burmistrz y rada Cracc. one do xiąg swych vrzedo-

wych wpisać, publikować y na mieiscu iawnym przybić roskazalj. Dzialo się na ratuszu Crakowskim we Wtorek po niedzielj wstępny, roku Panskiego 159 szostego.

Acta Cons. Crac. 30, str. 391.

823. 1596. die 12. m. Augusti, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli, consulibus, advocato, scabinis et communitati civitatis Cracoviensis mandat, ut dissensiones inter sese exortas componere studeant.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis totique communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Non libenter sane accepimus motus quosdam nociuos et dissensiones inter Fidelitates vestras inualescere, quod tanto grauius ferendum nobis putamus, quod ea fiunt sub hoc tempore, quo insignis hominum externorum congressus Cracouiae ex nostra et reipublicae auctoritate celebratur, nec minus, quod Fidelitates vestrae cum reliquis regni nostri ciuitatibus exemplo esse deberent, scandalo potius ea ratione esse possunt. Quare Fidelitates vestras serio hortamur eisdemque mandamus, vt magistratus quidem bonos ciues amet, intra terminos officij sui legumque se contineat, ciues vero debitum honorem magistratui tribuant, ab insolentijs et leuibus verbis prorsus abstineant, et in omnibus rebus quibus debent magistratui morem gerant. Quoniam autem intelleximus eas turbas propter quasdam diuersas opiniones plebis et veteribus institutis alienas excitatas esse, ideo volumus et edicimus, vt vtraque pars sese iuxta praescriptum antiquorum decretorum per omnia conseruet ad felicem vsque nostrum Cracouiam reditum, vbi si quae partium habuerit, quod rationabiliter corrigi velit, coram nobis competenter agat; nos vero de omnibus, prout iustitiae et boni regiminis ratio postulauerit, inter Fidelitates vestras statuemus et decernemus. Secus itaque Fidelitates vestrae non faciant pro gratia et sub poenis eisdem decretis serenissimorum antecessorum nostrorum de servanda vtrinque pace interpositis. Datum Varsouiae die XII mensis Augusti, anno MDXCVI, regnorum nostrorum Poloniae nono, Svetici vero anno tertio. — Sigismundus rex. — P. Sczerbicz sst.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, na samym dokumencie poniżej tekstu wyciśniętą.

824. 1597. die 4. m. Iulii, Cracoviae.

Plebiscitum de testudinibus Iudaeis non conducendis.

Actum feria sexta post festum Visitationis b. Mariae virginis proxima. — Quemadmodum honesta communitas in praetorio feria secunda et quinta proxime praeteritis congregata, inter caeteras consultationes, quas de negotijs reipublicae habuit cum spectabilibus dominis consulibus, hoc instanter petijt, vt plebiscitum annis superioribus sancitum de non conducendis testudinibus Iudaeis in domibus tam dominorum consulum quam reliquorum ciuium reassumeretur, et in exequutionem debitam a festo s. Michaelis proxime uenturo deduceretur, ac omnes, qui contra hoc plebiscitum Iudaeos in domibus suis fouere, uel eis testudines aut mansiones quasuis conducere praesumpserint, poena centum aureorum Hungaricalium irremissibiliter puniantur, vt per hoc tam .effrenis Iudaeorum licentia in praeripiendo victu cuiuscunque negotiationis et artificij aliquatenus coerceri possit: ita die hodierna spectabiles domini Stanislaus Schembek proconsul, Daniel Chroberskj, Ioannes Spiglar, Martinus Vrbankowicz, Ioannes Cyrus, Paulus Zutter, Valentinus Rimer, Martinus Fihauser, Iacobus Cimmerman, Ioachimus Ciepielowskj, Iullius della Pace, Adamus Nagott, Iacobus Sibenaicher et Simon Luzinskj consules Cracouienses in praetorio congregati unanimi voto et sententia in hanc affectationem et requisitionem honestae communitatis consenserunt atque firmiter inuicem statuerunt, ne aliquis tam ex medio sui, quam ex reliquis ciuibus testudines vel mansiones aliquas in domibus suis Iudaeis quibusuis locare uel conducere neque eos fouere praesumat, a festo s. Michaelis Archangeli proxime venturo, sub poena commemorata et antehac sancita centum aureorum Hungaricalium in eum et eos, qui huic plebiscito et ordinationi contrauenire ausi fuerint, irremissibiliter extendenda et in vsum ciuitatis conuertenda.

Acta Cons. Crac. 9, str. 147.

825. 1597. die 5. m. Iulii, Casimiriae.

Promulgatio edicti regii de securitate publica.

Sabbato post festum Visitationis b. Mariae virginis proximo. — Sławni panowie burmistrz y rayce miasta Kazimirza przy Crakowie czyniąc dosyć woly y roskazaniu Krola jego Mscj w liscie jego Kro. Mscj przes jego Mść pana marszałka coronnego sobie oddanym, opisanęmu, obesławszy na ratusz kazimirskj pany woythy, przysiężnikj, dwanascie męzow y wszytko pospolstwo miasta Kazimirza y Stradomia, onym wszytkym wobecz publica voce wolą jego Kro. Mści tę opowiedzieli:

§ 1. Naprzod ysz od Węgier od Tatar niebespieczność sąsiedzka Coronę polską obchodzi, aby gospodarze, naięmnicy y komornicy wszyscy byli

zawsze gotowymi w domach swych, to iest aby pulhakj dobre, kul, prochow dostatek, szable, kordy, miecze y insze takowe armaty do obrony należące mieli swe własne a niepożyczane, pod karanim wielkjm y winą nieodpusczoną.

§ 2. Item ludzi cudzoziemskjch y tutecznych hultaiow, białychgłow luznich, aby zadęn gospodarz y naięmnik przymować ani przechowywać niesmiał bez wiadomości vrzędowy pod winą nieodpusczoną.

§ 3. Item dla niebespieczności ognia aby był każdy ostrożny a miał w domu wodę, osękj, drabiny, siekiery, wiadra zawsze pogotowiu pod winą, do tego kominy aby były dobre y często chędożone; a ktorzy ich nimaią tak przy piecach izdebnych iako gorzałczanych, w kuchniach, w slachtuzach iako rzeznicy, aby ie pobudowali bes omięszkania pod winą vrzędową.

§ 4. Item przed domęm aby każdy chędożył, a te błota także smiecia, gnoie y insze plugastwa z domu, a mianowicie od swini za miasto wynosic abo wywozic kazał, a nię na rynek abo za domy to wyrzuczał, ani rynstokamj na ulicę wypusczał pod winą. Bydła y swinie, przed ktorymi burkj y cmyntarze spokoynie być nięmogą, aby kazdy w domach swych zawirał y chował, a na ulicę ich niewypusczał, pod winą.

§ 5. Mieiskiego prawa ktorzy nimaią, aby go zaraz albo przymowali abo się z miasta wyprowadzali, bo czego Boże zachoway iakiego niebespieczęnstwa miesczanie się z nimi zamykać niebędą w mieście.

Acta Consul. Casim. 772, str. 842.

826. 1597. die 25. m. Augusti, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae consulibus Cracoviensibus mandat, ut prospiciant, ne pestis Viennae grassans Cracoviam importaretur.

Spectabilibus et famatis praeconsuli cum consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati fideles nobis dilecti! Mamy tę pewną wiadomość, isz się wielgie powietrze zaięło w Wiedniu. W czym przestrzegamy Wier. wasse napominaiącz y roskazuiącz, abysczie przestrzegali tego z powinności vrzendu swego, zeby ta zaraza tamstąd przez ludzie albo przez rzeczy iakie do miasta tego stolecznego naszego niebyła zaniessiona. Zyczymy zatym Wier. wass. zdrowia y wszego dobrego. Dan w Warszawie dnia XXV miessiąca Augusta, roku Panskiego M D XCVII°, panowania krolestw naszych polskiego dziessiątego, szwedskiego czwartego. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy, pieczęć pokojowa wyciśnięta po stronie adresowej.

827. 1597. die 21. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de tributo a navibus in rippa Vistulae fluminis exstruendis, solvendo.

Actum feria tertia ipso die Vndecim millium Virginum. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, ad id per schedulas die hodierna conuocati et in praetorio Cracouiensi pleno numero congregati existentes, pro debito officij sui prouidendo, ne ciuitas sumptibus inutilibus grauetur, imo si fieri posset, prouentibus insuper augeatur, animaduertentes in dies in maiori copia et numero scaphas fluuiales et eiusmodi rates *alias komiegi y insze statkj* ad deportandas et defluitandas Gedanum uersus uel etiam aliorsum secundo flumine diuersas merces in ciuili ripa Istulae fabricari et construi, palis et ruderibus identidem littori infixis alligari, mercibusque onerari, ita ut propter illorum multitudinem iam non exigua portio ripae ciuilis ob id abrepta aquis cessit cum notabili ciuitatis damno et incommodo, nam praeterquam quod planicies illa ciuitatis, quae flumini adiacet, lignis ciuium exponendis destinata, dictam ob causam flumine mergitur et mirum in modum arctatur, sumptus praeterea non modicos huic malo obuiando ripis reparandis ciuitas facere cogitur, nam molem et agerem ducere atque trabes infigere vulgo *tamowacz* loco magis periculoso oportet, iam vero quoniam ratio fabricandarum atque onerandarum eiusmodi nauium in ripa Istulae propter negotiationes diuersas et commertia prohiberi non potest, ex alia etiam parte ne aerarium ciuile sumptibus minus necessarijs oneretur, pro debito officij sui praestandum incumbet: ideo matura deliberatione praehabita, considerantes id iustitiae et rationi consonum esse, vt aliquis sumptus his incommodis sarciendis comparetur, vnanimi uoto et consensu statuerunt, vt deinceps et in posterum a quauis naui actuaria alias *od komiegi albo statku każdego*, qui in ripa, uti praemissum est, Istulae fluminis circa Cracouiam construitur, per unam sexagenam patroni earundem nauium, ciuiuscunque conditionis ij fuerint, ciuitati ad praetorium Cracouiense pendere et soluere teneantur et sint obligati absque quauis contradictione.

Acta Cons. Crac. 9, str. 149.

828. 1598. die 3. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de munere notarii redituum civilium.

Actum feria quarta post octauas festi sac. Corporis Christi proxima. — Spectabiles domini Christopherus Schober proconsul, Daniel Chroberskj, Ioannes Spiglar, Martinus Vrbankowicz, Caspar Gutteter, Iacobus Cimmerman, Ioachimus Ciepielowskj, Stanislaus Schembek, Antonius Franczkowycz, Adamus Nagott, Iacobus Sibenaicher, Simon Luzinsky, Georgius Schulcz, Hieronymus Zalasowskj et Casparus Okurowskj consules Cracouienses, pro

die hodierna ad id per schedulas conuocati ac in praetorio Cracouiensi legittime congregati, consultationes suas a pluribus annis super constitutionem notarij prouentuum ciuilium multis vicibus agitatas, iam finaliter expedire et in debitum effectum deducere volentes, habita desuper longa et sufficienti deliberatione, tandem id offitio suo ac toti reipublicae ciuitatis huius consultius et commodius esse animaduertentes, vt prouentus omnes ciuiles, qui hactenus a diuersis personis seorsive exigebantur, et ad diuersa distinctaque regestra referebantur, exnunc ad vnas manus perueniant, et ad vnum regestrum referantur, vt ex vno regestro exactio et facilior ratio de omnibus perceptis et expensis ciuilibus semper haberi possit, quam hactenus a pluribus et ad seorsiuos prouentus ciuitatis administrandos constitutis notarijs haberi potuit: id denique in ordinem redigere volentes, vt rationes exactae omnium perceptorum et expositorum ciuilium sub finem cuiuslibet anni praeparari et tam sibi, quam etiam ijs, quibus interest, reddi possent, vtque insuper prouentus ciuitati a multis annis per varias personas retenti, iam aliquando exigantur et ad aerarium ciuitatis inferantur, ac plura debita in vlteriora tempora non contrahantur: eapropter vnanimi voto et sententia elegerunt et constituerunt notarium et administratorem omnium ac singulorum prouentuum ciuitatis huius famatum Melchiorem Ruricht, ipsique leges et conditiones istas administrandi officij ipsius constituerunt et praescripserunt, iuxta quas in toto sese conseruare erit adstrictus.

§ 1. Inprimis tenebitur praefatus Melchior Ruricht prouentus, census et reditus ciuitatis omnes, undecunque prouenientes, tam videlicet antiquos, qui ante hac in administratione notarij senioris actorum ciuilium fuerunt, quam etiam eos, quos alij notarij exigebant, videlicet pontalia antiqua, *quartczoll*, teloneum cum auctione pontalium, grossorum contributionem ab actualibus ceruisiae exigere et ad manus suas cum omni fide et diligentia pro statis seu incidentibus temporibus percipere, eaque ad suum regestrum referre idque sedulo curare, ut omnes prouentus ciuitatis quolibet anno emoneantur, nichilque prouentuum curae ipsius commissorum in retentis maneat. Quod ut commodius facere possit, domini lonheri auctoritate et opera sua ipsi adesse eumque iuuare debebunt.

§ 2. Deinde praefatus notarius census omnes et prouentus ciuitati annis praeteritis per quascunque personas retentos, cum adminiculo authoritatis et assistentia dominorum lonherorum emonere, vtque ad aerarium ciuile quamprimum inferantur, curare debebit. Qua in re domini consules plenam authoritatem et facultatem dominis lonheris cum notario praedicto concedunt prouentus istos retentos emonendi, seque etiam auxilio futuros in facienda indilata executione de ijs, qui census retentos soluere et authoritati dominorum lonherorum parere recusarent, iuxta praescriptum decreti diui olim Stephani regis obtulerunt. Inuentarium omnium rerum, apparatuum, armorum, instrumentorum et utensilium Ciuitatis, in armamentario, portis et turribus ciuitatis, rorhaus, mastella, curia carpentarij et srotmagistri, pensis ciuilibus, crematorio argenti et alijs domibus ciuitatis existentium, fideliter conscribere, et quae ipsi competunt, hic in praetorio asseruare; reliquarum uero omnium rerum et apparatuum regestra conscripta habere debebit, ut secundum ea res et apparatus isti per dominos lonheros mutatione officia-

lium incidente, uel alia quacunque necessitate expostulante, reuideri possint. Quidquid etiam ad res deinceps vel apparatus istos emptum vel ipsis quocunque modo additum fuerit, id eidem inuentario adscribere tenebitur, vt exacte sciri possit, quid quo in loco requirendum sit.

§ 3. Idem etiam dominis lonheris commonstrare et cum eis sedulo curare debebit, ut auctio censuum ex bonis quibusuis ciuitatis, in quantum omnino fieri poterit, ad effectum debitum absque vlteriori mora deducatur.

§ 4. Quolibet sabbato ante solutionem septimanalem officialibus, famulis et laboratoribus ciuitatis praestandam, cum domini lonheri in praetorium conuenient, tenebitur ipsis ante omnia exhibere regestrum eorum omnium prouentuum, quos septimana praeterita percepit seu exegit, ac pecuniam perceptam praesentare, ex qua peracta solutione septimanali domini lonheri regestrum perceptorum et expositorum illius septimanae subscribere et quicquid pecuniae ultra solutionem praestitam superfuerit, ad cistam seu armarium asseruare debebunt, vt ita omnia ordinate peragantur et suspitio quauis undequaque tollatur.

§ 5. Quoniam etiam hactenus propter vina, quae d. consules ad honoraria, nuptias et alios vsus ciuitatis passim hinc inde accipere soliti erant, magna difficultas et molestia in conscribendis regestris ciuilibus semper oboriebatur et prouentus ducillariae depositorij vinorum, qui ex omnibus antiquis prouentibus ciuitatis optimus est, valde intricabatur, eapropter ut huic incommodo obuiam eatur, spectabiles d. consules Cracouienses constituerunt, quod ex nunc vina eiusmodi non promiscue ab omnibus oenopolis, sed a duobus vel ad summum a tribus, quos domini lonheri ad id idoneos esse existimauerint, qui etiam copiam vinorum bonorum ciuitati semper suppeditare poterunt, accipi debebunt. Sagittarius vero, cum ex iussu domini proconsulis uinum accipere debebit, tenebitur ad notarium prouentuum uenire et ab ipso schedam ad oenopolam super quantitate uini dandi accipere, iuxta quas schedas ratio singulis anni quartalibus cum eisdem oenopolis iniri et solutio ipsis praestari debebit; reliqui uero omnes oenopolae et ciues vina hic deponentes et in cellaria dimittentes, statim circa receptionem schedarum a notario praedicto, id quod ab eiusmodi uinis ducillariae nomine prouenerit, vna cum *srotlon* statim soluere tenebuntur. Domini uero proconsules in distribuendis istis vinis ad honoraria et nuptias sese conseruare tenebuntur iuxta senatusconsultum antiquum, in quantum personas consulares concernit. Ratione uero aliorum ciuium non plus vini dari debet pro persona cuiuslibet d. consulis, qui nuptijs scabini vel ciuis alicuius interfuerit, quam duae ollae, quoniam vinum carius est, quam antehac fuit, respectusque nullus tam ad d. proconsulem, quam ad dd. lonheros in nuptijs praesentes hac in parte haberi debebit, vt ad personas illorum plus vini detur.

§ 6. Vtque praefatus Melchior Ruricht salarium conueniens pro hisce curis et laboribus suis, quos non exiguos esse oportebit, habeat, domini consules antedicti constituerunt dandum ipsi esse salarium septimanale quinque florenorum Polonicalium.

§ 7. Et quoniam ipse vnus huic labori sufficere et omnia praescripta expedire non posset, domini consules adiunxerunt ipsi collegam famatum Bartolomeum Bobrowskj, qui ipsi in exequendis munijs officij ipsius et con-

ditionibus suprascriptis adimplendis sedulo et omni fidelitate ac diligentia adesse, et in exigendis ac conscribendis reditibus et prouentibus ciuitatis ipsorumque expensis ipsi fidelem operam et societatem praestare et conueniens obsequium exhibere tenebitur, vti primario et seniori collegae suo. Cui quidem Bartolomaeo Bobrowskj assignatum est salarium septimanale trium florenorum Polonicalium.

§ 8. Insuper ad obeundos singulis septimanis tribus uicibus tabernatores ceruisiam braxantes et ad praestandum obsequium notarijs suprascriptis in emonendis censibus, reuidendis mercibus, vinis fiserandis et alijs, quae necessitas expostulauerit, domini consules elegerunt famatos Stanislaum Pudelko, cui septimanatim assignauerunt dandos esse florenos duos.

§ 9. Rationem uero sufficientem administrationis suae ac perceptorum et expositorum omnium ciuitatis tam anni huius integri, quam aliorum subsequentium annorum regestrum exactum et liquidum praefati notarij post decursum anni cuiuslibet in principio anni subsequentis mense videlicet Februario statim post peractum iuditium dominorum Commissariorum Sex Ciuitatum dominis consulibus peremptorie reddere, neque eam in vlterius tempus vllo praetextu deferre aut extrahere debebunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 155.

829. 1599. die 2. m. Februarii, in Częstochowa.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut sibi granarium civile concedant.

Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis. Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Potrzebuiemy szpichlerzow dla ssypania owssow na wlasną potrzebę naszę, przeto zeby się potrzebie y woliei naszy dogodzielo, chcęmy to miec y napominąmy Wiern. W. zebyscie zaras, skoro ten nasz listh Wiern. W. oddany bęndzie, thychze spichlerzow, gdzie pierwy owies nasz na tęn czas, gdysmy tam sami obecznie mieszkali, ssypany bywal, pozwolili. Co od Wiern. Wasz. wdzięcznie przyęto będzie. Zyczymy Wiern. Wasz. dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Częstochowie dnia II miesiąca Luthego roku Panskiego M⁰ D⁰ XCIX, panowania krolestw naszych polskiego XII⁰, szwedzkiego V⁰. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy. Pieczęć pokojowa wyciśnięta po stronie adresowej.

830. 1599. die 15. m. Martii, Casimiriae.

Proconsulis consulumque Casimiriensium edictum de ordine publico servando.

Feria secunda in crastino dominicae Oculi. — Pąn burmistrz y panowie rayce in praesentia aduocatorum et scabinorum iako zawsze tak y teras pospolitego czlowieka do tego obeslanego napomnieli y roskazali, aby kazdy z mieszcząn osęki, siekiery y insze takowe potrzeby w domach swych dla warowania y obrony ognia często chędożyć kazali, a gdzie ich nimasz, aby budowane były; gusie y plugastwa, błota aby do dwu niedziel nadaley około domow swych wywiezli y wychędozeli pod winą pąnską piąci grzywięn. Do tego za roskazanim iego Msci p. marszalka, aby zaden przekupek y przekupniow, ktorzy przed miasto dla chlebow y inszych zywnosci zakupowania zachodzą, takze luznich ludzi y hultajstwa tak męszczyzney iako białychglow w domach swych nie chowali, ale ich vrzędowi opowiedali, pod winą grzywięn 14 nieodpuszczoną.

Acta Consul. Casim. 773, str. 657.

831. 1599. die 13. m. Augusti, Cracoviae.

Decretum commissariorum quorumdam inter consules et scabinos Cracovienses de electione scabinorum litem dirimens.

Actum in castro Cracouiensi feria sexta ante festum Assumptionis beatae virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono. Coram reuerendissimo, illustri et magnifico, reuerendo ac generosis dominis Laurentio Goslicki Dei gratia episcopo Praemysliensi et abbate Mogielensi, Nicolao Zebrzydowski de Zebrzydowice supremo regni marschalco, generali Cracouiensi, Sniatinensique etc. capitaneo, Petro Gorczyn iuris vtriusque doctore, canonico et officiali generali Cracouiensi, Stanislao Rogozinski de Rogozno vicecapitaneo Cracouiensi et Ioanne Myszkowski de Mirow et in Ianisowicze, tribuno Oswiecimensi, commissarijs per sacram regiam Maiestatem dominum dominum clementissimum ad cognoscendam et decidendam causam infrascriptam datis et deputatis, in praesentia spectabilium et famatorum Ioachimi Ciepielowski proconsulis, Stanislai Schembek, Sebastiani Przybytek, Georgij Scholcz, Nicolai Witkowski et Casparis Okurowski syndici, consulum Cracouiensium, suo et aliorum consulum collegarumque suorum nomine comparentium, tum honoratorum Valeriani Gutteter senioris, Ioannis Kaczycki, Stanislai Paczoska, Andreae Barzcz et Pauli Bruzik scabinorum Cracouiensium necnon ministerialis generalis regni prouidi Martini Butha de Ossow aliorumque multorum circa praemissa existentium. Coram quibus dominis commissarijs sacrae regiae Maiestatis comparentes personaliter ijdem spectabiles et famati proconsul et consules Cracouienses,

causae infrascriptae actores, reproduxerunt literas commissionis sacrae regiae Maiestatis, sigillo minori regni communitas, sanas, saluas et omni suspitionis nota carentes, quarum tenor de verbo ad verbum sequitur talis:

»Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Reuerendo, magnifico, venerabilibus et generosis Laurentio Goslicki episcopo Praemysliensi, Nicolao Zebrzydowski supremo marschalco regni, generali Cracouiensi, Boleslauiensi, Lanckorunensique etc. capitaneo nostro, Petro Gorczyn officiali, Nicolao Dobrocieski, Ioanni Fox, iuris vtriusque doctoribus et canonicis Cracouiensibus, Stanislao Rogozinski vicecapitaneo Cracouiensi, Ioanni Myszkowski de Ianiszowicze tribuno Oswiecimensi et Alberto Ziemicki notario castrensi Cracouiensi, deuoto, sinceris et fidelibus nostris dilectis, gratiam nostram regiam. Reuerendi, magnifici, venerabiles et generosi, deuote et sincere fideles nobis dilecti! Exortae sunt quaedam differentiae inter spectabiles proconsulem et consules ciuitatis nostrae Cracouiae et honoratos scabinos eiusdem ciuitatis de electione officij scabinorum, quod (s) magistratus annuam, scabini perpetuam esse contendunt, vnde fit, vt electio scabinorum ab annis aliquot impedita et inde numerus eorum diminutus sit, non sine scandalo illius reipublicae et remoratione iustitiae. Eam differentiam nos eramus complanaturi, quam primum Cracouiam feliciter venissemus; sed quia aduentus noster propter graues reipublicae causas adhuc differri necesse est, ideo ne quid mali ex hac dissensione reipublicae ciuitatis illius accidat, deuotis, sinceris et fidelibus nostris, de quorum industria et integritate plurimum confidimus, id negotij committendum esse duximus committimusque per praesentes, simulque Devotiones et Sinceritates vestras hortamur, Fidelitatibus vero aliorum mandamus, vt certo opportuno tempore partibus ad se per literas innotescentiae suae vocatis, ad arcem nostram Cracouiensem descendant, ibidemque primum quidem ex actoribus intelligant, vnde dissensiones eiusmodi irrepresserunt, deinde vero eas complanent atque componant, vel si id fieri propter alicuius partis temeritatem commode non poterit, ex citatione contra scabinos eo nomine edita et controuersia partium decidant et definiant, atque simul ordinationem aliquam instituant, quae in posterum in electione scabinali obseruari debeat, vnius, duorum, trium vel quatuor absentia non obstante, appellatione a sententia definitiua ad nos salua. Datum Varssouiae die vigesima quinta mensis Maij, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono, regnorum nostrorum Poloniae duodecimo, Sveciae sexto. — Ex commissione sacrae regiae Maiestatis propria Paulus Sczerbicz subscripsit.«

Post reproductam et lectam istam commissionem sacrae regiae Maiestatis praenominati spectabiles et famati proconsul et consules Cracouienses petierunt, quatenus ijdem domini commissarij iurisdictionem suam commissorialem fundarent, fundataque ministeriali terrestri, vt iuris et moris est, proclamare mandarent. Iidem domini commissarij inhaerendo iuri communi et literis commissionis sacrae regiae Maiestatis, iurisdictionem suam commissorialem fundauerunt, eamque ministeriali generali regni prouido suprascripto Martino Butha proclamare et publicare partesque praedictas ad sui praesentiam acclamare eisque coram se procedere mandauerunt. Quiquidem ministerialis coram

praefatis dominis commissarijs comparens recognouit, quia iurisdictionem illorum fundatam esse proclamauit et publicauit et partes ad comparendum coram eisdem dominis commissarijs et ad procedendum secum acclamauit. Post cuiusquidem iurisdictionis fundationem et citatorum acclamationem praefati actores exhibuerunt demum literas innotescentiae nostrae commissorialis, ad sui instantiam emanatas, tum et mandati sacrae Maiestatis regiae ad eosdem citatos ratione infrascriptorum dati, quarum tenor sequitur talis:

»Laurentius Goslicki episcopus Praemysliensis etc. Nicolaus Zebrzydowski de Zebrzydowice supremus regni marschalcus, generalis Cracouiensis, Sniatinensisque etc. capitaneus, Petrus Gorscinius officialis, Nicolaus Dobrociecki, Ioannes Fox, iuris vtriusque doctores et canonici Cracouienses, Stanislaus Rogozinski vicecapitaneus Cracouiensis, Ioannes Myszkowski tribunus Oswiecimensis, Albertus Ziemecki notarius castrensis capitaneatus Cracouiensis, iudices commissarij per sacram regiam Maiestatem ad infrascriptum negotium perficiendum dati et assignati, vobis honoratis Valeriano Gutteter, Hieronymo Iedwatt, Ioanni Kaczycki, Stanislao Paczoska, Andreae Barzcz, Paulo Bruzik, scabinis iuratis ciuitatis Cracouiensis innotescimus et ad noticiam deducimus: oblatas nobis esse commissionis sacrae regiae Maiestatis literas, quibus sacra regia Maiestas nobis committere et mandare dignata est, vt captato die certo et tempore competenti, partibus vtrisque innotescentialibus literis ad sui praesentiam vocatis, in arcem Cracouiensem conueniremus, ibidemque causam et actionem inter spectabiles proconsulem et consules Cracouienses, actores ab vna et vosmet ipsos vti citatos, partibus ab altera, occasione electionis officij scabinalis, quam magistratus annuam vos vero perpetuam esse contenditis, vnde fit, quod electio ab aliquot annis per vos impedita et inde numerus vestrorum diminutus sit, non sine scandalo ciuitatis et remoratione iustitiae, complanaremus, discerneremus et ad debitum finem deduceremus, prout eadem commissio sacrae regiae Maiestatis praefata (ad quam praesentis innotescentiae literae referuntur), latius praemissa in se continet, de qua dubitantibus in termino aduenienti indubitatam fidem faciemus. Proinde nos commissarij suprascripti authoritate eiusdem sacrae regiae Maiestatis, qua in hac parte fungimur, vobis praenominatis scabinis de bonis et officijs vestris mandamus, vt coram nobis et iudicio nostro commissoriali in arce Cracouiensi, in loco iudicio huic per nos ad id deputando, feria sexta post festum sancti Laurentij proxime ventura ad instantiam praefatorum proconsulis et consulum personaliter et peremptorie compareatis ad videndum et audiendum electionem vestram scabinalem magistratui ex antiquo pertinentem, suo loco restitui, vosque ad praestandam obedientiam compelli ac in damnis, quae actores sibi pensant quinque millibus florenorum Polonicalium, condemnari, ad eaque latius et alia vobis in termino aduenienti declaranda et deducenda sibi iudicialiter parituri et responsuri. Datum Cracouiae feria sexta in crastino festi sanctae Mariae Magdalenae, anno millesimo quingentesimo nonagesimo nono. Laurentius Goslicki episcopus Praemysliensis manu propria. Nicolaus Zebrzydowski supremus marschalcus regni manu propria. Dominus Petrus Gorcinius canonicus et officialis manu sua propria. Stanislaus Rogozinski tribunus Siradiensis vicecapitaneus Cracouiensis. Ian Myszkowski. Albertus Ziemicki«.

Mandati vero sacrae regiae Maiestatis tenor est talis:

»Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Honoratis Valeriano Gutteter, Hieronymo Iedwatt, Ioanni Kaczycki, Stanislao Paczoska, Andreae Barzcz et Paulo Brozik, scabinis ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Honorati fideles nobis dilecti! Ad complanationem certas dissensiones inter spectabiles proconsulem et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis et Fidelitates vestras de electione scabinali exortas, et ad decidendam causam, quae magistratui ciuili cum Fidelitatibus vestris ex citatione nostra intercedit, deputauimus certos commissarios nostros. Quapropter Fidelitatibus vestris mandamus, vt posteaquam ab eisdem commissarijs vocatae fuerint, coram illis compareant, et quidquid in praemissis statuerint et decreuerint, firmiter obseruent. Pro gratia nostra officijque sui debito Fidelitates vestrae secus non facturae. Datum Varschouiae die vigesima quinta mensis Maij, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono, regnorum nostrorum Polonici duodecimo, Svetici vero sexto. Ad mandatum sacrae regiae Maiestatis proprium. Paulus Sczerbicz sst«.

Tandem peracta ista lectione et reproductione dicti mandati sacrae regiae Maiestatis et innotescentiae nostrae commissorialis, praenominati proconsul et consules Cracouienses per spectabilem Casparum Okurowski collegam et syndicum suum contra antedictos scabinos proposuerunt in haec verba:

»Że przerzeczona rada krakowska maiąc ex antiquo a primaeua ipsius officij scabinalis fundatione tę władzą, na każdy rok obierać y odnawiać przysieżniki, za którą radziecką electią urząd ten przysiężniczy tylko trwał do roku albo dotąd, poki po electiey radzieckiey znowu electia przysieżnicza według czasu nie następowała, iednak na ten czas citati scabini moderni, ktorych tylko quinque iest in numero, a ma ich bydz iedenascie, niewiedzieć pod iakim praetextem urzędowi radzieckiemu temere się opponuiąc, będąc wielekroć paterne napomnieni około tego, in expiratione et determinatione illorum officij, gdy rok takowej electiey wyszedł, sposobem zwyczaynym vprzywilegiowanym y dekretami swiętey pamięci krolow polskich vtwierdzonym, do takowey electiey przystąpić ani pozwolić nie chcą, y owszem przeciwko prawom, przywilegiom, dekretom y zwyczaiom starodawnym electią swoie doroczną psuiąc, za wieczną sobie pociągaiąc, a kluczow od rady krakowskiey przy electiey swey wziętych y do czasu powierzonych, ktore zawsze na znak zwierzchności y posłuszeństwa na każdy rok oddawali, teraz podług starego zwyczaiu kluczy takowych tymże raycom electorom swoim położyć zbraniaią, ku szkodzie y naruszeniu praw eo nomine radzie krakowskiey nadanych, przez co actores do szkod niemałych, ktore sobie szacuią na pięć tysięcy złotych, są przywiedzieni: przetoż actores żądali, aby decreto iudicij praesentis commissorialis citati do electiey zwyczayney, starodawney, vprzywilegiowaney, doroczniey z oddaniem y położeniem kluczy byli przycisnieni, insze remedia et beneficia iuris sobie wcale zachowuiąc«.

Hac propositione exaudita citati scabini Cracouienses rospondebant in hunc, qui sequitur modum.

»Wielmożni a miłosciwi panowie! Uprzeymie sobie tego żądali ławnicy

krakowscy, aby o niewinnosci swoiey y zadanych obiectiach bądź krolowi iego mości, albo też y osobom zacnym na przysłuchanie tey sprawy wysadzonym, obmowę przystoyną dali y niewinność swą pokazali, bo często a gęsto panow radziec prosili, aby zupełną ławiczę dla odprawowania sądów iako electores własni per electionem vczynili, y mieysca vmarłych y ad consulatum vocowanych aby complanowali, czego panowie do tego czasu vczynić nie chcieli, położenia kluczy, któreby znaczyć miały resignationem vel depositionem officij et nouam ex integro annualem electionem, contra decretum sacrae regiae Maiestatis in vim perpetuae informationis między niemi a nami anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo sexto vczynionym, domagali y ad praesens tegoż wszystkiego żądaią, y ztąd na nas, że kluczy iuxta mentem illorum ad depositionem denominatam officij położyć nie chcemy, inobedientiam temeritatis (s) et ambitionem quandam officij perpetui zaciągnąć usiłowali. Czego my wszytkiego prożni będąc, sprawe o sobie dawamy, że żadnego vrzędu zwłaszcza ławniczego plenum molestiarum nie pragniemy, ani sie o niego temere ex ambitione, iedno gratia tuendae tantum dignitatis nostrae za pomienionym dekretem domagąmy. Co więcey dla vważenia dekretu krola iego. Mci y prawa w nim opisanego czyniemy, zaczym a temeritate, inobedientia et ambitione obiecta wolni iesteśmy. A iż też ad electionem annualem cum turpi degradatione et repositione clauium, iako panowie praetendunt, przystąpić nie chcemy, tedy y tego temere nie czyniemy, bo to iuż panowie rayce bello controuersiae supra recensitae vtraciwszy, noua specie to iest clauium repositione recuperować nie mogą. Co się nie tylko ex iure lucrato, ale też y z prawa pospolitego, którym sie my sądziemy, Maydeburskiego pokazać może, albowiem in priuilegio d. Othonis caesaris, articulo iuris municipalis X tak mowi: »Scabini nulla ratione a functione sua reiciendi sunt, nisi eorum quispiam contra iura sua deliquerit, vel ius amittat suum«; et in art. XVI, gloss. »Sciendum tamen, si scabino post adeptionem officij aliquis defectus corporis aduenerit, vt est caecitas, surditas, lepra, ex officio deponi non debet, verum officium retinet ad vitam suam, tum etiam si excommunicatus fuerit, non propter hoc ab officio deponitur. Do ktorego prawa krol Iegomć ad conseruationem in officio electorum scabinorum perpetuam, dekret swoy wyżey mianowany stosować raczy, którym electionem degradationis odcian, abowiem subsellia distingwował, honorem mutuum przykazał, interruptionem iudiciorum zabronił, dicendi vero facultatem quiete perpetuo scabinis appropriował, depositionem scabinorum absque causa legitima, ktora sie rozumie criminalis vel iniuriosa odciął, iurisdictionem super personis priuatis causisque, quae causam priuatorum non confunderent et non officijs zachował, y tak vim perpetuae informationis, aby sie z ławnikami tak obchodzili przystoynie opisał. Zaczym iako depositiey tak nowey electiey czynić, iako y kluczy kłaść nie rozkazał, y owszem serio sub paena arbitrali zakazał; przeto żądamy circa decretum recensitum conseruari et a causa et termino liberos pronuntiari.

In contrarium rayce krakowscy powiedzieli, że citati electiey swey z electią radziecką ani z żadną inszą równać nie mogą, gdyż electia scabinalis w mieście krakowskim iest nie tylko zwyczayna doroczna, ale też specialibus priuilegijs et decretis principum iest corroborowana, ktora electia

in alium sensum iedno za doroczną retorquowana bydz nie może. Na to actores pokazali naprzod priuilegium Vladislai regis de data Cracoviae feria secunda infra octauas Assumptionis Mariae, anno millesimo trecentesimo nonagesimo nono, z ktorego przywilegiu pokazowali, że onym super aduocatum et scabinos iurisdictio competit, ktorą y na ten czas zupełną sobie zachowuią, tylko w tey sprawie niechcąc bydz causae suae iudices, non derogando quidquam iuribus et priuilegijs ciuitatis do krola Iegomci zapozwali. Item pokazali dekret swietey pamięci krola Zygmunta Starego de data Cracoviae die sancti Lucae euangelistae, anno millesimo quingentesimo vigesimo primo, między radą krakowską a wszytkim pospolstwem odzierzany, gdzie krol iegomść decernować raczył, vt scabini iuxta veterem consuetudinem per consules eligantur. Także drugi dekret tegoż krola Zygmunta de data Cracoviae feria secunda post festum beati Mathaei apostoli et euangelistae, anno millesimo quingentesimo trigesimo secundo, w którym dekrecie electionem scabinalem annuam esse radzie krakowskiey przyznać raczył. Do tego pokazali autentice testimonia przeszłych przysiężników starych, którzy zeznawaią, że zawsze przedtym electio scabinalis annuatym bywała, przy ktorey electiey solennitates, repositionemque clauium consulibus zachowano, co też ex actis consularibus ab anno millesimo quadringentesimo zwyczaiem starodawnym electionum na każdy rok comprobowali. Nadto pokazali actores dwa dekrety, ieden krola Stephana a drugi teraznieyszego krola Iegomci między Andrzeiem Kołakowskim a urzędem przysiężniczym otrzymane, ktorzy będąc ex officio o pewną sprawę zapozwani, za nic electionem doroczną sobie excussowali, dla czego też, iż sie pokazało ich officium bydź annuum, wolnemi są vczynieni. Co się zaś dotycze dekretu krola Iegomci, z ktorego citati wywodzą, że ex officio scabinali sine legitima causa deponowani bydz nie mogą, ten dekret powiedzieli actores, że niwczym nie deroguie iuribus et priuilegijs ciuitatis ani też de electione, iaka bydź ma, iezliż annua, iezliż perpetua, nic takowego nie opisuie, y owszem pro actoribus militat, że iako rada krakowska są ich electorowie, tak też radzie krakowskiey, gdzieby sie legitima causa pokazała, depositionem liberam zostawuie. Przetoż dekret takowy niwczym electioni antiquae, iuribus, priuilegijs, decretis, vsu continuo et consuetudine approbatae nie może przeszkadzać, dla tego też z tych przyczyn wyżey opisanych actores proszą, aby przy prawiech swych byli zachowani.

Ex aduerso ławnicy krakowscy powiedzieli iako wyżey opisano:

»Zawsześmy to panom raycom przyznawali, że electorami naszemi są, y teraz sie im to przyznawa, tylko deponendi facultatem absque causa legitima in iure descripta, ex vi decreti recensiti vna cum clauium repositione secundum illorum sensum tedyśmy tego bronili. Co też ex illorum reproductis decretis, które magis pro nostra, quam illorum parte pugnant, pokazuie sie, że maią facultatem eligendi, quem volunt, sed deponendi praescriptus est modus et limitata facultas per appositam clausulam causae legitimae, która electio nigdy nie bywała reluctantibus scabinis, nisi consentientibus, quando videlicet labore iudiciorum grauati venire et officia deponere solebant. Bo te wszytkie priuilegia illorum, których oni non seruant usum, eum sensum habent, ne electio scabinorum ad alios perueniat, y te testimonia resignationis

et depositionis in tergum inducta, aczby mieysca nie miały, wadzić nąm nie mogą, bo wszytko consensu et voluntate y large tego słowa placitum pociągać chcą, żeby im wolno kiedy chcą y kogo chcą pro imperio et non pro iure deponować, bo sie wiecey, iako contenta decreti vczą, ad seruos ex mercede conductos, quam ad officiales sciąga, gdzie mowi o pisarzach, o cieslach, sługach etc. co wszystko, gdyż też tenże przywiley in causa illis per nos instituta przed królem Iegomcią inferowali, iest im dekretem mianowanym distinguowano y sprawować się przystoynie rozkazano. Przeto placitum tylko iest electionis, non depositionis, a o kluczach silentium, ktorech my zawsze, gdych my sie electiey domagali, położyć chcieli, tylko żeby solam ceremoniam obedientiae et non mutationem personarum, tantum completionem absentium tak electio, iako clauium depositio znaczyły, a causa legitima non ad sensum communem, ale iuxta descriptionem iuris, ktoraby też mogła arguere electores, wyrażoną była, y żądąmy vt supra«.

Domini itaque commissarij praefati partium earundem, actoreae per supra scriptum Ioachimum Czepielowski proconsulem et consules ei assistentes ac honoratum Ioannem Grad, conuentae quoque per se personaliter et per famatum Ioannem Smuszowski coram se comparentium, controuersijs et defensis iudicialiter factis exauditis, eisdemque accurate perpensis ac bene intellectis, eo animaduerso, quod actores consules Cracouienses decretis diui olim Sigismundi Primi regis inter antecessores suos et communitatem ciuitatis Cracouiensis latis, atque decretis diui Stephani regis per ipsosmet scabinos Cracouienses ex controuersijs ipsorum personalibus obtentis, insuper continuo vsu et dispositione tum etiam testimonijs eo nomine inductis, sufficienter et authentice comprobauerunt, electionem scabinalem tantum annuam et in libero ipsorum arbitrio semper fuisse et extitisse, ipsos quoque citatos modernos saltem ad vnum annum vigore antiquae consuetudinis electos fuisse atque scabinos Cracouienses quolibet anno stato tempore claues sibi per consules ad insignia et deposita iudicij sui seruanda concessas, ante electionem scabinalem in vim agnitionis superioritatis officij consularis et obedientiae suae consulibus reponere solitos fuisse, qua cerimonia peracta consules rursus claues illis concredebant ad electionem futuram et tandem ad electionem eorundem scabinorum ex arbitrio suo procedebant, quibus decretis et consuetudinibus antiquissimis per decretum sacrae regiae Maiestatis ad praesens faeliciter regnantis, nullatenus derogatum est, saltem hoc praecustoditum, ne scabini sine legitima causa ab officio deponantur: ex his itaque rationibus et circumstantijs omnibus decreuerunt, electionem scabinorum, prout antehac fuit annua, ita etiam nunc et inperpetuum esse et permanere debere, citatos vsus et consuetudines antiquissimas, quae pro optimis legum interpretationibus habentur, in omnibus integras et inuiolatas obseruare et claues, de quibus potissimum controuersia praesens intercedit, consulibus in vim agnitionis superioritatis ipsorum et obedientiae suae nunc et in posterum quolibet anno, stato et consueto die reponere debere, neque sibi ex decreto praedicto sacrae regiae Maiestatis ad praesens regnantis, perpetuitatem officij aut innouationem aliquam seu abrogationem antiquarum consuetudinum vsurpare aut praetendere posse, siquidem decretum illud sacrae regiae Maiestatis nihil eiusmodi continet, quo prioribus decretis et

iuribus consulum, quae ad electionem scabinorum habebant, derogare possit, saltim hoc in eo praecustoditum est, ne scabini praefati sine legitima causa per consules ab officio ante expirationem anni deponantur. Quam quidem ordinationem sacrae regiae Maiestatis vna cum caeteris eiusdem decreti articulis et contentis, tum etiam antiqua decreta de exhibendo sibi per partes praedictas mutuo honore et amore, in omnibus saluam et inuiolatam per partes vtrasque obseruari debere perpetuis temporibus, ijdem domini commissarij decreuerunt et pronuntiauerunt, praesenti decreto suo mediante. Quod decretum pars vtraque pro rato et grato suscepit. In praemissorum vero fidem et certitudinem praesentes manibus eorundem dominorum commissariorum proprijs subscriptae, sigillisque ipsorum consignatae sunt. Actum et datum loco, die et anno, quibus supra.

Z kopii zawartej w kodeksie Zaleskiego, na karcie 188.

Prof. ... Music

832. 1599. die 25. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de civitate emundanda.

Actum feria quarta post festum s. Bartolomaei proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae in reipublicae negocijs per schedulas conuocati ac in praetorio Cracouiensi frequenti numero congregati, animaduertentes, quod emundatio ciuitatis et platearum propter paruam ciuium obedientiam, tum eorum, qui in domibus nobilium habitando, euitare obedientiam ciuilem consueuerunt, intensam curam et sollicitudinem, animaduersionemque continuam requirit, atque ob id dominis proconsulibus atque adeo toti officio alijs magis arduis oneribus et muneribus ciuilibus occupato, negotium immensum facessere consueuit, nichilominus tamen propterea emundatio debita ad suum effectum perduci vix potuit: ideo matura deliberatione praehabita, negotium hoc emundationis ciuitatis famato Stanislao Węgrzinek capitaneo praetorij Cracouiensis commiserunt ad beneplacitum tamen et voluntatem suam, eidemque demandauerunt, vt antea incolis ciuitatis et domorum patronis offitiose prius admonitis, vt quilibet ante domum suam sordes et quisquilias omnes immunditiasque ante ciuitatem euehat et exportare curet, plateasque et forum pro area sua quilibet emundet; deinceps vero quicumque incolarum ciuitatis huic contrauenire ausus fuerit et sordes eiusmodi non euexerit et ante domos suas coaceruatas iacere permiserit, talis quicunque fuerit, poenam grossorum duodecem toties, quoties deprehensus fuerit, persoluere erit obligatus. Quas pecunias per eiusmodi inobedientiam contractas, eidem Stanislao Węgrzinek pro labore et cura, utque ad id sollicitudinem et diligentiam eo maiorem adhibeat, condonauerunt. Quicumque uero ex eiusmodi ciuibus contrauenientes et inobedientes extiterint, eosdem dominis proconsulibus deferre debebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 173.

833. 1599. die 12. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Actum feria tertia ante festum s. Lucae euangelistae. — Spectabiles domini Lucas Bochorocky proconsul, Casparus Gutteter, Iacobus Cimerman, Ioachimus Ciepielowsky, Stanislaus Schembek, Casparus Chodouicz, Antonius Franczkowycz, Iulius della Pace, Iacobus Sibenaicher, Sebastianus Przybitek, Georgius Schulcz, Casparus Okurowskj et Georgius Skrobkowycz, ad sententias de stabiliendo bono ordine in ciuitate peste affecta dicendas, per schedulas die hodierna conuocati et in praetorio Cracouiensi loco residentiae suae consularis pleno numero congregati, ordinationem seu senatusconsultum tempore pestis in Anno 158 octauo grassantis, constitutum, reassumpserunt, atque tempore hoc praesenti (quo Dei omnipotentis permissu in ciuitate contagio pestifera inualescere caepit), obseruari debere statuerunt, nisi tantummodo ratione salarij septimanalis immutata, idque ob eam potissimum causam, quod praesenti hoc tempore annonae caritas et rerum ad uictum pertinentium praecium supra modum creuit, ne videlicet ij domini consules, qui cum domino proconsule hic mansuri sunt, ad ea pericula, quibus vitam suam in discrimen exponere sese obtulerunt, damnis etiam in facultatibus suis erogandis afficiantur. Eam ob causam inherendo exemplis antecessorum suorum, domino proconsuli hoc periculoso tempore officium administranti, singulis septimanis per sex florenos, reliquis vero dominis consulibus hic mansuris ipsique assessuris, pariter etiam Lodouico Cremer notario hic mansuro, praetorij cancellariaeque curam gesturo, ciuilibet suprascriptorum per florenos quatuor assignauerunt, et ex prouentibus ciuilibus numerari debere mandauerunt. Caeterum spectabiles domini Casparus Gutteter, Casparus Okurowskj, spectabilis vero Ioannes Spiglar per dominum Antonium Franczkowycz sese vna cum domino proconsule suprascripto mansuros esse in ciuitate declarauerunt. In reliquis uero articulis senatusconsultum supraallegatum approbauerunt. Caeterum solutio septimanalis supraallegata a sabbato proxime futuro initium sumere debebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 174.

834. 1600. die 21. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de bombardis, quas personae civitate donatae dare obstringuntur.

Actum feria secunda post dominicam Inuocauit proxima. — Spectabiles Domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, pro die hodierna ad id per schedulas conuocati ac in praetorio Cracouiensi legittime congregati, volentes commodis et munitionibus ciuitatis prospicere, vnanimi voto constituerunt, quod exnunc quilibet negotiator aliunde praeterquam ex ista ciuitate oriundus, qui ius ciuitatis huius suscipiet, circa susceptionem iuris ciuilis vltra

pensionem pecuniariam, quam soluere tenetur vigore prioris senatusconsulti, eo nomine sanciti, bombardam nouam bene constructam vulgo *pulhak* dictam, ad armamentarium ciuitatis sine omni excusatione dare et consignare tenebitur. Quae quidem modo tali collectae bombardae pro defensa ciuitatis in armamentario ciuitatis conseruari et in nullum alium vsum conuerti debebunt.

Quantum vero mechanicos extraneos ius ciuitatis suscipientes attinet, de illis seniores contuberniorum curare debebunt, vt bombardas eiusmodi dent et conferant ad contubernia, prout iam in quibusdam contubernijs vsu receptum est.

Acta Cons. Crac. 9, str. 176.

835. 1600. die 6. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de locis vacuis in libris iudicialibus adnotationibus complendis.

Actum feria secunda post dominicam Oculi proxima. — Spectabiles demini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, pro die hodierna ad infrascripta per schedulas conuocati ac in praetorio Cracouiensi legittime pleno numero congregati, eo considerato, quod post obitum olim nobilium ac honoratorum Andreae Szarota et Pauli Pernus notariorum ciuitatis, in actis tam consularibus quam scabinalibus, quae tempore officij ipsorum scribebantur, multa loca uacua reperiuntur, occasione quorum etsi praefatus olim Paulus Pernus, ut ea ex protocolis inscriberet, saepius post obitum antedicti collegae sui admonitus esset, id tamen facere neglexit, tandem interim etiam ipse fato functus est, et ita spatia illa hactenus vacua et non inscripta manserunt: obuiare itaque volentes, ne exinde suspicioni actorum publicorum occasio aliqua detur, vnanimi voto per modum senatusconsulti sanxerunt et concluserunt, vt notarij moderni absque vlteriori mora loca seu spatia illa vacua omnia reuideant atque connotent, et cum protocollis conferant et quam commodissime ac fidelissime fieri poterit, ad acta tam consularia quam scabinalia inscribant, siue in forma perfecta secundum stylum cancellariae, vbi actus per priores notarios non sunt extraditi et sensus integer ac planus constat, siue tantum iuxta terminaturam in protocolis annotatam, in actibus illis, qui antehac per notarios priores reuisi et extraditi sunt, formularia autem illorum desunt, aut vbi perplexitas vel dubietas aliqua apparet, vt saltem in libris actorum de essentia et ueritate actus cuiuslibet constet et suspitio omnis ac uarietas in extraditione siue scriptione vnius actus diuersis formis et uerbis euitari queat. Insuper etiam hoc commiserunt, vt ad quemlibet actum, qui in istis vacuis spatijs inscribetur, nota seu mentio praesentis senatusconsulti adscribatur et adiungatur, vt quilibet causam inscriptionis talis eiusmodi actus scire volens, ad praesens senatusconsultum recursum habere et quare actus quilibet ita inscriptus est, notitiam habere possit. Vbi vero protocola desunt, vti in actis aliquot consularibus anni 1579 et 1580, ac in alijs actis, vbi schedae per personas recognoscentes porrectae defi-

ciunt, praefati domini consules commiserunt, vt spatia vacua, quae in illis actis extant, obducantur et littura tollantur, ne suspitioni aut maliciae alicuius obnoxia esse possint.

Acta Cons. Crac. 9, str. 177.

836. 1600. die 9. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de iudiciis scabinalibus lingua Polonica peragendis.

Actum feria quinta post dominicam Oculi proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae pro die hodierna ad id per schedulas conuocati ac in praetorio frequenti senatu legittime congregati, habita ratione eius, quod successu temporis mores, ritus et consuetudines hominum mutari solent, et rationi consonum est, temporibus, ritibus et moribus cuiuslibet aetatis sese conformare, vicissitudinibusque seculorum decursu enatis obsequndare, et vti actus alios morales, ita potissimum iudiciarios eum in modum instituere, vt cuilibet ad vsum et intellectum seruiant, eoque considerato, quod mos banniendi iudicia ciuilia lingua Germanica ideo in ciuitate ista antiquitus introductus erat, quod tunc temporis maior pars ciuium ex Germanis constabat, nunc uero uiceuersa longe plures ciues Poloni sunt et lingua Polonica omnes vtuntur non Germanica, et cum iudicia lingua Germanica hoc tempore banniuntur, pauci admodum hoc intelligunt, insuper etiam quoniam iudicia dominorum commissariorum Sex Ciuitatum et iudicia burgrabialia lingua Polonica banniuntur: eapropter constituerunt, vt domini scabini iudicij ordinarij ciuilis Cracouiensis deinceps iudicia sua non alia quam Polonica longua banniant, ut quilibet intelligere possit, qualis modus et ratio sit iudicij banniti, et quomodo sese in eo conseruare et gerere debeat. Atque hanc suam constitutionem domino aduocato et scabinis Cracouiensibus ad se uocatis, in crastino, videlicet feria sexta post dominicam Oculi denuntiauerunt, vtque sese iuxta eam conseruent, iniunxerunt.

Acta. Cons. Crac. 9, str. 178.

837. 1600. die 19. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de turribus et moeniis civitatis evacuandis.

Actum feria secunda ante festum s. Joannis Baptistae proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, pro die hodierna ad prouidendum necessitatibus et imminentibus periculis reipublicae iuxta admonitionem per mandatum sac. R. Maiestatis ad ipsos factam, per schedulas conuocati ac in praetorio Cracouiensi legittime congregati existentes, inter caeteras consultationes eo animaduerso, quod turres et moenia ciuitatis per varios et plerunque vagos homines atque (vti fama est) maiori ex parte

victum illicitis artibus et modis quaerentes, qui eas ab illis, qui hasce turres sibi ex gratia dominorum consulum collatas et inscriptas habent, conducere solent, occupatae sunt et multis in locis deuastatae ruinamque minantes, quodque exinde et per eiusmodi homines facile periculum ciuitati huic creari possit, eapropter huic incommodo obuiare et mandato S. R. Maiestatis satisfacere, ac turres moeniaque ciuitatis in meliorem ordinem et statum pro commodo et ornamento ciuitatis reducere volentes iuxta consultationes et deliberationes suas et atecessorum suorum eo nomine saepius habitas, vnanimi voto et sententia firmiter obseruandum constituerunt, quod die crastina omnes inhabitatores et possessores turrium ac moeniorum ciuitatis in praetorium conuocari et mansionibus, quas in ijsdem turribus ac moenibus quocunque modo inscriptas et collatas habent, de facto priuari debent. Quae quidem turres et moenia ciuitatis in posterum nulli personae, quaecunque et cuiuscunque conditionis fuerit, ad nullam intercessionem, nec vlla alia de causa neque ad vitam, neque ad tempus inscribi aut conferri debebunt, sed turres illae et moenia omnia iuxta antiquas consuetudines, ordinationes et constitutiones inter dominos consules et contubernia distribuentur, vt videlicet artificum contubernia iuxta sua opificia distincta, arma sua, bombardas et alia instrumenta bellica in ijsdem turribus asseruent. Ex dominis uero consulibus quilibet in ea turri et loco, qui ipse ex assignatione officij obtigerit, sedulam curam et diligentiam adhibere tenebitur, vt iste locus seu turris, quae ipsi assignata fuerit, in bono ordine et regimine ac instauratione mundationeque debita conseruetur, neque lignis aut alijs obstaculis, quae defensam ciuitatis et ornamentum impedire, deturpareque possent, occupetur et deformis reddatur. Quam quidem ordinationem praefati domini proconsul et consules firmiter exequendam et perpetuis temporibus obseruandam, nec ulla de causa immutandam valide sanxerunt et constituerunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 181.

838. 1600. die 25. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Actum feria quarta ante festum ss. Simonis et Iudae apostolorum, anno 1600. — Spectabiles domini proconsul et consules civitatis Cracoviae, die hodierna ad id per schedulas convocati et in praetorio Cracoviensi loco residentiae suae consularis in frequenti numero congregati existentes, animadvertentes contagionem pestiferam in civitate magis ac magis in dies augeri, ne sub hoc discessu dominorum consulum nec non civium, qui propter evitandam luem frequentes hinc dilabuntur, civitas sine certo ordine regiminis in occurrentibus necessitatibus civilibus relinquatur et deseratur, senatusconsultum in anno 1588 tempore pestis sancitum, pro tempore praesenti reassumendum esse duxerunt, prout illud hoc periculoso praesenti tempore valiturum stabiliverunt, prouisionemque septimanalem ibidem remansuris assignatam, tam domino proconsuli, quam reliquis dominis consulibus nota-

rioque hic residentibus, videlicet domino proconsuli per florenos tres, caeteris vero dominis et notario per florenos 2 dari debere hebdomatim iusserunt. Ita tamen, ut solutio ejusmodi pensionis a feria secunda post festum s. Martini proxima [si tamen omnipotens Deus iram suam mitigare noluerit] incipere debebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 184.

839. 1600. die 13. m. Novembris, in Korczyn.

Sigismundus III. rex Poloniae telonario regni mandat, ne a civibus Cracoviensibus insueta portoria exigat.

Zigmunt trzeci z bozey łaski krol Polski, wielkie xiaze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieczkie, Zmuczkie, Inflantskie etc. y Swetski, Gottski, Wandalski krol. Vrodzonemu Stanislawowi Cikowskiemu staroscie Czorstynskiemu y celnikowi naszemu coronnemu, wiernie nam miłemu, łaskę naszę krolewską. Vrodzony wiernie nam miły! Vskarzali sie przed nami miesczanie y kupczy naszy Crakowsczy, iż imo (s) przywileie y wolnosci od przodkow naszych im nadane, na komorach celnych od towarow ich rozmaitych pisarze W. T. do niezwyczainego a podczasz niepowinnego dawania czła przymuszaią y trudności wielkie z skodą niemałą zadaią. Co gdyby takie angarie, iako nam dali sprawę, bez wszelakiey słusności a przeciw prawu odnosić mieli, niepomaluby to nasz obchodzić musiało. A iżby więczey takowe skargi przed nasz nieprzychodzieły y aby zaden imo wolność swoię przeszprawia y trudności nieodnosieł, chczemy to mieć y roskazuiemy, aby W. T. miesczan y kupcow naszych Crakowskich przes pisarze swe na wszitkich komorach do dawania niezwyczainego y ktorego niepowinni czła nieprzymuszał y trudności w tey mierze niezadawał, ale prawnym postempkiem gdyby ktory nad prziwileie nadane co wykroczył, tak iako miedzy W. T. a miesczany Poznanskimi, ktorzy z Crakowiany iednakimi wolnościami y prawy sczyczą się, declaratią vczyniliszmy, we wszitkim czale sie zachowal, to iest, gdzieby wątpliwość iaka była strony wolności, czła niewyciągaiącz spisować kazał towari do rostrzygnienia prawnego y tak postepował, aby oni skody zadney z uciażenim swym nieponosili, do tego towari wszitkie, ktore iedno do korony prowadzą, na komorach granicznych aby niebyły hamowane y skladane, a te, ktore są imo wolności ich pobrane, aby im czale bez zadnego omieskania przywrocone y oddane były. Inaczy abyś W. T. nieczynił dla laski naszey. Dan w Nowym miescie Korczynie dnia XIII miesiąca Listopada, roku Panskiego MDC, panowania krolestw naszych Polskiego trzynastego, Swedzkiego roku siodmego. — Sigismundus rex. — Casper Michalewski.

Kopia współczesna, uwierzytelniona pod pieczęcią małą wójtowską. Acta Cons. Casim. 775, str. 278.

840. 1600. die 24. m. Novembris, in Korczyn.

Sigismundus III. rex Poloniae telonarium territorii Osvantimensis monet, ne a civibus Cracoviensibus tributum quarti grossi exigat.

Zygmunth trzeczi z bozej laski krol Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieczkie, Zmoiczkie i Sweczkie, Iflanczkie, Gottczki, Vandalskj dziedzyczny krol. Vrodzonemu Zygmunthowi Palczowskiemu poborczi nassemu powiatu Oswieczimskiego, wiernie nam miłemu, łaskę nassę kroliewską. Vrodzony wiernye nam miły! Vskarzalj sie przed nami miesczanie nassi Krakowsczy, iz Wiernoscz Twa, gdy thowary swe przes powiad Oswieczimskj prowadzą, pobor od ossob ich y czwarthy gross względem poboru, ktory iest w tym powieczie vchwaliony, od nich wyczyągass y wybieras, ktorego podatku obiasniaiancz tho niniejsem listem nassem poniewas obwatele woiewocztwa Krakowskiego poboru nie pozwolilj, zaczemby y czwarthy gross miał przychodzic, tedy thes y miesczanie Krakowsczi takiego czwartego grossa w powiecie Oswieczimskim telko na then czass, gdyby y w Krakowskiem powieczie bel pobor vchwaliony, niemaią placzic y od niego maią bydc wolni: niewyimuiancz iednak s tego kupczow powiatu Oswieczimskiego. Przetho aby daliey w tem wybieraniu czwartego grossa y poboru od ossob samych przes Wiernoscz T. albo succolectori miesczanie nassi Krakowsczi niebeli przenagabani, chczemi to miecz y roskazuiemy, aby W. T. od nich niewyczyągał ani brał takiego podatku, alie kiedykolwiek takowe towary albo kupie swe prowadzic benda, onych bez wselkiego chamowania y trudnosczi wolnemj czyniel, a tho czo od nich Wier. T. pobrał, abys powraczał, takze y thowary wsystkie, ktore względem tego poboru są zachamowane, aby iem bely przywroczone. Inaczej dlia łaski nassej nieczyniel. Dan w Nowym miesczie Korczynie dnia 24 miesiacza Listopada, roku Panskiego M. D. C. panowania kroliest nasych Polskiego XIII, Sweczkiego roku VII. — Sigismundus rex. — Caspar Michalowski.

Acta Cons. Casim. 775, str. 277.

841. 1601. die 14. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de defensione urbis.

Actum feria quarta ipso die s. Valentini proxima, anno 1601. — Spectabiles domini proconsul et consules civitatis Cracoviae, die hodierna in praetorio Cracoviensi in reipublicae negotijs congregati existentes, muneri suo satisfaciendo, matura super id deliberatione praehabita, considerantes statum civitatis praecipue inter contubernia artificum in peius indies immutari, ordinationesque et antiquas consuetudines labefactari, ex quo fonte disciplinae antiquae solutio et contentiones oriuntur, magistratuique alijs grauioribus negotijs intento, negotium facessere solent continuum: his igitur incommodis

obuiando, simul etiam alios defectus ciuitatis moeniorum et turrium supplendo, quae iniuria longinqui temporis deprauantur, unanimi voto, et consensu constituerunt;

§ 1. Inprimis innitendo antiquae consuetudini, nacto quamprimum opportuno tempore, turres ad moenia ciuitatis sitas contubernijs et fraternitatibus seruato modulo illorum et ordine, distribui debebunt, praeuia reuisione diligenti. Quarum turrium cura et custodia ipsis contubernijs gerenda commitetur. In quibus turribus arma commeatumque reliquum necessarium reponent et asseruabunt.

§ 2. Caeterum armorum et munitionis comparandae in diesque augendae modus et ratio constituta est ex annuis prouentibus facultatibusque eorundem contuberniorum, praesertim ex eo prouentu, quem ingressuri contubernium conferre solent simulque ex mulctis excessuum; quos prouentus suos eiusmodi plerunque in comessationes ipsis nociuas, quae rixarum contentionumque ut plurimum seminarium fuerunt, conuertere solebant. Ex his itaque facultatibus quotannis pro copia cuiuscunque bombardas, tam maiores manuales, quam minores pulueremque tormentarium, farinas etiam et alium apparatum, munitionemque necessariam coement.

§ 3. Ut autem ordo hic conseruari possit, opere pretium visum est, supplicare sacrae regiae Maiestati, domino domino nostro clementissimo, ut consules Cracouienses constituat vel aliquos e medio illorum, commissariosque perpetuos esse uelit ad audiendas rationes annuas et ineundum calculum proventuum contuberniorum, quas rationes seniores fratres iunioribus inter se annuatim reddere solent, ut prouentus eorum non eo, quo uelint, pro libitu suo distrahant, sed ut eo, quo usus ciuitatis postulat, conuertantur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 185.

842. 1601. die 11. m. Aprilis, Casimiriae.

Promulgatio legum, quae ad contubernia cauponesque, mensuras et pondera spectant, a palatino Cracoviensi statutarum.

Feria quarta ante dominicam Palmarum. — Ad officium consulare Kasimiriense ad Cracouiam situm personaliter veniens nobilis Ioannes Raiski ministerialis terrestris generalis regni, ad publicandum constituciones palatinales per illustrem et magnificum dd. Nicolaum Zebrzidowski in Zebrzidowicze, pallatinum et generalem Cracouiensem, Sniatinensemque etc. capitaneum, in praetorio Cracouiensi feria sexta post festum sanctae Apoloniae virginis proxima, anno praesenti 1601 in praesentia plurimorum in eisdem constitucionibus descriptorum sancitas et constitutas, ab officio vicepalatinali et praesenti consulari Casimiriensi deputatus, in praesentia generosi domini Andreae Staskowski de Polaiowice vicepalatini Cracouiensis in vim suae fidelis rellationis recognouit, quia ipse prout antea sabbato pridie dominice Reminiscere, quae erat dies 17 Martii, congregato ad sonum tubae populo hic in ciuitate Kazimiriensi, in loco ad id destinato, ita etiam et die ho-

dierna in vico Iudaico, Iudaeis similiter ad sonum tubae congregatis, voce sonora et intellegibili constitutiones palatinales supranominatas proclamauit, publicauit et ad noticiam tam ciuibus quam Iudaeis Kazimiriensibus deduxit, paenasque super excessiuos eisdem constitutionibus descriptas, denunciauit. Cuius publicationis tenor sequitur estque talis:

Racczie wszisczy wiedziecz, isz Iego Mść pan woiewoda y starosta generał krakowski raczyl ius vczinicz s powinnosci swey vstawę okolo czechow, korczow, lokci, wag, quart, piekarzow, piwowarow, win, przekupniow, ktora do wiadomosci wszem przywodzi. Zaczem abiscie sie wsisczy wedlug niei zachowali pod winami tam opiszanemi Iego Mść miec chcze y wladzą swą przykazowacz raczy.

Cons. Kazim. 775, pag. 393.

843. 1601. die 17. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Actum feria tertia post festum sanctorum Divisionis Apostolorum, anno 1601. — Spectabiles domini Andreas Cellari proconsul, Ioannes Spigler, Caspar Gutteter, Ioachimus Ciepielowskj, Antonius Franczkowycz, Christopherus Schober, Georgius Schulcz, Gregorius Skrobkowicz, Casparus Okurowskij, Lucas Bochoroczkij et Hieronymus Horlemes, consules Cracovienses ad id negotij per schedulas die hodierna convocati et in praetorio Cracoviensi congregati, animadvertentes permissu diuino, culpis nostris id merentibus, paestiferam contagionem ad praesens tam mature enasci ceptam, urbem non contemnenda infectione aggredi, pro debito officij sui, quandoquidem ad omnes casus paratos esse expedit, ne civitas orba omni regiminis specie, in tam propero ad tutiora loca ciuium recessu, relinquatur, superiorum temporum ordinationes, uti salutiferas, sub praesens pestis tempus reassumpserunt per omnia valituras. Pensionem autem septimanalem dominis hic mansuris, domino quidem proconsuli per florenos sex, dominis vero consulibus per florenos quatuor qualibet septimana dari debere ex prouentibus ciuilibus assignaverunt. Caeterum pensio haec constituta inchoari debebit a sabbato post festum sti Petri ad vincula proximo. Caeterum praefati domini hoc per expressum cautum esse uoluerunt unanimi voto conclusum, quod ijs dominis consulibus, qui hic remanebunt, non erit fas sub totum tempus pestis praesentis ullas vacantias bonorum civilium cuiquam conferre aut quouis modo inscribere; quod si aliqua bona sub tempus hoc pestis vacantia, cuiquam collata fuerint, nullitatis vitio subiacebunt. Caeterum spectabiles domini Ioannes Spiglar et Casparus Okurowskj declarauerunt se, quod sub tempus hoc pestis Cracoviae manebunt; spectabilis autem dominus Hieronymus Horlemes dumtaxat ad expirationem proconsulatus sui imminentis perseuerabit. Notarijs etiam ex gratia dominorum data est uenia ad tutiora loca discedendi, actis in tutum redactis, et curata prius quamoptime cancellaria: iniunctione hac adiecta, ne se longius a civitate subducant, ut si necessitas

ferat, in promptu et ad manum accersendi, aut saltem unus eorum vel senior esse possit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 188.

844. 1602. die 9. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario proconsulum augendo.

Actum feria quarta post festum ss. Trium Regum proxima, anno 1602. — Spectabiles domini Ioachimus Ciepielowskj proconsul, Casparus Gutteter, Valentinus Rimer, Iacobus Cimmerman, Stanislaus Schembeck, Antonius Franczkowycz, Iulius della Pace, Georgius Schulcz, Casparus Okurowskij, Gregorius Skrobkowicz, Lucas Bochoroczkij, Martinus Waczlawowicz, Andreas Barcz, Hieronijmus Horlemes et Nicolaus Zalassowskij, consules Cracouienses ad infrascripta per schedulas conuocati et legittime in praetorio Cracouiensi congregati existentes, animadvertentes functionem officij (pro)-consularis sibi perquam onerosam, et propter expensas, quae necessario proconsulare munus subsequuntur, admodum damnosam esse, praesertim dominis praesidentibus, in quos ex ordine administratio proconsulatus per spacium sex septimanarum incumbit peragenda, caritate rerum omnium nimis excrescente, nam praeterquam quod proconsulatum gerentibus expeditionique causarum iurique dicundo vacantibus et incumbentibus, rem suam domesticam curasque rei familiaris negligere et uictus rationem propterea subinde omittere [volentibus nolentibus] necessitas incumbit, cum ualetudinis interdum euidenti discrimine, id etiam insuper non minus graue ad superiores sollicitudines et molestias accidit, ut cum dispendio iacturaque rerum suarum magistratum gerere coguntur, nam sagittarios apparitores aliquot domi continue alere, famulos etiam praetorij necessario, qui in promptu ad missiones esse consueuerunt, in hac caritate annonae protinus sustentare necesse habent, huc accedit, quod dum diuersae personae honoratiores, tam nobiles, quam ciuilis condicionis, qui frequentes in ijs, quae opus requirit, quos frequentia hominum et disparitas in hac urbe habet et educat, dominum proconsulem adeunt, quos non satis est soluta hilarique fronte, ut fit, excipere, loco honorare, sed etiam prout mores hominum tales quales et tempora ferunt, mero inuitare, praeterea si tempestiue sub tempus mensae accedant et assident, id quod apparatum est, oferre, sin secus sperni se et posthaberi existimant, fastum proconsulibus et id genus alia objicientes discedunt, haec igitur incommoda tempori seruiendo subinde eos laboriose subire necesse est; nec ipsas noctes quiete agere, qui pacifice sine sermonibus inter et obtrectationibus officium proconsulare expedire cupiunt, ex quo fonte calamitas rei familiaris subsequitur. Quibus incommodis et expensis sarciendis non nisi marcae decem in sex septimanas ex aerario civili proconsulibus numerantur, quae ipsis duntaxat famulis alendis necdum sufficiunt. Ideo iustum aequumque censentes, unanimi voto praehabita diligenti deliberatione et consultatione constituerunt, ut ab electione proxime instante nouorum consulum per illu-

strissimum et magnificum dominum dominum palatinum Cracoviensem peragenda, deinceps et in posterum cuilibet ex dominis praesidentibus, officium proconsulare administranti, septimanatim per quinque marcas ex aerario ciuili ad sustentationem ipsius [quandoquidem nemo suis stipendijs militare tenetur] pendatur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 190.

845. 1602. die 1. m. Februarii, Casimiriae.

Promulgatio legum, quae ad contubernia victumque spectant, a palatino Cracoviensi statutarum.

Feria sexta pridie festi Purificacionis b. M. v. —

Prouidus Albertus Iabłońskj bedellus juratus ciuitatis Cazimiriae, in vim suae fidelis relationis recognouit:

ze publicatią vstaw Iego M. pana woiewodzych wedlug nizey opisanych slow, sobie na pismie od vrzędu Jego M. p. podwoiewodzego podanych, w miescie Cazimirzu przed rathuszem y przy vlicy wieliczkiey takze v zydow y na Stradomiu voce sonora opowiedział y publikował tenore infrasequenti:

Raccie WM. wiedzieć, że jaśnie wielmozny pan p. Mikołay Zebrzydowskj na Zebrzydowicach, woiewoda Crakowskj, vstawy około porządku w przedaniu rzeczy rzemięśnicych y potrzeb do zywnosczj nalezących, iako chleba, mięsa, piwa miastom Crakowowi, Kazimirzowi y Kleparzowj słuzące, vchwalić y dnia dzisieiszego na ratuź Kazimirskj podać raczeł. A tak aby WM. o tich ustawach wiedzieli y według nich sie pod winamj w nich opisanemj sprawowaly, przeto ie do wiadomości wszystkich przywodzą y iawnie publikuyą.

Cons. Kazim. 775, pag. 521.

846. 1602. die 6. m. Februarii, Cracoviae.

Scabini Cracovienses magistratum deponunt.

Actum feria quarta post festum Purificationis beatae virg. Mariae proxima, anno 1602. — Nobiles ac honorati scabini Iuris ordinarij ciuilis Cracoviensis venientes ad officium consulare Cracoviense, exposuerunt per dominum seniorem scabinum, quod ipsi satisfaciendo antiquae usitataeque consuetudini, in ciuitate hac obseruatae, in signum expirationis annui officij sui, deposuerunt dominis proconsuli et consulibus Cracouiensibus in mensam claues scabinales, petentes, ut operam laboremque hunc annuum, in eodem officio per ipsos exantlatum obitumque, grato suscipiant animo et se labore hoc subleuent.

Domini etiam proconsul et consules Cracouienses cum summa gratitudine et debita gratiarum actione debitum hoc perfuncti muneris ipsorum susceperunt atque petierunt, ut officium hoc ulterius administrare peragant, ad electionem usque nouam, per officium consulare ad annum sequentem peragendam. Quod se facturos susceperunt, clauesque sibi traditas commissasque rursus receperunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 192.

847. 1602. die 23. m. Februarii, Cracoviae.

Plebiscitum de iis, qui conciliis plebis adesse negligerent, poena afficiendis.

Actum sabbato pridie dominicae Inuocavit anno 1602. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, in pleno numero in praetorio Cracouiensi per schedulas in reipublicae negotijs conuocati et una cum honesta communitate inuicem legittime in stuba consulari congregati existentes, inter alias de republica ciuitatis huius cum eadem honesta communitate deliberationes et consultationes inter se habitas, ad affectationem dictae honestae communitatis incommoda suae congregationis exponentis, compertum utrinque habentes longa experientia, quod nullam aliam ob causam anteactis temporibus neque consultationes neque expediciones in negocijs publicis rebusque occurentibus rite et debite procedebant, quinimo raciones publicae fere deferi uidebantur, propterea, quod praecipui ex mercatoribus et alijs ciuibus vel incuria quadam vel paruo affectu commodorum publicorum et per consequens suorum ducti, conuenire non curabant ad congregationes communitatis, unde ij, qui rari uentitabant, et ij tenuioris sortis minusque in rebus versati propter infrequentiam sui nihil vel parum mutuis sententijs in commune consuli periculisque prospici, nichil denique operepreciј ciuitati parari aut confici potuerint. Ex quo res ciuitatis in peius delabi in discrimenque adduci cernuntur. Proinde his incommodis occurendo, placitum est uniuersis, tam officio consulari, quam communitati, unanimi voto et consensu in vim plebisciti laudare, prout sanxerunt, sciuerunt et concluserunt, ut quisquis ex dominis mercatoribus cum legittime honesta communitas authoritate magistratus conuocata per signum campanae fuerit, non interfuerit, mulctae nomine irremissibiliter grossos duodecem ad cistam reponere erit obligatus, legittime impeditus non existens, nec a domino seniore scabino impetrata et obtenta venia. Si uero secunda uice non aduenerit, paenam grossos viginti quatuor dabit. Quod si pro tertia vice congregationi non interfuerit, grossis triginta sex mulctabitur. Denique qui pro quarto venire neglexerit, grossos quadraginta octo ad cistam communitatis dare erit adstrictus, sine ulla recusatione et excusatione, legalitate et veniae impetratione unicuique reseruata. Ut autem haec omnia debite exequi possint, spectabiles domini consules promiserunt se familiam officij ad citandos eiusmodi inobedientes, qui domini senioris scabini vel eius locum tenenti

postulatae exequutioni in reponenda paena obtemperare detrectauerint, assignaturos; qui cum comparuerint, e praetorio antea dimitti non debebunt, quousque mulctam, uti praemissum est, sancitam, reposuerint.

Acta Cons. Crac. 9, str. 193.

848. 1602. die 25. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de iudiciaria praefecti praetorii potestate.

Actum sabbato post dominicam Exaudi proximo, anno 1602. — Ex controuersa dissensione inter nobilem ac honoratum Valerianum Gutteter, aduocatum Cracoviensem ex una, et honoratum Ioannem Simosorsskj praefectum praetorij Cracoviensis alias capitaneum dictum, ab altera parte, coram spectabilibus dominis consulibus Cracoviensibus occasione infrascriptorum exorta et deinceps aliquoties agitata, spectabilis senatus Cracouiensis exauditis et intellectis praefatorum officialium suorum dissidijs, ex parte negociorum ad iudicia sua spectantium uertentibus, rationibusque illorum ultro citroque deductis, exauditis ijsque debite perpensis, auctoritate officij sui inter ipsos eiusmodi differentiarum moderationem, inherendo antiquitus obseruatae priscaeque consuetudini, in vim instructionis iudicia illorum concernentis, praescripsit tulitque:

§ 1. Inprimis capitaneus non de maiori summa ius dicere poterit, nisi occasione quartae partis marcarum decem, videlicet florenorum quatuor duntaxat, et quidem hoc pacto, quod si pars alterutra controuertens se tam ad officium proconsulare quam etiam aduocatiale reuocauerit, causam eo, quo se refert, remittere debebit, nec eiusmodi super inuitos iudicium sibi assumere et arrogare, exceptis ijs negocijs et causis, quas ad se ab officio proconsulari remissas et demandatas habebit.

§ 2. Rixas item contentionesque popularium plebeiorumque vilioris item conditionis, conuicia altercationesque muliercularum et id genus audiet, magis ad concordiam, quam ad lites rem dirigendo.

§ 3. Iuramenta, si quae necessario [cum aliter fieri non poterit] ex decretis ipsius inciderint, [quae quidem caute pronuntianda ipsi erunt], ipsimet audire et exequi licebit, quandoquidem eiusmodi iuramenta in rota iudiciaria dominus aduocatus admittere renuit. Meminerit precipue qua poterit dexteritate, lites eiusmodi complanare, ut iuramenta, quantum fieri potest, uitari possint.

Super qua ordinacione ambo acquieuerunt.

Acta Cons. Crac. 9. str. 196.

849. . 1602. die 22. m. Augusti, Casimiriae.

Promulgatio praecepti de advenis.

Feria quarta ante festum s. Bartholomaei proxima. — Opatrzny Woyciech Iabłonskj w moc swego zeznania zeznał, że on będącz przydany za instantią Jego M. p. marszałka nadwornego do obwołania niżey opisanego postanowienia, tedj dnia dzisieyszego za trąbieniem nizey opisany postępek krola I. M. naprzod przed rathuszem w rinku na trecie, item z drugiey strony ratusza na treczie ku wieliczkiey vlicy, item na jakubskiey vlicy, item na zydowskiey vlicy przed broną zydowską, na ostatek na Stradomiu ku groczkiey bronie obwołał y publikował w te słowa, na karcie sobie od I. M. p. marschałka y przez vrząd radzieczki tuteczny kazimirski podane:

Iesth wola y roskazanie K. I. M. aby zaden pod gardłem nie smiał goscia wszelakiei conditiey przyimować ani w dom pusczać, aż opowie pierwey do vrzędu marsałkowskiego; ktoby się tego ważeł, szubienicą karan będzie. Ktokolwiek na jarmark do Iarosławia iezdził, aby do miasta niesmiał wiezdzać y ktoby takiego przyiął albo thowary iego, gardłem karany będzie.

Acta Cons. Kazim. 775, str. 723.

850. 1603. die 4. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de modo procedendi contra detrectatores consulum Cracoviensium et de ordine in iudicio consulari observando.

Actum sabbato ipso die festi s. Francisci, anno D. 1603. — Spectabiles domini Christopherus Schober proconsul, Ioannes Spiglar, Martinus Urbankowycz, Ioachimus Ciepielowskj, Antonius Franczkowycz, Iulius del Pace, Adamus Nagott, Georgius Schulcz, Nicolaus Witkowskj, Lucas Bochoroczkj, Martinus Waczlawowycz, Hieronimus Horlemes, Nicolaus Zalassowskj, Abrahamus Ronenberg, consules Cracovienses ad id per schedulas die hodierna in praetorio Cracouiensi congregati existentes, post maturam aliquocies inuicem praehabitam deliberationem, perpendentes, concordiam esse matrem omnium bonorum, discordiam vero seminarium malorum omnium, precipue uero personarum in magistratu officioque constitutarum, proprium peculiareque esse debet, ut nimirum aequanimiter moderateque inter se agendo, de negocijs reipublicae aeque ac priuatorum in commune consulendo, pro virili curam et operam impendant, magnopere expedit, immo et necessarium est: sine his enim praesidijs vanos omnes conatus esse, nemo est, qui non videat; aequidem ij, qui suis praesunt eosque moderantur, exemplo pariter bono ut ijs praeeant, par est. Merito ergo quorum est in alios animaduertendi potestas, in ijs, quae alijs praecipiunt, semet pariter in officio continere spectabilesque commendabilibus operibus praebere satagant. Opere pretium

itaque rati boni ordinis reuocandi, praesertim uero concordiae retinendae charitatisque fraternae amplectendae gratia, ex quo fonte tam honor existimatioque magistratus, quam loci dignitas, publica item tranquillitas fouetur, unanimi voto in vim legis perpetue in futurum ad se et successores suos in officio constitutos spectantis, ferre et sancire, prout tulerunt et sanxerunt in hunc modum.

Quod si forte aliquando humanitus accideret aliquem ex senatu, siue sit ille proconsul ipse siue consul quilibet vel etiam notarius aut sindycus iuratus, in consessu senatorio in residentia stubae consularis absque causa ignominiosis uerbis criminari, vel etiam honorem, bonam existimationem personae ipsius vel officij laedentibus, detractorijsque verbis offendere ausus fuerit, talis laesus in instanti occasione offensae suae paenam in eum, qui laesit, ex senatus residentis iudicio decretum postulare poterit. Super quo, si verba fuerint non nisi conuiciosa, non uero criminalia, nec famam laedentia existimacionemque afficientia, senatus desuper deprecationem peragendam reconciliationemque mutuam decernet, cum mulcta officio ad arbitrium in instanti persoluenda. Quam deprecationem confestim in facie officij facere et mulctam reponere tenebitur, sub alia paena arbitraria senatui luenda. Quod si verba intercesserint criminalia, famam, existimationem vel officij munus faedantia, ratione quorum infame est transigere, extunc eum, qui laesit, obiecta in facie senatus e vestigio probare oportebit; inculpatus vero seu notatus intra residentiae parietes expurgare tenebitur. Quod si forte tam in probacione conuiciator, quam in expurgatione contumeliam petitus deffecerint, senatus id, quod iuris erit, decernet, utpote contra non probantem poenam restitutionis adempti seu impugnati honoris, idque publice; contra uero non expurgatum et proinde quasi conuictum, culpaeque affinem, pro qualitate pondereque obiectorum, quae sustinuit, paenam in eum statuet. Vicissim uero si is, qui laesit, confestim in facie senatus obiecta probare urgereque, aut etiam notatus inculpatusque expurgacionem sui detrectauerit, tantisper eiusmodi procrastinatori ab officio eiusque exercitio abstinendum erit, donec de obiectis cognitum decisumque fuerit. Quod si uterque illorum post obiecta uerba criminalia de noxa iniuriaque tacuerit, silentioque opprobrium inexplicatum texerint, neque quicquam ulterius in eo agere voluerint, tunc magistratus ipse, in quem infamia dedecusque hoc deriuare videtur, et cui precipue interest, honestatem integritatemque officij pariter etiam auctoritatem personarum magistratum gerentium tueri, ne videatur eiusmodi delicta detractionesque, et per consequens scismata fouere et tollerare atque silentio quasi approbare, ius fasque erit, utrumque illorum tam criminantem quam criminatum loco mouere et collegio consessuque suo arcere tantisper, donec de obiectis legittima iuris via coram senatu sese expurgauerint iustificauerintque. Quod si uero intra annum et diem de criminibus eiusmodi nil aegerint inueterarique ea passi fuerint, tum demum ipso facto redarguti censebuntur.

Libera tamen in ijs omnibus unicuique ad s. regiam Maiestatem dominum, dominum nostrum clementissimum appellandi manebit facultas. Qualitas tamen verborum ultro citroque obiectorum, in librum secretum officij inscribetur; dies pariter, quo haec intercesserunt, annotetur.

His itaque de criminitationibus uti praemissum est, conclusis, occurrebant etiam multa, quibus honestati, ordinique bono per officiales contrauenire aliquando contingat, nam non solum intus utpote in loco residentiae publico priuilegiatoque, sed etiam foris modestia continentiaque per officiales, uti loco, ita etiam exemplis conspicuos, colenda retinendaque est. praesertim in priuatis hominum consessibus conuictus honestate, familiari morum decentia officiales decorantur, venerandique populo redduntur. Placuit etiam modum hunc, ad superiora annectere.

Inprimis quoad locum iudiciorum publicum, in eoque bonum ordinem seruandum spectat.

Postquam causa siue sit publica siue privatorum per dominum proconsulem in consilio consessuque publico tractanda proposita fuerit, nullus dd. consulum votum alterius collegae sententiam dicentis interturbare vel anticipare audeat, sed suum ex ordine per senium ad se delatum suffragium attendere tandemque expedire, perorationem aliorum, tum et domini proconsulis conclusionem conuenienti attentione expectare, sub poena statuenda et dominis consulibus praesentibus distribuenda. Quod si alicui ex dominis consulibus ad negocium propositum aliquid adijcere suffragiumque suum vel declarare vel explicare uisum fuerit, id nonnisi peractis aliorum sentencijs annuenteque domino proconsule facere licebit. Conclusio nichilominus ex maiori parte sententiarum esto. Adhuc licebit domino proconsuli attenta disparitate votorum vel etiam quandoque rationibus pocioribus minoris partis, pro maturiori negocij trutina reique aestimacione iterum sententias rogare, denuoque per vota causam discutiendam mandare, atque ad aequiores rationes consilia illorum dirigere. Si etiam negocium propositum reipublicae bona, iura ciuitatis vel fiscum afficiens tractatum transactum fuerit, nomina dd. consulum praesentium actis annotentur, ut constet de pleno numero, quandoquidem in eiusmodi negocijs absque praemissis conuocationis schedulis et pleno tredecem consularium personarum numero nichil eiusmodi statui poterit. Nam si quid aliter actum fuerit, nullitati omnino subiacebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 211.

851. 1604. die 10. m. Februarii, Cracoviae.

Proconsul et consules Cracovienses senatus consultum de mutua honestate iam pridem constitutum, renovant.

Actum feria tertia ante festum s. Valentini proxima, anno Domini 1604. — Spectabiles domini Casparus Gutteter proconsul, Martinus Urbankowicz, Ioachimus Ciepielowskj, Adamus Nagott, Christopherus Schober, Georgius Schulcz, Nicolaus Witkowskj, Casparus Okurowskj, Lucas Bochorockij, Martinus Wacławowic, Andreas Barcz, Andreas Cellari, Nicolaus Zalassowskj, Abrahamus Ronenberg et Ioannes Cirus, consules Cracouienses ad infrascripta per schedulas pro die hodierna conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, concordibus votis consensuque unanimi super

senatusconsulto per se satis prolixis praehabitis deliberationibus, sabbato ipso die s. Francisci anno millesimo sexcentesimo tertio laudato, de honestate nimirum mutua obseruanda et charitate inuicem conseruanda, post repetitam publice eiusdem senatusconsulti articulatim lectionem, iterum per dominum proconsulem legittime super id suffragia rogati, omnes suprascripti domini consules [praeter spectabilem Martinum Urbankowicz] uti super rem salutarem et conducibilem mutuumque vinculum amoris fraterni fouentem, consenserunt illudque solide approbando, innitendo suae priori deliberacioni actis inscribi mandauerunt. Caeterum spectabilis dominus Martinus Urbankowicz solenniter indixit sese, quod ipse licet praesens adesset, cum hoc idem senatusconsultum laudaretur, et in genere superficiali sensu et sua bona intentione attenta, particularia ipsius non penetrando, visus erat acquieuisse quodammodo, verum tamen die hodierna exaudita diligentiusque perpensa ipsius per capita et articulos lectione, prout in scriptis nunc redactum esse cernitur, non arbitratus est sibi super eo esse assenciendum, sed sibi sumpsit spacium ad deliberandum, affirmans sibi quaedam in eo senatusconsulto nociua uideri et non pro officij dignitate, quae approbare ex persona sua fortasse minime poterit. Quae deliberatio eidem per donatum concessa est.

Acta Cons. Crac. 9, str. 214.

852. 1604. die 1. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de munere quatuorvirorum.

Actum feria quarta ipso die s. Aegidij anno 1604. — Spectabiles domini Abrahamus Ronenberg proconsul, Martinus Urbankowic, Casparus Gutteter, Iacobus Cimerman, Ioachimus Ciepielowskj, Adamus Nagott, Christopherus Schober, Nicolaus Witkowskj, Casparus Okurowskj, Andreas Barcz, Nicolaus Zalassowskj, Hieronymus Horlemes, Ioannes Cirus et Stanislaus Rapp, consules Cracouienses die hodierna per schedulas, quemadmodum die hesterna et nudius tertius ad infrascripta consultanda conuocati et in praetorio Cracouiensi legittime congregati existentes, post satis prolixas aliquoties praehabitas consultationes, animaduertentes ad quatuoruiratus officium seu ad ipsius legittimam functionem decreto diui olim Sigismundi I regis seniores in ordine personas consulares destinatas esse, ipsisque cura et custodia priuilegiorum demandata mere incumbit, quod quidem officium quia hucusque non usque adeo ex animi sententia succedebat, operepretium putauerunt, causas, quae eam rem incommodare uidebantur, remouere, ut tandem aliquando debito modo et ordine seniores domini officium hoc quatuoruiratus peragant atque satagant cum commodo ciuitatis debite eo fungi. Ergo eum in modum constituere satius esse putauerunt. Inprimis autem cum viderent, nonnullos ex medio sui ingrauescentibus annis viribus ad ferenda onera exhaustis inutiles fere esse, alios uero grauibus rerum domesticarum difficultatibus et curis pressos adeo esse, ut intendere animum his oneribus nequeant, ex quibus spectabilem Ioannem Spigler ordine primum, annis

etiam seniorem, grandeuum et inertiori aetate, ad publica munia insufficientem redditum esse, vacationemque ab oneribus officij, uti emeritum, flagittare, quem ipsa deficiens aetas merito excusatum reddit, quapropter misso eodem domino Ioanne Spigler senio grauato, cui frui sua quiete concessum, missis etiam spectabilibus Iacobo Cimmerman et Valentino Rimar, qui propter allegatas occupacionum suarum et variarum difficultatum excusationes, vacationem postulant ab eiusmodi officio, eaproper assignauerunt sequentes dominos in quatuorviros, videlicet Martinum Urbankowic, Casparum Gutteter, Ioachimum Ciepielowskj et Antonium Franckowic, hunc in locum domini Iacobi Cimerman, illum vero in locum domini Valentini Rimar soceri sui. Quibus onus hoc summopere commendauerunt, vtque darent operam, ut officium hoc debite ac sedulo expediant, diligenter rogauerunt, videlicet ut priuilegia omnia et id genus munimenta ciuitatis, adhibita, quanta fieri potest, diligentia, reuideant, si in sua integritate sint, animadvertant, facientque omnia, quaecunque ipsis ad bonum et utile ciuitatis pertinere uidebuntur: singula tamen non sine scitu, consilio et expresso consensu collegarum suorum. Qui quidem domini praeter dominum Antonium Franckowic absentem, hoc officium beneuole sussceperunt. Hoc idem postridie idem spectabilis Ant. Franckowic ad officium veniens fecit in acceptando eodem quatuoruiratus officio.

Acta Cons. Crac. 9, str. 216.

853. 1604. die 10. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de colloquiis cum plebe non enuntiandis.

Actum feria sexta post festum Natiuitatis b. Mariae virginis proxima anno 1604. — Spectabiles domini Abraham Ronenberg proconsul, Caspar Gutteter, Valentinus Rimer, Iacobus Cimmerman, Ioachimus Ciepielowskj, Iulius della Pace, Adamus Nagott, Christopherus Schober, Georgius Schulcz, Nicolaus Witkowskj, Casparus Okurowskj, Gregorius Skrobkowycz, Lucas Bochorockj, Martinus Waczlawowicz et Stanislaus Rapp, consules Cracovienses in praetorio Cracouiensi ad infrascripta determinanda per schedulas de more conuocati, et in frequenti sui numero congregati existentes, inprimis ante alia animaduertentes, quod colloquia et petita honestae communitatis urbis huius, quae cum senatu in conclavi residentiae consularis publicorum commodorum gratia ultro citroque una agitantur et habentur, in lucem authentice descripta nouo exemplo prodeunt, sub sigilloque ciuili extradita conspiciuntur et allegantur, quae inter secreta haberi deberent, et quoniam antiqua memoria repetendo, nunquam obseruatum antea fuisse compertum est, siquidem ea negocia, quorum tantummet senatus et populus conscij sunt, priuatarum causarum nec speciem nec pondus habent, praeterea non sine causa eiusmodi colloquiorum tractationes, quae cum populo instituebantur, anteactis temporibus in codices publicos seu acta non referebantur, sed in schedis duntaxat asseruata, in promptuarijs cancellariae manebant.

Quas schedas uel ipsamet communitas, postulatis suis deliberate connotatis, officio proferebat, cum praescriptione nominis eius domini senioris vel alterius alicuius, qui a honesta communitate verba faciendi commissam habebat potestatem [prout ex antiquarum schedarum tanta copia videre licet], vel etiam quandoque per notarios ciuitatis ex ore domini senioris scabini proloquentis, ut modernis temporibus est factitatum, excipiebantur, et ita memoriae gratia comprehensa in cancellaria restabant, praesertim si quid expediendum seu exequendum esse conduceret, non vero nouorum voluminum conficiendorum aut actorum instituendorum gratia. Eam ob causam officium consulare erroribus seu nouitatibus occurrendo, post satis prolixas eo in negocio praehabitas deliberationes, inhaerendo uestigijs consuetudinis antiquitus receptae, constituerunt, non expedire neque omnino esse eiusmodi petita et colloquiorum consultationes, quae una cum honesta communitate vel habitae iam fuerunt vel deinceps habebuntur, authentice sub sigillo ciuili ex cancellaria extradenda et diuulganda, uti ea, quae non ob id excipiuntur, ut pondus actorum ferant, sed memoriae ergo, alias enim plebiscitorum viderentur induere naturam, non sine quadam absurda ratione. Nichilominus tamen propter aliquem contingentem casum et urgentem necessitatem haec cautella est apposita, scilicet si quid eiusmodi incideret, quod in ijs tractatibus contineretur et rationes publicae exigerent, ut necessario ad authenticam editionem expediens esse iudicaretur, id demum nonnisi ex authoritate per schedulas pleno numero congregati senatus fieri, articulus tandem iste necessarius ad acta consularia caute transferri, deinde authentice edi poterit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 217.

854. 1604. die 10. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de munere notarii redituum civilium.

Actum feria sexta post festum Natiuitatis beatae Mariae virginis proxima 1604. — Quoniam plurimas difficultates in negotijs publicis et praesertim in rationibus ciuilibus [quas in sui tenore planas et expeditas esse conuenit] atque etiam perplexitates pariebat id ipsum prae caeteris, quod notarius prouentuum ciuilium supra metas officij sui quandoque pedem efferebat, in eo, quod recognitiones syngrapharias, sigillo peculiari notariatus sui munitas, super debita ad fidem publicam contracta, quam etiam quietationes manuales de persolutis per se ciuilibus creditis, postposito consulari consuetoque sigillo et item sine scitu et voluntate senatus vel questorum dare solitus erat, quae res calculum rationum ciuilium expensi lati reddebat obscuratum, non sine incommodo et mora dd. lonherorum, ea plerumque, quae ad officium illorum pertinebant, ignorantium, obuiando igitur molestijs eiusmodi, eidem Melhiori Ruricht notario prouentuum serio interdictum prohibitumque est, ne tam ipse vel quispiam alius futuris temporibus in eodem officio notariatus existens, super debitis et nominibus publicis quibusuis, quae

nomine ciuitatis contrahi contigerit, recognitiones suas priuatas, sigillo suo notariali communitas, dare amplius audeat, alias eae recognitiones et quietationes nullam efficaciam et robur obtinebunt, nec ad satisfactionem ullam ciuitatem obligabunt; sed recognitiones seu quietationes eiusmodi ipsum ad mandatum frequentis senatus et aerarij ciuilis praefectorum ex cancellaria ciuili peti oportebit, quandoquidem notarius prouentuum sigillum non ad aliud opus, praeterquam ad quietationes de emonitis ordinarijs prouentibus consignandas, vel etiam retentis censibus recuperandis sibi concreditum habet. Pari modo etiam ipsi per expressum uetitum est, ne quietationes manuales a creditoribus super extraditis solutisque debitis publicis priuatim recipiat. Denique hoc precipue meminerit, ne tam paratam pecuniam publicam, quam etiam debitorum nomine aerarij ciuilis contractorum solutiones et refusiones vel etiam honoraria seu largitiones per officium ubivis assignatas et destinatas, absque expresso mandato officij pariter et lonherorum extradat, nisi forte tam urgens inciderit opus ciuitati moraque periculosa fuerit, feruente videlicet aliqua necessitate, forte etiam urgente aliquo solutionis debiti termino, praesertim cum aut copia senatus haberi non poterit, aut absentia vel etiam grauia negocia questores occupauerint. Praeterea etiam, si ad usuram modici temporis aere alieno aerarium indiguerit, tunc demum ipsi notario licitum esto, fidem suam ad commodum publicum interponere, opereprecium in eo praestaturus, ita tamen, ut quamprimum oblata occasione totum officio praesenti vel dominis lonheris communicet. Quae omnia praemissa praefatus honoratus Melhior Rurich personaliter audiens, se custoditurum mandatisque pariturum recepit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 218.

855. die 15. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae privilegium a Casimiro II. r. P. civibus Cracoviensibus a. 1475. impertitum, transcribit.

Oryginał pargaminowy, w skutek zetlenia bardzo zniszczony. Na sznurze z niebieskiego jedwabiu wisi pieczęć mniejsza koronna z czerwonego wosku. Dokument zatwierdzony z r. 1475 drukowany jest w kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa pod N. 185.

856. 1605. die 18. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de moeniis urbis reparandis.

Actum feria sexta ante dominicam Laetare. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, nempe dominus Ioachimus Ciepielowski proconsul, Martinus Urbankowic, Casparus Guteter, Adamus Nagot, Georgius Scholc, Nicolaus Witkowski, Casparus Okurowskj, Lucas Bohoroczki, Martinus Waclawowicz, Andreas Barscz, Andreas Celary, Hieronimus Horlemes,

Nicolaus Zalasowsky, Abraham Ronenberg et Stanislaus Rap, in praetorio Cracouiensi die hodierna congregati existentes, unanimi voto consensuque suo sanxerunt, maenia ciuitatis huius nonnullis in locis aliquantulum collapsa, precipue in tergo templi sancti Francisci siue curiae episcopatus Cracouiensis, ex prouentibus ciuilibus grossorum quam primum restauratura seu reparatura. Ad perficiendum autem hoc ipsum negocium spectabilem dominum Ioachimum Ciepielowski, confratrem suum consularem, qui obeundo huic muneri aptus idoneusque videtur, deputauerunt. Qui hoc onus exercendum suscepit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 220.

857. 1605. die 26. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de moeniis urbis reparandis.

Sabbato pridie dominicam Iudica. — Spectabiles domini Ioachimus Ciepielowski proconsul, Martinus Urbankowicz, Casparus Guteter, Valentinus Rymer, Christoferus Schober, Adamus Nagot, Andreas Barscz, Gregorius Skropkowicz, Casparus Okurowski, Hieronimus Horlemes et Ioannes Cyrus, in praetorio Cracouiensi per schedulas conuocati, unanimi voto consensum suum praebuerunt, ut quamprimum materia, videlicet calx cum lateribus et lapidibus aliisque pertinentiis ad reparanda moenia in tergo s. Francisci extantia comparetur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 221.

858. 1605. die 29. m. Martii, Cracoviae.

Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter cives Cracovienses et cives Lublinenses de portorio quodam litem dirimens.

Sigismvndvs III Dei gratia rex Poloniae, magnvs dvx Lithvaniae, Rvssiae, Prvssiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque etc. etc. nec non Svecorum, Gottorvm, Vandalorvmque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest vniuersis et singulis: citatos fuisse ad nos iudiciumque nostrum literis citationis nostrae famatos proconsulem, consules, aduocatum et scabinos totamque communitatem ciuitatis nostrae Lvblinensis ex officijs ac bonis illorum omnibus mobilibus et immobilibus, ad instantiam spectabilium et famatorum proconsulis et consulum ciuitatis nostrae Cracouiensis pro eo, quia illi in contrarium libertatum ac priuilegiorum ciuitatis nostrae Cracouiensis illiusque incolis seruientium, ab eisdem incolis ciuitatis nostrae praefatae Cracouiensis ac illorum mercimonijs praetextu cuiusdam emporij depositorijque, quibus ciues Cracouienses non subsunt, nec vnquam id pendere soliti erant, pecuniam certam pro qualitate et quan-

titate mercimoniorum in ciuitate nostra Lublinensi, in nundinis et extra nundinas exigunt, prout citatio praefata taxam decem millium aureorum Vngaricalium in se continens, latius de praemissis disponit. In termino itaque hodierno iudicij relationum nostrarum propriarum, ex eadem citatione tum et appellatione a sententia assessorum iudicij nostri, qua citatae parti responsio iniuncta fuit, per partem citatam ad nos interposita, incidenti et hucusque continuato, partibus praefatis, actorea per spectabilem Casparum Okurowski Mixta syndicum et collegam suum, citata vero per honestum Seuerinum Łopacki plenipotentes suos coram nobis comparentibus eumque terminum attentantibus et post approbationem per nos sententiae assessorialis iniunctamque citatae parti directam responsionem, actorea ex sua citatione contra citatam proponente atque priuilegia super libertates ab omnibus theloneis et exactionibus producente, citata vero itidem priuilegium regis Vladislai per serenissimum olim regem Casimirum confirmatum ciuitatique Lublinensi super depositorium datum, tum etiam decretum serenissimi Sigismundi primi aui nostri inter ciues et Iudaeos Lublinenses de exactione *strichgelth* latum, postremo priuilegium a nobis in anno millesimo quingentesimo nonagesimo sexto impetratum, producente, exhibente quoque regestra quaedam, quibus probare volebat vsum eius exactionis atque circa ea omnia ad iuratoriam probationem super vsum sese trahente, actorea in contrarium replicante et priuilegia sua super libertates ciuibus Cracouiensibus concessa, priora esse et decretum illud ad se non pertinere, siquidem et personarum et ipsius exactionis diuersa hic sit ratio, priuilegium a nobis obtentum non potuisse antiquissimis suis priuilegijs derogare, neque postremo citatam partem ad iuramentum super vsum admitti debere propiorem, alioquin esse actoream circa sua priuilegia, ad superfluam tamen probationem sese non submittendo: nos cum consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, eo attento, quod citata pars super eam ipsam pensionem literas nullas producit, actorea vero pars immunitatibus antiquis nititur, ideo citatam quidem partem circa emporium, quod priuilegiatum habet, iuxta eadem priuilegia ipsius conseruauimus conseruamusque. Caeterum a solutione exactionis praefatae *składnego*, pro qua citati ad praesens conueniuntur, ciues Cracouienses actores absoluimus liberosque perpetuo pronunciamus, decernentes, ne inposterum citati consules et ciues Lublinenses eandem exactionem a ciuibus Cracouiensibus eorumque mercibus exigere audeant, sub paena taxae in citatione expressae, videlicet decem millium aureorum Vngaricalium. Quod autem attinet pensionem hactenus exactam, eam ex clementia et benignitate nostra vna cum damnis et expensis compensamus, ab eorumque restitutione et refusione citatos absoluimus, praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracouiae feria tertia post dominicam Iudica proxima, anno Domini M DC V, regnorum nostrorum Polonici decimo octauo, Suetici vero anno duodecimo. Relatio reuerendi in Christo patris domini Mathiae Pstrokonski episcopi Praemisliensis, regni Poloniae vicecancellarij. — Quas quidem decreti infrascripti literas in actis cancellariae nostrae minoris contentas, ad supplicationem eorundem spectabilium et famatorum proconsulis et consulum ciuitatis nostrae Cracouiensis ex eisdem describi atque autentice extradi mandauimus, volentes, vt robur

suum debitum obtineant. In cuius rei fidem praesentes sigillo nostro communiri mandauimus. Datum Cracouiae die XVI mensis Maij, anno Domini M DC IX, regnorum nostrorum Poloniae XXII, Sueciae vero anno decimo sexto. — Felix Kriskj in Drobnin vicecancellarius regni, capitaneus Zakro. sspt. — Relatio illustris et magnifici Faelicis Kriski in Drobnin, regni Poloniae vicecancellarii, capitanei etc. Zacrocimensis. — Felix Krassowski sst.

Dokument pargaminowy, opatrzony pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, na sznurku z białego, żółtego, niebieskiego i pąsowego jedwabiu zawieszoną.

859. 1606. die 2. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de poenis contumaciae.

Feria secunda postridie Circumcisionis domini nostri Iesu Christi. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses considerato eo, quod coram officio suo partes litigantes, praesertim conuentae siue citatae protractione et procrastinatione causarum, quae ex friuolis contumaciis sine ulla paena hucusque fieri solitis, iustitiam quodammodo afficiant et processus in inmensum crescant, ita, quod ex multis contumaciis et protractionibus causarum actores cum summo dispendio suo causas ad debitum executionis effectum deducere, nonnulli vero eiusmodi contumaciis et procrastinationibus litium abhorrentes, causas suas desertare et prorsus abijcere solent: ideo huic incommodo obuiam eundo, concluserunt et inuiolabiliter coram officio suo per partes litigantes amodo obseruari sanxerunt, ut quilibet contumax pro qualibet contumacia et proteruia sua grossos quinque irremissibiliter officio suo reponat; si uero aliquis reponere recusauerit, ad causam, quousque reposuerit, admitti non debebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 225.

860. 1606. die 31. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum, quo mercatores et mechanici exteri civitate donati, pulverem nitratum praestare obstringuntur.

Actum feria sexta post festa solemnia Paschatis proxima, anno 1606. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, die hodierna per schaedulas hoc in negocio conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, munitionibus necessitatibusque ciuitatis huius pro debito officii sui prospicere et prouidere volentes, inhaerendo superiori senatusconsulto suo de dandis ad armamentarium ciuitatis huius [per mercatores aliunde oriundos, ad libertates immunitatesque ciuitatis accessuros] bombardis constituto et sancito, ad praesens unanimi voto concluserunt et sanxerunt: quatenus exnunc quilibet negociator seu mercator [exceptis patricijs ex ista

civitate ortum suum trahentibus], circa susceptionem iuris ciuilis ultra pensionem peccuniariam una cum bombarda noua beneque instructa puluerem ad jaculandum iuxta arbitrium et beneplacitum spectabilis senatus Cracouiensis pro conditione cuiuslibet suscipientis, ad armamentarium ciuitatis pendat et reponat. Quae quidem bombardae una cum puluere pro defensa et munitione ciuitatis in armamentario conseruari, nec in ullum alium usum conuerti debebunt. Quod uero mechanicos similiter extraneos, non autem hic oriundos, ius ciuitatis huius suscipere volentes, spectat et attinet, ab illis seniores cantuberniorum omnium eiusmodi puluerem una cum bombardis pro conditione et posse cuiuslibet exigant, in contubernijsque suis pro necessitate et deffensa ciuitatis conseruent. Ex quibus omnibus, tam uidelicet bombardis et pulueribus, quam quibusvis aliis contubernalibus prouentibus contributionibusque spectabili senatui Cracouiensi, dum et quando eidem placuerit, rationes sufficientes praetacti seniores contuberniorum omnium facere tenebuntur eruntque adstricti.

Acta Cons. Crac. 9, str. 231.

861. 1606. die 10. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de officina quadam civili, *kappa* dicta, alibi transferenda.

Actum sabbato ante festum s. Vitti. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, die hodierna in negotijs reipublicae et praesertim infrascripta re in praetorio conuocati atque pleno numero congregati existentes, matura super hoc deliberatione praehabita, considerantes officinam certam vulgo *kappa* dictam, non sine incommodo moeniorum civilium prope portam Nouam appellatam esse extructam, siquidem murus et turris suprascriptae portae ob concussionem frequentem arietis, alias *częstego tłuczenia taranu* maiori ex parte sunt direpta et valde collapsa, ruinamque etremam in dies minantes, proinde volentes commodo reipublicae ciuitatis huius consulere, eiusmodi kappam in alium commodiorem locum transferri unanimi voto et consensu suo censuerunt. In cuius quidem loci pro extruenda hac *kappa* idonei et apti cognitionem seu electionem, deputauerunt et assignauerunt e medio sui spectabiles dominos Ioachimum Cziepielowskj, Christopherum Schober, Adamum Nagot, Casparum Okurowskj et Stanislaum Rapp collegas suos, uti industriam in exercendis aedificiis non uulgarem habentes, quibus per praesentes plenariam et omnimodam dant facultatem, talem officinam, *kappa* vulgo nominatam, ex loco, ubi ad praesens superstructa est, tollendi et in alium commodiorem locum, quem ipsi pro arbitrio suo elegerint, extruendi seu collocandi, quam structuram domini lonheri pro meliori industria sua sumptu civitatis proprio peragendi plenam habebunt authoritatem, prout illis praesentibus confertur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 232.

862. 1606. die 20. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de distributoribus hospitiorum.

Actum feria tertia ante festum nativitatis S. Ioannis baptistae proxima. — Spectabiles domini Nicolaus Zalasowskj proconsul, Casparus Guteter, Valentinus Rijmer, Iacobus Cimerman, Antonius Franczkowicz, Iulius del Pace, Adamus Nagoth, Christopherus Schober, Casparus Okurowski, Gregorius Skropkowicz, Andreas Barscz, Andreas Celarj, Abrahamus Ronenberg, Ioannes Cijrus, Stanislaus Rap, Sigismundus Alantse, consules Cracovienses per schaedulas in praetorio Cracouiensi ad hoc negotium conuocati et congregati existentes, inhaerendo priuilegio de distribuendis in civitate hac ad faelicem aduentum et sub presentia sacrae Majestatis regiae hospitiis, per diuum Sigismundum primum regem Poloniae concesso et per modernam Majestatem regiam faeliciter regnantem confirmato, unanimi voto et sententia sua amodo et in posterum inviolabiliter seruandum inter se concluserunt et ordinauerunt, quatenus duo ex dominis collegis suis, incipiendo a junioribus cum sacra regia Majestate siue supremi domini marschalci regni Poloniae distributore hospitiorum, ad distribuenda et consignanda in civitate hac hospicia semper praesentes adsint, ita ut per unum quadrantem anni praedicti domini distributores officio suo fungantur, post elapsum autem quadrantem sequentes duo domini eodem officio fungi debent, et sic consequenter alternatim per duos dominos ex ordine usque ad seniorem dominum. Quibus quidem dominis distributoribus pro ejusmodi fatigis laboribusque ipsorum pro quolibet quadrante, uti praemissum est, anni, ex aerario publico uni per marcas decem consolationis assignauerunt. Ut autem munus hoc sibi impositum eo commodius peragere et perficere possint, regestrum omnium domorum, in ciuitate hac contentarum, penes se habebunt, quo edocti conditionem cuiuslibet tam hospitis quam domus aeconomi diligenter considerare et perpendere, mansionesque certas hospiti assignare iuxta mentem supramemorati privilegij debebunt ac tenebuntur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 233.

863. 1607. die 25. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de censu, qui redit ex aquaeductu, augendo.

Actum feria tertia ante festum sancti Stanislai in autumno proxima. — Cum temporis injuria tantum in rebus tam ad vitae usum, quam ad alia necessaria adtulerit humana augmentum omniaque in dies majus maiusque sumunt incrementum, ut non modo ipsa substantia rerum materiesue suum excesserit modum, sed ipsa etiam opera artificum magna egeant impensarum molle, eapropter spectabiles domini proconsul et consules civitatis Cracoviensis, hodie in praetorio eo in negocio per schedulas conuocati et con-

gregati, praemissa ipsoque sensu tractata varietate nec non rerum caritate non exigua, aquaeductum, qui magno labore, difficultate, impensisque non leuibus deduci statuique solet, augere in censu statuit, prout exnunc et de facto decem marcarum pretio auget, a quo [computato cum veteri pensione in unum] viginti marcas Polonicas, quisquis eum adire volet, numerare et persoluere ad aerarium ciuitatis tenebitur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 245.

864. 1607. die 13. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de sagittariorum proconsularium salario augendo.

Actum sabbato ante festum s. Heduigis proximo, anno 1607. — Spectabiles domini proconsul cum consulibus ciuitatis Cracouiensis, in infra specificato negotio aliquoties per schaedulas conuocati hodieque in praetorio congregati, annuendo sedulis instantiis et ardentibus petitis sagitariorum proconsulatus Cracouiensis modernorum, auctionem salarij sui fieri rogantium, antenta (s) quoque temporum rerumque quarumuis caritate, unanimi voto suo concluserunt, praefatis sagitariis modernis et pro tempore futuris, pro lignis coemendis singulis anni quartualibus cuilibet illorum ex aerario publico florenum unum Polonicum dandum esse tantisper, quousque hoc munere, quod sobrie, fideliter diligenterque obire debebunt. functi fuerint.

Acta Cons. Crac. 9, str. 245.

865. 1608. die 6. m. Februarii, Cracoviae.

Scabini Cracovienses magistratum suum deponunt.

Actum feria quarta ipso die s. Dorotheae virginis, anno eodem 1608. — Ad officium consulare Cracouiense personaliter venientes honorati iudicij ordinarij ciuilis Cracouiensis scabini, inhaerendo antiquae consuetudini de reponendis senatui Cracouiensi vti electoribus suis legitimis a cista eiusdem iudicij clauibus, antiquitus receptae et hucusque conseruatae ac continuatae, praetactos claues vna cum officijs suis in manus et mensam eiusdem spectabilis senatus Cracouiensis deposuerunt et reddiderunt, petentes, vt labores per hoc spacium temporis in obeundo officio suo pro virili susceptos, grato animo ab ijsdem suscipiantur. Spectabilis autem senatus Cracouiensis per dominum proconsulem eiusmodi clauibus susceptis, eosdem dominos scabinos petijt, vt rursus eiusmodi claues ad se recipiant officiaque sua expediant, donec ipsimet in futurum annum confirmentur vel alij sufragando laboribus et fatigijs eorum, si ita spectabili senatui Cracouiensi visum fuerit, in locum eorundem eligentur et designabuntur.

Acta Cons. Crac. 33, str. 24.

866. 1608. die 29. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario consuli seniori assignando.

Sabbato pridie dominicae Ramispalmarum, anno quo supra (1608). — Spectabiles domini Adamus Nagot proconsul, Valentinus Rimer, Ioachimus Czepielowski, Iulius del Pace, Christoferus Schober, Georgius Scholz, Casparus Okurowski, Gregorius Skropkowic, Lukas Bohoroczki, Andreas Barscz, Hieronimus Horlemes, Stanislaus Rap, Ludouicus Cromer et Georgius Pipan, consules Cracouienses hoc in negocio per schedulas aliquoties conuocati et die hodierna in praetorio Cracouiensi congregati existentes, post multas et satis prolixas consultationes et deliberationes praehabitas, etsi animaduerterent, uniuersos in collegio suo pro curis laboribusque fatigisque suis, quas inseruiendo reipublicae ciuitatis huius, etiam priuatis acquirendi victus negociis non parcendo, sustinent, exiguam seu prorsus nullam consolationem habere, attamen vocationi diuinae subiecti, pro juramentis suis eosdem labores, curas et fatigas subire ac tollerare non dubitant, quoniam singuli prouisionem seu consolationem aliquam ex aerario reipublicae ad instar aliarum rerum publicarum et ciuitatum habere nequeunt, seniori tamen collegae e medio sui, qui hunc senii locum Dei fauente clementia ascenderit siue consecutus fuerit, consolationem aliquam, quoad vixerit, prouidendam et concludendam esse censuerunt. Quapropter sequuti vestigia consuetudinis per antecessores suos antiquitus [qui seniores ex gremio suo non solum summo honore afficiebant, verum etiam et praemiis adornabant], receptae, innitendoque sacrae Majestatis regiae diuae memoriae Stephani regis decreto, Cracoviae feria secunda post festum Natiuitatis beatae Mariae virginis proxima anno Domini 1585 promulgato, concordibus votis ac sententiis suis spectabili domino Casparo Guteter moderno seniori collegae in posterumque omnibus dominis collegis suis, qui senii locum obtinebunt, ex ordineque primi erunt, in recompensum tenutae pensae minoris, quae ex antiquo seniori collegae pro meritis cedebat, ob auctionem ad praesens census ex eadem reipublicae prouenientis, domino seniori ademptae, quotannis recolendo labores illorum, per tot annos exantlatos [quamuis maiori praemio consolationeque digni sunt], ex aerario reipublicae ciuitatis huius per florenos centum Polonicos [exclusis refectionibus ordinariis] dari pendique debere concluserunt, ac perpetuis temporibus inuiolabiliter obseruandum sanxerunt. Ita nimirum, quod pro quolibet quartuali anni, incipiendo a quartuali sanctae Trinitatis, ex eodem aerario ciuili per florenos viginti quinque Polonicos supra recensitus dominus senior Casparus Guteter habebit et percipiet, caeterique domini seniores in posterum, uti praemissum est, existentes habebunt, et ad extrema vitae ipsorum tempora percipient.

Acta Cons. Crac. 9, str. 248.

867. 1608. die 21. m. Aprilis, Casimiriae.

Promulgatio consensus ad liberam divenditionem domorum et arearum vico Iudaeorum adiacentium.

Actum feria secunda in crastino dominicae Misericordiae.

Comparens personaliter coram officio d. proconsulis Casimiriensis prouidus Stanislaus Sznopek ministerialis generalis, nomine suo et Andreae Kluczowsky ministerialis necnon nobilium Ioannis Wronsky et Andreae Skwarszky, ex instantia infidi Moyses Taelisiowicz plenipotentis Iudaeorum Cazimiriensium, die hodierna cum alijs constitutj, in vim suae rellacionis de publicacione infrascripta peracta, rellacionem fecit et attestatus est.

Roku 1607 we czwartek dnia 22 Nouembris stało się obwołanie y publicacia przez skolnika we trzech buzniczach z roskazania starszych żydow y ławnikow, ktorzy z nimi zasiadaią, w te słowa, iako sie thu nizey napisało słowo do słowa. Panowie pospolstwo wiedzcie o thym wszysczy w obecz y kazdy z osobna, ze panowie starszy naszy y z ławnikami tego contractu, ktory maią z pany rayczy Kazmierskimi około domow y pustych placow, ktore zzą miasta Kazimirskiego, takze y dworce Ie Mczy pana Iordanowego ze wsitkięmi do niego przyległosciami, począwszy od brony Glinianey asz do miasta żydowskiego, ktory contract tho w sobie miał, is tych domow y placow nikomu przedac nie moglj, iedno starszym naszym y z ławnikami, tego contractu odstępuią wiecznęmi czaszy y owszęm tego dozwalaią wsitkięmu pospolstwu y kazdęmu z osobna, ze kazdemu wolno kupic bądz sie na tho zlozywszy albo o tes poiedynkiem, kto iedno bendzie mogł miec.... dostatku, tak the place v panow miescząn Kazimirskich iako tez dwor v Ie. Mczy p. Iordana, a oni w tym nikomu przeskadzac nie maią ani zadney trudnosci zadawac bendą ani o tho pozywac nikogo niebendą wiecznemi czaszy. A tho sie działo przy bytnosci dwu sliachciczow Iendrzeia Skwarskiego y Iąna Wronskiego y dwu woznych generałow Stanisława Sznopka zamkowego y drugiego sliachetnego Andrzeia Kluczowskiego, na co się ci slachczyczy y wozni rękami swęmi podpiszalj y rellacią tego zeznac zawsze powinni pod ktoremkolwiek vrzędem tego potrzeba bendzie. Ian Wronsky ręką swą. Andrzey Skwarszky ręką szwą. Stanisław generał zamkowy ręką szwą. Andreas Kluczowszky mpp.

Acta Consul. Casimir. 780, str. 583.

868. 1608. die 22. m. Decembris, Cracoviae.

Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter cives Cracovienses et Iudaeos Casimirienses de mercatura litem dirimens.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis

nostris, quorum interest vniuersis et singulis, quod posteaquam mercatores omnesque artifices ciuitatis nostrae Cracouiensis a multis annis vehementer conquererentur de Iudaeis, quod illi contra pacta antiqua cum ijsdem inita, in mercatura involassent victusque rationem prorsus praeripuissent, quo nomine ijdem cives actionem solennem senioribus totique communitati Iudaeorum ad Cracouiam Casimiriae commorantium, coram officio palatinali Iudaico Cracouiensi instituerant, quae per varias instantias agitata, tandem per magnificum Nicolaum Zebrzydowski palatinum Cracouiensem ad conuentum regni generalem remissa fuit; cum vero in conuentione regni generali proponeretur, nos cum senatoribus regni nostri eam ad comitia non pertinere iudicaueramus, atque eo considerato, quod de pactis vel antiquis retinendis, vel nouis faciendis agebatur, certos in eam rem commissarios nos daturos fuisse promiseramus, prout postea eos dederamus. Qui quidem commissarij nostri tentata multis vicibus moderatione et compositione aliqua inter partes, cum res non succederet, causam integram ad nos remiserunt, prout varij causarum processus, decretum nostrum et actus commissorialis praefatus latius de praemissis testantur. In termino itaque hodierno iudicij relationum nostrarum propriarum, ex eadem remissione tum et post varias limitationes ex receptione causae et ad nos per assessores iudicij nostri facta atque nouissime ex deliberatione nostra incidente et hucusque continuato, partes praefatae, actorea per spectabilem Casparum Gutteter, Ioachimum Ciepielowski, Ludovicum Kromer et Casparum Okurowski necnon nobilem Matthiam Wazynski, assistentibus multis mercatoribus, artificibus et ciuibus ex plebe, citati vero per infideles Marcum generum Ielen, Isaacum Iacubowicz, Davidem Daycz et Iosephum Abrahamowicz, assistentibus itidem plerisque ex communitate Iudaica, coram nobis comparuerunt, vbi actorea pars repetitis statutis regni de pactis per Iudaeos cum ciuitatibus seruandis sancitis, productis quoque pactis et ordinationibus per Iudaeos illius temporis factis, idiomate Iudaico conscriptis, manibus seniorum Iudaeorum illius temporis subscriptis, per magnificum olim Ioannem Amor de Tarnow palatinum Cracouiensem et per serenissimum Sigismundum primum regem antecessorem nostrum approbatis, productis et contuberniorum multis priuilegijs necnon certo actu ex actis consularibus Cracouiensibus, quo probabant, seniores Iudaeos illius temporis in anno millesimo quingentesimo trigesimo sexto sese submisisse, pacta antiqua iuxta priuilegia ciuitatis seruare velle, productis denique ex parte laniorum certis ordinationibus, altera ex actis consularibus Cracouiensibus anni millesimi quadringentesimi nonagesimi quarti, altera ex actis consularibus Casimiriensibus anni millesimi quingentesimi secundi, petebant Iudaeos intra cancellos eorundem actorum antiquorum constringi et cohiberi; Iudaeis in contrarium suis quoque priuilegijs, per serenissimos antecessores nostros ipsis concessis, inhaerentibus et pactorum per ciues productorum nullam se habere notitiam asserentibus: nos cum consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, audita et vt par fuit, perpensa partium controuersia, munimentisque et priuilegijs earum perpensis, quamuis videamus intercessisse inter easdem partes pacta antiqua, per serenissimos antecessores nostros approbata, tamen quia longa temporum mutatione res quaedam in illis pactis specificatae, in vsu esse desierunt, quaedam vero recens adinuentae sunt,

quarum nunc nullus vsus fuit, ideo vicissitudini huic temporum subseruientium moderationem eorundem pactorum in vim ordinationis nostrae faciendam esse duximus, prout iam exnunc facimus in hunc, qui sequitur, modum. Primum quidem volumus et decernimus, vt Iudaei omnes Casimiriae ad Cracoviam commorantes et negotiationem exercentes, depositorium ciuitatis Cracouiensis non subterfugiant neque praetereant, sed omnes suas merces in depositorio Cracouiensi deponant, sub poena amissionis earundem mercium, quarum medietas pro nobis fiscoque nostro, medietas vero pro reparatione et munitione ciuitatis conuerti debet. Pannos Morauicos licebit Iudaeis Cracouiam aduehere, distrahere tamen eos non poterint, nisi tempore nundinarum idque non vlnatim, sed integris staminibus atque ligaminibus alias *postawami y bellami;* extra nundinas vero eos vendere Cracoviae poterint, sed ciuibus tantum Cracouiensibus instar externorum mercatorum; Sylesicos etiam pannos pro Moravicis vlla ratione obtrudere non debent sub paena falsi. A venditione vero et negotiatione pannorum pretiosorum, vulgo *szkarłaty*, *granaty*, *pułszkarłacie*, *pułgranacie*, *falandisze* tum et mercium sericarum et auro textarum penitus abstinere neque eiusmodi merces in permutationibus recipere debent, sub paena confiscationis earundem mercium, quarum dimidium ad nos, dimidium vero in reparationem ciuitatis pertinere debet: exceptis rebus sericeis, quas ipsi Iudaei vel eorum mulieres manibus suis laborare et conficere consueuerunt. Rebus item aromaticis et pharmacis omnibus, nec non saccaro tam confecto quam simplici mercari Iudaei non debent, neque illud laborare et conficere debent sub eadem confiscatione; pro vsu tamen domestico suo et aliorum Iudaeorum ea in domibus suis habere poterint. Telae exoticae et peregrinae mercaturam eisdem Iudaeis permittimus, non tamen per petias, sed ligaminibus alias *bellami*, excepta tella in regno nostro vbicunque elaborata et Sylesica, quas Iudaei tractare eiusmodique negotiationem excerere non debent, quod etiam de mappis ac manutergijs et mantilibus peregrinis et domesticis atque Sylesicis intelligi debet. Pelles quod attinet, decernimus et ordinamus, vt Iudaeis liceat res et vestes quibuscunque pellibus subductas, apud illos obpignoratas et in vsuris deperditas vendere, idque diebus forensibus et tempore nundinarum; pelles vero zebellinas vendere poterint, sed nonnisi sigillatim, non autem per quadragenas, neque per tabulas alias *poiedynkiem nie sorokami ani błąmami*, similiter et pelles panterinas alias *rysich*, idque non circumcisas sed integras, et tam has quam illas non alibi, quam in suis domibus Iudaicis; alias vero pelles, vtpote hermelinas, mustelinas, agninas, ovinas itidem certo consueto numero idque crudas vendere poterint, eas tamen in frusta et tabulas consuere non debent, alias *na błąmy przerabiać ich nie maią*, neque alibi consutas vendant; tamen mitras muliebres et alias res ad artificium pellionum quomodocumque pertinentes, non laborent neque conficiant sub amissione earundem rerum. Praeterea decernimus, ne Iudaei praefati Casimirienses in nundinis omnium ciuitatum regni nostri pro civibus et pellionibus Cracouiensibus vllas pelles et merces ad artificium eorum pertinentes, intercipiant, neque eas a mercatoribus per speciem monopolij coemant, in praeiudicium ciuium et pellionum Cracouiensium. Similiter ab auro, argento tam formato, quam non formato, clenodijs, monilibus, torquibus eorumque

negotiatione et artificio prorsus abstineant neque familiam vllam eius artificij foueant, neque aurum et argentum conflare praesumant. Licebit tamen eis res eiusmodi aureas et argenteas et clenodia apud ipsos oppignorata et in vsuris deperdita, vendere. Praeterea decernimus et ordinamus, ne ijdem Iudaei mercari praesumant cera, seuo, equis, bobus (nisi ad mactandum pro macellis Iudaicis), cutibus tam bovinis, quam illis, quae vulgo *iuchty*, *kordybany* et *szafiany* dicuntur, tum et frumentis, butiro, lacticinijs, vino, neque res eiusmodi in permutationibus recipiant, sub paena confiscationis, modo suprascripto conuertenda; mulsum tamen, vinum, pisces et lacticinia pro domestico tantum vsu habere poterint. In testudinibus quoque, quas in ciuitate conducere consueuerunt, nullas alias res et merces habere debent, praeter eas, quae illis superius permissae sunt, neque easdem testudines aperire ad vendendum debent, praeter dies forenses et nundinas; quod si nobilis quispiam extra tempus forense re aliqua ex testudine Iudaica opus habuerit, extunc Iudaeus poterit eam aperire, cum scitu tamen proconsulis pro tempore existentis, quod etiam proconsul denegare non debet. Artifices et familiares artificum quorumcunque tum et aliam quamcunque familiam Christianam et nutrices Christianas prorsus fouere non debent Iudaei, sub paena in constitutionibus regni expressa. Vinum quoque crematum conficere Iudaei non debent, neque illud aliunde aduehere, sed illud a nostris emere eis licebit. In rebus furtiuis decernimus, vt Iudaei per omnia iuxta praescriptum statutorum regni sese conseruent, sub paenis in eisdem statutis descriptis. Decernimus quoque, vt Iudaei emptores quosuis apud Christianos aliquid emere volentes, quacumque arte abducere et avocare non audeant, neque in emporijs vel locis *smeterchaus* dictis, pannicidijs vel alijs publicae mercaturae destinatis, obambulent, sed loco illis antiquitus iuxta pacta assignato sese contineant, sub paena carceris. De lanijs Iudaicis, quoniam sunt speciales ordinationes antiquae inter lanios Casimirienses et Cracouienses et inter Iudaeos in anno millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto et millesimo quingentesimo secundo factae, decernimus, vt Iudaei iuxta easdem ordinationes sese conseruent; ab alijs vero omnibus artificijs prorsus abstineant. In reliquis omnibus rebus, quae hic specificatae non sunt, pacta antiqua et ordinationem tempore Ioannis Amor de Tarnow factam, in robore conseruamus ad tempus inferius expressum. Quae quidem ordinatio et moderatio nostra non nisi inter ciues Cracouienses et Iudaeos Casimirienses idque Cracouiae tantum sese extendere atque ad trium duntaxat annorum decursum durare debet; quo tempore elapso eam reassumendi, prorogandi et corrigendi facultatem nobis reseruamus. Decernimus autem, vt Iudaei eam in omnibus obseruent sub paena (vti praemissum est), priuationis et confiscationis rerum et mercium, si quas contra praesentem ordinationem nostram tractare praesumpserint. Vt autem Iudaei merces, quas ad praesens habent, quamuis hac ordinatione prohibitas, distrahere commode possint, assignamus eis tempus distrahendi hinc ad nundinas sancti Stanislai proxime futuras, inclusiue, a quo tempore ordinatio praesens quoad mercimonia obseruari incipiet. Quod etiam magistratus competens, cuius interest, seruare et manutenere debet, tum illud quoque magistratus, quorum interest, diligenter animaduertant, vt res et merces omnes iustum pretium non excedant, prae-

sentis decreti nostri vigore. In ciuius rei fidem sigillum regni nostri praesentibus est appensum. Datum Cracoviae feria secunda post festum sancti Thomae apostoli proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo octauo, regnorum nostrorum Poloniae vigesimo primo, Suetiae vero decimo quinto. — Mathias episcopus Vladislauiensis, regni Poloniae vicecancellarius mppa. — Rellatio reuerendissimi in Christo patris, domini Matthiae Pstrokonski Roza episcopi Vladislauiensis et Pomeraniae, regni Poloniae cancellarij. — Paulus Sczerbicz.

Kodeks Zaleskiego, karta 195.

869. 1609. die 3. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de civitate impertienda.

Actum sabbato pridie dominicae Misericordiarum, anno Domini 1609. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, in praetorio per schaedulas eo in negotio conuocati et congregati existentes, petitis honestae communitatis [quae saepius conquerebatur, non mediocre damnum tam ciuitatem totam, quam aerarium publicum per id pati, quod aduenae seu extranei quiuis nimis facilem aditum ad suscipiendum jus ciuitatis habeant], annuentes eisque satisfacere cupientes, vnanimi voto et sententia concluserunt, statuerunt inuiolabiliterque tam per se, quam per successores suos tenendum sanxerunt, vt amodo nemo tam extraneorum quam aliorum quorumuis aduenarum, siue mechanicorum, siue mercatorum numero ciuium adscribatur et ad libertates siue iura ciuitatis hujus admitatur, nisi prius domini consules omnes per schaedulas [in quibus nomina et cognomina ius ciuile petentium inscribi debebunt], ad id legitime vocati et ad minimum tredecim congregati fuerint, qui mutuo consilio praehabito, non ijs, qui victum alijs incolis praeripere debere putarent, verum bene meritis ad jus civitatis per vota sua admittent (s), juramentumque solitum ab eis exigent. Si vero dominorum consulum ad id vocatorum numerus suprascriptus integer non fuerit, vel ex alia quocumque causa id concludere non poterit, extunc secundo et tertio eo nomjne per schaedulas vocari debebunt; alias si tertio vocati non conuenerint, liberum erit domino proconsuli pro illo tempore existenti, pro arbitrio suo et aliorum dominorum pro tunc praesentium, negotium tale perficere, eosque ad ius ciuitatis aspirantes, praeuio juramento, catalogo ciuium inscribi mandare.

Acta Cons. Crac. 9, str. 255.

870. 1609. die 3. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de depositis servandis.

Actum feria sexta pridie [1]) festi s. Barbarae virginis, anno Domini 1609. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, die hodierna per schaedulas pleno in numero conuocati congregatique in praetorio Cracouiensi existentes, prout in omni negocio hac in republica bonum ordinem promouere et augere cupiunt, ita et deposita ad meliorem ordinem redigere volentes, vnanimi voto et sententia sua concluserunt et amodo perpetuis temporibus obseruari sanxerunt: inprimis, vt omnia ad officium suum consulare peccuniaria deposita per quasuis personas tradenda ac deponenda, iuxta antiquum vsum et consuetudinem ad acta publica inserantur et inscribantur, ac in scrinio ferreo, hic in testudine in praetorio Cracouiensi extante, maneant seruarique debent; a quo quidem scrinio claues, primum spectabilis dominus proconsul vnum et pro tempore existens, secundum senior dominus ex dominis consulibus, tertium notarii jurati ciuitatis Cracouiae habebunt. Quae quidem deposita in regestrum hoc speciale, quod in eodem scrinio circa deposita semper extabit, diligenter connotabuntur. Deinceps spectabilis dominus proconsul nunc et pro tempore existens, sigillo siue annulo proconsulari quodlibet depositum obsigillabit, eademque deposita quotquot fuerint, vna cum dominis residentibus quandocumque voluerit ac libitum illi fuerit, reuidebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 259.

871. 1610. die 19. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de censibus, qui ex bonis civilibus percipi solent, augendis.

Actum feria quinta post festum Assumptionis b. Mariae virginis proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, die hodierna tercia vice per schaedulas ad infrascripta conuocati atque in loco solitae residentiae pleno in numero congregati existentes, satagendo, vt deliberationes suae anteactis temporibus de emolumentis vrbis hujus saepenumero habitae, praesertim ratione publicorum negociorum seu verius prouentuum ex bonis ciuilibus prouenientium, ad vlteriorem perfectionem commodumque, quantum fieri potest inter tantas publicorum negotiorum occupationes, serio perducantur, cum magis ac magis in dies et rei ipsius intuitu diligenti admoniti, tum vero ex biennali locationum reuisione edocti, magnam omnino vim vtilitatum quotannis tenutariorum artibus elabi, quae jure optimo ad aerarium ciuile vti fundi proprietarium conferri debebant, atque ita longe

---

[1]) Jestto myłka, gdyż w roku 1609 dzień św. Barbary właśnie na sam piątek przypadał.

majoribus vtilitatibus priuatis locatoribus, quam ciuitati fructificant: quare matura super id deliberatione praehabita, immo etiam senatus consulta priora et veteres consultationes suas ad effectum deducendo, vnanimi voto et consensu statuerunt et concluserunt in futura tempora observandum, quod honestae communitati huius ciuitatis, dum ea in praetorio congregata fuerit, intimabunt et denunciabunt, quia ipsi iuxta intentionem et praescriptum decreti diui olim Stephani regis de augendis censibus ciuilibus lati, debito officii sui id quoque exigente, ad auctionem censuum ex bonis ciuitatis huius, quocumque nomine appellatis, ad aerarium ciuitatis prouenientium, et ad alia, quae idem decretum exposcit, sint iam iam accessuri, et ex tenore decreti praememorati aduitalitates omnes, vsusfructus bonorum praefatorum sublaturi seu annihilaturi atque de nouo siue pristinis possesoribus [dummodo ij certi fuerint et honeste sese gesserint], siue personis aliis, quae maiorem censum obtulerint, ad annos certos inscripturi et collaturi.

Praetera, quod ipsi edocti sunt, multos reperiri, qui obtenta super vsumfructum bonorum talium inscriptione, bona in personam suam inscripta, diuersis personis ex multo maiori censu in damnum aerarij publici locare, ita in eo passu concluserunt, quod censum omnem, tam videlicet ab vsufructuario, quam ab ipso locatore prouenientem, ipsi aerario ciuitatis tanquam proprietario sint applicaturi et percepturi.

Vacantias item omnes bonorum ciuitatis quorumcunque in schaedulis ad valuas praetorii Cracouiensis affigendis, connotari curabunt, vt tanto facilius ciuibus et incolis ad notitiam deueniant.

Denique vt omnes [si possibile esset] personae consulares ad commune hoc aerarii ciuilis bonum incrementumque et ad mutuam operam et consilia socia charitate conferrendo conuenire possent, spectabiles domini proconsules duabus in septimana diebus, vtpote die Martis et Iouis, curabunt schaedulas conuocatorias super collegas suos eo nomine emitti. Caeterum dominus proconsul cum ijs, qui conuenerint, vlterius nequaquam negocium differendo [quia damnum in mora] in nomine Domini rem aggredi, et quod bonum, vtile ac fructiferum rationibus aerarii ciuilis deprehenderint, id memores officii sui accurate peragere et ad exequcionem actualem deducere, non obstante absentia horum, qui inuitati venire neglexerint, tenebuntur plenamque in premissis habebunt facultatem.

Acta Cons. Crac. 9, str. 262.

872. 1610. die 8. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de armis civilibus perlustrandis.

Feria secunda ante festum s. Martini pontificis proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, per schaedulas hoc in negotio in praetorio conuocati hodieque congregati existentes, pro debito officij sui, prout omnia reipublicae bona augere et promouere cupiunt, ita et honestatem praetorij omniumque bonorum mobilium ac suppelectilis ipsius nec non

armatae, pulueris et omnium ad id spectantium prouidere et procurare volentes, vnanimibus et conformibus votis ac sententijs suis concluserunt et sanxerunt, quatenus ea omnia primo quoque tempore inquirantur, reuideantur et in bonum ordinem redigantur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 266.

873. 1611. die 18. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus Cracoviensis consules quosdam ad augendos census civiles designat.

Sabbato post festum s. Vitti martyris proximo. — Spectabiles domini Abraham Ronenberg proconsul, Casparus Guteter, Anthonius Franckowic, Adamus Nagot, Georgius Scholcz, Lucas Bohoroczki, Andreas Barscz, Hieronimus Horlemes, Nicolaus Zalasowski, Ioannes Czirus, Stanislaus Rap, Ludouicus Cromer, Hieronimus Belza, Hieronimus Conrad et Iacobus Roszkowicz, consules Cracouienses, inhaerendo senatus consultui de augendis censibus ex bonis ciuilibus, per se non ita pridem sancito, praecludendoque viam omnibus difficultatibus et inconuenientijs, quae exinde oriri possint, vnanimi voto et sententia sua ad augendos seu aestimandos census omnium tam pannicidiorum, quam institarum ac aliorum bonorum ciuilium [quoniam totus senatus propter expedienda reipublicae negocia ad id perficiendum tantum temporis habere non potest], spectabiles dominos e medio sui, videlicet Hieronimum Horlemes lonherum, Nicolaum Zalasowski, Stanislaum Rap, Ludouicum Cromer et Hieronimum Conrad elegerunt et authoritate sua deputauerunt, dantes et concedentes ijsdem dominis collegis suis plenam omnimodamque potestatem seu facultatem, census eiusmodi hic in praetorio captato certo tempore augendi et taxandi spectabilique senatui deinceps referendi, qui quidem perpensa eiusmodi aestimatione seu auctione, seu potius taxa bonorum praetactorum, eandem auctoritate sua, si videbitur, confirmabit. Quod onus debite perficiendum ijdem spectabiles domini supranominati vltro ac beniuole in se susciperunt, pro virilique id ipsum obeundum sese submiserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 266.

874. 1613. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut suppetiante palatino Cracoviensi tumultum imminentem prohibere studeant.

Spectabilibus et famatis proconsulibus consulibusque ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Zigmunth III z łasky Bozey krol polsky, wielkie xiąze litewskię, ruskię, pruskię, mazowieckię, zmudckię, inflancskię ii. i swedzky, gottsky, vandalsky dziedzyczny krol. Spectabiles

et famati, fideliter nobis dilecti! Isz nass dochodzy taka wiadomosc, iakoby w miescie naszęm stołecznem Krakowie na tumulty się przess niektore swowolne y lozne osoby miało zanosic, przetho zabięgaiąc tęmu, aby do zadnego wzruszęnia pokoiu pospolitego nie przyszło, zliecilichmy wielmożnęmu woiewodzie krakowskięmu, zeby sie z Wiern. Waszęmy zniosszy, de securitate publica tuenda y sposobie namowił, ktoremby authorow wszeliakiego tumultu y swowolenstwa mogło się hamowac y karac. Przetho napominąmy Wiern. Wasz. abyscie za obwiesczęniem przerzeczonego wielmoznego woiewody krakowskiego y zniesięniem się z niem ostroznosc wszelką około miasta miely w gotowosci same y cechy mieiskię bely, gdzieby się iakię tumulty wznięcaly, onescie za zdanięm pomięnionego woiewody krakowskiego y pokazaniem potrzeby wczass gasili. W czem Wiern. Wasz. serio napominąmy. Dan w Warszawie dnia XXX miesiąca kwietnia, roku Panskiego M DC XIII, panowania krolestw naszych polskiego XXVI, swedzkiego XX roku. — Sigismundus rex.

Oryginał pargaminowy, po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

875. 1613. die 25. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus significat, se nuncium misisse, qui reducem ab expeditione Moscovitica exercitum admoneret, ne civitatem Cracoviensem iniuriis affligat.

Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis, fideliter nobis dilectis (s)! Po wszystek czas panowania naszego napierwsze to staranie nasze było, aby nam od pana Boga powierzonych ludzi wiernych i życzliwych poddanych naszych zadne vtrapienie nie dotkneło, czemu tez za złozeniem blisko przeszłego seymu zabiegaliśmy y za zgodnym wszytkiey tey rzeczypospolitey stanow postanowieniem y vchwałą podatki są naznaczone y czas constitucią namieniony zapłaty zołnierstwu temu, co z Moskwy wyszło, ktorym obmyslawaniem naszym y rzeczypospolitey o ich satisfactiey rozumielismy, ze contentowac się mieli y wstrzymać od dalszych exactiy, widząc blizki czas tey swoiey nadgrody. Iż iednak nad nasze y rzeczypospolitey rozumienie y nad ich własne vpewnienie co inszego się od nich dzieie y nie tylko insze miasta y dobra rzeczypospolitey vcisnione są, ale y to miasto stołeczne y Wier. W. takie doległiwości cierpią, załuiemy nie pomału tego y do tamtego rycerstwa vrodzonego Mikołaia Koryckiego sekretarza naszego z listem w tey mierze naszym posyłamy. Same też Wier. W. dobrymi y ludzkimi sposobami vymuycie tho rycerstwo, y od iakiey temu miastu czynienia szkody pohamuycie. A co Wier. W. o swoiey w tym miescie przeciwko niebespieczenstwom z roznych mieysc zachodzącym, ostroznosci oznaymuią,

znosząc się z tamecznymi pp. radami naszymi, pochwalamy to Wier. W. y żądamy, abyście w tey czułości pod takowe czasy nie vstawali, gdyz nie tylko samym Wier. W. ale y wszystkiey rzeczypospolitey na tym nalezy. Przytym łaskę naszę krolewską Wier. W. ofiaruiemy, zycząc wszego dobrego od pana Boga. Dan w Warszawie dnia XXV miesiąca maia, roku Panskiego M⁰ DC⁰ XIII⁰, panowania krolestw naszych polskiego XXVI⁰, a szwedzkiego XX⁰. — Sigismundus rex.

Oryginał papierowy, po stronie adresowej wyciśnięta mniejsza pieczęć koronna.

876. 1613. die 1. m. Iunii, Warsoviae.

Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter capitulum ecclesiae cathedralis Cracoviensis et cives Cracovienses de restaurandis moeniis civitatis litem dirimens.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, citatos fuisse ad nos iudiciumque nostrum literis citationis nostrae tertiae spectabiles et famatos proconsulem et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis, ex officijs bonisque illorum omnibus, ad instantiam venerabilis Thomae Oborski canonici totiusque venerabilis capituli ecclesiae cathedralis Cracouiensis, inhaerendo constitutionibus regni de reparandis et restaurandis ex reditibus publicis moeniis et propugnaculis alijsque locis publicis, latis, ideo quia ipsi ab actore multoties existentes requisiti, quatenus murum ciuitatis a tergo domus capitularis residentiae actoris, a multo tempore ruinam minantem et collapsum, reparare et restaurare noluerunt, quo facto poenas constitutionibus regni sancitas succubuerunt, prout citatio praefata taxam decem millium marcarum Polonicalium continens, de praemissis latius testatur. In termino itaque hodierno ex eadem citatione incidente et hucusque continuato, parte citata per nobilem Matthiam Wazynski, plenipotentem suum coram iudicio nostro comparente eumque terminum attentante, actorea vero ter et vltra formam iuris quater voce ministerialis terrestris generalis, nobilis Christopheri Czyzowski ad iudicium nostrum clamata et nec per se nec per plenipotentem suum comparente, nos cum consiliarijs et iurisperitis nostris audita ministerialis praefati relatione de acclamatione partis actoreae facta, in contumaciam eiusdem, ad legitimam vero partis citatae affectationem, eandem partem actoream in euasione perpetua parti citatae iudicialiter condemnauimus atque eandem partem citatam a causa et impetitione partis actoreae perpetuo absoluimus liberamque pronuntiauimus, absoluimusque et pronuntiamus praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem sigillum regni nostri praesentibus est appressum. Datum Warssouiae sabbatho ante festum sanctissimae Trinitatis proximo, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo tertio, regnorum nostrorum Polonici vigesimo sexto, Suetici vero anno vigesimo. — Henricus

Firley de Dambrowicza vicecancellarius regni manu propria. — Relatio reuerendi Henrici Firley de Dambrowicza Plocensis Miechouiensisque etc. praepositi, regni Poloniae vicecancellarij. — Ioannes Octauianus Wacławowicz manu propria.

Kodeks Zaleskiego, karta 203.

877. 1613. die 30. m. Iulii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae telonariis mandat, ne a civibus Cracoviensibus in foris et nundinis tributum exigant.

Zygmunt III z Bozey łaski krol polski, wielkie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudckie iflanckie y swedzki, gotsky, wandalsky dziedziczny krol. — Wszem wobecz y kazdemu zosobna, komu tho wiedziec nalezy, a mianowicie poborcom y ieich succolectorom, do wybierania poborow na przeszłym seimie koronnym warszchawskim postanowionym, wiadomo czyniemy, isz się uskarzali poddani miesczanie naszy krakowscy, ze aczkolwiek na mieiscu swym urzędowi swemu mieiskiemu krakowskiemu pobor albo sosz płacą, a gdy na iarmarki albo targi do miast y miasteczek tak naszych yako duchownych albo tesz slacheckich z towarmi przyiezdzaią, tedy niektorzi z Wier. Waszich zwykli ich beli przed tym molestowac y powtore do płacęnia poborow w tych mieiscach, gdzie na iarmark przyiezdzali, przimuszac, z wielką ich krziwdą y uciążęniem. Prosili nas, abysmy the angarie zachamowali y zniesli. Co my bacząc, ysz tho iest z ubliżęnięm ich wielkym, iednę rzecz kilkakroc płacić, vstrzegaiąc uciążęnia poddanich naszich, Wier. Wasz. roskazuięmy, zeby miesczanie krakowscy, ktorzikolwiek od urzęndu swego krakowskiego, ze są miesczany krakowskiemy, list swiadeczny ukazą, aby do zadnego poboru płacenia na tamtych mieiscach przymuszani nie beli, ale wolno wszedzie przyiezdzaly y thowary swe rosprzedawali, gdysz vrząnd miasta Krakowa z obywatelow swych pobor rzeczypospolitey, tam gdzie iest powynien, oddaię. Inaczey aby Wier. Wasz. nieczyniely dla łaski naszey y z powinnosci swey. Na co dla lepszy wiary podpisalizmy się y pieczęc koronną przycisnąc roskazalichmy. Dąn w Warszawie dnia XXX myesiąca lipca roku pańskiego M. DC. XIII, panowania krolestw naszich polskiego XXV, swedckiego XXVI (s). — Sigismundus rex. — Iac. Zadzik s. r. M.

Oryginał papierowy, poniżej tekstu wyciśnięta jest pieczęć pokojowa.

878. 1613. die 10. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Feria tertia post festum Natiuitatis beatissimae virginis Mariae. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, die hodierna ad id per schaedulas conuocati et in praetorio congregati existentes, animaduertentes, pestem in dies magis grassari, eiusque vitandae gratia tam spectabiles dominos consules Cracouienses, quam etiam ciues ex ciuitate discedere, quapropter tempestiue ciuitati prospicere et eo plures ex sui munere ac ordine alacriores reddere, [vt hoc periculoso tempore hic maneant et reipublicae curam gerant], volentes, vnanimi voto et sententia sua ordinationem tempore etiam grassantis pestis anni domini 1601 de pensione dominis proconsulibus et consulibus hic manentibus praestanda, sancitam, ac alia multa continentem, in toto reassumpserunt et approbauerunt.

Quoniam vero spectabiles domini Iacobus Roszkowic, qui proconsulare officium sabbato proxime praeterito ex ordine suscipere debebat, ab vrbe [in officium eiusmodi proconsulare spectabili domino Gregorio Skropkowic priuatim suffecto] discessit, hic autem die hodierna in residentia consulari, se quidem per hoc tempus pestiferum in ciuitate manere, officium vero proconsulare administrare nolle, se declarando, vtque alius dominus ad administrationem officij proconsularis per dominos eligatur, petijt, ideo spectabiles domini proconsul et consules hoc audito spectabilem dominum Lucam Bohorocki, vt hoc officium proconsulare per totum pestiferum tempus, si illud spectabilis dominus Iacobus Roszkowic administrare, prout ex literis eius missiuis patet, neglexerit, administret, salariumque proconsulare vna cum salario in praetacta ordinatione anni 1601 dominis proconsulibus assignato, ex aerario reipublicae septimanatim proueniens accipiet. Quod quidem officium proconsulare spectabilis dominus Lucas Bohorocki, si illud dominus Roszkowic non administrauerit, ac in loco aliorum subsequenter dominorum proconsulum se administraturum declarauit et suscepit.

Ceterum idem spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses ex debito officii sui praecauendo, ne sub hoc tempus discessus eorum a ciuitate, eidem ciuitati seu potius ciuibus a vagis et insolentibus hominibus aliquid diuersi accidat, constituerunt et sanxerunt, ad vigiles seu pedites nocturnos decem, alij quatuordecem pedites ex aerario ciuili suscipiantur, ita videlicet, vt duodecem nocturni, duodecem vero in die in praetorio custodiant, securitatemque ciuitatis ciuiumque per hoc tempus hic manentium prouideant. Si vero ex aerario solutio ijsdem praestari non poterit, aliunde peccuniam acquirendi tam domino proconsuli moderno dominisque collegis secum hic manentibus, quam officialibus aerarij ciuilis plenam ac omnimodam dederunt et contulerunt facultatem, quae successu temporis ex aerario eodem ciuili persolui et restitui debebit.

Acta. Cons. Crac. 9, str. 270.

879. 1614. die 7. m. Martii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Casimiriensibus tributum »*czopowe*« dictum, intra biennium percipiendi facultatem tribuit.

Zygmunth III z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflątskie i szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kazdemu zossobna, komu tho wiedzieć nalezy, oznaimuiemy, isz w gwałthowney rzeczypospolitey potrzebie dla prętkiego odprawienia zołnierza sconfederowanego y zniesienia tak nieznosnego z oyczyzny cziężaru, burmistrz y raice miasta naszego Kazimierza przy Krakowie z miesczany y wszytkim pospolstwem tak w samym Kazimierzu iako y na Stradomiu bendącym, czięszko sobie czyniąc y chudoby swoie na tho zawodząc, daią wprzod na dwie lecie przyszłe dwoie razem copowe z miasta naszego Kazimierza y Stradomia z vniwersału seymu warszawskiego w roku panskim tysziąnc sesczseth trzynastim, dnia XIX mieziąca luthego opisanego, nalezące, tho iest pierwsze, ktore szię ma począc w roku theraznieiszym po expirowaniu arendy vrodzonego Samuela Dembinskiego podstolego krakowskiego, a drugie w roku tysziąc sesczseth piętnastym: tedy my vwazaiąc tho, ze anticipuiąc czas summę we Lwowie wedle słuszney y theraznieiszemu czasowi corresponduiącey taxy y proportij pp. commiszarzow thamecznych oddacz maią, takową pomienionemu vrzędowi y miesczanom kazimirskim y Stradomia daiemy assecuratią, ze tho copowe bez wszelakich przeszkod przes dwie lecie całe y zupełne pocąwszy w roku theraznieiszym po expirowaniu arendy vrodzonego Samuela Dembinskiego podstolego krakowskiego na zapłathę swoię przes szię albo succollectory swoie spokoinie wybierać maią. Waruiemy im przythym *casus fortuitos*, powietrze, ogien, incursie albo deuastatie iakie y insze przypadki, dla ktorych prorogatie zwykły bydz pozwolone. Co tak spokoinie przes dwie lecie wytrzimać y wybrać maią, że tesz y vchwała potym seimowa ani copowe trzeciego roku w roku tysziąc sesczseth trzynastim iusz pozwolone, przeskadzać themu wybieraniu nie ma. Co wszytko do wiadomosci wielmoznego podskarbiego koronnego, poborcow, szafarzow, exactorow y arendarzow wszelakich teraz y napotym bendących przywodząc, roskazuiemy, aby spokoinie Kazimierzanie y Stradomianie przy they exacty copowego zachowani beli. Wczym my ich tez y vrząnd nas skarbowy bronyc powinni będziemy, wcale ich prawa zachowuiąc. Na co szię ręką naszą podpisawszy, pieczęcz koronną przyczisnąć roskazalizmy. Dan w Warszawie dnia VII mieziąca marca roku pańskiego M. DC. XIV, panowania krolestw naszych polskiego XXVII, swedzkiego XX roku. — Sigismundus rex. — Iac. Zadzik secr. r. M.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową poniżej tekstu wyciśniętą.

880. 1614. die 10. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de tributo a navibus in rippa Vistulae fluminis exstruendis, solvendo.

Feria tertia post octauam festi sacratissimi Corporis Christi 1614. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, die hodierna in reipublicae negocijs per schaedulas conuocati congregatique in praetorio existentes, cupientes prouentus ciuitatis huius promouere et augere, et considerantes ac perpendentes illud, quod per aedificationem nauium vulgo *byki* et *komiegi* rippae fluuii Istulae corrumpuntur, vnanimi voto et sententia sua concluserunt et sanxerunt, vt amodo quicunque ciuium naues praetactas in rippa Istulae aedificare voluerit, is a qualibet naue minori vulgo *byka* duo floreni Polonici (s), maiore vero vulgo *komiega* quatuor floreni Polonici (s) ad aerarium reipublicae ciuitatis huius, absque quauis contradictione et renitentia soluat et pendat. Quae quidem concessio duratura est, quousque ijdem spectabiles domini de eiusmodi littoribus aliam ordinationem iuxta beneplacitum suum non fecerint vel sanxerint. Quod ad notitiam eorundem ciuium personaliter comparentium, qui eiusmodi naues aedificare seu comparare consueti sunt, deductum est.

Acta Cons. Crac. 9, str. 275.

881. 1615. die 20. m. Iulii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus significat, se episcopo et palatino Cracoviensibus, ut tumultum Cracoviae exortum subprimant, mandasse.

Spectabilibus et famatis proconsuli consulibusque ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Zygmunt III z Bozey łaski krol polski, wielkie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mazoweckie, zmudzkie, inflantckie etc y szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Odniesli nam sławni Ludwik Cromer y Hieronim Bełza posłancy Wier. Wass. to wszystko, co mieli od Wier. Wass. do nas w poruczęniu. Załuięmy, ze to swowolenstwo tak wielgą gorę bierze, ze ludzie spokoini w domach swych w pokoiu zostawac nię mogą; częmu aby się zabiezało, posełamy listy nasze do xiedza biskupa y pana woiewody krakowskich, takze do academiey tameczney, aby srzodkow y sposobow poszukali, zeby ta swawola poskromiona bydz mogła. Nic nie wątpięmy, że im ta praca dla pokoiu pospolitego cięszka nie będzie. Co gdy się stanie, będą mogli y ci w miescie nieprzeprowadzaiąc się na insze mieysca zostawac, ktorzy dla bespieczenstwa swego to przedsiębrac chcieli. Iakosz Wier. Wass. przestrzegac tego nie zaniechaią, aby się nikt, ktory w tamtym miescie przes chandle y kupie do dobrego mięnia przyszedł, niewyprowadzał. W inszych

rzeczach vstnie posłowie Wier. Wass. dadzą sprawę Wier. Wass. ktorym my dobrego zdrowia od pana Boga zyczymy. Dan w Warszawie dnia XX miesiąca lipca roku pańskiego M° DC XV°, panowania krolestw naszych polskiego XXVIII, szwedzkiego XXII. — Sigismundus rex.

Oryginał papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

882. 1616. die 13. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de numero lictorum augendo.

Sabbato pridie festi sancti Valentini, anno Domini millesimo sexcentesimo sedecimo. — Spectabiles domini proconsul et consules antiqui (et) praesidentes vrbis huius, aliquoties per schaedulas eo in negotio conuocati, die vero hodierna pro finali in praetorio pleno numero existentes congregati, animaduerso et considerato eo, quod securitatem ac proinde autoritatem spectabilium dominorum vrbis huius proconsulum, qui ex gremio suo eliguntur, anteactis annis et non ita pridem elapso tempore certis casibus periclitari et labefactari probatum expertumque est, prouidendo itaque, vt securitas et autoritas spectabilium dominorum proconsulum vrbis huius, nunc et pro tempore existentium [quae aliis huius regni ciuitatibus ad instar exempli esse debet], tum etiam pax publica in posterum salua et illaesa permaneat, ad quam conseruandam familia ciuilis, quae ad praesens fouetur, non sufficit, vnanimibus votis sanxerunt ac in futura tempora obseruandum inuiolabiliter concluserunt, quatenus praeter hanc, quae ad praesens fouebatur, familiam, quatuor satellites ad omnem vim in casibus quibusuis repellendam et coercendam, habiles ac idonei abhinc in futura tempora ad latus spectabilium dominorum proconsulum nunc et pro tempore existentium, habeantur, alantur et foueantur, semperque praesto sint. Quibus pensio septimanalis, vestibus vero annualibus, ex aerario publico prouidebitur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 280.

883. 1616. die 17. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario proconsulum augendo.

Feria quinta post diem Cinerum proxima 1616. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, per schaedulas hoc in negotio in praetorio Cracouiensi conuocati plenoque in numero congregati, animaduertentes functionem officij consularis sibi onerosam propterque expensas, quae necessario proconsulare munus subsequuntur, praesertim dominis praesidentibus, in quos ex ordine administratio proconsulatus per spacium sex septimanarum peragenda incumbit, admodum damnosam esse, nam proconsulatum gerentes expeditionique causarum vacantes, rem suam domesticam curasque

rei familiaris negligere et victus rationem propterea ommittere [cum valetudinis interdum euidenti discrimine] coguntur, ac insuper non minus etiam ad superiores sollicitudines et molestias accidit, vt cum dispendio iacturaque rerum ac facultatum suarum sagittarios domi continue alere, famulos etiam praetorii necessario, qui in promptu ad obsequium et citationes expediendas esse consueuerunt, in hac potissimum caritate annonae sustentare solent propterea, quod dum diuersae personae tam nobilis quam ciuilis conditionis, qui frequenter in ijs, quae opus requirit, dominum proconsulem adeunt, quos non satis est hilari fronte excipere, loco honorare, sed etiam prout mores hominum et tempora ferunt, vino inuitare, ac si intempestiue sub tempus prandij accedunt et mensae assident, id quod apparatum est, affere, sin secus spernisse et posthaberi existimando, fastum dominis proconsulibus et id genus alia inconuenientia obijcientes discedunt: quibus quidem incommodis et expensis sartiendis non nisi triginta marcae in sex septimanas ex aerario ciuili dominis proconsulibus, quae ipsis duntaxat famulis alendis necdum sufficiunt, hucusque numerantur. Quapropter iustum aequumque censentes, vnanimi voto, praehabita longa ac diligenti deliberatione consultationeque sanxerunt et constituerunt, cuilibet ex dominis praesidentibus, officium proconsulare ciuitatis huius primariae administranti, pro sex septimanis quadraginta marcas [quamlibet grossis 48 computando] ex aerario ciuitatis ad sustentationem ipsius [siquidem nemo suis stipendijs militare teneatur] amodo ac in posterum pendi soluique tenere, vt hoc pacto alacrior ad perferendas praemissas, aliasque omnes incidentes, hic non recensitas molestias, impensasque faciendas reddatur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 281.

884. 1616. die 8. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de consulibus a solutione portorii vinarii liberandis.

Feria quarta intra octauam festi sacratissimi Corporis Christi, 1616. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, ad infrascripta exequenda pro die hodierna solito more per schaedulas conuocati et in loco residentiae suae pleno in numero congregati existentes, vnanimibus votis suis constituerunt et concluserunt, quod amodo cuilibet dominorum consulum Cracouiensium licitum erit et esse debebit, quotannis a sex soliis seu vasis vini in vsum domesticum conuertendis, nullam pensionem ad aerarium ciuitatis dare, siquidem hucusque sine vllo respectu soluere instar aliorum ciuium soliti erant. A cuius quidem pensionis solutione non solum moderni domini consules verum et successores eorum in similibus officiis pro tempore existentes, pro quolibet anno liberi ac immunes esse debebunt, praesentis constitutionis et senatusconsulti vigore.

Acta Cons. Crac. 9, str. 283.

885. 1617. die 11. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de popina ciuili alibi transferenda.

Feria quinta post dominicam Exaudi, anno Domini 1617. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, die hodierna prout et antea per schaedulas conuocati et ad infrascripta pleno in numero congregati existentes, deliberationes suas super instanti postulatione et querela reuerendorum patrum societatis Iesu expedire cupientes, videlicet ex parte popinae publicae ciuilis, quae in tam populosa vrbe propter indigentes aduenas tum etiam indigenas egenos, quibus lar priuatum refectionem non suppetit, antiquitus extructa erat in propinqua admodum vicinia ecclesiae s. Barbarae, quae fere subiacet domui professae praefatorum patrum societatis Iesu, ex qua quidem culina publica seu potius ex turba frequentante tam diurna quam nocturna, non semper sobria, dictorum patrum religiosorum pax et tranquilitas spiritualium occupationum et operatio sacrorum in ecclesia miris incommodis laeditur per strepitum et voces probis auribus vix tollerabiles, insuper etiam [quod non minorem solicitudinem et timorem mouet] propter periculum ignis, quod Deus auertat, ex fomento tantae ligneae et iam vetustate aridae molis culinariae, in tanta propinquitate imminente, animaduertentes iustam patrum postulationem, tam ex parte discriminis, quod ex incendio oriri possit ob propinquitatem culinae vrbanae, quam conuiuarum popinariorum perennes molestias et distractiones, maxime vero satis superque perspecta habentes praefatorum reuerendorm patrum erga ciuitatem hanc praeclara merita, quae indeffessis laboribus semper vbique incunctanter et large cum per omnigena charitatis opera, tum in fundendis ad Deum precibus auctiora reddunt, concionatores excellentissimos populo gratuite suppeditando caeterasque caelestes diuitias subministrando, matura deliberatione praehabita, commode modus medendorum tantorum incommodorum sine vllo reipublicae damno sese obtulit, quo et postulationi patrum et reipublicae necessitati opportune consuli poterit. Siquidem relata est in medium certa domus lapidea, non procul ab eodem veteris propinae vrbanae loco, in platea sancti Spiritus penes deuastatam synagogam Anabaptistarum sita, super qua lapidea non ita pridem ciuitas ius haereditarium acquisiuit, quae etiam vti prorsus ruinosa, non mediocri ad restaurationem impensa opus habet, quam ob angustias aerarij ciuilis modernas restaurare nullo modo datur, prius quam tota funditus corruere posset. Cuius lapsu census reemptionales, quales ab antiquo domus ea sustinet, tam ad ecclesiam parochialem beatae Mariae virginis, quam etiam ad hospitale ss. Sebastiani et Rochi necessario perirent, siquidem et ad praesens hospitale memoratum censum annuum florenos quindecem vix inde emonebat, verum ecclesiae a sua summa nihil prorsus reddebat emolumenti. Postquam vero ea domus restaurata debite fuerit et ciui idoneo ad exercendam popinam locabitur, feret censum et ecclesiae et hospitali integrum denique ciuitati in censu sedecim marcarum [qui ex popina veteri prouenire solebat], abunde satisfacere poterit. Quapropter vnanimi consensu et pleno numero in loco residentiae suae consularis existentes statuerunt, vt praetacta domus ciuilis in platea hospitaliensi sita primo quo-

que tempore reparetur aedificijsque necessarijs restauretur. Ad quam reaedificationem peragendam duos e medio sui collegas, videlicet spectabiles dominos Adamum Nagot et Hieronimum Horlemes petierunt et deputauerunt, darent operam cum artificibus conueniendo, vt dicta domus competenter reparetur et restauretur. Pro cuius fabricae sumptu suppeditando pecuniam, quam spectabiles domini Abraham Ronenberg et Georgius Pipan consules Cracouienses ex prouentibus pro praedicatore ecclesiae parochialis beatae Mariae virginis antiquitus fundatis, exactam colligent, patres vero societatis Iesu vna cum praedictore ex illorum societate pro tempore catedram obtinente, ad quem mere hi census ex fundatione pertinent, eos percipere tanquam precium laborum nolunt [vetante nimirum regula ipsorum, iuxta quam pro laboribus nullam mercedis compensationem sumere licet], quinimo omnes eiusmodi prouentus ad concionatorem ecclesiae parochialis spectantes, dicti reuerendi patres societatis Iesu nulli alteri praeter magistratui integram reliquerunt et commiserunt pro rationabili voluntate totius consulatus conuertendi facultatem. Quoniam vero eiusmodi pia expensa pertinent non minus ad commoditatem ecclesiae s. Barbarae domuique illorum professae, quam ad emolumentum ecclesiae parochialis, denique etiam hospitali dicto seruit, iure et merito ad hoc opus impenditur: hac tamen cautella adiecta, vt si successu temporis census ex eadem domo ad popinam destinata, augebitur summamque florenorum sexaginta octo excedet, tunc ille census, qui superfuerit annuus, exactoribus pecuniae dictae, quam diu durabunt, pertinens restituetur. Quae domus lapidea postquam reparata fuerit, popina ciuilis in eam transferetur, atque conductori, qui maiorem censum obtulerit, locabitur. Haec vero antiqua popina lignea, quae propter vetustatem ruinae vicina, quae (s) durare diu, nisi restauretur, non potest, inde tolletur, vel etiam cuipiam cum pacto, vt eam quamprimum auferat, vendetur, pecunia vero exacta in structuram nouae popinae conferetur. Postquam vero haec vetus popina sublata et locus vacuus, quem nunc occupat, relictus fuerit, tunc area illa libera perpetuis temporibus planaque manebit, nec ullo praetextu deinceps aedificijs quibusuis impediri et occupari poterit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 286.

886. 1617. die 26. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de 40 viris ad audiendas rationes civiles convocandis.

Feria quinta ante festum sanctorum Simonis et Iudae apostolorum, anno domini 1617. — Spectabilis dominus proconsul cum collegis suis sibi in pleno numero assidentibus, hodie in praetorio propter tractanda reipublicae negotia congregati, constituerunt et concluserunt vnanimiter, quod honorati quadraginta viri a feria quinta proxime ventura incipiendo conuocanda erit (s) pro quolibet die Iouis et sabbati ad reuidendas rationes lonhericas, diebus festis exclusis. Quos quidem quadraginta viros capitaneus praetorij Cracouiensis iuxta veterem morem obdestinare et conuocare tenebitur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 288.

887. 1618. die 12. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de puteis civilibus expurgandis restaurandisque.

Feria tertia post dominicam sanctissimae Trinitatis proxima 1618. — Consules ciuitatis Cracouiae in negocio infrascripto per schaedulas conuocati et congregati existentes, considerato eo, quod putei aquarum in quatuor angulis seu puteis fori publici vrbis huius consistentes, hactenus fecibus et sordibus defedati aedificijsque ruinosi, aquam sufficientem eamque non sine detrimento sanitatis humanae vsui publico suppeditare non possunt, volentes itaque hac in parte tam sanitati humanae, quam et ciuitatis huius ornamento prouidere, vnanimi voto statuerunt et spectabilibus dominis lonheris collegis suis pro tempore existentibus, iniunxerunt, quatenus ipsi pro officij sui debito dictos puteos quadrangulares aedificijs nouis [siquidem iam magna ex parte putredine labefactati seu verius consumpti sunt] restaurent et renouent, sordibusque, quibus ad praesens conspurcati conspiciuntur, expurgari faciant, et canalia ductusque aquarum multipliciter diuisos ita ordinari curent, vt in dictis puteis sufficientia aquae nunquam desideretur. Demum si id ipsis pro commodiori praemissorum expeditione visum fuerit, artificem seu magistrum canalium, qui ducendis aquis et extruendis ac ordinandis canalibus quam peritissimus sit, etiam in exteris locis ac nationibus investigari et indagari faciant, praesenti senatus consulto ad praemissa mediante.

Acta Cons. Crac. 9, str. 290.

888. 1619. die 19. m. Iunii, Cracoviae.

Plebiscitum de actione Iudaeis intendenda.

Feria 4 ante festum s. Ioannis Baptistae. — Spectabiles domini Ludouicus Cromer proconsul, Ioachimus Ciepielowski, Christopherus Szober, Hieronimus Horlemes, Nicolaus Zalasowski, Abraam Ronenberk, Hieronimus Bełza, Paulus Hippolit, Christopherus Słowikowski, Nicolaus Pernus et Stanislaus Conrat consules Cracouienses, prout antea multoties ita et die hodierna per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati congregatique vna cum dominis ab honorata communitate ciuitatis huius deputatis, videlicet honesto Casparo Polner, Alberto Olchowic, Luca Francowic et Christophero Słowikowski, suo aliorumque dominorum deputatorum nomine comparentium, existentes, ac super negocio cum perfida gente Iudaica ciuitati intercedente plurimumque nociua sedulo consultantes, vnanimis votis et sententijs suis concluserunt et sanxerunt, ad hoc idem negocium promouendum et continuandum iuris peritos quam plurimos conuocandos et assumendos, nactoque salubri consilio citationes quam primum fieri poterit, a sacra Maiestate regia expediendas esse. Verum quoniam hoc negocium non exiguum sumptum indiget ciuesque ad praesens contributionibus generalibus regni non minus

grauati exhaustique sunt, a quibus dum collecta ad praesens exigi debeat, non exiguum tempus assumeret et contereret, quapropter ex aerario publico, vti in negocio totam ciuitatem et rempublicam spectante omnesque libertates eiusdem ciuitatis conuellente, eiusmodi sumptum prouidendum esse [idque ad vlteriorem cum honorata communitate de resartiendo seu restituendo eiusmodi sumptu consultationem] concluserunt, vtque spectabilis dominus proconsul dominis ciuitatis huius quaestoribus seu lonhaeris nomine totius reipublicae id ipsum demandet, commiserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 292.

889. 1619. die 30. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de privilegiis civitatis inspiciendis conscribendisque.

Feria 3ª ante festum s. Petri vinc. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, pro die hodierna ad exequenda infrascripta per schaedulas conuocati et congregati existentes, vnanimiter concluserunt facultatemque plenariam spectabili domino proconsuli Cracouiensi moderno et illi, qui in hoc munus successerit (dederunt), priuilegia ciuitati Cracouiae seruientia, conuocatis ad id dominis collegis reuidere et conscribere, quandocunque illi opportunum visum fuerit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 294.

890. 1619. die 27. m. Novembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne arma quaecunque e civitate et regno educere permittant.

Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque hereditarius rex. Spectabiles, famati, fideliter nobis dilecti! Mamy tę wiadmosc, ze ludzie obcy a osobliwie z Węgier przyiezdzaiący, zbroie y inne rynstunki woienne w Krakowie kupuią y sporządzaią y ztamtąd zas do obcych kraiow wywozą. Nalezy natym wiele pod ten czas zwłascza niebespieczny, aby w rynstunki woienne y armatę miasto nasze y kraie tamte ogołocone niebyły, dla czego chcęmy to miec po W. W. y napominamy, abyscie zadnych rynstunkow ludziom cudzozięmskim kupowac y gotowac niedopusczali, takze wszelakim sposobem zabiegali, aby zadne ztamtąd wywozone niebyły, pilne staranie maiąc, iakobyscie wolei naszey w tey mierze wygodzili. Zyczymy zatym W. W. dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XXVII miesiąca listopada, roku pańskiego M DC XIX,

panowania krolestw naszych polskiego XXXII, szwedzkiego XXVI roku. Sigismundus rex.

Oryginał papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

891. 1619. die 29. m. Novembris, Varsoviae.

Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter cives Cracovienses et Iudaeos Casimirienses ratione mercaturae litem dirimens.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis: citatos fuisse ad nos iudiciumque nostrum literis citationis nostrae infidos seniores ac totam communitatem Iudaeorum Kasimiriensium ad Cracouiam degentes, de bonis et personis eorum in genere omnibus causaque infrascripta ad instantiam spectabilium et famatorum proconsulis, consulum, aduocati, scabinorum, mercatorum, artificum, contubernalium totiusque communitatis ciuitatis Cracouiae, ad paratam causam et actionem eisdem in anno millesimo sexcentesimo coram officio palatinali constitutam per variasque instantias coram diuersis subsellijs motam atque agitatam, praecipue vero ad paratum decretum nostrum vltimarie inter eos et praefatos actores in vim moderationis seu ordinationis ad trium annorum tantum duraturae, Cracouiae feria secunda post festum sancti Thomae apostoli proxima, anno millesimo sexcentesimo octauo latum, quo tempore elapso eam reassumendi prorogandique facultatem nobis reseruauimus, per quod triennij tempus et deinde post expirationem triennij per octennium non solum iuxta ordinationem praefatam sese non conseruarunt, verum eodem in toto seu in quolibet puncto contrauenerunt et clemencia nostra abusi, maiorem quam antea licentiam peccandi et mercandi contra iura et priuilegia ciuitatis Cracouiae et pacta cum eis inita sibi temere vsurparunt et hucusque vsurpant, videlicet ingerendo se in omnem ferme mercaturam et exercitium omnium artificiorum sibi prohibitorum. Per quem suum abusum et licentiam non solum pacta praefata et iura praecipua ciuitatis depositoriumque violarunt et in suo vico seu platea depositorium quoddam nouum omnium mercantiarum instituerunt, verum et praefatis actoribus, ciuibus nostris priuilegiatis, magnam iacturam in substantijs eorum fecerunt, quo facto paenas in dicto decreto nostro ratione variarum mercantiarum eisdem prohibitarum, specificatas, sub illo triennio incurrunt: citando eosdem ad videndum et audiendum ordinationem seu moderationem praefatam iuxta reseruatam facultatem corigi vel etiam cassari, actoresque circa iura et priuilegia eorum atque pacta cum eisdem inita conseruari, exercitium mercaturae et artificiorum prohiberi ac nihilominus in paenis ratione contrauentionis decreti nostri tempore ordinationis nostrae per triennium succubitis necnon in damnis post expirationem per eosdem illicita mercatura et exercitio artificiorum illatis, condemnari idque quod iuris ratio postulauerit, in ea causa statui, prout citatio ipsa taxam centum millium Hungaricalium in se continens, latius

praemissa omnia in se complectitur. In termino itaque hodierno iudicij relationum nostrarum propriarum post decreta procedendi, respondendi et directe respondendi, ex receptione causae per assessores iudicij nostri ad nos facta, incidente et hucusque continuato, partibus praefatis, actorea per spectabiles et famatos Christopherum Szober, Ludouicum Cremer, Hieronymum Bełza, Paulum Hyppolith, Christopherum Słowikowski sendicum, consules Cracouienses, Casparum Polner, Paulum Bruzik, Ioannem Lang et Erasmum Hyppolith ciues Cracouienses, citata vero perfidis Iudaeis Casimiriensibus per infideles Isaacum Iakubowicz, Samuelem doctorem, Iosephum Abrahamowicz et alios Iudaeos necnon per Martinum Swieżynski plenipotentes ac internuntios suos coram nobis comparentibus eumque terminum attentantibus, atque actoribus circa iura et priuilegia sua ordinationemque et pacta tempore olim magnifici Ioannis Amor de Tarnow palatini Cracouiensis facta ac per serenissimos antecessores nostros nosque ipsos confirmata, se conseruari postulantibus, ordinationem vero nostram non ita pridem inter se et citatos factam, quae effectum suum nunquam sortita fuit, iuribus suis praeiudiciosam fuisse asserentibus; citatis quoque ex aduerso itidem priuilegia tam a nobis quam a serenissimis antecessoribus nostris, regibus Poloniae, super liberam mercandi facultatem exhibentibus et praefatam ordinationem nostram priorem sibi quoque onerosam fuisse allegantibus: nos cum consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, audita diligenterque examinata partium controuersia, iuribusque ac priuilegijs earundem reuisis et consideratis, eoque attento, quod licet quidem inter partes praefatas ordinatio nostra de modo mercandi ante aliquot annos facta intercessit, verum tamen quoniam et tempus triennij, ad quod saltem durare debuit, tam diu expirauit et ad exequutionem debitam, prout actores asserunt, eadem ordinatio deducta non fuit, ideo volentes bono regimini in illa ciuitate consulere dissensionibusque, quae ratione mercaturae inter partes oriuntur, obuiam ire, cupientesque ordinationem eandem priorem in quibusdam punctis reassumendam, in nonnullis vero meliorandam et declararandam esse existimauimus. In vim itaque ordinationis nostrae praesentis inprimis decernimus et statuimus:

1. Vt Iudaei omnes Kazimiriae ad Cracouiam commorantes et negotiationem in ciuitate Cracouiensi exercentes, depositorium ciuitatis Cracouiensis non subterfugiant neque praetereant, sed omnes suas merces, quibus ijsdem praesenti ordinatione nostra mercari permissum est, in ciuitate nostra Cracouiensi, eo, qui sequitur, modo deponant. Posteaquam recte merces suas Iudaei Cracouiam aduexerint, easdem quamprimum magistratui ciuitatis Cracouiae aut ijs, quos idem magistratus ad id deputauerit, manifestare debebunt ac tenebuntur. Quod si idem magistratus ea ipsa die commode manifestationem eiusmodi, interueniente videlicet aliquo legitimo impedimento, attendere non poterit, tum mane diei sequentis sine quauis procrastinatione expedire tenebitur ac debebit. Post manifestationem vero mercium modo praemisso factam, Iudaei in lapideis ac testudinibus a se conductis, merces suas deponendi liberam habebunt facultatem. Caeterum si idem magistratus eandem manifestationem mercium attendere noluerit aut neglexerit, extunc liberum erit Iudaeis merces easdem irrequisito eodem magistratu in eisdem lapideis et testudinibus deponere.

2. Nundinas vero quod attinet, Iudaei tempore nundinarum omnia libere ement, commutabunt atque eas tantum merces, quae illis praeterita ordinatione nostra conceduntur, cuicunque voluerint, vendant staminibus, ligaminibus, centenarijs et lapidibus; porro liceatne Iudaeis sub tempus nundinarum merces suas vlnatim et per libram diuendere nec ne? eius rei cognitionem in aliud commodius tempus, certis de causis animum nostrum mouentibus, reijciendam esse duximus, vti quidem reijcimus. Extra nundinas vero tam diebus forensibus quam alijs Iudaei tam nobilibus quam ciuibus Cracouiensibus merces suas vendant, maioribus saltem mensuris et ponderibus, nempe staminibus, ligaminibus, centenarijs, lapidibus, non vero per vlnas et libras. Post elapsum vero spatium vnius septimanae a tempore manifestationis mercium extra nundinas computando, tempore vero nundinarum post finitas ipsas nundinas, liberam habebunt Iudaei mercium sibi concessarum et praesenti ordinatione specificatarum, quas videlicet Cracouiae non vendiderint, extra ciuitatem Cracouiensem evehendi et vbiuis locorum diuendendi et distrahendi facultatem et potestatem.

Quas quidem suprascriptas conditiones Iudaei obseruare illasque manu tenere debebunt sub paena amissionis mercium per officium palatinale Cracouiense recipiendarum, quarum medietas pro nobis fiscoque nostro, medietas vero pro reparatione et munitione ciuitatis illius conuerti debet. Quod si vero officium palatinale legitime requisitum existens, eiusmodi exequtionem intra triduum facere noluerit aut neglexerit, extunc denuo per magistratum ciuilem elapso eodem triduo pro facienda eadem exequtione requiratur. Quod si nec tunc quidem ad eandem progredi voluerit, tum demum licebit magistratui ciuili Cracouiensi vna cum senioribus Iudaeorum eandem exequtionem perficere et ad effectum deducere. Porro si seniores Iudaeorum ad eandem exequtionem et mercium receptionem descendere noluerint vel in ea facienda cum magistratu ciuitatis Cracouiae non consenserint eo in passu, idem magistratus ciuitatis Cracouiae causam ad nos pro informatione nostra remittet.

3. Pannos Morauicos licebit Iudaeis Cracouiam aduehere, distrahere tamen eosdem tam tempore nundinarum quam extra nundinas integris tantum staminibus alias *postawami y bellami* atque vendere Cracouiae idque ciuibus tantum Cracouiensibus instar externorum mercatorum poterint. Vtrum vero Iudaeis tempore nundinarum pannos eosdem etiam vlnatim vendere licebit, de eo cognitionem nostram etiam in aliud tempus reijcimus. Sylesicos etiam pannos vendere non debent neque eosdem pro Morauicis vlla ratione obtrudere audebunt, sub paena falsi. A venditione vero pannorum pretiosorum, vulgo *szarłaty, granaty, pułszarłacia, pułgranacia, falendiszow* alijsque quibusuis pannis (s) tum et mercium sericearum et auro textarum penitus abstinere neque eiusmodi merces in permutationibus recipere debent, sub paena earundem mercium modo praemisso recipiendarum, quarum itidem dimidium ad nos, dimidium vero in reparationem ciuitatis pertinere debet: exceptis rebus sericeis, quas ipsi Iudaei vel eorum mulieres manibus suis laborare et conficere consueuerunt, vtpote *petlice, guziki, tasmy, sznurki, farbotki, koronki*.

4. Quod ad res aromaticas attinet, in eo puncto ordinationem priorem

reassumendo statuimus, ne Iudaei rebus aromaticis et pharmacis omnibus necnon saccaro tam confecto, quam simplici mercari audeant, neque illud laborent ac conficiant, sub earumdem rerum confiscatione et receptione modo praemisso facienda; pro vsu tamen domestico suo et aliorum Iudaeorum ea in domibus suis habere poterint.

5. Telae quoque exoticae et peregrinae mercaturam iuxta ordinacionem nostram Iudaeis permittimus tam tempore nundinarum, quam extra nundinas ligaminibus alias *bellami*. Caeterum quod ad nundinas attinet, vtrum etiam sub tempus illarum Iudaei tela praefata vlnatim et per petias mercari possint, decisionem eius negotij alio commodiori tempore reseruandam duximus reseruamusque, excepta tamen tela in regno nostro vbicunque elaborata et Sylesica, quam Iudaei tractare eiusmodique negotiationem exercere non debent.

6. Quod etiam de mappis, manutergijs et mantilibus peregrinis et domesticis atque Sylesicis intelligendum erit.

7. Caeterum quod pelles attinet, ordinationem nostram priorem meliorando decernimus et ordinamus, vt Iudaeis liceat res et vestes quibuscunque pellibus subductas, apud ipsos oppignoratas et in vsuris deperditas, omni tempore vendere; pelles vero zebellinas etiam vendere poterint, sed tantum singilatim, non autem per quadragenas neque per tabulas alias *poiedynkiem nie szorokami ani błamami*, nisi sint elaboratae per ipsos contubernales ciuitatis Cracouiensis. Similiter et pelles pantherinales alias *rysie* idque non circumcissas sed integras et tam has quam illas non alibi, quam in suis testudinibus Iudaicis; alias vero pelles, vtpote hermelinas, mustellinas, agninas, ouinas itidem certo consueto numero idque crudas vendere poterint, eas tam in frusta et tabulas consuere non debent, alias *na błąmy przerabiać ich nie maią*, neque alibi consutas vendent. Tum mitras muliebres et alias res ad artificium pellionum quomodocunque pertinentes non laborent neque conficiant sub amissione earundem rerum, modo praemisso recipiendarum.

8. Praeterea decernimus, ne Iudaei praefati Kazimirienses in nundinis omnium ciuitatum regni prae ciuibus et pellionibus Cracouiensibus merces ad artificium eorum pertinentes, intercipiant, neque eas a mercatoribus per specimen monopolij coemant, in praeiudicium ciuium et pellionum Cracouiensium.

9. Ab auro quoque et argento, tam formato, quam non formato, clenodijs, monilibus, torquibus eorumque negotiatione et artificio Iudaei iuxta priorem ordinationem nostram prorsus abstineant neque familiam vllam eius artificij foueant neque aurum et argentum conflare praesumant. Licebit tamen eis res eiusmodi aureas, argenteas et clenodia, apud ipsos oppignorata et in vsuris deperdita, vendere.

10. Praeterea decernimus et ordinamus, ne ijdem Iudaei mercari praesumant equis, cera, seuo, cutibus, quae vulgo *iuchty, kordybany, szafiany* dicuntur, tum et frumentis, butiro, lacticinijs, vino, neque res eiusmodi in permutationibus recipiant, sub paena confiscationis et receptionis earundem modo suprascripto. Mulsum tamen, vinum, pisces et lacticinia pro domestico tantum vsu habere poterint.

11. In testudinibus quoque, quas in ciuitate conducere consueuerunt,

nullas alias res et merces Iudaei habere debent, praeter eas, quae illis superius permissae sunt, neque easdem testudines ad vendendum aperire debent, praeter dies forenses et nundinas. Quod si nobilis quispiam aut aliquis alius extra tempus forense re aliqua oppignorata ex testudine Iudaica opus habuerit, aut ad vsuram pecuniam accipere voluerit, extunc Iudaeus poterit eam aperire cum scitu tamen proconsulis pro tempore existentis, quod etiam proconsul denegare non debet.

12. Ratione porro artificum et familiae Christianae ordinationem priorem in toto reassumendo, statuimus, ne Iudaei artifices et familiam Christianam et nutrices Christianas prorsus foueant sub paena in constitutionibus regni expressa.

13. Vinum quoque crematum Iudaei conficere non debent neque illud aliunde aduehere, sed illud a Christianis tam videlicet Cracouiensibus quam Kazimiriensibus et Stradomiensibus ciuibus emere licebit, idque pro vsu et necessitate eorum, non vero pro diuenditione et propinatione.

14. In rebus furtiuis ordinationi nostrae priori innitendo, decernimus, vt Iudaei per omnia iuxta praescriptum statutorum regni sese conseruent, sub paenis in eisdem statutis descriptis.

15. Decernimus quoque, vt Iudaei iuxta priorem ordinationem nostram emptores quosuis apud Christianos aliquid emere volentès, quacumque arte abducere et euocare non audeant, neque in emporijs vel locis *smeterhaus* dictis, pannicidijs vel alijs publicae mercaturae destinatis, obambulent, sed loco illis assignato sese contineant sub paena carceris.

16. De lanijs vero Iudaicis, quoniam sunt speciales antiquae ordinationes inter lanios Kasimirienses et Cracouienses atque Iudaeos in anno millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto et millesimo quingentesimo secundo factae, decernimus innitendo itidem anteriori ordinationi nostrae, vt Iudaei iuxta easdem ordinationes sese conseruent, ab alijs vero omnibus artificijs prorsus abstineant, praeter vsum suum, idque sub amissione earum rerum et paenis in priuilegio artificum super damnificatores eorum et contrauentores descriptis.

17. In reliquis vero omnibus artificijs et rebus, quae hic specificatae non sunt, pacta antiqua et ordinationem tempore Ioannis Amor de Tarnow factam, ad tempus inferius exprimendum in robore reseruamus.

Quae quidem ordinatio et moderatio nostra nonnisi inter ciues Cracouienses et Iudaeos Kasimirienses idque Cracouiae tantum sese extendere atque ad quinque duntaxat annorum decursum durare debet; quo demum tempore elapso, eam reassumendi, prorogandi et corrigendi facultatem nobis reseruamus: decernentes, vt Iudaei eandem in omnibus obseruent sub paena, vti praemissum est, amissionis et confiscationis rerum et mercium, modo praemisso recipiendarum, si quae contra praesentem ordinationem nostram tractare praesumpserint. Vt autem Iudaei merces, quas ad praesens habent, quamuis hac ordinatione prohibitas, distrahere commodius possint, assignamus eis tempus distrahendi hinc ad festum Natiuitatis sancti Ioannis Baptistae in anno proxime futuro millesimo sexcentesimo vigesimo inclusiue, a quo tempore ordinatio praesens quoad mercimonia obseruari incipiet, quod etiam magistratus competens, cuius interest, seruare et manutenere sub paena

in statutis regni descripta debet. Tum etiam illud magistratus diligenter animaduertat, vt res et merces iustum pretium non excedant, imo exequutionem idem magistratus in contraueniendo iuxta praescriptum constitutionum regni sine intermissione faciat, praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem sigillum regni nostri praesentibus est appressum. Datum Varsouiae feria sexta in vigilia festi sancti Andreae apostoli, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo nono, regnorum nostrorum Poloniae trigesimo secundo, Sveciae vero vigesimo sexto anno. — Relatio reuerendissimi in Christo patris domini Andreae Lipski a Lipie, episcopi Luceoriensis, regni Poloniae vicecancellarij. — Andreas Lipski episcopus Luceoriensis, vicecancellarius regni manu propria. — Ioannes Gumowski mppa.

Kodeks Zaleskicgo, karta 205, str. odwrotna.

892. 1620. die 4. m. Ianuarii, Cracoviae.

Plebiscitum de salario syndici augendo.

Sabatto post festum Circumcisionis Domini proximo, 1620. — Spectabiles domini Christopherus Szober proconsul, Ioachimus Ciepielowski, Adamus Nagot, Lucas Bochorocki, Hieronimus Horlemes, Abraam Ronenberg, Ioannes Cyrus, Stanislaus Rapp, Ludouicus Cromer, Sigismundus Alantse, Georgius Pipan, Hieronimus Bełza, Paulus Hipolit, Daniel Zaidlic, Paulus Celary, Ioannes Visemberg, Nicolaus Pernus, Gregorius Klauswic et Mathias Wonieyski consules Cracouienses, per schaedulas eo in negocio conuocati et in praetorio congregati existentes, consultantes super petito spectabilis domini Christopheri Słowikowski, consulis et sindici Cracouiensis, tam ad senatum, quam ad totam communitatem illato, qui munus sindicaturae se ex salario tam exiguo florenorum videlicet quatuor Polonicalium, qualibet septimana eidem solui solitorum, absque iactura sua magna obire non posse, rationibus sufficientibus deduxit: siquidem huic officio inuigilando causas seu actiones omnes ciuitati intercedentes, tam per se, quam per alios iuris peritos in diuersis subselijs iudiciorum terrestrium, castrensium, ciuilium, spiritualium, sacrae Maiestatis regiae, tribunalitiorum ac comitialium peragendo, attentando et de illis notitiam sufficientem habendo, victum aliunde quaerere non posset, habentesque dignam rationem laborum ipsius fidelium ac sincerarum, senatui et toti reipublicae ciuitatis huius in obeundo hoc munere sindicaturae per annos octo non grauatim praestitorum, quae etiam eidem in aliquot actionibus, bonum publicum seu commune tangentibus, a multis annis determinari desideratis, favente diuina gratia dextre successerunt, atque volentes eundem in futurum eiusmodi praemio promptiorem et alacriorem reddere, intercessioni solenni et consensui speciali honestae communitatis feria secunda post festo solennia Natiuitatis Domini anno proxime praeterito 1619 super id facto, inhaerendo, concordibus votis et sententijs suis concluserunt, mercedem seu sallarium ipsius septimanale augendum esse, prout auxerunt, ita, quod amodo eidem domino sindico ex aerario

ciuitatis per notarium prouentuum ciuilium quolibet die sabbati floreni octo Polonicales, quoad eiusmodi officio sindicaturae fungetur, pro labore ipsius soluentur. Quod quidem salarium idem spectabilis dominus sindicus a spectabili senatu cum ea, qua decet, gratitudine suscepit, seque curam et diligentiam, quam maximam poterit, adhibere velle pollicitus est, vt labore suo sumptum hunc, qui pro ipso expendetur, ciuitati non sine commodo recompenset.

Acta Cons. Crac. 9, str. 296.

893. 1620. die 24. m. Februarii, Casimiriae.

Senatus consultum de plebe ad conciones non convocanda.

Actum feria secunda in vigilia festi sancti Mathiae apostoli. — Spectabiles d. proconsul, consules antiqui et residentes, aduocati et scabini Casimirienses et Stradomienses, cum duodecim viris et senioribus contuberniorum die hodierna in praetorio Casimiriensi congregatis, vnanimi voto, consensu et laudo in posterum perpetuo duraturo concluserunt, vt amodo in posterum communitas ad tractanda publica negotia in praetorium non vocetur, solummodo magistratus, aduocati, scabini, duodecem viri et contuberniorum seniores proposita ad contubernia referent et demum omnia concludere plenam et integram facultatem et potestatem habebunt, praesentis publici laudi vigore.

Acta Consul. Casim. 790, str. 132.

894. 1620. die 13. m. Martii, Cracoviae.

Consules Cracovienses syndico mandant, ut privilegia civitatis inspiciat et conscribat.

Feria sexta post dominicam Invocavit proxima 1620. — Spectabiles domini Abraam Ronenberg proconsul, Adamus Nagot, Christopherus Szober, Stanislaus Rapp, Sigismundus Alantse, Georgius Pipan, Hieronimus Bełza, Paulus Hipolith, Stanislaus Chodowicz, Daniel Zaidlic, Christopherus Słowikowski, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conrat, Christopherus Naymanowic, consules Cracouienses hoc in negocio per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati congregatique existentes, vnanimi voto et sententia sua spectabili domino Christophero Słowikowski, consuli et sindico Cracouiensi commiserunt, quatenus isidem priuilegia ciuitati Cracouiensi seruientia, iuxta regestrum excellentis olim Stanislai Aichler doctoris et ciuitatis huius secretarij, in anno domini 1545 conscriptum, reuideat, denuo conscribat, et si aliqua defuerint, deligenter inquirat. Quod quidem munus spectabilis dominus Christopherus Słowikowski consul et sindicus Cracouiensis vltro ac beniuole se obiturum submisit et declarauit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 298.

895. 1620. die 13. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de victu militibus regiis subpeditando.

Feria sexta post dominicam Inuocavit proxima 1620. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, hoc in negocio per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati congregatique existentes, ac de prouisione victus peditibus S. M. R. in Cerdonia collacatis consultantes, vnanimi voto et sententia sua concluserunt et spectabilibus dominis lonhaeris ciuitatis huius commiserunt [quoniam in aerario ciuitatis iuxta affectationem honoratae communitatis ad praesens pecunia non extat], vt ijdem ex refectionibus dominorum consulum hunc victum praetactis peditibus ad maius ad decursum duarum septimanarum, quousque responsum a S. M. R. super literas transmissas habuerunt, prouideant.

Acta Cons. Crac. 9, str. 298.

896. 1620. die 16. m. Martii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsulem consulesque Cracovienses certiores facit, se praefectum peditum Teutonicorum monuisse, ne cives Cracovienses vexari permittat.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibusque ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Wyrozumiawszy z listu Wier. Wass. ze tam ta niemiecka piechota, ktorą vrodzony hetmąn polny koronny pod ten czas niebespieczenstw na Koronę następuiących, dla bespieczenstwa miasta thamecznego na przedmiesciu zostawił, rozne miesczanom thamecznym krzywdy czyni, daiemy pisanie nasze do starszego pomienioney piechoty, aby onę w dobrym porządku y surowey disciplinie maiąc, przestrzegał tego, iakoby krzywd zadnych y cięszkości nikomu nieczyniła; piszęmy y do wielmoznego woiewody krakowskiego, aby się powagą swą do tego przyczynił, zeby poborcy krakowski y oswiecimski (do ktorych tesz ossobne daiemy pisanie nasze), piechocie tamtey prędką y nieodwłoczną z rest poborowych obmysleli zapłatę, zeby za odniesieniem zołdu swego, w ktory chcęmy, aby to, co za zywnosc przez ten czas przydzie, iei potrącono a przedmiesczanom zapłacono beło, od dalszey obmyslawania iei zywnosci uwolnieni beli tamci ludzie, v ktorych stoią. Zyczemy przytym Vprz. Wass. dobrego od p. Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XVI miesiąca marca, roku Panskiego M DC XX, panowania krolestw naszych polskiego XXXIII, a swedzkiego XXVI roku. — Sigismundus rex.

897. 1620. die 22. m. Iunii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne Iudaeos Cracovienses vexare permittant.

Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Vwazaiąnc tho, zeby za tym swiezo z tego swiata zesciem wielmoznego woiewody krakowskiego, zydzi krakowscy od ludzi swowolnych przez gwałth iaki vciązeni y vcisnieni nie beli, chcemy to miec po Wier. Wass. abyscie miasta thamecznego obywatelom surowemi edictami zakazali, iakoby zadnych krzywd, gwałtow y przykrosci pomienionym zydom nieczynili y owszem onych przy takowym, w iakim ich prawo pospolite miec chce, bespieczenstwie y pokoiu zachowali, czego dozor poruczelizmy pod ten czas vrodzonemu wielgorządcy krakowskiemu. Dogodzą w tym Wier. Wass. woli naszey y rzecz powinnosci swey nalezącą vczynią dla łaski naszey. Dąn w Warszawie dnia XXII miesiąca czerwca roku Pańskiego M DC XX, panowania krolestw naszych polskiego XXXIII a swedzkiego XXVII⁰. Sigismundus rex. — Iac. Zadzik secr. M. r.

Oryginał papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta pieczęć pokojowa.

898. 1620. die 30. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de inventario armamentarii civilis conscribendo.

Feria tertia in crastino festi ss. Petri et Pauli apostolorum, 1620. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, die hodierna hoc in negocio per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati congregatique existentes, concluserunt et sanxerunt, quatenus spectabiles domini lonhaeri ciuitatis huius armamentarij ciuilis inuentarium faciant et dominis armamentarijs nempe spectabilibus dominis Ioanni Visemberg et Paulo Celary iuxta illud ipsum inuentarium reddant. Ad quem (s) quidem inuentarium conficiendum ad praefatos dominos lonhaeros spectabiles dominos Gregorium Klausnic et Christopherum Naymanowicz collegas suos (s).

Acta Cons. Crac. 9, str. 299.

899. 1620. die 5. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de moeniis civitatis perlustrandis reficiendisque.

Feria quinta post festum Omnium Sanctorum Dei. — Spectabiles domini Christopherus Naymanowicz proconsul, Ioachimus Ciepielowski, Adamus Nagot, Ioannes Cyrus, Stanislaus Rapp, Hieronimus Bełza, Ludouicus Cromer, Paulus Hipolit. Stanislaus Chodowicz, Paulus Cellary, Stanislaus Conrad, Gregorius Klauswic consules Cracouienses, die hodierna hoc in negocio per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati congregatique existentes et super modernis periculis a Scitis fere toti regno ac praecipue ciuitati Cracouiensi ad praesens imminentibus, consultantes, vnanimi voto et sententia sua spectabilibus dominis collegis suis Nicolao Pernus et Mathiae Wonieyski [cum vniuersi huic negocio alijs reipublicae ciuitatis huius munijs distenti, vacare non possint] plenam et omnimodam facultatem et potestatem concesserunt et omnino dederunt, quatenus ijdem sine quauis renitentia et contradictione quarumuis personarum omnia moenia seu propugnacula circumcirca ciuitatem reuideant et prospiciant, ac omnia impedimenta, tam in moeniis, quam in propugnaculis, si quae apparuerint, deijciant ac prorsus libera faciant, et quae pro deffenssione ac munitione moeniorum ciuitatis [facta cointelligentia cum cuiusuis generis artificibus ad id pertinentibus], aedificent, restaurent ac constituant, eaque omnia, quae praesens necessitas exposcerit, debite prouideant ac perficiant. Quod quidem munus sibi impositum, praefati spectabiles domini amore reipublicae ciuitatis ducti, pro virili obeundum vltro ac beniuole se submiserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 301.

900. 1621. die 4. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae officialibus quibusdam rationes civitatis Cracoviensis perscrutandas committit.

Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Venerabilibus et generosis Thomae Oborski suffraganeo, Andreae Łukowski canonicis Cracouiensibus, Gabrieli comiti a Tarnow capitaneo Cracouiensi, Stanislao Witowski vexillifero Lanciciensi, arcis nostrae Cracouiensis magno procuratori, Melchiori Michałowski tribuno Lublinensi, Ioanni Rogozinski burgrabio arcis Cracouiensis et secretario nostro, deuote et fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Venerabiles et generosi, deuote et fideliter nobis dilecti! Cum omnis bene administrandarum ciuitatum ratio in eo potissimum consistat, vt ij, qui ciuitatibus praesunt, summa diligentia et opera prouideant, quo prouentus annui aliaque emolumenta ciuitatis, quae publicae vtilitati atque commoditati deseruire debent, salua et integra conseruentur bonaque fide administrentur,

neue vlla ratione priuatis aliorum vsibus quicquam inde applicetur: hinc fit, vt ciuitatum quoque nostrarum, quae immediate imperio nostro parent et inprimis ciuitatis nostrae Cracouiensis primariae, in qua potissimum maiestatis nostrae regiae conspici decus debet, bono publico consultum esse velimus, atque eo fine negotium exigendarum eiusdem ciuitatis rationum magnifico olim Nicolao Zebrzydowski palatino et generali Cracouiensi Sniatynensique nostro capitaneo et plerisque ex Deuotionibus et Fidelitatibus vestris ac olim generoso Petro Kochanowski secretario nostro duobus circiter ab hinc annis demandaueramus. Verum cum propter interuenientem suprascriptorum duorum commissariorum mortem et alia certa impedimenta superior illa commissio suum effectum sortita non sit, nos inhaerendo et huic priori commissioni et constitutionibus regni, tam recentioribus in aliquot generalibus comitijs ad intercessionem nunciorum palatinatus Cracouiensis promulgatis, quam antiquis diui olim Sigismundi Augusti millesimi quingentesimi sexagesimi quinti, sexagesimi sexti et septimi, Deuotionibus et Fidelitatibus vestris, quarum fides, integritas et in rebus gerendis dexteritas diligenter admodum nobis commendata est, hoc idem negotium exigendarum rationum de prouentibus publicis dictae ciuitatis Cracouiensis committendum esse duximus, vti quidem committimus praesentibus literis nostris, hortantes atque mandantes, vt communicato inter se consilio, captatoque tempore aliquo certo et competenti, vocatis ad sui praesentiam per literas innotescentiae cum magistratu et consulibus, tum quaestoribus aerarij vulgo lonheris appellatis et senioribus contuberniorum eiusdem ciuitatis Cracouiensis, ibidem ad praetorium descendant atque inprimis librum rationum tam perceptorum quam expensorum exhiberi sibi faciant, tum de singulis censibus et reditibus tam ex locatione domorum, officinarum, macellorum, aliorum locorum publicorum, quam etiam ex contributionum et vectigalium partim vero constitutione anni millesimi quingentesimi octuagesimi noni liberaliter a nobis pro reficiendis muris eiusdem ciuitatis concessorum, exactione atque aliunde prouenientibus diligenter inquirant, rationes omnium et singulorum perceptorum et expensorum iam inde a tempore faelicis coronationis nostrae incipiendo ab ijs, qui huic rei praefuerunt aut etiam nunc praesunt, sedulo exigant, et si quid forte ex publicis hisce prouentibus in alios vsus quam publicos conuersum apparuerit, vel si qui in rationibus huiusmodi reddendis defecerint aut inde quid reliquum penes se habuerint, id totum vt integre ab illis restituatur atque de eo plene satisfiat, prouideant, tum quoque de alienationibus fundorum ciuilium a magistratu factis, diligentem inquisitionem faciant, ac denique, quid in reficiendis muris erigendisque eiusdem ciuitatis propugnaculis hactenus ab illis praestitum animaduertant, omniaque, quae ad bonum publicum et incrementa eiusdem ciuitatis partim vero aerarij publici accomodata esse iudicauerint, sententia sua commissoriali cognoscant eaque omnia pro vlteriori declaratione nostra ad nos cum sufficienti informatione remittant. Absentia vnius, duorum aut trium huic rei non obstante. Facturi idipsum pro gratia nostra et ex debito officiorum suorum. Datum Varsauiae die quarta mensis Februarij, anno Domini M DC XXI, regnorum nostrorum Poloniae XXXIV, Sueciae XXVII. Sigismundus rex. — Petrus Gembickj s. R. M.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową poniżej tekstu wyciśniętą.

901. 1621. die 19. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut caveant, ne pretium aureorum et thalerorum augeatur.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniaeque nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles ac famati, fideliter nobis dilecti! Dochodzi nas to, ze tak czerwone złote iako y talery wyższą ceną niektorzy iusz vdawaią, nizli przeszłego seymu constitutia mieć chce. W czym iż wielka rzeczypospolitey szkoda dziać by się musiała, chcemy to mieć po W. W. abyscie pod iurisditią swoią pilnie tego przestrzegali y executią nad przestępcami bez folgi wszelakiey dobra confiscuiąc czynili, gwoli czemu też rossyłamy vniuersały nasze. Co vczynicie W. W. z powinności swey dla łaski naszey. Dan w Warszawie dnia XIX miesiąca lutego, roku Pańskiego M DC XXI, panowania krolestw naszych polskiego XXXIV a szwedzkiego XXVIII. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, wyciśniętą po stronie adresowej.

902. 1621. die 18. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de numero vigilum nocturnorum augendo.

Actum feria secunda in crastino dominicae Reminiscere, anno Domini 1621. — Spectabiles domini Christopherus Szober, Adamus Nagoth, Nicolaus Zalassowski, Abrahamus Ronnenbergk, Stanislaus Rapp, Sigismundus Alantsee, Georgius Pipan, Hieronymus Bełza, Paulus Hyppolit, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Gregorius Klausuic, Matias Wonieyski et Christopherus Naymanowicz, consules Cracouienses hoc in negocio per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati congregatique existentes, vnanimi voto et sententia sua concluserunt, ad duodecem vigiles nocturnos seu pedites ciuitatis huius, octo adiungendos, ita vt viginti ex integro sint, quibus solutionem ex aerario ciuili iuxta consensum honoratae communitatis designauerunt. His decem adiunctis ad festa Paschalis saltim connumerandis salarium assignauerunt septimanatim per grossos triginta sex, ab hoc vero tempore prout et prioribus per solidos centum; rothmagistro vero seu praefecto illorum Ioanni Czarnecki florenos quatuor septimanatim ex aerario ciuili soluendos concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 303.

903. 1621. die 29. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de numero peditum augendo.

Actum feria 2da in crastino dominicae Iudica, a. 1621. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, hoc in negotio per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati concluserunt, inhaerendo consensui honoratae communitatis, vt ad viginti pedites decem adiungantur, ita vt simul iuncti triginta sint vestiti sumptu ciuitatis.

Acta Cons. Crac. 9, str. 304.

904. 1621. die 20. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut civitatis defendendae gratia exercitum pedestrem conducant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Acz rozumiemy, że Wier. W. vwazaiąc, co pod teraznieisze rzeczypospolitey niebeszpieczne czaszy na pilnym mieyscza tamtego opatrzęniu nalezy, poczuwacie się w powinnosci swey w chowaniu y trzymaniu piechoty, iako na opatrzenie bram mieyskich, tak też na pohamowanie wszelakiey sweiwoli, o ktorą przy tak wielgim miescie nie trudno, iednak chcielismy dac to piszanie nasze do Wier. W. napominaiąc W. W. abyscie piechotę wedle zwyczaiu dawnego chowali, ktora gdy się złączy pod wszelaki przypadek z piechotą vrodzonego starosty krakowskiego, snadny moze wstręt uczynic wszelakiemu swowolenstwu. Nic nie wątpiemy, że w tym wygodzicie iako wolei naszey tak tesz y potrzebie samey. Zyczemy przytym W. W. dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XX miesiąca maja roku Panskiego M DC XXI, panowania naszego polskiego XXXIV, szwedzkiego XXVIII. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

905. 1621. die 14. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de controversiis.

Actum feria quarta postridie festi s. Margaretae virginis. — Spectabiles domini Hieronymus Bełza proconsul, Ioachymus Ciepielowski, Adamus Nagoth, Christopherus Szober, Hieronymus Horlemes, Abraham Ronenberg, Ioannes Cyrus, Sigismundus Alantse, Nicolaus Pernus consules Cracouienses,

considerata nimia aduocatorum seu procuratorum causarum Maydeburgensium huius ciuitatis in porrigendis ad causas controuersiis licentia, cum graui et ingenti principalium suorum iactura et damno, obuiando eiusmodi licentiae concluserunt et vnanimi voto constituerunt, quatenus iidem procuratores omnes Maydeburgenses, cuiuscunque conditionis sint, causas coram officio seu magistratu praesenti consulari tractantes et peragentes, controuersias ad causam quamcunque seruientes, in triduo ad cancellariam seu acta officij sui consularis offerrant et porrigant. Quod si eorum aliquispiam ordinationi praesenti contrauenerit, is toties, quocies suprascriptas controuersias intra concessum tempus non reddiderit, conditionique huic contrarius extiterit, eundem paena decem marcarum irremissibiliter succumbenda, puniri debere autoritate officij sui consularis decreuerunt concluseruntque, prout praesentium tenore decernunt concluduntque.

Acta Cons. Crac. 35, pag. 30.

906. 1621. die 17. m. Septembris, Cracoviae.

Proconsul et consules Cracovienses ianitoribus mandant, ut portas urbis ipsimet claudant.

Actum feria sexta ante festum s. Mathaei apostoli et euangelistae proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses autoritate officij consularis, accersitis et conuocatis ad se in conspectum officij sui omnium ciuitatis huius portarum clauigeris seu portulanis, iisdemque personaliter comparentibus serio praeceperunt et demandauerunt, quatenus exnunc et amodo portas ciuiles per se ipsi praesentes, non autem per famulos suos aut quempiam alium claudant aperiantque idque sub paena marcarum quatuordecem irremissibiliter toties, quoties aliquis eorum ea praesumpserit, officio praesenti consulari per eum succumbenda.

Acta Cons. Crac. 35, pag. 52.

907. 1621. die 25. m. Septembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae legatum suum Cracoviam mittit, ut cum proconsule consulibusque Cracoviensibus de munitione civitatis deliberet.

Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Isz niebespieczęstwa od pogan y scianey węgierskiey niemałe nasz y rzeczpospolitą zachodzą, a na dobrym opatrzeniu

miasta naszego stołecznego Krakowa y na pilnosciey vrzędowy koło niego sieła należy, dlatego za swiezemi tego niebespieczęstwa ponowami, possiłamy do Wier. W. vrodzonego Samuela Targowskiego, secretarza naszego, ktory wolą nasze w tey sprawie Wier. W. opowie. Dacie mu Wier. W. całą wiarę. Zyczymy zatym Wier. W. dobrego od pana Boga zdrowia. Datum w Warszawie, die XXV mensis Septembris, anno Domini MDCXXI, regnorum nostrorum Poloniae XXXIV, Sueciae vero XXVIII. Sigismundus rex.

Oryginał papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

908. 1621. die 12. m. Novembris, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de aditu ad civitatem Hungaris praecludendo.

Actum feria sexta in crastino festi s. Martini pontificis.

Ad officium et acta consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Ostrowski, ministerialis terrarum regni generalis et officij aduocatialis Cracouiensis protunc bedellus iuratus, in vim fidelis relationis suae recognouit, quod mandato et iussu spectabilium dominorum proconsulis et consulum Cracouiensium die hodierna in quatuor solitis fori publici locis cum sono tubae voce sonora publicauerit, ne vllus tam ex ciuibus quam incolis Cracouiensibus, Vngaros vndecunque venientes sine sufficienti magistratus attestatione in domum suam suscipere sub paena capitis super contrauentore huius inhibitionis extendenda, his praesertim pestiferam suspicionem praeseferentibus temporibus, audeat.

Acta Cons. Crac. 35, pag. 76.

909. 1621. die 15. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de novo sigillo civitatis conficiendo.

Actum feria secunda ante festum s. Helisabethae proxima, anno Domini 1621. — Spectabiles domini Mathias Wonieijski proconsul, Christopherus Szober, Stanislaus Rapp, Ludovicus Cromer, Sigismundus Alantsee, Christopherus Słowikowski, Ioannes Wisembergk, Nicolaus Pernus, Gregorius Klausuic, die hodierna hoc in negotio per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, matura eo in negotio habita deliberatione, illudque potissimum considerando, vrbis huius primariae splendorem per amplitudinem sui stemmatis inter alia ornamenta non solum apud suos et magnates, sed etiam apud exteros ante hac creuisse, nunc vero per quandam imminutionem eiusdem ornamentum vrbis imminutum esse, amore vrbis eius inflammati, vt ea quam maxime per diligentiam suam ornetur et amplietur atque pristinum decorem rursus resumat, vnanimi voto suo nullo refra-

gante concluserunt et constituerunt, vt insigne siue sigillum ciuitatis, quod ciuitati tanquam metropoli pro singularibus meritis in rempublicam cum stupore omnium concessum est, tres turres rubeas cum affixa corona tanquam signo metropolitanae et primariae regni Poloniae vrbis exprimens, conficiatur et quam primum fieri potest, procuretur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 307.

910. 1621. die 16. m. Novembris, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de itinere in Hungariam prohibendo et de ordine publico servando.

Actum feria tertia post festum s. Martini pontificis proxima.

Coram officio consulari Cracouiensi personaliter comparens prouidus Stanislaus Ostrowski, ministerialis terrarum regni generalis, in vim fidelis relationis suae recognouit, quia iussu spectabilis senatus Cracouiensis infrascripta in quatuor fori publici locis solitis, tum in platea castrensi atque extra portam s. Nicolai cum sono tubae, voce sonora publicauit ad omniumque notitiam deduxit tenore tali: Pp. wiedzcie o tym, że z roskazania IchMci pp. burmistrza y radziec krakowskich zakazano: naprzod, aby miesczanin zaden vrzędowi się nieopowiedziawszy, nie ważył się do Węgier pod vtraceniem swego gardła y maiętności iachać; druga, aby takze do domu swego z Węgier się wracaiąc imo (s) wiadomość vrzędową nie wchodził, w czym domowniki ich pod tymże karaniem vrząd przestrzega y napomina. Trzecia, aby się żaden z Węgier albo z gor iadący gdzie indziey, nisly iedno pod Kazimierzem tu v Krakowa pod vtraceniem takze zdrowia swego przeiezdzac (s). Czwarta, iz nikogo do miasta bez vrzędownego swiadectwa nie pusczą, oznaymuie; a ktoby sie vpornie wazył wniść, taki na swym gardle karany będzie. Piąta, aby każdy gospodarz pod winą dwoiaką 14 || grzywien pierwey niżeli siedm dni wynidą, błoto przed domem swym będące wywiozł, a napotym, aby zaden wszelakich plugastw z domu pod tąż winą wylewać się tak nocnym iako y dniowym sposobem nie ważył.

Acta Cons. Crac. 35, pag. 78.

911. 1621. die 22. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de provisoribus peste infectorum constituendis.

Actum feria secunda ante festum s. Catharinae virginis proxima, 1621. — Spectabiles domini Mathias Wonieyski proconsul, Ioachymus Ciepielowski, Adamus Nagoth, Christopherus Szober, Hieronymus Horlemes, Nicolaus Zalassowski, Abraham Ronnebergk, Stanislaus Rapp, Sigismundus Alantsee, Georgius Pipan, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt et Gregorius Klausuic, consules Cracouienses die hodierna hoc in negocio per schaedulas legitime conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, ani-

maduertentesque, quod in ciuitate hac primaria pestilentiae virus paulatim serpat viresque de die in diem magis huius infectionis per negligentiam et temeritatem incolarum crescant, obuiando, ne ii, qui eiusmodi pestilentiae curam habent seruitiisque ciuilibus dediti sunt, inficiantur, constituerunt votis suis mediantibus, eligendos esse duos prouisores siue aduocatos, qui eam curam infectionis habeant, domos pestiferas curent, habitantes ibidem victu et amictu prouideant, ipsique eam pestilentiam pro viribus euitent, atque in omnibus iuxta iuramentum per illos praestandum de fideli opera conseruent. Quibus et salarium per vnam marcam Polonicam singulis septimanis vnicuique eorum dandum esse concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 308.

912. 1621. die 11. m. Decembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, dent operam, ne moneta adulterina Silesiaca a civibus Cracoviensibus accipiatur.

Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Zrozumielismy z pisania Wier. Wasz. że v niektorych miesczan krakowskich w vrtach summę pewną pieniędzy vrodzony starosta chęcinski zabrał; nie tayną iest W. W. constitucia o wnoszeniu obcey monety vczyniona, rozkazalismy, żeby ludzi takich, ktorzy pieniądze z Sląska fałszywe przywożą, wszędzie aresztowano, a mianowicie pomienionemu staroscie poruczylismy to staranie, aby na celnych komorach przestrzegał w tey mierze szkody rzeczypospolitey, daiemy iednak pisanie nasze do niego, żeby te pieniądze miał w sequestrze do tąd, aż dalsza w tey mierze nastąpi nasza z strony tych pięniędzy informatia. A iż się barzo zagęściły te vrty czeskie ku wielkiey rzeczypospolitey szkodzie, rozesłalismy vniwersały nasze, żeby nigdziey brane y vdawane niebyły: zaczym y po W. W. mieć chcemy, żebyscie pilnie tego przestrzegali, iakoby ta fałszywa moneta cudzoziemska a mianowicie vrty sląskie, ktore w dobroci srebra barzo małą wagę maią, vdawane y w tak wielkiey cenie, na iaką ie prywatni ludzie dla zyskow swych wyniesli, brane niebyły, y owszem ci, ktorzyby przeciwko prawu w tey mierze opisanemu, y woli naszey wykroczyli, zeby bez surowego karania niezostali. W czym wszytkim przestrzegać niezaniechaią Wier. Wasz. publicowawszy tę wolą naszę, iako szkody rzeczypospolitey, tak y rozkazania naszego. Zyczymy przy tym W. W. dobrego od p. Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XI miesiąca grudnia, roku panskiego M DC XXI, panowania naszego polskiego XXXIV, szwedzkiego XXVIII. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

913. 1622. die 14. m. Martii, Cracoviae.

Advocatus et scabini Iuris supremi Magdeburgensis in castro Craco-viensi militum confoederatorum expediendorum gratia subsidium porrigunt.

Actum feria secunda in crastino dominicae Iudica anno Domini 1622. — Spectabiles ac honorati aduocatus prouincialis et scabini Iuris suppremi Maydeburgensis castri Cracouiensis, inhaerendo laudo vnanimi tam senatus spectabilis quam et communitatis totius inclytae huius vrbis, in praetorio Cracouiensi die 8 Martij anni currentis 1622 ex parte expediendorum militum confoederatorum concluso illudque considerando, quod ipsimet iure ciuili obtento, ciuitate fruantur et negociationes suas exerceant bonaque in ciuitate possideant, ideo ipsi quoque pro posse et sorte sua ex bonis suis in ciuitate possessis, certam quotam pecuniae in regno currentis per honoratos Samuelem Cyrum et Nicolaum Pipan, collegas suos ad cistam eiusmodi collectioni per ciues Cracouienses faciendae destinatam, deposuerunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 314.

914. 1622. die 30. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae capitaneo Cracoviensi mandat, ne cives Cracovienses in iudicium castrense vocare permittat.

Vrodzonemu Gabrielowi hrabi z Tarnowa, staroscie naszemu generalnemu krakowskiemu, wiernie nam miłemu. — Zygmunth III z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąże lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie y szwedzky, gotski, vandalski dziedziczny krol. Vrodzony, wiernie nąm miły! Częste nas skargi dochodzą od miesczan naszych krakowskich, isz przesz vrząd grodzky Wiernosci Twey do nienależnego sobie sądu pociągani y do sprawowania się przimuszani bywaią. Iakosz y teraz wzięlismy tę wiadomość, isz niektorzi obywatele woiewodztwa krakowskiego, a mianowicie vrodzony Mikołay Vieysky, komornik ziemie krakowskiey, pewnych miescząn krakowskich do vrzędu Wier. Twey, a to strony exequowania constituciey w roku 1620 uczynioney, zapozwali, ktorato constitucia aczkolwiek na seymie mianowanym stanęła beła, isz iednak na blisko przeszłym seymie dla wielkiego miesczan vciążenia podniesiona beła y szacunek rzeczy wszystkich commissarzom wysadzonym (ktorzi na pewny czas do dworu naszego dla odprawienia tego szacunku stawić sie maią, iakośmy przedtym do Wier. T. pisali) w moc podany iest y constitucia na seymie mianowanym uczyniona, do executiey zadney dotąd nie przizsła, napominamy przeto Wier. T. abyś weyrzawszy w to, isz miesczanie naszy krakowscy vrzędowi Wier. T. niepodlegaią y constitucia ta, ktorą ich do vrzędu Wier. T. pociągaią, poslednieyszą constitucią iest podniesiona, onych od przenagabania takowego bronił y nic mimo prawo w tey mierze sobie niepostępował; a iesliby w czym

uciązenie w vrzędzie Wier. T. mieli, appellatiey do nas y sądu naszego onym nie bronił. Co uczynisz Wier. T. dogadzaiąc iako woley y ządaniu naszemu tak y słuszności samey. Ktoremu zatem dobrego od pana Boga zdrowia zyczymy. Dąn w Warszawie dnia XXX⁰ miesiąca maia, roku panskiego M⁰ DC⁰ XXII⁰, panowania naszego polskiego XXXV⁰, szwedzkiego XXVII⁰ roku. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

915. 1622. die 6. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Actum sabbato ante festum s. Laurentij martyris proximo, anno Domini 1622. — Spectabiles domini Gregorius Klausnic proconsul, Georgius Pipan, Mathias Wonieyski et Fabius dell Benico, consules Cracouienses, sicut antea aliquoties ita et die hodierna infrascriptae ordinationis causa sanciendae per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, eo in matura deliberatione habito, quod [diuina sic permittente gratia], pestis in ciuitate hac de die in diem maius capiat incrementum onusque infectionis suae profusius diffundat, ita vt ciues et sedes suas paternas linquere et tutiora loca conseruandae valetudinis causa quaerere cogantur, magistratui autem interest id potissimum praeuidere, vt virulento eidem malo publice serpenti omni conatu occuratur, vt ne per eiusmodi ciuium et incolarum ciuitatis discessum, ciuitas haec inclyta et primaria regni metropolis aliquod periculum [quod Deus auertat] subeat vel insolentium rapinae exponatur domusque latrociniis vastentur, ecclesiae atque thesauri earum expilentur: ideo obuiando his insolentijs maleuolorum securitatique publicae consulendo, talem tempore hoc toto periculoso duraturae eiusdem infectionis ordinationem boni regiminis causa sanxerunt et concluserunt. Inprimis dominum proconsulem, quem ordo muneris sui obeundi tanget, vel ipsum per se vel per alium quempiam ex ordine tamen consulari munus suum obire et magistratum consularem administrare debere concluserunt. Cum vero eo tempore maior cura tam in mitigando eo pestilentiae malo saluteque hominum conseruanda, quam et securitate ciuitatis prouidenda non sine graui periculo et iactura rerum suarum per eundem dominum proconsulem nunc et pro tempore existentem impendatur, idcirco eidem in solatium laborum ipsius septimanatim sex florenos Polonicales, dominis vero consulibus, quicunque domino proconsuli hac iniquitate temporis praesto adesse voluerint, [facta tamen declaratione et submissione sua] quatuor floreni similiter septimanatim ex aerario publico ciuitatis dandos esse assignauerunt. Notario autem hic mansuro vel in locum sui idoneam personam hoc tempore collocaturo, septimanale salarium per quatuor florenos dandum esse; ille vero vel substitutus ipsius domino proconsuli protunc existenti, in causis securitatem ciuitatis tangentibus, praesto adesse atque ea, quae opus fuerint pro temporis exigentia, in librum seorsiuum conscribere et connotare tene-

bitur. Capitaneo praetoriano curam praetorii et haydonum habituro loco rothmagistri ciuilis Ioannis Czarnecki [qui hoc tempore periculoso inscio magistratu Iaroslauiam migrauit, nullaque obsequia ciuitati ob discessum suum praestat] salarium septimanale quatuor florenorum dari debere; ille vero tam ea, quae praetorii commodum et securitatem tangent, curare, quam et haydonum curam gerere, illis praeesse atque eos pro necessitate temporis, quocunque opus fuerit, dirigere debebit ac tenebitur curabitque, vt hac administratione sua securitas omnimoda ciuitatis esse queat, domos praeterea pestiferas visitare, dum et quando dominus proconsul mandauerit, illas claudere tenebitur; sagittariis quippe, qui domino proconsuli semper assistere tenebuntur et quorum prouentus forenses suspecto hoc tempore cessare coacti sunt, vt victum sibi hisce diebus, quibus a custodia domini proconsulis vacabunt, prouideant, quindecem grossos septimanatim ex aerario ciuili dari censuerunt. Similiter et famulis praetorii, lictoribus et nocturno domini proconsulis custodi considerata penuria annonae et victus, salarium augendum esse, illorumque vnicuique in septimana per florenum vnum et grossos sex numerari debere constituerunt, qui ex isto salario victum sibi illis diebus, quibus a mensa domini proconsulis arcebuntur, prouidere debebunt. Deinde quoniam interest, vt publica pax et tranquillitas potissimum hoc tempore conseruetur, insolentibusque via insolentiarum praecludatur, concluserunt triginta haydones tempore hoc fouendos et sumptu publico suscipiendos esse, atque quindecem eorum interdies cum suis pixidibus et bombardis plateas ciuitatis vbique perlustrare, insolentes domino proconsuli deferre, pacemque et securitatem publicam pro posse custodire, alios vero quindecem de noctu similiter cum pixidibus et suis bombardis accensis etiam et pullulantibus lignis, fornices et institas ciuium clausas reuidere, per vicos atque plateas ciuitatis deambulare, insolentes compescere, tumultus mitigare atque omnimodo securitati publicae prouidere iniunxerunt. Quibusquidem triginta peditibus pro labore et vigilia eorum hebdomadatim per (s) numerandos esse. Porro vt hominum labe eiusmodi pestilentiae infectorum cura habeatur, victus iisdem sufficiens pro necessitate suppeditetur, concluserunt eligendos esse prouisores eiusmodi tres vel quatuor, qui onus curandae valetudinis humanae victu et alia prouisione necessaria habeant, atque iis salarium septimanale iuxta arbitrium domini proconsulis dari debere statuerunt. Quiquidem super veram officii sui administrationem, iuramentum dominis consulibus ante omnia praestare tenebuntur. Vt autem pauperes per ciuitatem non vagentur, pestisque, quae ex fame potissimum initium sumpsisse videtur, per eiusmodi vagos non extendatur, sanxerunt, eligendos esse aduocatos pauperum quatuor adminimum, qui eiusmodi vagantes a ciuitate pellant, infirmos vero ad destinatum s. Sebastiani locum deducant. Quibus quidem praestito tamen per eos fidelitatis iuramento, salarium septimanatim per grossos decem octo dari debere constituerunt. Ad efferenda tandem cadauera sepulturamque mortuorum praestandam, suscipiendos esse quinque vespillones dictos *grubarze*, qui induti vestes lugubres, omnes mortuos sepulturae tradere eruut adstricti. Pro quo labore singulis eorum ex praetorio hebdomadatim per florenum vnum Polonicum soluetur. Caeterum si solutio suprascripta iisdem ex aerario ciuili praestari non poterit, aliunde pecuniam acquirendi tam do-

mino proconsuli nunc et pro tempore existenti, dominisque collegis secum hic manentibus, quam officialibus aerarii ciuilis plenam ac omnimodam dederunt et contulerunt facultatem, qui successu temporis ex aerario eisdem ciuili persolui et restitui debebit. In reliquis denique punctis et articulis, bonum regimen tempore hoc concernentibus, ne quid ad bonum ordinem conseruandum desideretur, ordinationem tempore eiusmodi pestis obseruandam annis suprascriptis omnibus, potissimum vero 1543 et 1599 reassumpserunt et approbauerunt, atque eam ordinationem a die hodierna initium suum sumere debere concluserunt.

Post quam ordinationem modo praemisso factam, spectabilis Sigismundus Alantsee consul Cracouiensis declarauit et submisit se, hoc toto tempore suspectae pestilentiae in ciuitate mansurum dominoque proconsuli in omnibus causis et actionibus publicis, dum accersitus per sagittarium fuerit, pro rei exigentia praesto adfuturum.

Acta Cons. Crac. 9, str. 319.

916. 1623. die 3. m. Ianuarii, Cracoviae.

Promulgatio mandati regii de praeceptis peste grassante observandis.

Actum feria tertia post festum Circumcisionis Domini Iesu Christi proxima. — Veniens personaliter ad acta consularia Cracouiensia prouidus Stanislaus Ostrowsky, ministerialis terrarum regni generalis, in vim fidelis relationis suae recognouit, quia ad mandatum spectabilis domini proconsulis Cracouiensis in quatuor fori publici locis voce sonora cum tubicine infra sequentia omnibus ad notitiam deduxerit et publicauerit, vt sequitur:

Bvrmistrz y rada miasta stołecznego Krakowa wszytkim w obec, ktoregokolwiek stanu ludziom, wiadomo czyniemy, iż zabiegaiąc niebespieczenstwu, ktoreby za nieopatrznością iaką na Nowy Rok z przeszłych morowych chorob na miasto to przypaść mogło, za wolą y roskazaniem krola Iego Mci pana naszego miłościwego, przykazuiemy to z vrzędu naszego, aby każdy w domach, kamienicach, iakichkolwiek mieyscah powietrzem morowym od Pana Boga nawiedzonych, mieszkaiący y rzeczy swe iakiekolwiek tam podeirzane dla tego niebespieczenstwa maiący, od dnia dzisieyszego, ilekolwiekby się mroz podał, one bądzto na dachy, ogrody lub to mieysca na to pod niebem sposobne, ku wyczysczaniu y wysuszaniu ich z teyze zarazy na drągach, kiiach albo zerdziach ostroznie wykładał. Na co dla dozoru lepszego deputuiemy pewne stateczne osoby, ktorzy z vrzędu takowego porządku doglądać bendą; a gdzieby sie ktokolwiek vporny y roskazanie krola Iego Mci y vrzędowe lekce powazaiący znalasł, y rewidowacby takowych rzeczy nie dał, takowy vtraceniem dobr wszytkich y wygnaniem z miasta, albo gdzieby dobr takowych nie miał, na gardle karany będzie. Zakazuiemy y to, aby zadnych rzeczy, iako sukien, chust wszelakich na wendetę nosić, ani po mieście chodząc przedawać nikt sie nie ważył aż do swięta naświętszey

Panny Maryey Gromniczney bliskiego, bo ktoby sie temu sprzeciwił, takowy srogo karany będzie.

Co aby każdemu było wiadomo, opowiada się wszytkim.

Acta Cons. Crac. 35, pag. 199.

917. 1623. die 9. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de medicamentis hominibus peste infectis gratis offerendis.

Actum feria quinta ante festum s. Martini pontificis proxima 1623. — Spectabiles domini Mathaeus Grusczyński proconsul, Christopherus Szober, Hieronymus Horlemes, Nicolaus Zalassowski, Abrahamus Ronnebergk, Stanislaus Rab, Sigismundus Alantsee, Georgius Pipan, Daniel Zaidlic, Christopherus Słowikowski, Paulus Cellari, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Georgius Biderman, Ioannes Kotlicki, consules Cracouienses in negocio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi pleno in numero congregati existentes, maturaque deliberatione de serpenti pestiferae luis per ciuitatem malo habita, illudque potissimum considerato, quod homines plerique Dei permissu eius pestiferi veneni sentina infecti, per medicinas aliaque salubria praeparata ex hoc calamitoso et afflicto pestilentiae statu eripi et pristinae sanitati suae restitui possint, quas medicinas cum iisdem ob periculum ciuitatis sumptu proprio prouidere non possunt, magistratui autem interest, ne per improuidentiam atque defectum medicamentorum tot homines mortis faucibus destinentur, ciuitasque futuro exposita periculo, ciuibus suis priuetur, ideo vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, in ea parte afflictae eorum hominum conditioni succurrendum et obuiandum in talique statu existentes ciues et incolas suos medicamentis atque omnibus apothecae necessariis sumptu publico aerarii ciuitatis prouidendos et adiuuandos esse. Vt autem cura et opera solertior circa eosdem homines haberi possit, constituerunt chyrurgum vnum et duos contubernales [prout necessitas ipsa postulauerit], sumptu similiter aerarii ciuilis conducendos, illisque salarium per decem florenos Polonicales (s) metus pro temporis necessitate competens assignandum esse. Quemquidem chyrurgum contubernium chyrurgorum Cracouiensium magistratui praesenti die hodierna ad solis occasum, pluresque pro exigentia rei iuxta arbitrium d. proconsulis pro tempore existentis, praesentare tenebuntur. Si vero praesenti conclusioni et mandato suo satisfacere et ciuitatem in tam praegnanti necessitate, cuius res atque totius regni agitur, adiuuare noluerint, extunc magistratui suo et domino proconsuli nunc et pro tempore existenti, liberum erit socium vnum et duos artis chyrurgicae peritos, aliunde accersere, qui in eo casu ciuitati operam suam praestare hominesque pestiferae contagioni expositos, seruitiis suis adiuuare possit. Quiquidem socius modo praemisso per officium suum repertus, ad ius ciuitatis sine vlla solutione admitti debebit, artificiumque suum chyrurgicum extra contubernium chy-

rurgorum libere et sine vlla perhorrescentia contubernalium exercere neque ab iisdem chyrurgis vllo modo sub grauissima poena sua irremissibiliter officio praesenti luenda, in tractando eodem artificio tam per se, quam per submissas quasuis personas impediri poterit. Si autem praedictus socius chirurgicus boni regiminis causa contubernium vltro ingredi voluerit, extunc ab iisdem contubernalibus sine ulla solutione circa susceptiones praestari solita, ad contubernium admitti debebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 329.

918. 1624. die 23. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario proconsulum augendo.

Actum feria sexta ante dominicam quadragesimalem Inuocavit proxima, anno Domini 1624. — Spectabiles domini Sigismundus Alantsee proconsul, Christopherus Szober, Nicolaus Zalassowski, Abraham Ronneberg, Ioannes Cyrus, Stanislaus Rab, Christopherus Słowikowski, Ioannes Wizemberg, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Christopherus Naymanowicz, Mathaeus Grusczyński, Ioannes Kotlicki et Ludouicus Bianki, consules Cracouienses in reipublicae negociis per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, prae oculis habita his praesertim temporibus annonae caritate et omnium ferme victualium, quae in summum excreuere pretium, tanta caristia, vnanimi voto et sententia sua ad salarium dominis proconsulibus pro tempore existentibus dari solitum, marcas decem pro hoc tantum anno currenti ex publico aerario addendum esse concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 333.

919. 1624. die 2. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario pixidarii civilis augendo.

Actum sabbato pridie dominicae Reminiscere, anno Domini 1624. — Spectabiles domini Stanislaus Conradt consul Cracouiensis, protunc spectabilis Pauli Hyppolith proconsulis Cracouiensis locum tenes, Christopherus Szober, Nicolaus Zalassowski, Ioannes Cyrus, Sigismundus Alantsee, Georgius Pipan, Mathias Wonieyski, Christopherus Naymanowicz, Mathaeus Grusczyński et Ioannes Kotlicki, consules Cracouienses per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et congregati existentes, petitoque Martini Reyman pixidarii ciuitatis huius ex parte salarii sibi augendi, annuere volentes, vnanimi voto et sententia sua eidem Reyman pixidario ad salarium quartualatim illi dari solitum, florenos duos, ad vestituram autem eidem conferri solitam, vlnam panni addendam esse, ita, vt salarium quolibet quartuali

florenos sex et vestiturae solitae vlnae quinque sibi ex aerario publico reddantur, concluserunt.

Acta. Cons. Crac. 9, str. 335.

920. 1624. die 13. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de rebus cancellariae civili necessariis comparandis.

Actum feria quarta ante dominicam quadragesimalem Laetare proxima, anno Domini 1624. — Spectabiles domini Stanislaus Conradt proconsul, Christopherus Szober, Hieronymus Horlemes, Abraham Ronneberg, Ioannes Cyrus, Stanislaus Rabb, Sigismundus Alantsee, Georgius Pipan, Paulus Hyppolith, Christopherus Słowikowski, Mathias Wonieyski, Georgius Biderman, Mathaeus Grusczyński, Ioannes Kotlicki et Ludowicus Bianki, consules Cracouienses, in reipublicae negociis pleno in numero in praetorio Cracouiensi congregati existentes, eo in consideratione habito, quod penuria temporis res ferme omnes in immensum excreuere precium, vt necessitates ciuiles praesertim vero cancellariae, quae praesto vnicuique semper esse debet, pristino nequaquam prouideri possint sumptu, interest autem, ne per defectum sufficientis prouisionis ex aerario publico hactenus suppeditatae, ea magis ac magis debilitetur et vilescat, vnanimibus votis et sententiis suis ea necessaria praefatae cancellariae, vtpote papyrum pro conficiendis protocollis, processibus aliisque extractis, atramentum atque ceram non duodecem [vt antea] sed viginti marcis Polonicalibus, quamlibet per grossos quadraginta octo computando, idque durante hac caritate papyri, cuius volumen quatuor vix emitur florenis, ex aerario ciuili publico per dominos aerarii eiusdem praefectos procuranda esse concluserunt et constituerunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 335.

Prof. Fr. . Prusík

921. 1624. die 28. m. Aprilis, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne urbem sacris aedibus coarctare admittant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis! — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Iako w innych miastach tego pilnie przestrzegać kazemy, aby budinkami klasztornemi y koscielnemi miasta scisnione a zatym podatki publiczne y mieyskie zmieyszone (s) w nich niebyły, tak ossobliwie w miescie tamecznym stołecznym, na ktorego prze-

strzenstwie y rozszerzeniu nąm y rzeczypospolitey wiele należy, pilnie tego przestrzegać trzeba, iakoby takimi budinkami scisnione nie było. Przeto iakosmy przed tym wolą naszę w tey mierze Wier. WW. declarowali, tak y teraz roskazuiemy, abyscie wszelakich budinkow klasztornych y koscielnych bez wiadomosci y woli naszey nie dozwalali y owszem onych bronili, rzemiesnikom koło nich robic nie dopusczali, tak zeby ani te domy przes vrodzonego starostę gniewkowskiego mniszkom darowane, ani przez zakonniki z Srebrney gury skupione, na klasztor obrócone nie były, ale zeby postaremu pod iurisdictią mieyską y powinnosciami wcale zostawały. Z strony czego daięmy takze pisanie nasze do vrodzonego starosty krakowskiego, aby spolnie z Wier. WW. takich budinkow bronili, tudzież y do wielebnego xiędza biskupa krakowskiego, aby na nie ku scisnieniu y zmnieyszeniu miasta tamtego consensu swego nie dawał y owszem z władze y zwierzchnosci swey duchowney onych zakazał, więc aby y w to weyrzał, zeby domy osob duchownych receptacula nie beły ludzi loznych y swowolnych, a zwłascza prawęm przekonanych. Zyczemy zatym Wier. WW. dobrego od pana Boga zdrowia. Dąn w Warszawie dnia XXVIII miesiąca kwietnia, roku Panskiego M DC XXIV°, panowania naszego polskiego XXXVII, szwedzkiego XXX. Sigismundus rex.

Oryginał papierowy; pieczęć snać większa koronna, która po stronie adresowej wyciśnięta była, odpadła.

922. 1624. die 10. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae tributum potulentis et sali impositum, civibus Casimiriensibus hoc fine exigendum confert, ut eodem reditu vias et pontes moeniaque urbis reficienda curent.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod cum nobis ciuium et incolarum ciuitatis nostrae Cazimiriensis ad Cracouiam nomine expositum esset, eos his retroactis annis inundationibus aquarum Istulae fluuij, ciuitatem ipsam circumcirca alluentis, tam in priuatis quam in publicis bonis, domorum videlicet, maeniorum et pontium funditus disruptione aliorumque aedificiorum et structurarum collisione magnas iacturas ac damna percepisse, maioraque in dies dictae ciuitati a rapido Istulae cursu pericula imminere, nisi violentiae aquae tempestiue obuietur pontesque fracti et maenia colisa restaurentur: quare cum ea omnia etiam nuntij terrestres in comitijs regni generalibus saepius nobis exponerent, vtquae (s) his damnis et iacturis praedictae ciuitatis prouideatur, intercederent supplicesque peterent, nos aequitate rei perspecta, volentesque necessitatibus et calamitatibus praedictae ciuitatis subuenire, ad intercessionem certorum consiliariorum nostrorum pro dictis ciuibus factam, eisdem ciuibus et subditis nostris illam pensionem,

quam antea ab omnis generis liquoribus, quoscunque vectores siue mercatores ad et per ciuitatem Cazimiriensem, Stradomiam et vicum Iudaeorum vehent et inferent, et praeterea a sale, quem mercatores seu etiam vectores circa ciuitatem praedictam in foueis ad ripas Istulae fluuij recondent, pro pontium structura maeniorumque, catharactarum seu obstaculorum et viarum reparatione ac alijs publicis ciuitatis eiusdem necessitatibus ad decursum duodecem annorum integrorum dederamus et concesseramus, ad alios duodecem annos ex speciali gratia nostra concedendam et prorogandam hoc priuilegio nostro duximus, prout concedimus et prorogamus praesentibus, volentes, vt sicut anteactis annis, ita et his subsequentibus a qualibet vrna vini Morauici, Eidemburgensis et sancti Georgij nuncupati, per grossos duos, a vase vini transmarini itidem per grossos duos, Vngarici per grossos sex, Malmatici et Muscatelini per grossos decem, a medonis siue mulsi tunna per grossum vnum, similiter a qualibet tunna ceruisiae per grossum vnum omnes vectores siue mercatores, liquores supranominatos ad et per ciuitatem ipsam Casimiriensem, Stradomiam et vicum Iudaeorum vehentes et inferentes, persoluere, item a singulis bancis ac vasis salis per grossos duos omnes similiter mercatores seu eorum vectores, illum in ripa fluminis Istulae circa ciuitatem praedictam recondentes, sine quouis impedimento, contradictione et difficultate soluere et numerare ad publicum eiusdem ciuitatis aerarium teneantur, ad decursum specificatorum duodecim annorum: ea tamen lege et conditione, vt magistratus ipse ciuitatis praedictae de communitatis consilio ita eos prouentus ordinet, ne vnquam in priuatos vsus distrahantur, sed tantummodo in proprias publicas grauesque ciuitatis necessitates, pontium structuras, viarum et catharhactarum seu obstaculorum reparationes, maeniorumque et id genus aliorum aedificiorum ciuilium magis necessariorum restaurationes conuertantur, sub amissione praesentis concessionis et donationis nostrae. Quod quidem ad notitiam omnium et singulorum, quorum interest, deducimus, mandantes, vt iam ab eo tempore siue a publicatione praesentium omnes mercatores et vectores, quicunque ad et per ciuitatem nostram Casimiriensem, Stradomiam et vicum Iudaeorum supraexpressos liquores vehent et sal in foueis ad rippas Istulae fluuij circa candem ciuitatem recondent, de ipsa recensita tam a liquoribus quam a sale praedicto vigore huius praesentis priuilegij nostri gratiose data et concessa pensione ciuitati nostrae praedictae Cazimiriensi respondeant, eamque sine quauis difficultate soluant et numerent neque eam subterfugiant, sub paena amissionis mercium, videlicet liquorum et salis supramemorati, quorum medietas altera nobis, altera in reparationem dictae ciuitatis cedere debet. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri mandauimus. Datum Varsauiae die X^a^ mensis Maij, anno Domini M DC XXIV, regnorum nostrorum Poloniae XXXVII, Sueciae vero XXXI anno. — Sigismundus rex. — Iac. Max. Fredro s. r. mpp.

Dokument papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta wielka pieczęć koronna.

923. 1624. die 18. m. Iunii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne cives iure nondum convictos, vinculis coërceri audeant.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus ac famatis proconsuli, consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Dochodzą nas skargi na Wierności Wasze, iakobyście mimo insze bezprawia y krzywdy, ktore przedtym imieniem pospolstwa miasta Krakowa nąm przełożono, y o co przed sąd nasz zapozwani iesteście, miesczany krakowskie, ludzi dobrze osiadłych, o krzywdy swe z Wier. W. czyniących, prawęm nie przekonanych, imać y więzić y wiele inszych krzywd y bezprawia czynić im mieli. Nie pomału nas taki postępek Wier. W. obchodzićby musiał. Roskazuiemy przeto Wier. W. abyscie takowych krzywd poniechawszy, ludzi niewinnie y prawem nieprzekonanych, do więzienia przez Wier. W. wsadzonych, z więzienia wypuścić roskazali y prawnie, ieśli w czym przeciwko powinności wykroczyli, z niemi postąpili, przywilegiow y praw mieyskich im vżyczali y wypisow ich authentice nie bronili: potrafiaiąc w to, iakoby takowe skargi na Wier. W. do nas nie przychodziły. Co vczynicie y dla łaski naszey y powinności swey. Dan w Warszawie dnia osiemnastego miesiąca czerwca, roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego dwudziestego czwartego, panowania krolestw naszych polskiego trzydziestego siódmego, szwedzkiego XXXI[go] roku. — Sigismundus rex. — Ioannes Lipski manu propria.

Kodeks Zaleskiego kar. 207, str. odwrotna.

924. 1624. die 5. m. Decembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae inhibet, ne argentum e regno educatur.

Zygmunt III z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąże litewskie, ruskie, pruskie, mazoweckie, zmudzkie, inflantckie a szwecki, gocki, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kazdemu zosobna, iakieykolwiek conditij ludziom, mianowicie vrzedowi mieyskiemu y wszytkim obywatelom miasta naszego Krakowa, wiernie nam miłym, łaske naszę krolewską. Wiernie nam mili! Dochodzi to do wiadomosci naszy, ze niektorzy ludzie s Krakowa, mianowicie zydzi, srebro skupuiąc y pieniądze dobre miencuiąc, do Węgier wywozą y wysiłaią. Co yz sie dzieie ku znaczney rzeczypospolitey szkodzie, gdy srebra y inne rzeczy, ktoremi sie bogacic zwykła, wywozone z niey bywaią, pilnie napominamy y roskazuiemy, aby sie zaden napotym srebra skupowac y onego wywozic niewazył, pod utraceniem tak tego wszytkiego srebra, iako y podpadnieniem win tych y karania, ktore przeciwko wywozą-

cym srebro s Corony prawo pospolite opisało. Ktory vniuersał nasz aby tym prędzey wszech do wiadomosci doszedł, roskazuiemy vrzędowi, aby wszytkim był publicouany y do wiadomosci podany. Inaczey nie czyniąc dla łaski naszy y s powinnosci swey. Dan w Warszawie dnia V miesiąca grudnia, roku Panskiego MDCXXIV, panowania naszego polskiego XXXVII, szweckiego XXXI roku. — Sigismundus rex. — Iac. Zadzik secr. m.

Dokument papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta pieczęć pokojowa.

925. 1625. die 17. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum, quo negotiatores exteri et mechanici civitate donati, bombardas dare obstringuntur.

Actum feria secunda in crastino dominicae quadragesimalis Inuocavit, 1625. — Spectabiles domini Stanislaus Rabb proconsul, Christopherus Szober, Hieronymus Horlemes, Nicolaus Zalassowski, Georgius Pipan, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conradt, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczyński, Adamus Nagoth et Ludouicus Bianki, consules Cracouienses, in reipublicae negociis per schaedulas conuocati existentes, conclusionibus suis et antecessorum suorum feria secunda post dominicam Inuocauit proxima anno 1600 et feria sexta post festa Paschatis 1606 ea in materia satis abunde factis, reassumptis et in suo robore seruatis, attento eo, quod cum omnes negociatores extranei atque mechanici ad immunitates et priuilegia ciuitatis huius concurrentes iusque ciuitatis suscipere volentes, circa susceptionem eiusdem iuris et iuramentum praestari solitum, cum pensione pecuniaria pro conditione cuiusque et facultatum ipsius iuxta arbitrium senatus huius etiam bombardas satis longas, bene instructas, cum puluere tormentario ad ipsam spectante, munitioni ciuitatis publicae tum dedicare et realiter offerre teneantur, permulti ipsorum suscepto iure et iuramento super obedientiam praestito, praemissis satisfacturos se debite submittentes, procrastinationibus vsi, tandem sub recenti eiusdem submissionis memoria verbo et submissioni non satis facientes, tum demum ipso obliuioni mandato immorigeros se praebeant et temeraria quadam negligentia ducti, tum cum iis placuerit, sclopeta qualiacunque, nulli vsui apta, ciuitati obtrudere eoque modo magistratum eludere soleant: proinde praecauendo in posterum his et similibus inconuenientijs, edocti exemplis laudabilibus eadem apud nationes exteras hucusque obseruari solitis, vnanimiter concluserunt, id ipsum inviolabiter perpetuo manutenendum esse constituerunt, amodo circa susceptionem per negociatores extraneos iuris eiusdem ciuilis, fideiussiones, intercessiones, interpositiones sese quorumvis personarum etiam e medio collegii huius, promissa, procrastinationes et alia eiusmodi similia importune obtrudenda, nullum locum habere posse, neminemque externorum mercatorum in ciues nouiter creandorum, ad iuramentum iuxta conspectam antiquitus formam praestandum admitti debere, donec prius praemissis debite satisfecerit, bombardam longam *muszkiet* dictam vna cum puluere et pensione peccuniaria in instanti

praesentauerit realiterque aerario publico reddiderit; quo realiter praestito, tum demum ad iuramentum praefatum ciuis ille, extraneus negociator, mechanicus autem postquam praemissa ad contubernium iuxta conclusionem in actis officij cons. Crac. feria 6 ipso die festi s. Galli 1620 contentam reposuerit, nouiter creandus accedet. Quoad vero negociatores sive mechanicos artifices, filios ex ciuibus Cracouiensibus natos, spectat, senatusconsultum per antecessores nostros ea in materia de praestando nimirum super obedientiam magistratui huic iuramento, feria secunda ipso die decolationis s. Ioannis Baptistae 1588 sancite laudatum, in suo robore conseruari et manu teneri concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 349.

926. 1625. die 3. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de bonis civilibus vacantibus, aucto censu elocandis.

Actum feria secunda in crastino dominicae quadragesimalis Oculi, anno Domini 1625. — Spectabiles domini Georgius Pipan proconsul, Christopherus Szober, Hieronymus Horlemes, Nicolaus Zalassowski, Stanislaus Rabb, Paulus Hyppolith, Paulus Cellary, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conradt, Christopherus Naymanowicz, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczyński et Adamus Nagoth, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in pleno numero in praetorio Cracouiensi congregati existentes, considerantesque, quod bona ciuilia post expirationem quinquennii multa existant, quae hucusque nemini inscripta, per varias personas ex levi eoque exiguo, alia vero etiam ex nullo censu contra ordinationem serenissimi olim Stephani regis eo nomine factam possidentur, possessorum autem nemo aduertens tenutae suae expirationem, sciens ex deaffixione ad valuas praetorii iuxta praescriptum praedictae ordinationis facta, inscriptionem aliam eiusdem tenutae suae et possessionis bonorum ciuilium faciendam [vt solummodo ea bona ex leui possideat censu] affectat, idcirco praeuidentes cum bono ciuitatis communi, volentes et aerarium ciuitatis locupletius per inscriptiones nouas auctionesque censuum efficere, vnanimibus votis et sententijs suis eiusmodi bona vaccantia, ad praesens ad valuas praetorii affixa, tribus in hebdomada quauis diebus, nimirum die Martis, die Iouis et die sabbati per eos dominos consules, quicunque eo nomine per schaedulas per spectabilem dominum proconsulem modernum vocati, siue in pleno, siue extra plenum numerum [cum omnes aliis reipublicae distenti negotiis, atque ob absentiam suam in causis reipublicae eiusmodi inscriptionibus faciendis in pleno adesse nequeunt numero], ad minimum tamen tres ad dominum proconsulem conuenerint, cuicunque voluerint, ex censu auctiore iuxta mentem decreti s. r. Maiestatis auferenda et inscribenda esse concluserunt. Quamquidem ordinationem ad actum solummodo praesentem [nihil derogando ea in re factis antehac prioribus senatus consultis, quinimo eadem in robore suo reseruando], videlicet ad faciendum inscriptiones eorum bonorum, quae ad praesens tan-

quam vaccantia ad valuas praetorii sunt affixa, vigorem et robur suum habere debere constituerunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 351.

927. 1625. die 5. m. Aprilis, Cracoviae.

Consules Cracovienses senatus consultum de salario proconsulari augendo, iam pridem constitutum, prorogant.

Actum sabbato pridie dominicae Conductus Paschae, anno Domini 1625. — Spectabiles domini Georgius Pipan proconsul, Paulus Hyppolith, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Christopherus Naymanowicz et Mathaeus Grusczynski consules Cracouienses, reipublicae in negociis per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, considerantesque, quod senatus consultum feria sexta ante dominicam Inuocauit proxima 1624 de augendis marcis decem ad salarium dominis proconsulibus ex aerario ciuitatis dari solitum, quod ob caritatem victualium omnium, quae tunc temporis durabat, pro illo saltem anno constitutum fuerat, iam expirauit, eiusmodi vero caritas annonae atque victualium ad praesens durat, neque dominus proconsul pro tempore existens, familiam praetorii, ad latus sibi negociorum publicorum expediendorum causa existentem, eo antiquo salario prouidere et sustentare potest, ideo vnanimi voto et sententia sua ad annum praesentem hoc idem senatusconsultum in anno praeterito sancitum, pro hoc solo anno reassumpserunt, decemque marcas ad salarium dominis proconsulibus ex aerario ciuitatis dari solitum, adiungendas et soluendas esse constituerunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 354.

928. 1625. die 26. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de processu iuris abbreviando.

Actum feria tertia post festum s. Bartholomaei proxima, 1625. — Spectabiles domini Christopherus Naymanowicz proconsul, Christopherus Szober, Hieronymus Horlemes, Paulus Hyppolith, Christopherus Słowikowski, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conradt, Mathaeus Grusczynski et Adamus Nagoth, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, eo in consideratione habito, quod circa expeditionem causarum et actionum, quae in officio praesenti institui et agitari solent, subterfugiis et protractionibus quibusdam non tam ex legum voluminibus transsumptis, quam abusu causidicorum seu procuratorum in meram debitae iustitiae retardationem et lucri priuati causa fieri solitis, fastidium et multas exosas difficultates atque tricas oriri conspiciatur,

multamque rerum iacturam quibuslibet actiones suas instituentibus et debitae iustitiae administrationem petentibus obtrudantur, ita vt nonnulli a ceptis actionibus suis vlteriori protractione, damnis atque infinitis taediis perterriti, recedere easque causas vltro deserere, nonnulli autem omisso foro competenti, ad iuridictiones exteras seu minus competentes celeriorem causae expeditionem fore sperantes, contra iura et priuilegia ciuitatis huius recurrere ibidemque grauamina sua maximo cum magistratus praesentis opprobrio exponere cogantur, tum quod ipsa communitas ciuitatis huius longitudine processus se grauari praetendit et conqueritur: proinde pro bono ciuitatis publico, vt priuilegia ciuitatis sarta tectaque in posterum maneant, obuiando vlterioribus causidicorum dissolutis subterfugiis et litium supervacaneis anfractibus, intentioni communitatis, prout aequitas ipsa exigit, succurrere volentes, vnanimi voto et sententia sua processum iuris singilatim et punctatim per terminos iuri congruos in cancellaria officii praesentis consularis succincte, intelligibiliter, non implicate seu obscure, reiectis ambiguitatibus amputatisque superfluis protractionibus, connotandum seu conscribendum, eumque censurae collegii praesentis subiciendum esse concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 360.

929. 1625. die 10. m. Septembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae, proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne cives Cracovienses in iudicium castrense vocare permittant.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsulibus et consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Expositum nobis est graui cum querela nomine famati Ioannis Krautauz ciuis Cracouiensis, ipsum ex instantia cuiusdam Zachariae Bruchman conciuis sui ad officium seu iudicium castrense capitaneale Cracouiense, ipsi forum incompetens, ratione quasi violentae receptionis vinorum, morte olim famati Danielis Forbes ciuis Cracouiensis relictorum, per eundem Zachariam Bruchman primum quidem ciuili ac tandem castrensi Cracouiensi arrestis nulliter et contra praescriptum iuris communis euocatum esse. In qua causa cum citatus forum vti ciuis exciperet tum et alias defensas suas iuridicas inferret, idem officium castrense onerosissimis decretis eundem, stantibus citationibus nostris prosequutionum aggrauauit, vina controuersa citato praefato Krautauz, licet illa non recepisset, contra decretum Fidelitatum vestrarum in triduo in locum arresti sub paena carcerum statuere iniunxit, tandemque institas mercimoniales ipsius et domicilium totum vna cum vxore eius, pueris et familia occludere et obsigillare demandauit ac insuper familiae officij sui vi et violenter foribus domicilij ipsius effractis, mansiones citati ingredi iussit ac ad extremum bannitionem super eodem

decreuit et eandem publicari iussit. Quod sane egre ferimus, quod Fidelitates vestrae contra priuilegia sua conciues suos processibus castrensibus onerari patiamini. Quare nos tam iura communia quam et priuilegia nostra et antecessorum nostrorum ciuitati Cracouiensi concessa, illaesa habere volentes, cupientesque, ne ciues nostri extraordinarijs processibus per incompetentes iudices aggrauentur, serio Fidelitatibus vestris mandamus, quatenus dum idem Bruchmąn ad officium Fidelitatum vestrarum ab eodem Krautauz vocatus fuerit, serio in eum animaduertant, quod conciuem suum processu tam rigido castrensi contra decretum officij Fidelitatum vestrarum aggrauauerit atque prouideant, vt institae et mansiones praefati Krautauz sigillatae et occlusae aperiantur et sigilla amoueantur, neque vlla exequutio processus castrensis in persona praefati Krautauz fiat, donec haec causa per prosequutiones ad nos et iudicium nostrum deuoluta decisa fuerit. Secus Fidelitates vestrae pro gratia nostra et graui animaduersione non facturae. Datum Varsauiae die decima mensis Septembris, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo quinto, regnorum nostrorum Poloniae trigesimo octauo, Sueciae vero trigesimo secundo anno. — Sigismundus rex. — Ioannes Milecki.

Kodeks Zaleskiego, karta 208.

930. 1625. die 19. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de processu iuris abbreviando.

Actum feria sexta ante festum s. Matthaei apostoli et evangelistae proxima. — Spectabiles domini Christopherus Naymánowicz proconsul, Christopherus Szober, Hieronimus Horlemes, Paulus Hippolits, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conrad, Albertus Celesta et Adamus Nagoth consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas aliquotiens conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, animaduertentesque, quod plerique tam huius, quam alterius iurisdictionis homines ob prolixas processus ciuilis moderni ambages contumacias inusitatas, dilationes aliasque exceptiones friuolas, quae in omnibus ferme causis per citatos eorumque procuratores in elisionem suorum actorum adhibentur, causas suas quantumuis iustissimas deserere et a prosequcione earundem saepenumero discedere coguntur, pauperes vero atque miserabiles personae tantis et tam fraudulentis litium anfractibus perterritae, suas iniurias nec vindicare volunt nec propter nimios sumptus officio eas deferre possunt, idcirco inhaerendo cum voluntati atque mandato sac. reg. Mttis, domini, domini sui clementissimi, tum et omnium litigantium, praesertim vero personarum nobilium quaerellis, pro debito officij sui, vnanimibus votis et sententijs suis talem in posterum in Iure et causis quibusuis seruandum per partes constituere modum:

Dum causa ad officium deuoluetur, post oblatam per actorem propositionem liberum erit citato in primo propositionis, secundo et tertio denunciationum termino (aresto nihilominus super tertiam contumaciam imposito), non comparere; quibus contumacijs tribus, semel citato concessis, idem cita-

tus per totum processum et causae agitationem, tribus non poterit vti contumacijs; hae enim tres ideo concessibiles visae, vt citatus in causa procuratorem querat, cum eo colloquatur atque munimenta ad causam seruientia, si quae habuerit, eidem communicet. In tertio porro vel ex aresto quarto proueniente termino, si citatus comparuerit, auditaque reiteratione propositionis per actorem facienda, exceptionem aliquam in protractionem causae intullerit, extunc super eam exceptionem dilationem nullam petere poterit, verum officium super eam exceptionem in instanti vlteriorem processum decernere debebit. Quo vlteriori processu iniuncto, neque appellatione vti ab accessorio ádmissa, citatus contumax ab officio discedere poterit, quam tamen contumaciam sub amissione causae arestare debebit et erit adstrictus. Quod cum de exceptionibus in prima instantia inferendis agitur, id totum de subsequenti processu vsque ad decretum directae responsionis intelligendum esto. Post quam responsionem directam decretam, tum dilationes de iuridica in iuridicam per partes peti poterint; qua obtenta si pars alterutra in termino, pro quo dilationem obtinuit, non comparuerit, in amissione causae per partem comparentem et terminum attentantem, condemnari poterit sine quouis beneficio aresti. Legem enim, quam quisque sibi tulerit, praesertim in officio vel iudicio, eam ferre et exequi tenetur. (Liberum tamen parti in termino pro offerenda controuersia, alteri parti concessa, si voluerit, aresto tamen super condemnatione imposito, non comparere). Si vero partes vtraeque de termino ad terminum vsque ad punctum controuersiarum comparuerint, tunc alterutra earum, quae voluerit, processum ad cancellariam offerre intra tempus per magistratum pro deliberatione assignatum, debebit. Atque cum sic iuxta praescriptum modum vnicuique in causa sua procedere liberum sit, ita magistratus non praecludit viam vnicuique in primo termino sese iustificare et conquerenti atque quaerulanti actori directa sua responsione in instanti satisfacere.

Quem talem per partes seruandum in posterum modum praedicti spectabiles domini proconsul cum consulibus sub amissione causae concluserunt. Si vero quidpiam per procuratores in causis ad officium praesens postmodum deuoluendis, in contrarium praesentis ordinationis actum gestumque fuerit, id arbitrio eorundem dominorum consulum, quomodo ijdem delinquentes puniendi sint, subiacebit.

Acta Cons. Crac. 35, pag. 598.

931. 1625. die 3. m. Decembris, in Ciemiernik.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut urbem munitionibus firment.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Zygmunt III z łaski Bozei krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmodzkie, inflantskie y szwedzki, gotski, vandalski dziedziczny krol. Specta-

biles et famati, fideliter nobis dilecti! Ze nas częstę z roznych miesc wiadomosci y przestrogi dochodzą, iakoby się nam y rzeczypospolitei z Węgier coś hostile obawiać potrzeba, tedy nie lekce sobie tych przestrog powazaiąc, Wier. Wasz. roskazuiemy, koniecznie mięc chcąc, abyscie miasto munitią, żywnoscią y strazą dobrze y warownie opatrzyli y tego pilnie z powinnosci swei przestrzegali, zeby zkąd co aduersum strzez Boze niespodziewanie na miasto nieprzypadło, maiąc mianowicie pilne oko na ludzie obce tam przychodzące y przyiezdzaiące y pilną inquisitią o condiciei ich, coby ząc y zkąd byli y dla czego tam przyiachali, czyniąc, a z vrodzonem się starostą naszem krakowskim, do ktoregosmy tesz iusz pisanie nasze dali, o bespieczenstwie miasta znosząc. Inaczei Wier. Wasz. nie vczynicie z powinnosci swei y dla łaski naszey. Ktorem zatym zyczemy dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Ciemierniku dnia III° miesiąca grudnia, roku Panskiego M DC XXV, panowania naszego polskiego XXXVIII, szwedzkiego XXXII. — Sigismundus rex.

Oryginał papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

932. 1626. die 30. m. Martii, Varsoviae.

Sigismundus III rex Poloniae communitati civitatis Cracoviensis mandat, ut magistratui consulari obtemperet obediatque.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Honoratis et famatis aduocato et scabinis totique communitati ciuium Cracouiensium, fidelibus nobis dilectis gratiam nostram regiam. Honorati ac famati, fideles nobis dilecti! Nalezy na tym bespieczenstwie y całosci miasta naszego stołecznego Krakowa, aczby acz zawsze, ale mianowicie pod teraznieysze czasy, ktore w sąsiedzkich mieszaninach muszą nam bydz podeirzane, w zgodzie, dobrym rządzie takze y posłuszenstwie winnym zwierzchnosci swoiey zostawało: co ze za pewnymi prawnymi akcyami vrzędowi od pospolstwa przed sąd nasz zadanemi, z rezy y kluby swoiey wyszło a z uwaznych przyczyn teraz vznane bydz niemogły, roskazuiemy y miec to koniecznie chcemy, aby przes ten wszytek czas, poki te sprawy decretem naszym decydowane albo iaką osobliwą ordinacyą vspokoione nie bedą, vrzedowi radzieckiemu krakowskiemu iako zwierzchnosci swoiey communitas wszytka tak iako przed zaczęciem y wytoczeniem spraw do sądu naszego, we wszytkim posłuszenstwo, vcciwosc y poszanowanie winne oddawała, dotego aby cokolwiek nalezy do przysposobienia zywnosci, do zporządzenia rynsztunkow, do wydania soszow tak zatrzymanych iako y nowo vchwalonych, vchodząc rigorem decretu trybunalskiego radomskiego, zadney contradykcyey y omieszkania nieczyniła, ani sie zaden iakieykolwiek przeszkody ex communitate wazył czynić pod srogim nad sobą karaniem. Więc zeby per communitatem zbozne pieniądze od publicacyey tego mandatu w miesiąc na sposobienie wczesne publici con-

uentus były sub paena duorum millum Vngaricalium wydane. Co zeby w dobrym porządku y szafunku za następuiącą potrzebą a wiadomością magistratus było, powinien vrząd radziecky z miesczan krakowskich administratorow rei frumentariae dwuch ludzi całey a niepodeirzaney wiary obrać. Pod takimze karaniem zakazuiemy, aby zaden ex communitate niesmiał w prywatnych domach pod ten czas schadzek y consilia vllo praetextu czynic, ale exigente necessitate aby w podobnych schadzkach y radach dawny zwyczay y sposob miasta naszego Krakowa był porządnie y skutecznie zachowany. Gdzie iako kupcy przedni tak starsi z rzemieslnikow, gdyż o tym co publicam tranquillitatem, securitatem et commodum zachodzi, wszytkim wiedzieć należy, maią bydz personaliter obeczni; od czego starszy z pospolstwa onych vwolniac zadney nie maią miec facultatem. Co wszytko aby skutecznie wykonano y poki decyzya nasza dalsza w sprawach między vrzędem a pospolstwem zaczętych nienastąpi, zachowano nienaruszenie per communitatem było, sub graui animaduersione także y paena arbitraria eaque irremissibili wskazuiemy. Dan w Warszawie dnia XXX mca Marca, roku Panskiego MDCXXVI, panowania naszego polskiego XXXIX, szwedzkiego XXXII anno. — Sigismundus rex. — Petrus Gębicki s. r. (M. P.)

Acta Cons. Crac. 35, pag. 645.

933. 1626. die 15. m. Aprilis, Cracoviae.

Proconsul consulesque Cracovienses collegis quibusdam suis constitutionem pretii bonorum committunt.

Actum feria quarta post festa solennia Paschatis proxima, 1626. — Spectabiles domini Nicolaus Pernus proconsul, Christopherus Szober, Sigismundus Alantsee, Georgius Pipan, Paulus Hypolith, Christopherus Słowikowski, Paulus Cellari, Ioannes Wizemberg, Christopherus Naymanowicz, Ioannes Kotlicki, Adamus Nagoth, Andreas Wegrzynowicz et Georgius Cromer, consules Cracouienses, die hodierna in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi pleno in numero congregati existentes, ad constituendam taxam siue moderationem, iuxta quam vnusquisque ciuium contributiones publicas, tam retentas, quam in conuentu generali Varsouiensi proxime praeterito laudatas, soluere teneatur, spectabiles dominos Nicolaum Zalassowski, Stanislaum Rabb, Stanislaum Conradt, Albertum Celesta, Mathaeum Grusczynski et Ludouicum Bianki consules et collegas suos [vnius tamen absentia minime obstante] elegerunt et constituerunt iisque plenam et omnimodam facultatem, taxam seu moderationem eiusmodi proportionalem pro rei exigentia et secundum vallorem ciuis alicuius bonorum, iuxta quam omnes coniunctim et diuisim ciues suprascriptas contributiones sine quauis molestia et contradictione [idque iuxta praescriptum literarum S. R. M. domini, domini nostri clementissimi, ad communitatem sub data Varsouiae die 30. Martij 1616 eo nomine datarum], ne ciuitas in bannitionem et duplicem pensionem per decreta tribunalis Radomiensis eo

nomine peragentia, incurrat, quamprimum facere et constituere dederunt et concesserunt.

Lib. Cons. 9, str. 365.

934. 1626. die 10. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut seditionem moventes compescere studeant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Aczesmy iusz nie po ieden raz Wier. Wasz. napomnieli, abyscie się w tym, co do pokoiu miasta tamtego nalezy, poczuwali y niedopusczali, aby się tam takie insolentie y tumulty, o iakich nas y przedtym y teraz wiadomosci dochodzą, działy, iednak tak częste vpominania nasze nieposzły Wier. Wasz. w posłuch, y owszem przez spary patrzycie na te tumulty, ktore się przez młodz akademicką, a przy niey przez inne swowolniki dzieią, nieznosząc się z vrzędem grodzkim według roskazania naszego y onemu w zabieganiu takim zbrodniom y gwałtom niepomagaiąc. Co iz nas wielce obchodzi nietylko z tey miary, ze się w powinnosci vrzędu swego przestrzeganiem pokoiu w miescie niepoczuwacie, ale tez że na roskazanie y napominanie nasze w tey mierze mniey dbacie, surowo Wier. Wasz. roskazuiemy, koniecznie miec chcąc, abyscie napotym czulszemi y pilnieyszemi w tym byli, co do powinnosci Waszey y pokoiu miasta tamtego nalezy, imaiąc y karząc seditiosos et tumultuantes, iako prawa y pokoiu pospolitego gwałtownikow, ktorym zadne praerogatiwy ani exempty in hoc passu niemogą suffragari; gdyz kiedybyscie w tym remisse postępowali y takim napotym tumultom rzetelnie y skutecznie niezabiegali, przyszłoby nąm surowszych z Wier. Wasz. srzodkow zazyc y taką zniewagę roskazania naszego y w powinnosci się swey niepoczuwanie surowo zganić. Zyczemy zatym Wier. Wasz. dobrego zdrowia od pana Boga. Dan w Warszawie dnia X miesiąca Maia, roku Panskiego M DC XXVI, panowania krolestw naszych polskiego XXXIX, szwedzkiego XXXII°. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

935. 1626. die 29. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter scabinos, Quadraginta viros communitatemque civitatis Cracoviensis et proconsulem consulesque eiusdem civitatis litem dirimens.

Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniaeque nec non Sueccorum, Gotthorum, Vandalorumque hareditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Adcitatos fuisse ad nos iudiciumque nostrum seorsiuis adcitationum nostrarum literis venerabiles et generosos Ioannem Foxium archidiaconum, Lucam Doctorium, canonicos Cracouienses, Martinum Kłociński praepositum sacratissimi Corporis Christi Casimiriae ad Cracouiam, Nicolaum Korycinski capitaneum Oycouiensem, Ioannem Wielżynski, Hieronimum Mielunski, secretarios nostros, Maximilianum Iarzyna notarium castrensem Cracouiensem, commissarios nostros de officijs, nec non famatos scabinos, Quadraginta viros totamque communitatem ciuitatis nostrae Cracouiensis, quorum nomina et cognomina hic pro insertis et expressis habere volumus, de causa infrascripta bonisque eorum in genere omnibus, ad instantiam spectabilium proconsulis et consulum ciuitatis eiusdem nostrae Cracouiensis, ad prosequendam iureque continuandam appellationem suam a decreto praefatorum commissariorum nostrorum, quo actoribus modernis super citationem adcitatorum modernorum, videlicet communitatis ciuitatis nostrae praefatae Cracouiensis, procedere iniunxerant, interpositam, non tamen admissam, idque in causa et actione ratione certorum grauaminum et iniurarium inferius specificandarum, in citatione originali expressarum, modernis actoribus per memoratos scabinos, Quadraginta viros totamque communitatem ciuitatis Cracouiensis prius ad iudicium nostrum instituta ac propter nostram ad praesens a Cracouia absentiam certis commissarijs nostris ad decidendas easdem iniurias totamque causam inter partes praefatas sopiendam, designatis, agitata. In qua causa cum actores moderni commissionem eandem sub priore data, quam ipsamet citacio posita et insinuata est, extraditam esse assererent, seque a termino illo liberos pronunciari peterent, praefati commissarij nostri eo attento, quod deuolutio causae ad nos, quam tunc communitas ciuitatis Cracouiensis contra actores modernos promouebat, per editam ex cancellaria nostra citationem principaliter causaretur et editio citationis eius antecessisset literas commissionis nostrae, tum ex alijs rationibus in decreto suo descriptis, ideo amputata exceptione actorum modernorum, partes praefatas terminum ex innotescentia commissoriali contra citatos legittime extradita et posita pro tunc habere debere adinuenerant, eijsdem actoribus modernis super contenta citationis adcitatorum modernorum videlicet communitatis Cracouiensis procedere iniunxerant, nec eisdem actoribus modernis ab huiusmodi sententia ad nos iudiciumque nostrum prouocandi appellationem admiserant, quinymo postquam ijdem actores moderni, magistratus consularis Cracouiensis, post huiuscemodi decretum contra se prolatum, a iudicio illo commissoriali discessissent, ac se in vlte-

riori processu condemnari passi essent, praefati commissarij nostri magistratum eundem consularem Cracouiensem in contumaciam eorundem in ruitione causae condemnauerant decreuerantque, quatenus ijdem consules Cracouienses taxam in citacione originali expressam, nimirum centum millium florenorum Polonicalium communitati Cracouiensi reponerent et persoluerent, et pro damnis litisque expensis ad viginti millia florenorum Polonicalium per actores taxatis, satisfacerent eaque refunderent. Caeterum de paena arbitraria tum et de alijs punctis citationis causam praesentem pro vlteriori decisione nostra cum toto ipsius effectu ad nos et iudicium nostrum remiserant. Nihilominus tamen idem magistratus consulum Cracouiensium memoratos commissarios nostros ac praefatos scabinos, Quadraginta viros totamque communitatem ciuitatis Cracouiensis ad prosequendam iureque continuandam appellationem suam, a decreto procedendi interpositam non tamen admissam, modo superius praemisso ad nos iudiciumque nostrum adcitauerunt. In eo vero termino, tam ex eisdem adcitationibus ad prosequendum appellationem editis, quam ex receptione causae per assessores iudicij nostri ad nos facta, coram nobis et iudicijs relationum nostrarum propriarum incidente, cum partes praefatae de admissibilitate appellationis a decreto procedendi non admissae in controuersiam descendissent, nos cum consiliarijs nostris lateri nostro protunc assidentibus, appellationem praefatam a decreto procedendi per commissarios denegatam, admissibilem non fuisse neque protunc prosequibilem esse adinueneramus. Quoniam tamen actores modernos magistratum consularem Cracouiensem paenas ob temeritatem quandam suam commeruisse videbatur, ideo cognitionem nostram de eadem paena ex arbitrio nostro irroganda, ad decisionem causae et negotij principalis suspenderamus.

Caeterum quod causam et negotium principale ratione grauaminum et iniuriarum earundem spectabat, partes praefatas ad experiendum de eisdem ad assessores iudicij nostri remiseramus, prout actus commissorialis et processus causae istius latius de praemissis testatur. In termino itaque hodierno iudicij relationum nostrarum propriarum, tam ex appellatione a decretis in nonnullis punctis citationis per assessores iudicij nostri latis, ad nos interposita, quam receptione causae per eosdem ad nos facta, incidente et hucusque continuato, partibus praefatis, actorea principalis causae, videlicet scabinis, Quadraginta viris atque communitate ciuitatis nostrae Cracouiensis, per honoratos et famatos Erasmum Hippolit, Venceslaum Sławecki, Sebastianum Kłossowic atque Ioannem Łyskowic, internuncios et plenipotentes suos e medio sui ad id deputatis, citatis autem magistratum consularem Cracouiensem per excellentem et spectabiles Georgium Pipan philosophiae et medicinae doctorem, Christopherum Słowikowski consules atque nobilem Andream Bełza notarium ciuitatis eiusdem Cracouiensis, itidem internuncios suos coram nobis comparentibus eumque terminum attentantibus, et actorea communitate Cracouiensi grauamina eadem punctatim recensendo, inprimis citatos praefatos magistratum consularem Cracouiensem decreta nostra inter communitatem ciuitatis eiusdem Cracouiensis et Iudaeos Casimirienses ad Cracouiam degentes, per nos prolata, quibus modus mercandi et depositorij mercium tum et exequutio eiusdem, qua ratione et a quo peragi deberet, vel in defectu exequutionis quid faciendum esset, praescriptum est, multoties tam

a scabinis quam a Quadraginta viris ac tota communitate requuisiti, ad exequutionem debitam hucusque non deduxisse nec calculum ex perceptis fecisse, vnde mercatores et ciues nostros Cracouienses ob praepeditionem mercaturae ad inopiam redactos esse conquerebatur, citati vero producto processu coram magnifico moderno palatino Cracouiensi cum eisdem Iudaeis agitato, se statim post memoratum decretum nostrum vltimum inter communitatem Cracouiensem et Iudaeos Casimirienses prolatum, omnem curam et diligentiam, vt hoc idem decretum nostrum debitae exequutioni demandaretur, adhibuisse, ac officium palatinale iuxta praescriptum eiusdem decreti nostri de facienda exequutione eadem requisiuisse causamque Iudaeis ijsdem tanquam transgressoribus depositorij ibidem instituisse, sese iustificabant ac incompetentiam actionis in eo puncto opponebant: nos cum consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, partium controuersijs exauditis, eoque attento, quod nulla negligentia citatorum circa exequutionem decreti nostri apparet, ideo in ea parte actione incompetenti adinuenta, citatos eosdem magistratum consularem Cracouiensem a causa et impetitione ratione eiusmodi negligentiae per actores ipsis obiectae, liberos et absolutos pronunciandos esse duximus, vti quidem absoluimus liberosque pronunciamus.

Postmodum actores contributiones non iuxta literas vniuersales constitutionum regni a citatis exigi, nimirum eosdem conuentos loco contributionis vnius simplae *szos* dictae, duplicem exigere, quando vero plures contributiones instituuntur, illos in duplo extorquere nullasque quietationes ciuibus eo nomine dare, similiter ad pensionem seu solutionem a victu quemlibet ciuium iuxta arbitrium suum et aestimationem adigere proponebant; è conuerso citati productis quietationibus ab exactore contributionis publicae et iudice terrae Cracouiensis, nimirum generoso quondam Ioanne Pieniążek in anno millesimo quingentesimo vigesimo de persoluta contributione simplici, quae tum duo millia florenorum Polonicalium efficiebat, tum et alia a generoso Hieronimo Philipowski itidem exactore contributionis publicae terrae Cracouiensis illius temporis in anno millesimo quingentesimo sexagesimo tertio de duplici contributione, quae quatuor millia florenorum Polonicalium efficiebat, alijsque sequentibus annis de persolutione contributionum earundem publicarum in comitijs regni generalibus laudatarum, obtentis, ijsdem vti praemissum est, simplicem exactionem duo millia florenorum Polonicalium, duplicem vero quatuor millia florenorum efficere allegabant, ac ijs sic deductis, se non iuxta arbitrium et libitum suum, sed iuxta vniuersales literas et regestra tam exactorum quam thesauri regni exigere ac eas contributiones eo modo exactas, exactoribus contributionis extradere asserebant: nos cum eisdem consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, ex earundem partium controuersia quietationibusque ac alijs documentis coram nobis reproductis, eo attento, quod ex quietatione praefata anni millesimi quingentesimi vigesimi simplam duo millia florenorum Polonicalium, ex altera autem quietatione supra scripta anni millesimi quingentesimi sexagesimi tertij duplam contributionem quatuor millibus florenorum Polonicalium exactoribus solutam esse apparebat, ideo in ea parte actionem eandem incompetentem esse adinuenimus, citatosque praefatos magistratum consularem Cracouiensem in hoc puncto liberum et absolutum pronunciauimus pronunciamusque.

Quod autem contributionem a victu per citatos exactam attinet, quam citati vsui antiquo inhaerendo, ad explendam summam contributionis *szos* dictae a victu se merito exigere asserebant, in ea parte super citationem actorum eosdem citatos procedere teneri decreuimus. Procedentibusque itaque citatis atque se, vti praemissum est, ad explendam summam contributionis in conuentu laudatam, eiusmodi exactiones a victu a ciuibus exigere allegantibus ac contributionibus huiusmodi exactis easdem iuxta laudum conuentus in thesaurum regni, si vero ex exactis quidpiam superfuerit, id se in ciuitatis aerarium inferre asserentibus, nos cum eisdem consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, partium earundem controuersijs exauditis, eoque attento, quod citati moderni contributiones controuersas ratione victus a ciuibus prouenientes, se quidem exigere non negant, ex eisdem tamen summis, si quidpiam vltra solutas contributiones in conuentu regni laudatas superesset, id se in ciuitatis aerarium inferre ac in vsus et necessitates proprias ciuitatis conuertere asserunt, ideo melius in ea parte informari volentes, ne aliquid parti vtrique praeiudiciosum statuamus, certos commissarios nostros illuc dandos et deputandos esse duximus, vti quidem damus et deputamus, videlicet venerabilem et generosos Andream Łukomski canonicum Cracouiensem, Stanislaum Witowski vexilliferum Lenciciensem et magnum procuratorem arcis Cracouiensis, Hieronimum Mielunski secretarium nostrum et administratorem zupparum nostrarum Wieliciensium, Hieronimum Kazanowski burgrabium arcis Cracouiensis, quibus mandamus, vt absentia vnius non obstante, vocatisque ad sui praesentiam literis innotescentiae suae partibus, quarum interest, ad ciuitatem nostram Cracouiensem descendant, ibidemque citati memorati coram eisdem commissarijs nostris summam exactam a victu prouenientem, regestris et quietationibus liquident, et quonam eandem conuerterint et num ex ea aliquid superfuerit et quo conuersum sit, deducant et declarent, praefati vero commissarij liquidationem eandem per praedictos consules Cracouienses factam, connotent ac eam scripto concipiant eamque rotulo in occluso ad nos transmittant; nos vero tandem in ea causa id, quod iuris fuerit, statuemus ac decernemus. Quam in rem partibus praefatis iterum coram nobis iudicioque nostro comparendis et sententiam nostram vlteriorem audiendis, terminum in quatuor septimanis post peractam eandem inquisitionem computandis, praefigimus, assignamus et conseruamus peremptorie.

Deinde actores, quod citati praefati, dum contributiones in conuentu regni generali constituuntur, a quibus nemo excipitur, ipsi tamen praetextu officiorum suorum, licet multas lapideas, domus, fornices, institas, hortosque possideant, nullas tamen contributiones soluant, citatos eosdem accusabant productisque priuilegijs tam diui olim Casimiri regis in anno Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo octauo datis, quam alio serenissimi olim Sigismundi Augusti itidem regis et auunculi nostri, eisdem ab huiusmodi oneribus neminem excipi posse asserebant; e conuerso citati antiquum vsum et consuetudinem aliarum ciuitatum regni nostri allegabant, et si in alijs ciuitatibus officiales ciuitatum nulla onera ferunt, multo magis se ea praerogatiua tanquam officiales ciuitatis nostrae primariae ac totius regni metropolis gaudere debere asserebant, seque et in ea parte liberos ab impetitione

actorum pronunciari petebant: nos cum eisdem consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, ex arundem partium controuersijs eo attento, quod citati antiquissimae consuetudini innitantur, et actores contrarium non probant, ideo inhaerendo consuetudini etiam aliarum ciuitatum regni nostri, eosdem citatos consules Cracouienses ad soluendas contributiones tam a victu, quam a fundis per ipsos possessis, non teneri adinuenimus, cum ea tamen declaratione nostra, vt ea immunitas ad vnam saltem domum, in qua quispiam consulum residet, spectet et referatur.

Tandem praefati actores, quod ijdem citati contributiones *szos* nuncupatas e domibus tam personarum spiritualium, quam etiam equestris ordinis prouenientes, non repetunt neque exigunt, proponebant; citati vero productis aliquot processibus iuris ratione eiusmodi contributionum cum nonnullis personis inchoatos, se in hoc passu negligentiae argui non posse alegabant. Caeterum quod aliquod personas senatorij et equestris ordinis domos et fundos in ciuitate possidentes attinet, earum quidem in exigendis contributionibus respectum se habere non negabant, hac tamen ratione magis ciuitati illi consultum iri asserebant ac se liberos pronunciari postulabant: nos cum eisdem consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, ex earundem partium controuersijs eo attento, quod citati processus ratione praefatae contributionis *szos* nuncupatae, cum nonnullis personis inchoatos producunt, ideo eosdem citatos ad praesens ratione huius puncti liberos et absolutos pronunciandos esse duximus, vti quidem liberos facimus ac pronunciamus. Nihilominus tamen in posterum citatos praefatos contributiones huiusmodi a domibus et fundis *szos* nuncupatas, ab omnibus, qui eas dare et persoluere tenentur, sine vllo respectu repetere et exigere sub paena ex arbitrio nostro decernenda, teneri decernimus ac statuimus.

Insuper actores recensiti magistratum eundem, quod iuxta ordinationem serenissimi Stephani regis Poloniae, antecessoris nostri anno millesimo quingentesimo septuagesimo octauo factam, quinquaginta pedites ex aerario publico ciuitatis ad propulsandum iniurias a ciuibus continue non fouet, quinimo tempore cuiusuis tumultus nullam defensionem praebet, pecuniamque in eam rem constitutam et assignatam nescitur quo conuertit, accusabant; citati vero se ordinationi eiusdem Stephani regis satisfacere cupere, nisi caritas annonae et rerum omnium precij augmentum in dies magis ac magis excrescens obstaret, angustaeque rationes aerarij citatis impedimento essent, allegabant, nihilominus tamen viginti quidem ordinarie peditos exceptis bedellis et alia familia praetorij, ingruente vero necessitate etiam plures in hac rerum omnium moderni temporis caritate se allere asserebant, pecuniae vero residuum, si aliquantum remanserit, id in aerario publico asseruari allegabant, incompetentiamque actionis objiciebant: nos cum ijsdem consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, controuersijs partium exauditis ac ex eisdem eo animaduerso, quod ad praesens rerum caritas maior, quam tempore ordinationis regis Stephani fuit, intercessit, vnde pro ratione temporis ordinationes quoque mutari possibile est, ideo quoad annos praeteritos citatos memoratos in hac parte liberos fecimus et pronunciauimus, vti quidem liberos facimus et pronunciamus, caeterum quodnam pedites in defensionem ciuitatis in posterum citati fouere debeant, eius rei cognitionem ad

expeditionem commissionis ratione calculi ex prouentibus ciuitatis faciendi intercedendae, susspendendum esse duximus suspendimusque.

Denique actores memorati, quod citati iura, priuilegia, plebiscita ciuitatis vigore decreti serenissimi olim Sigismundi primi regis Poloniae certis et congruis temporibus communitati non exhibent, imo temere detrectant, conquerebantur, citati autem se iura, priuilegia ac plebiscita ciuitatis communitati legere non denegare, verum eorundem rescripta authentica extradere non teneri asserebant, inordinatamque citationem, siquidem ea in citatione sua non specificarunt, declarabant ac se liberos pronunciari declarabant: nos cum ijsdem consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, ex controuersijs partium eo attento, quod actores priuilegia, iura et plebiscita, ratione quorum agunt, in citatione non expresserunt, ideo inordinata citatione adinuenta, eosdem citatos liberos et absolutos pronunciandum esse duximus pronunciamusque.

Demum ijdem actores producto decreto serenissimi olim Sigismundi primi regis Poloniae, aui nostri materni, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo primo inter antecessores suos et magistratum itidem consularem Cracouiensem lato et promulgato, contra eosdem citatos, quod lonheros et Quatuor viros e medio sui non vero e communitate, qui omnia, quae in bonum et vtile ciuitatis vergerent, contulerent et procurarent, calculumque sufficienter quotannis facerent, non eligunt proponebant; e conuerso citati lonheros duos semper ex hominibus bonae fidei beneque possessionatos electos fuisse asserebant, quod vero Quatuor viros concernit, eos ad custodiam tantum priuilegiorum idque per senium pertinere deducebant, et insuper lonheros ciuitatis rationem reddere quouis tempore paratos esse, dummodo commissarij nostri ad excipiendum ab ijs easdem rationes et calculum descenderent, declarabant, incompetenciamque actionis eo nomine obijciebant: nos cum eisdem consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, controuersijs partium exauditis ac eo animaduerso, quod actores decreto per se producto, citatos contrauenisse non probant neque deducunt, quinimo contrarium citati declarant, ideo incompetenti actione adinuenta, eosdem citatos ab impetitione actorum in hoc puncto liberos et absolutos facimus et pronunciamus.

Ad haec commemorati actores exhibitis literis toties memorati diui olim Sigismundi primi regis Poloniae, anni millesimi quingentesimi septimi, quod citati contra iura, priuilegia, ordinationemque ciuitatis non ex Quadraginta viris, verum ad libitum suum homines ad gerenda officia inhabiles et priuilegiorum rerumque ignaros in scabinos eligunt, instabant; ex aduerso citati nulla priuilegia nullasque ordinationes de eiusmodi electione scabinorum disponere replicabant, seque homines semper idoneos et qualificatos ad eiusmodi officia eligere allegabant, exindeque actores incompetenter agere deducebant: nos cum ijsdem consiliarijs nostris lateri nostri assidentibus, ex controuersijs partium eo attento, quod licet quidem electio scabinorum consulatui Cracouiensi competebat, quoniam tamen actores ex Quadraginta viris scabinos tantum eligi debere nullo priuilegio speciali aut aliqua consuetudine probant, ideo actores praefatos incompetenter agere adinuenimus citatosque praefatos hac in parte liberos et absolutos pronunciandum esse duximus, vti quidem pronunciamus.

Praeterea ijdem actores eidem priuilegio diui olim Sigismundi primi regis Poloniae anni millesimi quingentesimi septimi, quod expresse consules non nisi ex scabinis elligi debere disponit, inhaerendoque, quod magistratus palatinis Cracouiensibus pro tempore existentibus, contra priuilegia sua non ex scabinis tantum, verum etiam eos ciues, qui in scabinatu antea non fuerunt, in consules eligere permittit, conquerebantur, citati vero consuetudinem eiusmodi eligendi consulum allegabant: nos cum ijsdem consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, ex controuersia partium eo animaduerso, quod actores priuilegia super electionem consulum ex scabinis producunt ac se circa illud conseruari petunt, ideo eosdem actores circa priuilegium praefatum super electionem consulum ex numero scabinorum seruiens, conseruandum esse duximus conseruamusque, cum ea tamen declaratione nostra, vt doctores iurisprudentiae, medicinae, syndici, notarij ciuitatis, licet antea in scabinatu non fuerint, in consules eligi possint, saluo nihilominus recursu magistratui consulari Cracouiensi, si per palatinum Cracouiensem pro tempore existentem, huic ordinationi nostrae contrauentum fuerit, ad nos reseruato.

Insuper actores, quod citati bonis reipublicae ciuitatis non iuxta ordinationem serenissimi regis Stephani absque consensu communitatis disponunt, personisque ex gremio sui ex leui censu eadem locant eoque modo aerarium publicum diminuunt, contra citatos proponebant; e conuerso citati bona eadem semper plus offerenti se in arendam locasse contractusque huiusmodi in acta publica inseruisse deducebant, ac exinde se liberos pronunciari postulabant: nos cum ijsdem consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, ex partium controuersia eo considerato, quod actores bona ciuitatis, quae in praeiudicium ordinationis diui Stephani regis arendata sint, in citatione non exprimunt, et in contrarium conuenti bona ea, quae arendae subiecta sunt, se publice plus offerenti proposuisse deducunt, eosque contractus arendae in acta publica inscriptos esse probant, quos nemo ex actoribus se aliquando requisiuisse eosdemque sibi denegatos esse, protestatione aliqua comprobat, ideo citatos praenominatos ab impetitione actorum, vti incompetenti liberos et absolutos in hoc puncto facimus ac pronunciamus.

Postmodum actores calculum ex bonis siue prouentibus ciuilibus pro anteactis annis vigore decreti et commissionis nostrae caeptae, citatos non perfecisse neque eundem quotannis, licet eo nomine requisiti essent et teneantur, facere velle inferebant; e conuerso citati calculum eundem se coram commissarijs nostris ad id deputatis, vsque ad annum millesimum sexcentesimum vigesimum primum fecisse deducebant. Quod vero easdem rationes ad annum vsque praesentem non reddiderint, non sua sed commissariorum nostrorum ad excipiendas rationes easdem deputatorum, causa accidisse, commissariosque eosdem ad rationes controuersas excipiendas non conuenisse respondebant. Nos cum consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, ex earundem partium controuersia eo attento, quod continuatio commissionis calculi et rationum non per citatos, verum per ipsosmet commissarios ad finem deducta non est, ideo et in ea parte citatos memoratos a causa et impetitione actorum praefatorum liberos fecimus et pronunciauimus, nihilominus tamen decreuimus decernimusque, quatenus ijdem citati in posterum calculum et rationes easdem de prouentibus ciuilibus in praesentia scabino-

rum et deputatorum ex communitate coram memoratis commissarijs nostris perficiant et continuent.

Postea ijdem actores, ciues et mercatores Cracouienses in Vngaria per modum quorundam repressaliorum graciari, nihilominus tamen citatos huic malo exemplo et damno ciuium obuiare nolle, atque ne id contra iura publica et ciuitatis eadem fierent, prouidere velle asserebant; e conuerso citati se quidem, ne ea fierent, quantum in se est obuiando, huic malo non deesse, verum tamen huic violentiae per se occurri impossibile esse respondebant: nos cum eisdem consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, eo attento, quod magistratus ad impossibilia obligari non potest, ideo et in ea parte actione eadem incompetenti adinuenta, citatos eosdem in hoc puncto a causa et impetitione actorum liberos et absolutos pronunciamus.

Tandem actores, fundos ad ciuitatem pertinentes, citatos deuastare, nonnullos sua incuria et negligentia amittere, neque eosdem recuperare, summis pecuniarijs bona ciuilia onerare et in ijsdem bonis ciuilibus summas pecuniarum non exiguas inscribere, pecuniam vero receptam nescitur quo conuertere, eosdem conuentos accusabant: nos cum eisdem consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, partium controuersijs exauditis eoque attento, quod actores, quinam fundi ciuiles per citatos deuastati, amissi summisue pecuniarijs sine legittima causa onerati sint, expresse non specificant, ideo citationem in hoc puncto inordinatam adinuenimus ac citatos eosdem ratione praemissorum in hac parte liberos et absolutos itidem pronunciamus.

Ad haec actores, prouisiones seu refectiones quasdam respectu officiorum consularium citatos ex aerario publico citra communitatis consensum accipere inferebant; e conuerso citati se quidem refectiones controuersas accipere non negabant, id tamen inhaerendo antiquissimae consuetudini ab immemorabili tempore receptae, facere ac pecuniam perceptam pro ornamento et ad splendorem ciuitatis illius Cracouiensis vergere respondebant: nos cum consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, ex partium controuersijs eo considerato, quod citati praefati antiquissimam et nunquam ab immemorabili tempore interruptam consuetudinem deducunt, et id ad ornamentum et splendorem magistratus ciuitatis illius Cracouiensis tanquam regni nostri primariae vergere allegant, actores vero nihil contrarium probant, ideo in ea parte citatos praefatos, magistratum consularem ciuitatis Cracouiensis liberum et absolutum fecimus et pronunciauimus, vti quidem facimus et pronunciamus.

Tandem actores, honoraria seu pensiones, quae sese ad non exiguam summam extendunt, a suscipientibus ius ciuitatis ciuibus citatos vsurpare, neque ea in bonum reipublicae et aerarium ciuitatis conuertere, similiter ab ijs, qui e ciuitate migrant, non proportionaliter decimam partem substantiae et facultatum eorundem iuxta constitutiones regni percipere, perceptamque nescitur quo conuertere conquerebantur; e conuerso citati, quod attinet huiusmodi honoraria a suscipientibus ius ciuitatis exacta, contenta citationis negantes, nihil pro se vtilitateque seu commodo proprio ex huiusmodi honorarijs vsurpare, imo vero prouentum seu honoraria eadem in regestra ciuitatis, quae coram nobis producebant, inscribere demonstrabant, atque quod praefati actores peculatum eisdem obijcere praesumunt, paenas super iisdem

decerni postulabant; quod vero decimam partem bonorum a migrantibus e ciuitate spectabat, itidem et in ea parte contenta citationis non agnoscebant: nos cum eisdem consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, partium controuersijs exauditis, inprimis autem, quod honoraria eadem a suscipientibus ius ciuitatis spectat, eo attento, quod actores puncti huius contenta non probant, in contrarium vero citati honoraria huiusmodi se in regestra perceptorum inscribere et rationes de eisdem facere deducunt, ideo et in ea parte eosdem citatos a causa et impetitione actorum liberos facimus et pronunciamus. Quoniam vero actores memorati citatis magistratui consulari Cracouiensi crimen peculatus in citatione sua obijcerunt, quod tamen probare non potuerunt, ideo ex actoribus praefatis, quos citati ipsimet ad praesens coram nobis nominant et quos authores et principales causae istius contra se susceptae esse asserunt, nimirum famatos Nicolaum Szołomonski, Ioannem Łyskowic, Erasmum et Stanislaum Hippolitos fratres, Venceslaum Sławęczki, Nicolaum Szwarcz, Iacobum Soszyc ad paenam et sessionem carceris in turri Cracouiensi per vnam septimanam integram sustinendam condemnauimus condemnamusque, decernentes, quatenus eandem sessionem carcerariam in termino sex septimanarum a data praesentium computando, inchoent, eamque per vnam septimanam integram subeant ac sustineant, quam tamen obiectionem per actores citatis factam, bonae famae et existimationi citatorum nocere minime debere statuimus et pronunciamus. Caeterum, quod decimam partem a migrantibus e ciuitate spectat, eo attento, quod huiusmodi summae in perceptorum regestris continentur, et calculum de ijs citati quotiescumque id opus fuerit, faciunt, neque actores diserte contenta citationis suae probant, ideo et in ea parte eosdem citatos liberos et absolutos pronunciauimus pronunciamusque. Nihilominus tamen decreuimus decernimusque, quatenus magistratus praefatus consularis Cracouiensis in posterum diligenter animaduertat, vt migrantes ex ciuitate decimam partem bonorum iuxta constitutionem regni eo nomine sancitam, ciuitati pendant.

Denique actores, magistratus diuersos contra iura et priuilegia ciuitatis super priuatis ciuibus iurisdictionem sibi vsurpare ac eos de facto processibus aggrauare et incarcerari, citatos vero nullam defensam ijsdem praebere nec eo nomine agere velle conquerebantur; citati vero actores memoratos alicui ciuium iniuriam ab aliquo contra iura ciuitatis illatam esse non probare neque eosdem ciues, qui iniuriati praetenduntur, specificare contendebant, ac quod publico sumptu iniurias priuatorum vindicare non teneantur, respondebant: nos cum eisdem consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus, partium earundem controuersia diligenter perpensa ac examinata, eoque attento, quod actores iniuriam aliquam in derogationem iurium et priuilegiorum ciuitatis alicui ex ciuibus factam esse non probant, ideo eosdem citatos ab impetitione actorum liberos et absolutos pronunciandos esse duximus, vti quidem absoluimus liberosque pronunciamus. Nihilominus tamen decernendum esse duximus decernimusque, quatenus praefati citati magistratus consulum Cracouiensium in causa quidem libertates et priuilegia ciuitatis concernenti, ciues publico sumptu ab alijs magistratibus et alijs personis tueatur; in causis vero ratione priuatarum iniuriarum ciuibus illatarum, eosdem sumptu iniuriatorum defendat assistentiamque eisdem praebeat.

Caeterum quod paenam nostram arbitrariam ob discessum eiusdem magistratus consulum Cracouiensium a iudicio illo commissoriali, cuius antea cognitionem ad decisionem negotij ipsius principalis in suspenso reliqueramus, attinet, eo animaduerso, quod ijdem consules Cracouienses innocentiam suam aperte in hoc puncto ad praesens probant nullaque temeritas ipsorum in hac parte apparet, siquidem metu vlterioris processus id se facere adactos fuisse deducunt, ideo eosdem ab eadem paena nostra arbitraria liberos similiter facimus et pronunciamus praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem sigillum regni nostri praesentibus est appensum. Datum Varsouiae feria sexta ante festa solennia Pentecostes proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, regnorum nostrorum Poloniae trigesimo nono, Sueciae vero trigesimo tertio anno. — Stanislaus Lubienski episcopus Luceoriensis R. P. vicecancellarius. — Relatio reuerendi in Christo patris domini Stanislai Lubinskj episcopi Luceoriensis, regni Poloniae vicecancellarij. — Ioannes Gumowski. — Correxit Dembowicz.

Dokument pargaminowy w formie zeszytu o 7 kartach in folio, z których przedostatnia opatrzona pieczęcią pokojową z czerwonego wosku w puszce blaszanej, zawieszoną na sznurku z jedwabiu pąsowego i nici złotych.

936. 1626. die 3. m. Iunii, Varsoviae.

Sigismundi III. regis Poloniae decretum, inter scabinos et consules Cracovienses litem dirimens.

Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniaeque nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, adcitatos fuisse ad nos iudiciumque nostrum seorsiuis adcitationum nostrarum literis, venerabiles et generosos Ioannem Foxium archidiaconum, Lucam Doctorium, Lucam Dabski canonicos Cracouienses, Martinum Kłoczynski, praepositum sacratissimi Corporis Christi Cazimiriae ad Cracouiam, Maximilianum Iarzyna, iudicem terrestrem Sochacouiensem, Nicolaum Korycinski, capitaneum Oycouiensem, Ioannem Wielzynski et Hieronimum Mielonski secretarios nostros, vti commissarios nostros de officijs eorundem, nec non honoratos Iacobum Cieniowic seniorem, Gasparum Polner, Sebastianum Kłoszowic, Stanislaum Hippolit, Venceslaum Sławecki aliosque litis comparticipes, in adcitatione specificatos, atque totam communitatem ciuitatis nostrae Cracouiensis de causa infrascripta bonisque eorum in genere omnibus, ad instantiam spectabilium et famatorum proconsulis et consulum ciuitatis nostrae Cracouiensis ad prosequendas iureque continuandas appellationes suas, a decretis quibusdam praedictorum commissariorum nostrorum ad nos et iudicium nostrum interpositas non tamen admissas, idque in causa et actione modernis actoribus magistratui consulari Cracouiensi per praedictos adcitatos videlicet communitatem Cracouiensem ratione degradationis ex officio scabinali et officio senioratus Quadraginta

virorum aliarumque iniuriarum per adcitatos praefatos scilicet communitatem ciuitatis Cracouiensis praetensarum, prius ad iudicium nostrum institutam ac propter nostram ad praesens a Cracouia absentiam, commissarijs nostris suprascriptis ad decidendum commissa et demandata: in qua causa cum actores moderni citationem contra se editam, tum et commissionem ipsam, quae positionem citationis antecessit, inordinatam esse assererent ac se a termino illo liberos pronunciari peterent, praefati commissarij nostri post fundatam iurisdictionem commissorialem, citatione et commissione ordinata adinuenta, modernis actoribus super citationem originalem procedere ac postmodum respondere iniunxerant, nec a singulis huiusmodi decretis eidem magistratui consulari Cracouiensi ad nos et iudicium nostrum prouocandi appellationem admiserant, quinimo in vlteriori processu, quantum attinebat scabinos, eo attento, quod citati tempore litispendentiae personas in scabinatu existentes et causam coniunctam bonum commune ciuitatis concernentem, contra se promouentes, officijs ipsorum priuauerunt, cuius priuationis causam iustam nullam dederunt, ideo quatenus praefati citati, videlicet magistratus consularis Cracouiensis personas depositas, in citatione specificatas, ad idem officium illorum scabinale exnunc restituerent, sub paena taxae in citatione positae, nimirum duorum millium Vngaricalium iniunxerant, quod vero attinebat damna ex huiusmodi depositione perpessa, causam eandem pro cognitione et liquidatione eorundem, ad nos et iudicium nostrum remiserant; quantum denique Quadraginta viros attinebat, eo attento, quod ijdem citati ex officio eosdem Quadraginta viros deposuisse negabant, ideo eosdem in eodem officio suo et loco permanere ac iuribus ac praerogatiuis suis gaudere debere decreuerant, a qua sententia pars vtraque ad nos et iudicium nostrum prouocauerat, nihilominus tamen idem magistratus consularis Cracouiensis ad prosequendum illas priores appellationes per memoratos commissarios nostros a decretis procedendi et respondendi ad nos et iudicium nostrum interpositas non tamen admissas, tam praefatos commissarios nostros quam eiusdem partem adhaerentem, scilicet ciues et personas suprascriptas totamque communitatem Cracouiensem modo superius praemisso ad nos et iudicium nostrum adcitauerant, prout adcitationes praefatae et processus causae istius latius de praemissis testantur: in termino itaque hodierno iudicij relationum nostrarum propriarum tam ex eisdem adcitationibus, quam receptione causae per assessores iudicij nostri in negotio principali post adinuentum, quod appellationes praefatae per commissarios nostros a supradictis decretis procedendi et respondendi denegatae, admissibiles non fuerint nec prosequibiles sint, ad nos facta, incidenti et hucusque continuato, partibus praefatis actorea principalis causae, videlicet praefata communitate ciuitatis nostrae Cracouiensis per honoratos et famatos Erasmum Hippolit, Venceslaum Sławęcki, Sebastianum Kłosowic atque Ioannem Łyskowic plenipotentes et internuntios suos, citatis autem magistratu consulari Cracouiensi per excellentem et spectabilem Georgium Pipan, philosophiae et medicinae doctorem, Christopherum Słowikowski consules atque nobilem Andream Bełza secretarium et notarium ciuitatis eiusdem, itidem plenipotentes suos, coram nobis comparentibus eumque terminum attentantibus et controuersias suas coram commissarijs nostris agitatas repetentibus: nos cum consiliarijs nostris,

lateri nostro assidentibus, partium controuersijs exauditis eoque attento, quod citati, magistratus videlicet consularis Cracouiensis in vsu eligendorum scabinorum Cracouiensium ab immemorabili tempore semper fuerit eandemque electionem certis et statis diebus quotannis expediuerit, decretaque eo nomine aliquot, praesertim autem diui olim Sigismundi primi regis et aui nostri materni in vim perpetuae legis, vnum quidem in anno millesimo quingentesimo vigesimo primo, alterum vero in anno millesimo quingentesimo trigesimo secundo, inter communitatem et magistratum Cracouiensem lata, nouissime vero etiam decretum commissariorum nostrorum, inter consulatum et scabinos illius temporis Cracouienses anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono, a quo neutra partium appellauit, quibus libera electio scabinorum magistratui consulari adiudicata est, intercesserint, neque citati eosdem, quos communitas officio scabinatus motos esse conqueritur, degradauerit, sed interueniente electione annua ipsimet ab officijs suis supersedere ex antiquissimo vsu et consuetudine tenebantur, proinde sententia praefata commissariorum nostrorum retractata et annihilata, actioneque eadem incompetenti adinuenta, citatos eosdem magistratum videlicet consularem Cracouiensem ab eadem causa et impetitione actorum ratione eiusdem degradationis liberos et absolutos pronunciandos esse duximus, vti quidem absoluimus liberosque pronunciamus. In cuius rei fidem sigillum regni nostri praesentibus est appressum. Datum Varsouiae feria quarta ante festum sanctissimae et indiuiduae Trinitatis proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, regnorum nostrorum Poloniae trigesimo nono, Sueciae vero trigesimo tertio anno. — Stanislaus Lubienski episcopus Luceoriensis, r. P. vicecancellarius sst. — Relatio reuerendissimi in Christo patris domini Stanislai Lubienski episcopi Luceoriensis, regni Poloniae vicecancellarij. — Ioannes Gumowski. — Correxit Dembowicz.

Dokument pargaminowy. Na sznurku z pąsowych jedwabnych i złotych nici wisi w puszce blaszanej pieczęć pokojowa, w czerwonym wosku wyciśnięta.

937. 1626. die 8. m. Iunii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsulem et consules civitatis Cracoviensis, criminis laesae maiestatis accusatos, culpae immunes esse declarat.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, citatos fuisse ad nos et iudicium nostrum spectabiles et famatos proconsulem et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis, quorum nomina et cognomina pro insertis et expressis habere volumus, de personis, officijs bonisque eorum in genere omnibus ad instantiam instigatoris nostri et reipublicae ex delatione honoratorum et famatorum ciuium ac totius communitatis Cracouiensis propterea, quia illi fide, qua nobis obstricti sunt, posthabita, inmemores iuramentorum suorum, dum

et quando causae ratione certarum iniuriarum, per illos communitati ciuitatis eiusdem Cracouiensis illatarum, coram commissarijs a nobis deputatis peragebantur, contra officia sua ad obedientiam nobis fidelitatis praestandam, spectabilem Christopherum Słowikowski, qui scitu, iussu ac mandato illorum, fidelitatis nobis praestitae et iuramenti immemor, contra Maiestatem nostram rebelliter ipsis scientibus, assistentibus iubentibusque restitit, subordinarunt et illi restiterunt, mandatis nostris parere et satisfacere noluerunt, ob idque in paenas criminis lesae maiestatis incurrerunt: citando eosdem ad videndum et audiendum ipsos paenis, facto illorum demeritis, puniri easque super ipsis decerni, prout citatio praefata latius de praemissis testatur. In termino itaque hodierno iudicij relationum nostrarum propriarum, tam ex eadem citatione, quam receptione causae per assessores iudicij nostri ad nos facta, incidente et hucusque continuato, partibus praefatis, actorea instigatore nostro ac ipsius delatoribus per nobilem Ioannem Rudawski plenipotentem suum, citata autem magistratu consulari Cracouiensi per excellentes et spectabiles Georgium Pipan, philosophiae et medicinae doctorem, Christopherum Słowikowski consulem atque nobilem Andream Bełza notarium ciuitatis eiusdem nostrae Cracouiensis, internuntios suos coram nobis comparentibus eumque terminum attentantibus, et actorea ex sua actione contra citatos proponebat, citati autem actores contenta citationis nequaquam probare posse asserebant contentaque citationis actorum praefatorum non agnoscebant, quinimo paenam talionis contra eosdem decerni expetebant: nos cum consiliarijs nostris, lateri nostro assidentibus, partium controuersijs exauditis, eoque attento, quod actores praefati intentionem suam contra citatos deducere non possunt, is idemque Christopherus Słowikowski ratione eorum verborum, quae actores crimen laesae maiestatis sapere allegant, a causa et impetitione actorum, vti minus competenti, die hodierna per decretum nostrum absolutus est, ideo actione eadem incompetenti adinuenta, citatos quoque praefatos a causa et impetitione actorum eorundem liberos et absolutos pronuntiandos esse duximus, vti quidem absoluimus liberosque pronuntiamus. Caeterum quod paenam talionis per citatos super actoribus affectatam spectat, eo attento, quod citati praefati per obiectionem sibi ab actoribus criminis laesae maiestatis, grauiter iniuriati sunt, ideo internuntios actorum praefatorum, qui causam praesentem coram nobis contra citatos promouebant, videlicet famatos Ioannem Łyszkowicz, Nicolaum Szołomanski, Stanislaum Hyppolit, Erasmum Hyppolit, Venceslaum Sławęcki, Valentinum Burkat, Nicolaum Szwarc, Simonem Respondowski, Ioannem Piątkowicz, Andream Małaszek ad paenam talionis, nimirum ad detentionem in turri praetorij Cracouiensis per duodecem septimanas sustinendam, tum et ad persolutionem centum marcarum ratione personae cuiuslibet eorum citatis praefatis condemnandos esse duximus condemnamusque, decernentes, quatenus ijdem supranominati ciues Cracouienses carceres eosdem praetorij in termino sex septimanarum a data praesentium computandarum, subeant, eosque per duodecem, vti praemissum est, septimanas continuent ac sustineant, et nihilominus antequam ex eisdem carceribus exierint, paenam centum marcarum Polonicalium, quilibet illorum pro se et persona sua ijsdem citatis reponant, numerent et persoluant. Saluam tamen insuper contra alios, quos idem ma-

gistratus consularis Cracouiensis motuum istorum contra se excitatorum authores aut sequaces fuisse existimauerit, ratione itidem paenae talionis, quantum de iure competierit, ijsdem citatis actionem relinquimus ac reseruamus, praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem sigillum regni nostri praesentibus est appressum. Datum Varsauiae feria secunda postridie festi sanctissimae et indiuiduae Trinitatis, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, regnorum nostrorum Poloniae trigesimo nono, Sueciae vero trigesimo tertio anno. — Stanislaus Łubinski episcopus Luceoriensis, regni Poloniae vicecancellarius manu propria. — Relatio reuerendi in Christo patris, domini Stanislai Łubienski episcopi Luceoriensis, regni Poloniae vicecancellarij. — Ioannes Gumowski manu propria. — Correxit Dembowicz.

Kodeks Zaleskiego, karta 210.

938. 1626. die 14. m. Iulii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut victui munitionique civitatis provideant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles ac famati, fideliter nobis dilecti! Iusz sie na to iawnie Gabor, iako nas wiesci dochodzą, zawziął, aby złe zamysły swe przeciwko Coronie z woyskiem swym y poganskim nastąpiwszy, wykonywał: przeto abyscie miasto w zywnosc y munitią opatrzyli, ludzi przyieli y wszelaką prouisią do obrony nalezącą uczynili, pilnie napominamy, obowiązuiąc w tym wiarę y powinnosc Wier. Wasz. ktorym zyczemy dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XIV miesiąca lipca roku Panskiego MDCXXVI, panowania naszego polskiego XXXIX, szweckiego XXXIII roku. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

939. 1626. die 16. m. Iulii, Cracoviae.

Proconsul consulesque Cracovienses Quatuor viros ad privilegia civitatis perscrutanda deligunt.

Actum feria 5ta post festum s. Margaretae virginis proxima, anno Domini 1626. — Spectabiles domini Mathaeus Grusczynski proconsul, Christopherus Słowikowski, Ioannes Wizemberg, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Christopherus Naymanowicz, Albertus Celesta, Ioannes Kotlicki et Andreas Wegrzynowicz, consules Cracouienses, die hodierna in negotio

infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, inhaerendoque senatusconsulto e medio sui ex senioribus dominorum Quatuor viros per antecessores suos in anno 1604 sancitos, vnanimibus votis et sententijs suis spectabiles dominos Christopherum Szober, Nicolaum Zalassowski, Stanislaum Rabb et Sigismundum Alantsee, collegas suos in Quatuor viros elegerunt et constituerunt, eisdem onus hoc quatuorviratus commendauerunt, videlicet, vt priuilegia ciuitatis et alia munimenta, quanta fieri potest diligentia, reuideant et perlustrent, omniaque ea, quaecunque ad bonum et vtile ciuitatis pertinere videbuntur, in praemissis exequantur.

Lib. Cons. 9, str. 368.

940. 1626. die 23. m. Iulii, Varsoviae.

Sigismundus III. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut urbis defendendae gratia milites pedestres conducant, aliisque ad defensionem necessariis provideant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Zigmunth III z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie y szwedzki, gocki, wandalski dziedziczny krol. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Dochodzi nas to, ysz Wiern. W. w tak wielkiem niebespieczenstwie od Gabora zachodzącym, o ktorym z roznych mieisc pewne mąmy wiadomosci, zadnei opatrznosci około miasta Krakowa niemacie y gotowosci zadney do dania odporu nieprzyiacielowi nieczynicie. Co iako nas niepomału obeszło, słysząc o takiei oziebłosci Wiern. W. tak y to koniecznie miec chcęmy y Wiern. W. napominąmy, abyscie iako nailepszy porządek do obrony między sobą uczyniwszy, piechoty podług potrzeby przyieli, strasz potezną trzymali, bramy aby wczas zamykane y nie wszystkie otwierane były, doirzeli, przez częste monstry ludzie do gotowosci spasabiali, y tego przestrzegali, iakoby y mury miedzy mieszcząny podzielone były y kozdy miał sposobną do obrony strzelbe, gotowym bendąc mieisca albo quatery sobie ukazany pilnowac y odpor nieprzyiacielowi czynic. W czym pewni iestesmy, że Wier. W. poczuwszy sie, wszystko to iako naiprędzy wykonac zechcecie y wszelakich sposobow szukac bendziecie, iakoby pretkoscią y resolutią swoią ten nieprzyiaciel niemogł nic szkodliwego miastu tamtemu uczynic y odpor wziąc mogł. Vczynicie to Wiern. W. y z powinnosci swoi y dla łaski naszy, ktorym na ten czas dobrego od pana Boga zdrowia zyczymy. Dąn w Warszawie dnia XXIII miesiąca lipca roku Panskiego M DC XXVI, panowania naszego polskiego XXXIX, szwedzkiego XXXIII. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

941. 1626. die 18. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de armamentario civili moeniis adiungendo.

Actum sabbato in vigilia [1]) festi s. Laurentij martyris, 1626. — Spectabiles domini Mathaeus Grusczynski proconsul, Nicolaus Zalassowski, Stanislaus Rabb, Sigismundus Alantsee, Georgius Pipan, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Adamus Nagoth et Christopherus Szedell, consules Cracouienses, die hodierna in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, facultatem omnimodam dederunt spectabilibus dominis Stanislao Conradt et Mathaeo Grusczynski collegis suis et aerarii ciuilis praefectis, vt ipsi armamentarium ciuitatis muro contignent fornicemque ibidem extrui inceptum quamprimum continuent.

Lib. Cons. 9, str. 369.

942. 1626. die 27. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de ordine, quo consules Cracovienses munus nuntiorum obire debent.

Actum feria quinta ante festum s. Aegidii abbatis proxima, anno Domini 1626. — Spectabiles domini Christopherus Szedel proconsul, Christopherus Szober, Stanislaus Rabb, Sigismundus Alantsee, Daniel Zaidlic, Christopherus Słowikowski, Ioannes Wizemberg, Stanislaus Conradt, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Adamus Nagoth, Andreas Wegrzynowic et Georgius Cromer, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi pleno in numero congregati existentes, eoque animaduerso, quod in eligendis e medio sui ad conuentus regni generales, aliaque boni publici promouenda negocia nunciis ablegandis, graues variaeque saepe orerentur (s) difficultates, plerique etenim priuatis distenti curis, vel hoc munus subterfugere consueuerunt, vel sane legitime electi, illud vltro subire recusauerunt, ita vt saepenumero locus inter regni nuncios per antecessores suos summa cum industria et labore magno partus, in graui amissionis periculo versaretur, cui malo obuiando [praesertim cum omnes iuramento ad promouendum bonum publicum obstricti sunt, vnusque pro altero plus onerum, cum summo rerum et fortunarum suarum dispendio ferre non cogitur], vnanimibus votis et sententijs suis, maturaque deliberatione praehabita concluserunt, vt amodo ad comitia regni hoc munus legationis per se et alios dominos collegas suos ordine a domino collega suo seniore spectabili Christophero Szober cum

---

[1]) Jestto myłka zamiast „in vigilia vigiliae.“ W roku bowiem 1626 przypadał dzień św. Wawrzyńca w poniedziałek, sobota była zatem wilią wilii.

altero in ordine decimo tertio spectabili Stanislao Conradt [qui ad proxime ventura regni comitia munus hoc obibunt] incipiendo, et sic consequenter per succedentes praefatis spectabilibus dominis Christophero Szober et Stanislao Conradt dominos collegas, nullo penitus excepto vel [etiam legali impedimento non obstante] exempto, idque sub paena quingentarum marcarum, atque per schaedulas sui amplius non vocationis, in contrauenientem quempiam dominum collegam suum huic ordinationi, boni publici causa conclusae, exnunc et de facto irremissibiliter soluendarum, sancita obeatur et perficiatur. Quibus quidem dominis collegis modo praemisso munus hoc obeuntibus, pro praemio per ducentos florenos vnicuique eorum ex aerario ciuitatis per spectabiles dominos aerarii ciuilis praefectos nunc et pro tempore existentes, solui debere constituerunt.

Lib. Cons. 9, str. 370.

943. 1626. die 29. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de uxoribus consulum in viduitate relictis, ab omni contributione liberandis.

Actum sabbato ante festum s. Aegidii abbatis proximo, 1626. — Spectabiles domini Christopherus Szedell proconsul, Christopherus Szober, Nicolaus Zalassowski, Stanislaus Rabb, Paulus Hypolith, Daniel Zaidlic, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Albertus Celesta, Matheus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Andreas Wegrzynowic et Georgius Cromer, consules Cracouienses, die hodierna in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi pleno in numero congregati existentes, illudque animaduertentes, quod spectabilium olim dd. collegarum suorum consulum Cracouiensium relictae viduae, prout maritorum suorum conditionem secutae sunt, sic ex antiqua consuetudine, vt et defuncti mariti ipsarum ad soluendas contributiones non tenebantur, indignumque esset, vt iure antiquitus sibi seruiendo post mortem maritorum suorum priuarentur, idcirco inhaerendo consuetudini antiquae aequitatique ipsi vnanimibus votis et sententijs suis easdem relictas dominorum collegarum suorum viduas, quaecunque in viduali post mortem eorundem maritorum suorum statu existunt, ad soluendas contributiones et ferenda onera ciuitati stringi et cogi non debere concluserunt.

Lib. Cons. 9, str. 370.

944. 1626. die 29. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de pecunia, quae redit ex poenis, inter consules partienda.

Actum sabbato ante festum s. Aegidii abbatis proximo 1626. — Spectabiles dd. Christopherus Szedell proconsul, Christopherus Szober, Nicolaus

Zalassowski, Stanislaus Rabb, Paulus Hyppolith, Daniel Zaidlic, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Andreas Wegrzynowic et Georgius Cromer, consules Cracouienses, die hodierna in negocio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, eoque considerato, quod paenae super certos ciues officio suo renitentes ob patratam quandam petulantiam per dd. collegas suos iuxta conclusionem sabbato pridie festi sacrosanctae et indiuiduae Trinitatis a. D. 1624 decretae, officio presenti per decretum S. R. M. adiudicatae sunt, ideo easdem paenas ad officium praesens pertinere, non autem in alium quempiam vsum conuerti debere concluserunt. Quoniam vero paena talionis ex citatione per communitatem ex parte earundem paenarum edita, solummodo eos dd. collegas suos, qui praefatae conclusioni in anno 1624 interfuerunt, easque paenas peccuniarias decreuerunt, iuxta praeiudicata similia remansisset, aliique absentes ab ea conclusione ad sustinendam eandem talionis paenam non tenerentur, ideo spectabilem d. proconsulem nunc et pro tempore existentem, schaedulas eo nomine, quinam ex ista paena participare debeant, et an omnibus illa protunc consulibus ac vero circa eandem conclusionem praesentibus seruire possit, et an his omnibus nec ne dare debere, ad mutuam consultationem capiendam constituerunt.

Lib. Cons. 9, str. 371.

945. 1626. die 22. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de consule praeter ius delecto, ad iusiurandum non admittendo.

Actum feria tertia in crastino festi s. Thomae apostoli, anno Domini 1626. — Spectabiles domini Christopherus Szober proconsul, Nicolaus Zalassowski, Stanislaus Rabb, Sigismundus Alantsee, Georgius Pipan, Paulus Hypolith, Daniel Zaidlic, Christopherus Słowikowski, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Christopherus Naymanowicz, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Adamus Nagoth, Andreas Wegrzynowic et Georgius Cromer, consules Cracouienses, die hodierna in negotio infra scripto per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi pleno in numero congregati existentes, priuilegio serenissimi olim Sigismundi primi regis Poloniae de anno Domini 1507 ex parte electionis consulum ex scabinis diligenter perlecto, quo praememoratus rex consules Cracouienses non nisi ex scabinis per magnificos palatinos pro tempore existentes, creari debere firmiter praecipit, considerantesque illud priuilegium per decretum S. R. M. domini d. clementissimi Varsouiae feria sexta ante festa solennia Pentecosten proxima anno currenti 1626 inter magistratum et communitatem latum, approbatum et confirmatum esse, modusque eligendi consulum per eandem S. R. M. sufficienter praescriptus est, cui decreto, si in futuram electionem contrauentum esset, consulque in locum spectabilis olim Hiero-

nymi Horlemes non is, qui in eodem decreto praescriptus est, eligeretur, procul dubio et S. R. Mtas grauiter offenderetur, et decretum frustra ferretur, nisi debitam exequtionem sorciatur, elusorium foret, ideo obuiando tanquam fideles subditi suae S. R. M. ne per conniuentiam aut taciturnitatem suam in aliquam ad S. R. M. incurrant suspicionem, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, quod si illustris et magnificus dominus palatinus Cracouiensis pro futura electione in consulem non ex scabinis, doctoribus, notariis et syndico aliquem alium eligere voluerit, talem eo modo indebite electum, ad praestandum iuramentum per d. proconsulem non esse vocandum, neque pro consule habendum, sed causam praesentem prius ad S. R. M. iuxta contenta decreti supra allegati pro informatione, quid nam faciendum esset, transmittendam esse.

Lib. Cons. 9, str. 374.

946. 1627. die 11. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut camerario regis in explorando cive quodam, pulverem nitratum e regno contra legem educente, praesto adsint.

Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russię, Prussię, Masouię, Samogitię, Liuonięque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque hereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Zlecilismy vrodzonemu Ianowi Bogatkowi komornikowi naszemu, aby pilną uczynił inquisicyą o miesczaninie krakowskim, ktory maiąc porozumienie z pewnym zydem krakowskim, prochy nad zakaz nasz y prawo pospolite do Mansfelda cicho wywoziel. Co gdy czynic bedzie, chcemy to mieć y roskazuiemy Wier. W. abyscie z powinnosci vrzędu swego pomienionemu komornikowi naszemu w tem wszytkim, co do wywiedzienia inquisicy y pokarania takowego excessu nalezeć bedzie, pomocnemi beli. Dla łaskj naszey, ktorym od pana Boga zdrowia dobrego zyczymy. Dąn w Warszawie dnia XI miesiąca lutego, roku Panskiego M DC XXVII, panowania naszego polskiego XXXX a swedzkiego XXXIII roku. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

947. 1627. die 13. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut de custodia urbis provideant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis! — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae,

Samogitiae, Liuoniaeque nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Za podemknieniem się y wzięciem niektorych miast na Sląsku, granicom coronnym przyległych, od woyska Mansfeldowego, przychodzi się nam obawiac, aby ludzie ci, ktorzy łupem telko zyią, daley się pomykaiąc do panstw naszych, z niemałem miasta naszego stołecznego niebespieczeństwem niewtargnęli. Zaczym aby w takim niebespieczenstwie co do ostrozności miasta tamecznego nalezy, nic nie schodzieło, iakosmy w ty mierze listy nasze do pp. senatorow y innych vrzędnikow y obywatelow tamecznych dali, tak W. W. donosząc to do wiadomosci, chcemy miec po Wier. W. abyscie s powinnosci swy bespieczenstwa miasta tamecznego pilnie strzegli, mury, wały i bramy opatrzyli y nic nieopuszczali, co do bespieczeństwa y obrony miasta tamecznego będzie nalezało: znosząc się w tym wszytkim tak z wielmoznym woiewodą iako vrodzonemi starostą y wielgorządzcą naszymi krakowskimi. Zyczemy zatem Wier. W. dobrego zdrowia od pana Boga. Dan w Warszawie dnia XIII° miesiąca lutego roku Panskiego M DC XXVII, panowania polskiego XXXX, szwedzkiego XXXIII°. — Sigismundus rex.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową wyciśniętą po stronie adresowej.

948. 1627. die 20. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario syndici augendo.

Actum sabbato pridie dominicae quadragesimalis Inuocauit. — Spectabiles dd. Georgius Pipan medicinae doctor, proconsul, Christopherus Szober, Nicolaus Zalasowski, Sigismundus Alantsee, Paulus Hypolit, Daniel Zaidlic, Christopherus Słowikowski, Ioannes Wizemberg, Stanislaus Conrad, Mathias Wonieyski, Christopherus Naymanowic, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Ludouicus Bianchi, Christopherus Szedell, Andreas Wegrzynowic, Georgius Cromer et Andreas Bełza, consules Cracouienses, in praetorio Cracouiensi per schaedulas legitime conuocati et in praetorio congregati existentes, habita protunc ratione, quod omnia ad victum amictumque pertinentia, in summum excreuere precium, ita vt praeterita tempora praesentibus aequiparari nequaquam valeant, proinde petito honorati viri Christopheri Karniowski ciuitatis Cracouiensis syndici, illato, annuentes, vnanimibus votis et sententijs suis salarium septimanale ipsi ex publico aerario augendum esse, ita vt non quinque floreni, verum septem floreni salarii septimanalis ex publico aerario ciuitatis eidem dentur.

Lib. Cons. 9, str. 378.

949. 1627. die 24. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de emolumentis, quae refectiones dicuntur, consulibus Cracoviensibus denuo praestandis.

Actum feria quarta in vigilia festi Annunciationis beatae virginis Mariae ante dominicam Palmarum proxima. — Spectabiles dd. Daniel Zaidlic, medicinae doctor, proconsul, Christopherus Szober, Nicolaus Zalassowski, Sigismundus Alantsee, Nicolaus Pernus, Stanislaus Conradt, Christopherus Naymanowicz, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Ludouicus Bianchi, Christopherus Szedell et Georgius Cromer, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas legitime conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, id ipsumque considerantes, quod tot et tantos reipublicae labores in hoc collegio agitari continuo solitos per dd. consules, etiam cum rei domesticae iactura haud mediocri, valetudinisque dispendio indefesse sustentos et sustinendos, vnica saltim eaque satis exigua gratificatione refectionum ex publico aerario sibi ipsis stato tempore dari solitarum, aliquantulum releuari apparet, quarum vsus ad tempus biennii suspensus erat nulla alia consideratione, praeterquam vt ingruente negotii publici, nimirum causae cum communitate in iudicio S. R. M. intercedentis mole, dum publicum aerarium extenuatum ac pene exhaustum conspiceretur, neque impensas ad causam eiusmodi suppeditare posset, necessitates ex hisce refectionibus per modum mutui ad tempus concessis, expedirentur [prout id ipsum ex conclusione spectabilis senatus de data feria sexta post festum Natiuitatis s. Ioannis Baptistae proxima a. D. 1624 facta liquet], proinde post elapsum eiusmodi biennium, cuius cognitio de hisce refectionibus retentis, iterum ad vsum collegii conuertendis, ad aliud tempus reiicitur, refectiones pro quartualibus tribus retentas, vt pote pro quartuali s. Crucis atque s. Luciae, nec non festis Natalis Domini piscium et refectiones anni praeteriti 1626, tum pro quartuali Cinerum proxime praeterito piscium et pro festis solennibus s. Paschatis proxime imminentibus, refectiones prouenientes ex aerario publico in vsum collegii huius dari debere vnanimiter concluserunt.

Lib. Cons. 9, str. 379.

950. 1627. die 26. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de defensione urbis.

Actum feria sexta in crastino festi Anuntiationis beatae virginis Mariae ante dominicam Palmarum proxima, a. D. 1627. — Zacna rada Krakowska Ichmość pp. Daniel Zaidlic, doctor w lekarstwie, burmistrz, Krzystoph Szober, Paweł Hypolit, Ian Wizemberg, Mikołay Pernus, Maciey Wonieyski, Woyciech Celesta, Mathaeus Grusczynski, Ludwik Bianchi, Krzystoph Szedell, Ierzy Cromer rayce, wespoł y z uczciwym pospolitym człekiem, zgro-

madzeni na ratuszu Krakowskim bedac, a niebespieczenstwom pogranicznym z Slaska tymi czasy od woyska Mansweldskiego nastepuiacym, zabiezec securitatemque publicam sobie y miastu stołecznemu obmyslić chcac, iednostaynie sposob do ostroznosci nalezacy opisali, namowili, postanowili y wszyscy wobec mocno trzymać, chować y pełnić obowiazali sie.

§ 1. Naprzod p. burmistrz natenczas bedacy, zaraz dzisiodniowey nocy ma pp. radne na ratusz obesłac, a godzine dla znaku nizey opisanego dania naznaczyć, tak, ze skoro trębac mieyski na ganku wieze ratusza Krakowskiego w miedzianą trąbe na znak trwogi piosnke starodawną, w Polscze wiadomą chrzescianstwu »Bogarodzica Dziewica« etc. zatrąbi, iednak ią tamze bedzie trąbic powinien na czterech stronach wieże, na kazdym rogu po trzy wiersze, aby skoro tak trębacz ten potrębowac bedzie, wnet zarazem kazdy gospodarz osobą swą w zbroi, z bronią y wszytką mezką czeladzią y domowymi, kogokolwiek do rzeczy woienney sposobnego, albo do władania bronią mieć bedzie, armatno iako do własney potrzeby na mieysce naznaczone do swego dziesiatnika, a z dziesiatnikiem do rotmistrza pokwapic y stawic sie ma y powinien, pod winą 14 grzywien. Stanąwszy tam zaden zwady wszczynać ani strzelania iakiego wazyc sie nie ma, pod srogim na gardle karaniem, iedno kazdy ma z pilnoscią czekać, kedy go iego rothmistrz y z dziesiątniki obroci za wskazaniem p. burmistrza y pp. radziec, gdzie kazdy rothmistrzom y dziesiątnikom swym powolne posłuszenstwo czynic powinien.

§ 2. Kazdy w domu swoim powinien sporządzic w nocy, aby z domu swieca w latarniey goraiąca była wywiezszona; ktorą sprawą aby sie iakie zamieszanie y burda w miescie nie działa, albo zeby sie tym ludzie za takową probą nietrwozyli, maią to wprzod z vrzedu pp. radni dostatecznie zamkowi opowiedzieć y oznaymic.

§ 3. A iz na cztery quartały miasto iest rozdzielone, y dziesiątnicy pewni są postanowieni, tedy rotmistrzom do kazdego kwartału albo wiertela mieysca y stanowiska pp. radni naznaczaią y stanowią:

na wiertel *Laniorum* za rotmistrza iest obrany Matyas Sypinski, ktory z swymi dziesiątnikami y rotą bedzie sie sprawował, a czasu dania znaku pomienionego z nimi y z rotą stanąc ma do sukiennic;

na wiertel *Castrense* za rothmistrza obrany iest Krzystoph Ambrozowic passamonnik, ktory z swymi dziesiątnikami y z rotą czasu dania znaku pomienionego stanąć ma na spiklerzu mieyskim;

na wiertel *Figulorum* za rothmistrza obrany jest Ierzy Bekowiecki, ktory z swymi dziesiątnikami y z rotą czasu dania znaku pomienionego stanąć ma w ratuszu na pietrze;

na wiertel *Słaucowiense* za rothmistrza obrany iest Michał Swander do czasu, na mieysce Woyciecha Godorowskiego, ktorego teraz w miescie nie masz, a ten z swymi dziesiątnikami y z rotą na rynku przed ratuszem stanąć ma, czasu dania znaku pomienionego.

§ 4. Za starszego nad tymi rotmistrzami wszytkimi obrany iest Szymon Muty, ktory autoritatem iako rothmistrzami, tak y rotą kazdego z nich disponować bedzie miał, z wiedzeniem y dokładem pp. radnych. Na co iednak super fidelitatem tento iuramentum powinien vczynic.

§ 5. Iz są deputowani pp. ceykwarterowie z posrodka pp. radnych, ktorzy w swey dispositiey armatę publiczną maią, tedy ku pomocy im deputowany iest Woyciech Olchowic, ktory to, co iemu od pp. ceykwarterow zlecono bedzie, pilnie odprawować powinien.

§ 6. Iego Mość p. burmistrz ossob 12 z miesczan, to iest kupcow, zawsze przed wieczorem obwiesci, ktory nazaiutrz, skoro dzien, armatim powinni sie na ratusz stawić, to iest w zbroi, z ktorych z muszkietami szesc, a z alabartami szesc bedą, a z tych do bron po czterech poydą, y przy piechocie tam na strazey bedacey, cały dzien bydz y straz wiernie odprawować bedą; co powinni kazdy vczynic pod winą 14 grzywien.

§ 7. Cechowie ossobami swymi nie przes czeladź po czterech na kazdey bascie albo wiezy sobie zleconey kazdą noc, dzis zacząwszy, straz odprawować powinni, a tych starszy deputuią y zawsze o nich p. burmistrzowi oznaymią, pilnie tego starszy doglądaiąc, zeby takowa straz w bastach y wiezach sie odprawowała w czuynosci; a gdzieby sie iakie niedbalstwo znalazło, czegoby starszy doyrzec zaniechali, tedy samisz starszy karani bedą 14 grzywien. Azeby sie czuynosc większa po basztach strazey pokazała, tedy zegara na wiezy koscioła P. Mariey pilnie słuchaiac, kazdy za kazdą godziną, ile zegar ten vderzy, maią sie do siebie okołem miasta w pisczałki odezwać; a ktoryby sie odezwać za godziną zaniedbał, teyze winie podlegać bedzie.

§ 8. PP. kupce wiertelami powinni stanąć ossobami swymi, zadnego nie wyymuiąc, na ratusz, zaraz po wybiianey na noc, y tu całą noc nie spać, ale w czuynosci armatnie, z strzelbą y z orezem straz odprawować, ktorą straz dzis wiertel *laniorum* ma zacząć; a ktokolwiekby sie vtaił, a na straz sam swą ossobą nie stawił wespoł y z czeladzią mezką, ktorą ma, takowy grzywien 14 karan bedzie; a nazaiutrz rozchodząc sie z takowey strazey z ratusza, cicho, nic nie strzelaiąc, do domow swych roschodzic sie bedą za dozwoleniem p. burmistrza, gdzie na kazdą noc bedą przytym bywać ossobami swymi dway z pp. radziec, zacząwszy od p. burmistrza y z drugim p. collegą, y tak nemine penitus excepto, sub poena priuationis refectionum za cały rok, per ordinem, niczym sie niezasłaniaiąc, do tey powinnosci stawic sie maią.

§ 9. Miesczanie, ktorzy przy swych domach łancuchy zelazne mieyskie przykowane maią, powinni zaraz, skoro wieczor przyidzie, łancuchami tymi założyc y kłotkami vlice zamknać; co ma trwać całą noc, y nie otwierać, az po otworzeniu miasta rano; co czynic maią pod winą 14 grzywien tylekroć, ilekroć by kto tey powinnosci omieszkał.

§ 10. Kazdy powinien mieć w domu haki, ossęki, drabiny, siekiery, takze wody pełno w naczyniach, pod dachem y na dole, czego bedzie vrzedowna reuisia, w czym gdzieby sie kto niedbały znalazł, karan będzie winą 14 grzywien.

§ 11. Reuizia będzie nie odwłoczna w domach, wiele gdzie ossob, armaty y inszych rzeczy, ad integritatem publicam nalezacych, gdzie przed pp. reuizorami nato deputowanymi, żywnosć swoie pokazać kazdy miesczanin powinien bedzie, takze tez armate, oręze, strzelbe, takze czeladź y wszytkich domowych komornikow y gosci, iesliby miał, zeby zupełna była informacia vrzedowi, kto sie w miescie zamykac bedzie. A gdzieby kto zataił kogo,

bądz iakiey rzeczy do oznaymienia potrzebney, takowy iako niewierny oyczyznie swoiey karan bedzie grzywien 50 y więzieniem na wieży w ratuszu pod dzwonkiem. Sąsiedzi tez dway, ktorzy pp. rewizorom przydani bedą w kazdym dziesiątku, powinni z pp. reuisorami isć y oznaymic wszytko, cokolwiek by ku oznaymieniu bydź widzieli potrzebnego.

§ 12. Aby sie reuisia iako napilniey y gruntowniey odprawic mogła, deputowani są nato z posrodka pp. radnych ossob ośm, takze z ławnikow ossob ośm do nich, y z cechowych pierwszych starszych ośm.

§ 13. Trzeba tego, aby wszytko pospolstwo było gotowe na kozdy czas ku monstrze, gdy z vrzedu bedzie oznaymiono, na ktorą to monstre kazdy ossobą swą y z czeladzią wszytką mezką, takze domowymi mezkiey płci, ktorzy są do broni władania sposobni, zstawic sie ma armatno z strzelbą y gotowoscią wszelką, nikogo nie wyymuiąc, ale wszyscy zstawic sie powinni pod winą 14 grzywien.

§ 14. Do tey piechoty, ktora tymi czasy dla bespieczenstwa pospolitego kosztem publicznym zaciagnioną iest, aby sie skuteczniey potrzebie teraznieyszey nagłego niebespieczenstwa wygodzić mogło, piechoty ieszcze pięćdziesiąt zaciągnąć postanowiono.

Ktore to wyzey opisane postanowienie pp. radni z pospolitym człowiekiem w zgromadzeniu zgodnie wypełnic, y to, cokolwiek by iedno ad conseruandam integritatem publicam należało, wykonać submittowali się.

Acta Cons. Crac. 9, str. 380.

951. 1627. die 27. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de civibus refractariis poena persequendis.

Actum sabbato pridie dominicae Palmarum. — Spectabiles domini vti supra (Daniel Zaidlic, medicinae doctor, proconsul, Paulus Cellari, Ioannes Wizemberg, Mathias Wonieyski, Nicolaus Pernus, Christopherus Naymanowic, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski et Ludouicus Bianchi) consules Cracouienses, ad consultandum de securitate publica ciuitatis Cracouiensis et auertendum a milite Mansueltico, de hostilitate suspecto, impendenda pericula congregati existentes, animaduertentes, plures ciuium eo temeritatis progressos esse, quod nec amore patriae nec periculi metu ad ea, quae senatus ex consensu totius istius reipublicae pro bono communi laudata sanciuit, exequenda moueantur, quinimo varijs subterfugiis, vt ea sancita etiam authoritate officii consularis eludant, laborent, proinde in vim ordinationis etiam in futurum aestuante similibus reipublica hac procellis duraturae, omnes et singulos ciues et incolas Cracouienses refractarios, qui excubias tam diurnas quam nocturnas ferre et sancitis seu etiam mandatis officii consularis, turbulento tempore editis, securitatem publicam dirigentibus, parere neglexerint, et vocati eo nomine ad officium consulare non comparuerint, summarie et sine figura iudicii iudicandos, et in vna contumacia vera condemnatos, extunc in personas ipsorum captiuandas et tantisper carcere prae-

toriano, donec culpam paena quatuordecim marcarum redemerint, mancipandos esse, vnanimibus votis et sententijs concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 384.

952. 1627. die 9. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de civitate impertienda.

Actum feria sexta in octaua Visitationis B. M. V. — Spectabiles domini Mathias Woniejski proconsul, Nicolaus Zalassowski, Georgius Pipan, Paulus Hippolith, Stanislaus Chodowic, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Paulus Celary, Ioannes Wisemberg, Albertus Celesta, Mathias Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Ludouicus Blanow, Georgius Cromer, per schaedulas conuocati et in praetorium congregati, edocti exemplis nonnullorum extraneorum, ad ius ciuitatis susceptorum, ex quibus nonnulli tumultuum et discordiarum in ciuitate Cracouiensi occasionem dissidionis religionis praebuerunt, nonnulli multa collecta pecunia e ciuitate nullo gratitudinis testimonio ciuitati relicto, discesserunt, proinde talibus ac paci publicae consultum ire cupientes, quam religionis dissimilitudo interturbare solet, neminem extraneorum ad ius ciuitatis, nisi catholicum possessionatum vel fideiussoriam cautionem de acquirenda possessione habentem et onera ferentem, ad ius ciuitatis admittendum esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Et quoniam saepius fit, vt artifices opere mechanico viuentes et pro artificibus ad ius ciuitatis admissi, ad mercaturam etiam prosiliant, leuissimo honorario ciuitati oblato, proinde in vim perpetuae ordinationis sanciuerunt, ut artifices ijdem, quicunque mercaturam exercere velint, iterum honorarium mercaturae nomine ad aerarium publicum conferant, alioqui ipsis mercaturae studium interdictum esse.

Inhaerendo rescripto sacrae regiae Maiestatis, domini nostri clementissimi, patritios omnes, quicunque modum aliquem viuendi honestum sibi elegerint, teneri nomina sua in cathalogum ciuium praestito iuramento conferre atque onera ciuitatis portare decreuerunt.

Et quoniam plures ciuium reperiuntur, qui sub titulo ciuis bona terrestria possidentes, nulla ciuitatis onera ferunt, proinde contra tales, qui onera ferre noluerint, ad priuationem iuris ciuilis agendum esse concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 386.

953. 1627. die 12. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de nundinis.

Actum feria secunda pridie festi sanctae Margarethae virginis 1627. — Spectabiles dd. Matthias Woninski (s) proconsul, Georgius Pipan, Paulus Hyppolith, Christopherus Słowikowski, Matthaeus Grusczynski, Ioannes Ko-

tlicki, Ludouicus Blanco, Georgius Cromer, per schaedulas conuocati et in praetorium congregati, modum querellis, quae contra mercatores ad nundinas Cracouienses aduentantes, saepius ad officium consulare Cracouiense adferebantur, quod vltra tempus nundinarum mercaturam exercerent cum praepedimento ciuium Cracouiensium, imponere volentes, animaduertentesque, tempus nundinarum quoad durationem non esse praescriptum, vnanimibus sententijs suis primas nundinas die 7 Maij incipere et ad 28 diem Maij durare inclusiue; secundas ipso die Vitti videlicet 15 Iunij incipere et ad vigesimam quintam Iunij durare; tertias nundinas 26 Septembris incipere, et ad vigesimam quartam Octobris inclusiue durare debere, declarauerunt et concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 387.

954. 1627. die 16. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario notariorum civilium augendo.

Actum feria sexta post festum sanctae Margarethae virginis proxima. — Spectabiles dd. Matthias Wonieyski proconsul, Christopherus Szober, Stanislaus Rap, Sigismundus Halantse, Paulus Hippolit, Stanislaus Chodowic, Stanislaus Conradt, Matthaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Georgius Cromer, in negacio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio congregati existentes, animaduertentes rerum omnium precium excreuisse exindeque difficiliorem victus rationem sequi, proinde postulatis dd. notariorum ciuilium actorum, in facie officii praesentis propositis, volentes aequum fauorem exhibere amanuensibus ipsorum, sex vlnas panni *falandyszu* dicti, ad duodecim vlnas quotannis dari eisdem solitas, addendas esse, tum nouem florenos Polonicos quolibet quartuali ad manus eorundem notariorum pro beneplacito ipsorum ac merito ammanuensium diuidendos, ex aerario publico dandos esse, vnanimibus sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 388.

955. 1627. die 16. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de inspectoribus domorum civilium constituendis.

Actum feria sexta post festum sanctae Margarethae virginis proxima. — Spectabiles dd. vti supra, animaduertentes arendas domorum ciuilium plus detrimenti, quam commodi allaturas ciuitati, si saepius non reuideantur, et quae in eis collapsa fuerint, sine mora, quae quo longior eo grauius secum damnum trahit, reparentur, attendentesque dd. loneros multiplicibus negotijs et curis distentos non sufficere, vt omnia ea, quae par est acie oculorum intueantur, proinde vnanimibus votis et sententijs suis famatos Iacobum Ce-

lesta et Georgium Słowikowski ex scabinis, Thomam Golla et Nicolaum Tochniewic ex Quadraginta viris in reuisores domuum (s) ciuilium omnium elegerunt et constituerunt. Qui quidem reuisores bis in anno seu quolibet semestri domos easdem ciuiles reuidebunt, et quae in eis viderint reparanda, dd. loneris deferent, et dd. loneri iuxta dispositionem senatusconsulti feria sexta ante festa solennia sacri Pentecostes proxima 1623 conclusi, ad relationem dd. reuisorum sine vlla mora reparare curabunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 389.

956. 1627. die 16. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de argento civitatis oppignerato, redimendo.

Actum feria sexta post festum sanctae Margarethae virginis proxima. — Spectabiles dd. vti supra, per schaedulas conuocati in praetoriumque congregati existentes, ne bona ciuilia, quorum curam quam maximam pro onere officii sui gerere debent, neglexisse videantur, aduertentes argentum ciuile et nonnullorum consulum apud spectabilem olim Hieronimum Bełza sub tempus publicae expeditionis alias *na pospolite ruszenie* pro necessitate graui ciuitatis istius oppignoratum, longo iam tempore in pignore manere, illud de pignore eliberare volentes, vnanimibus votis et sententijs suis 627 florenos in orthonibus Sylesicis, ex contributione alias *z soszu* in a. 1621 collectos et restantes, tum ducentos viginti tres florenos in sesquigrossis alias *w orlikach* ex exactione custodiarum, itidem in a. 1621 collectos, tum et centum nonaginta tres florenos in orthonibus et sesquigrossis, ex rationibus restancium *soszowych* per spectabiles d. Conradt et Grusczynski ad eliberationem eiusdem argenti oppignorati, summa residua aliunde complenda conuertendos esse concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 388.

957. 1627. die 3. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum eiusdem argumenti.

Actum feria tertia ante festum s. Laurentij martyris proxima. — Spectabiles dd. (Matthias Wonieyski proconsul, Nicolaus Zalaszowski, Paulus Hippolit, Stanislaus Chodowic, Christopherus Słowikowski, Ioannes Wisemberg, Stanislaus Conradt, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Adamus Nagoth, Christophorus Schedel et Andreas Bełza, consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas legitime conuocati et in praetorio Cracouiensi) congregati existentes, matura intra se deliberatione praehabita de modo eliberationis pignorum, spectabili olim domino Hieronymo Bełza collegae suo, expeditionem protunc publicam sua pecunia expedienti, per spec-

tabiles dominos collegas suos nonnullos sub tempus arduae necessitatis publicae concessorum seu depositorum, ibidemque hucusque extantium, consultantes neque pecuniam paratam, qua promptius eadem pignora eliberari eisque, quibus pertinent, extradi possent, praesto habentes, inhaerendo conclusioni suae eo nomine feria sexta post festum sanctae Margarethae virginis, anno currenti 1627 factae, vnanimibus votis et sententijs suis tam praefata pignora quam et argentum ciuile apud memoratum dominum Hieronymum Bełza inuadiatum, argento ex orthonibus et sesqui grossis Sylesiticis conflato, alias *z ortow y orlikow slązkich zlane*, eliberandum seu eximendum, et quid adhuc exemptioni eorundem pignorum defuerit, honestae communitati prima vice conuocandae [vt contributione sua circa exactionem proximam publicam respectu florenorum per vnum aut alterum grossos, prout tulerit necessitas, ad eliberationem huiusmodi pignoris ad vsum et necessitatem publicam inuadiatorum, adesse velit] id ipsi persuadendum esse eoque modo reliquum pignorum eliberandum esse concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 390.

958. 1628. die 4. m. Novembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut tumultus concitantes compescant.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus, famatis praeconsulibus, consulibus ciuitatis nostrae regiae Cracouiensis, gratiam nostram regiam. Spectabiles, famati, fideliter nobis dilecti! Powielekroc dochodzą nas ludzi vkrzywdzonych skargi, ze w miescie naszym stołecznym Krakowie co daliei tym bardziei ludzi lekkich y na ostrosc prawa się nie oglądaiących, swowolenstwo gorę bierze. O czym dawąne były po wielekroc do vrzędu Wier. Wa. listy y mandaty nasze, chcąc abyscie z vrzędu y powinnosci Wier. Wa. w tym się zachowali podług praw y statutow, przeciwko gwałty pokoiowi publicznemu w miastach czyniącym. W czym obawiamy się, abyscie Wier. Wa. tempi nizeli prawa ostrosc y napominanie nasze potrzebuie, nie postempowali, bo swiezo nąm iest przełozono, ze ludzie lozni złączywszy się z scholarami acadmiey krakowskiey, krwią y szarpaniną ludzi prawem vbespieczonych, a mianowicie zydow, wbrew prawu pospolitemu y pokoiowi vczyniwszy, ieszcze coś daliei przegrazaiąc zamyslaią. Przetho y powtore napominamy Wier. Wa. abyscie serio w to weirzeli, iakoby to swowolenstwo iuz kiedy się zachamowac mogło, a mianowicie, aby zniowszy (s) się Wier. Wa. z wielebnym academiey krakowskiey rectorem zobopolnie, w to potrafili, iakoby ani wolnosciami akademickimi ludzi lekkich swawola się nie okrywała ani złym przykładem młodzi dla nauk vcciwych posłany, zabawy gorszone nie były. Co vczynicie Wier. Wa. z powinnosci swey y dla łaski naszey. Dąn w Warszawie dnia IV miesiąca listopada roku Pańskiego

M DC XXVIII, panowania krolestw naszych polskiego XXXXI, szwedzkiego XXXVI roku. — Sigismundus rex. — Petrus de Zeronice Zeronsky.

Oryginał papierowy, opatrzony większą pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

959. 1628. die 22. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de armis contuberniorum in praetorio asservandis.

Actum feria sexta in crastino festi sancti Thomae apostoli. — Spectabiles dd. Andreas Bełza proconsul, Georgius Pipan, Stanislaus Conradt, Christopherus Naymanowic, Mathaeus Grusczynski, Adamus Nagoth et Andreas Wegrzynowic, consules Cracouienses, per schaedulas in praetorio congregati existentes, summumque disordinem in conseruanda armatura publica, per artifices mechanicos circa susceptionem iuris ciuilis ad sua contubernia dari solita, reperiri aduertentes, volentesque id ipsum ad rectum deducere ordinem, prouidendo bono publico et erroribus multis obuiando, vnanimiter concluserunt firmiter perpetuo manutenendum, vt nimirum omnes artifices ex genere et specie ius ciuitatis in posterum suscepturi, pulueres et bombardas huc ad praetorium circa susceptionem iuris ciuilis reddant, quorum seorsiuum regestrum dd. lonhaeri protunc existentes habere, easque in armamentario ciuili vel vbi commodius videbitur, conseruare casuque necessitatis vnicuique contubernio ad manus seniorum communicare, postmodum autem iterum ad sequestrum suum recipere debebunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 408.

960. 1629. die 16. m. Martii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae statuit, civitates Cracoviam, Stradomiam, Casimiriam, Clepardiam, Cerdoniamque tredecem millia florenorum titulo contributionis »donativum« dictae solvere debere.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis, totique magistratui ac communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Z uchwały seymu przesłego stanęła constitutia, aby miasta wszytkie generaliter koronne na teraznieyszą gwałtowną rzeczypospolitey potrzebę *donatiuum* sta tysięcy złotych polskich złozeli y onę na dwie racie wedle opisania w constituciach do wielmoznego podskarbiego koronnego y commissarzow oddali. Wczym aczesmy zyczyli, zeby się beły miasta z sobą zniosły y coby na ktore proportionaliter przyszło, spolnie namowieli, lecz ze dla odległosci miast w szerokosci panstw naszych do tego przyść trudno

miało, przeto co ktore miasto dać powinno, powagą naszą naznacamy, napominaiąc W. W. zebyście z miasta naszego stołecznego Krakowa y iemu miast iako Stradomia, Kazimierza, Kleparza, Garbarzow takze y innych mieysc przyległych, złotych polskich trzynascie tysięci, do ktorey summy złozenia declaruiemy, ze maią nalezec burmistrze, rayce, woyt wyszego prawa, wszyscy ławnicy y inne vrzędy, w czym zadna osoba niiakiey ochronie podlegać ma. A poniewasz y mnieysze miastecka do wyrownania summy sta tysięcy złotych rozumiemy nalezec, przeto miasto Krakow wedle taxy naszey pieczęcią koronną zapieczętowaney, miasta woiewodztwa krakowskiego obwiesci, co y my przez vniuersały nasze czyniemy, aby wedle naznaczenia naszego do vrzędu krakowskiego summy wyrazone odszełali y quity od niego brali. A ktoreby miasto wczesnie nie oddało, to vrząd ma podać *in delatis* do skarbu naszego. Napominamy przeto W. W. zebyscie w tym zadney zwłoki nieczynieli a naznaconą summę iako z miasta Krakowa tak y z innych woiewodztwa tego miasteczek odebrane, wczesnie wedle constituciey odszełali. W czym y potrzebie rzeczypospolitey y woliey naszey dosić vczynicie. Zyczymy zatym W. W. dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XVI miesiąca marca roku Panskiego M DC XXIX, panowania krolestw naszych polskiego XXXXII, szwedzkiego XXXVI. — Sigismundus rex.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

961. 1629. die 17. m. Martii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Casimiriensibus et Stradomiensibus mandat, ut contributionem »donativum« dictam, magistratui Cracoviensi persolvant.

Zygmunth III z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąże lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie y szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Sławnym burmistrzowi, raicom, woitowi, ławnikom y wszystkim miast naszych Kazimirza y Stradomia obywatelom, wiernie nąm miłym, łaskę naszę królewską. Wiernie nąm mili! Z uchwały seimu blisko przeszłego stanęła constytucia, aby miasta wszystkie koronne na teraznieiszą gwałtowną rzeczypospolitey potrzebę *donatiuum* sta tysięcy złotych polskich złozeły y onę na dwie racie wedle opisania w constytuciach do wielmoznego podskarbiego koronnego y commissarzow oddali. Do ktorey summy wyrownania, poniewaz wszytkie generaliter miasta nalezą y miasteczka, napominamy przetho y roskazuiemy Wier. Wasz. abyscie złotych polskich piętnascie seth, ktore przes nas na Wier. Wasze są włozone, zadney ossoby ani burmistrza, ani raicow, ani woita, ani ławnikow, ani innych na vrzędzie bendących albo iakimkolwiek wolnosci praetextęm się sczycących, nie excypuiąc, zlozeli y one do vrzędu krakowskiego za kwitęm iego iako naiprędzy oddali y odliczeli. Czym y potrzebie teraznieiszy rzeczypospolitey wczesnie według uchwały seimowy wygodzicie y woli naszy dosyć uczynicie.

Inaczy nie czyniąc dla łaski naszey y pod surowym karaniem. Dan w Warszawie dnia XVII miesiąca marca, roku Panskiego M⁰ DC XXIX, panowania krolestw naszych polskiego XXXXII, szwedzkiego XXXVII roku. — Sigismundus rex. — Stanislaus Grochowski.

Oryginał papierowy, poniżej tekstu wyciśnięta pieczęć wielka koronna.

962. 1629. die 28. m. Maii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae statuit, portorio nuper sancito, etiam panni, resque e cupro, plumbo, stanno, orichalco et ferro paratas, subiectas esse.

Zygmunth trzeci z łaski Bozei krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, a mianowicie vrzędom mieiskim y wszelkiem ludziom kupieckiem w panstwach naszych będącym, oznaimuiemy. Postanowione iest na przeszłem seymie za powszechną wszytkich stanow vchwałą cło od rzeczy pewnych, w constitutiei o tem vczynionei, wyrazonych; między ktoremi ysz sukna przez niedozor iakis w constitutiei teize nie są specifikowane, lubo y te gwoli teraznieiszym rzeczypospolitei potrzebom temusz postanowieniu podlegac miały, roskazuiemy y chcemy to miec po Wiern. W. aby od sukien wszelakich po szelągu od złotego, takze od miedzi nietelko tei, co sie w blachach ale tesz y w sztukach zrobionych przedawa, wedle opisania constitutiei kupcy y przekupniowie płacili, takze od sztuk ołowianych, cenowych, mosięznych, żelaznych robionych ma to cło bydz płacone, czego vrzędy z pilnoscią doglądac maią pod obowiąskiem przysiąg swoich, aby te podatki sprawiedliwie beły wydawane, y iesli kto ich od Wielkieinocy niepłacieł, zeby tego słuszną recompensę vczynieł; a ynaczei nieuczynicie dla łaski naszei y sub paenis nostris arbitrarijs. Ktory vniwersał chcemy aby od vrzędow mieiskich beł publikowany. Dan w Warszawie dnia XXVIII⁰ miesiąca maia, roku Pańskiego M DC XXIX⁰, panowania krolestw naszych polskiego XXXXII, szwedzkiego XXXVI roku. — Sigismundus rex. — Stanisław Grochowski.

Dokument papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta wielka pieczęć koronna.

963. 1629. die 25. m. Novembris, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae mandat, ut a bobus ceterisque pecudibus mercatui destinatis, civitati Cracoviensi portorium solvatur.

Zygmunth III z Bozey łaski krol polsky, wielkie xiążę lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie a szwedzky, gotsky, wandalsky dziedziczny krol. Wszystkim wobecz y kazdemu zosobna, komu to

wiedzieć nalezy, wiadomo czynimy, iz za przełozeniem nąm posłow od miasta naszego stołecznego Krakowa na seym teraznieyszy wysłanych, iakoby niektorzi kupcy panstw naszych y ci wszyscy, co wołmi handluią, woły za granice niezwyczaynemi drogami przeciwko prawom na skład miastu Krakowu służącym, prowadzieli, tym sposobem (udawaiąc ze wołmi handlowac nie iest kupiectwo) cła zwyczaynego miastu z praw iego nalezącego uchraniaią się. Co isz z wielką krziwdą y szkodą miasta pomienionego być widziemy, a nąm należy, aby prouenta mieyskie na obronę prziczyniane, nie zmnieyszane beły, przeto tym vniuersałem naszym wszem w obecz y kazdemu z osobna roskazuiemy, aby woły y bydło cuiuscunque generis kazdy ktokolwiek zagranice prowadzic będzie chciał, zwyczayną drogą na Krakow one prowadził y cło wedle zwyczaiu, ktore się od inszych kupi płacić zwykło, miastu nalezące, od tych wołow y bydła innego odprawowali, a to pod utraceniem takowego bydła, ktore wolno będzie vrzędowi miasta Krakowa kędykolwiek one prziscignie, zabierać y na obronę mieyską obracać. Bydło iednak szlacheckie od szlachty zimowane y ich własne, od tego płacenia wolne zostawać ma. Co aby wszystkich wiadomości doszło, roskazuiemy vrzędowi miasta naszego Krakowa, aby ten vniuersał nasz do act lubo grodzkich, lubo mieyskich krakowskich wwiedli y on zwyczaynie publikować kazali. Na co dla lepszey wiary list ten ręką naszą podpisany, pieczęcią koronną utwierdzić roskazalismy. Dan w Warszawie dnia XXV miesiąca listopada, roku Panskiego M⁰ DC⁰ XXIX⁰, panowania naszego polskiego XXXXII, swedzkiego XXXVII roku. — Sigismundus rex. — Stanislaus Grochowski.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową poniżej tekstu wyciśniętą.

964. 1630. die 28. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae, commissariis quibusdam, ad litem, quae inter civitatem Cracoviensem et conventum ordinis s. Francisci pendebat, diiudicandam designatis, potestatem prorogat.

Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Venerabilibus et generosis Petro Gembicki decano, secretario nostro, Ioanni Foxio archidiacono, Iacobo Ostrowski canonico Cracouiensibus, Stanislao Witowski vexillifero Lanciciensi, magno procuratori arcis nostrae Cracouiensis, Ioanni Komorowski pocillatori Belzensi, vicecapitaneo, Ioanni Starski vicesgerenti, Francisco Krzyzakowski notario castrensi Cracouiensibus et Zbigneo Bobrownicki secretario nostro, Alberto Mirosłowski vicepalatino Cracouiensi, deuotis et fideliter nobis dilectis, graciam nostram regiam. Venerabiles et generosi, deuote et fideliter nobis dilecti! Dederamus nuper ad Deuotiones et Fidelitates vestras commissionis nostrae literas, quibus mandaueramus, ut causam et actionem spectabilibus proconsuli et consulibus, aduocato, scabinis totique communitati ciuitatis Cracouiensis cum religiosis patribus et fratribus guar-

diano atque toto conuentu ordinis sancti Francisci, fratrum Minorum conuentualium Cracouiae in platea Fratrum sito, nec non cum domorum, arearum et fundorum inter eundem conuentum ac maenia ciuitatis consistentium possessoribus, ratione appropriationis et usurpationis sibi eorundem bonorum publicorum, portarum, fenestrarum aliorumque aedificiorum in eis extructionis, decursus aquae, faecium et cloacarum, per quae muri ciuitatis conuelluntur, in eadem immissionis et erectionis, necnon aliarum differentiarum et grauaminum, quae ciuitas Cracouiensis patitur, intercedentem, Deuotiones et Fidelitates Vestrae diiudicarunt et id, quod iuris ratio dictaret, in eadem causa statuerent et decernerent. Quae commissio quoniam post emanatas Deuotionum et Fidelitatum vestrarum innotescentias, ob absentiam protunc guardiani, quem idem conuentus Cracouiensis sancti Francisci certis de causis non habebat, est desertata, ideo eandem commissorialem autoritatem Deuotionibus et Fidelitatibus vestris prorogamus et denuo committimus, mandantes, ut captato certo et competanti tempore, in domum aliquam lapideam, maenibus et conuentui praefato proximam, vel aliquem alium locum pro commoditate sua conueniant, uocatisque per literas innotescentiae suae partibus, quarum interest, uidelicet suprascriptis patribus et fratribus Franciscanis nec non alijs possessoribus uicinis, a quibus grauamina ciuitati Cracouiensi inferuntur, (quorum nomina et cognomina hic pro expressis habentur) eiusmodi differentias et grauamina diiudicent, ne quid detrimenti eadem ciuitas Cracouiensis patiatur, uideant, ut muri ciuiles atque intermuralia serta tectaque maneant, prouideant, iura eiusmodi possessorum, si quae habent, sedulo inspiciant, testimonia, si opus fuerit, excipiant, et tandem, quod iuris ratio dictauerit, in ea causa statuant, definiant et decernant: appellatione ad iudicium nostrum non nisi ab ipsa definitiua sententia et non a quibusuis accessoriis parti grauatae salua permanente. Vnius, duorum pluriumue ex Deuotionibus et Fidelitatibus vestris absentia non obstante. Quod si negotium hoc uno atque altero die absolui non poterit, in plures pro necessitate eius commissorialem facultatem Deuotionibus et Fidelitatibus vestris prorogatam esse uolumus. Datum Varsauiae die XXVIII mensis Februarii, anno Domini M DC XXX, regnorum nostrorum Poloniae XXXXIII, Sueciae uero XXXVII. — Ex commissione sacrae regiae maiestatis propria. — Lucas Zdroiewski.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

965. 1630. die 28. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de pauperibus valetudine affectis, in hospitio ad ss. Sebastianum et Rochum curandis.

Actum feria quinta ante dominicam Oculi proxima. — Spectabiles dd. Sigismundus Alantse proconsul, Paulus Hippolith, Stanislaus Chodowic, Daniel Zaidlicz, Christophorus Słowikowski, Ioannes Wisemberg, Stanislaus Conradt, Matthias Wonieyski, Christophorus Naymanowic, Matthaeus Grus-

czynski, Andreas Wegrzynowic, Andreas Bełza, consules Cracouienses, in reipublicae negociis per schaedulas legitime conuocati et in praetorio Cracouiae congregati existentes, sub tempus praesens, quo omnia praesertim ad annonam pertinentia, in summum excreuerunt precium, exindeque prae summa inopia numerosas pauperum turmas hic ad ciuitatem conuenire, multos ipsorum inaedia periculosisque et suspectis morbis e vita decedere persaepe cernitur, securitati publicae in futura tempora consulendo, imminenti periculo obviam ire volentes, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, pauperes huiusmodi infirmos, languidos, per ciuitatem diuagantes, ad hospitale sanctorum Sebastiani et Rochi, vbi aedificia non adeo arcta reperiuntur, congregandos, necessario ibi reparanda, atque ipsos pauperes ex eleemosina sacra apud pios Christianos impetranda sustentando, interim autem ex pecunia hospitalis praedicti mutuatim pro hac re florenos quingentos a dominis prouisoribus acquirendos esse, post modum vero ex sacra eleemosina restituendos vel si hoc non suffecerit, in rationibus dd. prouisoribus inter distributa suscipiendos, tum et aduocatos pauperes alias *woytow dziadowskich* antiquitus fieri solitos, assignandos et deputandos esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 416.

966. 1630. die 25. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario proconsulari augendo.

Actum feria tertia in crastino festi sancti Ioannis Baptistae. — Spectabiles dd. Daniel Zaidlicz proconsul, Sigismundus Alantse, Georgius Pipan, Paulus Hippolith, Stanislaus Conradt, Christophorus Naymanowic, Mathaeus Grusczynski, Christophorus Schedell, Andreas Wegrzynowic, Georgius Cromer, Andreas Bełza, consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas in praetorio congregati et legitime conuocati existentes, experientia edocti, quod hac iniquitate temporum, qua omnia in summum excreuerunt precium, summa octuaginta florenorum Polonicorum, quae hactenus cuilibet proconsuli ex aerario ciuitatis pendebatur, non sufficit oneri proconsulari sufferendo et familiae praetorianae, quae ad publicam necessitatem sumptu proconsulis fouetur, alendae, graue vero est vna cum onere sentire damnum, cum naturalis aequitas ipsa suadeat, eum sentire debere commodum, qui senserit onus, proinde naturalem aequitatem secuti, vt incommoditatis et sedulitatis proconsularis comes foret aliqua commoditas et animi tranquillitas, vnanimibus votis et sententijs suis abhinc in futurum pro sustinendo onere proconsulari centum marcas cuilibet proconsuli ex aerario ciuitatis dandas esse concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 421.

967. 1630. die 10. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de alimentis, civibus Clepardiensibus peste infectis, exhibendis.

Actum feria tertia post festum Natiuitatis beatae Mariae virginis proxima. — Spectabiles domini Andreas Bełza proconsul, Sigismundus Alantse, Georgius Pipan, Daniel Zaidlicz, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Christophorus Naymanowic, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Adamus Nagoth, Christophorus Schedell, Georgius Cromer et Nicolaus Zalaszowski, consules Cracouienses, in reipublicae negociis per schaedulas conuocati et in praetorio congregati existentes, securitati et sanitati publicae consulendo, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, victualia prouidenda esse sumptu publici aerary peste infectis Clepardiae in domo recenter occlusa, ea tamen conditione, vt postmodum eaedem impensae a domino proconsule et consulibus Clepardiensibus exigantur et aerario publico Cracouiensi restituantur.

Acta Cons. Crac. 9, str. 423.

968. 1630. die 15. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de tributo in naves, in rippa Vistulae fluminis exstruendas, imponendo.

Actum feria sexta post festum sancti Martini episcopi proxima. — Spectabiles domini Nicolaus Zalaszowski, Sigismundus Alantse, Paulus Hippolith, Matthaeus Grusczynski, Georgius Cromer, Andreas Bełza, consules Cracouienses, in negociis reipublicae in praetorio congregati existentes, prouidere volentes commodo publico, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, quatenus omnes ciues in littore ciuitatis publico iuxta fluuium Istulam nauigia alias *statki* aedificantes, ex nunc et de facto quilibet eorum florenos Polonicales tres *łądowego* soluat.

Acta Cons. Crac. 9, str. 424.

969. 1631. die 6. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum, quo civitati ascribendi pulveris nitrati vice pecuniam dare astringuntur.

Actum feria quinta ipso die sanctae Dorotheae. — Spectabiles domini Georgius Pipan, medicinae doctor, proconsul, Sigismundus Alantse, Stanislaus Chodowic, Christopherus Słowikowski, Ioannes Wisemberg, Stanislaus

Conradt, Christopherus Naymanowicz, Albertus Celesta, Matthaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Nicolaus Zalaszowski, consules Cracouienses, in reipublicae negociis per schaedulas conuocati et in praetorio pleno in numero congregati existentes, id ipsumque prae oculis habentes, quod ciues, qui nouiter ad ius ciuitatis suscipiuntur, pulueres ad publicum vsum publicum (s) dari solitos, non bene elaboratos exinde minus durabiles et corruptioni valde obnoxios ob . . . . . . (s) soleant, qui paulo post nulli vsui accomodari possunt, prospicere in melius huic rei volentes, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, manu firmiter per se et successores suos dd. consules Cracouienses tenendum, quatenus omnes et singuli in posterum ad ius ciuitatis suscipiendi, tam mercatores, quam artifices et cuiuscunque conditionis existentes, circa susceptionem iuris honorarium ciuitati debitum atque bombardam offerentes, loco pulueris pecuniam paratam [quae postmodum non alias, nisi pro coemendo puluere ad publicum vsum per dd. armamentarii praefectos conuerti debebit], dare et reponere actualiter, prius tamen antequam iuramentum praestent, teneantur, lapidem videlicet pulueris iuxta praesens precium florenis quatuordecem aestimando; quod si vero pulueris maius precium creuerit, tunc solutio pecuniae modo praemisso conuertenda, etiam augeri debebit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 425.

970. 1631. die 25. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de processu iudiciario abbreviando.

Actum feria tertia in crastino festi s. Mathiae apostoli.

Spectabiles domini proconsul, et consules Cracovienses, per schaedulas legitime ad praetorium conuocati, iuxta iuramentum suum ciuitati consultum iri volentes, eo considerato, quod in processu iudiciario hucusque in causis coram officio suo consulari agitatis, ferendariorum potius licentia, quam iuris positiui permissu contumaciae in vno processu numerum centum sexaginta excedentes, non solum litigantes exhaurirent sed etiam sanctam remorarentur iustitiam, proinde saluis omnibus beneficijs iuris hucusque de iure vsitatis, de ijsdem contumacijs atque dilacionibus minus necessarijs in omnibus causis processum iuris requirentibus, coram officio suo consulari tam institutis iam et in quocunque gradu punctoque iuris dependentibus, quam in posterum instituendis, eam legem exnunc tenendam ac in perpetuum obseruandam esse voluerunt, salua in eo auctoritate S. R. M. domini sui clementissimi, tanquam legislatoris supremi, quam ad approbandum pium suum intentum hoc aliquo repugnante, accessuram non dubitauerunt.

§ 1. Quod attinet inprimis contumatias. — Primae duae contumaciae in ipso litis ingressu sint simplices, tertia vero peremptoria, beneficio tamen aresti gaudens; in vlteriori vero processu post gradus decretandi, videlicet post: procede, responde, directe responde, nec non in terminis ex dilacione concessa ex deliberacione officij et ex citacione in processu ad translapsum

terminum, si id fiat intra duas hebdomadas a translapso termino, omnes contumaciae peremptoriae, itidem cum beneficio aresti. Post amputatam vero dilacionem tam in accessorio quam in negocio principali, omnis contumacia sine beneficio aresti peremptoria.

§ 2. Quod attinet dilaciones. — In accessorijs nullae dilaciones, nisi sint accessoria peremptoria, idque saltem ad probandum illa, quae erunt in controuerso, non vero ad simplices replicaciones. In negotio vero principali, vbi necessitas requiret, dilationes saltem ad quadruplicandum inclusiue, vlteriores vero nimirum ad contradicendum et refutandum exnunc amputantur, sed is, qui contradicere et refutare voluerit, in instanti id praestare poterit.

§ 3. In causis vero boni regiminis, testimonii ferendi, causis fisci, contributionum ciuilium, censuum reemptionalium, aedilium, prouisorum hospitalis, diuisionum, causarum inter consanguineos exortarum, miserabilium personarum, spiritualium et aliarum causarum, moram non patientium, causis hospitum, recentium criminum nec non emigrationum, modo sit citatio literalis cum expressa causa et praefixione termini peremptorij et citatus personaliter praeueniatur, primus terminus peremptorius cum beneficio tamen aresti, et processus de die in diem.

§ 4. Et quoniam errore quodam vel potius abusu ferendariorum appellationes a decretis officij consularis cum praefixione termini die tertia post felicem aduentum sacrae Mtis regiae in arcem Cracouiensem, sub praetextu iurium et priuilegiorum ciuitatis huius admittebantur, super cuiusmodi appellaciones commissiones in cancellariam S. R. M. pro libitu partium impetrabantur, iura autem specialia seu priuilegia de eiusmodi commissionibus impetrandis inter priuilegia ciuitatis non reperiuntur, tum, quod commissiones huiusmodi non solum moram magnam in assequenda iustitia faciunt, sed etiam in immensas impensas ciues adducunt, et neque notarios commissionum iuratos neque acta commissorialia certa habent, qui notarii partes litigantes nimium depactant et pro suo placito decreta scribunt: proinde eiusmodi errores et abusus tollere volentes, obuiamque eundo protractioni iustitiae et aggrauationi ciuium, concluserunt: appellationes omnes a modo non nisi directe ad iudicium sacrae regiae Mtis domini domini nostri clementissimi cum praefixione termini quatuor septimanarum, vbicunque sacra maiestas regia cum sua curia constituta fuerit, idque ad instar omnium aliarum ciuitatum regni admittendas esse.

Actum in praetorio Cracouiensi feria tertia in crastino festi s. Mathiae apostoli, die 25 Februarii, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo primo.

Acta. Cons. Crac. 36, str. 274.

Ustawę powyższą zatwierdził dopiero król Ian Kazimierz przywilejem, wydanym w Warszawie dnia 28 marca 1667 r., którego oryginał pargaminowy, nieco zniszczony, opatrzony był niegdy pieczęcią, na różowej jedwabnej wstążeczce zawieszoną, która już dziś nie istnieje.

971. 1631. die 6. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de contumaciis, dilationibus, rotulis actorum et testimoniis.

Actum feria quinta ante dominicam Inuocauit proxima. — Spectabiles domini Matthias Wonieyski proconsul, Georgius Pipan, Stanislaus Chodowicz, Paulus Cellary, Stanislaus Conradt, Christophorus Naymanowicz, Christophorus Schedell, Andreas Wegrzynowicz, Ioannes Cyrus, Nicolaus Zalaszowski, Christophorus Szober, Nicolaus Zaidlicz, consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas conuocati et legitime in praetorio congregati existentes, cum publico ciuitatis istius bono prouidere volentes, processum officii consularis Cracouiensis in causis agitatis et agitandis abbreuiarent et iam eodem respectu boni publici, ne ciues sumptibus exhauriantur, iustitia sancta retardaretur, processum in causis coram iudicio ordinario scabinali Cracouiensi agitatis et agitandis, talem obseruandum esse, vt duae contumaciae primae sint simplices, tertia vero et aliae omnes post decretum procedendi subsequentes, sint peremptoriae cum beneficio arresti; dilationes omnes non nisi ad primam iuris concedantur; rotuli omnes vt aperti exhibeantur; testimonia vero vt occlusa partibus extradantur, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 426.

972. 1631. die 7. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de testamentis derelictis aperiendis.

Actum feria sexta ante dominicam Inuocauit proxima. — Spectabiles domini Matthias Wonieyski, medicinae doctor, proconsul, Sigismundus Alantse, Georgius Pipan, Stanislaus Chodowic, Christophorus Słowikowski, Paulus Cellari, Stanislaus Conradt, Christopherus Naimanowic, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Christopherus Schedell, Andreas Węgrzynowic, Georgius Cromer, Ioannes Cyrus, Nicolaus Zalaszowski, Christophorus Szober, Nicolaus Zaidlicz, consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas legitime conuocati et in praetorio congregati existentes, innitendo mandato S. R. M. domini, domini clementissimi, ratione infrascriptorum illato, vnanimibus votis et sententijs suis testamenta in occluso ad sequestrum officii a multo tempore deposita, neque post testatores iam dudum demortuos, hucusque aperta, praesertim quibus post mortem defuncti annus et sex septimanae elapsae sunt, officiose aperiri actisque inseri debere concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 427.

973. 1631. die 20. m. Martii, Cracoviae.

Sigismundus III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus tributum a hominibus civitati noviter ascriptis, solvendum, confert.

Sigismundus tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque hareditarius rex, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Regalem munificentiam non solum publicas necessitates prouidere, sed etiam priuatorum subditorum, eorum potissimum, qui integram fidem constanti animo regibus et principibus suis testari consueuerunt, merita praemijs augere decet, vt hisce praemijs tanquam stimulo quodam excitati, et promptiores ad obsequia principibus reddenda et alacriores ad obeunda quaeuis munia effici possint. Quam fidem et constantis animi argumentum spectabilium proconsulis et consulum Cracouiensium erga praedecessores nostros, serenissimos reges Poloniae, nosque ipsos praesertim sub faelici coronatione, dum inclyti huius regni insignia susciperemus, et postmodum dum multoties praestitam cognouimus, eosdem regia nostra liberalitate oblata quauis occasione ornare semper studuimus. Cum vero compertum habeamus, eosdem proconsulem et consules Cracouienses grauia in officijs suis sufferre teneri onera, quibus implicati nec proprij victus rationem recte ducere, nec rem suam familiarem, vt integra officij authoritas maneat, rite administrare possint, officium vero nemini nociuum esse debet, proinde hac occasione oblata, volentes munificentia nostra eos prosequi et promptiores ad quaeuis obsequia nostra in posterum exhibenda reddere, memoratis proconsuli et consulibus nunc et pro tempore existentibus, prouentum solitum a personis suscipientibus ius ciuitatis Cracouiensis, in perpetuum dandum et concedendum esse duximus, damusque et concedimus praesentibus literis nostris. Quem quidem prouentum ijdem proconsul et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis nunc et pro tempore existentes, libere percipere, in vsus proprios eosdemque priuatos conuertere absque cuiusuis contradictione et impedimento in perpetuum poterunt. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die vigesima mensis Martij, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo primo, regnorum nostrorum Poloniae quadragesimo quarto, Sueciae vero trigesimo octauo anno. — Sigismundus rex.

Kodeks Zaleskiego, karta 215, strona odwrotna.

974. 1631. die 20. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de privilegiis civitatis conscribendis.

Actum feria quinta post dominicam Reminiscere proxima. — Spectabiles dd. Matthias Wonieyski proconsul, Georgius Pipan, Christopherus Sło-

wikowski, Stanislaus Conradt, Christopherus Naimanowic, Mathias Grusczynski, Nicolaus Zalaszowski, Nicolaus Zaydlicz, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, publico bono prouidere uolentes, ut priuilegia ciuitatis istius accuratius, quam in hucusque seruentur, ordinationem talem, ut nimirum priuilegia omnia ciuitatis istius per notarios ciuitatis et d. syndicum in praesentia spectabilis domini proconsulis inuententur, deinde ut inuentata dd. quatuor collegis consularibus in ordine senioribus tradantur, demum, ut eadem priuilegia ab ijsdem nemini concedantur, nisi facta prius officiosa per receptorem de integro restituendis ijsdem priuilegiis inscriptione, in futurum serio seruandam, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 427.

975. 1631. die 4. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de salario consulis senioris.

Actum feria sexta ante dominicam Iudica proxima. — Spectabiles domini Matthias Wonieyski proconsul, Stanislaus Chodowic, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Georgius Cromer, Nicolaus Zalaszowski, Andreas Petricouius, Nicolaus Zaidlicz, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, manutenere volentes praerogatiuam senioris primi collegae sui, spectabili Sigismundo Alantse, primo in ordine ad praesens collegae suo, viginti quinque florenos Polonicales, quolibet quartuali ex pensa maiori soluendos esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 428.

976. 1631. die 8. m. Octobris, Cracoviae.

Proconsul Cracoviensis incolas plateae castrensis monet, ne sint tumultuum participes.

Actum feria quarta post festum s. Francisci. — Spectabilis d. Christopherus Szober proconsul, conuocatis ad se ciuibus, plateae castrensis incolis, serio ipsos ratione infrascriptorum admonendo, his vsus est verbis: Dla tegoście W. M. są tu na ratusz obesłani, isz Iego Mść p. podstarości krakowski vskarza sie na to, iakoby niektorzy mieszczanie ciskać mieli kamienie na piechotę grodową wtęnczas, gdy z studentami kiedyśtam zwadę mieli. Przetosz aby sie to nieznaydowało, srodze napominąm z vrzedu mego, abyście vchoway Boże iakiego roztyrku, iako to z żakami zwykło bywać (s); gdyby sie co takowego zawaśnienia kiedy pokazać miało, zaraz drzwi w domach swoich zamykaycie, z okien nie wyglądaycie, czeladzi wychodzic nie do-

puszcaycie, komornikom albo naiemnikom swym tosz zlecaycie, nietylko vczynkiem bądz ciskaniem albo iakim inszym sposobem, ale ani słowem occaziey wszelkiey strzeszcie sie, bo ktokolwiekby sie do tego przymieszać miał iakim sposobem, srogimu karaniu nietylko na maietności ale na gardle podlegaćby musiał. Aby tedy napomnienie to vrzedowe wagę swą miało, drugim to oznaymiaycie.

Quae admonitio actis praesentibus est inserta.

Acta Cons. Crac. 36, str. 379.

977. 1631. die 27. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de armis contuberniorum perlustrandis.

Actum feria quinta ante festum s. Andreae apostoli proxima. — Spectabiles domini Nicolaus Zaydlicz proconsul, Stanislaus Chodowicz, Matheus Grusczynski, Georgius Cromer, Ioannes Cyrus et Christopherus Szober, consules Cracouienses, in reipublicae negotiis per schaedulas conuocati et in praetorio congregati existentes, propter faciendas in foribus ciuilibus armaturas apud contubernales, reuisionem hisce temporibus accuratissime peragendam unanimibus votis suis concluserunt, armaturam, videlicet bumbardas hic ad praetorium per artifices aduenientes recentioribus temporibus dari solitis (s), senioribus contubernalibus, quibus pertinet, communicanda esse ita tum et postmodum easdem bombardas iterum referant atque propter meliorem hac in parte seruari ordinem (s).

Acta Cons. Crac. 9, str. 431.

978. 1632. die 27. m. Martii, Cracoviae.

Proconsul et consules Cracovienses senioribus contubernii sartorum mandant, ne ullum societati suae ascribant, donec pecuniam pro pulvere nitrato emendo solverit.

Actum sabbato pridie dominicae Iudica. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, in praetorio congregati, senioribus iuratis sartoribus personaliter comparentibus et ratione infrascriptorum sese suppliciter submittentibus, serio demandarunt, quattenus in posterum neminem fratrum sine peccunia parata pro puluere tormentario emendo ad ius ciuitatis suscipiendum praesentent, siquidem interest, vt omnes ius ciuile susceptum (s) non puluerem, qui saepius vilis et nullius frui obtruditur, sed peccuniam pro pulvere coemendo offerant.

Acta Cons. Crac. 36, str. 474.

979. 1632. die 11. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de centum militibus pedestribus, urbis defendendae gratia conducendis.

Actum feria tertia post dominicam Cantate proxima. — Spectabiles domini Adamus Nagoth, spectabilis domini Christopheri Słowikowski, protunc proconsulis locum tenens, Paulus Hippolith, Georgius Pipan, Stanislaus Chodowicz, Stanislaus Conradt, Christopherus Naymanowicz, Mathaeus Grusczynski, Andreas Węgrzynowicz, Georgius Cromer, Andreas Bełza, Ioannes Cyrus, Stanislaus Rap, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, volentes sub tempus interregni seruituti (s) ciuitatis istius prouidere, centum pedites colligendos et suscipiendos esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt ac spectabilem dominum Paulum Cellary, consulem Cracouiensem, collegam suum rogarent, vt eam curam colligendorum eorundem peditum et instituendi rotmagistrum, per quem ijdem pedites, praemisso tamen per ipsum rotmagistrum de fidelitate ciuitati seruanda iuramento, ad beneplacitum officij praesentis regerentur, in se suscipiat: pecuniam pro ijsdem peditibus ex fumalijs tribus, per se de consensu communitatis laudatis, assignantes. Quam curam spectabilis dominus Paulus Cellary rogatus in se suscepit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 434.

980. 1632. die 18. m. Maii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis extra urbem eliminandis.

Actum feria tertia post dominicam Rogationum. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Petrus Zagorowski, ministerialis generalis regni, in vim fidelis suae relationis recognouit eidem officio, se infrascripta ex mandato domini proconsulis et dd. consulum in quattuor locis ciuitatis populo ad se conuocato et congregato publicasse et ad notitiam publicam deduxisse die hodierna: aby ludzie wszyscy luzni, ktorzy służby nie maią albo tesz z warzstatow powstali, z miasta zaraz wychodzieli do zachodu słońca, bo ktory po publicatiey tey znalezion będzie, na garle karany będzie; takze y ci, ktorzy bądz w słuźbie bądź u rzęmięslnikow są, aby się do żadnych kup y dziwowiskow nie mieszali, ani się dziwowali, gdysz zarowno karani będą tak ci, ktorzyby gromady albo iakie kupy czynili, iako y ci, ktorzyby kupom się dziwowali. Praemissa sic et non aliter esse facta referens, hac sua relatione praesenti facta.

Acta Cons. Crac. 36, str. 493.

981. 1632. die 19. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum, quo genus bombardarum a donatis civitate porrigendarum, praescribitur.

Actum feria quarta post dominicam Rogationum proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, in reipublicae negotiis conuocati et in praetorio congregati existentes, meliori bono reipublicae prouidere cupientes, praesertim exemplis edocti, quod bumbardae per ciues nouiter ad ius ciuile susceptos, dari solitae, tales quales obtrudi solent, quae etiam nulli penitus vsui applicari possunt, ideo concluserunt, quatenus a modo ciues ius ciuile suscepturi, bombardas longas vulgo *muszkiety z krzesami nie z jubbami, z kluczem i ładownicą* ad aerarium ciuitatis offerant: hoc insuper adiecto, vt quelibet bombarda, antequam ad aerarium inferatur, prius explodatur, idque propterea, vt eiusmodi experimento bombardae non viciatae dari praestaret.

Lib. Cons. Crac. 9, str. 434.

982. 1632. die 29. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum, quo civibus facultas argillae fodendae gratis conceditur.

Actum feria sexta in crastino festi ss. Simonis et Iudae apostolorum. — Spectabiles domini iidem qui supra (Nicolaus Zaydlic proconsul, Sigismundus Alantse, Paulus Hippolith, Stanislaus Chodowic, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Christopherus Naymanowic, Mathias Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Christopherus Schedell, Ioannes Cyrus, Stanislaus Rab, consules Cracouienses, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes), praemoti quaerelis ciuium, qui ad vsum et necessitatem suam argillam se habere non posse, conqueruntur, eiusdem argillae liberum vsum omnibus ciuibus in fundo praedij Gutteterowskie, versus Rakowice permittendum esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, atque spectabiles Stanislaum Conradt, Christopherum Naymanowic et Mathaeum Wonieyski, Christopherum Schaedell ad assignandum eundem locum, in quo eadem argilla fodi et recipi libere possit, deputauerunt et deputant praesentibus ad praemissa mediantibus.

Lib. Cons. Crac. 9, str. 436.

983. 1632. die 30. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de fructibus, qui consulibus competunt, ex ferramentorum pannorumque tabernis perceptione.

Actum sabbatho in vigilia [1]) festi ss. Omnium, die 30 Octobris, 1632. — Spectabiles domini Nicolaus Zaidlic proconsul, Sigismundus Alantse, Paulus Hippolith, Stanislaus Chodowic, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Mathias Wenieyski (s), Christopherus Naymanowic, Ioannes Kotlicki, Nicolaus Zalaszowski et Stanislaus Rabb, consules Cracouienses, Christopherus Schedell, Ioannes Cyrus, in negocio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio legitime congregati existentes, id ipsum considerando, quod in ista temporum angustia, publicum ciuitatis huius aerarium propter summam rerum caristiam, expensis quotidianis tot et tantis exhaustum, honorarijs, quae dominis proconsulibus respectu officii ratione salarij solui debent, tum et refectionibus, collegio huic consulari idque in recompensam laborum, [qui in eo officio subeuntur], soluendis non sufficiat, multaque hucusque debita contraxerit, obuiando ne in dies maioribus ac maioribus debitis oneretur, consequenter, ne collegium istud consulare in repertandis (s) postmodum refectionibus difficultatem sustineat, matura deliberatione praehabita, locum, vnde refectiones collegio consulari in posterum solui debeant, assignando, omnia in vniuersum ciuilia pannicidia, quae sunt N⁰ (s), nec non omnes institas ferramentarias, quae sunt N⁰ (s) cuius (s) negotio vnanimibus votis et sententijs destinauerunt, prout praesentibus destinant, et assignant, ita videlicet, ut census et emolumenta ex hisce pannicidijs et ferramentarijs institis quotannis prouenientia, exinde per notarios publici aerarij hucusque quartualatim exigi consueta, modo solito per eosdem aerarij notarios quam diligentissime exigantur, exactique ab hinc et in posterum in nullas penitus necessitates publicas expendantur, uerum integre ad manus spectabilium dd. Stanislai Conradt et Christopheri Naymanowic consulum Cracouiensium, quibus pro anno currenti administratio huius prouisionis committitur, vt ea res tutius suum sortiatur effectum, ad faciendam inter dd. consules distributionem reddantur; et quicquid quantumue ex emolumentis censibusue eiusmodi exigendis, ad expediendum praefatas refectiones defuerit, tantum ex prouentibus pensae ciuilis maioris per dd. administratores eiusdem pensae pro tempore existentes, suppleri ad manusque dictorum dd. administratorum ad praesens deputatorum vel pro tempore existentium, reddi quartualiter debebit.

Lib. Cons. Crac. 9, str. 436.

---

[1]) Byłato rzeczywiście vigilia vigiliae, gdyż dzień Wszystkich Świętych przypadał w tym roku na poniedziałek.

984. 1632. die 30. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de foeno ex prato civili in consules distribuendo.

Actum sabbatho in vigilia [1]) festi ss. Omnium die 30 Octobris, 1632. — Spectabiles domini Nicolaus Zaydlic proconsul, Sigismundus Alantse, Paulus Hippolith, Stanislaus Chodowic, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Mathias Wonieyski, Christopherus Naymanowic, Ioannes Kotlicki, Nicolaus Zalaszowski et Stanislaus Rabb, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas legitime conuocati et in praetorio congregati existentes, id ipsum considerando, quod pratum ciuile, ex quo antiquitus fenum collegio consulari quotannis cedere solebat, retractis annis saepius depastum, nullum ferme emolumentum aut vix aliquod bene offerebat, ad meliorem conditionem illud reducere cupientes, hoc idem pratum ad manus fideles spectabilibus dominis Stanislao Conradt et Cristophero Naymanowic dd. collegis suis consularibus, eo nomine rogatis, administrandum pro toto integro anno tradendum esse vnanimibus concluserunt, tali videlicet declaratione per expressum adiecta, quod pratum eiusmodi, ne in posterum depascatur, cura quidem et opera dominorum administratorum conseruabitur, nihilominus impensae sectionis graminis colligendique feni et inter dd. consules in posterum distribuendi, ex publico ciuitatis huius aerario expediri debebunt.

Lib. Cons. 9, str. 437.

985. 1632. die 7. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de statera minori ad quinquennium elocanda.

Actum feria tertia in crastino festi s. Nicolai episcopi. — Spectabiles domini Christopherus Słowikowsky, spectabilis Stanislai Rapp protunc proconsulis locum tenens, Sigismundus Alantse, Paulus Hippolith, Stanislaus Chodowic, Stanislaus Conrad, Mathias Woiensky (s), Christopherus Naimanowic, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczinsky, Adamus Nagoth, Christopherus Schedell, Andreas Wegrzinowic, Georgius Cromer, Andreas Bełza, Christophorus Szober, consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, considerantes, quod aerarium ciuitatis impensis alijs exhaustum, pro parandis in aduentum serenissimi Vladislai Sueciae et recenter electi Poloniae regis, arcubus tryumphalibus ac alijs necessarijs rebus nullam peccuniam tribuere potest, proinde pensam minorem cum suis reditibus omnibus spectabili Stanislao Rapp, collegae suo consulari, ad quinquennium, incipiendo a die septima Ianuarij proxime ventura, pro summa septem millium florenorum Polo-

[1]) Zobacz uwagę przy poprzednim akcie.

nicorum inscriptione eorundem de praemissis latiore arendandam esse unanimibus uotis et sententijs suis concluserunt; interea uero, ut summa centum florenorum Polonicorum honorarij olim spectabili Adamo Nagoth collegae in ordine seniori, retenti, soluatur, dd. lonhaeris comiserunt.

Lib. Cons. Crac. 9, str. 439.

986. 1632. die 9. m. Decembris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut servitori suo granarium quoddam avenae regiae asservandae gratia concedant.

Spectabilibus ac famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Władisław IV z łaski Bozey obrany krol polski, wielkie xiązę lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol, obrany wielki car moskiewski. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Mamy być za pomocą Bozą prętko w Krakowie, gdzie wprzod przed sobą wysyłamy slachetnego Woyciecha Bariczkę, owiesznego naszego dla skupowania owsa i inszych potrzeb na staynią naszę: przeto chcemy to mieć po Wier. W. abyscie pomienionemu owiesznemu naszemu mieysce zdawna zwyczayne na bramie tworzyanskiey dla zsypowania y chowania owsa ukazali y naznaczyli, y w czymbykolwiek potrzebował, pomocznemi onemu byli. Zyczemy przytym Wier. W. zdrowia dobrego od pana Boga. — Dan w Warszawie dnia IX miesiąca grudnia, roku Panskiego M. DC. XXX wtorego, panowania krolestw naszych polskiego y szwedskiego roku pierwszego. — Vladislaus rex.

Oryginał papierowy. Po stronie adresowej pieczęć wedle formy i układu pieczęci pokojowej. Wyobraża ona wielką tarczę, nakrytą koroną, a obwiedzioną łańcuchem złotego runa, podzieloną na cztery pola, w nich herby szwedzkie: trzy korony i lew na przemiany. W tarczy tej tarcza mniejsza, również czteropolowa, z herbami polskiemi: orłem i pogonią naprzemian. We środku tarcza maleńka z herbem Wazów. W otoku napis bardzo uszkodzony: VLADISLAVS I DG SVEC GOT VAN REX HAER PRINC POLONIAE EL MAG DVX MOSC SMOL SEV CER DVC ADMR.

987. 1632. die 22. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de solio regio, sub praetorio Cracoviensi sumptu civitatis exstruendo.

Actum feria quarta ante festum Natiuitatis Christi proxima. — Spectabiles domini Georgius Pipan proconsul, Sigismundus Alantse, Paulus Hippolith, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Christopherus Naymanowic, Mathaeus Grusczynski, Adamus Nagoth, Andreas Węgrzynowic, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas in praetorio

conuocati et legitime congregati existentes, quamuis ex regestris antiquibus constat, quod solium, in quo serenissimus Wladislaus recenter electus rex Poloniae, postridie foelicis coronacionis suae more diuorum antecessorum suorum a spectabili senatu Cracouiensi claues ciuitatis et iuramentum recepturus est, cura et sumptu antiquitus generosi d. magni procuratoris construebatur et adornabatur, sed quoniam generosus d. Witowski, modernus magnus procurator arcis Cracouiensis, eam curam et scriptum reseruat, ideo ne quid deesse uideatur dignitati actus foelicis coronacionis S. R. M. idem solium sub praetorio sumptu aerarii ciuitatis extruendum et parandum esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 441.

988. 1633. die 14. m. Martii, Cracoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae, privilegia ab antecessoribus suis civitati Cracoviensi impertita, rata facit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Regiae munificentiae est, subditorum suorum non fructus solummodo vel commoda prouidere, sed iura et priuilegia eorum, quae pro meritis et fide sua a principibus obtinuerunt, sarta tectaque conseruare, vt eo modo et virtus eorum munimentis literarum firmata, aeterna maneat et ipsi ad seruitia et obsequia regibus praestari solita, promptiores et alacriores tali regum munificentia reddantur. Proinde nos Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Seueriae, Czernichouiae, Smolensciaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex, electus magnus dux Moschouiae, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quia quemadmodum nos in proxime praeterita electione Varsauiae peracta, solenni iuramento obstrinximus, quod omnia iura, priuilegia, libertates quorumuis subditorum nostrorum omnium statuum et ordinum regni, tam publicas, quam priuatas confirmare in comitijs faelicis coronationis nostrae vellemus, ita posteaque in metropolim hanc nostram regni Cracouiam peruenimus et gubernacula ipsius accepimus, memores iuramenti a nobis Varsauiae praestiti, omnia iura, priuilegia, libertates, immunitates, literas ecclesiasticas et seculares, tam publicas, quam priuatas, personis cuiuscunque status et ordinis a serenissimis Poloniae regibus et alijs antecessoribus nostris concessas, literas super ea re specialiter datas, confirmauimus eaque nos omnia sancte et inuiolabiliter obseruaturos vigore praefati iuramenti obligauimus. Quia tamen nobis in comitijs praesentibus generalibus Cracouiensibus faelicis coronationis nostrae vna cum consiliarijs nostris et nuncijs terrarum regni nostri, nobiles et spectabiles proconsul et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis regni primariae, suo et totius communitatis nomine humiliter supplicarunt, vt omnia iura, priuilegia, consuetudines, plebiscita, libertates et immunitates, per serenissi-

mos diuae memoriae antecessores nostros ipsis concessas, authoritate nostra regia approbare, ratificare, confirmare et in exequtionem debitam inducere dignaremur: nos habita prae oculis memoratorum proconsulis, consulum ac totius communitatis ciuitatis huius nostrae primariae singulari in nos promptitudine, debita subiectione, deuota obseruantia, qua nos concordibus votis ad hoc inclytum regnum gubernandum, Dei omnipotentis sic fauente clementia, vna cum alijs statibus et ordinibus regni nostri tam spiritualibus quam saecularibus feliciter per internuncios suos elegerunt, regemque et dominum suum habere voluerunt, attenta et intacta fide, qua vt omnibus interregni temporibus, ita potissimum morte serenissimi olim diui Sigismundi regis, parentis nostri charissimi subsecuta, ciuitatem ipsam fideliter, probe, quiete administrarunt, nullaque ratione facultatum suarum, sanguinis et vitae (in quantum res expetijsset) habita, pro defensione non solum vrbis Cracouiensis, sed etiam totius regni impendere parati fuerunt, susceptaque suis proprijs sumptibus non exigua praesidiorum siue militum manu pro defendenda vrbe alijsque impensis non exiguis in militem pro defendendo regno palatinatui Cracouiensi collatis, ciuitatem pacatam, tranquillam et securam nobis et reipublicae reddiderunt, ac insuper quanta alacritate, quam ingenti ardore nos metropolim hanc fauste ingredientes susceperunt, qua laetitia vsi fuerunt, vniuersa contemplabatur Polonia. Pro qua eorundem proconsulis et consulum Cracouiensium in nostram personam regiam totamque rempublicam testata promptitudine et obseruantia, vt munificentiae nostrae sentiant effectus, iure merito supplicationi eorundem tanquam iustae et legitimae annuendum duximus et de facto ex innata gratia et munificentia nostra regia annuimus, atque omnia iura, priuilegia, inscriptiones, libertates, concessiones, exemptiones a quolibet foro, praerogatiuas, vtpote incorporationes militiae terrae Cracouiensis, liberam facultatem in regno vbique nostro bonorum tam terrestrium quam regalium atque suffragiorum non solum vim consilij verum etiam sententiae habentium, inter regni nuntios in quolibet conuentu et comitijs regni tam maioribus quam minoribus, viuentibus nobis et sub tempus interregni peragi solitis, decreta, indulta, consuetudines et alia omnia munimenta per serenissimos olim antecessores nostros Boleslaum, Vladislaum duces, Casimirum Magnum, Ludouicum nuncupatum (Loisz), Vladislaum Iagellonem tritauum, Vladislaum Iagellonidem, Casimirum abauos, Ioannem Albertum, Alexandrum, Sigismundum primum, proauos, Sigismundum Augustum auum nostros, Henricum, Stephanum ac serenissimum olim Sigismundum tertium parentem nostrum desideratissimum aliosque omnes reges, principes, duces, monarchas, gubernatores regni Poloniae et magni ducatus Lithuaniae, praedecessores nostros nec non status, ordines et proceres regni simul coniunctim aut diuisim proconsulibus et consulibus, aduocatis, scabinis totique communitati ciuitatis praedictae Cracouiensis datas et concessas, quorum omnium iurium, libertatum, priuilegiorum et praerogatiuarum tenores hic non insertos et non expressos, pro insertis et de verbo ad verbum expressis habere volumus, in omnibus eorum punctis, conditionibus, clausulis, articulis, paragraphis, capitulis, tenoribus confirmandum, approbandum, ratificandum et roborandum ac in debitam exequtionem deducendum esse duximus, prout exnunc et de facto in perpetuum approbamus, ratificamus, con-

firmamus et roboramus atque in debitam exequtionem, vt deducantur, habere volumus: decernentes, ea omnia et quodlibet eorum in specie et genere perpetui roboris et valoris vim habitura et habiturum perpetuo et in aeuum, praesenti priuilegio nostro mediante. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri mandauimus. Datum Cracouiae in conuentu generali faelicis coronationis nostrae, die decima quarta mensis Martij anno Domini M DC XXXIII, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae primo. — Vladislaus rex. — Petrus Zeronski sst. — (Na zakładce na brzegu) Confirmatio generalis Krakouianom.

Dokument pargaminowy. Pieczęć, która na sznurku uwieszona była, oderwana.

989. 1633. die 21. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de quadraginta bombardis civilibus, Casimiro principi Poloniae et Sveciae commodandis.

Actum feria secunda in crastino dominicae Palmarum die 25. Marcij [1]). — Spectabiles domini Georgius Pipan proconsul, Sigismundus Alantsse, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Christopherus Naymanowic, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Adamus Nagoth, Andreas Bełza, Christopherus Szober et Nicolaus Zaidlic, consules Cracouienses, in praetorio congregati existentes, ad requisitionem nomine serenissimi Casimiri Poloniae et Sueciae principis, ratione infrascriptorum factam, bombardas longas uulgo *muszkięty*, quas pedites portare solent, quadraginta ciuiles, ad praesens apud spectabilem dominum Paulum Cellary collegam suum consularem existentes, praedicto serenissimo principi mutuo concedendas postmodum inde recipiendas esse, summam in rem ciuitatis peditibus ciuilibus per memoratum d. Cellary de suo expeditam, ipsi domino collegae ex publico ciuitatis aerario vel ex contributione per honoratam communitatem facienda, persoluendam esse, prout expediendum deduxerit, concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 445.

990. 1633. die 23. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de salario quindecim florenorum Alberto Grynza studioso pro elogio quodam dando.

Actum feria quarta ante festum s. Catharinae virginis. — Spectabiles dd. Stanislaus Rabb proconsul, Sigismundus Alantse, Stanislaus Chodowicz, Stanislaus Conradt, Mathaeus Wonieyski, consules Cracouienses, in negocijs

[1]) Jestto mylka, gdyż poniedziałek po niedzieli Palmowej przypadał w tym roku na dzień 21 a nie na dzień 25 marca.

reipublicae per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, venerabili Alberto Grynza studioso, quoniam insignia nobilitatis Polonae et simul elogia ciuitatis Cracouiensis offert se typo daturum, florenorum Polonicorum quindecem ex aerario ciuitatis dandos esse, ita tamen, quod prius ea de ciuitate Cracouiensi typis mandare uoluerit, censurae magistratus exhibeat, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 453.

991. 1634. die 24. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de iuramento syndici civilis.

Actum feria sexta post dominicam Oculi proxima. — Spectabiles domini Christopherus Schedell proconsul, Sigismundus Alantse, Georgius Pipąn, Christopherus Słowikowski, Stanislaus Conradt, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Andreas Węgrzynowic, Andreas Bełza, Andreas Petricouius, Nicolaus Zaydlicz, Stanislaus Rabb, Gabriel Ochocki, consules Cracouienses, in negociis reipublicae per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, ad instantiam et affectationem honorati Iacobi Celesta senioris et Sebastiani Ochocki scabini Cracouiensis, nomine suo et totius judicii scabinalis Cracouiensis agentes, coram officio consulari proponerint, vtrum syndicus ciuitatis Cracouiensis iuratus ad iuramentum per alios simplices causarum ferendarios quotannis super fidelem procurationem praestari solitum in causis priuatorum, nec ne (s), eo attento, quod idem sindicus uno eoque generali iuramento, nunquam alias reasumi per eum solito, fidem suam satis obstructam habet, et uigore eiusdem iuramenti semel per eum praestiti, generalitas causarum totius ciuitatis illi committitur, in quo etiam priuatis ciuibus et principalibus per eundem fides praestanda continetur, eum a tali juramento per alios simplices ferendarios praestari ac reponi solito, liberum esse ac debere censuerunt et concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 456.

992. 1634. die 4. m. Iulii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de ordine publico servando.

Actum feria tertia post festum Visitationis b. M. v. proxima.

Veniens personaliter ad acta officij consularis Cracouiensis prouidus Petrus Zagorowski, ministerialis regni generalis, in vim fidelis relationis suae recognouit: Dnia dzisieyszego podczas targu z roskazania Iego Mci pana burmistrza y Ich Mci pp. radziecz krakowskich publicowałem na czterech rogach rynku krakowskiego, na grodzkiey, tworzanskiey y sławkowskiey vliczy wespoł z trębaczem zakasz pewny Ich Mciow, ktoreyto publicatiey moiey te słowa na pismie mnie podane były:

§ 1. Aby ludzie lozni, hultaie y ktorzy panow niemaią, białegłowy

nieuczciwe nieważyły się w mieście ani na przedmieściu, tak w domu iako i po vliczach bawic, bo ie do więzienia brać, okowywać y srodze karać będą.

§ 2. Przekupniowie y przekupki aby żadnego dnia nieważyły się w mieście nic na przeday kupować, poki chorągiewka na rynku stać będzie, także na przedmieścia dla wykupowania rzeczy zachodzić, a to pod więzieniem miesięcznym pod panską izbą, pod biciem v prągi y pod vtraczeniem rzeczy kupionych.

§ 3. Gorzałek aby nikt po rynku szynkować nie ważył się naprzod pod więzieniem miesięcznym y straczeniem gorzałki, a potym pod biciem v prągi y wyswieczeniem z miasta.

§ 4. Srag, nieczek, przycierkow y koszow aby nikt na rynku stawiać y na nich czego przedawać bez pozwolenia vrzędu panow radziecz nieważył się, pod vtraczeniem towaru y więzieniem miesięcznym pod panską izbą.

Acta Cons. Crac. 36, str. 945.

993. 1634. die 17. m. Iulii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de defensione urbis.

Actum feria secunda post festum s. Margarithae virginis.

Veniens personaliter ad acta officij consularis Cracouiensis prouidus Petrus Zagorowski, ministerialis regni generalis, in vim fidelis relationis suae recognouit: Dnia piątku przeszłego z roskazania Iego Mci pana burmistrza krakowskiego wespół z trębaczem zakaz pewny Ich Mciów takiemi słowy: aby każdy tak mieszczanin iako na przedmiesciu mieszkaiączy, miał w domu rydle, łopaty, motyki, osęki y żywność wszelaką pod grzywien trzydziestą do kopania szańców, aby każdy był gotów, gdzie go obrócą do szańców, gdy vrząd obwieści. Chleb tak mieyski iako y przewoźny wieyski, aby był większy, bo go brać do szpitala będą.

Acta Cons. Crac. 36, str. 957.

994. 1634. die 7. m. Augusti, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae, proconsuli et consulibus Casimiriensibus, telonariisque regni mandat, ne a civibus et mercatoribus Cracoviensibus portorium exigant.

Vladislavs quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Vniuersis et singulis, quorum interest, praesentibus literis notum facimus. Producta nobis esse in praesenti conuentu regni per spectabiles Andream Bełza et Andream Petricouium i. v. doctorem, cosules Cracouienses, internuncios ciuitatis Cracouiensis iura

et priuilegia illustris olim Leskonis ducis Cracouiensis et serenissimorum Vladislai Iagellonis tritaui, Casimiri abaui et Sigismundi tertij, parentis nostri desideratissimi, regum Poloniae, antecessorum nostrorum, quibus ciues et mercatores Cracouienses ab omnibus in genere thelonijs et vectigalibus in regno nostro exempti et absoluti sunt, paenaque super eos, qui eiusmodi thelonea a dictis ciuibus et mercatoribus Cracouiensibus exigere auderent, vel eo nomine bona et merces eorum arestatione astringerent, priuationis bonorum et colli constituta est; quae iura et priuilegia praefatae ciuitatis Cracouiensis, constitutionibus regni firmata et stabilita sunt. Cum vero relatum nobis est, nonnullos regni nostri incolas, praesertim vero ciues Casimirienses ad Cracouiam priuatum quoddam priuilegium super exactionem thelonei a mercibus ciuium et mercatorum regni quorumuis, per eandem ciuitatem Casimiriensem ductis impetrasse, vigore cuius priuilegij ijdem ciues Casimirienses eiusmodi theloneum non solum ab externis mercatoribus, sed ab ipsis ciuibus et mercatoribus Cracouiensibus contra dicta iura et priuilegia eorum exigunt; iuribus vero regni cautum est, nulla thelonea sine consensu ordinum idque in comitijs constitui et impetrari posse, dictumque priuilegium ciuium Casimiriensium tanquam priuatum, publicis ciuium Cracouiensium iuribus et priuilegijs, constitutionibus regni atque in felici coronatione nostra per nos sacrosancto approbatis et confirmatis derogare nequaquam potest: proinde volentes eandem ciuitatem Cracouiensem, regni nostri metropolim, in pristino decore et iuribus suis sartam tectam conseruare, vobis proconsuli et consulibus Casimiriensibus ad Cracouiam degentibus, alijsque quibusuis regni exactoribus, theloneatoribus mandamus, quatenus dictos ciues et mercatores Cracouienses ac quemlibet eorum cum eorum rebus, bonis et mercibus libere sine aliquo impedimento, aresto, pignore, absque cuiuslibet thelonei aut vectigalis solutione, etiam per vos ad praesens nulliter contra iura eorum impetrata, intra et extra regnum per ipsam Casimiriam et alia quaeuis loca ire et pacifice redire permittant ac vestris substitutis permittere sub poena suprascripta in dictis priuilegijs, nempe priuationis bonorum et colli contenta, iubeant; quod si secus feceritis et dicti ciues et mercatores Cracouienses ad solutionem alicuius thelonei a mercibus, rebus et bonis quibusuis per vos vel aresto vel exacto pignore astricti et compulsi fuerint, damus facultatem omnibus et singulis palatinis, capitaneis, vicecapitaneis eorumque loca tenentibus alijsque omnibus magistratibus regni nostri, damna quaeuis dictorum ciuium et mercatorum Cracouiensium ad ipsorum primam requisitionem super bonis et personis vestris, vbilibet in regno nostro arestatis, sine quauis appellatione repetendi, exequendi et praesens priuilegium nostrum in suo robore et vigore conseruandi. Quod ad notitiam omnium et singulorum palatinorum, castellanorum, vicecapitaneorum eorumque loca tenentium aliorumque quorumuis regni nostri magistratuum deducimus, ijsdem mandantes, vt ad requisitionem ciuium et mercatorum Cracouiensium et cuiuslibet eorum poenas suprascriptas super ciuibus Casimiriensibus bonisque et personis eorum repetant, exequantur et eosdem ciues et mercatores Cracouienses et quemlibet eorum circa antiqua iura, praesens priuilegium nostrum ipsiusque contenta conseruent et manuteneant. Pro gratia nostra et sub poenis in negligentes officiales sancitis, aliter non fac-

turi. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die VII mensis Augusti, anno Domini M DC XXXIV, regnorum nostrorum Poloniae II, Sueciae III anno. — Vladislaus rex.

Dokument pargaminowy, opatrzony pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną w puszce blaszanej na sznurku z pąsowego, zielonego i białego jedwabiu.

995. 1634. die 26. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de pecunia, quae redit ex mensuratione vinorum, in usum civitatis convertenda.

Actum sabbatho post festum S. Bartholomaei apostoli proximo. — Spectabiles domini Georgius Cromer proconsul, Sigismundus Alantsse, Georgius Pipan, Christophorus Słowikowski, Stanislaus Conrad, Matthaeus Grusczynski, Adamus Nagoth, Andreas Bełza, Andreas Petricouius, Nicolaus Zaidlicz, consules Cracouienses, per schaedulas conuocati et in praetorium legitime congregati existentes, incrementum boni publici prae oculis habentes, illudque priuatorum commodis anteferentes, aerario ciuitatis huius notabiliter exhausto, succurendum esse duxerunt atque in posterum prouentus rationem iudicis vinarij *fizer* dicti, prouenientis, ad aerarium publicum conferri debere vinaque tam Vngarica quam Hendeburgica coaequando, a singulis vrnis alias *wiadra* tam Hendeburgicis quam Vngaricis ratione mensurationis id est *fizerowania*, grossum vnum Polonicum dandum et accipiendum esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt ac statuerunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 460.

996. 1634. die 20. m. Octobris, Leopoli.

Vladislaus IV. rex Poloniae civibus Cracoviensibus diem ad solvendam contributionem quandam »donativum« dictam, prorogat.

Władysław IV z Bozey łaski krol polsky, wielkie xiążę lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol, obrany wielki czar moskiewsky etc. etc. Wszem wobecz y kazdemu zosobna, komu to wiedzieć nalezy, a mianowicie deputatom na tribunał radomsky zgromadzonym, vprzeymie y wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Vprzeymie y wiernie nąm mili! Przełozono nąm imieniem miasta naszego Krakowa, isz za nierychłym vniuersałow naszych (ktoremi onym donativę na seymie postanowioną wydać y pro 1ª Nouembris do Radomia odwieść roskazalismy) oddaniem, donatywy tey w tak scisłym czasie y sami złozyć y od miasteczek okolicznych odebrać niemogą: supplikowano nąm tedy, abyśmy im daley czasu do zwiezienia tey donatiwy prolongowali. My maiąc wzgląd na samę słuszność y scisłość czasu, gdyz

vniuersały dopiero im iedenastego dnia Oktobra oddane są, czasu tego miastu Krakowu tym vniuersałem naszym prolonguiemy y aby donatiwę pomienioną cale według pierszego vniuersału naszego na dzien XXVII miesiąca Nouembra do Lwowa prosto zwiezli, powagą naszą roskazuiemy. Dan we Lwowie dnia XX miesiąca Oktobra, roku panskiego M⁰ DC⁰ XXXIV⁰, panowania krolestw naszych polskiego wtorego, szwedzkiego trzeciego roku. — Vladislaus rex. — Petrus Gembickj secr. m.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

997. 1635. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de luxuria civium coerceenda.

Actum feria tertia post dominicam Conductus Paschae proxima. — Spectabiles dd. Christophorus Naymanowic proconsul, Paulus Hyppolitus, Stanislaus Conrad, Mathaeus Grusczynski, Adamus Nagoth, Andreas Wegrzynowic, Georgius Cromer, Ioannes Cyrus, Andreas Petricouius, Nicolaus Zaydlicz, Stanislaus Rabb, Gabriel Ochocki, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, animaduertentes, quod equestris ordo ex nonnullis ciuium proiectorum ad luxum ocasione (s) in conuentibus regni non tantum id exprobret et reprehendat, verum etiam regni constitutionibus in dies magis ac magis varijs et magnis oneribus ciuitates grauet et praemat, proinde iniqum existimantes, vt aliquorum hac in parte impotentia longe plures eosque suam inopiam magis quam luxum somniantes perdat, tum etiam damnosae hac in materia inter ciues aemulationi obuiam ire volentes, communitatisque honestae nunc et anno praeterito de coercendo ciuium luxu postulato satisfacientes, illud executioni debitae mandandum, luxum ciuium coercendum atque constituendum et obuiandum, ne ciues tam pernitiosam ciuitati cum ordine nobilium aemulationem vnquam in posterum faciant, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 467.

998. 1635. die 20. m. Aprilis, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne dissentientibus in sacris civitatem denegent.

Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli consulibusque ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Vskarzaią się

nam sławetni Andres Iomes, Ierzy Schaierle, Peter Edling, Hieremiasz Schindler, Ierzy Hersman, Antoni Pauli, Kasper Kretsmer, Gerzy Cimdel, Walenty Klee, Ian Diring mieszczanie kleparscy, także Stephan Henderson, Ian Baier, Christian Iozef, Andrzey Mukironi, Gerzy Krukisank, Kaspar Ortlan y inszi, ktorych tu mniey przypominać potrzeba, żeście ich Wierności Wasze respectęm samey w religiey dissensiey do praw y wolności mieyskich (lubo y zachowania y żywota są nienaganionego) nie przypuścili. Co bacząc bydz niemałą miedzy poddanemi naszemi niezgod y rosterkow przyczyną, zabiegaiąc dalszym, ktoreby ztąd vrość mogły, nieznaszek okaziom, tudziesz rozumieiąc to bydz y z niemałą miasta tego stołecznego vimą, gdy ludzie pocciwi y godni bez słuszney przyczyny do miast y wolności takowym służących nie będą przypuszczeni, dawamy to nasze do Wierności Waszych pisanie, którym zwierzchności naszey krolewskiey Wierności Wasze napominąmy y koniecznie mieć chcęmy, abyście non obstante dissensione in puncto religionis, gdy słuszney inszey nie będzie na kogokolwiek zabronienia prawa mieyskiego przyczyny, ludzi godnych y postępków nienaganionych do praw, priuilegiow y wolności mieyskich bez wszelakich distinctiey y dalszych w tey mierze disquisitiey przypuszczali y z powinności vrzędu swego iako inszych mieszcząn bronili: inaczey nieczyniąc dla łaski naszey. Dąn w Warszawie dnia 20 miesiąca kwietnia roku pańskiego M. DC. XXXV, panowania naszego polskiego y szwedzkiego trzeciego roku. — Vladislaus rex.

Acta Cons. Crac. 36, str. 1289.

999. 1635. die 20. m. Aprilis, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut dissentientibus in religione iura servent, ipsosque tutos et incolumes reddant.

Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli consulibusque ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Vskarżali się przed nami żałobliwie miesczanie y obywatele miasta naszego Krakowa, dissidentes in relligione, że od Wiern. WW. lubo to y powinności swey we wszytkim dosyć czynią, dobrym zachowaniem y życia poczciwością każdemu zrownywaią, wielkie iednak praeiudicia, angarie y pressury ponoszą, bo y żywych do prawa mieyskiego niedopusczacie y domy ich, ktore kazdemu priuatnemu od wszelkich gwałtow zwłascza w miescie naszym stołecznym bespieczną maią bydz zasłoną, częstokroć swawola za conniuentią Wiern. WW. ręką zbroiną szturmuię, na dobrey sławie sczypie a nawet na zdrowia y dostatki ich następuie: vmarłym zas pogrzebow, lubo ie za miastem odprawuią, bronią, ciała na vlice wyrzucaią y nietylko niekrzesciansko ale

y nieludzko się z nimi obchodzą, żadney z zwierzchnosci Wiern. WW. niemaiąc obrony. Dochodziły nas y przedtym takowe ludzi tych skargi, ktore zaiste z powinnosci Wiern. WW. za czasem vstawaćby miały, tak, aby każdemu poddanemu naszemu a mianowicie w miescie naszym stołecznym doskonała zostawała pokoiu obrona. W czym y natenczas Wiern. WW. pilno napominąmy, roskazuiąc y koniecznie mieć chcąc, abyście pomięnionym dissidentom nietylko wszelakie w miescie tym zdrowia y dostatkow bespieczenstwo obmyslili y excessiuos pro qualitate criminis surowszym przykładem karali, ale tesz do praw y wolnosci mieyskich, nieczyniąc zadney w relligiey ich Wiern. WW. distinctiey, przypusczali; niemniey y tego pilnie przestrzegaiąc, aby bespiecznie pogrzeby swe odprawować y ciała zmarłych bez wszelkiey czyieykolwiek przeszkody chować y zięmi oddawać mogli. Niechcemy bowiem, aby ludzie dobrzy y spokoini, ktorym prawa koronne mieysca y bytu niebronią, takowe grauamina ponosić mieli. W czym się y Wiern. WW. do pierszych naszych w tey mierze mandatow y teraznieyszey woley naszey skłonią a inaczey nievczynią dla łaski naszey. Dąn w Warszawie dnia XX miesiąca kwietnia, roku Pańskiego M DC XXXV, panowania naszego polskiego y szwedzkiego trzeciego roku. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu na dokumencie wyciśniętą.

1000. 1635. die 1. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario proconsulum.

Actum feria sexta post festa solennia Pentecostes proxima. — Spectabiles domini Adamus Nagoth proconsul, Sigismundus Alantsse, Paulus Hyppolith, Paulus Cellary, Stanislaus Conrad, Christophorus Naymanowicz, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kothlicki, Christophorus Schedell, Georgius Cromer, Andreas Bełza, Gabriel Ochocki, consules Cracouienses, in negotiis arduis reipublicae per schaedulas conuocati et in praetorium legitime congregati existentes, quemadmodum anterioribus conclusionibus suis, prima quidem die 25. Iunij 1630, altera vero die itidem 25 Iunij 1631 factis, singulis dd. proconsulibus pro administratione proconsulatus, onerosae nimirum et dispendiosae prouinciae, 100 marcas ex aerario publico dandas esse assignauerunt, ita ad praesens gnari optime ac experti, quantis difficultatibus munus istud proconsulare sit refertum, quod sine magnis molestiis, incommoditatibus, nostrumque ac facultatum propriarum dispendio probe administrari nequit, suprascripta senatusconsulta ad debitam executionem deduci marcasque centum in posterum ab initio anni currentis inchoando cuiuis dd. proconsulum ex aerario publico dandas esse, vnanimibus votis ac sententiis suis constituerunt ac concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 471.

1001. 1635. die 14. m. Decembris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus dimidiam partem bonorum caducorum, fisco regio convenientium, confert.

Vladislus IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Munificentiae esse regiae, subditorum suorum merita praemijs ornare et ampliare, eo etenim modo et liberalitas reges et principes decens elucescit et illa subditos quosuis suos praemijs ornatos, ad vlteriora obsequia praestanda promptiores et alacriores reddit. Praeclara sane spectabilium proconsulis et consulum primariae regni nostri metropolis Cracouiae serenissimi praedecessores nostri reges et principes Poloniae merendi de se semper cognouerunt argumenta, quibus permoti eosdem tot iuribus et immunitatibus ornatos esse, praecipuisque inter aliarum ciuitatum consules praerogatiuis condecoratos habere voluerunt; cognitum et nos ipsi praefatorum proconsulis et consulum Cracouiensium habemus de nobis merendi studium, qui a faelici coronatione nostra intacta fide et rara constantia propensum obsequendi nobis testificati sunt animum. Volentes autem, vt regalis munificentiae sub faelici regimine nostro clara reportent argumenta, cum eos in officio consulari, munere satis graui et arduo, praesertim in sede regni nostri cum tot publicis calamitatibus praesertim vero tempore interregni, tum alijs difficultatibus exposita, tenuibus et valde angustis gaudere redditibus, vnde competenter officium suum administrare nequeunt, perspectum geramus, eisdem ipsis proconsuli et consulibus Cracouiensibus, nunc et pro tempore existentibus, bonorum omnium mobilium et immobilium post quosuis ciues et incolas Cracouienses ex quacunque causa ad fiscum nostrum intra et extra ciuitatem manentes deuolutorum aut deuoluendorum, alteram medietatem damus, donamus et perpetuis temporibus in vsus proprios conuertendorum (s) incorporamus, cum ea per expressum declaratione nostra, vt vna medietas eorundem bonorum iuxta priuilegium serenissimi olim Casimiri regis Poloniae, antecessoris nostri, et decreta in munitionem ciuitatis conuertatur, altera vero medietas, vt praemissum est, in vsum et consolationem memoratorum proconsulis et consulum Cracouiensium cedat; atque iam exnunc omnia iura et priuilegia in praeiudicium praesentis priuilegij nostri eo nomine per quempiam impetrata vel impetranda cassamus, tollimus et annihilamus nulliusque valoris ea habere volumus, ipsosque proconsulem et consules Cracouienses nunc et pro tempore existentes, sola hac praerogatiua praesenti in obtinenda supradicta medietate omnium bonorum mobilium et immobilium post quosuis ciues et incolas Cracouienses deuolutorum et deuoluendorum perpetuis temporibus gaudere debere declaramus, silentiumque cuiuscunque status et conditionis personis ex parte praemissorum quouis colore praefatos proconsulem et consules Cracouienses turbandi vel iure agendi imponimus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri manda-

uimus. Datum Varsauiae die decima quarta mensis Decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quinto, regnorum nostrorum Poloniae tertio, Sueciae vero quarto anno. — Vladislaus rex. — Ioannes Gembicki s. r.

Kodeks Zaleskiego, karta 219, stronica odwrotna.

1002. 1635. die 14. m. Decembris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus tributum novum, ex mercibus quibusvis, Cracoviam invectis, institutum, confert.

Vladislaus quartus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Innatam regum et principum virtutem subditos bene meritos munificentia sua regia prosequi, praesertim vero eos, qui ab antecessoribus suis in bene merendo de suis regibus et principibus degeneres nunquam fuere, sed illibata fide, singulari constantia sese approbarunt. Eam sane fidem et constantiam serenissimi antecessores nostri reges Poloniae a primaeua ciuitatis Cracouiensis metropolis regni nostri fundatione, in spectabilibus proconsule et consulibus satis superque perspectam habuerunt, pro qua stabili fide et singulari constantia singuli eorum specialibus eos decorarunt priuilegijs, auxerunt immunitatibus, ampliauerunt libertatibus. Sed et nos diuina fauente gratia ad amplissimi huius regni elati fastigium in primo statim cum electionis tum faelicis coronationis nostrae ingressu, ac tandem hisce subsequentibus annis semper indefessum de nobis bene merendi summa fide et alacritate cognouimus eorum studium. Quare cum regium est, tales subditos regia sua complecti liberalitate, praedictis spectabilibus proconsuli et consulibus Cracouiensibus gratiae nostrae benignum affectum testari voluimus, atque cum sciamus, eos satis tenuibus, quibus commode officia sua administrare nequeunt, auctos prouentibus, eidem proconsuli (et) consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis benigne damus et concedimus, vt ab omnibus mercatoribus et cuiuscunque status et conditionis hominibus seu potius ab eorum mercimonijs cuiusuis generis et speciei, per frusta vulgo *sztukami* dictis, quocumque tempore in ciuitatem ipsam Cracouiensem et suburbia ipsius advehi et euehi solitis, videlicet *od beli, fassy, beczki, skrzynie, kity, węzły, sztuki, massy w wantuchu* aut quocumque alio nomine noncupatis et noncupandis, per grossos decem exigant et percipiant. Ex quo quidem prouentu medietatem pro munitione ciuitatis, vallorum, fossarumque restauratione in aliasque publicas necessitates conuertere, reliquam vero medietatem in consolationem laborum officij sui in vsus proprios conuertere debebunt. Quod quidem priuilegium nostrum memoratis proconsuli et consulibus Cracouiensibus de regali munificencia nostra datum, vt ab omnibus mercatoribus et alijs cuiuscunque conditionis hominibus, merces in ciuitatem Craco-

uiensem ducentibus et vehentibus, sub priuatione rerum et mercimoniorum suorum obseruetur, habere volumus, quorum medietas ciuitati ipsi vna cum praefatis proconsule et consulibus Cracouiensibus, altera fisco nostro cedere debebit. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri mandauimus. Datum Varsauiae die decima quarta mensis Decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quinto, regnorum nostrorum Poloniae tertio, Sueciae vero quarto anno. — Vladislaus rex. — Ioannes Gembicki s. r.

Kodeks Zaleskiego, karta 220.

1003. 1636. die 12. m. Martii, Vilnae.

Vladislaus IV. rex Poloniae magistratui civili Cracoviensi mandat, ut mercatores Cracovienses septem millia florenorum titulo contributionis »donativum« dictae, quantocius solvant.

Władisław IV z łasky Bozey krol polsky, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazoweckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, sewerskie, czerniechowskie a szwedzkj, gottskj, wandalskj dziedziczny krol. Wszem wobecz y kazdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, osobliwie vrzedowi mieyskiemu w woiewodztwie krakowskiem miasta naszego Krakowa, wiernym nam poddanym oznaymuiemy. Poniewasz donatywa na seymie pierwszym warszawskiem w roku M DC XXX piątym między inszemi rzeczypospolitey podatkami dla prętszego zniesienia długow woyakom koronnym winnych, przykładem vchwały seymu takze warszawskiego roku M DC XXX czwartego odprawionego, znowu na miasta y stan kupieckj summa złot. czterdziesci tysięcy uchwalona, do tych czas ieszce nie iest do skarbu wydana, a dispositia tey summy tak iako y przedtym od stanow koronnych przy nas iest zostawiona, tedy aby ta do skarbu istotnie wniesiona była, ninieyszym vniwersałem naszem naznaczamy, aby ad rationem tey summy kupcy miasta naszego Krakowa, ktorzykolwiek tylko iakiekolwiek handle prowadzą y do płacęnia iey przykładem lat pierwszych nalezą, złotych polskich siedm tysięcy iako nayprendzey złożyli a do Warszawy na dzien XXV miesiąca czerwca w roku teraznieyszym M DC XXX szostym oddali; inaczey nieczyniąc tak dla łaskj naszey iako y dla zabieżenia trudnościom swoięm, ktoreby eo nomine od instygatora koronnego contrauentoribus urość musiały. Co dla wiekszey wiary ręką własną podpisalismy y pieczęc koronną przyłozyć roskazalismy. W Wilnie dnia XII miesiąca marca, roku Pańskiego M DC XXXVI, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego czwartego roku. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1004. 1636. die 1. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de tributo a braseatoribus civitati adscribendis, persolvendo.

Actum feria tertia in vigilia festi b. M. virginis Visitationis. — Spectabiles domini Christophorus Naymanowicz proconsul, Sigismundus Alantsse, Paulus Hippolit, Stanislaus Conrad, Matthaeus Grusczynski, Georgius Kromer, Andreas Bełza, Gabriel Ochocki consules Cracouienses, per schaedulas in praetorium conuocati et congregati existentes, vnanimi consensione sua statuerunt, vt in posterum braseatores, quicumque illorum ad ius ciuitatis recipiendum conuolare, in catalogumque ciuium referri voluerit, ad minimum triginta marcas honorarij nomine offerant, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 9, str. 492.

1005. 1636. die 14. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de portorio a civibus Wschoviensibus exigendo.

Actum feria sexta post festum s. Martini proxima. — Spectabiles domini Stanislaus Rabb proconsul, Sigismundus Alantsse, Stanislaus Conrad, Christophorus Naymanowicz, Albertus Celesta, Matthaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Adamus Nagoth, Christophorus Schedell, Andreas Bełza, Ioannes Cyrus, Andreas Petricouius, Gabriel Ochocki, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio legitime congregati existentes, petitioni honesti Michaelis Sturmii ciuis Wschouiensis, qua intuitu cuiusdam libertationis ciuitati Wschouiensi concessae, liberum se a persolutione thelonei ciuilis a mercibus ipsius, vtpote pannis, aerario publico prouenientis, liberum effici postulabat, nequaquam condescendendum esse, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt. Cum enim ciuitas praefata priuilegiis suis (si quae habet), nouiter obtentis, nec in volumine legum regni contentis, ciuitatis huius priuilegiis antiquis praeiudicare non valet, idcirco etiam ciues ipsius praetextu libertationis eiusmodi a persolutione thelonei ciuitatis huius immunes esse non posse statuerunt. Vocato igitur ad se honorato Ioanne Krokier notario thelonei ciuilis, serio eidem iniunxerunt, ne in posterum tam Wschouienses, quam etiam aliarum ciuitatum et opidorum ciues praetextu eiusmodi libertationum sine scitu et consensu magistratus et sine solutione thelonei liberos dimittere praesumat, verum eos omnes, qui libertationes similes praetendunt, magistratui deferat et denunciet, ab eodem informationem eo in passu accepturus, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 9, str. 493.

1006. 1636. die 22. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de censibus residuis exposcendis exigendisque.

Actum feria secunda postridie festi sancti Thomae apostoli. — Spectabiles domini Gabriel Ochocki proconsul, Paulus Hyppolith, Matthias Woienski, Christophorus Naymanowicz, Albertus Celesta, Matthaeus Grusczynski, consules Cracouienses, in negotio infrascripto aliquoties per schaedullas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, expedientes deliberationem suam super propositis iisdem, quae schaedulis proxime praeteritis intimata sunt, quoad debita aerario ciuili per nonnullos collegas et ciues contracta, emonenda spectat, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, fraterne admonendos esse collegas suos de soluendis debitis, quae quisque eorum aerario ciuili contraxit. Et si post trinam admonitionem soluere non curauerit, processu iuris contra ipsos ad praestandam eandem solutionem agendum esse; ciues vero alios pro debitis eisdem citandos esse peremptorie, et si comparuerint, detinendos esse in praetorio, donec soluerint; si vero non comparuerint, occlusione bonorum ciuilium, qui tenent, ex quibus aerario ciuili censum prouenientem non soluerunt, adigendos esse de solucione debitorum.

Acta Cons. Crac. 9, str. 496.

1007. 1637. die 6. m. Aprilis, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de luto everrendo devehendoque.

Actum feria secunda in crastino dominicae Palmarum.

Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Ioannes Kowalski, ministerialis regni generalis et bedellus officii advocatialis Cracouiensis, in vim fidelis relationis suae recognouit publicationem infrasequentem: Z roskazania Iego Mci pana burmistrza y pp. radziec krakowskich publicowałęm w rynku y z trębaczęm wespoł na 4 rogach, po grodzkiey, tworzyianski, mikołayski, spytalski, s. Iana y sławkowskiey ulicach, na trzech wszędzie mieyscach, po mnieyszych zaś vlicach na dwoch mieyscach, aby błota wywieziono y każdy z przed swoiey kamienice naidaley do czwartku przyszłego wywieść kazał pod winą 14 grzywięn.

Acta Cons. Crac. 36, str. 1716.

1008. 1637. die 7. m. Aprilis, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis et de cauponibus.

Actum feria tertia post dominicam Palmarum.

Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Ioannes Kowalski, ministerialis generalis regni, bedellus

aduocatialis, in vim fidelis suae relationis recognouit et attestatus est, se ex mandato officij consularis Cracouiensis die hesterna coram populo per sonum tubae congregato, publicasse et ad hominum notitiam deduxisse infrasequentia tenore sequenti: Panowie raczcie wiedziec, iz roskazanie iest vrzędu radzieckiego krakowskiego, aby lozni ludzie wszyscy z miasta, dłuzey się tu do zachodu słońca dziś nie bawiąc, wychodzili, bo ich brać będą do chędożenia miasta y okowywać; przekupki aby gorzałek po rynku nie przedawały, bo ie z flaszkami gorzałki tłuc będą; na tretach y po rynku gdziekolwiek siedząc przekupki aby się nie swarzyły pod nurzaniem w koszu; przekupniowie y przekupki, aby za miasto na przekup nie wychodziły, a tu w miescie poki chorągiew nie będzie zdięta, nie kupowali nic pod vtracęniem tego, co kupią, y pod karanięm srogim. Sic et non aliter esse factum referens, de quo hanc suam fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 36, str. 1717.

1009. 1637. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de pauperibus signandis.

Actum feria sexta post festa solennia Paschatis proxima. — Spectabiles domini Mathias Woienski proconsul, Sigismundus Alantsse, Stanislaus Conrad, Christophorus Naymanowicz, Matthaeus Grusczynski, Christophorus Schedell, Georgius Cromer, Nicolaus Zaidlicz, Gabriel Ochocki, Ioannes Mazurkowicz, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio legitime congregati existentes, imposterum validorum mendicantium multitudinem comprimere, pauperes vero ciuitatis huius in rectum ordinem et certum numerum redigere cupientes, puncta infra sequentia, videlicet vt conuocentur pauperes in aulam illustrissimi domini episcopi Cracouiensis edicto publico quantocius, inibi delectus vt eorum fiat, delecti vt stemmate ciuitatis signentur, advocati vt habeantur, qui in ordine contineant mendicantes, in subsidium eorundem illustrissimus episcopus Cracouiensis vt ab eleemosyna edicto publico arceat non signatos mendicantes per ciuitatem, suburbia, Clepardiam, Casimiriam et circa ecclesias retineri iubeat hos duntaxat, qui a magistratu erunt assignati. Validi vero mendicantes, viri et faeminae in compedibus arceantur, laboribusque vrgeantur circa mundiciem publicam sustinendis, saluo victu, qui illis suppeditari quotidie debebit, videlicet grossi sex in dies singulos festos et feriatos ex aerario ciuitatis; monahi quoque, qui assidua frequentatione vexant homines, vt id prohibeatur, vnanimibus votis et sententiis suis statuerunt et concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 500.

1010. 1637. die 5. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de rationibus aerarii civilis per singulas hebdomades reddendis.

Actum feria tertia post dominicam Iubilate proxima. — Spectabiles domini Mathias Woienski (s), Sigismundus Alantsse, Georgius Pipan, Paulus Hyppolith, Stanislaus Conrad, Mathaeus Grusczynski, Georgius Cromer, Andreas Petricouius, Stanislaus Rabb, Gabriel Ochocki, Ioannes Mazurkowicz, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, obuiare volentes difficultatibus, quae ex neglectis rationibus ciuilibus euenire possent, vnanimibus votis et sententiis suis rationes ciuiles abhinc septimanatim, qualibet feria quinta iniri ex ipsisque per magistratum et Quadraginta viros et pro debito officij consularis verificari, et in quantum festum incidens in feriam 5-tam id impedierit, sequenti die expediri debendum; pro quibus quidem rationibus peragendis schaedulas, quamlibet pro feria 4-ta praemittendas, et Quadraginta viros comminata paena 5 marcarum vocandos esse, concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 504.

1011. 1637. die 3. m. Iulii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut vias et pontes ad adventum reginae reficiant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Vladislaus quartus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czernihouiaeque, necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Doszło tho wiadomosci naszey, ze na niektorych v Krakowa mieiscach, przez ktore krolowey Iei Mci przyszły małzonce naszey, iechać przydzie, maią bydz drogi y mosty do przeiazdu niewczesne, zwłascza gdzieby dzdze y niepogody pod ten czas, kiedy szczęsliwie da p. Bog ku Krakowu zblizac się będzie, nastąpic miały. Zaczym napominąmy Wier. Wass. y tho miec po nich chcęmy, abyscie te drogi y przeiazdy nie tylko nad Krakowem ale tesz y w samym miescie, ktoremi ossobliwie krolową Iei Msć poprowadzą, wczesnie y wedle potrzeby naprawili. Rzecz nąm wdzięczną y powinnosci ich należącą vczynią Wier. Wass. ktorym dobrego od p. Boga zyczęmy zdrowia. Dan w Warszawie dnia III miesiąca lipca, roku Pańskiego M DC XXXVII, panowania krolestw naszych polskiego V, a swedzkiego VI roku. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy; po stronie adresowej wyciśnięta pieczęć pokojowa.

1012. 1637. die 11. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum, quo rotmagistri civiles a contributionibus liberantur.

Consules civitatis Cracoviae metropolis regni Poloniae. Universis et singulis, ad quoscunque praesentes nostrae devenerint literae, praesertim vero his, quorum interest, praemissa studiorum nostrorum diligenti commendatione significamus, quia honorati Michael Domzał, Martinus Festa, Iacobus Borkowski, Franciscus Corlantz, rothmagistri quattuor quartualium civitatis eiusdem Cracoviensis, super quod officium de servando fideliter ordine in civitate iuramento obstricti sunt, personaliter venientes in consessum officii consularis Cracoviensis, nobis exposuerunt, quod hactenus functioni suae pro bono publico et commodo civitatis tanquam veri cives inservierunt, solennitates quasvis cum applausu omnium pro decore civitatis non sine damno et praeiudicio bonorum suorum, quin etiam suis propriis sumptibus honorifice obiverunt et in posterum ad ulteriora obsequia officio praesenti et toti civitati praestanda, sese obligarunt et de facto obligant. Cum vero respectu laborum et servitiorum suorum, prout alii concives gaudent, nullum fructum et gratitudinem civitatis retulerunt, idcirco meritorum suorum quatenus ratio habeatur, ab officio praesenti tanquam magistratu suo praestari postularunt. Spectabiles itaque dd. Christopherus Szedell, proconsul, Georgius Pipan, Paulus Hipolit, Stanislaus Conradt, Mathaeus Gruszczyński, Ioannes Kotlicki, Georgius Cromer, Andreas Bełza, consules Cracovienses, reipublicae in negotiis in praetorio congregati existentes, animadvertentesque fidelia dictorum rothmagistrorum servitia, pro decore et ornamento civitatis solennitatibusque quibusvis publicis hactenus praestitis, volentesque eos ad ulteriora obsequia civitati praestanda allicere, aliosque ut eosdem immitentur, ad inserviendum civitati attrahere, gratitudinis loco, sicut ceteri officiales civitatis gaudent, eosdem etiam gaudere debere declararunt, eosque a quibusvis contributionibus, *sosz* nuncupatis, quoad eodem in officio extiterint, liberos pronunciarunt pronunciantque, neque ad solutionem earundem ipsos adigi posse adinvenerunt, praesenti conclusione unanimiter facta, ad praemissa mediante. Actum in praetorio Cracoviensi, sabbato ante festum s. Margarethae virginis proximo, die 11 Iulii anno Domini 1637. — Ioannes Rorayski civitatis Crac. secret. etc.

Dyplom na pargaminie, pieczęci brak, wisiała na czerwonej tasiemce jedwabnej.

Z odpisu sporządzonego przez ś. p. Teofila Żebrawskiego bez oznaczenia miejsca, gdzieby ten oryginał był przechowany.

1013. 1637. die 5. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de pretio mercium statera maiori ponderandarum.

Actum sabbatho post festum s. Aegidii abbatis proximo. — Spectabiles domini Andreas Bełza proconsul, Sigismundus Alantse, Stanislaus Conradt, Andreas Wegrzynowicz, Stanislaus Spinek, consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, ad querellam honor. (s) prouentuum pensae maioris contra mercatores, quod nonnulli per solidum, nonnuli vero per grossum a quolibet centenario mercium soluere soliti sint, factam, vnanimibus votis et sentenciis suis concluserunt, abhinc in futurum aequalitatem ab omnibus mercatoribus per grossum vnum a quolibet centenario aequaliter solueri (s) debere, praesenti conclusione ad praemissa mediante.

Acta Cons. Crac. 9, str. 512.

1014. 1637. die 17. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de tributo ab importantibus in urbem olera lignaqua percipiendo.

Actum feria quinta post festum Exaltationis s. Crucis proxima. — Spectabiles domini Andreas Bełza, proconsul, Sigismundus Alantse, Stanislaus Conradt, Christophorus Naymanowic, Andreas Wegrzynowic, Gabriel Ochocki, Stanislaus Spinek, consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, considerantes, quod per colonos Nouae et Nigrae villae et alios tam olera quam decimalia lignorum inuehentes in ciuitatem, sordes maculantur straturaque lapidum destruitur, ideo omnes eos, qui vel olera vel decimalia lignorum inuexerint, a curru quorumuis per grossum vnum solueri (s) debere, vnanimibus votis et sentencijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 512.

1015. 1637. die 19. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum, quo cives Casimirienses ad portorium solvendum astringuntur.

Actum sabbatho post festum Exaltationis s. Crucis. — Spectabiles domini Andreas Bełza, Sigismundus Alantsse, Paulus Hipolith, Stanislaus Conradt, Christophorus Naymanowicz, Georgius Cromer, Andreas Petricouius, Ioannes Mazurkowic, Stanislaus Spinek, consules Cracouienses, in negotio

infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et congregati existentes, vnanimibus votis et sentencijs suis concluserunt, theloneum a Casimiriensibus, non obstante decreto sacrae regiae Maiestatis non pridem lato, quod ex documentis nostris cassari potest, si conuocaretur, eo nomine componen. neglexerint, exigendum et recipiendum esse et recipi debere, praesenti conclusione ad praemissa mediante.

Acta Cons. Crac. 9, str. 512.

1016. 1637. die 23. m. Octobris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae poenam bannitionis in cives Casimirienses et Stradomienses statutam, ad sex suspendit menses.

Vladislaus IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Supplicatum nobis fuisse nomine famatorum proconsulis, consulum totiusque magistratus et communitatis ciuitatum nostrarum Casimiriensis et Stradomiensis ad Cracouiam, vt bannitionem, quae contra ipsos in iudicijs tribunalitijs regni Radomiensibus, Radomiae proxime celebratis, ad instantiam instigatoris nostri et reipublicae ratione quasi non solutionis iuxta ordinationem priorem prouenientis summae octingentorum florenorum Polon. in contumaciam cum paena confiscationis bonorum triplicisque pensionis edita et promulgata est, hinc ad spatium sex mensium a data praesentium computandorum, subleuare et suspendere dignaremur. Nos iustae huic supplicationi benigne annuentes, bannitionem eandem ad temporis suprascripti spatium subleuandam et suspendendam esse duximus, prout quidem subleuamus et suspendimus praesentibus literis nostris. Cuius quidem subleuationis nostrae beneficio illi ad temporis suprascripti spatium in regno et dominijs nostris versari, negotia sua quaeuis licita et honesta peragere, coram quibusuis iudicijs et officiorum subsellijs comparere, actus iuridicos exercere possint, personis rebusque ipsorum omnibus sub nostra protectione saluis. Quod omnibus, quorum interest, praesertim vero capitaneis nostris locorum quorumuis eorumque loca tenentibus notum esse uolumus mandantes, vt has subleuationis nostrae literas seruatis de iure seruandis in acta sua castrensia inscribi et praeconis voce publicari faciant, et ad omnium notitiam deduci curent, easque et ipsi obseruent et ab alijs obseruari curent. Secus pro gratia nostra non facturi. In cuius rei fidem praesentes sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die XXIII mensis Octobris, anno Domini M DC XXXVII, regnorum nostrorum Poloniae V, Sueciae vero VI anno. — Relatio reuerendi in Christo patris, domini Petri Gembicki episcopi Praemysliensis, decani Cracouiensis, generalis praepositi Miechouiensis, regni Poloniae vicecancellarij. — Petrus Gembickj episcopus Prem. vicecan. regni. — Andreas Buialsky.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1017. 1638. die 13. m. Martii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus Abraham Sladkowski secretarium suum et suffraganeum Chelmensem commendat.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis totique communitati vrbis nostrae regiae metropolitanae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Vladislaus IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Svecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Ma w zleceniu wielebny Abraham Sladkowski suffragan chełmski, secretarz nasz, aby Wier. Wasz. y wszytkiemu pospolstwu miasta naszego Krakowa, takze pod innemi roznemi iurisdictiami mieszkaiącym y przednieyszym tamecznym kupcom niektore postulata nasze przełozył. Co gdy czynic będzie, iemu Wjer. Wasz. zupełną wiarę dacie y do tego chęci swoie przyłozycie, co y powolnosc wiernych poddanych przeciwko Panu y powinna miłosc po Wier. Wasz. będzie wyciągała. A my cokolwiek zyczliwego affectu w tey mierze przeciwko sobie po Wier. Wasz. vznamy, ten mile przyiąwszy, łaską y dobroczynnoscią naszą panską za okazyami będziemy chcieli nagradzac. Zyczemy zatym Wier. W. dobrego od p. Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XIII miesiąca Marca, roku Panskiego M DC XXXVIII, panowania naszego polskiego y szwedzkiego VI roku. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową po stronie adresowej wyciśniętą.

1018. 1638. die 7. m. Maii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae duas sententias bannitionis contra proconsulem, consules et communitatem civitatis Cracoviensis latas, suspendit.

Vladislaus IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Supplicatum nobis esse nomine spectabilium et famatorum proconsulis, consulum, aduocati, scabinorum et tocius communitatis ciuitatis nostrae Cracouiensis, ut bannitiones binas, et primam quidem, quae contra ipsos in iudicijs tribunalis regni Radomiensis, Radomiae proxime celebratis, ad instantiam instigatoris nostri et reipublicae ratione quasi non solutionis iuxta ordinationem summae septem millium florenorum Polon. alteram vero, quae contra ipsos ad instantiam instigatoris eiusdem nostri et reipublicae ob denegatam per eosdem lustrationem quartae prouentuum suorum, in contumaciam cum paena confiscationis triplicisque pensionis editae et promulgatae

sunt, ulterius hoc est ad decisionem causae per eosdem ciues Cracouienses in comitijs regni ad cassandum eosdem bannitiones eidem instigatori nostro et reipublicae institutae, prorogare dignaremur. Nos eo potissimum attento, quod in proxime praeteritis comitijs regni eo nomine super praefato instigatore contumaciam obtinuerunt et secundam citationem super eundem ex cancellaria nostra expediuerunt, ad decisionem eiusdem causae subleuandas et suspendendas easdem bannitiones esse duximus, vti ad spatium dicti temporis subleuamus et suspendimus praesentibus literis nostris. Cuius quidem subleuationis nostrae beneficio illis ad tempus suprascriptum in regno et dominijs suis versari ac coram quibusuis iudiciorum et officiorum subsellijs comparere causasque suas defendere ac negotia quaeuis licita et honesta peragere possint, personis rebusque ipsorum sub nostra protectione saluis manentibus. Quod omnibus, quorum interest, praesertim vero capitaneis nostris locorum quorumuis notum esse volumus, mandantes, ut has subleuationis nostrae literas, seruatis de iure seruandis, in acta sua castrensia scribi et preconis voce publicari faciant, easque et ipsi obseruent et ab alijs obseruari curent. Secus pro gratia nostra non facturi. In cuius rei fidem praesentes sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die VII mensis Maij, anno Domini M DC XXXVIII, regnorum nostrorum Poloniae VI^{0}, Sueciae vero VII^{0} anno. — Relatio reuerendi in Christo patris, domini Petri Gembicki episcopi Praemisliensis, decani Cracouiensis, praepositi generalis Miechouiensis, supremi regni cancellarij. — Petrus Gembickj epi. Praem. cancell. regni. — Thomas Petrus Bielecky.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1019. 1638. die 7. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de inspectore vasorum cervisiariorum constituendo et de officialibus minori salario conducendis.

Actum feria secunda intra octauam ss. Corporis Christi. — Spectabiles domini Stanislaus Spinek proconsul, Sigismundus Alantse, Stanislaus Conradt, Christophorus Naymanowicz, Albertus Celesta, Mathaeus Grusczynski, Adamus Nagoth, Andreas Wegrzynowicz, Stanislaus Rab, consules Cracouienses, in negocio infrascripto per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, bono regimini invigilantes et sedulo praecustodientes, ut coctura cereuisiae iuxta quantitatem vasorum cereuisiariorum, ordinationibus palatinalibus expressorum, peragatur, reuisorem vasorum cereuisiariorum assignandum esse constituerunt, facultatemque eundem reuisorem eligendi spectabilibus dominis lonhaeris cum ea conditione, ut id fiat citra constitutionem non uero salarij alicuius, ne aerarium publicum nouo sumptu oneretur, vnanimibus votis et sententijs concesserunt.

Iidem qui supra in negotio infrascripto per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, aerario publico ciuitatis consultum iri volentes sumptusque minus necessarios (s) exoptantes,

accepta informatione ab excellenti et spectabili d. Naymanowicz, collega suo et lonchaero, quod nonnulli officiales et artifices ciuitatis, utpote mastella, horologii magister, murator, lignifaber, vigil nocturnus minori salario acquiri et haberi possint et tamen nihilominus experientia et dexteritate diligentibusque obsequijs ipsorum non minorem imo magis notabilem ciuitas sentiet vtilitatem, proinde suprascriptos officiales et artifices modernos dispositioni dominorum lonchaerorum in melius et pro bono aerarii ciuilis faciendae, committi debere, ex pluralitate votorum et sententiarum suarum concluserunt, prout de facto commisserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 9, str. 516.

1020. 1638. die 5. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de officialibus civilibus, munere suo orbatis, in antiquum locum restituendis.

Actum feria secunda post festum Visitationis b. M. v. proxima. — Spectabiles domini Mathaeus Grusczynski proconsul, Sigismundus Alantse, Georgius Pipan, Stanislaus Conrad, Adamus Nagoth, Christophorus Schedel, Georgius Cromer, Andreas Wegrzynowicz, Andreas Bełza, Nicolaus Zaydlic, Stanislaus Rabb, Gabriel Ochocki, Ioannes Mazurkowicz, consules Cracouienses, in negotiis reipublicae per schaedulas in praetorio conuocati etlegitime congregati existentes, considerantes, quod res familiares ciuitatis istius non bene administrari possunt sine officialibus et artificibus ad sortem (s) istius ciuitatis electis et vocatis, quos spectabilis dominus Naymanowicz, protunc lonchaerus, ab officio suo et obsequio ciuitatis amouerat et alios minore salario acquiri promiserat et eos hucusque non acquisiuit, ideo eosdem officiales et artifices, vtpote: mastellam, horologii magistrum, muratorem, lignifabrum vigilemque nocturnum ad officia sua et obsequia ciuitatis istius restituendos esse, vnanimibus votis et sentencijs concluserunt, vti quidem eosdem restituunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 9, str. 517.

1021. 1638. die 4. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de contuberniorum bombardis signo eorundem atque civitatis exornandis.

Actum sabbatho post festum s. Aegidii abbatis, proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, bono regimini pro debito officii sui intenti, praecauentes, ne contrauentioni alicui locus detur, vnanimi conclu-

sione sua statuerunt, ut eiusmodi in posterum bombardae omnes per contubernales cuiuscunque contubernij circa susceptionem iuris ciuilis offerri et ad contubernia propria dari solitae, tum signo cuiusuis contubernij proprio, quam etiam signo ciuitatis solito signentur. Ad quas signandas famatum Martinum Welda seniorem bombardarium designant, qui a qualibet bombarda signata circa signationem ipsius sexqui (s) grossum a dicto contubernio, cui eadem bombarda cedet, accipere loco mercedis debebit, notarij quoque aerarii ciuilis non nisi taliter signatas bombardas contubernijs extradent sub pena arbitraria. Insuper alias bombardas omnes, in contubernijs existentes, reuidendas, conscribendas modoque praemisso signandas esse vnanimiter concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 521.

1022. 1638. die 21. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de portorio »*sztukowe*« dicto, a civibus Casimiriensibus non exigendo.

Actum feria quinta ipso die s. Vndecem millium virginum. — Spectabiles domini Christophorus Schedel proconsul, Sigismundus Alantse, Paulus Hipolit, Stanislaus Conrad, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Adamus Nagot, Andreas Petricouius, Stanislaus Rabb, Ioannes Mazurkowic, Gabriel Ochocki, consules Cracouienses, per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, vnanimi consensione sua concluserunt, non exigendum esse a ciuibus Casimiriensibus theloneum ciuitatis *sztukowe* nuncupatum, quandoquidem a solutione thelonei (s) ciuitati huic concessi et seruientis, decreto sacrae regiae Maiestatis liberi sunt pronunciati, unde ijsdem etiam pignora ipsorum eo nomine in praetorio retenta, tum viceuersa pignora nostrorum ciuium apud eosdem deposita, itidem nostris restituenda, extradi per nuncium thelonei ciuilis debere statuerunt, saluis iuribus depositorij Cracouiensis in toto.

Acta Cons. Crac. 9, str. 524.

1023. 1638. die 9. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de consulibus, qui consilium non frequentant, emolumentis eorum privandis.

Actum feria tercia ante festum s. Martini episcopi proxima. — Spectabiles domini Gabriel Ochocki proconsul, Sigismundus Alantse, Paulus Hipolit, Stanislaus Conrad, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Christophorus Schedel, Andreas Bełza, Andreas Petricouius, Ioannes Mazurkowic, Stanislaus Spinek, Raphael Delpace, consules Cracouienses, in negotio in-

frascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, volentes excitare intermissum consultando in praetorio de bono publico studium, negligentes omnes dominos collegas suos et absentantes sese a praetorio sine vlla legalitate, obuentionibus, que sub proconsulatu quouis ijs absentibus obuenerint, priuandos esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 527.

1024. 1638. die 15. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de appellatione ratione contributionis »*kamieniczne*« dictae, interposita, prosequenda.

Actum feria secunda post festum s. Martini pontificis proxima. — Spectabiles domini Gabriel Ochocki proconsul, Stanislaus Conrad, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Adamus Nagot, Christophorus Schedel, Andreas Petricouius, consules Cracouienses, aliquoties in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio legitime congregati existentes, inhaerendo consilijs dominorum iurisperitorum ex parte appellationis in causa ratione contributionis publicae *kamieniczne* dictae, a decreto officii castrensis capitanealis Cracouiensis ad iuditia tribunalitia per certas personas interpositae, datis, in quantum nobilitas easdem appellationes ibidem praeattentauerit, etiam sibi in iudicijs tribunalicijs comparendum esse, prosequutiones sacrae regiae Maiestatis extra ipsos eadem in causa editas, inferendas, remissamque ad iudicium sacrae regiae Maiestatis expetendam, vnanimi sua sententia statuerunt et concluserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 528.

1025. 1639. die 22. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de officiis quaestorum aerarii civilis.

Actum feria tertia ante festum s. Mathiae apostoli. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, in negotio infrascripto per schaedulas legitime conuocati et pleno in numero congregati existentes, considerantes, quod vtilitas publica ciuitatis istius, quae officio consulari pro (s) proposita est, plurimum eget omnibus et consilio, vt sine damno dirigi possint, proinde in (s) duos dominos lonchaeros non posse intendere omnibus, quae ad ciuitatem et eius commoda pertinent, animaduerterint, pro uoluntate dominorum commissariorum sacrae regiae Maiestatis seorsiuo scripto, manu ipsorum subscripto, expressa, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt et constituerunt, partienda esse officia dominorum lonchaerorum et prouentus atque etiam numerum eorumdem domino-

rum lonchaerorum augendum esse, prout quod ea eo modo, quo a dominis commissarijs sacrae regiae Maiestatis connotata sunt, partiti sunt.

Officia duorum dominorum lonchaerorum infrascriptorum:

Praetorii necessaria, — Dominorum proconsulum, — Praemia consulum, — Lonchaerorum, — Salaria officialium praetorii, — Vestitura, — Salis censuum, — Praemia officialium praetorii, — Conuentus regni, — Itinera dominorum, — Vinum dono datum, — Dona et honoraria, — Prouentus, — Braxatura, — A panno, — Census a ciuilibus, — Theloneum, — Census reuenditorum, — *Sztukowe.*

Ex his quod (s) officiis et prouentibus praeinsertis spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae praefecerunt mediante electione sua splendidum et excellentissimum dominum Georgium Pipan medicinae doctorem et nobilem ac famatum Petrum Ochocki.

Officia aliorum duorum dominorum lonchaerorum infrascriptorum:

Mastella cum laborantibus, — Ad mastellam empta et vectores ciuitatis, — Auena empta, — Carpentarius cum familia, — Sera ciuitatis, — Rurmagister cum familia, — Faber ferrarius et serrifex, — Aedificia ciuitatis et murator, — Saxifragi, — Defluitatores lapidum, — Latericina, — Via et munitio, — Prouentus, — Ducillaria vinorum, — Srotlon, — Nigra signa, — Canalia, — Pontalia, — Venditio lapidum, — Lapidum, — Calcis, — Sera ciuitatis, — Census a nauigiis, — Venditio canalium, — Venditio lignorum.

Ex his quod (s) officijs ac prouentibus suprascriptis spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae praefecerunt mediante electione sua nobilem et honoratum Ioannem Furmankowic et Petrum Bezechowic.

Ex quo electi et praefecti lonchaeri iuramento super officium suum lonchaeratus in eam rotham:

»Isz Krolowi Iego Mci panu naszemu miłosciwemu chcemy bydz wier-
»nemi, IchMMPanom Raycom miasta tego posłusznemi, dobra pospo-
»litego y pozytkow wszelakich miasta tego pilnie, wysoce a ostrożnie
»szukac bendziemy iako swego własnego, tak percepty iako y dystry-
»buty wiernie administrowac, tak nam Panie Boze pomoz y wszyscy
»Swieci«, praestito, eam prouinciam lonchaeratus susceperunt cum protestatione ea facta, quod ad decursum vnius anni saltim hoc officium sunt gesturi.

Iijdem cum dominis 40 viris congregati existentes, vocatis ad se notarijs aerarij ciuilis tum mastella et alijs officialibus, septimanam primam perceptorum et distributorum anni praesentis 1639 in punctis omnibus legerunt, examinarunt actisque praesentibus se id fecisse connotari commiserunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 534.

1026. 1639. die 18. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de salario vespillonis.

Actum feria secunda post dominicam Palmarum proxima. — Spectabiles domini Mathias Woienski medicinae doctor, proconsul, Sigismundus

Alantse, Georgius Pipąn, Paulus Hipolit, Stanislaus Conrad, Mathaeus Grusczynski, Gabriel Ochocki, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, vocato ad se vespillone ecclesiae beatae Mariae virginis, in circulo Cracouiensi sitae, eidemque cura sumendorum pauperum sedulo demandata, a singulis cadaueribus per ciuitatem prostratorum ac sumptu omni pro sepultura carentium, per grossos duodecem ex aerario publico ipsi solui debere, idque obuiando infectioni ciuitatis, quae ex decumbentibus passim per plateas ciuitatis pauperibus, postque morte extinctis, exoriri de facile possit, vnanimiter constituerunt ac concluserunt: hac conditione adiecta, vt vespillo dictus, quam primum resciuerit de aliquo paupere in platea defuncto et iacente, illum sine mora sumi mandet, nec cadauer ipsius pro corradenda in sepultura eleemosinisque exponat (s).

Acta Cons. Crac. 9, str. 540.

1027. 1639. die 30. m. Aprilis, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de residuis vectigalibus exigendis.

Actum sabbatho pridie dominicae Conductus Paschae. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter ueniens prouidus Stanislaus Brzeskiewic, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis, in vim fidelis relationis suae recognouit, se die hodierna mandato spectabilis magistratus Cracouiensis in quatuor circuli seu fori Cracouiensis partibus, praecinente clangore tubae tubicine, in praesentia frequentis populi clara uoce infrasequentia intimasse et proclamasse, tali serie uerborum:

Isz wiele ludzi takich, ktorzy dobr mieyskich, domow, dworow, ogrodow, jatek, kramow, bud zazywaią a czynsow na ratusz nie przynoszą, vrząd miasta tego roskazuie, aby naydaley do czwartku na ratusz wszyscy na cło mieyskie odniesli tak dawne iako teraznieysze czynse, bo od piątku przyszłego urząd takowym dobra te mieyskie brac y komu inszemu w arende podawac bedzie. Roskazuie tesz urząd, aby ludzie lozni mesczyzna (s) białegłowy, ktorzy panow nie maią, w miescie y przedmiesciach iego do zachodu slonca nie byli, bo takowych brac, w okowy wdawac y na roboty publiczne oddawac bedą.

Acta Consul. Crac. 37, str. 370.

1028. 1639. die 6. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de victu custodiaque in vincula coniectorum.

Actum feria sexta post dominicam Conductus Paschae proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, diuturnae detentioni

miserorum incarceratorum occursum iri uolentes, eo considerato, quod magistratus consularis Cracouiensis carceres publicos nemini denegare potest, complures autem reperiuntur, qui detrusos in eosdem negligunt nec actiones illis intentando nec uictum procurando custodiamque adhibendo, ideo unanimi sua consensione sentierunt et decreuerunt perpetuis temporibus seruandum nec a quoquam conuellendum, quatenus vnusquisque incarcerandum officio praesentet seque intra triduum acturum uictumque et custodiam captiuo daturum inscribat, idque sub nullitate carceris, hoc est, quod liberum erit magistratui captiuos eiusmodi dimittere. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 37, str. 372.

1029. 1639. die 10. m. Iunii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de tumultibus comprimendis.

Actum feria sexta post dominicam Exaudi proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter ueniens prouidus Stanislaus Brzeskowic, ministerialis regni generalis, in uim fidelis suae relationis recognouit et attestatus est, se die hodierna in quatuor locis circuli Cracouiensis ex mandato officij capitanealis castrensis Cracouiensis et officij consularis Cracouiensis publicasse ad notitiamque hominum per sonum tubae congregatorum deduxisse infrascripta tenore sequenti:

Panowie raczcie WMć wiedziec, isz vrząd grodzki takze y mieyski zakazuie, aby sie zaden nie wazył tumultow wszczynac y czynic, bo ktoryby sie iedno kupic chciał do tumultow, tedy takiego kozdego imac y na garle karac bedą, a ktoby sie bronił, tedy zabiiac bedą. Nadto aby sie nikt mieyskiey conditiey do tumultow nie mieszał, bo na garło karan bedzie. Sic et non aliter esse factum referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 37, str. 394.

1030. 1639. die 17. m. Iunii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de rebus urbanis in ordinem redigendis.

Actum feria sexta post festa solennia Pentecostes proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis generalis regni, prouidus Stanislaus Brzeskowic, in uim fidelis suae relationis recognouit, se die hodierna ex mandato officij consularis Cracouiensis in quatuor locis circuli Cracouiensis populo per sonum tubae conuocato, publicasse et intimasse infrasequentia tenore tali:

Panowie raczcie wiedziec, isz IchMć pp. commisarze Króla Iego Mci takze vrząd mieyski nakazuie, aby w brąmach wszytkich mieyskich wozow,

sąń nie stawiono, a te, ktore stoią, aby uprzątniono do wtorku przyszłego; takze y kominy w brąmach aby wiecey nie były, zeby te, co są, poznoszono y zadnych smazonek y kiełbas nie smazono dalı wtorku pod winą dziesiąci grzywien. Item swini, bydła aby w miescie nikt nie chował takze y miedzy murami, bo gdzie do wtorku tego bydła nie uprzątną, tedy piechota zamkowa brać tę bydła y zabiiac bedzie y kozdy, u kogoby sie bydła te nalazły, dziesięć grzywien winy przepadać bedzie. A isz piwnice są łotrow przechowaniem y zaprzątaią scieszki y przescie zastepuią, tedy IchMc pp. commissarze K. I. Mci znoszą ie y od s. Michała pozawierać kazą, a tak kazdy piwniczny niech sie zawczasu sobie stara o mieszkanie. A teraz kazdy aby zaraz piwniczny y gospodarz kominy w szyiach piwnicznych poznosił do wtorku pod winą dziesiąci grzywien; a ktoby tych kominow nie znosił, tedy vrząd mieyski y grodzki obalac ie kaze y wine te naznaczoną brac bedzie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 37, str. 396.

1031. 1639. die 17. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de munere nuntiorum a consulibus Cracoviensibus obeundo.

Actum sabbatho post festum Exaltationis s. Crucis proximo. — Spectabiles domini Christophorus Schedel proconsul, Sigismundus Alantse, Paulus Hipolith, Stanislaus Chodowic, Stanislaus Conrad, Mathias Woienski, Christophorus Naymanowic, Mathaeus Grusczynski, Adamus Nagoth, Andreas Petricouius, Stanislaus Rabb, Gabriel Ochocki, Ioannes Mazurkowic, Stanislaus Spinek, Raphael Delpace, Iacobus Celesta, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas aliquoties legitime conuocati et congregati existentes, etsi magistratus consularis id maxime optaret, vt eos viros iuditio et sententia delegeret, quibus iura, libertates, immunitates ciuitatis publica ad conuentus regni legatione traderet, tamen quia haec legationis functio vitari ad ea tempora maxime caepit, vt venientibus malis occureret, id quod ciuitati in remedio esset, ordinatione praesenti sanat. Iam enim non obscure, vt antea, sed manifeste et experientia cernit, neglectione comitiorum fastigium iurium et libertatum ciuitatis labi, ruere singularem et prae alijs regni ciuitatibus vrbi concessam praerogatiuam, vt electionibus serenissimorum regum suorum adsit, intersit publicis ordinum regni consilijs omnibus non praesentia dumtaxat suorum, sed suffragio et sententia cernit et vna primarium vrbis suumque decus concidere, magnis laboribus et summis in patriam meritis a maioribus partum, cultuque iugi et assiduo ad praesentia tempora propagatum, quo ciuitas vniuersa regni et palatinatus Cracouiensis equitibus liberaliter adscita, cooptata vnitaque existit, quam nos, qui supra, consules Cracouienses decernendum et concludendum esse duximus, prout decernimus et concludimus vnanimiter, vt in posterum munia nuntiorum a nobis omni-

bus nostrisque succedaneis consulibus Cracouiensibus ad conuentus omnes generales et particulares ex ordine obeantur sumptoque a primo et medio consule initio tamdiu in orbem eatur, donec a nobis omnibus munus id expleatur. Nec uero unquam quispiam nostrum ab functione hac semet excusari poterit, verum legi praesenti parere tenebitur, sub paena aureorum centum collegio nostro consulari in instanti pendenda, alioquin facto hoc ipso refectionibus omnibus, suffragio et sententia consulari priuabitur, nec schaedulis ad functiones consulares vllis uocabitur. Et si vero aequum videretur, legum impeditorum rationem habere nec eos ad obseruationem ordinationis praesentis cogi, tamen quia cuique nostrum consulem alium suum in locum substituendi relinquitur potestas, longeque facilior sit ratio vni nostrum vices suas alteri committendi, quam nobis omnibus (vti experientia testatur) eos obtinendi, qui publicum legationis munus sustinere vallent: ideo id etiam nobis omnibus praecustodiendum iudicauimus, prout ordinatione praesenti praecustodimus, porro volumus, ut eorum nomina tempestiue magistratui constent, qui iuuandis alijs eo in munere atque officio semet obtulerunt, vicesque aliorum receperunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 544.

1032. 1640. die 10. m. Februarii, Cracoviae.

Publicatio praecepti de nummis Silesiacis reprobandis.

Actum feria sexta post festum s. Dorotheae virginis proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Brzeskowic, ministerialis regni generalis, in vim fidelis relationis suae recognouit, quia ipse de mandato ill. dni palatini et generalis capitanei Cracouiensis, die hodierna in angulis circuli Cracouiensis, in frequentia et concursu populi pro foralibus congregati et clangore tubae ad audiendum conuocati, alta et sonora voce publicauerit infra scripta, tenore verborum tali: Panowie raczcie wiedziec, iż iasnie wielmozny IMP. woiewoda y generał krakowski zakazac raczył, aby się zadęn nie wazył brać sląskiey monety pod vtraceniem iey y karaniem. Sic et non aliter factum esse referens.

Acta Consul. Crac. 37, str. 526.

1033. 1640. die 5. m. Iunii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsulem consulesque Cracovienses hortatur, ut summam quandam D aureorum quantocius ipsi persolvant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Wladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae,

Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiae nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Z uwaznych przyczyn przychodzi od miast naszych krolewskich koronnych pewną summę pięniezną skarbowi naszęmu priwatnęmu oddać. Ktora zeby zupełnie doszła, ządamy Wiern. WW. zebyscie na dzien XXV miesiąca lipca z miasta Krakowa do Warszawy przez posłanca swego vmyslnego in specie odesłali piecset czerwonych złotych, za ktorych odliczęniem y oddaniem Wiern. WW. quit dostatecznie otrzymacie, a my tę Wiern. WW. ochotę wdziecznie przyiąwszy, miasto y libertates iego miec będzięmy w ossobliwey obronie y protectiey naszey. Zycząc Wiern. WW. dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia V miesiąca czerwca roku Panskiego M. DC. XL panowania krolestw naszych polskiego VIII, a szwedzkiego IX roku. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią wielką koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1034. 1640. die 17. m. Decembris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de luto everrendo.

Actum feria secunda post festum s. Luciae virginis et martyris proxima. — Veniens personaliter ad officium praesens et acta praesentia consularia Cracouiensia prouidus Stanislaus Brzeszkowic, ministerialis generalis regni, in vim fidelis suae relationis recognouit: Z roskazania Iego Mci burmistrza y Ich MMpp. radziec krakowskich, dnia dzisieiszego po ranu po wszytkich vlicach, w murze (s) krakowskim będących, publicowałem ludziom na głos trąby zgromadzonym, aby kazdy gospodarz przed kamienicą abo domem swoim y w drodze samey błoto na swięta przyszłe chędozył, y zeby się zaden nie wazył plugastw tak przed kamienice abo domy iako tez y na drogi wylewac przez się abo przez czeladz swoię, pod winą czternastu grzywięn. Potym na czterech wiertelach w rynku krakowskim publicowałem takze wszytkim y do wiadomosci na głos także trąby zgromadzonym podałęm, iz vrząd miasta tego nie pozwala szynku piwnego, winnego, miodowego, gorzałczanego, ani zadnego inszego dłuzey tylko do wybiianey; a ktoby się wazył szynkować przeciw temu zakazaniu, 14 grzywięn przepadać ma. Wolno iednak na miasto the napoie dawać.

Acta Consul. Crac. 37, str. 697.

1035. 1641. die 24. m. Aprilis, Casimiriae.

Senatus consultum de munditia in urbe servanda.

Actum feria quarta post dominicam Iubilate proxima. — Honorati domini proconsul, consules, aduocatus cum scabinis, residentes et antiqui nec-

non honesta communitas ciuitatis huius, in praetorium congregati, considerantes, quod praeuisa iacula minus feriant, neque optantes sui malo sapere aliorum vero infelicitati condolentes neque contemnentes paruos rumusculos famae de peste, quae crescit eundo, illamque Lublini pullulare audientes, circa singularem D. O. M. prouidentiam, quae voluntatem timentium se facit, eos exaudit et saluos facit, cui se totos absolute resignarunt, ordinationem eiusmodi domino protegente, qui custodit ciuitatem, et frustra vigilat, qui custodit eam, fecerunt per ciues et incolas ciuitatis obseruandam.

Quoniam contagio pestilentialis ex corruptione aeris, qui ex locis lutosis, caenosis, excrementorum variorum sordibus deprauatur, sine quo vita hominum, si impurus efficiatur, salubris non potest ducere horas et momenta, imo misere miseri ob id moriuntur mortales experientia teste, quam diuina bonitas auertat plagam, ideo vnanimi consensu statuerunt, latrinas, feces, lutum, sordes et alia aerem purum inficientia amouere, euehere, efferre et canalibus alijsque stillicidijs e ciuitate depellere mundamque ciuitatem facere, quod quilibet vicinorum praestare tenebitur infra vnam septimanam sub quinque marcas (s) paena pro rusticis et operarijs ad deferendas sordes conducendis, irremissibiliter luenda.

Custodiam autem peragent ciues quilibet ex persona per ordinem, quem dirigent domini proconsules, ex ordine praesidentes, quorum prudentiae et dexteritati assisstente prouidentia diuina, principaliter commissa est ea prouincia.

Acta Consul. Casim. 801, str. 658.

1036. 1641. die 1. m. Augusti, Casimiriae.

Proconsul consulesque Casimirienses cives Cracovienses a portorio liberos esse declarant.

Proconsul et consules ciuitatis Casimiriae ad Cracoviam notum testatumque facimus praesentibus. Exortas fuisse certas lites et actiones iudiciarias inter ciuitatem Cracouiensem et nostram Casimiriensem ratione theloneorum, quae tam a nostris conciuibus Cracouiae, quam a Cracouiensibus in ciuitate nostra Casimiriensi vigore priuilegiorum alioquin contra extraneos et non priuilegiatos vtrique ciuitati seruientium, promiscue exigebantur. Cum vero in actione nostra ratione certae exactionis in vim transgressi thelonei per exactores ciuitatis Cracouiensis factae, decretum libertatis a theloneo ciuitatis Cracouiensis per ciues nostros Casimirienses non soluendo, in iudicijs relationum sacrae regiae maiestatis, domini nostri clementissimi obtinuissemus, nosque circa idem decretum et libertates a non soluendo theloneo per spectabilem magistratum Cracouiensem manuteneri et conseruari videamus, ex re et commodo ciuitatis nostrae futurum iudicauimus sponte et beneuole, eo quod deteriorem conditionem ciuium Cracouiensium eo in passu non agnoscamus neque simile iudicatum libertatis pro ciuibus Cracouiensibus in actione eorundem ratione eiusdem thelonei per nos ab ipsis

accepti expectare frustraneasque impensas erogare, putabamus consultum, ad transactionem et compositionem amicabilem concordibus votis condescendere, concordiamque, qua res paruae crescunt, expansis brachijs amplexari animosque complanato domi negotio, indissolubilis vicinae amicitiae ad inuicem vinculo adunare. Vigore itaque eiusdem transactionis amicabilis id, quod in vim praefati thelonei hucusque accepimus, ciuibus Cracouiensibus restituimus, ac praeterea ex senatus consulto nostro totiusque communitatis nostrae, ad id per pulsum campanae conuocatae, assensu, ciuitati Cracouiensi cauemus praesentibus in perpetuum, quod amplius in posterum a nullo ciuium Cracouiensium tanquam de iure priuilegiatorum et ab omnibus theloneis absolutorum, vllum theloneum exigemus, successoresque seu succedanei nostri exigent, atque amodo in futurum iura vicinitatis, amicitiae et mutuae benevolentiae cum eadem ciuitate Cracouiensi semper sacrosancte ab vtrinque colere et obseruare tenebimur ac studebimus. In praemissorum fidem sigillo maiori ciuitatis Casimiriensis praesentes communiri iussimus. Dabantur in praetorio Casimiriensi ad Cracouiam die prima mensis Augusti, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo primo. — Stanislaus Ligonski spectabilis magistratus Cazimiriensis ad Cracouiam notarius et syndicus manu propria.

Kodeks Zaleskiego, karta 227.

1037. 1641. die 10. m. Augusti, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne a civibus Clepardiensibus iniusta portoria exigant.

Spectabilibus ac famatis proconsuli, consulibus, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Władisław IV z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie y szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Sławetni wiernie nąm mili! Doniesiona nam iest załosna skarga od miasta naszego Kleparza, ktore pod iednym prawie dzwonęm y w tymze ambicie miasta naszego Krakowa mięszkaiąc y takowymisz prawami y wolnosciami ab antiquo vprzywileiowane będąc, od Wier. WW. znaczne praeiudicia ponosi, y od ktorychby praesidia y wszelaką ochronę miec miało, w wybieraniu sztukowego y w exactiach roznych myt, niezwyczaine cięzary y rozne angaryae bezprawnie cierpi. Co ze iest przeciw intentiey naszey, bo sztukowe ab extraneis tylko, ktorzy non includuntur ambitu ciuitatis, rozumiec się ma, więc y przeciw wolnosciąm ich iako conciuibus Wiern. WW. od swiątobliwych przodkow naszych y od nas danym y conferowanym, napominamy Wier. WW. abyscie iurisdictią swoię ad conseruanda vincula zgody y ostrzegania spolnych praw obracali a oney na szkodę eo habitantium nie zazywali; bo iezliby nas takie skargi więcey dochodzić miały, iakoby to niebyło bez znaczney vrazy naszey, tak sądownie przyszłoby animaduertere, aby imposterum a magistratu vkrzywdzenia bezprawnego ci,

co subsunt protectioni magistratus, nie cierpieli. Zyczemy zatym Wier. W. dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia X miesiąca Sierpnia, roku Panskiego MDCXLI, panowania naszego polskiego IX, szwedzkiego X roku. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1038. 1642. die 26. m. Martii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae civibus Cracoviensibus poenam bannitionis, in ipsos statutam, remittit.

Vladislaus IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Productam coram nobis fuisse quietationem authenticam, manu magnifici Ioannis Nicolai Daniłowicz, supremi regni nostri thesaurarij subscriptam et eiusdem sigillo communitam, qua idem magnificus regni thesaurarius spectabiles et famatos proconsulem, consules totamque communitatem ciuitatis nostrae Cracouiensis de summa septem millium florenorum Polonicalium, vigore donatiuae certae super mercatoribus regni in anno millesimo sexcentesimo trigesimo quinto, in comitijs generalibus sancitae, ad thesaurum regni realiter ac effectualiter persoluta, quietat liberosque facit, supplicatumque nobis est eorundem ciuium nostrorum Cracouiensium nomine, vt paenas bannitionum siue infamiarum, contra ipsos eo nomine in iudicijs tribunalitijs regni obtentas, relaxare et abrogare dignaremur. Cui supplicationi nos benigne annuentes, ac per eosdem ciues supramemoratos in summa supraexpressa satisfactum thesauro regni nostri esse animaduertentes, paenas bannitionum siue infamiarum et alias quasuis modo praemisso obtentas, relaxandas et abrogandas esse duximus, vti quidem relaxamus et abrogamus praesentibus literis nostris, ab omnibusque praedictis paenis liberos et absolutos pronunciamus, iuribus ac libertatibus regni, quibus antea gaudebant et potiebantur, restituimus ac in pristinum statum, detersa omni proscriptionis macula, reponimus. In quorum fidem praesentes sigillo regni nostri communiri iussimus. Datum Varsauiae die XXVI mensis Martij, anno Domini MDCXLII, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae X anno. — Petrus Gembickj episcopus Praem. cancell. regni. — Rellatio reuerendissimi in Christo patris, domini Petri Gembicki, episcopi Praemisliensis, decani Cracouiensis, abbatiae Tynecensis perpetui administratoris, supremi regni cancellarij. — Andreas Buialsky secretarius regius.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią wielką koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1039. 1642. die 18. m. Septembris, in Młocko.

Vladislaus IV. rex Poloniae magistratum Cracoviensem certiorem facit, se magistratum civitatis Clepardiensis monuisse, ne emporium Cracoviense damno afficiat.

Vladislavs IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Intelleximus ex informatione Fidelitatum vestrarum, mandatum certum ex cancellaria nostra sub data Niepołomicijs die XVIII mensis Iulij in anno currenti extraditum, iuribus et priuilegijs Fidelitatum vestrarum contrarium esse vsuique antiquo et consuetudini hucusque reseruatae repugnare. Quocirca prospectum esse volentes integritati priuilegiorum Fidelitatum vestrarum, neue quidquam ijsdem derogetur consulentes, ad magistratum Clepardiensis nostrae ciuitatis mandati nostri literas extradi mandauimus, ne sub praetextu praenominati mandati quidquam tale, quod iuribus et priuilegijs ciuitatis Fidelitatum vestrarum et consuetudinibus antiquis repugnet, attentare praesumant, nec in domos suas cum mercibus homines externos et mercatores in praeiudicium depositorij ciuitatis Fidelitatum vestrarum recipiant: id ipsum quoque et Fidelitatibus vestris mandantes, quatenus circa vsum et consuetudinem hactenus vigore iurium suorum obseruari solitam, vsque ad decisionem per decretum relationum faciendam sese gerant. Facturae id ipsum pro debito officiorum suorum. Datum in Młocko die XVIII mensis Septembris, anno Domini M DC XLII, regnorum nostrorum Poloniae X, Sueciae XI anno. — Vladislaus rex. — Iohannes Gembicki secretarius regni maior.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną poniżej tekstu wyciśniętą.

1040. 1642. die 15. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de rationibus aerarii civilis examinandis.

Actum feria secunda post festum s. Luciae virginis et martyris proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas conuocati et in praetorio congregati existentes, uolentes consultum ire rationibus aerarij ciuilis, quae septimanis omnibus hic statim perceptorum et distributorum ab aerarijs tam per consularem magistratum, quam honoratos 40 viros recipi solent, ut eo diligentius examinari, facilius veritas earumdem rationum inquiri et deinde expediri possint, unanimi consensu suo concluserunt, dictas rationes ex diurnali tam perceptorum quam distributorum per ordinem ante diem Iouis examinandas esse, uidelicet ut

vnus ex dd. consulibus, alter ex scabinis, tertius ex 40 viris huic rationum examini adsint, illudque subscribant, quemadmodum pro septimana praesenti deputant spectabilem d. proconsulem, honoratum Michaelem Szwandrowic ex scabinis, et honoratum Valentinum Tym ex 40 viris. Quiquidem die crastino septimanam, in qua rationes septimanales cessarunt, excutient, excussasque subscribent; et quoniam dictae septimanales rationes sunt retentae in anno praesenti, liberum erit dd. deputatos plures etiam septimanas, quam unam videre, praeuidere atque ea ratione maereri de ciuitate, maioremque gloriam apud posteritatem sibi comparare. Quam conclusionem praesentem spectabilis magistratus honoratis 40 viris primo consensu publicandam esse conclusit.

Acta Cons. Crac. 9, str. 571.

1041. 1642. die 30. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de emolumentis residuis magistratui consulari persolvendis.

Actum feria tertia post festum Natalis Domini proxima. — Spectabiles domini Mathias Woienski proconsul, Mathaeus Grusczynski, Adamus Nagoth, Georgius Cromer, Andreas Petricouius, Gabriel Ochocki, Martinus Paczoska, Ioannes Furmankowic, Franciscus Cyrus, consules Cracouienses, per schaedulas conuocati et in praetorio congregati existentes, eo considerato, quod certae summae incipiendo ab anno 1626 inclusiue nomine refectionum magistratui consulari debitae, ad hucusque tempus persolutae non sint, urgeant autem praesentia eiusdem magistratus negotia, vt illarum solutio fiat, concluserunt, dictarum summarum officio ex vi refectionum non persolutarum, secundum regestra prouentuum et distributorum ciuitatis publicorum lonchaeri persoluant, si integre non potuerint propter prouentum minorem ciuitatis, ad rationem conferant, ne nimirum summa excrescens tempore futuro ciuitatis grauis existat.

Acta Cons. Crac. 9, str. 573.

1042. 1643. die 27. m. Aprilis, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut peritos quosdam pretii rerum merciumque constituendi gratia Varsoviam mittant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis. — Vladislaus IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque,

necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Deputowani są constytutią seymu przeszłego commisarze pewni tak z senatu iako y z koła poselskiego y do wielmoznych podskarbich tak koronnego iako y w. x. l. wysadzęni na taxę wszystkich towarow et ad constituenda pretia rerum. Ktora commiszya iż się w Warszawie przy resydencyiey naszey dnia dwudziestego siodmego miesiąca maia ma odprawowac, dla tego roskazalismy obwiescic to Wiern. W. chcąc to miec, abyscie podług intencyey stanow koronnych ludzi sposobnych, w rzeczach biegłych, drogosci y valoru towarow cudzoziemskich wiadomych y w szacunkach przezornych z posrzodka siebie obrawszy, onych na pomieniony czas y mieysce dystonowane zesłali, ktorzyby to, co na nich constitutia włożyła, odprawic y drugich informowac mogli. W czym rozumiemy ze Wier. W. powinnosci swoiey dosyc vczynic zechcą y niemieszkanie swoych do tego actu, na ktorym wszystkiey rzeczypospolitey y priuatis wiele nalezy, wyprawią. Przytym Wier. W. łaskę naszę krolewską ofiaruiemy. Dan w Warszawie dnia XXVII miesiąca kwietnia, roku Panskiego M DC XLIII, panowania naszego polskiego y szwedzkiego XI roku. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią wielką koronną, po stronie adresowej wyciśnietą.

1043. 1643. die 11. m. Maii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae, proconsuli, consulibus totique communitati civitatis Casimiriensis mandat, ut Iudaeis incendio damna passis, habitationes conducere permittant.

Władysław IV z Bozey łaski krol polski, wielgie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mazowiedzkie, zmudzkie, inflanckie, smolenskie, czerniehowskie à szwedzki, gotcky, wandalski dziedziczny krol. Sławetnym burmistrzowi, raycom, woitowi, ławnikom y wszystkięmu vrzędowi miàstà nàszego Kazimiezà nàd Krakowem, wiernie nam miłym, łàskę nàszę krolewską. Sławetni, wiernie nąm mili! Przełozono nąm imięnięm zydow kràkowskich, isz przes pogorzel niedawną wielgie szkody w budynkàch y rzecàch poniesli. Azeby przeto w takowym nawiedzęniu pànskim przychylęnie mieć mogli, chcemy mieć po Wier. Wasz. y roskazuięmy, azebyście im naymow, poki znowu nà pogorzeli budynkow niepostàwią, po Kazimierzu do mięszkania niebronieli, y gospodarzom chowàć ich niezakazowali. Inàczey Wier. Wasz. nieuczynicie dla łàski nàszey y s powinnosci swey. Dąn w Warszawie dnia 11 miesiąca màià roku Pànskiego M DC XLIII, pànowanià nàszego polskiego y szwedzkiego XI roku. — Vladislaus rex. — Thomas Vieyski rgt. secr. mpp.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśnietą.

1044. 1643. die 20. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de actis suburbii Cerdoniae in praetorio Cracoviensi asservandis.

Actum feria quarta post dominicam Exaudi proximam. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et congregati existentes, unanimi sua consensione statuerunt, Acta Cerdonica in praetorio Cracouiensi asseruari debere, idque ob periculum casus alicuius, quod Deus auertat, fortuiti; solum actis dumtaxat anni cuiuslibet praecurrentis exceptis, quae penes notarium Cerdonicum remanere debebunt.

Acta Cons. Crac. 9, str. 576.

1045. 1643. die 22. m. Iunii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae civibus Cracoviensibus mandat, ut ipsi summam duodecim millium florenorum intra sex hebdomades solvant.

Władysław IV z Bozey łaski krol polski, wielkie xiążę lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolińskie, czernihowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobecz y każdęmu zosobna, komu to wiedzieć nalezy, osobliwie vrzędowi miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nam miłym. Oznaymuięmy, iz internuntij tegoz miasta przykładem innych stanow koronnych in vim debitae gratitudinis na zniesięnie długow naszych dla rzeczypospolitey zaciągnionych, ofiarowali nam imieniem wszytkich kupcow krakowskich dwanascie tysięcy złotych polskich. Czego vpominaiąc się to miec chcęmy, aby pomięnięni kupcy wszyscy krakowscy y przysięznycy Wyszego Prawa y na iakimkolwiek innym vrzędzie będący takze y legerowie w Krakowie iakimkolwiek towarem handluiący (co się iednak o vbogich przekupkach nie ma rozumiec), za wzięciem wiadomości vniuersału tego naszego, takową summę naidaley do szesci niedziel złożeli y tęmu, co od nas będzie miał do tegoż miasta naszego Krakowa assignatią, za kwitem iegoz oddali; a ktoryby s pomięnionych kupcow tego, coby nań iuxta proportionem przyszło, conferre niechciał, tego exactor od miasta na to naznaczony ma podać in delatis za dworem naszym, gdzie in triplo według prawa y processu skarbowego to, co nań włozą, vna cum paenis płacić musi. Na co dla niesposobnosci zdrowia naszego wielmoznęmu kanclerzowi naszęmu koronnęmu podpisać się y pieczęć naszę koroną przycisnąć roskazalizmy. Dan w Warszawie dnia XXII miesiąca czerwca roku Pańskiego M. DC. XL. III⁰, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XI⁰ roku. — Ierzy Ossolinsky kanclerz w. koroni mp. — Thom. Vieysky Rae. Mttis secretarius mppa.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1046. 1643. die 29. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de vestibus sumptuosis abiiciendis.

Actum feria quarta post festum s. Iacobi apostoli proxima. — Spectabiles domini Gabriel Ochocki proconsul, Stanislaus Conrad, Mathaeus Grusczynski, Ioannes Kotlicki, Adamus Nagoth, Christophorus Schedel, Georgius Cromer, Raphael Delpace, Iacobus Celesta, Martinus Paczoska, Ioannes Furmankowicz, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et congregati existentes, considerantes ornatum splendidum nonnullarum faeminarum Cracouiensium magnum in equestri ordine contra ciuitatem hanc excitare odium et ipsos ciues Cracouienses exinde etiam ad egestatem uergere, ideo huic malo obuiare uolentes, bullas adamantinas alias *kanacki* et vestes *ankry* dictas, interdicendas faeminis Cracouiensibus et vsum ipsarum e ciuitate tollendum et proscribendum esse, unanimibus uotis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae in negotio infrascripto per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, spectabiles Stanislaum Conrad, Georgium Cromer, Raphaelem Delpace, Iacobum Celesta, Ioannem Furmankowicz, Franciscum Cyrus collegas suos ad constituendas pro ordine ciuium vestes elegerunt et deputarunt, unius uel duorum absentia non obstante.

Acta Cons. Crac. 9, str. 377.

1047. 1643. die 6. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de pretio ponderationis rerum statera maiori.

Actum feria sexta post festum Omnium Sanctorum proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, in negotio infrascripto per schaedulas aliquoties conuocati et in praetorio Cracouiensi congregati existentes, cupientes pro debito officij sui, ut prouentus aerarij publici ciuitatis huius etiam incremento redituum expositorum prouenientium auctiores amplioresque fiant et existant, siquidem hac iniquitate temporum, quibus res et merces quaeuis in summum ferre in dies precium excrescunt et attoluntur, necessaria maioris pensae grandiori quam antehac sumptu comparantur, eapropter prouentus quoque pensae eidem maiori solui solitos, ex aequo et iusto augendos esse, unanimiter concluserunt ordinationemque in vim noui instructiarij exigendorum uidelicet in futurum pro eadem pensa maiori prouentuum auctionem constituerunt infrasequentem:

Instructarz wielkiey wagi krakowskiey podług starodawnego zwyczaiu, co kto składnego powinien płacic, także y od wagi.

§ 1. Gdy miesczanin tuteczny bierze ołow swoy własny z składu a wysyła go gdziekolwiek, powinien dac składnego od kazdey sztuki po groszy

trzy a z osobna od cetnara pieniązek; a gdy zas obczy człowiek, to iest ten, ktory nie iest ciuis ciuitatis huius, bierze ołow z składu, powinien dac od kazdey sztuki ołowiu szkładnego po groszy trzy a z osobna od kazdego cetnaru po dwu pieniądzu.

§ 2. Od sztuki ołowiu, gdy ią na poły przecinaią, powinien ten, czyia iest, dac waznikowi groszy szesnascie: z tych przychodzi na czeladz groszy cztery, a waznik powinien drwa dac swoye do rospalania ołowiu.

§ 3. Gdy sztuki na czworo roscinaią, za to groszy dwadziescia ośm od niey ten, czyia iest, dac ma; a iezliby na szesc czesci przecieto, tedy od tego złoty ieden y groszy szesc dac powinno a czeladzi samey groszy dziesiec a drwa waznik powinien dac.

§ 4. Gdy sztuki ołowiu na bigos rąbią, tedy ten, czyi ołow iest, powinien od cetnaru dac groszy cztery a waznik powinien dac swoye drwa, z czego przychodzi czeladzi groszy osm; takze gdy sztukę ołowiu na cetnary rąbią, powinno sie płacic od cetnaru po groszy cztery.

§ 5. Od faski gleyty powinien kazdy dac składnego groszy trzy; od faski siarki ten co ią kupuie, dac ma groszy trzy, a ten co ią przedaie, dac ma groszy trzy, a od pułbeczki siarki połowica tego, uti supra.

§ 6. Od towarow wszelakich, iako są fasy, bello sukna et id genus merces, powinien kazdy miesczanin płacic od cetnaru po groszy iednemu, cudzoziemiec zaś powinien dac po groszu połtora iako y zyd y ten, ktory nie iest ciuis miasta tego.

§ 7. Od cetnara miedzi ten, co ią kupuie, powinien dac od wagi grosz ieden, także ten, co przedaie, dac ma grosz ieden.

§ 8. Tymże sposobem od żelaza płacić się powinno.

§ 9. Cudzoziemiec, to iest wszelki, ktoryby nie był miasta tego miesczaninem, gdyby tak czasu iarmarku iako kram iarmarku z takowemi towary z miasta wyiezdzali, powinni takze od kazdego cetnaru towaru do wielkiey wagi płacic po groszu pułtora.

§ 10. A gdyby też ktory bądz tuteczny miesczanin, bądz cudzoziemiec skład krakowski y wage mieyską minąwszy, takowe towary swe na brzegu wislnym składał albo na ktorymkolwiek inszym mieyscu, tedy nihilominus od kazdey sztuki ołowiu albo beczek płacic nie inaczey powinien, iedno iakoby to na mieyscu własnym vprzywileiowanym przy wadze mieyskiey złożono było.

Acta Cons. Crac. 9, str. 580.

1048. 1644. die 15. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de adnotationibus, quae ad bona in urbe Cracoviensi sita pertinent, in libros suburbii Cerdonici non referendis.

Actum feria secunda in crastino dominicae Inuocauit. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, considerantes, quam multi errores

in iudicio Cerdonico committantur, cum homines (s) volentes debita, resignationes bonorum, roborationes chirographorum, ad iudicium Cerdonicum descendunt, lapideasque, domos (s) in iurisdictione ciuili Cracouiensi existentes, actis eiusdem iudicij inonerant, magno detrimento publico praeiudicioque ciuitatis summo, concluserunt idque publica sub rotha iuramenti ad officium scabinale anno praesenti praestandi, eidem iudicio statuerunt, quatenus in posterum sub nullitate actis (s) paenaque priuationis officij nec aduocatus nec scabini audeant ullas inscriptiones debitorum, bona ciuitatis Cracouiensis afficientes, aut lapidearum aliorumque generaliter bonorum ciuitati subiectorum resignationes admittere, roborationes membranarum aut contractuum aliorum praetermittere nec mandata sine sacra regia Maiestate (s) actis suis insereri (s), verum ea ad acta officij uel iudicij Cracouiensis transmittere, vno verbo nihil actis Cerdonicis insereri, quod bona ciuitatis afficere posset; notarius quoque iudicij Cerdonici id facere sub paena priuationis officij non audebit eamque particulam rothae iuramenti sui semper inposterum addet: »*iz zapisow zadnych, ktore* (s) Cerdonicum Cracouien. *y dobra iego* excedunt, *przyimowac nie bedę y acta tak* controuersiarum *iako* inscriptionum ad mundum *przepisane, co rok* die prima Februarij magistratui consulari Cracouiensi *do rewiziey przynosic bedę*«. Dabit igitur operam iudicium Cerdonicum, ut nullas paenitus inscriptiones admittat, quae (s) Cerdonicum afficiunt, idque sub paena supranominata.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 4.

1049. 1644. die 6. m. Martii, Vilnae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne a civibus Clepardiensibus iniusta exigant portoria.

Vladislaus IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Littuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles, famati, fideliter nobis dilecti! Graui cum querela deposuerunt coram nobis per certos consiliarios nostros famati proconsul, consules, aduocatus et scabini totaque communitas ciuitatis nostrae Clepardiensis, quod Fidelitates Vestrae non attenta litispendentia in iudiciis relationum nostrarum ratione certorum grauaminum ijsdem ciuibus Clepardiensibus per Fidelitates Vestras illatorum, praecipue vero exactionis ab iisdem indebitorum theloneorum et praepeditionis exercitij negotiationis eorundem intercedente, spretisque binis tam occlusis quam et patentibus literis monitorijs, ex cancellaria nostra ad Fidelitates Vestras emanatis, quibus Fidelitatibus vestris demandaueramus, ne praedictos ciues Clepardienses praetextu quorundam priuilegiorum aliarumque quarumuis praerogatiuarum aggrauaretis: nihilominus non attentis suprascriptis omnibus, ab iisdem inferendis iniurijs, literis

mandatorum nostrorum Fidelitates Vestrae requisitae non supersederunt, imo eadem thelonea ab ijsdem exegerunt tam antiquiorum quam recentium exactionibus theloneorum quorumuis in modo quaeritandi victus ac exercendi quauis mercatura eosdem impediuerunt et impediunt cum summo ipsorum praeiudicio. Quod sane aegre ferimus. Mandamus itaque denuo Fidelitatibus vestris, quatenus ab attentatis supra expressis omnibus Fidelitates Vestrae ad decisionem vsque nostram iudicialem totaliter, non obstantibus quibusuis literis in contrarium ex cancellaria nostra emanatis et emanandis, sub paena mille aureorum Vngaricalium irremissibiliter succumbenda, abstineant. Datum Vilnae die VI[a] mensis Martij, anno Domini MDCXLIV, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XII anno. — Vladislaus rex. — Sigismundus Sulinski se . . . . . reg. Mtis.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną poniżej tekstu wyciśniętą.

1050. 1644. die 23. m. Augusti, in Proszowice.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut portam lateralem, quae est sub arce Cracoviensi, reficiant.

Spectabilibus proconsulibus, consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles, fideliter nobis dilecti! Iakosmy ustny nasz roskaz W. Waszym dali przez wielmożnego kanclerza koronnego, tak przez to pisanie nasze onże powtarzamy, chcąc mieć, abyście WW. poboczną pod zamkiem krakowskim przy stayniach naszych bramę tak reformowali, iako dimensia circumuallatiey potrzebować będzie, w czym rady y ukazu szlachetnego Pleitnera ingeniera y capitana naszego słuchać będziecie WW. Ktorym zyczemy dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Proszowicach dnia XXIII[o] mca sierpnia, roku Panskiego MDCXLIV, panowania krolestw naszych polskiego XII[o] szwedzkiego XIII[o] roku. — Vladislaus rex.

Oryginał pargaminowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1051. 1644. die 12. m. Septembris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsulem consulesque Cracovienses hortatur, ut sub arce Cracoviensi post stabula regia aggerem exstruant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis. — Vladislaus IV [1]). Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Mamy tę wiadomość od vrodzonych Fromholta Ludinghausa Wolffa obersterleutenanta y Iana Pleitnera kapitana y ingeniera naszego,

[1]) Tytuły królewskie są opuszczone, zostawione jest tylko puste miejsce, gdzie wypisane być miały.

ze Wier. W. podiąwszy się przy okrągłej baszcie za stayniami wał y belluardę sypac, teraz zasłaniaiąc się listem naszym, ktorysmy do Wier. W. niebendąc dobrze informowani dali, do tey roboty przystąpic niechcecie. A ysz wiele na tym nam y rzeczypospolitey nalezy, aby iak nayprędzey zamek krakowski, gdzie insignia regalia y skarby krolestwa naszego asseruantur, był ufortificowany, przeto pilnie ządamy Wier. W. abyscie te mieysce, ktorescie na się wzięli, iako wielce potrzebne wałem wedle dimenssyi ingeniera naszego obwarowali y konczyli, gdysz snadniey inne mieysca potym stanąć y ufortificowane bydz mogą. Rzecz nam w tey mierze miłą Wier. W. uczynicie, ktorym zatym zyczemy dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XII września, roku Panskiego MDCXLIV, panowania krolestw naszych polskiego XII a szwedzkiego XIII roku. — Vladislaus rex.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1052. 1644. die 9. m. Octobris, in Płońsk.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus iterum mandat, ut portam lateralem, quae est sub arce Cracoviensi, reficiant.

Spectabilibus proconsulibus, consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles, fideliter nobis dilecti! Nie mozemy wiedziec, iakim się to sposobem zstało, ze list nasz z Warszawy pisany, nie doszedł W. W. w ktorym to było nasze do W. W. roskazanie, abyscie W. W. z ingenierem naszym, ktory został dla fortificatiey zamku krakowskiego, zniozszy się, onemu pomogli do tego, iakoby wedle iego dimensiey brama poboczna pod zamkiem krakowskim w nowey tey circumuallatiey zostawała. Ktore nasze roskazanie znowu podaiemy do W. W. ktorym zyczemy dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Plonsku dnia IX mca pazdziernika roku Panskiego MDCXLIV, panowania krolestw naszych polskiego XII°, szwedzkiego XIII° roku. — Vladislaus rex.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1053. 1644. die 23. m. Novembris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae, proconsuli, consulibus totique magistratui civitatis Cracoviensis mandat, ne Iudaeos Cracovienses a mercatura libera prohibeant.

Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiae-

que necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis, totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Bylismy tego rozumienia, ze Wier. W. zrozumiawszy wolą y intentią naszą ze dwoch mandatow, do siebie w sprawie zydow krakowskich strony wolnego przepuszczenia towarow ich tak na iarmarki iako tyz do Kazimirza y do domow ich danych, mieliscie byli one wypełnic y raczy respectowac na powage rozkazania naszego, anizeli na priwaty y zawziętosc swoie onym dosyc uczynic. Co ze się niestało y owszem iawna contrauentia mandatu naszego pokazała się ztąd, ze Wier. W. mimo dawnieysze angarie, ktore pomienieni zydzi od Wier. W. z wielkim swym besprawiem ponosili y ponoszą, teraz swiezo gdy towary swoie na Lelow z Iarosławia prowadzili, one po drogach hamowac, furmanow z nimi zabierac y do Krakowa ku wielkiey szkodzie ich nawracac rozkazaliscie, dlatego nie moze nas iedno wielce urazac to nieposłuszenstwo Wier. W. ktorzy wiedząc, w iakiey obseruantiey powinny byc mandaty nasze, y co za wina na tych, ktorzy się onym sprzeciwiaią, zwykła bywac extendowana, przeciescie na nie nie respectowali y do takiey wiolentiey udali się, a to praetextem snac iakimsi decretu z miesczany miasta naszego Kazimirza, strony składu między nimi otrzymanego, ktory iako zydow niemogł stringere, poniewasz zadna z nimi około tego controuersia niebyła y ich actia ta non concernebat, tak y Wier. W. niemogł byc do szkodzenia ich powodem. Daiemy tedy potrzecie ten mandat nasz do Wier. W. surowie rozkazuiąc y koniecznie to miec chcąc, abyscie uwazywszy wprzod damnificatią y praeiudicium skarbu naszego we cłach, w ktorych niemała uyma z praepeditiyi w handlach byc musi, tudziesz respectuiąc na szkody ich wielkie, ktore z omieszkania iarmarkow ponoszą, tracenie creditow, do ktorego przez hamowanie towarow przychodzą, y sumpty, ktore na furmany onych do prowadzenia towarow naymuiąc daremnie dla przeszkody Wier. W. czynią, więcey tey cięszkosci, szkody y besprawia onym czynic niewazyli się, w wolnym wywozeniu y prowadzeniu kupi swych na iarmarki takze do Kazimirza y do domow swych y we wszelakich handlach przeszkody zadney nieczynili y owszem onych przy dawnych zwyczaiach zachowali y wniwczym trudnic niewazyli się, iakoby spokoynie swoie handle prowadzic y na pozywienie y insze necessaria zarabiać mogli. Inaczey nieuczynicie dla łaski naszey y pod winą szesciu tysięcy złotych polskich, ktora irremissibiliter na Wier. W. w niedosyć uczynieniu temu rozkazaniu naszemu będzie skazana. Dan w Warszawie dnia XXIII° miesiąca listopada, roku Panskiego MDCXLIV, panowania naszego polskiego XIII a szwedzkiego XIII roku. — Vladislaus rex. — Iac. Max. Fredro, regens cancellariae maioris.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną poniżej tekstu wyciśniętą.

1054. 1645. die 4. m. Iulii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae Stanislaum Lubomirski, palatinum capitaneumque generalem Cracoviensem hortatur, ut munitiones quasdam in urbe Cracoviensi quantocius exstruat.

Wielmożnemu Stanisławowi hrabi na Wisniczu Lubomirskiemu, woiewodzie y generałowi naszęmu krakowskiemu, vprzeymie nąm miłemu. — Władysław IV z łaski Bozey krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie y szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wielmozny, vprzeymie nam miły! Niemozemy iedno wdzięcznie od Vprz. W. przyimowac, zes Vprz. W. stosuiąc się do woli naszey y wygadzaiąc tey munitiey, ktora się około zamku krakowskiego prowadzi, nietylko niebył przeciwny temu, aby dwor niegdy vrodzonego Marchockiego starosty czhowskiego, na ktorym summa woiewodztwu krakowskiemu przez niego do skarbu coronnego za potomki niebosczykowskie wniesiona y zapłacona służyła, iest gwoli pomienionemu okopowi zniesiony, ale owszem wszelakie staranie czynic przyobiecał, iakoby to woiewodztwo pro rato et grato przyiąc chciało, co się in commodum publicum y dla potęznieyszego ufortyficowania pomienionego zamku krakowskiego stało. Co ze Vprz. W. y rzeczą samą z wielkiey swey ku usłudze naszey y rzeczypospolitey ochoty y miłosci oswiadczysz, y obywatelow tamecznych w tey pretensiey ich acquietuiesz, niewątpiemy. A ze wiele natym lezy, aby samo miasto Krakow słuszną fortificatią in omnes casus et pericula miec mogło, dlatego pilnie Vprz. W. żądamy, abys iako woiewoda y generał mieysca tamtego, z vrzędem y z tymi, ktorym nalezy, około tey fortificatiey zniozszy się zaraz, one przez te rzemiesniki, ktorzy około zamku krakowskiego one robili, od poboczney bramy zamkowy zaczął y do wislny prowadzieł, y ile może byc tego lata wyniosł, a potym communicato cum magistratu consilio, tak rzeczy accommodował, aby z prowentow mieyskich dobrze Vprz. W. (ktorys rachunki prouentow tego miasta spolnie z drugimi commissarzami od nas naznaczonymi odprawował y dotąd iescze nieskonczył) wiadomymi, na te fortificatią quotannis przynamniey dziesięc tysięcy złotych pewnych ukazane y obracane były, z ktorychby ta munitia powoli prowadzona y konczona byc mogła. Do czego niewątpiemy, ze się y obywatele woiewodztwa tamecznego, widząc tak potrzebnie zaczęte opus, przyczynic, y sumptu cokolwiek, gdy authoritas et persuasia Vprz. W. nastąmpi, dla lepszego bespieczenstwa y ozdoby woiewodztwa swego wazyc zechcą y dopomogą. Co ze Vprz. W. pro suo zelo erga bonum publicum uczynisz y iako nayprędzey te fortificatią prowadzic zechcesz, niewątpiemy. Ktoremu przy tym dobrego od p. Boga zdrowia zyczymy. Dan w Warszawie dnia IV miesiąca lipca, roku Panskiego M DCXLV, panowania naszego polskiego XIV a szwedzkiego zaś XIV roku. — Vladislaus rex.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1055. 1645. die 4. m. Iulii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae Stanislao Lubomirski, palatino et capitaneo Cracoviensi generali mandat, ut summam quandam quinque millium florenorum in munitionem urbis Cracoviensis convertat.

Wielmożnemu Stanisławowi hrabi na Wisniczu woiewodzie y generałowi krakowskiemu, niepołomskiemu staroscie naszęmu, vprzeymie nąm miłemu. — Władysław IV z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czernichowskie y szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wielmozny, vprzeymie nam miły! Wiadomo to iest Vprz. W. ktorys calculatią prouentow mieyskich krakowskich iako woiewoda y starosta tameczny spolnie z drugimi commissarzami, od nas do wysłuchania rachunkow deputowanemi, odprawował, iako sławętny (s) Szulc, pisarz na ten czas mieyski krakowski, pewną summe piąciu tysięcy złotych został na rachunkach. Ktorey ze dotąd nieoddał, pilnie ządamy Vprz. W. abys modum ineas, za ktorymby ta summa od niego mogła byc odyszkana (s) y potym na fortificatią, ktora ma byc około miasta prowadzona, była obrocona. Co ze Vprz. W. przywodząc do effectu odprawione lubo iescze nie in toto dokonczone rachunki, uczynisz, niewątpiemy. Ktoremu przytym dobrego od p. Boga zdrowia zyczymy. Dan w Warszawie dnia IV mca lipca, roku Panskiego M DC XLV, panowania naszego polskiego XIV, szwedzkiego XIV. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1056. 1645. die 4. m. Iulii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut summam decem millium florenorum urbis muniendae gratia quotannis persolvant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. Vladislaus IV. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Vzylismy wielmoznego woiewode krakowskiego, aby z Wier. W. około fortificatiey miasta Krakowa zniozszy się, one zaraz przez tez rzemiesniki, ktorzy one około zamku krakowskiego prowadzili, od poboczny bramy zacząwszy do wislny continuował, y ile moze byc, tego lata wyniosł. Chcemy tedy to miec po Wier. W. y pilnie requiruiemy, abyscie skłoniwszy się w tey mierze do intentiey naszey, temu przeciwni niebyli, ale owszem communicatis consiliis do tego rzeczy przywiedli, aby na te munitią z prouentow mieyskich ad minus summa dziesiąci tysięcy złotych quotannis wy-

dawana była, za ktorąby continuowana byc mogła, y to opus do pożądanego przyszło effectu. Pewni tedy tego iestesmy, ze Wier. W. serzy intentią nasze z wielmoznego woiewody krakowskiego zrozumiawszy, to pro rato et grato miec zechcecie y na to potrzebne y pożyteczne ku obronie y ozdobie miasta tego opus chętnie zezwolicie y sumpt odważycie. Co my wdzięcznie od Wier. W. przyimiemy, ktorym na ten czas dobrego od p. Boga zdrowia zyczymy. — Dan w Warszawie dnia IV miesiąca lipca, roku Panskiego M DC XLV, panowania naszego polskiego XIV, szwedzkiego XIV. — Vladislaus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią wielką koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1057. 1645. die 27. m. Octobris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli totique magistratui civitatis Cracoviensis mandat, ne Zachaeo Kestner mercatori Cracoviensi cuprum magno pretio vendendi ipsumque e regno evehendi licentiam permittant.

Vladislaus quartus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Expositum est nobis per certos consiliarios nostros, famatum Zachaeum Kestner mercatorem Cracouiensem, adscito in societatem commercij sub specie factoris genero suo, monopolium cupri contra praescriptum legum publicarum instituere et exercere, cum grauique omnium regnicolarum ac subditorum nostrorum praeiudicio et damno vltra consuetum et constitutum ipsius valorem viginti aliquot florenorum Polonicalium quemlibet eiusdem cupri centenarium alias *cetnar* augendo, appreciari, extraque fines regni non contentus tanto lucro euehere, insuper et alios mercatores seu factores e regno Hungariae, patrocinium ipsius nactos, onera contributionum publicarum exoluendarum effugere. Id vero cum legibus regni aduersetur, fierique talia minime conueniat, praesertim priuata authoritate cum maximo aliorum praeiudicio et damno tantum lucrum quaerendo et instituendo, proinde serio Fidelitatibus Vestris mandamus, sicque fieri omnino volumus, quatenus his omnibus mature obuiam eant, preciumque tantum ad morem antiquum iuxta praescriptum taxae temperent et reducant, diligenterque prospiciant, ne amplius vltra fines regni per quempiam idem cuprum euehatur tantoque precio distrahatur. Secus Fidelitates vestrae non facturae pro gratia nostra officiorumque suorum debito. Datum Varsauiae die XXVII mensis Octobris, anno Domini MDCXLV^{to}, regnorum nostrorum Poloniae XIII, Sueciae vero XIV anno. — Vladislaus rex. — Adamus Ioannes de Komorow Komorowski can. Cracov. regens cancel. mp.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1058. 1646. die 21. m. Maii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli totique magistratui civitatis Cracoviensis mandat, ut Bartholomaeo Bołzoni in theatro ad coronationem reginae exstruendo, opem ferant.

Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Władysław IV z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąże lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie, smolenskie, czerniehowskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Iedzie do Krakowa z własnego rozkazania naszego krolewskiego slachetny Barthłomiey Bołzoni sługa nasz, nąm dobrze z wielu miar zasłuzony y potrzebny, na wystawienie y przygotowanie z własney iego inuenciey pewnych machin do comediey na sczęsliwą da Bog coronacią naiasnieyszey krolowey Iey Mci paniey małzonki naszey słuzących. Ze tedy w prędkim czasie potrzeba mu sztuki te wygotowac, dla tego chcemy to miec po Wier. Waszych y rozkazuięmy, abyscie z ochoty swey y poddanskiego obowiązku onemu jako słudze naszemu, ktoremu do tey functiey dalismy plenariam potestatem et facultatem, w wystawieniu tych machin bez zadney tergiuersaciey y trudnosci dopomogli, mieysce mu do tego sposobne pokazali, dali y naznaczyli. powrozow, window y inszych, iako sobie dac rozkaze, pondera, ktore potym Wiernosciom WW. powrocic będzie powinien, dodawali i uzyczali, rzemieslnika y wszelakich operarios naznaczali y przysposabiali, robić kazali, y we wszytkim iego potrzebom y requisitiom dosyć czynili. Co gdy od Wier. Waszych na ten czas uznamy, wdzięcznie to y mile przymiemy. Ktorym na tęn czas przy łasce naszey zyczemy dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XXI mca maia, roku Panskiego M DC XLVI°, panowania krolestw naszych polskiego XIV, szwedzkiego XV roku. — Vladislaus rex.

Oryginał papierowy, opatrzony był pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą, ktora już odpadła.

1059. 1646. die 24. m. Maii, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae senatus consultum civitatis Casimiriensis de processu iuris abbreviando, assensu suo comprobat.

Vladislaus qvartvs Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernichouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex, Significamus praesentibus literis nostris vniuersis et singulis, quibus interest, intererit aut quomodolibet in futurum interesse poterit. Praesentatas nobis fuisse et esse literas infrascriptas, in praetorio ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam per honoratos proconsulem et consules, aduocatum, scabinos,

duodecim viros senioresque contuberniorum Casimiriensium, totam communitatem praedictae ciuitatis nostrae Casimiriensis repraesentantium, vnanimiter ratione abbreuiationis processus antiqui laudatas et scripto conceptas, supplicatumque nobis per certos consiliarios nostros, quattenus eisdem authoritatem nostram regiam apponeremus, easdem confirmaremus, pro laudo seu potius iure publico habendas declararemus et sine quauis cuiusuis renitentia infuturum perpetuo ab omnibus obseruari mandaremus. Quarum quidem literarum tenor sequitur estque talis:

»Nos proconsul et consules pleno in numero per schaedulas vna cum honoratis dominis aduocato et scabinis Casimiriensibus necnon famatis duodecem viris atque senioribus omnium contuberniorum Casimiriensium legitime in praetorium Casimiriense congregati et conuocati existentes, ibidemque bono ciuitatis Casimiriensis ciuibusque et incolis eandem inhabitantibus, praecipue vero in abreuiando processu iuris, cuius contumaciae multiplices hactenus obseruatae, iustitiam sacram retardabant aliosque a consequenda iustitia deterrebant, consultum iri, indilatamque iustitiam memores iuramentorum nostrorum vnicuique reddere volentes, alijsque sese ciuitatibus, praecipue vero Cracouiensi in similibus conformare cupientes, proinde saluis omnibus beneficijs iuris hucusque de iure vsitatis, de ijsdem contumacijs et dilationibus minus necessarijs in omnibus causis processum iuris requirentibus, coram officio nostro consulari, aduocatiali et iudicio scabinali tam institutis et in quocumque gradu punctoque iuris dependentibus, quam in posterum instituendis, legem infrascriptam exnunc tenendam et ab omnibus in perpetuum obseruandam esse volumus, prout vnanimibus et concordibus votis atque vocibus (salua in eo sac. reg. Mttis dd. nostri clementissimi vti legislatoris supremi authoritate et approbatione manente) ordinamus atque constituimus:

§ 1. Et inprimis quod attinet contumacias, hae in primo litis ingressu sint duae simplices, tertia vero peremptoria, beneficio tamen arresti gaudens; in vlteriori vero processu post gradus decretandi, videlicet post procede, responde et directe responde, necnon in terminis ex dilatione concessa et deliberatione officij et ex citatione in processu ad translapsum terminum, si haec fuerit intra duas hebdomadas a translapso termino posita, omnes contumaciae peremptoriae itidem cum beneficio arresti; post amputatam vero dilationem tam in accessorio quam in negocio principali omnis contumacia cum beneficio arresti peremptoria.

§ 2. Quod attinet dilationes in accessorio, nullae dilationes nisi sint accessoria peremptoria et vim definitiuae habenda necnon ad probandum illa, quae erunt in controuerso non vero ad simplices replicationes etc. in negotio vero principali, vbi necessitas requirit dilationes, saltem ad quadruplicandum inclusiue conceduntur, vlteriores vero nimirum ad contradicendum et refutandum exnunc amputantur, sed is, qui contradicere aut refutare uoluerit, id in instanti praestare uel ante expeditionem deliberationis in scripto porrigere poterit.

§ 3. In causis vero boni regiminis, testimonij ferendi, causis fisci, contributionum ciuilium, censuum reemptionalium, inscriptionum officiosarum et membranariarum, aedilium, prouisorum hospitalis, diuisionum, causarum

inter consanguineos exortarum, miserabilium personarum, spiritualium ac aliarum causarum moram non patientium, causis hospitum, recentium criminum nec non emigrationum, modo sit citatio literalis, cum expressa causa et praefixione termini peremptorij et citatus sit praesens circa ciuitatem, primus terminus peremptorius cum beneficio tamen arresti et processu de die in diem agitando.

Sic itaque ordinatum, conclusum et datum in praetorio Casimiriensi ad Cracouiam, feria quarta ante festum sancti Martini pontificis et confessoris proxima, die octaua mensis Nouembris, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto«.

Nos itaque eorundem consiliariorum nostrorum precibus nomine totius ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam ad nos factis, benigne annuentes, praeinsertas literas in omnibus earundem punctis, clausulis, articulis, in quantum iuris est, approbandas, confirmandas, pro laudo publico habendas et in futurum perpetuo ab omnibus obseruandas esse duximus, prout approbamus, confirmamus, eisdem authoritatem nostram regiam apponimus easque pro laudo publico habendas et in futurum perpetuo ab omnibus obseruandas esse duximus, prout approbamus, confirmamus, eisdem authoritatem nostram regiam apponimus easque pro laudo publico et iure haberi atque in omnibus ab omnibus, tam ab eisdem Casimiriensibus quam extraneis quibusuis ciuibus et incolis, iusticiam requirentibus uel respondentibus, a prima earundem in foro publico publicatione obseruari mandamus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri mandauimus. Datum Varsauiae die XXIV mensis Maij, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto, regnorum nostrorum Poloniae XIV, Sueciae vero XV. — Vladislaus rex. — Thomas Vieysky regiae Mttis secretarius mppa.

Dokument pargaminowy. Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

1060. 1646. die 3. m. Augusti, in Wojnicz.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne dissentientibus a religione iura libertatesque denegent.

Sławetnym a nam wiernym myłym burmistrzowi y radzie miasta naszego Krakowa oddać należy. — Władysław IV z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, zmoidzkie, mazowieckie, inflantskie, smolenskie, czernihowskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Sławetni wiernie nam mili! Wydalismy niepoiednokrotno mandaty nasze do WW. abyscie WW. tak tych, ktorzy reformatae, iako y tych, ktorzy Augustanae religionis są, tak iako y catolicow ad ius ciuile Cracouiense z wolnym odprawowaniem wszelakich handlow, tak iako y catholikow zachowali; lecz ze WW. nietylko tym mandatom naszym ale y ustnemu nam przyobiecaniu dosc czynic niechcecie y nieczynicie, ktory ten WW. postępek y to lekkie powazenie mandatow naszych niepomału uwazac musi, przeto serio WW. napominamy y rozkazuiemy, abyscie WW. według ustnei roz-

mowy z nami y postanowienia nietylko sami powodem do tego, aby ci tak reformaci, iako tez y Augustanae religionis ad iura ciuilia y wszelakie commercia przykładem catholikow przypusczoni byli y drugich collegow swych, iakoscie nam przyrzekli, aby temu contrarij nie byli, omnimode wiedli, gdyz bychmy o takie lekkie powazenie mandatow naszych y o słowo nam przyrzeczone rozkazali instygatorowi naszemu coronnemu z WW. in foro competenti prawem czynic. Napominamy przytym, abyscie WW. przypusczac y onych ad iura ciuilia nad słusznosc powinnosciami niesłusznemi względem mieskiego nie aggrawowali. Inaczei nieczyniąc z powinnosci swei dla laski naszey, ktorym zyczemy dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Woiniczu dnia III mca Augusta, roku Panskiego MDCXLVI, panowania naszego polskiego XIV, szwedzkiego XV. — Vladislaus rex.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1061. 1646. die 20. m. Octobris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut vectigal in potulenta impositum, exigi faciant.

Władysław IV z łaski Bozey krol polski, wielkie xiązę lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie, smolenskie, czerniehowskie a szwedzki, gotcki, wandalski dziedziczny krol. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocatis, scabinis totique communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Za wzięciem wiadomosci z artikułow seymiku proszowskiego, ze woiewodztwo krakowskie podatek ducillarum alias czopowe sobie in casum potrzeby wszelkiey na rzeczpospolitą przypadaiącey uchwaliło, zdało sie nąm z pewnych przyczyn do dalszej declaratiey naszey wydawanie tego podatku rzetelne zatrzymac, oczymesmy do vrodzonego starosty y generała naszego krakowskiego pisali. Accomoduiąc sie iednak woiewodztwa tamtego laudo, daięmy takową declaracią y rozkazanie nasze, abyscie Wier. Wasze tęn podatek czopowego, od kogo należy, od czasu postanowionego na seymiku laudum connotowali, albo (do dalszey declaratiey naszey) tak sequestrowali, zebyscie one tam, gdzie będzie nalezało, oddac zawsze byli gotowi. W czym na tęn czas woli y rozkazaniu naszemu zebyscie czynili dosyc, dla laski naszey y z powinnosci Waszych, koniecznie to miec chcemy. Dan w Warszawie dnia XX miesiąca pazdziernika, roku Panskiego MDCXLVI, panowania krolestw naszych polskiego XIV a szwedzkiego XV roku. — Vladislaus rex. — Thomasz Vieysky secret. r. Mtis.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1062. 1646. die 20. m. Decembris, Varsoviae.

Vladislaus IV. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne dissentientibus in religione sepulturam mortuorum in coemeterio ipsorum denegent.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, totique magistratui civitatis nostrae Cracoviensis, fideliter nobis dilectis. — Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Otrzymali z cancellariey naszey Oycowie discalceati conuentu krakowskiego przywiley na pewny grunt, cmyntarz albo ogrod zayfretowski zdawna nazwany, na Kleparzu leżący, gdzie dissidentes in religione Christiana względem fundaciey y nadania s. pamięci krola Augusta przodka naszego, a przes nas tegosz ich przywileiu confirmowanego, ciała przodkow swych chować y grześć zwykli. Co isz się stało za inakszą nas informacią y przeciwko prawom y przywileiom ludzi pomięnionych, od swiątobliwych przodkow naszych onym danych y od nas samych confirmowanych, a lubosmy iusz w tey mierze mandat nasz zadworny ad reponendum ipsum priuilegium wydać roskazali, daięmy to iednak do wiadomości Wier. WW. żebyscie z powinnosci vrzęndow swych do skonczęnia przes sententią naszę sprawy tey, zadney cogniciey nieczynieli y intromissiey niedopusczali, y zeby dissidentibus in relligione w chowaniu ciał na wzwysz mianowanym mieyscu, przeszkoda się interea zadna niedziała, żądąmy y tak mieć chcęmy pod łaską naszą. Zycząc zatym Wiern. WW. dobrego od pana Boga zdrowia. — Dan w Warszawie dnia XX mca grudnia, roku Panskiego M DC XLVI, panowania naszego polskiego XIV a szwedzkiego XVI roku. — Vladislaus rex.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1063. 1647. die 7. m. Iunii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de tumultibus comprimendis.

Actum feria sexta post dominicam Exaudi proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Ioannes Gawronek, ministerialis generalis regni, bedellus officij aduocatialis Cracouiensis, in vim fidelis suae relationis recognouit, se die hodierna ex mandato spectabilis senatus Cracouiensis, conuocato populo per sonitum tubae, clara et sonora voce in quatuor locis fori publicasse et proclamasse infrasequentia tenore tali: Panowie raczcie wiedziec WM. iz vrząd nakazuie, aby wszysci ludzie, ktorzy należą do iurisdictiey mieyskiey, w domach swych y z czeladzią swą siedzieli, niechodzili kupami y niedziwowali się tumultom albo

zwadom niiakim, bo vrząd kaze imac tych, co się kupic albo dziwowac będą y karac surowie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 38, str. 1462.

1064. 1648. die 4. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de custodia urbis sub interregno agenda.

Actum feria quinta post festa solennia Penthecostes proxima. — Spectabiles domini Ioannes Furmankowicz proconsul, Paulus Hipolith, Stanislaus Conrad, Mathaeus Grusczyński, Ioannes Kotlicki, Christophorus Schedell, Gabriel Ochocki, Stanislaus Spinek, Raphael Delpace, Martinus Paczoska, Franciscus Cyrus, Stanislaus Ianuszowic, Franciscus Rolinski, Hieronimus Pinoci, Andreas Cieski, Sigismundus Hipolith consules Cracouienses, per schaedulas in praetorio conuocati et congregati existentes, securitati ciuitatis huius consulere sub hoc interregno consulere (s) cupientes, custodiam diurnam in portis per ciues et nocturnam in turribus per contubernales ad turres et muros, prout cuilibet ipsorum turres sunt assignatae, per mercatores uero in praetorio, dum et quando per rothmagistros suos obdestinati fuerint, cum ea modestia, ut nemo bombardam explodere sub paena graui luenda officio audeat, peragenda esse; centum quadraginta pedites suscipiendos, rothmagistrumque rei militaris peritum praeficiendum eisdem peditibus eligendum esse, unanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Et quoniam ad eas necessitates ciuitas tam cito perceptas ex contributionibus colligi non potest, ideo mutuo pecuniam a mercatoribus et ciuibus ditioribus accipiendam et ex proxime laudatis contributionibus restituendam esse concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 73.

1065. 1648. die 2. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de emporio plumbi.

Actum feria tertia [1]) post festum s. Aegidij abbatis proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, in negotio infrascripto per schaedulas conuocati et in praetorio congregati existentes, eo in consideratione habito, quod repositorium plumbi nullum fere fructum in aerarium ciuitatis publicum inferat, cum tamen quolibet anno in reparationem ipsius sumptus non mediocris impendatur, proinde consulendo aerario eidem

---

[1]) Jestto mylka pisarska, a winno być *quarta*, gdyż w r. 1648 św. Idzi przypadał właśnie na wtorek.

notabiliter tenuo et exhausto, sumendum esse in futurum a qualibet strue decimali lignorum ibidem constituto, per florenum vnum, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 1498, str. 76.

1066. 1649. die 3. m. Februarii, Cracoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae iura et privilegia a praedecessoribus suis regibus Poloniae civitati Cracoviensi concessa, rata esse iubet.

Ioannes Casimirvs Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniehoviaeque necnon Sveccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod cum regiae maiestatis celsitudo propter quaeuis uirtutum suarum augusta decora semper gloriosa existens, tanto celebrioris famae venustetur auspiciis, quanto accuratius subditorum suorum incrementis consulit et prospicit eosdemque iustitia et aequitate dirigendo, in iuribus suis et priuilegijs, quae pro meritis et fide sua a principibus obtinuerunt, tuetur, conseruat et manutenet, proinde licet nos in proxime praeterita electione nostra, Varsauiae feliciter peracta, solenni iuramento obstrinximus, quod omnia iura, priuilegia, libertates, et immunitates quorumuis subditorum nostrorum omnium statuum et ordinum regni atque ciuitatum, tam publicas, quam priuatas, confirmare in comitijs felicis coronationis nostrae vellemus, ita postquam in metropolim hanc nostram ciuitatem Cracouiam, regni sedem peruenimus et gubernacula eiusdem regni accepimus, memores iuramenti a nobis Varsauiae praestiti, omnia iura, priuilegia, libertates, immunitates, literas ecclesiasticas et seculares tam publicas quam priuatas, personis cuiuscunque status et ordinis a sereneissimis Poloniae regibus et aliis antecessoribus nostris concessas, literis super ea re specialiter datis, confirmauimus eaque nos omnia sancte et inuiolabiliter obseruaturos, vigore praestiti iuramenti obligauimus. Quia tamen nobis in comitiis praesentibus Cracouiensibus regni generalibus felicis coronationis nostrae, vna cum senatoribus et consiliarijs nostris atque terrarum regni nuntijs, nobiles et spectabiles proconsul et consules ciuitatis nostrae Cracouiae, regni huius primariae, suo et totius communitatis eiusdem ciuitatis nomine humillime supplicarunt, vt omnia iura, priuilegia, consuetudines, plebiscita, libertates et immunitates, per serenissimos diuae memoriae antecessores nostros ipsis concessas, authoritate nostra regia approbare, ratificare, confirmare et in executionem debitam inducere dignaremur, nos habita prae oculis memoratorum proconsulis et consulum totiusque communitatis primariae huius ciuitatis nostrae singulari in nos promptitudine, debita subiectione, deuotaque obseruantia, qua nos concordibus votis ad hoc inclytum regnum gubernandum (Dei omnipotentis sic fauente clementia) vna cum alijs statibus et ordinibus regni tam spiritualibus quam secularibus feliciter per internuntios

suos elegerunt, regemque et dominum suum habere voluerunt, attenta praeterea illorum hinc ab hominum memoria anteactis retro annis et temporibus tam erga serenissimos reges Poloniae et alios antecessores nostros, quam erga rempublicam Polonam vti quietam et florentem, ita perturbatam et quomodolibet afflictam immota semper fide, qua omnibus quidem vacantis et orbati regni temporibus claruerunt, potissime tamen hoc funestissimo et huic inclyto regno pene fatali morte serenissimi olim Vladislai IV regis, fratris et praedecessoris nostri desideratissimi, subsecuta interregno elucescunt, cum videlicet ciuitatem ipsam tam perturbato tempore fideliter, probe et quiete administrarunt, nullaque ratione facultatum suarum habita, eas pro defensione eiusdem vrbis Cracouiae et totius regni impendere parati fuerunt, vti re ipsa impenderunt, cum suscepta insigni praesidiorum seu militum manu, eandem suis proprijs sumptibus et stipendiis omnibus necessariis bellicis optime per se instructam, non exiguo tempore in disciplina militari pro dicta defensione aluerunt, exploratores non paucos pro cognoscendis hostium itineribus, viribus et intentis, quo facilius reprimerentur, non exiguis impensis fouerunt, ciuitatem ipsam omnimoda munitione, quae necessaria et in tam arcto ac violento ingruente periculorum tempore possibilis videbatur, intus et extra cinxerunt, expeditiones varias in negotijs reipublicae consulendo cum aliis statibus et ordinibus de bono patriae publico cum immodico sumptu susceperunt et vtiliter peregerunt, praeterea non habito respectu eiusmodi sumptuum suorum internorum, plurimas contributiones tam in militem palatinatus sui Cracouiensis, quam in alias publicas totius reipublicae necessitates (tametsi ex aequitate ipsa per suas suprascriptas expensas iustissime ab illis contributionibus excusarentur), ipso amore boni publici alacri animo collegerunt; insuper cum inualescerent hostium impetus augerenturque pericula et motus, ipsi immoti tantis periculis cum residuo opum et facultatum suarum, sanguinem vitamque ipsorum (si id vltimum periculum expetiisset) diurnas nocturnasque vigilias in personis suis agendo pro defensione vrbis totiusque regni exposuerunt atque sic tutatam et conseruatam nobis et reipublicae eam, quam a maioribus suis acceperunt, tranquillam et securam ciuitatem cum ingenti alacritate et ardore summoque laetitiae publicae apparatu, nouis impensis suis magnifice comparato, quem vniuersa intuebatur Polonia, reddiderunt. Pro qua eorum proconsulis et consulum atque totius communitatis ciuitatis nostrae Cracouiae in personam nostram regiam totamque rempublicam testata fide, promptitudine et obseruantia, vt munificentiae nostrae sentiant effectus, iure merito supplicationi eorundem tanquam iustae et legitimae annuendum esse duximus et de facto ex innata gratia et munificentia nostra regia annuimus, atque omnia iura, priuilegia, inscriptiones, libertates, concessiones, exemptiones a quolibet foro, iuxta priuilegium Vladislai Iagellonis anni millesimi trecentesimi nonagesimi noni et constitutionem millesimi sexcentesimi vndecimi, praerogatiuas, vtpote incorporationem ciuitatis Cracouiensis militiae terrae Cracouiensis, per serenissimos antecessores nostros, nominatim vero Sigismundum primum de anno millesimo quingentesimo decimo tertio, liberam facultatem in regno vbique nostro bonorum tam terrestrium quam regalium ciuibus Cracouiensibus variis priuilegijs, praesertim vero priuilegio Vladislai Iagellonis regis Poloniae feria

secunda infra octauas Assumptionis b. v. M. anno millesimo trecentesimo nonagesimo nono et priuilegio anni millesimi quingentesimi quadragesimi tertii, tum et constitutione anni millesimi sexcentesimi vndecimi atque decreto comitiali anni millesimi sexcentesimi trigesimi quinti cautam et ratificatam, necnon suffragiorum non solum vim consilii sed etiam sententiae habentium, inter regni nuntios in quolibet conuentu et comitiis regni tam particularibus quam generalibus, viuentibus regibus et sub tempus interregni peragi solitis, consulibus Cracouiensibus non solum priuilegiis anni millesimi quingentesimi vigesimi primi, millesimi quingentesimi trigesimi noni et aliis quam plurimis collatam, sed etiam confaederatione ordinum regni sub interregno anni millesimi quingentesimi octogesimi sexti declaratam, quam et nos praesentibus declaramus, omnino sic habere volentes, vt internuntij ciuitatis nostrae Cracouiensis e gremio consulum ad conuentus regni tam generales quam particulares missi, inter nuntios terrestres residentes, habeant vocem positiuam tam eligendi regis noui et marschalcorum nunciorum terrestrium, quam consultandi de bono reipublicae et contradicendi, si quod reipublicae aut ciuitati siue sibi aduerterint esse onerosum; item ius depositorii pluribus itidem priuilegiis ciuitati Cracouiensi collatum, praecipue vero priuilegio Ludouici Poloniae et Hungariae regis, de anno millesimo trecentesimo septuagesimo secundo, die sexta Augusti, quod in se sonat, vt omnes mercatores ex quibuscunque locis venientes, qualescunque merces aduexerint, easdem nullibi uendere, nisi in ciuitate Cracouiensi, neque vlterius extra ciuitatem cum illis procedere audeant, atque alijs constitutione anni millesimi quingentesimi sexagesimi quinti descriptis et approbatis, libertatem ab omnibus theloneis, inductis et euectis, alijsque quouis nomine appellatis exactionibus, omniaque priuilegia super ea re Cracouiensi ciuitati seruientia, vtpote priuilegium Lesconis anno millesimo ducentesimo octogesimo octauo, ciuibus Cracouiensibus ob profligatos Tartaros et partam de ipsis victoriam benigne collatum, priuilegium Ioannis Alberti regis Poloniae de data feria quinta die s. Valentini anno millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio in conuentu generali Petricouiensi et alia quam plurima eo nomine ciuitati Cracouiensi a serenissimis antecessoribus nostris pro meritis illius concessa; item ius onerum ciuitatis lege publica descriptum, vt videlicet omnes incolae ciuitatis, nullo excepto, non obstantibus quibusuis exemptionibus (praeterquam personarum in magistratu ciuili Cracouiensi nunc et pro tempore existentium) etiam et spirituales ac nobiles personae domos et lapideas, hortos atque praedia sub iurisdictione ciuili habentes et possidentes, iuxta statutum anni millesimi quingentesimi quinquagesimi et decretum comitiale anni millesimi sexcentesimi vigesimi octaui ex eiusmodi bonis et fundis onera publica et ciuilia pariter cum aliis ciuibus ferant et soluant, contrauenientes vero in causis eiusmodi et aliis quibuscunque fundos et bona talia concernentes, ad officium consulare Cracouiense citati, coram eodem officio respondeant, decretis eiusdem satisfaciant, seu grauati nonnisi ad nos et iudicium nostrum appellationes suas ab iis interponant; item priuilegium donationis vnius medietatis bonorum post ciues et incolas Cracouienses ex legitima causa ad fiscum nostrum deuolutorum, pro munitione ciuitatis, et priuilegium serenissimi olim Vladislai IV fratris nostri desideratissimi, dona-

tionis consulibus Cracouiensibus alterius medietatis bonorum praefatorum, iuri caduco obnoxiorum; pacta cum Iudaeis per ciuitatem ratione mercantiarum, quas in ciuitate Cracouiensi, quomodo et quando exercere possint, inita; priuilegium seu decretum Sigismundi primi de data Cracouiae anno millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, quo inter alia ratione hospitiorum, per aulicos regios apud ciues Cracouienses nonnisi ex conducto habendorum, cauetur consulibus Cracouiensibus tum et viduis de omnimoda ab hoc onere libertate, tum et alia quaeuis priuilegia, consuetudines, decreta vniuersaque munimenta, ciuitati nostrae Cracouiensi ratione praemissorum et aliarum quarumuis rerum per serenissimos olim antecessores nostros Boleslaum, Vladislaum duces, Casimirum Magnum, Ludouicum Loysz nuncupatum, Vladislaum Iagellonem tritauum, Vladislaum Iagellonidem, Casimirum abauos, Ioannem Albertum, Alexandrum, Sigismundum primum proauos, Sigismundum Augustum auum nostros, Henricum, Stephanum ac serenissimos olim Sigismundum III parentem et Vladislaum IV fratrem germanum nostros desideratissimos, aliosque omnes reges et reginas, principes, duces, monarchas et gubernatores regni Poloniae et m. d. L. antecessores nostros, necnon status, ordines et proceres regni simul coniunctim aut diuisim proconsulibus, consulibus, aduocatis, scabinis totique communitati ciuitatis praedictae Cracouiae data et concessa, quorum omnium iurium, priuilegiorum, libertatum et praerogatiuarum tenores hic non expressos et non insertos, pro expressis et de verbo ad verbum exaratis habere volumus, in omnibus punctis, clausulis, articulis, tenoribus, paragraphis, capitulis, ligamentis, contentis et conditionibus, approbanda, reassumenda, confirmanda, ratificanda et roboranda, ac in executionem debitam deducenda esse duximus, prout quidem non obstantibus vllis abusibus et seu exorbitantiis, si quae per iniuriam temporum quomodolibet irrepserunt, etiam et priuilegijs, si quae a quocunque in contrarium priuilegiorum ciuitatis Cracouiensis fuerint obtenta, ipso facto irritis et nullis, inhaerendo etiam articulis et intercessioni nunciorum terrestrium, nobis pro eadem ciuitate Cracouiensi per eosdem factae, ex nunc et de facto in perpetuum approbamus, reassumimus, confirmamus, ratificamus et roboramus atque ad debitam executionem, vt omnino deducantur, habere volumus: decernentes ea omnia et quodlibet eorum in specie et genere perpetui roboris et valoris vim et firmitatem habitura et habiturum perpetuo et in aeuum. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri iussimus. Datae Cracouiae in conuentu generali felicis coronationis nostrae, die III[a] mensis Februarij anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae primo anno. — Ioannes Casimirus rex. — Thomas Vieysky regiae Mttis secretarius mpp.

Oryginał pargaminowy; na sznurze z białego i pąsowego jedwabiu, wisi w mosiężnej puszce wielka pieczęć koronna z czerwonego wosku, niemal zupełnie wykruszona.

1067. 1649. die 6. m. Februarii, Cracoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae statuit, cives Cracovienses etiam sub interregno nonnisi iurisdictioni magistratus civilis subiectos esse debere.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ioannes Casimirvs Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniehoviaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest vniuersis et singulis, quia licet augustissimae inaugurationis nostrae tempore solenni iureiurando et diplomate publice edito, omnium regni ordinum, singulorum etiam potestati nostrae regiae subiectorum hominum publica et priuata iura et priuilegia, a quibuscunque maioribus et praedecessoribus nostris gratiose concessa et indulta, seruaturos nos et rata firmaque habituros esse spoponderimus, ob eamque causam pondus et firmitatem inuiolabilem habeant, tamen cum spectabilis magistratus ciuitatis nostrae Cracouiae, huius inclyti regni primariae, suo totiusque communitatis eiusdem ciuitatis nomine nobis humiliter supplicaret, vt omnia eiusdem ciuitatis iura, priuilegia, literas, immunitates, decreta, libertates, praerogatiuas, ipsi a serenissimis antecessoribus nostris Poloniae regibus et alijs quibusuis maioribus nostris pro meritis ipsorum benigne concessas, insuper et consuetudines, quibus hactenus vsi sunt, specialibus literis nostris approbare, innouare, confirmare et ratificare ac in executionem deducere dignaremur, nos eidem supplicationi vti iustae benigne annuentes, omnia et singula praedictae ciuitatis nostrae Cracouiae iura, priuilegia, rescripta, literas, decreta, libertates, immunitates, praerogatiuas, a serenissimis piae memoriae regibus Poloniae, praedecessoribus et alijs quibusuis maioribus nostris, vtpote Boleslao, Vladislao ducibus, Casimiro Magno, Ludouico Loysz nuncupato, Vladislao Iagellone tritauo, Vladislao Iagellonide, Casimiro abauo, Ioanne Alberto, Alexandro, Sigismundo primo proauis, Sigismundo Augusto auo nostris, Henrico, Stephano ac serenissimo olim Sigismundo tertio parente et Vladislao quarto fratre germano nostris desideratissimis, alijsque omnibus regibus et reginis, principibus, ducibus, monarchis et gubernatoribus regni Poloniae et magni ducatus Lithuaniae, antecessoribus nostris necnon statibus, ordinibus et proceribus regni simul, coniunctim aut diuisim proconsulibus, consulibus, aduocatis, scabinis totique communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis uti iuste et legitime concessas, datas et emanatas, insuper et omnes laudabiles vsuque tentas et obseruatas ipsius consuetudines, nullis penitus exceptis aut exclusis, non secus atque (s) hic omnia et singula in genere et specie de verbo ad verbum in suo tenore et contextu descripta et exarata forent, approbanda, innouanda, confirmanda et ratificanda ac in executionem debitam deducenda esse duximus, prout quidem exnunc et defacto, non obstantibus etiam quibusuis priuilegijs et rescriptis nostris, si quae a quocunque in contrarium quorumuis priuilegiorum ciuitatis Cracouiae quandocunque fuerint obtenta, vti ipso facto nullis et irritis, ex innata clementia et benignitate nostra regia in omnibus eorum

punctis, clausulis, articulis, capitulis, tenoribus, paragraphis, ligamentis, contentis et conditionibus approbamus, innouamus, confirmamus et ratificamus atque ad debitam executionem, vt omnino deducantur, habere volumus: decernentes ea omnia et quodlibet illorum in genere et specie perpetui roboris et valoris vim et firmitatem habitura et habiturum perpetuo et in aeuum. Eo insuper confirmationi huic specialiter adiecto et apposito, quod cum ex proconsule et consulibus eiusdem ciuitatis nostrae Cracouiae suo ac totius communitatis dictae ciuitatis nomine grauiter coram nobis conquerentibus, intellexerimus, quod quidam iurium contemptores proxime praeteriti interregni tempore ciues nostros Cracouienses, omisso foro ipsorum competenti ciuili, tum et ipsum magistratum Cracouiensem ad iudicium capturale contra ipsorum iura et priuilegia euocare ausi sunt, iudiciumque illud capturale non attentis legitimis tam magistratus quam ciuium Cracouiensium exceptionibus et defensis, ipsos varijs processibus et decretis innodare et aggrauare praesumpsit, nos praeuidentes in futurum securitati ciuitatis nostrae Cracouiensis ipsisque iurium inuiolabili integritati, ne inposterum iurisdictiones confundantur, cauemus et statuimus in perpetuum, vt ciues nostri Cracouienses tam stante regno quam sub tempus interregnorum non alibi, quam coram magistratibus suis ciuilibus iuxta iura sua antiquissima respondeant; magistratus vero nonnisi regiae maiestatis decreta expectent. Nullus autem in posterum perpetuis temporibus tam magistratum quam ciues nostros Cracouienses tam stante quam vacante regno extra forum ipsorum supradescriptum euocare et iudicare audeat sub nullitate processuum et quorumuis iudicatorum ac paena euocationis quinquagentarum marcarum parti euocatae per euocantem irremissibiliter succumbenda. Caeterum cognouimus ex certis consiliarijs nostris tum et ipsis proconsule et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiae, quod Iudaei Casimirienses ad Cracouiam ponte magno, quo Casimiria Cracouiam itur, maximis sumptibus solius ciuitatis Cracouiae extructo et quotannis reparari solito, aequaliter cum ciuibus Cracouiensibus vtantur et in eiusmodi sumptibus ciuitatem minime iuuent, nos cupientes, vt sub felici regimine nostro in omnibus iusta aequitatis ratio seruetur, alterque alterius onera non portet, sed omnes, vnde commoda percipiunt communia, ibidem etiam onera ferant proportionalia, prouidentes insuper, ne ciuitas nostra Cracouiensis, quae innumerabilibus expensis tam in priuatas suas quam in publicas reipublicae necessitates semper est obnoxia, immodicis sumptibus sola eneruetur, ex eoque ad studia et obsequia sua, quae nobis et reipublicae vtiliter praestare solet, minus apta reddatur, statuimus praesentibus sic omnino habere volentes, vt Iudaei Casimirienses ad Cracouiam ad reparationem supradicti pontis vna cum ciuitate nostra Cracouiensi aequaliter concurrant et spectent, ad medietatemque sumptuum in eiusmodi reparationem tam erogatorum iam per ciuitatem, quam in futurum sequentibus annis et temporibus erogandorum, iuxta reiestra et liquidationem lonhaerorum ciuitatis nostrae Cracouiae refundendam in perpetuum teneantur et omnino sint adstricti. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datae Cracouiae in conuentu generali felicis coronationis nostrae die VI mensis Februarij, anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae

et Sueciae primo anno. — Ioannes Casimirus rex. — Albertus Kadzidłowskj secretarius reg. Maiestatis.

Dokument pargaminowy, opatrzony pieczęcią z czerwonego wosku, w puszce mosiężnej na sznurze z białego i pąsowego jedwabiu zawieszoną.

1068. 1649. die 17. m. Februarii, Cracoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratus civiles Cracoviensem, Stradomiensem, Casimiriensem et Clepardiensem certiores facit de legatis, quibus munus constituendorum hospitiorum publicorum demandatum est.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol Polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazoweckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie, a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Sławetnym y vcciwym burmistrzom, raycom, woytom, ławnikom y wszystkim vrzędom miast naszych Krakowa, Stradomia, Kazimierza, Kleparza y innych przyległych mieysc, wiernie nam miłym, łaskę naszę królewską. Sławetni y vccsciwi, wiernie nam mieli! Wszystkie sprawowania nasze chcąc zawsze w porządny wprowadzić skutek, za słuszną mamy, aby gospody we wszystkich miastach pod czas residencyey naszey dworu naszego nietrudnili, naznaczylismy tedy byli commissarzow do miasta Krakowa y innych iemu przyległych wielebnego xiędza Iana Vszynskiego scholastyka łuckiego, sekretarza i vrodzonego Ewarista Iana Bełzeckiego, pokojowego dworzanina naszego, aby odebrawszy od wielmożnych marszałkow koronnych regestra gospod na dwor nasz prywatny należących, przy vrzędach mieyskich onę zrewidowali y wydzielili na to, aby ani gosc v gospodarza więcey stanowiska y innych gmachow, niz mu commissia opisała, mogł się vpominać, ani gospodarz gosciowi mniey wazył się puszczać. Ktorą commissyą iż oni odprawili y do ksiąg mieyskich krakowskich podali, chcemy to miec po vrzędach y napominamy, aby tego przestrzegali, iakoby na tych gospodach, na ktore commissia zaszła, herby nasze same następuiących da Bog po nas krolow IchMci a nie czyie insze zawsze przybite były. Do tego aby zaden gospodarz vmnieyszac, odmieniac stanowiska w budynkach nie wazył się, sub poenis arbitrarijs pro tempore iudicio et fisco nostro adiudicandis, chybaby strzeż Boze trafunkowy iakowy przypadek miał zniesc, albo tez in melius gospodarz kamienice wymurowac. Ktoby zas tym punctom sprzeciwić się miał, taki w sądzie przed vrzędem (do ktorego iurisdictiey kamienica albo dom będzie nalezał), termino peremptorio odpowiedac powinien; co się ma sciągac y na tych, ktorzy gospodarzami albo naiemnikami v tych, ktorzy iurisdictią szlachecką albo xięzą będą się chcieli y kamienice swoie ab onere ciuili vwolniac, a w tey commissyey zadney słusznosci nie pokazali. A zeby sprawy takowe y delatora miewały, naznaczamy na to Hyacintha Broszka, wiertelnika przysięgłego miasta Krakowa, potym zas w ręce vrzędu miasta Krakowa dajemy. Dan w Krakowie dnia XVII miesiąca lutego roku Panskiego M D C XXIX (s), panowania naszego polskiego y szwedzkiego roku (s). — Ioannes Casimirus rex.

Acta Cons. Crac. 39, str. 490.
Rejestr gospód, o którym w powyższym liście królewskim jest mowa, oblatowany jest w tejże księdze radzieckiej na str. 412 i następnych.

1069. 1649. die 8. m. Iulii, Lublini.

Ioannes Casimirus rex Poloniae mandat, ne cuprum e regno evehatur.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudskie, inflantskie, smolenskie, czernichowskie, szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kazdęmu zosobna, komu to wiedzieć nalezy, a mianowicie administratorom y dozorcom na cłach, komorach y przykomorkach w panstwach naszych bedacym, także ich succollectorom y pisarzom, Wiern. nam miłym, łaskę naszę krolewską. Wiernie nam milj! Wiekszy co raz niedostatek miedzi w panstwach naszych przyczyną był swietey pamięci krolowi IeMci panu bratu naszemu, że zlecił był wielmoznęmu niegdy Stanisławowi Lubomirskięmu woiewodzie krakowskiemu, aby miedzi nikomu do Gdanska spusczać niepozwalał y wszelakim sposobem tego zabraniał. Co y my vpatruiąc y nie chcąc, aby rzeczpospolita z tak potrzebnego kruszczu in aliquem casum necessitatis ogołocona była, zlecilizmy takze y zlecąmy wielmożnęmu Ierzemu z Teczyna Ossolinskięmu, kanclerzowi wielkięmu koronnęmu, aby takze pilne miał o tym staranie, iakoby pod zadnym pretextem miedz z korony na doł nie była prowadzona. Czego zabraniać moc wszelaką temuz wielmoznęmu kanclerzowi wielkięmu koronnęmu dalizmy y daiemy tym pisaniem naszym. Napominamy przeto Wiern. WW. y to po nich mieć chcemy, abyście Wiern. WW. gdziebykolwiek takowa miedz znaydowała sie y prowadzoną była, onę wszędzie hamowali y zabierali. Na co dla lepszey wiary ręką sie własną podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć roskazalizmy. Dan w Lublinie dnia VIII miesiąca lipca roku Panskiego M DC XL IX, panowania naszego polskiego i szwedzkiego II roku. — Ioannes Casimirus rex. — Thomas Vieysky regiae Maiestatis secretarius mpp.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1070. 1649. die 18. m. Octobris, in Łyskowice.

Ioannes Casimirus rex Poloniae notum facit, facultates civium Cracoviensium a stationibus contributionibusque militaribus liberas esse.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniehowskie y szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobecz y kazdemu zossobna, komu to wiedziec nalezy, a mianowicie pułkownikom, obersterom,

obersterlentenantom, rotmistrzom, kapitanom, porucznikom y inszym officierom, takze ich namiestnikom y wszystkiemu rycerstwu tak jeznemu iako y pieszemu woyska naszego polskiego y cudzoziemskiego narodu, na vsługę naszę y rzeczypospolitey teras y napotym zaciągnionemu, wiadomo czynięmy. Aczkolwiek prawem pospolitym y constitutiami koronnemi pod winami ostremi zabronione są stanowiska zołnierskie w dobrach ziemskich y żywnosci z nich zaciągania, że iednak odniesiono nam iest imieniem slachetnych burmistrza y rady tudziesz wszystkiego pospolstwa miasta naszego stołecznego Krakowa, isz mimo ten zakaz prawa pospolitego w dobrach miesczan naszych krakowskich dziedzicznych ziemskich, ktore oni podług praw y przywileiow miasta Krakowa od naiasnieyszych antecessorow naszych iure nobilium nadanych y od nas potwierdzonych, zdawna trzymaią, niektorzy z ludzi zołnierskich z przechodzących companii w słuzbie rzeczypospolitey będących, temi czasy vpornie stanowiska y contributiey zołnierskich napieraią się y przeciw prawu pospolitemu miec chcą, przetosz aby y teras exnunc y napotym ktokolwiek z ludzi polskiego y cudzoziemskiego narodu, w słuzbie rzeczypospolitey będących y na vsługę naszę zaciągnionych, niewiadomością prawa koronnego nie zasłaniaiąc się ani iakimiszkolwiek assignatiami przeciw temusz prawu wydanemi, ktore exnunc cassuiemy y annihiluiemy, niezasczyczaiąc, w dobrach takowych przes prawo pospolite vwolnionych, zadnych noclegow ani stanowisk sobie zakładać y odprawować a pogotowiu zywnosci z nich niiakim sposobem zaciągać nie ważył się, pod winami w prawie pospolitym opisanymi y surowoscią artykułow woyskowych ninieyszym listem naszym serio roskazuiemy y zabraniamy y dobra takowe iako prawem koronnym od wszelakich y podobnych cięzarow vwolnione, przy teyze ich praerogatywie, swobodzie y wolnosci od kazdego zachowane mieć chcemy. Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisalizmy się y pieczęć naszę przycisnąc roskazalizmy. Dan w Łyskowicach dnia XVIII miesiąca października, roku Panskiego MDCXLIX, panowania naszego polskiego i szwedzkiego II. — Ian Kazimierz król.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1071. 1649. die 21. m. Octobris, in Kozłów.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne cives Cracovienses ad exactionem quandam mediae ollae vini, vicepalatino Cracoviensi solvendam, adigant.

Ioannes Casimirus Dej gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et fideliter nobis dilecti! Expositum est nobis nomine honoratae communitatis ciuitatis nostrae Cracouiensis, eam non ita a multo tempore persuasione Fidelitatum vestra-

rum eo adductam esse, ut certam exactionem mediarum ollarum vini a quolibet vase vicepalatino intuitu taxae eiusdem vini cum summo grauamine et praeiudicio suo concedere sit coacta, supplicatumque est nobis eiusdem communitatis nomine, ut illi hac in parte gratia nostra regia subuenire dignaremur. Cui supplicationi uti iustae et aequitati consentaneae nos benigne annuentes, eoque attento, quod ea ipsa exactio ciuibus nostris imposita, nullo iure scripto nitatur et in maximum grauamen ac praeiudicium ipsorum vergat, praesertim hac iniquissima temporum conditione ac victus quaerendi difficultate, idcirco Fidelitatibus vestris mandamus, ne in futurum ciues nostros ad hanc insolitam et nimirum aggrauabilem exactionem, quam nos hisce praesentibus nostris irritam declaramus et annihilamus, adigere eamue ullo modo admittere praesumant, imo eosdem ab eadem exactione tueantur et in quantum aliquid pro officio vicepalatini in contrarium attentatum fuerit, ad nos quam primum deferant ac nihilominus ciues nostros interim in libertate a soluenda eiusmodi exactione manu teneant, ne ex aliena causa suum faciant et poenas arbitrario (s) nostro casu contrauentionis erogandas, incurrant. Pro gratia nostra. Datum in Kozłow die XXI mensis Octobris, anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae primo, Sueciae vero 2do. Ioannes Casimirus rex. — Albertus Kadzidłowski secretarius S. R. Mtis.

Acta Consul. Crac. 39, str. 694,

1072. 1650. die 9. m. Februarii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae, inter instigatorem regni et cives Cracovienses de tributo coronario litem dirimit.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernichouiaeque necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, citatos fuisse ad nos et iudicium nostrum assessoriale literis citationis nostrae spectabiles et honoratos proconsulem, consules, aduocatum, scabinos totamque communitatem ciuitatis nostrae Cracouiensis, ad instantiam instigatoris nostri ex delatione nobilis Matthiae Szepkowki (s) actoris ideo, quia ipsi non ueriti paenas legum, pecuniam coronationis nostrae nec non et antecessorum nostrorum nobis debitam, solui prouenientem, nescitur qua temeritate sua retinuerunt, neque eandem in thesaurum nostrum intulerunt, neque existentes requisiti, inferre uolunt. Quo suo facto prouentus nostros diminuentes, in poenas in statuto descriptas incurrerunt. Ad quas super ipsis bonisque eorum omnibus ob non persolutionem realem decernendas, citati sunt: citatione ipsa de praemissis latiore. Quo in termino ex eadem citatione cadente, cum partes supranominatae actorea per nobilem Albertum Cieszicki, citata uero uidelicet magistratu et communitate Cracouiensi per nobilem Andream Wyszynski, plenipotentes suos coram nobis et iudicio assessorum nostrorum Varsauiae sabbatho in crastino festi sanctae

Agnetis virginis et martyris anno praesenti comparerent et secum iudicialiter disceptarent, iudicium assessorum nostrorum causam eandem cum toto illius effectu ad nos et iudicia relationum nostrarum propriarum remiserat, alias prout citatio originalis et remissa iudicij assessorialis de praemissis fusius in se disponunt et obloquuntur. In termino itaque hodierno ex eadem remissa ad praesens legitime prouenienti et hucusque continuato, partibus supranominatis, actorea nempe instigatore regni eiusque delatore nobili Matthia Szepkowski per nobilem Albertum Cieszicky plenipotentem suum coram nobis et iudicijs relationum nostrarum propriarum comparente eumque terminum attentante, citata videlicet magistratu et communitate Cracouiensibus uoce ministerialis terrestris regni generalis, nobilis Gaspari Gałkowki (s) ter et ultra solitam iuris formam quater ad nos et iudicia relationum nostrarum propriarum acclamatis, non tamen per se nec per suum quempiam legitimum plenipotentem comparentibus, nos cum consiliarijs lateri nostro assidentibus, audita ministerialis praefati relatione de acclamatione citatae partis facta, in contumatiam illius, ad legitimam uero et iuridicam actoris delatorisque nostrorum instantiam et affectationem, citatos eosdem in lucro causae praesentis condemnandos esse duximus, prout quidem condemnamus, et in vim lucri taliter super ipsis obtenti, quatenus ijdem citati, videlicet magistratus et tota communitas ciuitatis nostrae Cracouiensis pecuniam memoratam in citatione expressam, tam uidelicet felicis coronationis nostrae, quam et serenissimi diuae memoriae fratris nostri charissimi, delatorem memoratum legitime concernentem, per se nulliter et indebite retentam, eidem actori seu delatori memorato realiter et in effectu, totaliter et plenarie coram officio castrensi capitaneali Cracouiensi, ad quod partes in termino, dum pars partem ad id legitime adcitauerit peremptorie, remittimus, in spatio duarum septimanarum, a die iudicialiter oblati praescripti decreti nostri computandarum, persoluant et numerent, idque sub poena perpetuae bannitionis, quam casu huic decreto nostro contrauentionis eidemque non satisfactionis, uidelicet pecuniae suprascriptae pro tempore supraassignato non persolutionis, super ijsdem citatis exnunc decernimus et ad eandem publicandam nobilem Gasparum Gałkowski ministerialem regni generalem addimus et deputamus, atque pro executione ad id officium castrense capitaneale Cracouiense partes easdem peremptorie remittimus, iniungimus et mandamus. Damna insuper et litis expensas per eundem actorem perpessa et erogatas, simplici illius assertione eidem actori adiudicamus ad eorumque realem persolutionem absque alia quauis liquidatione, moderatione uel iuramento faciendo citatos eosdem teneri et omnino adstrictos esse debere declaramus, praesentis decreti nostri uigore. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni est appensum. Datum Varsauiae feria quarta ipso die festi sanctae Apoloniae virginis et martyris, anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo, regnorum nostrorum Poloniae et Suetiae secundo anno. — Georgius Ossolinsky cancellarius r. supr. — Relatio illustrissimi domini Georgij a Tenczyn Ossolinki (s) supremi regni cancellarij, Lublinensis, Lubomlensis, Lubaczouiensis, Brodnicensis, Bohuslauiensis, Adzelensis, Recensisque capitanei. — Philippus Huttinus s. r. M. secretarius et notarius.

Dokument papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta wielka pieczęć koronna.

1073. 1650. die 22. m. Februarii, Cracoviae.

Publicatio literarum universalium de vectigale »donativum« dicto.

Actum feria tertia ante festum s. Matthiae apostoli proxima.

Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Ioannes Gawronek, ministerialis regni generalis et bedellus officij advocatialis Cracouiensis iuratus, in vim fidelis relationis suae recognouit, se die hesterna iussu spectabilis magistratus Cracouiensis in quatuor fori partibus coram populo ad se per clangorem tubae conuocato, publicationem infrascriptam clara et sonora voce fecisse tenore sequenti:

Panowie raczcie WMc wiedziec, iz iest vniwersał IMpana podskarbiego koronnego, aby miasto Krakow albo raczey ludzie kupieccy w nim mieszkaiący, summę dziesięc tysięcy donatiwy na blisko przeszłym seymie vchwaloney, pro die prima Martij nieomieszkanie oddali; a kupcy się rozumieią Korsuni y cudzoziemcy, Włoszy, Francuzowie, Ormianie, Persowie, Grecy, Turcy, Szoci y inszy kupieccy ludzie zbozem handluiący, kleynotami, złotem, srebrem, bławatami, suknami, płotnami, muchaierami, anszkotami, miedzią, mosiądzem, żelazem, korzeniem, futrami, wszelkim winem y likworami, bydłem, konmi, skorami, łoiami y wszystkiemi innemi towarami lubo domowemi lubo cudzoziemskiemj, a to sub poena peculatus, ktora będzie skazana na przyszłey commissyey Lubelskiey. A tak abyscie to WM. wiedzieli y na ratusz tak iako WM. vrząd liquidowac będzie, znosili. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 39, str. 761.

1074. 1650. die 10. m. Martii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut collegas quosdam ipsorum ad vectigal »donativum« dictum, adigant.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles, famati, fideliter nobis dilecti! Relatum est nobis per certos consiliarios nostros, nonnullos ex spectabili magistratu Fidelitatum vestrarum reperiri, qui licet varia mercimonia exerceant et non modicam exinde vtilitatem percipiant, attamen donatiuum in proxime praeteritis generalibus regni comitijs Varsauiensibus, nemine penitus excepto, laudatum, ad thesaurum regni pendere renuunt atque omnimode subterfugiunt; quo facto thesaurus regni nostri summum referret detrimentum, atque conciues et eiusdem ciui-

tatis incolae graue praeiudicium paterentur. Quamobrem nos inhęrentes legum publicarum praescripto, Fid. vestris serio mandamus, omnino id habere volentes, vt non obstantibus quibusuis priuilegijs et immunitatibus, per nos et serenissimos antecessores nostros antehac quouis modo concessis, in tam ardua necessitate, semotis quibusuis excusationibus, eosdem collegas Fid. vestrarum mercatores ad donatiuum praefatum pro rata parte sua contribuendum adigant et compellant, illudque ad thesaurum nostrum inferant, omninoque curent, vt lauda et constitutiones nostrae suum sorciant effectum. Secus Fid. vestrae pro gratia nostra officiorumque suorum debito non facturae. Datum Varsoviae die X Martij, anno Domini MDCL, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae II°. — Ioannes Casimirus rex. — Ioannes Vieysky reg. Mtis secretarius mpp.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1075. 1650. die 13. m. Iunii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus nuntiat, se custodiam urbis capitaneo Cracoviensi demandasse.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Nie bez żalu naszego wyrozumielismy o buncie przez ludzi swowolnych w Krakowie wznieconym, o czym napisalismy do wielebnego w Bogu xiędza biskupa krakowskiego, aby dalszym takim buntom zabiegał, miasta zas securitatem zlecilismy wielmoznemu marszałkowi wielkiemu koronnemu, staroście naszęmu krakowskiemu, aby z powinności swoiey takimi iako przedtym starostowie krakowscy spossobami pokoy zatrzymywał. Zyczęmy zatym Wier. WW. dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XIII° miesiąca czerwca anno Domini MDCL., regnorum nostrorum Poloniae secundo, Sueciae vero tertio anno. — ICasimirus rex.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1076. 1650. die 13. m. Iunii, Varsoviae.

Literarum proxime praecedentium aliud argumentum.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique ciuitati nostrae regiae Cracouiensis (s), fideliter nobis dilectis. — Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samo-

gitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandallorumque haereditarius rex. Spectabiles, famati, fideliter nobis dilecti! Przyimuięmy mile od Wier. WW. tę ostroznosc, ktoreyscie zazyli in sedando tumultu, swiezo przez pewnych swawolnikow excitato, o czym dostateczną wzięlismy sprawę od vrodzonego Philipa Huttiniego, sekretarza y pisarza naszego dekretowego. Nię omięszkalismy tez zaraz pisac tak do wielebnego x. biskupa krakowskiego, iako do wielmoznego marszałka wielkiego koronnego, aby Wier. WW. assistentiam praeberent, iakoby w podobne niebespieczenstwo miasto to stołeczne nie przychodziło, ktorego iako ozdob pomnozenia, tak y pokoiu chcęmy zawsze przestrzegać. Łaskę zatym naszę krolewską Wier. WW. ofiaruięmy. Datum Varsauiae die XIII mensis Iunij, anno Domini MDCL, regnorum nostrorum Poloniae II, Sueciae vero III anno. — ICasimirus rex.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1077. 1650. die 20. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de vectigale cervisiario instituendo.

Feria secunda infra octauas sacratissimi Corporis Cristi. — Spectabiles dd. Franciscus Cyrus proconsul, Stanislaus Conrad, Adamus Nagoth, Christophorus Schedel, Andreas Węgrzynowicz, Raphael Delpace, Iacobus Celesta, Ioannes Formankowicz, Franciscus Rolinski m. d. Andreas Cieski, Georgius Pipąn, Sigismundus Hipolit, Andreas Cieniowic, Iacobus Borkowski, consules Cracouienses, in negotijs reipublicae per schaedulas conuocati et in praetorio Cracouiensi legitime congregati existentes, permoti crebra instantia dd. lonherorum ciuitatis huius, rem angustam aerarij ciuilis hac inquietate temporum notabiliter exhausti tenuisque ipsius prouentus deferentum simulque conquaerentum, quod non solum propter maenium, turrium, portarum aliorumque aedificiorum publicorum, partim iam collapsorum, partim ruinam minantium, tum et stratarum, viarum reparatione sumptu et impensis necessarijs distribuantur, verum etiam census hospitalium retenti summam ingentem efficientes, merces operariorum, salaria familiae debita a multo tempore solutione frustrentur, quodque summopere dolendum, iura et priuilegia ciuitatis ob eiusmodi defectum extremum aerarij, grandem iacturam pati cogantur, matura deliberatione praehabita succursum ire eidem aerario constituerunt modo infrasequenti, videlicet supplicandum esse feruentissime s. regiae maiestati, domino clementissimo, vt pro sua regia munificentia et paterna in ciuitatem suam regni metropolim propensione, de reditibus infrascriptis prouidere, et vt a singulis vasis vulgo actualibus cereuisiae tabernatores Cracouienses grossos sex per emptores pendendos et soluendos ad aerarium ciuitatis inferant, soluatur, et vt a Iudaeis intuitu pontis ad Casimiriam siti, ciuitati nimium onerosi et dispendiosi, toties, quoties illum pertransierint, solidus vnus exigi possit, clementissime concedere dignetur, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 121.

1078. 1650. die 23. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de altero syndico civili instituendo.

Sabbatho in vigilia festi s. Iacobi apostoli. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium conuocati et vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, considerantes, quod frequentes d. syndici in causis ciuitatis huius Varsauiam expeditiones magnis sumptibus peragantur et multocies vano conatu suo d. syndicus vel ob limitationes judiciorum vel ob tardam incidentiam ex regestro causarum ciuitatis huius redire Cracouiam cogatur, ideo obuiam ire cupientes ijsdem expensis inhaerendoque conclusionibus suis prioribus et honoratae communitatis, expedire ciuitati, vt alter syndicus in locum spectabilis Borkowski, qui causas et negotia ciuitatis huius in curia S. R. M. tractet et ijsdem inuigilet, ex salario quadringentorum flor. Pol. quantocicius constituatur et eligatur, concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Z księgi rękopismiennej: Conclusiones splis Magistratus etc.

1079. 1650. die 4. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis a syndico postcuriali observandis.

Feria quinta post festum s. Petri in vinculis proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, quemadmodum proxime praeterita conclusione die uidelicet 23 Iulij anni huius facta, et per honoratam communitatem approbata, expedire ciuitati, ut syndicus postcurialis eligatur, concluserunt conclusione eadem de praemissis lature (?), ita eandem conclusionem in effectum deducere uolentes, prius de postcuriali syndico, qui uidelicet an antiquus syndicus an nouiter eligendus sit in syndicum postcurialem creandus, consultandum et determinandum esse proposuerunt. Cumque trutinarent d. Adami Częskowic syndici antiquioris in curia S. R. M. conuersationem atque in expediendis S. R. M rescriptis, mandatis et alijs vniuersalibus expeditionibus dexteritatem, facile in eam sententiam iuerunt, ut eum in postcurialem syndicum eligerent, uti quidem elegerunt per praesentes, cum infrascriptis conditionibus, quas ipse beniuole et libenter in se suscepit:

§ 1. Quod in nulla officia uel obsequia quarumuis personarum, quae ipsi impedimento ad expeditiones ciuitatis forent, sese ingeret, sed solis negotijs ciuitatis huius vacabit.

§ 2. Aduigilabit, ne jura, priuilegia, inmunitates, libertates huius ciuitatis aliquid damni patiantur, quinimo ad deffensionem eorum omnes conatus suos et omnes uires ingenii sui intendet, atque ad id etiam operam quantum uiderit necessariam, adhibebit.

§ 3. Causas et actiones generaliter omnes, jura, libertates et praerogatiuas ciuitatis istius afficientes promouebit, idque quam minimo sumptus dispendio; in grauioribus uero causis utetur cum scitu magistratus huius promotore. Ratione quarum quidem causarum ciuitatis huius curiam S. R. M. sequi debebit, si eaedem causae ad aduentum Varsauiam S. R. M. non fuerint suspensae vel limitatae.

§ 4. Singulis septimanis de rebus et negotijs postcurialibus nec non de alijs, si quae digna scitu fuerint, magistratui significabit.

§ 5. Mandata, rescripta, priuilegia, plebiscita ciuitatis huius et generaliter expeditiones omnes sibi a magistratu commissas, cum omni possibilitate minimi dispendii a S. R. M. obtinere procurabit.

§ 6. Comitijs generalibus, ubicunque ea peragentur, adesse atque in ijs una cum dominis nuncijs nostris oneribus, si quae ciuitati impenderint, obuiam ire studebit.

§ 7. Vt breuibus omnia complectantur, quidquid illi a magistratu commissum fuerit, et quidquid in rem ciuitatis cedere uiderit, id totum bona fide procurare et expedire contendet, vt boni syndici nomen sibi conciliare possit.

Racione quorum quidem praemissorum omnium per praefatum syndicum postcurialem praestandorum, licet quidem magistratus cum honoratis 40 viris conclusione priori eidem syndico quadringentos florenos Polonicales salarij nomine constituerit, tamen promptiorem eum et alacriorem ad omnia ciuitatis huius obsequia efficere cupiens, ipsi salarium auxit, atque sexcentos florenos Polonicales ipsi annuatim (quod et honorata communitas approbauit) pendendos constituit. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Z księgi rękopiśmiennej in folio zatytułowanej Conclusiones splis Magistratus et Honoratorum Quadraginta Virorum Cracouien. ab Anno 1649 incipiunt.

1080. 1650. die 31. m. Augusti, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de ordine publico conservando.

Actum feria quarta post festum s. Bartholomaei apostoli. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronek, officij aduocatialis Cracouiensis bedellus, in vim fidelis suae relationis recognouit et attestatus, se ex mandato officij consularis Cracouiensis die hodierna coram populo per tubicinem conuocato, infrasequentia publicasse et ad notitiam hominum deduxisse, prout in copia parata porrexit.

Panowie raczcie WM. wiedziec, iz vrząd mieyski krakowski rozkazuie, aby zaden z mieszczan niewazył się chowac w miescie wieprzow, bydla. Item nie wazył się v rząpiow prać chust. Item szuflowac błota podczas deszcza, gdyz się futryny zatykaią. Item w targowe dni aby zadna przekupka ani przekupien nieważyli się na targu zadney rzeczy kupowac, poki chorągiewki niezłozą. Item aby kazdy przed swym domem błota wywozic dawał.

Item aby grania, tancow y pijanstwa w nocy w domach szynkownych niebyły dalej dwudziestey czwartey godziny, a to pod czternastą grzywien vrzędowi o każdą rzecz wzwyz pomienioną, któreyby się kto sprzeciwic chciał popadłych. Item aby zaden loznych ludzi takze podeyrzanych białychgłow niewazył się w domu swym chować ani im mieszkania naymowac pod winą vrzędową y pod wyswieceniem z miasta, ktora się tak na gospodarze iako y nałozne podeyrzane białegłowy rozciągac się będzie.

Acta Cons. Crac. 39, str. 913.

1081. 1650. die 17. m. Novembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratum Cracoviensem monet, ut tumultus contra Iudaeos exortos, comprimere studeat.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litthewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmuydzkie, inflanckie, smolenskie y czernihowskie a szwedzki, godzki, wandalski dziedziczny krol. Sławetnym burmistrzom, raycom y wszystkiemu vrzędowi mieyskiemu krakowskiemu, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Sławetni, wiernie nam mili! Nie bez podziwienia nas to dochodzi, jakoby Wier. W. ktorym ex officijs publicam securitatem przestrzegać, y gdyby się iaka violentia albo tumult pokazał, on sedare y vspakaiać nalezałoby, przeciwnym sposobem na takowe violentie, a mianowicie, gdy się zydom w miescie od swawolnych ludzi dzieią, Wier. W. przez spary na to patrzaią y nieiako tą swoią conniuentią swey woley do większey licentiey pobudkę dawacie. Co iako my indignabundi przyimuięmy, tak gdyby się na Wier. W. co pokazało, karać takowy postempek będziemy. Teraz surowo W. W. przykazuiąc, abyscie podobnym zabiegali violentiom y spolną z vrzedem grodzkim radą około tego chodzili, aby ta swawolna licentia mogła bydz poskromiona, gdyzby inaczey w pewnym o porozumieniu się z tą swawolą zostawalibyscie Wier. W. podeyrzeniu. Vczynicie to Wier. W. y z powinnosci vrzędow swoich y dla łaski naszey. Dan w Warszawie dnia XVII miesiąca Nouembra roku Panskiego MDCL, panowania krolestw naszych polskiego III°, szwedzkiego IV° roku. — Ian Kazimierz krol. — Albertus Goraiski praep. aul. sce. r. Mtis.

Dokument papierowy, poniżej tekstu wyciśnięta wielka pieczęć koronna.

1082. 1651. die 3. m. Ianuarii, Varsoviae.

Nicolaus Potocki supremus dux exercituum regni, militibus mandat, ne in bonis civium Cracoviensium stativas sibi quaerant.

Mikołay z Potoka Potocki kastellan krakowski, hetman wielki koronny, y barski, ostroski, wiżyński etc. etc. starosta. Wszem wobecz y każdemu

z osobna, komu to wiedzieć należy, a mianowicie vrodzonym pułkownikom, obersterom, rotmistrzom, kapitanom y inszym officierom, także ich namiestnikom y wszytkiemu towarzystwu ludzi żołnierskich polskiego y cudzoziemskiego narodu, na vsługę rzeczypospolitey teraz y napotym zaciągnionych, wiadomo czynię. Aczkolwiek prawem pospolitym y constytutiami koronnemi pod winami ostremi zabronione są stanowiska żołnierskie w dobrach ziemskich y żywności z nich zaciągania, że iednak odniesiono imieniem szlachetnych panow burmistrza y rady y wszytkiego pospolstwa miasta stołecznego Krakowa, że mimo ten zakaz prawa pospolitego w Dąbiu wsi mieyskiey, na gruncie mieyskim zasadzoney, y po przedmiesciach krakowskich y w dobrach mieszcząn krakowskich dziedzicznych ziemskich, ktore oni podług prawa y przywilegiow miasta Krakowa od krolow Ich Mości zdawna nadanych *iure nobilium* trzymaią, niektorzy z ludzi żołnierskich z przechodzących companiy w służbie rzeczypospolitey będących, temi czasy vpornie stanowiska y contrybutiey żołnierskich vpominaią się, y przeciw prawu mieć chcą, przetoż aby y teraz *exnunc* i na potym ktokolwiek z ludzi polskiego y cudzoziemskiego narodu, w służbie rzeczypospolitey bedących, y na vsługę iey zaciągnionych, niewiadomością nie zasłaniaiąc się ani iakiemikolwiek assignatiami przeciw temuż prawu wydanymi niezaszczycaiąc się, w dobrach takowych y przez prawo vwolnionych pospolite, żadnych noclegow y stanowisk sobie zakładać y odprawować a pogotowiu żywności z nich niiakim sposobem zaciągać się nieważył, pod winami w prawie pospolitym opisanymi y surowością artykułow woyskowych, ninieyszym listem moim serio zakazuie y zabraniam, y dobra takowe iako prawem koronnym od wszelakich y podobnych ciężarów uwolnione, przy teyże ich praerogatywie, swobodzie y wolnosci od każdego zachowane mieć chcę. Na co dla lepszey wiary ręką moią podpisałem się y pieczęć przyłożyć kazałem. Dan w Warszawie dnia trzeciego miesiąca stycznia, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego pięćdziesiątego pierwszego. — Mikołay Potocki.

Kodeks Zaleskiego, karta 234, stronica odwrotna.

1083. 1651. die 10. m. Ianuarii, Varsoviae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae literae universales de subsidio a mercatoribus Anglis et Scotis regi Angliae solvendo.

Ian Kazimierz z Bozey łáski krol polski, wielkie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mázowieckie, zmudzkie, inflantskie, smoleńskie, czerniechowskie, á szwedzki, gotski, wándálski dźiedźiczny krol. Wszem wobec y kazdemu zosobná, komu to wiedzieć należy, a miánowićie wielebnym, wielmoznym y vrodzonym, tákże vrzędom mieyskim w dobrách tak naszych krolewskich iáko duchownych y swieckich będącym, vprzeymie y wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Vprzeymie, wiernie nam mili! Iakośmy zawdzięczaiąc chęci dziádá krolá I. M. angielskiego rzeczypospolitey pod czas gwałtowney potrzeby iey za nastąpieniem cesárza tureckiego na panstwa nasze, oświad-

czone, ze wszytkimi Stanami koronnymi ná blisko przeszłym seymie zgromádzonymi, zgodnie postanowili, aby mu nádanie przyzwoitego *subsidium* w tym, ktore od niezbożnych przećiwko panu swemu poddánych stráćiwszy rodzicá swego świeżo poniosł, vtrapieniu, kupcy wszyscy narodu angielskiego y szockiego y potomkowie w Koronie y w. x. l. z pomienionych narodow *descendentes* y w prowincyach do państw nászych należących, znáyduiący się, zadnymi prawy *ciuitatum*, seruitoratámi, libertátiami ani żadnymi *penitus* praerogatiwámi y tytułámi, tak w miástách naszych krolewskich iako duchownych y swieckich od káżdego stá złotych substántiey swoiey po dziesiąći złotych naydaley w niedziel ośm, to iest *pro die decima tertia Martij* wydali, a to *praeuio corporali iuramento* sami gospodarze kupcy przez swoie osoby, wdowy záś przez się y faktory swoie, iako správviedliwie substáncye swoie ruchome y nieruchome, to iest domy, folwárki, towary tak przy sobie iako y w rożnych hándlách, kreditach, sprzęty domowe, pieniądze y inne tym podobne, *quocunque alio nomine* nazywaiące się dobrá, ktore *a die quinta Decembris ad diem decimam tertiam Martij* mieli y máią, liquidowáli y nic *in fraudem* constitucyey seymu blisko przeszłego y pobożney I. K. M. y rzeczypospolitey intencyey nie derogowali y nie vtáili: tak teraz pomienioną constitucyą cále do executiey przywodząc, y wątpliwośćiom wszelakim, ktoreby mogły executią iey nienaleznie przez tych, coby się radzi pod praetextem przyiętego lubo swieżo lubo dawno práwa mieyskiego y otrzymaniem seruitoratow, ktore dla vchronienia się donátyw kupieckich ráczey niż dla służby nászey otrzymywáć zwykli, wymknęli, trudnić záwczasu zabiegáiąc, declaruiemy w tym wolą naszę y rzeczypospolitey, że przećiwko tey constituciey żaden z kupcow pomienionych narodow lubo prawem y iurisdictią mieyską, lubo seruitoratámi naszymi, lubo *libertatione per constitutionem et priuilegia nostra*, lubo iakimi inszymi praerogatiwami od nas y naiáśnieyszych przodkow nászych nádánemi, w płaceniu tego subsidium szczycić się nie ma áni może być (ponieważ też *eo respectu* od wszytkich podatkow procz ceł naszych y rzeczypospolitey są *exempti)* od tego ćiężaru, za powszechną zgodą Stanow koronnych włożonego, vwolniony, ale owszem kazdy, ktorykolwiek się angielskiego y szockiego narodu w miastach y miasteczkach y wśiach naszych, także pp. duchownych y swieckich znáydować będzie, cale tey constitutiey podlegać powinien. Sposob záś w oddawaniu tego subsidium taki ma być zachowany, aby Szoći y Angielczycy w miastách nászych królewskich przed vrzędem mieyskim liquidatią substantiey swoiey czynili, á po wykonániu iurámentu pieniądze według taxy do rąk tegoż vrzędu mieyskiego oddawali; ci zaś, którzy w miástach pp. duchownych y swieckich mieszkáią, tákże też *praeuio iuramento* do rąk pp. swoich oddawáć będą, a pp. ich iako y vrzędy mieyskie do rąk wielmoznych podskárbich naszych *pro die 13 Martij* iako się wyżey námieniło, wybráne pieniądze *sine adcitatione sub paena peculatus et processu fisci* wnosić będą. Nápominamy tedy Vprz. y Wiern. WW. koniecznie mieć chcąc, ábyście nieochraniaiąc w tey mierze nikogo, y controuersiy zadnych przeciwko wyraźney constitutiey y tey declaratiey naszey nieprzypuszczáiąc y nieprzyimuiąc, constitutią pomienioną we wszytkich contentach do executiey nieodwłocznie przywodzili. Vpewniamy przy tym wszytkich contrauenientes tey vchwale

seymowey, że bez wszelkiey commiseratiey *poena confiscationis bonorum* y wydawániem záraz ná dobrá ich kadukow karáni będą; celnicy zaś y pisarże ná komorach wszytkich residuiący, przestrzegać tego będą, aby żaden narodu szockiego y angielskiego z towárami y dobrami swymi *extra regnum* vchodząc, płácenia tego subsidium nie zbraniał się, ażby zapłacił abo cautią skuteczną po sobie stawił. A gdzieby kto vpornie płacić nie chciał, przekonany, że to *malitiose* vczynił, ma bydz árestowany ze wszytkim y wielmożnym podskarbim naszym donieśiony. O co *forum* miastom naszym zá dworem, pp. duchownych zaś y swieckich w trybunale radomskim, tákże też *sine adcitatione* naznaczamy. Inaczey nie czyniąc dla łáski naszey y z powinnośći swoiey. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć kazalismy. Dan w Warszawie dnia 10 mieśiąca stycznia roku Pańskiego M. DC. pięcdzieśiątego pierwszego, panowania naszego polskiego II, szwedzkiego III roku. — Ian Kazimierz krol. — Ian Vszynski sekr. I. K. M.

Druk spółczesny, niepoświadczony.

1084. 1651. die 25. m. Ianuarii, Varsoviae.

Literarum universalium proxime praecedentium aliud argumentum.

Ian Kazimierz z bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie y szwedski, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wszem w obecz y kazdemu z osobna, naywielebnieyszym, wielebnym, wielmoznym, vrodzonym, slachetnym dzierzawcom y ich namiestnikom miast, miasteczek, wsi naszych, duchownych y swieckich, takze pomienionych miasteczek burmistrzom, raycom, woytom y innym wszytkim, komu na tym nalezec będzie, wiadomo czyniemy. Do wykonania przywodząc blisko przeszłego seymu constitutią ratione subsidii krolowi Iego Mci angielskiemu, w takiey się potrzebie nayduiącemu, za zgodą wszech stanow postanowioney, poruczylizmy vrodzonemu Henrykowi Dziossowi, pisarzowi skarbowemu koronnemu, ktorego nąm vmieiętnosc y biegłosc w sprawach dobrze zostawa zalecona, aby wszędzie, gdzie się tylko ludzie narodu szockiego albo angielskiego nayduią w Koronie y prowinciach do niey należących, ziechał y przysięgę przy vrzędach do tego należących, kazdego, nikomu niefolguiąc, od pomienionych narodow ludzi pod takową rothą wysłuchał: isz nie ma woli ani intentiey namnieyszey namnieyszego pieniądza substantiey swoiey, tak ruchomey, iako y nieruchomey, w gotowiznie iako tesz w towarach, tak na długach iako y w rękach swoich zostaiącey vtaic, ale tak, iako się w sobie znayduie, onę szczerze y bez naymnieyszego vszczerbku liquiduie, isz nic a nic z niey iakimkolwiek przekaskiem ani darowizną na oszukanie pomienioney iakieykolwiek osobie lubo tesz mieyscom pobożnym iakim nie viął ani vmnieyszył. Po które wykonaniu przysięgi, tak iako pomieniona chce miec constitutia, dziesiątą częsc substantiey swoich wniesc będzie kazdy z pomienionych szotow y angiel-

czykow powinien, a to *sub poena peculatus*, tąż constitutią wyrazoney. Co do wiadomosci wzwysz pomienionych iakichkolwiek dostoienstw przywodząc, list ten ręką naszą podpisuiemy y pieczecią koronną zapieczętowac roskazuiemy. Dąn w Warszawie dnia XXV miesiąca stycznia roku panskiego M. D. CLI, panowania naszego polskiego y szwedzkiego III roku. — Iąn Kazmierz krol. — Albertus Kadzidłowski secret. reg. Mttis.

Acta. Cons. Crac. 39, str. 1043.

1085. 1651. die 24. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de munere scabinorum.

Actum feria sexta post dominicam Laetare proxima. — Spectabiles dd. proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorio conuocati et congregati existentes, obuiare volentes negligentijs per scabinos Cracouienses hactenus in officio scabinali commissis, eosdem ad iuramenta super officium ipsorum facta reelectione ipsorum praestanda vocatos, serio monuerunt, vt officium suum diligentius quam antehac exequi curent, taliaque si in iudicijs suis, tum in testamentis ac racionibus lhonericalibus cum honoratis 40 viris et in sessionibus communitatum per 12 vices non accepta a seniore venia nec illata legalitate et comprobata, se sistere neglexerint, extunc inhabiles ad scabinale officium pro futuro electionis anno et ineligibiles esse vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Et quoniam inconueniens hoc irrepsit, quod multi scabinorum diebus festorum solennium in stallis suis in ecclesia archipresbyterali b. M. v. non soleant comparere nec et offertis adesse, ideo talibus inconuenientijs occursum ire cupientes, hos scabinos et offertis sese solennioribus festis absentantes, pecuniae quinque marcis toties, quoties praesentes cum magistratu consulari Cracouiensi offertis non fuerint, obnoxios esse vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 149.

1086. 1651. die 5. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae capitaneis, proconsulibus consulibusque oppidorum regiorum mandat, ut vectoribus tormentorum bellicorum equos necessarios suppeditent.

Iąn Kazmierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflątskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem w obecz y kazdemu z osobna, komu to wiedziec nalezy, a mianowicie starostom, podstarościm, burmistrzom, raycom y wszytkim obywatelom miast y miasteczek naszych

krolewskich, wiernie nąm miłym oznaymuięmy. Dali nąm sprawę dozorce y przełozeni nad armatą naszą, ze dla skąposci formanow w miastach y miasteczkach naszych nie podobna rzecz, aby konie do armaty y munitiey woienney sprowadzili, a za tym w omieszkaniu zeby karania nie odniesli, oswiadczyli się. Zaczym ze tego wielka a prawie ostatnia pod ten czas wyciąga potrzeba, gdy sie sami osobą naszą po Wielkiey Nocy przeciwko nieprzyiacielowi ruszemy, y pospolite ruszenie nie omieszkanie za nami postępowac będzie, surowie roskazuiemy Wiernościom WW. abyscie w miastach y miasteczkach naszych konie mieyskiego stanu ludzi y zydow v tych wszytkich, ktorzy czeladz y konie na potrzebę swoię do wozenia chowaią, tym co zlecony zaciąg maią, nie omieszkanie przydawali za zwyczayną zapłatą po fl. 6 na kon na tydzien. A iesliby ktory vchodząc tey potrzeby y płacy naszey y rzeczypospolitey konie swoie przedawał pod arestem, albo odesłał po swey potrzebie, tedy dobra iego maią bydz vproszone przez donatariusze nasze y delatorowi połowę a na vbogich drugą przepadać ma. Starostowie zas y vrzędnicy albo starsi w miastach pilnie maią y wiernie tym, ktorzy to maią w zleceniu, dopomagać, pod winami w prawie o pospolitym ruszeniu opisanemi. Inaczey WWW. nie vczynią dla łaskiey naszey y z powinności swoiey. Dąn w Warszawie d. 5 miesiąca kwietnia, roku Panskiego M. D. C. L. I, panowania krolestw naszych polskiego III a szwedzkiego IV roku. — Ią̨n Kazimierz krol. — Remigianus Piasecki regens cancellariae maioris regni.

Acta Cons. Crac. 39, str. 1088.

1087. 1651. die 6. m. Maii, in Lublin.

Ioannis Casimiri regis Poloniae literae universales de defensione urbium Cracoviensis, Casimiriensis, Stradomiensis Clepardiensisque.

Ią̨n Kazmierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflą̨ntskie, smolenskie, czerniechowskie, a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobecz y kazdemu z osobna, komu nalezy wiedziec, mianowicie grodzkim y wielkorządowym vrzędom krakowskim, burgrabiom, burmistrzom, raycom, pospólstwu y inszym wszelakiey conditiey w zą̨mku y miescie Krakowie, Kazmierzu, Stradomiu, Kleparzu y tym przyległych przedmiesciach, pod iakąkolwiek iurisdictią mieszkaiącym ludziom oznaymuiemy, isz osobą naszą przeciwko nieprzyiacielowi na Koronę polską następuiącemu, idziemy y do rycerstwa wszytkiego, aby się za nami pospolitym ruszeniem spieszyli, trzecie wici wydać roskazalismy: zapomniec iednak zą̨mku y miasta stołecznego Krakowa, gdzie nietylko insignia regni ale ciała patronow ss. polskich y świątobliwych antecessorow naszych, nayprzednieysze oyczyzny naszey skarby są złozone, nie mozemy, ale przy zacney wielebnego w Bogu x. Piotra Gęmbickiego biskupa krakowskiego ochocie, ktory z wrodzoney swoiey ku oyczyznie miłosci y osobliwey przeciwko mieyscu temu y cathedrze swoiey przychylnosci,

pewną liczbę ludzi kosztem swoim na obronę mieysca tego zaciągnął, miec to po wszytkich wzwyż mianowanych chcemy, aby miasta y zamek w prochy y kule do dział y w munitią wszelaką przysposobione były, a przytym zeby nietylko sami gospodarze z kamienic y domow, ale tesz y komornicy, czeladz kupiecka y rzemiesnicza do monstry, popisu y obrony tak z Krakowa, Kazmierza, Stradomia y Kleparza, iako tesz y inszych wszytkich, iakimkolwiek imieniem nazwanych, *in circumferentia,* nie excipiując zadney iurisdictiey zostaiących, armatno, z strzelbą dobrą y orężem stawali. Zydzi takze z naiemnych kamienic y z sklepow w miescie Krakowie y Kazmierzu na swoim mieyscu ludzi do obrony sposobnych chowac będą miastu swoiemu, sami osobami swemi na obronę zostaiąc. Z kamienic tesz slacheckich *pro interesse fundi ciuilis* zołdata z rynsztunkiem dobrym, takze y ci, ktorzy się dla bespieczenstwa do Krakowa sprowadzac będą, *exemplo praeteriti interregni* stawic powinni. A ze ludzie bez prowiantu y prochu zadneyby mieyscu temu nie vczynili obrony, surowo napominamy, aby kazdy gospodarz dla siebie y dla swoiey czeladzi zywnosci y prochu na pułroku przysposobieli; co tesz y ci, ktorzy się do miasta sprowadzac będą, y owi, ktorzy pachołka z kamienic z muszkietem stawią, vczynią, zeby drugich nie głodzili. Czego vrząd grodzki y mieyski *secundum qualitates personarum* przestrzegać y te zywnosc rewidowac będzie. Naostatek zeby to mieysce słuszną mogło miec munitią, vzylizmy osobliwem listem naszym wielebnego w Bogu x. biskupa krakowskiego, aby znioszy się z pomienionemi vrzędami, potrzebny *praesenti necessitati* przez ingeniera vmięietnego wymierzony okop y sposob kopania namowił albo wedle szerokosci domow albo po iednemu z domu do spolnego kopania posyłaiąc, iako tego sama potrzeba *requiret.* Do ktorey munitiey y obrony niewątpiemy, ze y *clerus* wszytek dla spolnego bezpieczenstwa za obwieszczeniem wielebnego w Bogu x. biskupa krakowskiego chętnie się przyczyni, z ktorym iako wysokim senatorem pomienione vrzędy grodzki, wielkorządowy y mieyski aby się tak względem executiey wzwysz mianowanych od nas podanych do obrony sposobow y karania nieposłusznych, iako tesz względem swawolnych y luźnych ludzi y zamknięcia do czasu piwnic, *receptaculorum* sweywoli y w tym co *ad securitatem* mieysca tego nalezec będzie, znosic się będą y posłuszni onemu we wszytkim, albo temu, ktoremu on dozor y *regimen* obrony powagą naszą krolewską poruczy. Co aby do wiadomosci wszytkich obywatelow y pospolstwa krakowskiego iako nayprędzey takze y innych miast przyległych przyszło, ten nasz vniwersał vrzędom grodzkiemu y mieyskiemu actikowac y publikowac roskazuięmy. Na co dla lepszey pewnosci y wiary ten vniwersał ręką naszą podpisawszy, pieczęc koronną przycisnąc roskazalismy. Dąn w Lublinie dnia VI miesiąca Maia, roku Panskiego M. D. C. LI, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego trzeciego roku. — Iąn Kazmierz krol. — Andreas Trzebicki S. R. M. secretarius.

Acta Consul. Crac. 39, str. 1136.

1088. 1651. die 9. m. Maii, Lublini.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne tumultus in urbe excitari permittant.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernichouiaeque necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Lubo to nic nie wątpiemy, ze Wier. WW. z powinnosci vrzendu swego pilnie tego przestrzegac będą, aby w miescie tamecznym pod ten czasz oszobliwie pospolitego ruszenia pokoi był zachowany y ci, ktorziby się wazyli tumulty iakie wszczynać et securitatem publicam gwałcic, słuszne y nalezne karanie odnosili, jednak y my ninieyszym listem naszym surowie Wier. WW. rozkazuiemy, zebyscie wszelakie insolencie, swawolenstwa y excessy hamowali, karali y iako *conciuibus suis* tak tesz y zydom tamecznym zadnych violentiy, vciąszenia y przykrosci czynic nie dopusczali y owszem onych od wszelakich infestatiey y bezprawia sczycieli; inaczey nie czyniąc dla łaski naszey y z powinnosci swey. Dan w Lublinie dnia IX miesiąca Maia roku Panskiego M DC LI, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego trzeciego roku. — Ioannes Casimirus rex. — Albertus Kadzidłowsky secr. reg. Mtis.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1089. 1651. die 11. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de stativis militum.

Actum feria quinta post festum sancti Stanislai episcopi et martyris proxima. — Iidem qui supra domini per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et congregati existentes, vnanimibus votis suis concluserunt, conferendum esse de securitate et immunitate ciuitatis cum perillustri domino rectore academiae, d. vicecapitaneo castri Cracouiensis et magnifico domino succamerario Cracouiensi, neque permittendum esse, vt statiua sua habeant pedites aut equites in comitijs Prossouiensibus particularibus, pro tuitione ciuitatis et palatinatus Cracouiensis laudati et assignati, in ciuitate, cum hoc esset contra sua iura et priuilegia, sed tenebuntur hospitia sua et diuerticula habere pedites in Cerdonia, equites in suburbijs ciuitatis, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 1498, str. 152.

1090. 1651. die 7. m. Iunii, ad villam Kosina.

Ordo equestris palatinatus Cracoviensis testatur, cives Cracovienses munere aliquo civili fungentes, ab expeditione bellica communi liberos esse.

My dygnitarze, vrzędnicy y wszytko rycerstwo woiewodztwa krakowskiego za vniwersałami y trzeciemi wiciami od Iego królewskiey Mci wydanemi, na pospolite ruszęnie przeciwko Kozakom rebellizuiącym idący, między wsiami Kosiną a Głuchowem zgromadzoni, wszem wobecz y kazdemu zosobna wiadomo czyniemy. Praesentowali nąm mieszczanie krakowscy *in magistratu et officijs* bedący prawo z constitutiey *anni millesimi sexcentesimi vigesimi primi* o pospolitem ruszeniu napisaney a na seymie teraźnieyszym reassumowaney, którym prawem vwolnieni są od expedytiey pospolitego ruszenia. Przy ktorym onych zachowuiąc y dosyć prawu pospolitemu czyniąc, pomienionych mieszczan *in magistratu et officijs* będączych, od teraźnieyszy expedicyey pospolitego ruszenia wolnych czyniemy, declaruiąc y vznawaiąc, iż tak osoby ich od tego pospolitego ruszęnia wolne maią bydz, iako tez y od pocztow y od dobr swoich ziemskich stawać w pospolitem ruszeniu nie powinni. Na co tę naszą daiemy attestatią z podpisem rąk naszych y przycisnieniem pieczęci. Datum pod Kosiną *die septima Iunij, millesimo sexcentesimo quinquagesimo primo.* — Władysław Dominik xiążę na Ostrogu y Zasławie woiewoda krakowski mppa. — Stephan z Pilce Koryciński oswiecimski, oycowski, wolbrąmski starosta mppa. — Alexander Płaza starosta brzeźnicki. — Andrzey Rey starosta małogoski. — Władysław Rey z Nagłowicz starosta lubuski. — Iąn Stanisław z Pilce Koryciński starosta gniewkowski. — Adam Rey mppa. — Alexander Korycinski chorąży woiewodztwa krakowskiego. — Iąn z Dembiąn Dembinski mppa. — Paweł z Stoku Stokowski mppa. — Achacy Taranowski czesnik sanocki mppa.

Kodeks Zaleskiego, karta 234, stronica odwrotna.

1091. 1651. die 14. m. Iunii, ex castris ad Sokal positis.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratum civilem Cracoviensem hortatur, ut in urbe pacem constituere studeat.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Smolensciae, Czernihouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis, proconsuli et consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Expositum est nobis cum graui querella a perfidis Iudaeis Cracouiensibus, quomodo non ita pridem in ciuitate nostra Cracouiensi academiae Cracouiensis studiosi ausu nefario tumultum conci-

tauerunt et varij homines, vtpote artifices plurimique ciuium filij et ciues, obliti suae conditionis et status, vestrae iurisdictioni subiecti, concitato tumultui se immiscuerunt vnaque cum tumultuantibus, legibus et publica securitate violata, Iudaeos negotiantes domosque suas ad ciuitatem suam redeuntes, mercibus multis imo vestitu ipso spoliauerunt, fustibus et armis verberarunt, cruentis vulneribus affecerunt, aliquos crudeliter occiderunt, execarunt, ciuitatem illorum expugnandam inuaserunt. In haec tanta et tam enormia scelera si quo tempore seuere est animaduertendum, tum maxime hac tempestate, dum hostilis rebellionis tumultus coniuratamque potentiam reprimere et bono . . . . confundere adnitimur. Vestris itaque Fidelitatibus districte praecipimus, vt in idipsum omnibus incumbatis viribus, quatenus omnimoda pax et tranquillitas in nostra ciuitate Cracouiensi seruetur, securitas locorum quorumuis et viarum custodiatur; mandamus autem praesentibus literis nostris, vt praenominatos tumultuatores omnesque nebulones et quosuis publicos latrones per ciuitatem et suburbia aliaque loca oberrantes capiatis, poenis grauibus seueritate legum sancitis, afficiatis seuereque puniatis: pro gratia nostra et officiorum suorum debito Fidelitates vestrae secus non facturae. Datum in castris ad Sokalium die XIV mensis Iunij, anno Domini MDCLI, regnorum nostrorum Poloniae III, Sueciae vero IV anno. — Ioannes Casimirus rex. — Remigianus Piasecki regens cancellariae reg. Mai.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1092. 1651. die 10. m. Iulii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de defensione urbis.

Actum feria secunda ante festum s. Margarethae virginis et martyris proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Gregorius Tokarski m. r. generalis castrensis, in vim fidelis relationis suae recognouit tenore verborum sequenti: Z roskazania magistratu tutecznego krakowskiego obchodziłem we czwartek przeszły w Krakowie wszytkie kamienice krakowskie, ktorych miałem na delacie N. 143, takze y dworki y domy, vpominaiąc y opowiadaiąc mieszkancow y gospodarzow, azeby pachołkow z muszkietami wysyłali do piechoty mieyskiey dla obrony miasta, takze y zeby na grabarkę do kopania wałow posyłali. Sic et non aliter factum esse referens, relatione sua praemissa firmante.

Acta Consul. Crac. 39, str. 1149.

1093. 1651. die 30. m. Decembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae advocato, scabinis totique communitati civitatis Cracoviensis mandat, ne cives ullos a vectigalibus et contributionibus liberos faciant.

Honoratis et famatis aduocato, scabinis totique communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z łaski Bozey krol polski, wielkie xiążę lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Sławetni nąm wiernie mili! Z osobliwey przychylnosci naszey krolewskiey przeciwko miastu tutecznęmu chcęmy, aby w tych cięzarach, w ktorych się naiduie za tak gwałtownymi czasow teraznieyszych podatkami, iako naywiększe vlzęnie y folgę za panowania naszego vznało. Przeyrzawszy się tedy, isz ztąd naiwieksze vciążęnie ponosi, że wiele się takich naiduie, ktorzy roznymi praetextami pospolitych cięzarow vchodzą, coby do wszytkich nalezeć miało, naimnieyszą część wkładaią, przez co nisczeć y wniwecz się obracać muszą, nic słusznieyszego nie rozumięmy, aby pod iednęm prawęm będący iednakowo do wszytkich cięzarow nalezeli, ktore tym snadnieysze do zniesięnia będą, gdy ich zarowno wszytkim dostawać się będzie. Iakosmy tedy tym naywięcey respektęm abusum dawszy przywileiow scabinorum Iuris supremi, swiezęm naszęm wyrokiem, ktoręmi się od ponoszęnia zarownie z drugimi miesczany cięzarow pospolitych zasłaniali, na instantią Wier. WW. zniesli, tak aby się y tęm nikomu krzywda nie działa, roskazuięmy surowo Wier. WW. abyście nikogo w tym y samey zwierzchności rady tameczney nie ochraniali, ani zadnęmi respektami nie idąc, ktoryby się z obywatelow tutecznych iakimkolwiek praetextem z tego wyłamywać chcieli, onych do tego srodkami sprawiedliwymi prawnęmi przycisnęli, będąc tego pewnymi, że w tak słuszney Wier. WW. praetensiey skutecznie dopomożęmy. Co osobliwęm roskazanięm radzie tuteczney intimuięmy, aby w to pilno weyrzeli, iakoby zaden od podobnych nie był vwolniony cięzarow, ktory gruntow zażywa tamecznych. Poczuć się w tym, co po Wier. WW. mieć chcęmy, zechcecie dla łaski naszey, ktorą Wier. WW. ofiaruięmy. Dan w Warszawie dnia XXX miesiąca grudnia roku Pańskiego MDCLI, panowania naszego polskiego III°, szwedzkiego IV roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1094. 1652. die 3. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae decretum, inter communitatem civitatis Cracoviensis et magistratum consularem Cracoviensem de contributionibus solvendis litem dirimens.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniecho-

uiaeque, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, citatos fuisse ad nos et iudicium nostrum literis citationis nostrae secundae spectabiles proconsulem, consules totumque magistratum consularem Cracouiensem, quorum nomina et cognomina hic pro expressis et insertis habere volumus, de personis, causa infrascripta ac bonis ipsorum generaliter omnibus, ad instantiam instigatoris nostri et reipublicae eiusque delatorum, honoratorum scabinorum totiusque communitatis ciuitatis nostrae Cracouiensis, actorum, qui ipsos coniunctim et diuisim vnumquemque eorum secundo post obtentam contumatiae paenam citarunt ideo, quia ipsi, licet de corpore ciuitatis Cracouiensis sint, ibique ad instar aliorum conciuium negotia et mercaturas exerceant, iuribus, priuilegijs, immunitatibus et libertatibus ciuitati Cracouiae eiusque ciuibus per diuos antecessores nostros collatis, per nos approbatis gratiose, ad instar aliorum ciuium gaudeant et in qualibet occasione tutarentur, nihilominus tamen in graue eorundem conciuium suorum et totius reipublicae praeiudicium ac damnum, contributiones tam per status regni in comitijs regni generalibus sancitas, vtpote *sosz* et donatiuum nuncupatas, quam et alias plurimas, per communitatem Cracouiensem prout ante, ita vel maxime sub tempus publicae modernae et praeteritae belli generalis expeditionis, pro praesidio ciuitatis ad fouendum peditatum, ex mente legum publicarum sancitas, conferre et soluere nolunt et recusant, insuper onera ciuilia, vtpote custodias aliaque onera, munia per ciues obiri et expediri solita et necessaria, subterfugiunt et ab ijs sese eximunt. Quo facto conciues suos aggrauantes depauperant. Ad quarum omnium contributionum tam hucusque cum summo praeiudicio delatorum retentarum et ad summam ducentorum millium florenorum Polonicalium per actores contra quemlibet ipsorum seorsiue taxatarum et liquidatarum, quam et successu temporis oriundarum laudandarumque solutionem, insimul cum alijs ciuibus faciendam, necnon onerum ciuilium omnium cum conciuibus alijs aequaliter subportationem praestandam, citati sunt, citatione ipsa de praemissis latius obloquente et enarrante. Quo in termino ex eadem citatione incidente, cum partes vtraeque, actorea videlicet generosus instigator personaliter, honesta communitas Cracouiensis per nobilem et honoratum Ioannem Pernus seniorem scabinum, Quadraginta viri per nobilem et honoratum Marcum Antonium Moriconi, factorem nostrum, contubernia vero per famatum Georgium Iantoszowicz, contubernalium Cracouiensium seniorem, citata autem vtpote spectabili magistratu consulari Cracouiensi per excellentem ac spectabiles Gabrielem Ochocki medicinae doctorem, Martinum Paczoska et Georgium Pipan, consules et collegas suos, iuxta plenipotentiam a toto magistratu consulari ea in causa collatam, in iudicio nostro assessoriali comparerent atque defensores sibi ad tutandam causam et promouendam dedi peterent, iudicium assessorum nostrorum actoribus nobiles Andream Wyszynski et Simonem Andream Staniewicz ad promouendam, citatis vero nobilem Thomam Bystrzycki ad defendendam causam addidit, causamque praesentem ad diem crastinum reiecit. Quo rursus in termino ex eadem reiectione incidente, partibus vt supra coram nobis et iudicio nostro assessoriali comparentibus et in controuersias suas descendentibus, et actoribus quidem ex

citatione sua contra citatos proponentibus, iuxta contenta illius in omnibus decerni postulantibus, citatis vero terminum et forum ex varijs rationibus excipientibus, idem iudicium assessorum nostrorum, termino et foro citatis adinuento, ijsdem in causa praesenti procedere mandauit. Porro in procedendo memoratis citatis generosum instigatorem, actoresque modernos incompetentes esse, siquidem non agitur de contributionibus publicis regni sed ciuitatis Cracouiae et sic priuatis, excipientibus, quoad autem modernos comparentes nomine communitatis ab ijsdem exhiberi plenipotentiam affectantibus, actoribus vero plenipotentiam sufficientem ab honesta communitate producentibus, seque esse competentes actores asserentibus, generoso vero instigatore regni, se legitimum ac competentem actorem ex varijs legitimisque rationibus iudicialiter allegatis deducente, iudicium nostrorum assessorum auditis partium controuersijs et allegationibus, ijsdemque diligenter perpensis, actoribus competentibus adinuentis, eisdem ad contenta citationis actorum respondere iniunxit. In respondendo itaque citatis supranominatis incompetentiam actionis ex varijs rationibus oretenus illatis, obijcientibus aliasque suas defensas inferentibus, memoratum iudicium assessorum nostrorum causam eandem vna cum toto illius effectu, saluis omnibus defensis et beneficijs iuris, vtrique parti de iure seruientibus, ad nos et iudicia relationum nostrarum propriarum remiserat, decretis ijsdem iudicij assessorialis tum et remissa latius praemissa in se continentibus et obloquentibus. In termino itaque hodierno iudicij relationum nostrarum propriarum ex eadem remissa proueniente legitime et hucusque continuato, partibus supra nominatis modo praemisso cum suis patronis nobilibus Andrea Wyszynski et Simone Andrea Staniewicz atque Thoma Bystrzycki ad hanc causam ab vtrinque additis, coram nobis et iudicijs relationum nostrarum propriarum comparentibus eumque terminum attentantibus et in controuersias ab vtrinque inter se iure mediante descendentibus, et actorea quidem reassumpta sua propositione eandemque meliorando, in eodem spectabili magistratu viginti personas, quae antehac et ad praesens sat opima mercimonia tractant et exercent, vt ex registris et libris camerarum theloneorum regni authentice depromptis, per ipsos actores iudicialiter productis, constat, indebite cum summo praeiudicio, damno et extrema fere inopia et ruina communitatis totius omnia onera publica et priuata pro ijsdem mercatoribus in magistratu existentibus, semper ex viliori sua mercatura exoluentis, a tot annis sese subtraxisse et hucusque subtrahere, nec iusto et legitimo praetextu ac titulo eadem onera, videlicet contributiones publicas, vulgo *szos*, donatiua et alias omnes, tam in comitijs regni, quam et ab ipsis laudatas, aliaque onera ciuilia in propositione sua fusius expressa, proportionaliter sustinere detrectasse deducente, quatenus ijdem in magistratu existentes mercatores tam in posterum huiusmodi onera omnia cum communitate aequaliter seu proportionaliter, habita tamen ratione quantitatis et qualitatis fundorum, mercimoniorum et negotiationum sufferant, quam et retentas contributiones, donatiua et onera tempore sui consulatus, quae vltra damna et litis expensas, sibi ad ducenta millia florenorum Polonicalium taxant, realiter et in effectu exoluant et restituant, competenti actione adinuenta, ipsis decreto iniungi et serio demandari postulante; in contrarium vero citatis ad exceptionem

suam incompetentis actionis in iudicio nostro assessoriali illatam, recurrentibus, reproductisque in fulcimentum intentionis suae decretis aliquot serenissimorum diuae memoriae Poloniae regum, praedecessorum nostrorum, videlicet Sigismundi primi anni millesimi quingentesimi vigesimi primi et millesimi quingentesimi vigesimi quarti, deinde tertio serenissimi olim Sigismundi tertij parentis et praedecessoris nostri desideratissimi, inter communitatem et magistratum Cracouiensem anni millesimi sexcentesimi vigesimi sexti, in facie iudicij nostri exhibentibus atque vigore eorundem decretorum se liberos et immunes ab omnibus contributionibus publicis et priuatis pronuntiari contendentibus, seque conseruari circa huiusmodi decreta et libertatem petentibus, quod vero attinet tabulas mercatorias et varia regestra per actores reproducta, illis in omnibus et per omnia contradicentibus et ad informationem nostram varias rationes oretenus inferentibus et se similiter ratione praeteritorum ab incompetenti actione liberari postulantibus, ex aduerso autem actoribus actionem per se citatis vti ciuibus et mercatoribus Cracouiensibus, licet in magistratu existentibus, ratione ferendorum pariter omnium onerum cum communitate soluendarumque contributionum, a quibus nobilitas nec clerus neutiquam liberatur, competentissimam esse actionem, idque ex vi legum publicarum, quibus contributiones omnes vulgo *pobory, szose* et donatiui non obstantibus quibusuis priuilegijs, rescriptis, decretis ac alijs immunitatibus sine ulla exceptione et restrictione officialium exoluendas esse, seuere cautum est, deducentibus, atque ad probandam hanc competentiam actionis priuilegia varia tum constitutiones regni tam antiquiores quam nouellas praelegentibus, decreta vero bina per citatos exhibita olim Sigismundi primi annorum millesimi quingentesimi vigesimi primi et millesimi quingentesimi vigesimi quarti ad causam hanc nihil quidquam facere nec operari, eo, quod ex contextu eorundem non apparet libertas magistratus consularis Cracouiensis ab omnibus oneribus publicis et priuatis, ratione quorum ad praesens actio vertitur, sed potius pro communitate expositarum summarum restitutio ijsdem decretis iniuncta fuerit allegantibus, et insuper decretum inter eosdem actores et magistratum atque honoratos aduocatum et scabinos Iuris supremi arcis nostrae Cracouiensis ex serijs partium controuersijs in simili materia Varsauiae feria quinta postridie festi sanctae Luciae virginis et martyris anno proxime praeterito millesimo sexcentesimo quinquagesimo primo latum, producentibus, tum etiam varia decreta nostra et serenissimorum praedecessorum nostrorum in similibus lata, allegantibus, quantum vero attinet decretum serenissimi olim Sigismundi tertii parentis et praedecessoris nostri desideratissimi, in anno millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, in relationibus latum, illud quoque citatos de plano non liberare eo, quod ad vnum dumtaxat fundum seu lapideam, in qua quilibet ex magistratu consulari habitat, tum et a victu esse liberos, serenissimus olim Sigismundus tertius in praeallegato decreto pronuntiauerit, non vero ea libertas ad omnes et singulos fundos aliasque opimas merces, quae citatis singulis annis Cracouiam inducuntur et inuehuntur, nec ad lucrum ex huiusmodi mercibus proueniens extendi vllatenus possit, luculenter probantibus, atque non obstantibus hisce decretis praetextu libertatis particulariter et restrictive appositae, generali llbertate, qua nec clerus neque no-

biles, fundos ciuiles possidentes, vt praemissum est, in regno gaudere et sese tueri possunt, citatos modernos de plano, vtpote cum a nonnullis mercibus, videlicet institis salinarijs et apothecis contributiones non tutando sese praedicto decreto anni millesimi sexcentesimi vigesimi sexti solvant, immunes pronuntiari posse, verum eosdem ad restitutionem seu solutionem retentarum contributionum, modo suprascripto taxatarum, ac damnorum ac litis expensarum, per actores inde perpessarum, iudicialiter stringi et compelli; atque vt in posterum sine vlla renitentia et vlterioribus diffugijs contributiones quasuis publicas et priuatas, per ordines ac communitatem atque magistratum Cracouiensem iuxta antiquam consuetudinem laudatas vel laudandas, omnes et singulas vna cum communitate soluant et onera tam publica quam priuata ferant, de rigore iuris prouideri et sententiari postulantibus, quinimo paenas super magistratu, eo, quod non tantum ipsimet contributiones soluere renuerint, verum etiam et viduas relictas defunctorum mercatorum et consulum Cracouiensium, mercimonia maritorum suorum exercentes et constituentes, cum maximo itidem communitatis damno et iniuria, acsi respectu immunitatis personalis maritorum, quae cum vita cuiusuis extincta est, tum et alias diuersas personas officiales ab oneribus et exactionibus decretis suis eliberasse et in patrocinio suo fouisse, ausi fuerint, decerni et irrogari exposcentibus, et ne in posterum talia patrocinia tam viduis praefatis, quam et alijs diuersis personis sub praetextu et colore quorumuis officiorum existentibus, magistratus praebere audeat, serio et sub paenis inhiberi, ipsosque in damnis et litis expensis, in cancellaria decretorum nostrorum liquidandis, condemnari vrgentibus; e contra citatis replicantibus pro sui officij debito iuxta antiquum morem et consuetudinem, ingruente publica necessitate, pro dignitate officij sui vigilias et custodias absoluere et summo periculo salutis et fortunarum suarum tumultibus, qui saepe solent accidere, pro viribus suis consulere aliaque pro integritate et conseruatione ciuitatis et iurium ac libertatum ipsius publice et priuatim gerere et pati, ad quae priuati ciues non tenentur, ex hisque rationibus libertatem ab impetitione actorum et tota causa praesenti perpetuo ex benignitate et clementia nostra supplicantibus; actorea vero parte declarante se, quod non affectant citatos cogi ad onera seruilia sed dumtaxat ad contributiones, donatiuua et alia onera publica et priuata, vt supra specificata, iuxta taxam per duos deputatos ex consulatu et alios mercaturae et artis peritos, a communitate deputatos, vt moris est, faciendam, praestanda et ferenda cogi et compelli petentibus: nos cum consiliarijs, lateri nostro assidentibus, auditis partium ambarum controuersijs, allegationibus et defensis, ijsdemque accurate perpensis, remissa per iudicium assessorum nostrorum ad nos et iudicium relationum nostrarum propriarum facta, necessaria adinuenta, illam expediendo competenti actione adinuenta, citatis in causa praesenti directe respondere mandauimus. Porro partibus vtrisque ad anteriores suas rationes sese referentibus, generoso quoque instigatore regni coram nobis comparente atque non solum citatos verum etiam consulum viduas ad solutionem contributionum quarumuis tam publicarum quam priuatarum, legibus et constitutionibus publicis stringi debere, nec quempiam ipsorum ab eiusmodi contributionibus, de quibus res est, nullatenus liberari posse, multis rationibus suis deducente, vbi etiam

spirituales et cuiusuis ordinis regulares ac cuiuscunque status, dignitatis, etiam equestris ordinis personas, bona ciuilia Cracouiae possidentes, vna cum eorum inquilinis victum ibi quouis modo quaerentibus, ad easdem contributiones et alia onera publica et priuata ex praescripto legum publicarum ac iuxta varia praeiudicata regia teneri et obligatos esse comprobante: nos cum ijsdem consiliarijs, lateri nostro assidentibus, auditis vtrarumque partium controuersijs, visis, lectis ac bene examinatis priuilegijs, decretis, iuribus, regestris ac documentis, ab vtrinque productis, tum legibus et constitutionibus publicis ac alijs rationibus iuridicis hinc inde allegatis, licet quidem iuxta declarationem decreti diuae memoriae serenissimi Sigismundi tertij parentis et praedecessoris nostri desideratissimi, sub data Varsauiae feria sexta ante festa solennia Pentecostes proxima, anno millesimo sexcentesimo vigesimo sexto ex controuersijs partium lati, ex rationibus in eodem decreto expressis, spectabiles proconsul et consules ciuitatis nostrae metropolis regni Cracouiae a contributionibus tam a victu, quam ab vna saltem domo, in qua quispiam consulum residet, immunes sint, nihilominus tamen eo in consideratione habito, quod in eodem decreto anni millesimi sexcentesimi vigesimi sexti de alijs domibus et fundis, tum etiam de modo victus et ratione mercaturae et negotiationis ac alijs, de quibus ad praesens mouetur quaestio, nihil quidquam specialiter sancitum sit, ideo amputando omnes et quascumque difficultates et differentias, inter actores et citatos intercedentes, suprascriptum decretum anni millesimi sexcentesimi vigesimi sexti declarando, quod attinet contributiones et alia onera publica et priuata ratione vnius domus spectabilis proconsulis et cuiuslibet consulis, tum etiam ratione victus, spectabilem proconsulem et quemlibet consulem, nunc et pro tempore existentem, ratione vnius domus duntaxat et a victu sine quauis tamen mercatura et negotiatione quaesito, a quibusuis contributionibus, donatiuis et alijs quibusuis publicis et priuatis oneribus, quouis nomine et ratione impositis et imponendis, ac laudatis et laudandis, liberos et immunes esse et fore decernimus et pronuntiamus; qua etiam libertate et immunitate viduas consulum relictas, in viduali statu permanentes, gaudere et potiri debere declaramus. Spectabilem vero proconsulem et quemlibet consulum praeter vnam lapideam alias domos, lapideas, fornices, institas et fundos possidentes, vti etiam a tempore sui proconsulatus et consulatus mercaturas, negotiationem et mercimonia cuiusuis generis, speciei et quantitatis exercentes, eorumque succedaneos, nemine penitus excepto, ad omnes et singulas contributiones, tam publicas pro necessitatibus reipublicae in comitijs generalibus regni laudatas et in posterum laudandas, vulgo *szos*, donatiuum, simpla et alio quouis nomine nuncupatas, quam et ciuiles sub tempus interregni, coronationis, publicae expeditionis et alio quouis tempore et quouis modo in quosuis vsus, commoditates et necessitates ciuitatis nostrae Cracouiensis per spectabilem magistratum cum honesta communitate constitutas et constituendas, tum etiam omnia onera ciuilia (exceptis tamen seruilibus et personalibus, a quibus illos et quemlibet illorum immunes facimus) ad instar aliorum ciuium ratione fundorum, tum et mercatorum ratione mercaturae, negotiationis et mercimoniorum iuxta taxam per duos e spectabili magistratu tum et deputatos a honesta communitate, videlicet duos ex sca-

binis, duos ex mercatoribus et duos ex contubernijs ea in re peritos, habita ratione qualitatis, quantitatis et valoris bonorum et mercimoniorum, fideliter, vt moris et consuetudinis est, reassumptis super officijs suis iuramentis, faciendam, omnino adstrictos fuisse et esse, tenerique perpetuo, non obstantibus priuilegijs et exemptionibus quibusuis, eisdem citatis antehac concessis, decernimus et statuimus, et ad omnia ea viduas consulum relictas ad instar ipsorum proconsulis et consulum teneri et obligatos esse sancimus. Quod autem attinet contributiones et onera, de quibus agitur, ad praesentem vsque diem retenta et debita, tum damna et litis expensas, per actores perpessa, citatos proconsulem et consules infra denominatos in retentis ac damnis et litis expensis condemnamus et amputando inter easdem partes ulteriores litis anfractus, difficultates et expensas, ea omnia ad triginta millia florenorum monetae Polonicalis absque alia liquidatione et comprobatione actorum moderamur. Et quoniam coram nobis iudicialiter deductum et comprobatum est, viginti ex spectabili magistratu, videlicet Stanislaum Conradt, Matthaeum Gruszczynski, Christophorum Schedel, Andream Węgrzynowicz, Gabrielem Ochocki, Stanislaum Spinek, Raphaelem Dellpace, Iacobum Celesta, Martinum Paczoska, Ioannem Formankowicz, Franciscum Cyrus, Hieronymum Pinoci, Andream Cieski, Sebastianum Zacherla, Sigismundum Hyppolith, Andream Cieniowicz, Paulum Fryznykier, Michaelem Behem, Benedictum Savioli et Iacobum Borkowski mercaturam et negotiationem ac mercimonia exercuisse et exercere, ideo ipsos supranominatos ad solvendam dictam summam florenorum triginta millium et quemlibet ipsorum pro rata sua infra expressa, videlicet Stanislaum Conradt ad florenos trecentos Polonicales, Matthaeum Gruszczynski ad florenos quadringentos itidem Polonicales, Christophorum Schedel ad florenos ter mille quingentos, Andream Węgrzynowicz florenos quingentos, Gabrielem Ochocki florenos octingentos, Stanislaum Spinek florenos octingentos, Raphaelem Dellpace florenos ter mille quadringentos, Iacobum Celesta florenos quinque millia, Martinum Paczoska florenos mille quingentos, Ioannem Formankowicz florenos octingentos, Franciscum Cyrus florenos bis mille, Hieronymum Pinoci florenos bis mille, Andream Cieski florenos ducentos, Sebastianum Zacherla florenos ter mille, Sigismundum Hyppolit florenos bis mille, Andream Cieniowicz florenos quingentos, Paulum Fryzneikier mille ducentos, Michaelem Bechem mille ducentos, Benedictum Savioli florenos 650, Iacobum Borkowski florenos 450 teneri et obligatos esse sententiamus. Cuiusquidem summae florenorum triginta millium proconsul et consules memorati viginti millia actoribus in recompensam damnorum et litis expensarum, per ipsos perpessorum, pro festo Natiuitatis sancti Ioannis Baptistae proxime venturo anni praesentis, reliqua vero decem millia in exemptionem bonorum villae Dąmbie, pro simili summa decem millium florenorum oppignoratorum, pro festo sanctorum Trium Regum anni proxime venturi millesimi sexcentesimi quinquagesimi tertij absque vlla mora et defalcatione, non obstantibus quibusuis rescriptis ac litteris moratorijs, in cancellaria officij consularis Cracouiensis realiter et in parata pecunia persoluere et numerare, salua quietatione actorum tenebuntur et erunt adstricti, idque sub paenis peculatus et priuationis officiorum alijsque in retentores contributionum publicarum et priuatarum legibus et constitu-

tionibus regni et decretis regijs sancitis, quas exnunc super ipsos et quemlibet ipsorum contrauenientem absque alia adcitatione seu termini conseruatione decernimus et ad easdem publicandas quemlibet ministerialem regni generalem, dum et quando pars actorea id affectauerit, addimus et pro executione in bonis et personis cuiuslibet praesenti decreto nostro non satisfacientis, ad quodlibet iudicium seu officium competens remittimus. Caeteros vero consules, vtpote generosum Philippum Huttini secretarium nostrum et decretorum curiae nostrae notarium, Adamum Nagoth, Franciscum Rolinski et Georgium Pipan, siquidem ipsos aliquam mercaturam exercuisse et exercere non deducitur et vnam tantum domum possident, ab actione praesenti liberos facimus et pronuntiamus, ita tamen, quod si aliquis ipsorum mercaturam seu negotiationem exercuerit et praeter vnam domum alias lapideas, fornices, institas et fundos possederit, ad contributiones et alia onera ad instar aliorum consulum tenebuntur; in futurum vero in quantum ijdem citati et eorum in magistratu successores contributiones, donatiua et alia omnia, ad quae vigore praesentis decreti nostri condemnantur, iuxta taxam per deputatos ex spectabili magistratu et ex honesta communitate iuratos et rei huius peritos habita vt supra ratione qualitatis, quantitatis et valoris bonorum et mercium factam, non persoluerint, neque onera ciuilia, vt supra, praestiterint, aut aliquis eorum non persoluerit nec praestiterit, de eisdem et quolibet ipsorum spectabilis magistratus Cracouiensis vnica citatione praevia peremptoria, amputatis quibusuis dilationibus et exceptionibus indilatam iustitiam administrare tenebitur. Et quoniam interest, vt omnes, vt supra, bona ciuilia Cracouiae possidentes, mercaturas exercentes, et victum quovis modo quaerentes, nemine excepto, (praeter spectabilem proconsulem et consules iuxta anteriorem nostram praesentem declarationem) vigore legum publicarum et decretorum regiorum ad easdem contributiones et onera adigantur et compellantur, idcirco eidem spectabili magistratui Cracouiensi, ne quempiam ciuilis status et conditionis, etiam officiales et ministros seu priuatas quasuis personas ab huiusmodi contributionibus et oneribus pendendis et praestandis quouis praetextu et causa liberet et absoluat, nisi suam litem et causam facere velit, quinimo eosdem ad ea omnia iure mediante, vt supra dictum est, adigat et compellat, serio iniungimus et mandamus et amputando difficultates, quae ratione huiusmodi contributionum et onerum ciuilium cum spiritualibus etiam cuiusuis ordinis regularibus et equestris ordinis personis eorumque inquilinis, bona ciuilia Cracouiae possidentibus, ea tamen, (licet ex vi legum publicarum et decretorum regiorum ante hac latorum, teneantur) soluere et praestare in summum damnum et praeiudicium ciuium nostrorum Cracouiensium recusantibus, interuenire possent, generoso instigatori regni, quatenus ex delatione spectabilis magistratus et honestae communitatis Cracouiensis easdem spirituales et cuiusuis ordinis regulares et equestris ordinis personas directe post curiam nostram (non derogando tamen quidquam iurisdictioni ciuili in causa fundorum et onerum ciuilium cum alijs personis ad spectabilem magistratum vigore legum pulicarum competenti) peremptorie adcitet, serio iniungimus et praecipimus praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni nostri est appressum. Datum Varsauiae feria quarta post festa solennia sacri Paschatis, gloriosissimae

Resurrectionis domini nostri Iesu Christi, anno eiusdem millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae quarto. — Relatio reuerendissimi in Christo patris, domini Andreae de Leszno Leszczynski, episcopi Culmensis et Pomeraniae, praepositi Plocensis et sancti Michaelis in arce Cracouiensi, supremi regni cancellarij. — Andreas de Leszno episcopus Culmensis et Pomeraniae, cancellarius regni. — Philippus Huttinus sacrae regiae maiestatis secretarius et notarius mppa.

Kodeks Zaleskiego, karta 237.

1095. 1652. die 15. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae, inter communitatem civitatis Cracoviensis et advocatum scabinosque Iuris supremi castri Cracoviensis, de contributionibus solvendis litem dirimit.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, intercessisse antea decretum nostrum inter spectabiles proconsulem, consules, aduocatum, scabinos totamque communitatem ciuitatis Cracouiensis, actores ab vna, atque nobiles ac honoratos Nicolaum Oczkowicz aduocatum, Ioannem Neapolitan, Rudolphum Kortyni, Gerardum Pryiami, Ioannem Loderyk, Franciscum Lupi, Philippum Forconi, Michaelem Krauz, scabinos Iuris supremi castri nostri Cracouiensis, citatos, parte ex altera, pro eo, quia ipsi, licet de corpore ciuitatis Cracouiensis sint, ibique negotia et mercaturam exerceant, patrocinantibus ipsis iuribus, priuilegijs, immunitatibus et libertatibus, ciuitati Cracouiensi eiusque ciuibus per diuos antecessores nostros et per nos ipsos gratiose approbatis, in graue eorumdem conciuium Cracouiensium et totius reipublicae praeiudicium, contributiones tam per status regni in comitijs regni generalibus sancitas, vtpote *sosz* et donativum nuncupatas, quam et alias plurimas per communitatem Cracouiensem, prout ante, ita vel maxime sub tempus publicae modernae expeditionis pro praesidio ciuitatis ad fouendum peditatum ex mente legum publicarum sancitas, conferre et soluere nolunt et recusant; insuper onera ciuilia, vtpote custodias aliaque munera per ciues obiri solita, subterfugiunt et ab ijs sese eximunt; ad harum omnium contributionum tam hucusque retentarum, quam successu temporis oriundarum solutionem et onerum ciuilium vna cum conciuibus aequaliter subportationem, Varsauiae feria quinta postridie festi sanctae Luciae virginis et martyris, anno proxime praeterito millesimo sexcentesimo quinquagesimo primo ex sertis partium ambarum controuersijs latum et promulgatum. Quo quidem decreto nostro, licet citati honorati aduocatus et scabini Iuris supremi castri nostri Cracouiensis producerent priuilegium diuae memoriae serenissimi Casimiri primi Poloniae regis, praedecessoris nostri, primaevae institutionis iudicij prouincialis Iuris supremi castri nostri

Cracouiensis eiusque honoratorum aduocati et scabinorum, antecedaneorum modernorum citatorum, tum eiusdem priuilegij confirmationes per nos et serenissimos antecessores nostros, Poloniae reges factas, tum etiam alia priuilegia et iura supraspecificata: nihilominus tamen eo in consideratione habito, quod citati moderni eorumque antecedanei ab immemorabili tempore cum scitu et voluntate nostra et eorundem praedecessorum nostrorum non ex scultetis, aduocatis et scabinis locorum extra ciuitatem nostram Cracouiensem situatorum, iuxta eiusdem priuilegij Casimiriani obloquentiam, sed ex ordine ciuilium personarum et iurisdictioni ciuitatis nostrae Cracouiensis subiectarum electi sint, ijdemque in eadem ciuitate nostra Cracouiensi rem soli possideant, mercaturam exerceant, iuribus, priuilegijs, libertatibus, immunitatibus et praerogatiuis generaliter vniuersis ad instar aliorum ciuium gaudeant et potiantur, priuilegioque praedicto Casimiriano et alijs per citatos allegatis et productis, per varia decreta eorundem serenissimorum praedecessorum nostrorum tum leges publicas ratione onerum ciuilium et contributionum publicarum et priuatarum ac aliarum rerum, de quibus agitur, lata, derogatum sit, confirmationesque eorundem priuilegiorum, per citatos allegatorum, a nobis et eisdem serenissimis atecessoribus nostris factae, in quantum iuri publico vsuique contrarientur, nullius sint roboris et momenti, idcirco dispositioni legum publicarum tum et decretis per serenissimos antecessores nostros, Poloniae reges latis, inhaerendo, eosdem citatos, videlicet honoratum aduocatum et scabinos Iuris supremi castri nostri Cracouiensis et eorum succedaneos ad omnes et singulas contributiones, tam publicas pro necessitatibus reipublicae in comitijs generalibus regni laudatas et in posterum laudandas, vulgo *sosz*, donativum, simpla siue quouis alio nomine nuncupatas, quam etiam ciuiles sub tempus interregni, coronationis, publicae expeditionis et alio quouis tempore et quocumque modo in quosuis vsus et commoditates ciuitatis nostrae Cracouiensis per spectabilem magistratum cum communitate constitutas et constituendas, tum etiam omnia onera ciuilia, nullis penitus exceptis, ad instar aliorum ciuium Cracouiensium perferenda, omnino adstrictos et obligatos fuisse et esse, tenerique perpetuo, non obstantibus priuilegijs et exemptionibus quibusuis eisdem citatis ante hac concessis, decreueramus et statueramus, eosdemque citatos honoratum aduocatum et scabinos Iuris supremi ratione retentarum publicarum et priuatarum contributionum, donatiui et aliarum, tum etiam onerum ciuilium non praestitorum, reliquorumque in citatione expressorum, de quibus agitur, ad illam vsque diem, amputando vlteriores litis anfractus et expensas absque alia liquidatione et moderatione ad quindecem millia florenorum monetae Polonicalis condemnaueramus. Quam quidem summam quindecem millium florenorum citati memorati sub paenis in retentores contributionum publicarum et priuatarum legibus publicis et decretis regijs sancitis, quas exnunc decreueramus, penes acta cancellariae decretorum nostrorum reponere tenebantur duabus ratis: primam quidem in termino sex septimanarum a die iudicialiter oblati praesentis decreti nostri proximarum peremptorio, nouem millia florenorum monetae Polonicalis, quae honestae communitati Cracouiensi in recompensam damnorum et litis expensarum, per eandem communitatem hac in causa errogatarum et coram nobis liquidatarum, adiudicaueramus et me-

diante quietatione eidem communitati realiter et integre extradi mandaueramus; residua vero sex millia in termino aliarum sex septimanarum, dictas septimanas immediate subsequentium peremptorio, quam summam sex millium florenorum in vsum et commodum ciuitatis nostrae Cracouiensis, prout spectabilis magistratus cum honesta communitate Cracouiensi conuenerit, assignaueramus et appropriaueramus. Casu vero contrauentionis et pro qualibet rata dictarum summarum non solutionis, terminum eisdem citatis coram nobis et iudicio nostro assessoriali pro publicatione paenarum supra decretarum, cum causa praesens ex regestro per ministerialem regni generalem acclamata fuerit, absque alia citatione peremptoria conseruaueramus, — alias prout hoc idem decretum nostrum anterius de praemissis fusius disponit et obloquitur. Quo in termino ex eadem termini conseruatione legitime conincidente, cum partes suprascriptae, actorea quidem spectabilis magistratus et honorata communitas Cracouiensis per nobilem Andream Wyszynski, citata vero videlicet honorati aduocatus et scabini supremi Iuris castri Cracouiensis, per honoratum Nicolaum Oczkowicz aduocatum et Ioannem Neapolitan scabinum Iuris supremi castri Cracouiensis, Varsauiae feria sexta post diem Cinerum proxima anno currenti millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo, coram nobis et iudicio nostro assessoriali comparerent eumque terminum attentarent, atque procuratorem sibi ad defendendam causam addi peterent, iudicium assessorum nostrorum procuratorem ad defendendam causam citatis nobilem Andream Simonem Staniewicz addidit causamque praesentem vna cum toto illius effectu ad nos et iudicia relationum nostrarum propriarum, siquidem a nobis ipsis decretum anterius est prolatum, remisit. In termino itaque hodierno iudicij relationum nostrarum propriarum, ex eadem remissa ad praesens legitime proueniente et hucusque continuato, partibus vtrisque vt supra coram nobis et iudicijs relationum nostrarum propriarum comparentibus eumque terminum attentantibus et in controuersias suas ab vtrinque inter se descendentibus et actorea quidem iuxta obloquentiam decreti nostri paenas in retentores contributionum publicarum et priuatarum, legibus publicis sancitas, nimirum paenam peculatus ex causa summae quindecem millium florenorum Polonicalium ratione retentarum publicarum et priuatarum contributionum, donatiui et aliarum, tum etiam onerum ciuilium non praestitorum, nec non in recompensam damnorum et litis expensarum, per communitatem erogatarum, solui binis ratis decretae, et per aduocatum et scabinos citatos modernos non persolutae, neque in tempore primae similiter et secundae ratae iuxta decretum nostrum in cancellaria decretorum nostrorum repositae, manifestationibus in eodem tempore, quo ijsdem ratis satisfactum non est, coram ijsdem actis cancellariae decretorum nostrorum factis, deducente, exindeque rigorem paenarum, decreto anteriori decretarum, ob non satisfactionem rei iudicatae, irrogari et publicari expostulante atque declarationem et moderationem vlteriorem (cum in decreto nostro absque alia quauis liquidatione et moderatione solutio summae suprascriptae decreta est), non posse partem citatam vrgere, decreto eodem anteriori nostro comprobante, similiter et impossibilitatem persolutionis non posse citatos opponere, cum non modo summam quindecem millium florenorum sed multo maiorem ex inductis mercibus in regnum nostrum quotannis pro

aliquot centenis millibus tenerentur persoluere, probationibus thelonei camerae Cracouiensis inductionem in iudicio nostro exhibente atque eosdem citatos omnes, aduocatum insimul cum scabinis oneri et rigori, in decreto nostro anteriori apposito subesse debere, inferente, neque aduocatum a sufferendis contributionibus publicis et priuatis, vti aeque cum alijs ciuibus mercantias exercentem, liberum esse debere, tanquam contra decretum anterius nostrum, quo insimul cum alijs citatis omnia onera sufferre decreueramus, eodem decreto nostro euincente ac paenas conuulsionis iuxta praescriptum legum exposcente; in oppositum vero parte citata non per modum contradicendi decreto nostro, quod pro sacrosancto habent, sed per modum supplicis libelli, se nullam contrauentionem et conuulsionem decreti nostri commisisse ac exinde nec paenam peculatus ratione non repositionis summae in decreto specificatae, vllatenus succubuisse, eo, quod tam in officio consulari Cracouiensi circa incidentiam praefixi termini soluendae summae, quam in cancellaria decretorum nostrorum in puncto requisitionis eiusdem non per aliquod medium refractarium citati processerunt, sed omnem spem in clementia nostra regia et declaratione eiusdem, vti supremi et clementissimi principis, quam nunc benignissime implorant, ob certas rationes totaliter collocauerint, allegante, rationemque singularem impossibilis praedicto decreto nostro satisfactionis, eo, quod non uno eodemque tempore omnes scabini Iuris supremi Magdeburgensis castri Cracouiensis officio suo scabinatus fungi caeperunt, proindeque iuxta temporis differentiam ad paria onera publica respectu officij sui vna cum alijs recenter officium ingressis absque taxa officiosa non teneantur, tum quod in eodem scabinatu non nisi sint tres mercatores ijque exhausti tam per varias temporum calamitates, quam inuidiam fortunae et aliam fortuitam rerum suarum iacturam, solutioni summae in decreto nostro expressae sufficere et ne vtiquam correspondere possint, insuper quod non temere, sed freti iuribus priuilegiisque Casimirianis, decretisque serenissimorum olim regum, antecessorum nostrorum, Sigismundi primi et Sigismundi Augusti, quibus ab omnibus contributionibus dicti spectabiles scabini Iuris supremi liberi et immunes pronuntiati sunt, egerint et sese defenderint, inducente, ad extremum inhaerendo praeiudicato recenti inter communitatem ciuitatis Cracouiensis et spectabilem magistratum consularem, itidem ex partium controuersijs lato, se a seruilibus operis et oneribus, vtpote cum ipsi spectabiles aduocatus et scabini Iuris supremi vigore suorum priuilegiorum et decretorum, officio suo in hucusque cum summa integritate fungantur, iudicia solita exerceant, sumptus et impensas notabiles sine fructu faciant, de plano liberari et hoc in passu respectu officii sui, per quod authoritas praeeminentiae nostrae regiae repraesentatur, a plebe separari, magistratuique consulari Cracouiensi, vti in pari magistratu existenti, praedictos spectabiles aduocatum et scabinos Iuris supremi aequiparari postulante atque libertatem de plano vt supra petente; porro nobili ac honorato Nicolao Oczkowicz, Iuris supremi castri Cracouiensis aduocato, praemissis in vim informationis nostrae certis rationibus ac defensis per suum plenipotentem et semetipsum latis, humiliter supplicante, seque circa priuilegium nostrum, ipsi vti aduocato benigne concessum, conseruari et a quibusuis oneribus, dationibus et contributionibus tam publicis quam priuatis, laudatis et in

futurum quandocunque laudandis, vti ciuitati nostrae Cracouiensi in varijs eiusdem ciuitatis functionibus et officijs satis emeritum, liberum et immunem pronuntiari petente; actoribus vero, quod attinet contrauentionem decreti nostri anterioris, tum etiam defalcationem summae eodem anteriori decreto nostro expressae, quam fidelibus subditis nostris clementiae nostrae regiae id totum submittentibus et nihilominus tamen, quatenus ciuitati eidem anteriori decreto nostro quo ad contributiones, donatiua et alia onera publica et ciuilia, tum etiam solutionem summae declarandae absque vlteriori declaratione satisfaciant, sub rigore paenarum, in eodem decreto nostro anteriori decretarum et in instanti publicandarum, cogi et compelli petentibus; quod autem attinet spectabilem aduocatum obstantibus legibus publicis, omnium priuilegiorum reuocatorijs, et decreto nostro anteriori, ea omnia praepostere per ipsum allegari, tum in exequutione anterioris decreti nostri non esse locum vlterioribus controuersijs, inferentibus, citatis vero clementiam et benignitatem nostram regiam implorantibus: nos cum consiliarijs, lateri nostro assidentibus, remissa per iudicium assessorum nostrorum ad nos et iudicia relationum nostrarum propriarum facta, necessaria adinuenta, illam expediendo, partes vtrasque circa rem iudicatam nostram conseruandas esse duximus, vti quidem conseruamus, cum ea tamen declaratione nostra, quod habita ratione citatorum, nobilium et honoratorum aduocati et scabinorum Iuris supremi castri Cracouiensis, vti personarum in officio publico constitutarum, eosdem a seruilibus oneribus, ad quae ciues Cracouienses tenentur, ex benignitate et clementia nostra regia liberos et immunes facimus et pronuntiamus, vigilias vero et custodias ac alia onera personalia ingruente publica necessitate ad instar spectabilium proconsulis et consulum Cracouiensium praeuia obdestinatione absoluere teneri, eosdem aduocatum et scabinos Iuris supremi decernimus et sententiamus. Quod vero attinet solutionem florenorum quindecem millium, licet quidem ex vigore eiusdem anterioris decreti nostri ad integram eiusdem summae solutionem teneantur et paenas in eodem decreto succubitas promeruerint, nihilominus tamen, quoniam actorea pars tanquam fideles subditi nostri vtrumque gratiae et clementiae nostrae regiae pro sua erga maiestatem nostram regiam submissione remittit, ideo quod attinet paenas contrauentionis succubitas, easdem citatis ex mera benignitate et clemencia nostra regia condonamus; ex summa vero florenorum sex millium in vsum et commodum ciuitatis nostrae Cracouiae per nos assignata, quinque millia florenorum itidem ex clementia nostra regia condonamus, ita tamen, vt citati memorati residuam summam florenorum decem millium hoc modo, videlicet honorati Nicolaus Oczkowicz aduocatus florenos sexaginta tres, Ioannes Neapolitan florenos sexaginta sex, Rudolphus Kortyni florenos tria millia sexcentos septuaginta nouem, Ioannes Lodyng florenos octingentos, Franciscus Lupi florenorum duorum millium sexcentorum sexaginta sex, Michael Krauz florenorum duo millia septuaginta, Gierardus Pryami florenos trecentos triginta tres, Philippus Forconi florenos trecentos viginti tres Polonicales in instanti in parata pecunia absque ulla contradictione, mora, defalcatione in cancellaria officij consularis Cracouiensis iuxta tenorem anterioris decreti nostri applicandam, realiter et in effectu numerent et persoluant et quilibet ipsorum pro rata, ipsum vt supra concernente,

numeret et persoluat, idque sub paenis eodem anteriori decreto expressis et decretis, quas nunc declaramus, videlicet peculatus atque priuationis officiorum, super ipsos citatos et quemlibet contrauenientem irremissibiliter absque alia citatione seu termini conseruatione publicandis, iniungimus et mandamus, atque ad publicandas easdem paenas casu contrauentionis super praefatis citatis et quemlibet ipsorum, ministerialem quemuis regni generalem, si et quando pars actorea id affectauerit, addimus et deputamus, atque pro exequutione tam in bonis quam personis facienda, causam praesentem vna cum partibus ipsis ad officium seu iudicium quoduis regni competens, remittimus, praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni est appressum. Datum Varsaviae feria secunda post dominicam Misericordiae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae quarto anno. Relatio reuerendissimi in Christo patris, domini Andreae de Leszno Leszczynski, episcopi Culmensis et Pomeraniae, praepositi Plocensis et sancti Michaelis in arce Cracouiensi, supremi regni cancellarij. Andreas de Leszno episcopus Culmensis et Pomeraniae, cancellarius regni. Philippus Huttinus sacrae regiae maiestatis secretarius et notarius.

Kodeks Zaleskiego, karta 235.

Poprzedni wyrok królewski wydany w tej sprawie, nosi datę z Warszawy, czwartek po św. Łucyi r. 1651, i przechowany jest w archiwum miejskiem tylko w kopii spółczesnej, poświadczonej. Gdy treść tego wyroku podana jest dokładnie w wyroku niniejszym, przeto nie zamieszczamy tu dosłownego powtórzenia tekstu onegoż.

1096. 1652. die 24. m. Maii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de vagis.

Actum feria sexta post festa solemnia sacri Pentecostes proxima. — Prouidus Gawronek ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis iuratus, publicationem infrascriptam in partibus quatuor cornuorum voce proclamatam sono tubae, ad acta praesentia consularia Cracouiensia retulit, quae erat eiusmodi: Panowie radzcie WMć wiedziec, isz z roskazania JEMci pana burmistrza y Ich MMciow pp. radziec do wiadomosci się WW. podaie, zeby się zadęn z luznych ludzi w Krakowie y po przedmiesciach niewazył bawic, ktoryby słuzby nięmiał, bo kędy się o takim dowiedzą, surowo karac będą y samych y gospodarzow, u kogoby się takowi znaydowali. A gdyby kto o takowych luznych ludziach wiedział, zeby vrzędowi dawał znac.

Acta Consul. Crac. 39, str. 1381.

1097. 1652. die 7. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de stipendiis satellitibus civilibus solvendis.

Actum in praetorio Cracouiensi feria 6ta postridie octauae ss. Corporis Christi, videlicet die 1a Iunij 1652 (s). — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio in negocio infrascripto conuocati et vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, considerantes quod exactiones civium constitutae pro peditore (?) ciuili a multis sint retentae nec solutae, easque domini exactores ob discessum multorum e ciuitate propter pestem grassantem et aliorum paupertatem con . . . . . . are non possunt, ideo conuertendos esse f. mille Polonicales pro stipendijs et salarijs . . . dis ijsdem satellibus (s) ex ea summa et pecunia ciuitati proueniente a scabinis Iuris supremi decreto S. R. Mtis adiudicata, vnanimibus votis et sentencijs concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Z księgi rękopiśmiennej „Conclusiones ab anno 1649".

1098. 1652. die 13. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de peste infectis curandis.

Actum in praetorio Cracouiensi feria quinta ipso die festi sancti Antonij de Padua confessoris. — Quoniam cuilibet malo obuiare quantocius saluberrimum esse censeatur, praesertim vt tempore praesenti, quo ciuitas Cracouiae pestilentiae labe contactiua depopulatur, ideo tantae malignitati spectabilis senatus Cracouiensis mederi cupiens, dum in frequenti consessu per schaedulas conuocatus congregatur, ordinationem facit eiusmodi.

Et quidem considerans ac praeopponens, triplex genus infectorum in ciuitate ista reperiri, vnum eiusdem de facto signis malignitatis infectum, secundum suspectum propter cohabitationem peractam cum prioribus, tertium opinatiuum, quos oculus humanus indicat sanos, illi tamen possunt esse infecti et caeteros perambulantes inficere, cuiusmodi sunt mendicantes, pauperes, caeteraque plebs et multitudo vaga, vnanimi consensu, votis et consilijs suis constituunt, vt cuilibet generi illorum ex suprarecensitis seorsiua extra ciuitatem prouideant, prout de fecto adinuenta sunt statiua et habitacula, vbi sic segregati, diuisi et educti atque praeseruati, alimentis cibarijs, potu, medicamentis et alijs necessarijs, ac insuper, quod praecipuum est, (s) salutari confessione et sacrosancta eucharistia ad superas sedes praeparentur. Quorum infectorum quoniam non exiguus in tanta ciuitate reperiatur numerus, certum autem ob eius nobilitatem (s) enumerare sit difficile pecuniaque pro suppeditatione victus tantae multitudini, accedente aerarij ciuilis publici maximo defectu, licet ex singulari sua et munifica prouisione (s) ergo ciuitatem hanc et affectum populum illustrissimus dominus episcopus Cracouiensis pro eo centum florenos in quamlibet largiatur septimanam et eleemosyna per ciues conferenda non sufficiat, si vnde

modum conquirendae pecuniae adinuenire possent modo proportionali in quantitatem certam et numerum cuiuslibet generis seu status infectorum prouisione victus et necessariorum, ne ita, vt si in vno lazaretto vel ad id commodo loco delecto et comparato ex priori genere infectorum congregaretur numereturque centenarius, in sustentationem ipsorum pro alimentis sic quod sufficiant, floreni centum Polonicales in quamlibet septimanam, pro vna persona per florenum vnum, assignando, in personas vero alias tam superintendentes quam obsequia praestantes et medicamenta, floreni alij centum, vtpote distributori, qui curam habeat alimentorum et ordinem subministrandi victualia, floren. 10, sacerdoti confessario fl. 10, chirurgo curanti eos fl. 10, coctricibus fl. 9, seruitoribus fl. 10, pro mensa suprascriptis (s) fl. 15, residuum pro medicamentis et praeseruatiuis fl. 36, ita vt quaelibet septimana pro personis centum indigeret fl. ducentis et sic ducta proportione in alium similem pro quantitate cuiuscunque generis (s) non paruus reperitur. In suspectos vero 2di generis, quos itidem omnino expedit educere domibus in locum commodum et purioris aeris, necessum erit in septimanam vnam pro personis centum similiter pendere fl. 100 pro victu, officialibus, qui curam ipsorum habeant et ministris ac coctricibus fl. 29. Ad tertium autem ordinem procedendo sufficerent pro victu et pro superintendentibus in centum numerum personarum similiter fl. 130 Polonicales et sic proportionatim de maiori numero intelligendum partiendumque. Quibus sic peractis et compositis, reliqui sacerdotes pro administrandis sacramentis, qui vices possint obire alternatim, praeseruati constituentur, chirurgi etiam plures assumentur, lapideae et domus (e quibus quam citissime infecti educentur et segregabuntur) purgabuntur et quam maxima diligentia in reddenda pristina sanitate Deo maximo propitio et auspicante praestabitur, caeteraque contra eiusmodi malignitatem, quae saluberrima consilia et prouisiones non intermittentur, paxque publica custodietur.

Acta Cons. Crac. 1498, str. 178.

1099. 1652. die 15. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario proconsuli consulibusque Cracoviensibus peste grassante augendo.

Actum sabbatho ipso die ss. Viti et Modesti martyrum. — Spectabilis et amplissimus senatus Cracouiensis cum domino Martino Paczoska proconsule ciuitatis, vt antea aliquoties, ita et die hodierna infrascriptae ordinationis causa sanciendae per schaedulas conuocatus et legitime in praetorio congregatus existens, eo in matura deliberatione habito, quod diuina sic volente iustitia pestis malignitas in ciuitate hac Cracouiensi de die in diem maius capiat incrementum ac virus infectionis suae profusius diffundat, ita, vt non modo turmatim ciues ipsi solo patrio relicto, in tutiora varia loca salutis ergo conseruandae gratia conuolarunt, sed et nonnulli ex spectabilibus dd. collegis malo eiusmodi cedentes, in diuersas residentias contulerunt sese, meliori fortunae et tempori reseruantes: interest autem magistratus,

nec ciuitas haec metropolitana et caput regni Poloniae regimine et custodia destituatur, vtque bono publico et securitati omni quamuis hoc tempore calamicioso et deplorando dignis medijs, auxilio et consilijs succuratur: inhaerendo superiori conclusioni suae per modum ordinationis factae, referendoque sese in omnibus ad alias ordinationes, per eiusmodi spectabilem senatum retroactis temporibus et annis potissimum 1543 et 1622 sancitas, ipsas seruari debere et attendere in regimine ciuitatis obeundo, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt cum eo adiecto, vt spectabiles dd. proconsules, quos ordo muneris proconsularis obeundi tangeret, vel ipsi per se vel per alium quempiam ex ordine tamen consulari, munus suum obeant et magistratum consularem administrent. Cum vero eo tempore maior cura tam in mitigando eo pestilentiae malo saluteque ciuium conseruanda, quam et securitate ciuitatis prouidenda, non sine graui periculo uitae et iactura rerum suarum per eundem dominum proconsulem nunc et pro tempore existentem impendatur, idcirco habita temporis praesentis ratione, quo annonae caritas et rerum ad victum pertinentium precium supra modum creuit, eidem spectabili domino proconsuli in solatium laborum ipsius in quamlibet septimanam florenos decem Polonicales, spectabilibus vero dominis consulibus quibuscunque, (qui) domino proconsuli hac iniquitate temporis praesto adesse voluerint (facta tamen declaratione et submissione sua), sex floreni similiter septimanatim dandos esse assignauit, d. notario quoque hic mansuro vel in locum sui idoneam personam hoc tempore collocaturo, septimanale solarium itidem per florenos sex Polonicales ex aerario publico ciuitatis vsque ad iudiciorum ex limitatione causarum generali facta denunciationem dandos esse decreuit. Ille vero vel substitutus ipsius spectabili domino proconsuli protunc existenti, in causis securitatem ciuitatis tangentibus et decisionem requirentibus, opera et consilio praesto adesse atque ea, quae opus fuerint, pro rei et temporis exigentia actis connotare et conscribere tenebitur.

Etiam quoniam accedente maxima aerarii ciuilis publici penuria, solutiones supra assignatae pro tempore fieri non possent praesenti, nisi aliunde pecunia acquiratur, ideo idem spectabilis senatus Cracouiensis tam domino proconsuli pro exnunc pro tempore existenti dominisque collegis hic manentibus, quam officialibus aerarij ciuilis vel notario plenam et omnimodam aliunde pecuniam acquirendi pro hoc et fidem aerarij dat et confert facultatem, qui sumptum successu temporis ex aerario eodem ciuili persolui quamprimum et restitui debebit. Vimque et firmitatem conclusio praesens a die hodierna obtinet et obtinebit.

Post quam ordinationem modo praemisso factam, spectabilis dominus Andreas Węgrzynowicz consul ciuitatis declarauit et submisit se, hoc toto tempore suspecto pestilentiae in ciuitate mansurum, dominoque proconsuli in omnibus causis et actionibus publicis, dum accersitus per sagittarium fuerit, pro rei exigentia praesto adfuturum. Similiter et nobilis ac honoratus Nicolaus Proszykowski ciuitatis secretarius et actorum notarius, pro custodiendo et conseruando bono publico obsequia et vires suas deuouit, permanereque circa dominos proconsules sese declarauit, Deo ipsos adiuuante propitio, cui sit laus in aeternum amen.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 178.

1100. 1653. die 13. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de famulis praetorii et de militibus urbanis.

Actum in praetorio Cracouiensi feria secunda in octaua festi ss. Trium Regum proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas ad praetorium in negocio infrascripto conuocati et legitime die hodierna vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, in meliorem ordinem familiam praetorianam et opportuniorem necessitatem ciuitatis redigere cupientes, vnanimibus votis suis et sententijs suis constituerunt et concluserunt, quatenus famuli praetoriani sint in numero sex, septimus intendens illorum circelmagister. Pedites vero ad custodias nocturnas circa ciuitatem obeundas et vigilias peragendas N⁰ 14 et quindecimus illorum rothmagister seu decurio praetorianus. Quibus peditibus pro apparentia maiori personarum et decore ciuitatis habitum dragonis consuetum comparari debere, famulis vero iuxta morem antiquam. Et quoniam ad praesens caritas rerum et victualium in maius quam temporibus praeteritis creuit incrementum, ideo sub ea temporis ratione ijsdem peditibus ciuilibus 14 augenda esse salaria, videlicet vnicuique illorum in mensem vnum per fl. 1, decurioni vero fl. 10, famulis vero praetorianis iuxta salaria ipsis solita per fl. et gr. (?) 4 Polonicales soluendum, dandumque ad praesens ipsis peditibus vestes superiores ad modum in aerario . . . . . ntes, quousque illis vestitura conclusa non fuerit comparata.

Z księgi „Conclusiones ab anno 1649".

1101. 1653. die 18. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de quaestoribus aerarii civilis.

Actum sabbatho ipso die s. Priscae virginis et martyris proximo. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio Cracouiensi in negotio infrascripto conuocati et congregati vna cum honoratis 40 viris existentes, bono meliori et commodiori ciuitatis consulendo, quod officium lonchaeratus quo plures habet administratores, eo res ipsius et administratio remissiori peragitur diligentia, more antiquo prae oculis et ordine recto habito, duos tantummodo eligendos esse lonchaeros ciuitatis et sufficere administrationi, vnum quidem ex senatu, alterum a parte honoratae communitatis, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Z księgi „Conclusiones ab anno 1649".

1102. 1653. die 7. m. Aprilis, in Brześć litewski.

Ioannes Casimirus rex Poloniae civitati Casimiriensi quaevis bona civium Casimiriensium sine prole mortuorum, confert.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernichouiaeque necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Cum nostri regij muneris esse censeamus, benignitate nostra conseruari ciuitates et oppida debere, quae vicibus aduersantis fortunae, praesertim vero praesentis pestilentiae ictibus concussa conuulsaque manent, ita vt desertae desolataeque domus plurimae reperiantur vixque non totae ciuitates et oppida in ruinam abeant, quo infortunio etiam Casimiria ciuitas nostra ad Cracouiam sita, affecta ingemiscit: cui nos prouidere volentes, vt facilius pristino restituatur statui et ordini, eiusdem ciuitatis magistratui et communitati bona omnia mobilia et immobilia summasque quasuis pecuniarias siue paratas siue aliqua ratione obligatas, vbicunque locorum in regno et dominiis nostris existentia, post incolas et conciues eorum Casimirienses, sine testamentis et legittimis successoribus morituros et iam hactenus peste absumptos, ad fiscum et dispositionem nostram deuoluendas et deuolutas, iure perpetuo et irreuocabilis donationis dandas et conferendas esse duximus, vti quidem damus et conferimus per praesentes, ita vt eadem bona omnia iuri caduco obnoxia, cum vniuersis eorum attinentijs et pertinentijs iure adeant, inquirant, vindicent, possideant et pro necessitatibus ac conseruatione restaurationeque eiusdem ciuitatis nostrae conuertant perpetuo et in aeuum. Quod omnibus et singulis magistratibus et officijs tam castrensibus quam ciuilibus, sub quorum iurisdictione bona praefata existunt, notum esse volentes, mandamus, vt requisiti a praedicto magistratu et communitate Kazimiriensibus, bona omnia praefata, vbicunque reperta fuerint, illis in realem et actualem possessionem tradant et assignent curentque, vt sine quauis mora et difficultate ijsdem bonis potiantur. Pro gratia nostra. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datae Brest. Lith. die septima mensis Aprilis, anno Domini MDCLIII, regnorum nostrorum Poloniae IV, Sueciae V. — Ioannes Casimirus rex.

Dokument papierowy, poniżej tekstu wyciśnięta wielka pieczęć koronna.

1103. 1653. die 6. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributionibus solvendis.

Actum feria sexta post festa solemnia sacri Pentecostes proxima. — Spectabiles domini proconsul, consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et vna cum honoratis 40 viris congregati

existentes, non ferendo summam ciuitatis oppressionem, quam pro solutione quietationis de contributionibus redditis ad f. 1000 et vltra assolescat (?) a sui colectoribus et solitam eiusmodi quietationum temporibus anteactis in florenis solummodo considerando contentationem, standum esse consuetudini antiquae in soluendo; interim autem ex respectu certo temporis expectantia (?) florenos 300 dandos esse generoso domino exactori non amplius. Quos si suscipere et quietationem ciuitati dare noluerit, manifestationem pro eo faciendam esse vnanimibus votis suis et sentencijs concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Z księgi „Conclusiones ab anno 1649".

1104. 1653. die 23. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de contributionibus a tabernatoribus exigendis.

Actum sabbatho postridie octauam Assumptionis in coelum b. M. virginis. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et vna cum honoratis 40 viris congregati in negotijs infrascriptis existentes, postulatis honestae communitatis satisfacere cupientes, volenti, vt tabernatores Cracouienses pari pensione in reddendis simplis vna cum mercatoribus procedant, pro hac vice ijsdem condescendendum esse, ob celerem contributionum praesentium collectionem; nihilominus in posterum, si ad instar mercatorum solitas contributiones et simplas soluere recusauerint, citandos esse pro eo cum remissione appellationis ratione cognitionis privilegiorum ad judicium S. R. M. sumptum autem pro ea causa, vt honorata communitas prouideat, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Z księgi „Conclusiones ab anno 1649".

1105. 1653. die 29. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de advenis, magistratui civili nuntiandis.

Actum feria sexta post festum sancti Bartholomaei apostoli proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Iacobus Gawronek, bedellus officij aduocatialis recognouit, se ex mandato officij huius infrasequentia populo clangore tubae congregato, in quatuor partibus ciuitatis publicasse et ad notitiam deduxisse, tenoris talis: Panowie radzcie WM. wiedziec, isz vrzędy zakazuią, aby zadęn do domow swych przyiezdzaiących tu do Krakowa nieprziymował, niedawszy wiadomości wprzod o tym vrzędowi, takze y zakonnikow, ktorzy z roznych mieysc przyieszdzaią; takze zeby zadęn z podda-

nych tak slacheckich iako y duchownych na targ tu niewazyli sie przyiezdzac bez attestatiy pana swego, ze z dobrego powietrza iedzie. Vbodzy obczy takze y ludzie luzni aby w miescie iako y w przedmiesciach niebawili się, bo ich wypędzac będą. Tandeta tak na mieyscu zwyczaynym iako y pod kamienicami aby niebyła wykładana; w piwnicach aby nieprzechowywano na noc łotrow y inszych luznych ludzi, pod karanięm surowym. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 40, str. 245.

1106. 1653. die 5. m. Octobris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de commutationibus domiciliorum, magistratui nuntiandis.

Actum feria quinta post festum sancti Francisci confessoris proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Ioannes Gawronek, bedellus iudicij aduocatialis Cracouiensis, sanus mente et corpore existens, in vim fidelis suae rellationis recognouit, se feria tertia ex mandato officij praesentis proxime praeterita proclamasse in quatuor partibus circuli Cracouiensis publicationem, cuius tenor sequitur talis: Panowie raczcie WM. wiedziec, isz vrzędy zakazuią, abyscie WM. z mieszkania swego niewazyli prowadzic do inszego ani w miescie ani na przedmiescie, bez opowiedzenia się dziesiątnikowi swemu, a dziesiątnik vrzędnikowi, pod winą więzienia. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit rellationem.

Acta Cons. Crac. 40, str. 269.

1107. 1653. die 6. m. Novembris, Cracoviae.

Plebiscitum de reisduis vectigalium exigendis.

Actum feria quinta post festum Omnium Sanctorum proxima. — Dum famatus Albertus Adamowicz exactor contributionum anni 1650, per honoratam communitatem laudatarum, vna cum coexactoribus suis affectaret executionem de retentoribus contributionis exhiberetque laudum honoratae communitatis die 16 a. 1653 factum tenoris talis:

»Aby exactores wszystkie retenta wybierali prosząc o executią z nieposłusznych, aby była czyniona. Na co wszyscy zezwalaią y submituią się, ktoryby tak teraznieyszych simpl iako y retent wszelakich z mieszcząn nie płacił y nie chciał zapłacić, tedy po niego na ratusz posłać y nie zpuszczać go z ratusza aszby zapłacił. Stoiemy przytym wszyscy y zastępuiemy magistratum y pp. iudices retentorum«, peterentque idem laudum approbari,

spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorium conuocati et vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, idem laudum praeinsertum honoratae communitatis approbauerunt et approbant. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Z księgi „Conclusiones ab anno 1649".

1108. 1654. die 19. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae officialibus telonariisque mandat, ne a mercatoribus Cracoviensibus indebita portoria exigant.

Ian Kazimirz z łaski bożey krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflandskie, smolenskie, czerniechowskie, a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobecz y kazdemu z osobna, komu to wiedziec nalezy, osobliwie starostom, podstaroscim, dzierzawcom dobr naszych duchownych y swietskich y innym wszelakim vrzędom ziemskim y grodzkim, takze superintendentom, factorom ceł naszych y rzeczypospolitey koronnych w Wielkiey i Małey Polszcze y na Podgorzu, exactorom podatkow naszych y rzeczypospolitey oznaymuiemy: Supplikowali nam mieszczanie stołecznego miasta naszego Krakowa, iż przeciwko prawom y przywilegiom ich constitutiami approbowanym, factorowie ceł naszych wynieszli z kancellariey naszey vniversały, za ktoremi nienalezycie kupcow mieszczan krakowskich do płacenia cła *intra regnum* przeciw prawu ich pociągaią y insze *nouitates* w tymże vniuersale wyrażone, z wielkim vciążeniem ich *inducere* vsiłuią. My tedy chcąc stolicy naszey wolnosci w swoiey zatrzymać klubie y one cale przy prawach zachowac, Wiernosciom Waszym rozkazuiemy, abyscie zadnych ceł y exactiy nowych, *in quarum possessione* przed constitutią *millesimi sexcentesimi quadragesimi noni* skarb nasz nie był y od kupcow mieszcząn krakowskich nie wybierał, takowychze ceł exactiy y teraz od nich Wiern. WW. nie wybierali, y na komorach tak w Wielkiey Polszcze iako y w Małey Polszcze na Podgorzu *praetextu* wyniesionych vniwersałow kupcow nie trudnili. Nieczyniąc inaczey z powinnosci swoiey y dla łaski naszey. Dan w Warszawie dnia dziewietnastego miesiąca Kwietnia, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego pięćdziesiątego czwartego, panowania krolestw naszych polskiego szostego a szwedzkiego siodmego roku. — Ian Kazimierz krol. — Albertus Goraiski praepositus Posnaniensis, regens cancellariae regni.

Kodeks Zaleskiego, karta 240.

1109. 1654. die 15. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de portorio in portis urbis exigendo.

Actum feria sexta postridie festi Ascensionis domini nostri Iesu Christi. — Spectabiles dd. proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto in praetorio Cracouiensi conuocati et congregati existentes, eo in consideratione habito, quod per currus vectorum et equorum, quibus merces varij generis, sal, ligna, ferra in ciuitatem trahunt et . . . . . . [1]) stratae publicae pessumdantur et deteriorantur, in reparationem earumdem, quatenus ab vno curru sub eiusmodi mercibus vel quibuslibet oneribus (?) per ciuitatem proficiscente, custodes portarum per vnum grossum a quolibet tocies, quocies ipsi permeare contigerit, emoneant, exigant et ad aerarium sub iuramentis suis fideliter differant, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 198.

1110. 1654. die 17. m. Iulii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de peste.

Actum feria sexta post festum Diuisionis apostolorum proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Iacobus Gawronek ministerialis regni generalis, sanus mente et corpore existens, in vim fidelis relationis suae recognouit, se die hodierna ex mandato officij praesentis proclamasse in quatuor partibus circuli Cracouiensis publicationem ex parte pestis in tenore tali verborum: Pp. raczcie WM. wiedziec, iż powietrze w Preszowie y daley panuie po Węgrzech, tedy vrząd napomina y przestrzega, abyscie WM. z Węgier do gospod swych nikogo nie wazyli się przymować, pod karaniem surowym. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 40, str. 463.

1111. 1654. die 28. m. Iulii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de peste.

Actum feria tertia post festum s. Annae proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Iacobus Gawronek, ministerialis regni generalis, in vim fidelis relationis suae reco-

[1]) Wyraz nieczytelny z powodu bardzo pobieżnego i niedbałego pisma brulionowego.

gnouit, die hodierna ex mandato officij praesentis proclamasse in quatuor partibus circuli Cracouiensis ex parte pestis, cuius tenor sequitur talis: Panowie raczcie WM. wiedziec, iz urząd maiąc z wielu mieysc pewną wiadomosc, ze w Węgrzech na mieyscach roznych a osobliwie w Preszowie powietrze morowe zawzieło się y wymiera, przeto przykazuie, aby zaden tam iezdzić ani tez tu przyimowac Węgrow pod winami surowemi nie wazył się.

Acta Cons. Crac. 40, str. 471.

1112. 1654. die 13. m. Augusti, Varsoviae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae decretum, inter instigatorem officii consularis Cracoviensis et quartalienses civiles de solutione contributionum litem dirimens.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiae necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Remissam fuisse ad nos et iudicium nostrum per officium consulare Cracouiense causam et actionem inter instigatorem officij illius ex delatione exactorum contributionum ciuilium Cracouiensium agentem, actorem ab vna, atque nobiles et honoratos Ioannem Karchutowicz, Lucam Bystrzycki, Valentinum Zaleski et Ioannem Larosa, rothmagistros quartualium ciuitatis nostrae Cracouiensis, citatos parte ab altera, idque ratione per eosdem citatos contributionum ciuilium nouiter et temporibus anteactis laudatarum, non persolutionis, originaliter coram suprafato officio consulari Cracouiensi motam et agitatam. In qua quidem causa et actione cum pars actorea contenta propositionis suae decerni postularet et in fulcimentum assertionis suae decretum nostrum inter honoratam communitatem et spectabilem magistratum Cracouiensem latum, reproducere, econtra citati se per multas tam diurnas quam et nocturnas vigilias aliosque ex munere officij sui pro omnimoda securitate et imminenti praefatae ciuitatis Cracouiensis necessitate constanter subiuisse semperque subire paratos esse inferent, nihilque aliud in vim praemii et gratitudinis reportare, nisi quod et antecessores ipsorum varijs priuilegiis tam eiusdem ciuitatis, quam etiam a serenissimis antecessoribus nostris, regibus Poloniae sibi benigne collatis et per nos maiestatemque nostram regiam confirmatis gaudeant, exindeque se ab omnibus contributionibus ciuilibus tanquam publicos ciuitatis Cracouiensis officiales necnon a causa praesenti vti incompetenti temereque instituta de plano liberari ac circa eadem priuilegia, libertates ac immunitates, ex antiquo sibi seruientes, conseruari flagitarent, officium illud consulare Cracouiense post partium eiusmodi controuersias et defensas eo attento, quoniam concurrentia inter partes tam decreti nostri per partem actoream reproducti quam et confirmationis priuilegia, recenter benigne a nobis citatis concessa intercederent, [iam] non descendendo in disquisitionem eorundem, causam praesentem cum toto ipsius

effectu ad nos iudiciumque nostrum pro cognitione reuerenter, parti vtrique comparendae coram eodem iudicio nostro terminum peremptorium ab actu illius decreti sui in spatio sex septimanarum ad prosequendum assignando et praefigendo remisit, alias prout processus causae ipsius praemissa omnia latius in se continet et obloquitur. In termino itaque hodierno ex eadem remissa suprascripta legitime ad praesens prouenienti et hucusque continuato, partibus supranominatis, actorea instigatore officij illius consularis Cracouiensis eiusque delatoribus, exactoribus contributionum ciuilium Cracouiensium per nobilem Ioannem Zembrzycki plenipotentem suum legitimum, citata vero vtpote suprafatis rothmagistris Cracouiensibus per nobilem et honoratum Ioannem Karchutowicz confratrem suum personaliter coram nobis et iudicio nostro comparentibus eumque terminum attentantibus et in controuersias suas ratione praemissorum iure mediante inter se descendentibus, et actorea quidem parte reassumpta propositione originali remissam praefatam officij illius consularis Cracouiensis expediri citatosque vigore decreti nostri supraspecificati etiam occasione controuersiarum ciuilium contributionum lati, ad solutionem earundem stringi et compelli affectante, porro citatis inhaerendo anterioribus iuridicis rationibus et defensis suis, in processu praesentis causae contentis, priuilegiumque certum sibi a spectabili magistratū de actu in praetorio eiusdem ciuitatis Cracouiensis sabbatho ante festum sanctae Margarethae virginis proximo, die videlicet vndecima Iulij anno millesimo sexcentesimo trigesimo septimo collatum, quo respectu muneris variis oneribus et curis implicati ac meritorum suorum fideliter etiam cum intermissione negotiorum suorum pro bono publico, commodis, decore ac singulari ornamento praefatae ciuitatis per se praestitorum, gratitudinis et praemii loco libertatibus praerogatiuisque specialibus (prout caeteri officiales eiusdem ciuitatis gaudent) se quoque citatos idem spectabilis magistratus vnanimi voto et consensu gaudere declarauit et a quibusuis contributionibus *szosz* nuncupatis, quoad eodem in officio extiterint, liberos esse ac fore debere pronuntiauit, nec non eiusdem priuilegii ciuitaten. approbationem serenissimi olim Vladislai quarti, fratris et praedecessoris nostri desideratissimi, de data Cracouiae die sexta mensis Nouembris anno subsequenti millesimo sexcentesimo trigesimo octauo, ad haec eiusdem approbationis confirmationem a nobismet ipsis Varsauiae die vigesima sexta mensis Martij anno ad praesens currenti impetratam et obtentam, coram nobis producentibus et postmodum trina officii illius consularis decreta occasione praemissorum ante haec lata, quibus mediantibus ad solutionem controuersarum exactionum se nullatenus posse stringi declaratum est, inferentibus, varias insuper iuri et aequitati conformes defensas allegantibus exindeque se ab actione praesenti vti incompetenti et vexatoria liberos pronuntiari et circa eadem omnia, tam priuilegium a spectabili magistratu Cracouiensi sibi concessum et per serenissimum olim fratrem nostrum desideratissimum approbatum, ac per nos ipsos benigne confirmatum, quam et decreta praefata officii consularis Cracouiensis totaliter conseruari et manuteri flagitantibus: nos cum consiliariis et iurisperitis nostris auditis partium earundem ambarum controuersiis, allegationibus et defensis, iisdemque plane (?) et accurate perpensis, remissa suprascripta per officium illud consulare Cracouiense ad nos et iudicium

nostrum facta, necessaria adinuenta, illam expedientes, quandoquidem ex concessione spectabilis magistratus Cracouiensis manifeste constat, quod pro seruitijs per citatos rothmagistros Cracouienses praestari solitis, haec libertas non soluendae contributionis *szosz* vulgo dictae, ipsis est concessa, idcirco eosdem citatos circa hoc idem priuilegium, per eundem magistratum ipsis concessum, conseruandos et manutenendos esse duximus, prout quidem conseruamus et manutenemus atque praedictos rothmagistros Cracouienses a solutione contributionum in rem et priuatum vsum ciuitatis nostrae Cracouiensis laudatarum, tum et intuitu vnius lapideae per eosdem citatos et quemlibet illorum possessae (saluis nihilominus iisdem contributionibus priuatis quoad alias lapideas, si et inquantum aliquis eorum possiderit), liberos facimus et pronuntiamus. Quantum vero attinet publicas contributiones omnes, quocunque nomine vocitatas, in rem et vsum reipublicae in conuentibus regni sancitas, ad earundem solutionem totaliter et de integro faciendam citatos rothmagistros Cracouienses omnino teneri et adstrictos esse declaramus ac sententiamus atque priuilegio eodem, sibi a spectabili magistratu concesso, tam diu saepefatos citatos gaudere debere, quoadvsque ipsis per praenominatum magistratum et communitatem Cracouiensem alia prouisio aequiualens solutione contributionum memoratarum et de congruo habita ratione onerum officii ipsorum non fuerit assignata, statuimus et decernimus praesentis decreti nostri vigore, pro cuius publicatione partes praefatas ad illud idem officium consulare Cracouiense in termino, dum pars partem ad id legitime adcitauerit, peremptorio, remittimus. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni est appressum. Datum Varsaviae feria quinta post festum sancti Laurentii leuitae et martyris proxima, anno Domini 1654, regnorum nostrorum Poloniae [1]) et Sueciae septimo. — Relatio illustrissimi domini Stephani de Pilca Korycienski supremi regni cancellarii, Varsauiensis, Czermensis, Wolbromensis etc. capitanei. — Stephanus de Pilca Korycienski supremus cancellarius regni mppa. — Stanislaus Zurowski s. r. Mtis secretarius et notarius. — Correxit Nicolaus Szulc.

Kopija papierowa niepoświadczona.

1113. 1654. die 17. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de contributionibus a mercatoribus exigendis.

Actum feria 5ta post festum Exaltationis s. Crucis. — Spectabiles domini Petrus Gołecki proconsul, Andreas Wegrzynowic, Gabriel Cichocki, Raphael Delpace, Franciscus Cyrus, Franciscus Rolinski, Andreas Cieski, Sebastianus Zacherla, Paulus Frysnekier, Michael Bhem, Christopherus Kranz, Gerardus Priami, Gaspar Celesta, Hiacynthus Lopacki, consules Cracouienses,

---

[1]) Tak w kopii, jestto jednak widoczna myłka przez opuszczenie w tem miejscu wyrazu „*sexto*"; dzień 13 sierpnia r. 1654 bowiem był dopiero rokiem szóstym panowania Iana Kazimirza w Polsce a szwedzkiego siódmym.

per schaedulas in praetorio conuocati et vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, considerantes, quod contributiones ex lapideis non possunt sufficere soluendo, ideo mercatores non habentes lapideas seu possessiones soluere debere contributiones per simplas iuxta taxam postremam, concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 205.

1114. 1654. die 19. m. Octobris, Grodnae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae mandat, ut plebiscita civitatis Cracoviae legis vim habeant.

Ian Kazimirz z Bożey łaski krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflandskie, smolenskie, czerniechowskie, a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy teraznieyszym listem naszym wszem wobecz y kazdemu z osobna, komu to wiedziec należy. Wiele na tym należy miastom naszym tak do dobrego pospolitego iako też ku pomnożeniu ich obywatelow, aby cokolwiek *in bonum et vtile publicum* a nie *priuatum* społeczności y *communitates* iednostayną zgodą między sobą postanowią y vchwalaią, *in suo esse et obseruantia* zostawało y wcale zachowane było. A iż miasto stołeczne Krakow y *communitas tota* tameczna vniżenie nam supplikowali, *eo nomine* zwłaszcza, żeby wszytkie lauda iednostayną zgodą ich teraz y na potym ku dobremu ich postanowione y vchwalone, ktoreby iednak nie żadną prywatę za sobą pociągały, powagą naszą krolewską *generaliter* approbowane y ztwirdzone były, a to dla tego naywięcey, że kiedykolwiek podatki tak seymem iako też od miasta wszytkiego na potrzebę iego postanowione y vchwalone bywaią, znayduią się niektorzy z pospolstwa y społeczności tamteczney, ze albo *simpliciter* podatkow płacic nie chcą, albo nie spełna y nie rychło wydawaią, a za tym *de detentoribus* trudna sprawiedliwość bywa. Z tych wyzey pomienionych przyczyn y consideratiey naszey chetniesmy się do takowey prosby słuszney skłonili y na approbatią ich ochotnie pozwolili, iakosz wszytkie lauda, *minime iuri et aequitati repugnantia,* ale ktorekolwiek *in colloquijs publicis et sessionibus suis* wszytka *communitas* krakowska za iednostayną zgodą y pozwoleniem ku dobremu pospolitemu a nie prywatnemu żadnemu teraz postanowiła y vchwaliła y na potym *ex aequo et iusto* vchwalać będzie, *generaliter in toto et in minima* ich *parte* zatwierdzamy y zmacniamy ninieyszym listem naszym, y aby od wszytkich obywatelow krakowskich cale y nienaruszenie zachowane były, pod łaską naszą krolewską y na zprzeciwiaiących się y nieposłusznych tak *laudis publicis ciuitatis Cracouiensis* iakoteż ninieyszemu listowi naszemu declaracyinemu pod winą z rozsądku naszego rozkazuiemy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąc kazalismy. Dąn w Grodnie dnia dziewietnastego Octobra roku Panskiego tysiącznego szescsetnego pięcdziesiątego czwartego.

Kodeks Zaleskiego, karta 240.

1115. 1654. die 4. m. Novembris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de itinere in Hungariam prohibendo.

Actum feria quarta post festum ss. Omnium proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis relationis suae retulit eidem officio consulari Cracouiensi, publicationem infrascriptam feria sexta proxime praeterita coram populo sono tubae in quatuor partibus ciuitatis congregato, publicasse, cuius tenor sequitur talis: Iz vrząd zakazuie, aby zaden z pp. kupcow nie ważył się iezdzic do Węgier, zeby snadz miasto stołeczne krola IEMci zarazone nie było a z tey zarazy prouenty krola IEMci zmnieyszone nie były; więc aby z Węgier nie wazył się puszczac do domu, a to pod winami surowemi y nie puszczeniem do miasta. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 542.

1116. 1654. die 15. m. Decembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne domos capituli cathedralis Cracoviensis ad contributiones vectigaliaque stringant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Dobrze nam iest wiadoma constitutia na seymie warszawskim w roku przeszłym za zgodą wszystkich stanow z strony podatkow y publicznych contribucij na teraznieysze rzeczypospolitey potrzeby postanowiona, ktorą ze Wiern. WW. latius sobie interpretuiecie y niepotrzebnych delat zazywacie, chcąc aby kamienice y domy na wielebną kapitułę krakowską z dawna fundowane, oneyze podlegac miały, nietelko się temu dziwuięmy, ale też po Wiern. WW. pilnie ządamy, zebyscie od tak niesłusznych y nowych wynalaskow cale odstampili, wiedząc oraz o tym, ze tey constitutiey te telko dobra duchowne podlegac maią, z ktorych przed tym contributie y podatki wybierane beły, te zas, które primaeuae ecclesiae fundowane y za dawnych czasow od naiasnieyszych antecessorow naszych prawami są stwierdzone, niemaią zadnym podlegac podatkom. Niebendziecie tedy Wiern. WW. dalszey w ty mierze miec wątpliwosci, ale tę declaratię constitutiey maiąc od nas rzetelną, od takowych kosciołowi Bozemu praeiudicia odstampicie. O co my Wiern. WW. powtornie żądaiąc, onymze dobrego od pana Boga zyczemy zdrowia. Dan w Warszawie dnia XV miesiąca grudnia roku Panskiego

M DC LIV, panowania krolestw naszych polskiego VI, szwedzkiego VII roku. — Ian Kazimierz krol.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną po stronie adresowej wyciśniętą.

1117. 1654. die 30. m. Decembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae munus advocati Francisco Cyrus consuli civitatis Cracoviensis a proconsule consulibusque eiusdem civitatis collatum, assensu suo comprobat.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernichouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod prout ex senatus consilijque nostri sententia, accedente consensu omnium ordinum regni, in comitijs generalibus Varsauiae anno Domini millesimo sexcentesimo decimo sexto celebratis, lata lege aduocatum Cracouiensem ciuitati nostrae Cracouiensi perpetuis temporibus adiunxeramus et incorporaueramus, ita ex antiquo more priuilegijs diuorum antecessorum nostrorum eo nomine benigne concessis, innixo, ius liberae electionis eiusdem aduocati spectabili proconsuli consulibusque ciuitatis nostrae Cracouiae competebat et illos legitime concernebat, perpetuisque temporibus concernere et competere debebit, nulla facta restrictione liberae electionis quoad qualitatem personarum elligendarum. Quapropter cum etiam de praesenti praefatus magistratus post decessum olim excellentis Andreae Szulc i. v. doctoris, aduocati Cracouiensis, legitime in praetorium conuocatus, exemplo aliarum ciuitatum regni nostri, prospiciendo bono publico et dignitati illius subsellij, quo commodius per virum consularem, priuilegiorum et iurium ciuitatis gnarum, regi possit et queat, vnanimibus votis et sententijs suis spectabilem Franciscum Cyrus consulem Cracouiensem, collegam suum aduocatum Cracouiensem nominaret et elligeret, supplicatum nobis per consiliarios nostros, quatenus eandem electionem authoritate nostra regia approbare dignaremur. Quam nos praesentibus approbamus, confirmamus et ratam habemus: decernentes praefatum spectabilem Franciscum Cyrus consulem et aduocatum Cracouiensem vtroque hoc consulis et aduocati officio fungi et frui posse vsque ad vitae suae tempora, omnibus et singulis praerogatiuis, iuribus, priuilegijs, loco, prouentibus antiquitus vtrique officio consulari et aduocatiali seruientibus, gaudere et vti debere, non obstante quauis incompatibilitate officiorum istorum in vna eademque persona a quouis praetensa: mandantes eidem magistratui Cracouiensi, vt eundem electum aduocatum circa vtrumque officium manuteneat et conseruet. In quorum omnium fidem praesentes literas manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die XXX mensis Decembris, anno Domini M DC LIV, regnorum nostrorum Poloniae VI, Sueciae vero VII anno. — Ioannes Casimirus rex. — Albertus Goraiski praep. Posn. regens cancel. regni.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1118. 1655. die 5. m. Maii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae cives Cracovienses hortatur, ut sibi milites armatos suppeditent.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui communitatique ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernichouiaeque necnon Sueccorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! W tak nagłym razie y scisłym rzeczypospolitey terminie, gdy gwałtowne zewsząd na panstwa nasze nieprzyiacielskie woyska proportionalnych nieprzyiacielskiey potędze niemozemy miec *subsidia*, przychodzi nąm y do extraordinariynych obrony *recurrere* sposobow a Wiern. WW. gorąco zagrzewać, abyście z miłosci przeciwko oyczyznie dla spolnego bespieczęnstwa y conserwacyi samych siebie, *pignorum* y substantyi swoiey *pro hac uice* pod comando officierow naszych piechotę z kamięnic y domow swoich sposobem cudzoziemskim z muszkietami lontowemi, jednego pieszego ze dwoch kamięnic albo domow w miescie a ze czterech na przedmieściu będących, wyprawili y naydaley za dwie niedzieli do boku naszego stawili; do ktorego cięžaru tak burmistrze, raycy iako y inszy wszyscy na vrzędzie będący mieszczanie nalezec powinni, takze wszytkie kamienice y domy, s ktorychkolwiek sosze y pobory płacic się zwykły; ażeby na samych dziedzicow domow ten się cięzar niezwalał, y kazdy wedle substantiey swoiey większy albo mnieyszy on ponosił, kupcy y komornicy do tey wyprawy *iuxta facultates suas* przykładać się powinni będą, tak żeby lubo sie na kamienice y domy piechota rachuie, ten co więcey ma iey wyprawę wyłożył, nisz ow, ktory nierownie iest vbosszy, lubo dom dziedzictwem trzyma. Czego Wiern. WW. miedzy sobą sami lepiey doyrzą. Ktorą piechotę wyprawiwszy iusz do inszey wyprawy nikt Wiern. WW. pociągać niebędzie. Co iako Wier. WW. słowem naszym obiecuiemy, tak assecurować gotowismy, isz tey wyprawy ani my ani successorowie naszy *in sequellam* pociągać niebendą, co szerzey imięniem naszym wielebny xiądz Stanisław Dębinski, sekretarz nasz Wier. WW. opowie. Vczynicie Wiern. WW. rzecz swoiemu y pospolitęmu bespieczęnstwu potrzebną a nam miłą y wdzięczną s powinnosci swoiey y dla łaski naszey. Zycząc natenczas Wiern. WW. dobrego od Pana zdrowia. Dąn w Warszawie dnia piątego miesiąca Maia, roku Pańskiego M D CLV, panowania krolestw naszych polskiego i szwedzkiego VII° roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1119. 1655. die 28. m. Maii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de ordine communi servando.

Actum feria sexta postridie festi sacratissimi Corporis Christi. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis relationis suae recognouit, se publicationem infrascriptam coram populo, sono tubae in quatuor circuli partibus congregato, ex mandato officij consularis Cracouiensis feria tertia proxime praeterita publicasse in hunc modum: Pp. raczcie WM. wiedziec, iz vrząd nakazuie, aby zaden loznych ludzi, tak w gospodach, piwnicach, iako y w kamienicach nie wazył się chowac; a gdzieby przed tą publicatią nalezli się iacy ludzie lozni, aby dawali znac do vrzędu pod vtracęniem, y aby tancow y piianstwa po gospodach pod tęn czas pp. kaczmarze nie dopuszczali, pod winą vrzędową czternastu grzywięn, y zeby piwa dobre wazyli. Trzecia, aby przekupnie y przekupki nie wazyli się za miasto wychodzic y na rynku kupowac, az pierwey mieszczanie sobie nakupią y poki chorągiewki nie zdeymą, pod winą czternastu grzywien. Czwarta, aby piekarze chleb według vstawy piekli y przedawali, *sub paena* vrzędu woiewodzego. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 702.

1120. 1655. die 5. m. Augusti, Cracoviae.

Plebiscitum de urbe custodienda.

Actum feria quarta [1]) ipsa die sancti Dominici. — Spectabilis dominus Andreas Cieniowicz proconsul, honoratae communitati per pulsum campanae conuocatae in praetorium Cracouiense et congregatae proposuit. Iuż ta nowina nie odmieni, że Szwed wziął Kalisz y Poznań, pod Wielun ciągnie a ztamtąd ku Krakowowi. Wczoraysza consulta v IMX. biskupa krakowskiego na tym stanęła, żeby tylko trzy bramy były otwarte; sztakiety v bram abys my stawiali, a drugie bramy abysmy ziemią zafasowali; piechoty, ktorąście WM. wczora kazali rospuscić, abyśmy iak naywiecey zbierali; w żywność sie opatrowali; szańce koło Krakowa abys my sypali, żebyśmy sie w takim razie nie zdali spać. WM. y dziś zaraz radzcie sie zeyść y radzić o tym, iakoby tak wielkiemu nieprzespieczenstwu zabiegać. Wody na dachach abyście WM. mieli dla ognia. My tu concludowali iuż pisać do IKM. także do IM. pana woiewody krakowskiego y IM. pana marszałka koronnego y iuż listy te wysyłamy, niemi prosząc tak IKM. o obronę, iako też Ich Mciow o praesidium.

---

[1]) Jestto myłka, gdyż dzień św. Dominika (5 sierpnia) przypadał w r. 1655 na czwartek *(feria quinta)* a nie na środę *(feria quarta)*. Widocznie Zaleski pomylił się w odczytaniu skróconego wyrazu *quinta* i odczytał go jako *quarta*.

Actum feria quarta hora pomeridiana. — Honorata communitas per pulsum campanae congregata, per nobilem et honoratum Gregorium Roykowski scabinum, respondit ad proposita. Dziękuie honorta communitas za oznaymienie consiliorum w tym gwałtownym niebezpieczenstwie, vpraszaią, abyście WM. w bębęn zaraz vderzyć y piechotę zbierać kazali, na ktorey zatrzymanie y zapłatę pozwalaią ruszyć tych pieniędzy, ktore zostały z pożyczania, a ktoby nie dał ieszcze, tedy go przymusić, a gdzie by nie posłuszny był, tedy mu piechotę w dom posłać; declaruią się sami z osobami swemi y z czeladzią na każdym placu stawić, gdzieby tego potrzeba była, tylko o regimentarzow proszą, abyście WM. po dwu z pośrodka siebie do każdego wiertela vprosili, ktorymby oni posłusznieyszy byli. Prosi honorata communitas, abyście WM. do szlacheckich kamienic także y do żydow, ktorzy tu deposita w sklepach maią, aby się do tych wydatkow przyłożyli, posłać raczyli; także y IMX. biskupa prosić, aby IM. zakonnikom y duchowienstwu persvadował, aby sie do nas przykładali. Strony otwierania brąm, to sie na zdanie WM. porucza; furtki w kamienicach y klasztorach, aby zamurowane były. Działa przedtym w bramach bywały y kamienie w skrzyniach, y o to teraz proszą; sztakiety bardzo są potrzebne y szągce. Proszą, aby Kleparzany y inszych przedmieszcząn obesłać, aby się poczuwali. W żywność y armate chce sie honorata communitas sposabiać, iednak o publikacyą iaką tego proszą. Hultaystwa, także nierządow pełno po vlicach, aby temu zabiegać, żeby każdy gospodarz był w domu swoim gotowy dla tumultow, ktore sie co godzina wszczynaią. Dziekuie honorata communitas, żeście WM. K. I. Mci y inszym Ich Mciom, ktorym to nalezy, o tym niebespieczenstwie oznaymili. Do wydawania tych pieniedzy y płacenia tey piechocie vprosili pana Gabriela Gładyszewica y pana Walentego Szmida. Panowie cechowie proszą o strzelbę y o proch na baszty; strony straży proszą, iako się ma odprawować, gdyż cechowie nie omieszkiwaią a piwniczni sie wscipiaią (s). Oznaymuie też honorata communitas, ze z grodu obsyłaią, aby mieszczanie z kamienic szlacheckich na popis sie stawili do zamku, o co proszą, aby WM. do IM. pana podstarościego posłać raczyli.

Post haec spectabilis dominus Andreas Cieniowicz proconsul proposuit. Potrzeba, aby w brąmach straż była. Napomina też vrząd, aby sie zaden z mieszczan gościa żadnego przyimować bez wiadomości vrzędu nie ważył, o czym iest vniversał IMX. biskupa krakowskiego. Piwnice aby były pozamykane. Składkę trzeba na piechotę obmyślić, bo te pieniądze nie wystarczą, ktore zostały z pożyczenia, bo im trzeba barwę dać y co miesiąc płacić. Na przedmieściach aby straż była. Okazya w sobotę blisko przyszłą generalna bendzie, na ktorą aby sie WM. wszyscy y z czeladzią swoią stawili, tego po WM. vrząd potrzebuie. Także aby żaden nie ważył sie z miasta wyiezdzać sub poena confiscationis bonorum. Revizya zywności także y inszych potrzeb do zabiegania niebezpieczenstwu bendzie. Widzi też vrząd potrzebę tego, zeby dwoch konnych miec, ktorzy by nas o niebespieczenstwach awizowali. Loznych ludzi, aby sie zaden nie ważył przyimować y v siebie chować.

His peractis honorata communitas discessit obtenta sessione ad cras.

Kodeks Zaleskiego, karta 241, str. odwrotna.

1121. 1655. die 20. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de hospitibus magistratui civili nuntiandis.

Actum feria 6ta ante festum Assumptionis in caelum b. M. v. proxima, d. 20 Augusti [1]. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio ciuitatis conuocati et congregati existentes, vocatis in conspectum sui rothmagistris ciuitatis Cracouiensis, serio ijsdem iniunxerunt et demandauerunt, vt in eo adhibeant diligentiam et operam, centurionibusque suis et decurionibus omnibus quartualium ciuitatis intiment, illi autem omnibus sub suo decurione existentibus, vt si quis hisce temporibus vndecunque Çracouiam aduenerit vel hospitium habere voluerit, quam primum de aduentu ipsius officio denuncient, sub poena centum marcarum et alijs pro exigentia facti grauioribus irrogandis. Similiter vt praemoneantur de conquisitione et praeparatione vi[ctualium] sufficientium, puluerum, globorum, bombardarum, securium et aliarum rerum ad munitionem necessariorum, iuxta publicationem eo nomine factam, itidem sub poenis irrogandis . . . . [2].

Acta Consul. Crac. 1498, str. 217.

1122. 1655. die 26. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de armis inter cives partiendis.

Actum feria quinta post festum s. Bartholomaei apostoli proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorium conuocati et congregati existentes, concedendas esse bombardas e sequestro praetorii Cracouiensis spectabilibus dominis superintendentibus quartualium ciuitatis pro commodo et distributione earundem incolis ciuitatis, qui proprias habere non poterint, quarum securitatem prouidere debebunt, vt tales et tantas, quales et quot receptae sint, praevia earundem conscriptione ad aerarium restituant receptarumque recognitionem manualem spectabili domino armaturae praefecto dent, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Kodeks Zaleskiego, karta 242, str. odwrotna.

---

[1]) Piątek przed Wniebowzięciem byłoby 13go sierpnia a nie 20go; gdy jednak ta zapiska następuje po zapiskach z d. 17go sierpnia, więc nie może pochodzić z 13go sierpnia. Widocznie więc myłka leży w tem, iż zamiast w piątek przed Wniebowzięciem winno stać w piątek przed Oktawą Wniebowzięcia, gdyż ten piątek rzeczywiście na 20go sierpnia przypadał.

[2]) Następuje 11 wyrazów zupełnie nieczytelnych z powodu niedbałego brulijonowego pisma.

1123. 1655. die 30. m. Augusti, in castris ad Piątek positis.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratum civilem Cracoviensem de munitione urbis Cracoviae Isidoro Affaiti commendata, certiorem facit.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiae, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Pod czas teraznieyszy pospolitego ruszęnia, gdziesmy się osobą naszą przeciwko nieprzyiacielowi naszęmu y rzeczypospolitey ruszyli a stan rycerski pod tęsz expeditią do nas się kupi, vpatruiąc bespieczęństwo miasta naszego stołecznego Krakowa, kędy *insignia regni*, ciała patronow swiętych polskich y swiątobliwych antecessorow naszych y nayprzednieysze oyczyzny naszey skarby są złożone, a chcąc w iako naylepszym miasto to miec warunku, szlachetnego Isidora Affaitego ingeniera naszego dla opatrzenia y vfortyfikowania onego posyłąmy: roskazuiąc Wier. WW. y tego koniecznie po nich miec chcąc, abyscie około tego z wielebnym w Bogu xiędzęm biskupem tamecznym znosąc się, tęmusz ingenierowi naszęmu potrzeb wszelakich osobliwie ludzi dostatek do roboty sposobnych, z domow y kamięnic, na gruncie Wier. WW. będących, *nemine excepto*, do fortifikowania dodawali, a we wszytkim się do listu naszego, do wielebnego xiędza biskupa krakowskiego danego, ktoręmusmy dozor tey fortifikatiey miastu tęmu potrzebney zlecili, stosowali, aby w pomienionym miescie wyzey mianowane skarby warowne y bespieczne zostawały a szlachta y inni ludzie *in omnem euentum* przed nieprzyiacielem uchodzący, zdrowia swego, *charorum pignorum* y substantiey *reclinatorium* bespieczne miec mogli. Powtore tedy Wier. WW. przykazuięmy, abyscie mandatowi tęmu naszęmu dosyć czyniąc, do woley tey naszey wyrazney, iako *in re moram non patiente*, we wszytkim sie stosowali. Inaczey nieczyniąc dla łaski naszey y z powinnosci vrzędow swoich. Dan w obozie pod Piątkiem dnia XXX miesiąca sierpnia, roku Panskiego M DC LV, panowania krolestw naszych polskiego VII°, a szwedzkiego VIII°. — Ian Kazimierz krol. — Hieronym Pinocci sekr. I. K. Mci.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią wielką koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1124. 1655. die 4. m. Septembris, Cracoviae.

Plebiscitum de urbe Cracoviensi munienda custodiendaque.

Actum sabbatho post festum sancti Aegidij abbatis proximo. — Honorata communitas per pulsum campanae in praetorium Cracouiense conuocata et congregata existens, per nobilem et honoratum Gregorium Roy-

kowski scabinum Cracouiensem, protunc seniorem communitatis, ad suprascripta [1]) respondit.

Porządek, ktory WM. pod ten czas niebespieczenstwa vradzili, przyimuie iako rzecz słuszną *H. C.* takze y te puncta od Ich MM. panow deputatow podane, z pilnością trutinowali y pozwalamy na wszytkie. Tylo tu prosiemy melioratiey, mianowicie na wtory punct, aby o godzinie dwudziestey trzeciey wydzwaniano a na straz w pułgodziny panowie mieszczanie naznaczęni, aby sie na ratusz stawiali. Na czwarty punct proszą, aby skoro swit z warty z murow zchodzić mogli, a piechote do bram aby WM. zawodzić kazali y brame piechotą opatrowali. Monstra co miesiąc niech będzie, ale Ich MM. panowie deputati monstrowac swoich z wiertelu zawsze mogą miedzy mury, gdy vpatrzą do tego czas, przez ludzi vmieietnych, przez dziesiątki albo iako sie bedzie zdało Ich MM. Na dziewiąty punct nie pozwaląmy, aby za czeladnika występnego karani bydz mieli y za niego grzywny płacili, także *in personis suis* maiąc *legalitates* tu niemogąc bydz, aby byli karani, na to nie pozwalaią. Do trzynastego punctu proszą, aby to przydano było, aby Ich MM. panowie deputati *iuramentum* vczynili na sądy, że nikogo nie będą sądzić *ex rancore et fauore* ani karać. W inszych punctach zgadzaią się z WMM. pany. Vpraszaią Ich MM. panow deputatow, aby do siebie z mieszczan, ktorzyby mieli *notitiam ad tractandam rem militarem,* na *exercitia* panow mieszczan przybrać raczyli, bądź z panow kupcow, bądz z panow cechow; a przytym prosi *honorata communitas,* zeby do tych sądow ci należeli, ktorzy na przeszłey monstrze *in personis suis* ani byli, ani na nię nie posyłali, byli karani, y ci co excessy na tey monstrze poczynili. Co strony żydow, prosi *hanorata communitas,* aby przynamniey po złotych stu na każdy tydzien do płacenia przymuszeni byli, inaczey tedy ich do miasta ani dla żywności ani dla handlow nie puszczac. Submitowali sie panowie Włoszy pierwszey sessyey, retenta wszytkie na exactie zapłacić, o co prosi *honorata communitas,* aby ich obesłać y napomnieć, także y inszych, co retenta winni; a gdzie nie zapłacą, towarow żadnemu z miasta niewypuszczać, y exeqvutia pierwszą sessią vchwalona, aby przez piechoty dawania do nich do kamienic exeqvowana była. Wyiezdzaią niektorzy mieszczanie z miasta nieopowiednie, proszą, aby im to *impune* nie było przepuszczano. Na murach proszą aby były blankowania opatrzone, także y wschody na mury y drzwi pobudowane były. Publikacya też żeby mogła bydz, żeby strzelać sie nie godziło, tak przez ludzi duchownych, iako y studentow. Panowie deputaci do przedawania dęmbow oddali iuż wszytkie pieniądze do skarbu panom pisarzom celnym, złotych tysiąc pięcset pięcdziesiąt cztery, z ktorych oddania qvietuie ich *H. C.*

Quibus spectabilis dominus Sebastianus Kłosowicz proconsul subiunxit. Podaię WMM. do wiadomości, że IM. pan Miroszowski, ktorego woiewództwo deputowało tu *pro munitione ciuitatis*, dla niebespieczenstw teraźniey-

---

[1]) Tych *suprascripta*, t. j. przedłożeń Rady dla pospólstwa, kodeks Zaleskiego nie podaje; znajdowały się one widocznie w osobnej księdze *Conclusiones spblis magistratus cum honorata communitate,* z której Zaleski tekst odpowiedzi pospolstwa wypisał, ale która do tej chwili jeszcze odszukaną nie została.

szych znosił sie z nami strony fortyficatiey Krakowa, przy IM. xiedzu biskupie z IM. panem podstarościm, y mamy namowe, zkąd ma bydz fortificatya. Y dał informatią: a ta fortificatia dziś sie zaczęła iuż, dało sie powrozow do tego potrzebnych, wbił pale y sznury prowadził. Oznaymuie WMM. abyscie sie WMM. w drzewo naywięcey przysposobiali, ktorego trzeba będzie wiele dla belluard y kasztowania; według proporcyi z kamienic maią dawać, z tey kamienice tak wiele, z tey tak wiele. Vpominam WMM. abyscie WMM. byli do tego gotowi y taki, rydle, motyki, siekiery, łopaty i insze *necessaria* do tego mieli y przysposobili się y schodzili się w poniedziałek gdy dadzą znać. Porządek ma bydz postanowiony jak nayprędzey, poki pluty, niepogody nie nastąpią. Pocznie sie ta fortificatia od mikołayskiej bramy ku floryanskiey. Chce żeby wodę dziś zrazono od mikołayskiey bramy, żeby sobie nanosili dla potrzeby, co tam blisko mieszkaią; chce Rudawę obrocić y o stawiarzow do roboty prosi, ieśli WMM. wiedzą o nich, żeby WMM. sie postarali. Dokłada tego IM. pan Miroszowski, że do tey grabarki będą należeć wszytkie iurisdictie y kamienice, tak szlacheckie iako y duchowne y akademickie, *nemine excepto*, powinni będą y przedmieszczanie wszyscy wychodzić albo posyłać *sub paenis*. Proszę dla Boga, aby tego strzelania nie było pod surowym karaniem. *His propositis H. C. discessit.*

Kodeks Zaleskiego karta 244, str. odwrotna.

1125. 1655. die 6. m. Septembris, in castris (?).

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratum civilem Cracoviensem hortatur, ut Stephano Francisco de Oedt in urbe Cracoviensi munienda operam praebeat.

Iąn Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę littewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czernichowskie, a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Sławetnym burmistrzowi, raycom, woytowi, ławnikom y całemu vrzędowi miasta naszego Krakowa, wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Sławętni, wiernie nąm mili! Zlecilismy vrodzonemu Stephanowi Franciszkowi baronowi z Oedt, commendantowi naszemu, aby strony fortyficatiey miasta naszego Krakowa iako naywiększą miał pieczą. Zaczym abyscie mu Wiern. WW. wszelakich potrzeb, ktorychkolwiek do tey fortyficatiey potrzebowac bęndzie, dodawali y onego we wszystkim słuchali, roskazuięmy Wiern. Waszym. Inaczey Wiern. WW. nieuczynią dla łaski naszey y z powinnosci własney. Dan w obozie dnia VI miesiąca Września roku Panskiego MDCLV°, panowania naszego polskiego VII° a szwedzkiego VIII° roku. — Ian Kazimierz krol. — Georgius Ianuszowicz.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1126. 1655. die 13. m. Octobris, in Żywiec.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratum civesque Cracovienses hortatur, ut in defensione urbis Cracoviae perseuerent.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, totique communitati civitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z łaski Bozey krol polski, wielki xiąźę lithewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, inflantski, smolenski, czerniechowski, a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Cosmy sobie zawsze po Wier. WW. obiecowali, tak tego teraz dznawamy, kiedy miasto Krakow, iako iest w Koronie naszey pierwszem mieyscem, tak Wier. WW. pierwszą cnotą y dzielnoscią innym przodkuiąc, szczerze y statecznie, iako to nam vrodzony kasztellan kiiowski oznaymił, kościołow swiętych y wolnosci swoich bronicie. Co iako od Wiernosci WW. mile przyimuiemy, tak po nich mieć chcęmy, abyscie y daley Wiernosci WW. tak samych siebie iako y tey fortece bronili, we wszytkim się stosuiąc do woli pomienionego vrodzonego kasztelana kiiowskiego, za ktore to prace y fatygi Wier. WW. do tych, ktore macie, wolnosci, czego po nas ządać będziecie, przyczynić obiecuiemy: powtornie ządaiąc, abyscie nam stateczney wiary y rzeczypospolitey dotrzymywali. Na ten czas Wier. WW. zyczemy dobrego od pana Boga zdrowia. Dąn w Żywcu dnia trzynastego miesiąca pazdziernika, roku Panskiego tysiącznego szescsetnego pięćdziesiątego piątego, panowania krolestw naszych polskiego siodmego, szwedzkiego osmego roku. — Ią̨n Kazimierz krol.

Kodeks Zaleskiego, karta 243, stronica odwrotna.

1127. 1655. diebus 13, 14 et 16. m. Octobris, Cracoviae.

Plebiscitum de pace cum rege Sveciae constituenda.

Actum feria 4-ta ante festum s. Heduigis proxima. — Magnificus dominus Alexander Plaza de Mstyczow, magnus arcis Cracouiensis procurator, descendens in praetorium, spectabili magistratu consulari Cracouiensi, per schaedulas in praetorio conuocato et congregato, nomine illustrissimi d. Stephani Czarnecki castellani Kiouiensis, gubernatoris arcis et ciuitatis Cracouiensis, proposuit et requisiuit, an magistratus continuare defensionem ciuitatis vel pacem cum serenissimo rege Sueciae tractare velit. Quoad tractationem pacis has rationes intulit:

1. quod serenissimus Ioannes Casimirus rex Poloniae non sit in regno;

2. quod pensionarij alias *kwarciani* milites, qui partim a Szwedis sub oppido Wisnicz, partim a Kosacis sunt profligati, iam se serenissimo Sueciae regi dederunt;

3. quod palatinatus Cracouiensis generosos Wielogłowski vicecapita-

neum Becensem et Wierzbięta legatos suos et illustrissimus d. palatinus Cracouiensis generosum Wysocki et illustrissimus d. gladifer regni generosum Sniatkowski, legatos suos ad serenissimum regem Sueciae miserint et omnis ferme nobilitas Polona saluam guardiam a serenissimo rege Sueciae (quod denotat subiectionem) impetret;

4. quod nulla spes subsidiorum a serenissimo rege nostro Ioanne Casimiro mittendorum supersit, siquidem illustrissimus d. marsalcus regni discessurus ad serenissimum imperatorem pro subsidio Lubouli remansit;

5. quod Moschus et Kosacy appropinquent Tycocinum et Lublinum recessissent et omnes ad internecionem dedissent, Scitarum copiae habentes in oculis suis hostes huc peruenire non possent, praesertim cum illustrissimi exercituum duces eos ducere non possent, tum quod illustrissimi exercituum duces regii tacite consentiant in deditionem, saltim honori suo senatorio parcendo instructionem non subscripserint, sed subscribere requirente id serenissimo rege Sueciae promiserint;

6. tum quod serenissimus Ioannes Casimirus rex Poloniae commendauit ciuitatem hanc illustrissimo d. castellano Kiouiensi et constituens eum eiusdem commendantem, post duas aut ad summum tres hebdomadas promiserit subsidia mittere, cumque illustrissimus d. castellanus Kiouiensis quaesiuisset a sua Maiestate, quid esset facturus, si in duabus vel tribus septimanis subsidia non mitterentur, respondit sua Maiestas, esse cum hoste tractandum et innuens, castellanum Kiouiensem et aliam nobilitatem, si sanguine suo serenissimum regem Poloniae, ecclesias et rempublicam saluare possemus, libenter id fecissemus.

7. Proinde quis sensus sit magistratus, an tractare pacem vel dimicare velit, requisiuit declarationem mane die crastina, vt serenissimo regi Sueciae denuntietur. Nos, inquit, non uenimus huc expiscandi sed declarationis a spectabilibus dominationibus vestris obtinendae gratia, cum iam inclinent animi nostri ad tractandam pacem.

Quibus auditis spectabilis magistratus consularis Cracouiensis recepit sibi ad deliberandum ad cras.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 225.

Actum feria quinta pridie festi s. Heduigis (d. 14. m. Octobris). — Spectabiles dd. proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorio conuocati et una cum honoratis 40 viris congregati existentes, expediendo super suprascripta magnifici d. Alexandri Płaza de Mstyczow, magni procuratoris arcis Cracouiensis proposita, deliberationem suam, responderunt graui cum dolore ferentes vicissitudinem rerum et hanc subitam mutationem regni huius propositis punctis infrascriptis ad tractandum:

1. Ciuitas habeat libertatem omnimodam exercendae catholicae Romanae religionis in suis ecclesijs catholicis Romanis, quotquot nunc extant et extra ciuitatem, liberumque nunc sit exustas erigere, nec in ijsdem ecclesijs catholici Romani ritus liceat alterius religionis deuotiones exercere, omniaque bona et reditus, dictas ecclesias et personas earum concernentes, in possessione personarum ecclesiasticarum serenissima sua Maiestas tenere dignabitur.

2. Ciuitas Cracouiensis in iuribus, priuilegijs, libertatibus, praerogatiuis omnibus a diuis Poloniae regibus benigne sibi concessis, potissimum autem in iure depositorij, libertate a quibusuis theloneis, a statiuis militum et aulicorum, praesertim magistratus et officiales iuxta speciale ius conseruetur, et ne ciuitas detur in direptionem militi Suetiae maxime autem protunc (s) felicis in ciuitatem s. r. M. ingressus, neue contributio in vim redemptionis ab obsidione ciuitati imponatur, clementer sua Maiestas prouidere dignabitur.

3. Academiam Cracouiensem optime de ecclesia catholica Romana regnoque et vrbe hac meritam, circa omnia iura sua atque praerogatiuas publicis regni constitutionibus firmatas, dignabitur sua Maiestas benigne conseruare et contra erectionem aliarum in ciuitate et regno scholarum factam vel faciendam tueri iusque patronatus eiusdem academiae, prout serenissimi antecessores reges Poloniae habuerunt, in se clementer cum uniuersa republica recipere.

4. Circa decretum Ioannis Amor comitis de Tarnow palatini Cracouiensis, inter ciuitatem et Iudaeos latum et constitutionibus regni firmatum, dignabit nos sua Maiestas seruare.

5. Personae in magistratu et officijs existentes loco suo non moueantur; in locum vero decedentium personae Romani catholici ritus perpetuo substituantur.

6. Liber sit omnibus ciuibus ratione promotionis negotiorum et commerciorum et ex quacunque causa etiam cum bonis, si cui placuerit aliquando, e ciuitate egressus et in ciuitatem regressus.

7. Ne ciuitas eiusque incolae exarmentur, sed potius honoris suae Maiestatis ac defendendae inposterum seruandaeque suae Maiestati vrbis armis muniantur et armis ornentur, nec praesidium ullum ciuitati imponatur, cum fides et fidelitas incolarum ciuitatis erga suam Maiestatem instar omnis praesidij futura sit, quae eam ipsi fideliter seruatura est. Ne arma, tormenta bellica aliaque id genus propugnandae ciuitati et arci necessaria hinc exportentur.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 226.

Actum sabbatho postridie festi sancte Heduigis electae viduae (d. 16. m. Octobris). — Honoratae communitati per pulsum campanae in praetorium Cracouiense conuocatae et congregatae, spectabilis Andreas Cieniowicz locum tenens spectabilis d. Gierchardi Priami proconsulis intulit. Dziękuię WM. żeście sie WM. zeszli. Z wielkim żalem podaię to do wiadomosci WMM. iż przychodzi nam z inszym panem tractować, byle *Quadraginta viri* pozwolili tractować *in pacem cum Svecis.* Naznaczylismy na te tractaty Ich MM. pana doktora Rolinskiego, pana Krzysztofa Krauza y p. Marcina Lochmana *ex magistratu,* pana Iana Pernusa starszego przysiężnika y pana Grygiera Pucka *ex Quadraginta viris.* Zaczym trzeba, abyście nąm WMM. y sami dali plenipotentią *ad tractandam pacem et deditionem finalem.* — Qua insinuatione exaudita honorata communitas consensit super propositis et plenipotentia suprascriptis deputatis ad tractandam pacem et discessit.

Kodeks Zaleskiego, karta 244.

1128. 1655. die 29. m. Octobris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de lytro solvendo.

Actum feria sexta postridie festi ss. Simonis et Iudae apostolorum. — Publicatio pro soluendo lytro. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis generalis regni, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis relationis suae recognouit, se ex mandato officij consularis Cracouiensis die hodierna in foro publico, conuocato per sonum tubae populo, publicasse et ad notitiam hominum congregatorum deduxisse infrascripta: Roskazuie vrząd mieyski y dla wiadomosci ogłasza, aby kazdy mieszczanin, obywatel, gospodarz, kupieckiey kondycyey człowiek, naydaley w tydzien od dzisieyszey publicatiey do miasta się stawił, a to dla wypłacenia okupu. A iesli się kto na ten czas nie stawi, takowy vczciwe tracić będzie y w cudzych kraiach na osobie y na dobrach szukać go będą. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 40, str. 788.

1129. 1655. die 8. m. Novembris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de hominibus vagis urbe eiiciendis.

Actum feria secunda ante festum s. Martini episcopi. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis generalis regni, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis relationis suae recognouit, se ex mandato officij consularis Cracouiensis die hodierna coram populo, sono tubae congregato, publicationem infrascriptam in hunc, qui sequitur, modum publicasse: Z roskazania vrzędu raczcie WM. wiedziec, aby się wszyscy ludzie lozni oboiey płci, ktorzy rzemiosła żadnego nie robią, słuzby zadney nie maią, iedno się przekupstwęm bawią, po piwnicach y domach loznych mieszkaiący, wszyscy zeby się do trzeciego dnia z miasta pod wielkiemi winami, ktore vrząd na ktorą osobę uzna, wychodzili y wyprowadzali się, mieszczanie takze, gospodarze, tak z domow mieyskich, szlacheckich, duchownych, aby takich ludzi loznych przy sobie nie chowali y o nich vrzędowi zaraz znac dawali, pod winami takze y karaniem vrzędowym. Quae ipsius relatio actis praesentibus est connotata.

Acta Consul. Crac. 40, str. 789.

1130. 1655. die 11. m. Novembris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de hospitibus praefecto urbis nuntiandis.

Actum feria quinta ipso die festi s. Martini pontificis. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis suae relationis recognouit, ex mandato officij die hodierna infrascripta in hunc, qui sequitur, modum, coram populo sono tubae congregato, in quatuor circuli partibus publicasse: Panowie raczcie WM. wiedziec, ze z roskazania vrzędu radzieckiego każdy powinien będzie dawać znać do jasnie wielmożnego IMpana gubernatora miasta Krakowa o kazdym gosciu, którykolwiekby do kamienice albo domu duchownego, szlacheckiego, mieyskiego, do conuentu y burs y do domow goscinnych gosc przyiechał albo stanął, a powinien dać znać do IEMci pana gubernatora wieczorem, kto przyiedzie, wiele osob, iako zowią, po co y iak na długi czas. A iz wiele takowych się znayduie, ktorzy strzelby, prochow, lontow, kul y inszey armaty nie oddali na ratusz według publicatiey, tedy iezeli dzis nie oddadzą, surowo karani będą. A od takiey powinnosci teraz publikowaney nie ma bydz zaden wolen. Quae ipsius relatio actis praesentibus est connotata.

Acta. Consul. Crac. 40, str. 791.

1131. 1655. die 15. m. Novembris, Cracoviae.

Publicatio literarum universalium praefecti urbis Cracoviae.

Actum feria secunda post festum s. Martini pontificis proxima, die 15 Novembris anno 1655. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis relationis suae recognouit, se ex mandato illustrissimi domini gubernatoris ciuitatis huius et officij consularis Cracouiensis literas infrascriptas vniuersales coram populo sono tubae congregato, in quatuor partibus circuli publicasse et ad notitiam omnium in hunc modum, qui sequitur, deduxisse: Wszem wobec y kazdemu zosobna, tak miasta tego mieszczanom y obywatelom, iako y obcym y przychodniom, iakiegokolwiek stanu y godnosci byli, aby było wiadomo, ze iak predko wielmozny IEM. pan gubernator tego miasta y mieysca dowiedział się o tym, iakoby się niektorzy w miescie tym znaydowali, ktorzy pokoiu pospolitego y wszelakiey zapomniawszy spokoynosci, potaiemne zdrady y przesłania listow z K. IM. Iąna Kazimierza przytomnemi adhaerentami miec y czynic nieprzestaią, dla tegoż IEMc C. zawczasu zabiegaiąc temu y uwazaiąc, zeby to barzo na zepsowanie pokoiu pospolitego y bespiecznosci było, co osobliwie naiasnieyszego krola IEMci Carola szwedzkiego, pana naszego miłosciwego serca się tyka, iawnie y publicznie przez woznego, iako się teraz dzieie, wszytkim do

wiadomosci podaie y roskazuie, aby ci wszyscy, ktorzykolwiek na ten czas takową bawili się zarazą, y zwysz pomienionym krolem IEMcią Iąnem Kazimierzęm albo iego pomocnikami na zgubę dobra pospolitego rady takie mieli albo temi czasy od nich listy iakie powzięli, pod winą wielką y surowym karaniem od tak szkodliwego zawzięcia swoiego y społkowania za wczasu odstąpili, listy dotąd wzięte wielmoznemu IEMci panu gubernatorowi zaraz wydali, z tym dokładęm, iż ci wszyscy, ktorzy napomnieni temu roskazaniu y powinnosci dosc nie uczynią, wzwysz pomienionym karaniem nieomylnie skarani będą. Co do wszytkich wiadomosci wielmozny IEMpan gubernator dla tego podaie, aby się nikt niewiadomoscią nie zasłaniał ani wymawiał, gdy kogo w takowym występku znaydą y poszlakuią. Dan w Krakowie dnia 3 Nouembris 1655. De quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 793.

1132. 1655. die 19. m. Novembris, Cracoviae.

Publicatio vectigalis »*akcyza*« dicti.

Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis suae relationis recognouit, se ordinationem accisorum per illustres dd. commissarios S. R. Mtis Sveciae constitutam, idiomate Polonico conscriptam, tenoris sequentis: Ordinans y vstawa accisow przez IchMci pp. commissarzow krola IEMci szwedzkiego w Krakowie dnia 19 miesiąca listopada roku Panskiego 1655 postanowiona: Od kazdey beczki piwa prostego powinno będzie dać groszy dwadzieścia, — od każdey beczki piwa dwuraznego złoty ieden, — od kazdey beczki piwa prostego przewoznego według taxy od kazdego złotego groszy trzy y szeląg, — od kazdey beczki piw czarnych przewoznych takze według taxy od złotego groszy trzy y szeląg, — od kazdey beczki miodu pitego według taxy, od złotego groszy trzy y szeląg, — od kazdey beczki miodu siedmiogrodzkiego według taxy od kazdego grosza przemazkow dwa, — od kazdey beczki roznych liquorow, wina węgierskiego, petercymentu włoskiego, małmazyey, rynskiego y inszych, według taxy od kazdego grosza ieden pieniądz, — od gorzałki przepalaney według taxy od grosza iednego pieniędzy dwa, — od wołu tak węgierskiego iako y cabana złoty, — od powłoszczyzney groszy dwadziescia y cztery, — od krowy iako y iałowice groszy piętnascie, — od czelęcia groszy szesc, — od owce y skopu groszy trzy, — od jagnięcia grosz, — od wieprza karmnego ze młyna groszy pietnascie, — od wieprza tucznego groszy dziesięc, — od wieprza na potrzebę domową zabitego groszy półosma, — od wołu na potrzebę domową zabitego groszy piętnascie, — od jałowice na potrzebę domową zabitey groszy dziesięc, — od chleba rzanego y białego tak tutecznego iako y przewoznego, od kazdego złotego według taxy połtorak, — od kopy karpi zwyczaynych groszy dwadziescia, — od kopy karpi pułmisko-

wych złoty, — od kopy cwikow złotych dwa, — od kopy szczuk zwyczaynych zberowych groszy dwadziescia, — od kopy szczuk pułmiskowych złoty, — od kopy szczuk podgłownych złotych dwa, — od kopy szczuk głownych złotych trzy, — od inszych ryb drobnych roznych od złotego grosz, — od kopy cert suszonych groszy dziesięc, — od beczki sledzi złoty, — od beczki słonych ryb złotych dwa, — od beczki miodu przasnego złotych dwa, — od beczki smoły groszy dwadziescia y cztery, — od faski masła groszy szesc, — od kopy sera groszy szesc, — od kazdego kamienia łoiu groszy trzy, — od kazdey cwiertnie owsa przedawanego na iatkach groszy dwa, — od kazdey cwiertnie krup na iatkach roznych groszy trzy. Którymto wszytkim accizom nietylko mięszczanie y obywatele miasta, ale tez y duchowny y szlachta, wszelakiego stanu y kondycyey ludzi, lubo pomienione rzeczy do miast dla przedania lubo dla swoiey potrzeby tak w zywnosci, w piwach y napoiach przywiozą, podlegac będą, y te postanowione accizy tak teraz wyrazone iako y potym przez pp. commissarzow od krola IEMci deputowanych, iezeli tego y rzeczy insze potrzeba będzie wyciągała, ktore teraz nie są położone, uchwalone płacic; Casimiriae ad Cracouiam proconsuli eiusdem ciuitatis, honorato Bartholomaeo Franci die hodierna ad manus personaliter tradidisse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 795.

1133. 1655. die 23. m. Novembris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de nundinis Clepardiam transferendis.

Actum feria tertia ante festum s. Catherinae virginis. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronski recognouit in vim fidelis suae relationis, se ex mandato officij consularis Cracouiensis infrascripta in hunc modum, qui sequitur, coram populo sono tubae congregato, in quatuor circuli partibus publicasse: Panowie raczcie WM. wiedziec, iż IEM. pąn gubernator y rada miasta Krakowa vważaiąc ku lepszemu dobremu chcą y postanawiaią, aby targi zwyczaine we Wtorki y w Piątki nie w miescie ale na Kleparzu przy kamięnicy Ianickowey były odprawiane y według tego nakazania aby się kazdy sprawował y inaczey nie czynił. Quam suam relationem fecit per expressum.

Acta Consul. Crac. 40, str. 797.

1134. 1656. die 10. m. Martii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de luto everrendo.

Actum feria sexta post dominicam Inuocauit proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis suae relationis recognouit, se publicationem infrascriptam coram populo, sono tubae congregato, in quatuor circuli partibus publicasse in hunc modum: Panowie radzcie WM. wiedziec z roskazania IMpana gubernatora y vrzędu mieyskiego, abyscie WM. błota y gnoie coprędzy z miasta wywozic kazali; takze aby piwnicni wszyscy tak z kamienic duchownych, szlacheckich y mieyskich wyprowadzili się naydaley do wtorku blisko przyszłego, a to pod executią woienną. Quae relatio ipsius actis praesentibus annotata est.

Acta Consul. Crac. 40, str. 809.

1135. 1656. die 17. m. Maii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de armis civium in praetorio deponendis.

Actum feria quarta post dominicam Cantate proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Ioannes Gawronek, ministerialis regni generalis, in vim fidelis suae relationis recognouit, se infrascripta in hunc modum, qui sequitur, in circulo Cracouiensi, coram populo sono tubae congregato, publicasse: Panowie radzcie WM. wiedziec, isz sie siła takowych znayduie, ktorzy nad wolą y roskazanie IMpana gubernatora krakowskiego bronie, strzelby y insze oręze przy sobie taiemnie zachowuią y na ratusz do tych czas nieoddaią; tedy tą ostatnią publicatią podaie się do wiadomosci, isz iezeliby ktokolwiek maiący iescze strzelbę przy sobie abo iakie insze oręza, znaydował się, aby onęż na ratusz iescze przed południem odniosł, bo iezeli v kogo oręże albo strzelbę znaydą, gardłem karany będzie. Także zamki isz siła od strzelby w domach pozostawiali, aby onęż zaraz na ratusz odnosili. Do tego isz siła ludzi w zywnosć nie przysposobili się, tedy tą publicatią pod surowym karaniem z roskazania IMpana gubernatora opowieda, aby się co nayprędzey iak naywięcey zywnosci przysposabiali; takze aby zaden nikogo do domow swoich lubo z przedmiescia, lubo zkądinąd ludzi na nocleg nie przyimowali bez wiadomości IMpana gubernatora, pod surową executią woyskową, na kogoby się przeswiadczono. Quam relationem ipsius actis praesentibus inseri curauit.

Acta Consul. Crac. 40, str. 818.

1136. 1656. die 27. m. Maii, Cracoviae.

Pactum praefecti urbis Cracoviae cum civibus Cracoviensibus de fide regi Sveciae iureiurando sancienda.

Actum sabbatho post festum Ascensionis Domini proximo. — Spectabilis dominus Andreas Cieniowicz proconsul, honoratae communitati conuocatae et congregatae proposuit. Opowiedziałem IMp. gubernatorowi nasze y WMM. strony assecuratiey namowioną conclusią, także proźbę według affectatiey WMM. wniosłem względem łupania kamienic, sklepow, piwnic, w czym aby sie takowe insolencie nie działy, przyłożyć pilnego dozoru y starania IMp. gubernator przyobiecał. Co sie iednak tycze tey assecuratiey powiedziałem, iż w wielkim to iest podziwieniu naszym, iż IMć po nas teraz żąda assecuratiey, kiedy iestesmy exarmati wprzod przez wydanie strzelby a teraz przez wydanie wszelakiey broni, iakaby sie kolwiek znaydowała, do tego z miasta tak siła ludzi powyganiano y gospodarzow, że mało co ludzi zostawa w miescie. Atoli rozkazaniu IMci czyniąc dosyć, stipulata manu chcemy IMci assecurować, że do żadnych tumultow pod czas szturmu na miasto brać sie nie będziemy. Ale IMp. gubernator takową assecuratią namowioną niewdzięcznie przyiął y nią nie chce się contentować. Chce koniecznie iuratoriam assecurationem abyśmy wszyscy vczynili, y ieszcze dnia wczorayszego zaraz po obiedzie chciał tego po mnie, abym vokował WMM. aby ieszcze przed wieczorem mogł bym otrzymać respons; lecz iż to za niepodobną rzecz pokazało sie IMci, aby w iedney godzinie zgromadzić wszytkich WMM. y tak poważną sprawę w krotkim determinować czasie, do dnia dzisieyszego odłożył to. Zaczym raczcie WMM. consultować, co z tym czynić, a teraz, bo często nasyła na mnię, abym mu dał respons.

Tandem honorata communitas pleno in numero congregata, audita propositione et facta inter se consultatione, per suum seniorem dominum Pernus respondit. Bardzo ztrwożeni iesteśmy, że nas IM. do przysięgi chce przywieść, po żadnym mieście tego nie wyciągano, nietylko v nas w Polscze, ale w inszych natyach, ani też K. I. M. szwedzki tego po nas pod bytność swoię wyciągał. Vpraszamy WMM. abyście WMM. vciekali sie z proźbami do IMci, daiąc pod vwagę zdrowia nasze y prawa nasze, aby tey przysięgi po nas niewyciągał, gdyż by to musiało szkodzić na potym nąm y dziatkom naszym. Vprasząmy WMM. abyście WMM. iesliby to można rzecz była, za nas ręczyli, że do żadnych tumultów brać sie nie będziemy, przez co y siebie y nas moglibyście WMM. ratować; a my wzaiemnie obliguiemy sie WMM. ktoryby sie taki znalazł, coby sie tego ważył przeciwko rozkazaniu IMci co złego moliri y przeciwko woysku temu, tedy takowego nie chcemy mieć za concivem y żadnych instantiey za nim wnosić nie będziemy, ale go niech karze IMć podług woli swoiey. O zabronienie szynkow tak, iako wczora, prosi honorata communitas.

Quo audito spectabilis dominus proconsul intulit ad honoratam communitatem. Opowiedziałem WMM. wolą IMp. gubernatora, iż chce koniecznie tego, abyśmy wszyscy mu dali assecurationem iuratoriam, więc iż chce mieć

cathegoricam zaraz responsionem, a od WMM. nic nie słyszemy, tedy iakoby na to odpowiedzieć IMci y co z tym czynić, raczcie WMM. powiedzieć.

Tandem honorata communitas respondit. Przy wczorayszey conclusyi stoiemy assecurować IMci stipulata manu, ale przysięgać nie będziemy, by nam też niewiedzieć co złego cierpieć. Honoratus aduocatus et scabini I. S. M. C. C. idem se sentire cum honorata communitate declarauerunt.

Tandem spectabilis dominus proconsul audita declaratione totius communitatis in praedictis: Cieszę sie nie pomału, iż zgodliwy vmysł y iednostayna wola tak WMM. iako też y spectabilis magistratus iest, nie przystępować do iuramentu, ktorego po nas IM. pąn gubernator wyciąga, gdyż miasto to nie zwykło komu inszemu oddawać przysięgi, tylko naiasnieyszym krolom polskim, panom swoim miłościwym, ktorym wierność zawsze dochowywało y dochowa. Zaczym y my maiąc pana swego tu w Koronie, naiasnieyszego krola IM. Iana Kazimierza, pana naszego miłościwego, onemu poprzysiężoną wierność do ostatniey kropłe krwi naszey dochować chcemy; y tak resolwował sie magistratus, iż woli pierwey zdrowie swoie y substantie stracić, aniżeli przysięgami złamać wiarę panu swemu y wieczną zmazę zostawić miastu temu. Zaczym odchodzę z tym responsem do IMp. gubernatora, opowiem conclusią naszę y WMM. także ratie, dla ktorych do przysięgi przystąpić nie chcemy. Tandem spectabilis dominus proconsul vnacum consulibus, aduocato, I. S. scabinis atque multis ex honorata communitate ciuibus ad illustrissimum d. gubernatorem descenderunt.

Postquam redijt spectabilis dominus proconsul ab illustrissimo domino gubernatore retulit honoratae communitati in praetorio existenti.: Byliśmy v IMp. gubernatora y opowiedzieliśmy, iż dla poważnych przyczyn naszych do iuramentu przystąpić nie możemy. Naprzod, iż K. I. M. szwedzki in pactis, ktore z IMp. kiiowskim, na ten czas gubernatorem naszym zawarł, to nąm przyobiecał, iż nas przy prawach y wolnościach naszych zachowa; a iż miasto to ma takie prawa y privilegia, iż iuramentu nikomu nie oddaie, tylko regibus coronatis, kiedy poprzysiężone nąm są prawa nasze; tedy z tey przyczyny nie słusznie po nas przysięgi wyciąga. Druga, iż mamy tu w Koronie obecnego naiasnieyszego krola IMci Iana Kazimierza, pana swego miłościwego, onemu przysiężoney wiary dochować chcemy y nikomu inszemu przysięgi oddać nie możemy. 3tio. Iż przez oddanie teraźnieyszey przysięgi wieczną zmazę zostawilibysmy miastu temu y iuż contaminaretur fides miasta tego, ktore naiasnieyszym krolom panom swoim poprzysiężoney cale dochowywało wiary, co kronikami pokażemy. 4to. IMp. gubernator terazniejszy do tych czas nie postrzegł po nas żadnych machinatiy, lubo cieszkie onera y wielkie krzywdy, oppressie od żołnierzow gwardezonu tego ponosilismy, więc będącz exarmati y euacuata ciuitas prożno od nas wyciąga iuramentu. 5to. Zadne miasto od K. I. M. Karola Gustawa nie iest pociągnione, zaczym niesłusznie po nas IMć oneyże wyciąga. 6to. Sam K. I. M. Karol Gustaw bedąc w Krakowie, od mieszcząn żadney przysięgi nie potrzebował, zaczym IMć aby od oneyze supersedował, poniewasz y samego K. I. M. Karola Gustawa nie widziemy w tym wyrażoney woli. Temi y innemi pokazowalichmy ratiami, iż do przysięgi przystąpić nie możemy. Bardzo to niewdzięcznie y gniewliwie IMp. gubernator przyiął, iż sie opieramy y do przysięgi

przystąpić nie chcemy, zwłascza gdy on przysięgi od nas chce nie takowey, ktorą naiasnieyszym krolom panom naszym pod czas koronaciey oddaiemy, y ktoraby, iako on powieda, albo prawom naszym, albo też contra observantiam S. R. Casimiri była, ale chce przysięgi ratione securitatis, iako lud w mieście I. K. M. szwedzkiego bezpiecznie od mieszczan zostawać będzie, zwłaszcza gdy o zbliżaiących sie woyskach pod Krakow wie y co dzien niektorych mieszczan niewiernosć przeciwko ludziom K. I. M. szwedzkiego pokazuie sie przez zataienie strzelby, broni etc. ktorą powieda p. gubernator, iż często znayduiemy y dnia dzisieyszego pod murem beczke prochu znaleźliśmy. Zaczym leges boni regiminis y iura belli wyciągaią tego, abym miał assecurationem iuratoriam. Na co mu społecznie z Ich MMi odpowiedziawszy, pokazuiąc rożnemi ratiami, iż lubo to iuramentum żąda securitatis, z wielką to iednak miasta tego byłoby niesławą y niebespieczenstwem, ale iż to dotrzymamy, co stipulata manu IMci obiecować bęndziemy, prosiliśmy, aby IMć chciał ab hac assecuratione iuratoria supersedować, zwłaszcza gdy iesteśmy exarmati y ludzi z miasta siła wypędzono. Za wielką sobie wziął vrazę IMp. gubernator te nasze opierania sie, powiedaiąc, iż iawnie sie pokazuie wielka u nas niewierność przeciwko woysku K. I. M. szwedzkiego, kiedy vczynić to zbraniacie sie; zaczym żadnych ratiy ani wymówek nie chcąc słuchać, chce koniecznie tego, abyśmy przysięgli, ktorey przysięgi podał nąm puncta po niemiecku pisane tenoris talis: Iż K. I. M. szwedzkiemu wiernym chcę bydź poddanym y posłusznym, wszytkich iego szkod y zdrad chronić się y przestrzegać. O K. I. M. szwedzkim y iego panowaniu nic źle nie mowić ani practicować, ani w towarzystwie takowym sie znaydować. Cokolwiek przeciwko K. I. M. szwedzkiemu y tutecznemu gwardezanowi practicowanoby a o tym dowiedział bym sie, zaraz panu gubernatorowi oznaymię. Iż żadnego w dom swoy bez opowiedzenia panu gubernatorowi nie przymę. Na te tedy chce puncta abyśmy mu przysięgali; co tedy z tym czynić raczcie WMM. pilnie consultować.

Honorata communitas audita relatione spectabilis domini proconsulis vna cum magistratu, supplicandum esse illustr. d. gubernatori, quatenus ab assecuratione iuratoria desistat, concluserunt et satius se mori velle, quam ad iuramentum subiectionis et obedientiae, quod nonnisi regibus coronatis praestari debet et solet, descendere, vnanimibus votis declarauerunt.

Tandem spectabilis dominus proconsul vna cum consulibus, aduocato, I. S. scabinis multisque ex honorata communitate ciuibus ad illustrissimum dominum gubernatorem cum supplici libello descenderunt, cuius tenor talis est:

»Illustrissime et excellentissime domine! Ad pedes Illustrissimae Celsitudinis vestrae prouoluta ciuitas humillime supplicat, dignetur Illustrissima Celsitudo vestra submissionem nostram ratione securitatis per stipulationem manus propositam, benigne a nobis acceptare et nos a iuramento liberos facere. Neque enim plura iuramento quam submissione efficere possumus, praesertim cum tale iuramentum, qualis nobis forma proposita, tantummodo sub tempus coronationis serenissimorum regum nostrorum soleat esse, nec plura a nobis serenissimi reges nostri coronati requirunt. Proinde iterato supplicamus humiliter Illustrissimae Celsitudini vestrae, velit nos a iuramento liberare: spondentes Illustrissimae Celsitudini vestrae, quod quemadmodum

hactenus sese modeste gessimus, ita et in longius tempus nullam machinationis occasionem aut tumultus dabimus. D. O. M. precibus fatigare non desinemus, vt saluam et incolumem eandem seruare velit. Datum Cracouiae. Proconsul, consules totaque ciuitas«.

Eadem die postquam ab illustrissimo domino gubernatore spectabilis dominus proconsul in praetorium redijt, vocatae et in praetorium congregatae communitati pleno in numero retulit. Dobry vmysł y iednostayną wolą opowiedziałem WMM. IMp. gubernatorowi przy oddaniu suppliki, ktorą niewdzięcznie przyiąwszy y onęż za zwołaniem zaraz do siebie officerow przeczytawszy, gdy nas przeciwnych zawziętey przysiędze vznał y declaratią ostatnią naszę nie skłaniaiącą sie do przysięgi vsłyszał, ale raczey, iż pierwey gotowiśmy zdrowia nasze, ktore w rękach swoich maią, y vbogie substantie tracić a niżeli do oddania przysięgi poddaństwa y posłuszeństwa w pierwszym punctcie wyrażonych przystępować, przez co by niedotrzymanie wiary y przysięgi naszey naiasnieyszemu krolowi I. M. Ianowi Kazimierzowi pokazało sie, wielkim wzdięty gniewem furibundus vocowanych do siebie officierow do osobnego mieszkania wziąwszy, consultował, iakoby sobie z nami miał postąmpić. W krotkim czasie powiedział nąm: Poniewasz bendąc pod protectią K. I. M. szwedzkiego, zabraniąmy się przysięgą assecurować gwardazon tuteczny, przez co sie iawnie pokazuie, iż albo co złego przeciwko niemu machinuiemy albo machinować zamyślamy, tedy nie może nas sobie mieć za inakszych, iedno za rebelles. Zaczym chce tego koniecznie y przykazuie surowie, aby zaraz przed wieczorem wszyscy z miasta wychodzili, bo kogo w domu po zaściu słońca zastanie, przysięga, iż żadnego żywić nie będzie. Y chce tego, abyśmy nie tylko sami, ale z dziatkami y z żonami naszemi o lascze tylko wychodzili nie pewni mowiąc y zdrowia waszego, gdyż was żywić nie trzeba, ktorzy tak nieziczliwie sobie przeciwko K. I. M. szwedzkiemu y ludowi iego postępuiecie, z ktorych iednych na pale wbiiać, drugich w koła wplatać każę. Vsłyszawszy iego surowy na naszę declaratią respons, prosilismy aby przynamniey do iutra zatrzymał sie IMć z tak surowym edyctem, aby to wyście z miasta wszytkim opowiedzieć sie mogło. Nie vbłagany iednak IMć proźbami w trąby vderzyć y wszytkim stanąć rozkazał, iednych za bramy wyprawiwszy, drugich tu inhiantes na zdrowia nasze zostawiwszy, co sami WMM. widzicie y na co patrzacie. Nie strwożyło to iednak y nie trwoży nic zgodliwe serca pragnące dotrzymać wiary panu swęmu, spectabilis magistratus, ktory tak żwawie dla siebie, iako y WMM. stawaiąc, opierał sie y opiera, prosząc aby IMć od takowey supersedował przysięgi; ale poniewasz contentować sie nie chciał assecuratione per stipulationem manus, tedy na affectatią WMM. brał to cale na sie magistratus y chciał ręczyć za każdego z WMM. iż sie skromnie zachowacie, ważąc w tym zdrowia nasze y daiąc onez cale za WMM. ale y tę odrzucił IMp. gubernator assecuratią, zasadziwszy sie, iż inakszey nie chce assecuratiey, tylko przez przysięgę. A iż wiecey w tey materyi z sobą mowić nie dał ani ratiey naszych, vwiedziony gniewliwym affectem słuchać nie chciał, tylko abyśmy exnunc in instanti wychodzili, prosiliśmy aby przynamniey deputatos z ramienia swego IMp. gubernator zeszłał, poniewasz nas impatienter słucha, z ktorymi byśmy rozmowić sie y doskonaley nasze ratie, dla

ktorych do takowey przysięgi przystąpić nie możemy, przełożyć mogli. Co zaledwie pozwoliwszy zesłał tu do nas IMp. oberstera Dersa y IMp. oberstera Murstana, z ktoremi szeroce tak przy bytności de gremio WMM. iako tez Ich MM. pp. collegow insich y IMp. woyta WP. y Ich MMpp. przysiężnikow, vmawiaiąc się y pokazuiąc, iż nadaremnie IMp. gubernator chce od nas iuramentu, zwłaszcza gdy my za wszytko ręczemy pospolstwo, czym może sie kontentować IMć, prosząc ich naostatek, aby sie IchMM. włożyć raczyli y sua authoritate mogli efficere to, aby IMp. gubernator raczył od takowey supersedować przysięgi. W czym obiecali Ich Mć posłużyć, aby przynamniey mogło bydź co wyrzucono z tey przysięgi, lubo to za niepodobną rzecz rozumieią, abyśmy mieli vść iuramentu, albo też iezeli vysć chcemy, tedy pozbyć zdrowia y substantiey swoich potrzeba. Co tedy z tym czynić y iako sie resolvuiecie WMM. raczcie WMM. radzić, gdyż czas krotki, do iutra nam nie pozwalaią, zaraz wychodzić każą.

His auditis honorata communitas, pleno in numero congregata, facta eadem die inter se consultatione, per suum seniorem dominum Pernus respondit: Przyszliśmy z vmową naszą do WMM. skłaniaiąc do woli IMp. gubernatora, ale proszę, aby nie notował p. pisarz, bo inaczey oneyże opowiem (s). Ad haec spectabilis dominus proconsul respondit. Zawsze to ten zwyczay był y do tych czas sie zachowuie, iż cokolwiek honorata communitas wnosi, to zapisowano y zapisuią. Zaczym dla czego by tak w poważney sprawie zapisać nie miano tego, co WMM. wnosi nomine honoratae communitatis, bardzo dziwuie temu spectabilis magistratus. Et cum spectabilis magistratus singula accurate et diligenter notario scribere praecepisset, intulit dominus Pernus senior honoratae communitatis. Poniewasz przysięgi vść nie możemy, tedy skłania sie honorata communitas vczynić assecurationem iuratoriam, tylko aby pierwszy punct podany przysięgi był wyrzucony. Idem aduocatus I. S. et scabini se sentire cum communitate dixerunt. Tandem spectabilis dominus proconsul. Widziałem ia dotychczas stateczny vmysł WMM. do nieprzystąpienia przysięgi y raczey spectabilis magistratus zarownie z WMM. zdrowie swoie położyć odważył sie, aniżeli fidem naiasnieyszemu krolowi IM. Ianowi Kazimirzowi frangere. Zaczym iż nie tak o dobra nasze, nie tak o zdrowia nasze y dziatek naszych, iako o to idzie, aby za wyściem naszym z miasta kościoły pańskie w rapinę y swiętych korony polskiey patronow ciała y reliqvie w zelżywość nie poszły, tudzież też aby tym bardzi z naszych ubogich substantiey non ditesceret exercitus Sveticus y do ostatka wszytko miasto w niwecz nie obrocił, więc iż gwałtem nas ciągną, przymuszaią, do tego maiąc nas w rękach swoich, videtur to y mnie idąc cum pluritate votorum WMM. aby przystąpić do iuramentu securitatis, wytrąciwszy iednak punct pierwszy poddaństwa y posłuszeństwa, z tym sie declaruiąc IMp. gubernatorowi, że ręki naszey na lud I. K. M. Iana Kazimierza y rzeczypospolitey podnosić nie będziemy, y aby nam dał assecurationem IMp. gubernator, iż nas do tego pociągać ani przymuszać nie będzie.

Tandem rationibus et persuasionibus suorum illustrissimorum ducum, militum praefatorum ductus illustrissimus dominus gubernator, a puncto primo iuramenti subiectionis et obedientiae recessit, seque nullum velle cogi ad sumendum arma contra milites serenissimi regis Ioannis Casimiri, domini

clementissimi nostri promisit et in fidem maiorem servandi promissi scripto obligare se declarauit. Conscriptam itaque rotam iuramenti illustrissimus d. gubernator per illustrissimos dd. oberster Muston et oberster maior Han in praetorium misit et vt statim praesentibus ijsdem deponant iuramentum, serio iniunxit. Cumque diu et multum circa idem iuramentum eiusque clausulam deliberatum ac trutinatum esset, mutarique ac in alium diem differri hoc negotium, cum tempus vespertinum instaret, spectabilis magistratus desiderasset, non tamen id efficere posset, cum lachrymis et summo dolore ad illud praestandum eadem die coacti et inviti descenderunt, iuxta eum tenorem, qui sequitur.

»Przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Troycy swiętey iedynemu tym cielesnym iuramentem moim, iż bedąc pod protectią naiasnieyszego y naypotężnieyszego xiążęcia p. a p. Karola Gustawa szwedzkiego, gottskiego, wandalskiego etc. krola y iego potomkow, iako korony szwedzkiey, onym wiernym chcę bydz tym sposobem, iż nigdy na takowym mieyscu znaydować sie nie będę, gdzieby K. I. M. y iego rządom y armacie źle mowiono albo tractowąno y co naymniey machinowano. Ieżeli by mnie też co do wiadomości doszło, tedy zaraz IMp. gubernatorowi szwedzkiemu albo iego nastepcy obiawić a nic nie taić chcę, a osobliwie przeciwko wzwysz mianowanemu IMp. gubernatorowi y innym officierom a żołnierzom tutecznego gwardazonu nic nie chcę practykować albo y innym z moią wiadomością dopuścić czynić, coby gwardazanowi I. K. M. ze szkodą y zgubą bydź mogło. Chcę sie też wszelakiey correspondentiey szkodliwey tak w miescie iako y za miastem strzedz; a gdziebym o takowych wiedział, tedy zaraz one Ip. gubernatorowi obiawić chcę. Nie mam żadnego w dom swoy lub na długi lub na krotki czas przyimować, żebym onego imie, conditią albo y sprawę IMp. gubernatorowi nie miał zaraz opowiedzieć; a ieżeli bym też, co by sie nie miało znaydować, tey moiey przysiędze y obietnicy tak długo, poki woyna ta trwać bendzie, dosyć nie vczynił, tedy mie od tey wiary złamania żadna exceptia infamiy tak doczesney iako wieczney nie ma vwolnić, iako przymuszonego, simulowanego y z serca niedobrze vczynionego iuramentu y iako daliey te wymowki bydź mogą, ani mnie też a paena periurij nie ma vwolnić żadne duchowne y świeckie prawo, żadne xiężе, biskupie, papieskie y katholickiego kościoła odpusty, niech będą ordynarya y extra ordynarya, iakiekolwiek nazwane bydź mogą, ktorych wszytkich beneficia sie wyrzekam, tym sposobem, że mi nigdy y na wieki nie maią bydź pożyteczne, ieżeli krzywo przysięgę. Do czego mi panie Boże dopomoż w Troycy iedyny.

Scripti vero illustrissimi domini gubernatoris germanice conscripti tenor talis est. Poniewasz sławnie vrodzona rada y wszyscy mieszczanie miasta Krakowa względem ich stateczney wiary przeciwko I. K. M. szwedzkiemu, panu memu miłościwemu, I. K. M. potomkom y koronie szwedzkiey mnie assecurowali y przy tym przyobiecali przeciwko wyżey mianowaney I. K. M. iego państwa rządzie także tegoż armacie y gwardazanowi w naymnieyszym ani słowy ani samą rzeczą sie nieporywać y drugim tego czynić nie dopuszczać, względem czego niżey mianowani panowie burmistrz, rada y ze wszytkiemi spolnie mieszczanami tę swoię obietnicę corporali iuramento potwierdzieli y przytem ode mnie takowey declaratiey żądali, że tęn iurament

ich samych ani czeladzi ich do podniesienia broni woienney przeciwko K. I. M. Ianowi Kazimierzowi albo zbroyną ręką chodzić na przeciwko temu na mury obowiązania im czynić nie będzie, tedy wyży mianowanemu p. burmistrzowi, radzie iako wszystkiemu pospolstwu ten script moy względęm tego dać chciałem, że onych do tego przymuszać nie będę ani przymuszać każę. Datum Cracoviae decima octaua Maij, anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo 6to. Paweł Wircz«.

Kodeks Zaleskiego, karta 247.

1137. 1656. die 28. m. Iunii, Cracoviae.

Publicatio mandati praefecti urbis de domibus non destruendis.

Actum feria quarta pridie festi ss. Petri et Pauli apostolorum. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis suae relationis recognouit, se publicationem infrascriptam ex mandato illustrissimi domini gubernatoris Cracouiensis in quatuor circuli partibus coram populo sono tubae congregato, in hunc modum, qui sequitur, publicasse: Panowie raczcie WM. wiedziec, iz ta wola roskazania Iego Mci pana gubernatora iest, aby zaden nie wazył się cuiuscunque conditionis będący, ruinować y rozwalac przez sie domow y kamienic, pod vtraczeniem dobr y gardła. Sic et non aliter facta esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 825.

1138. 1656. die 9. m. Novembris, Cracoviae.

Publicatio mandati praefecti urbis de moneta nova accipienda.

Actum feria quinta ante festum s. Martini episcopi proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Ioannes Gawronek, in vim fidelis suae relationis recognouit, se ex mandato illustrissimi et excellentissimi domini gubernatoris, infrascripta coram populo sono tubae in quatuor circuli Cracouiensis partibus congregato, in hunc modum, qui sequitur, publicasse: Panowie radzcie WMsc wiedziec, isz to iest wola y roskazanie IMpana generała, abyscie WMsc szostaki tu w Krakowie nowo bite, bo iest moneta dobra, brali, y nimi nie gardzili; a ktoby ich za cokolwiek nie chciał brać, tedy surowo będzie od tegosz IMpana generała karany. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 857.

1139. 1657. die 16. m. Februarii, Cracoviae.

Publicatio mandati praefecti urbis Cracoviae de nummis novis accipiendis.

Actum feria sexta post festum s. Valentini proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Adamus Sobieraycik, bedellus officij aduocatialis, in vim fidelis suae relationis eidem officio recognouit, se ex mandato illustrissimi domini gubernatoris Cracouiensis die hodierna publicasse cum tubicine infrascripta, in quatuor partibus ciuitatis Cracouiensis:

Naiasnieyszego krola IMci Swedzkiego generał maior y gubernator krakowski wszytkim w obec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy wiadomo czynię. Poniewasz mie z roznych stron dochodzi, ze się znaiduią tak z miesczan iako z okolicnych wsiow ludzie tacy, ktorzy nowych szostakow się strzegą y onych brać niechcą, co bez chyby iako rozumiem z niewiadomosci y ze złey pochodzi o nich informaciey, co iednak z znacną w handlach, kupnach y przedazy przeskodą iest złącono, tedy zabiegaiąc temu vpominam kazdego, zeby sie ich nie warował, pewien tego będąc, ze wedle constituciey koronnej polskiey probe zupełną y wagę swoię maią, zatym słusznie z inszą monetą zarowno chodzic mogą. Nakazuie tedy wszytkim surowie, zeby ie bez braku brali, a ktoby sie temu przeciwic chciał y w tym przekonany bedzie, pod pewną y ostrą karę podpadnie. Datum w Krakowie dnia piątego lutego roku 1657. Hoc addito per dominum Stadmaier ad publicandum, ze ktoby miał czarne szostaki, zeby ie dał do pana commissarza Gau.

Idem ministerialis generalis regni Adamus Sobieraycik retulit officio consulari Cracouiensi, se publicasse in foro publico cum tubicine infrascripta: Panowie raczcie WMM. wiedziec z roskazania IMpana burmistrza, aby zaden tak w miescie iako y na przedmiesciu za brąmą nie wazył się zakupowac zywnosci y oną tu w miescie przekupować, pod surowym karaniem, kogoby w tym przeslakowąno. Ale ktoby chciał po wsiach kupować a tu do miasta przywozic, tedy mu wolno, azeby się kozdy miesczanin w zywnosc opatrował iako naiprędzey. Sic et non aliter factum esse referens. De quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 866.

1140. 1657. die 17. m. Maii, Cracoviae.

Pactum civium Cracoviensium cum Ianussio Bethleem de fide principi Transilvaniae iureiurando sancienda.

Actum feria quinta in octaua Ascensionis Domini. — Spectabilis dominus proconsul honoratae communitati in praetorium conuocatae et congre-

gatae proposuit. Przyczyna obesłania WMM. iest. IMpan generał posłał do mnie wczora o trzeciey w noc, abym obesłał Ich MM. panow collegow et praecipuos ciues na dzisieyszy dzień y skorobyśmy sie zeszli, abyśmy o sobie dali znać IMci. Kiedyśmy dali znać, kazał nam do siebie przyść, gdzie stawieliśmy sie. IMpan generał prolixiorem sermonem do nas po łacinie vczynił, oznaymuiąc nąm, że wola iest krola IM. szwedzkiego, aby to miasto serenissimo principi Transylvaniae poddał, ktorą wolą krola IM. szwedzkiego, pana swego exeqvuiąc, poddawa y resignuie to miasto xiążeciu IMci siedmiogrodzkiemu a na iego mieyscu IMpanu Ianuszowi Bethleemowi będącemu, ktoremu moc daie nad tym miastem. Ia z Ich MM. pany collegami będąc, vsłyszawszy propositą IMci wziąłem sobie ad communitatem, vti in re noua, a w thym IMpan Bethleem proponował nąm, abyśmy iuramentum xiążęciu IMci siedmiogrodzkiemu vczynili; w tym także punctcie wziąnem także ad communitatem. Co wszytko WMM. oznaymuię, abyście WMM. consultowali o tym.

Honorata communitas in praetorio congregata, facta inter se consultatione respondit: Zrozumieli affectatią IMpana generała Bethleema, vpraszamy WMM. abyście WMM. dali sprawę IMci, z iakiemi trudnościami tak rok iurament krolowi IMci szwedzkiemu stanął, y prosić IMci, aby nas do tego iuramentu nie cisnął, albo przynamniey, żebyśmy zostawali przy rocie tak roczniego iuramentu, z tym dokładem, aby papales clausulae etc. et episcopales etc. były wyięte. Do tego vpraszać IMci, aby nąm dał taką assecuratią, iaką y IMpan Wircz generał nam dał.

Eodem die descenderunt spectabiles domini proconsul et consules ad illustrissimum dominum Ianussium Bethleem, serenissimi principis Transylvaniae generalem, apud quem excusationes ab iuramento inferebant, żeśmy niepowinni przysięgać, ieno krolom Ich MM. panom naszym koronowanym. Potym podawalismy mu rotę inszą taką: »Spondemus sub iuramento serenissimo regi Sveciae praestito, fideles nos serenissimo principi Transylvaniae futuros, ale nie chciał na tym przestać, ale takiego chciał, iakiście WMM. czynili regiae maiestati Sveciae. Prosiliśmy o clausulę subiectionis, także papales y episcopales etc. aby były wyięte. Podaliśmy też y kartę assecurationis, daną od IM. pana generała króla IM. szwedzkiego, prosząc aby nam też taką dał. Miał sie w tym naradzić y odłożył nas do poobiedzia. Po obiedzie przyszli na ratusz Ich MM. panowie commissarze IM. pana generała serenissimi principis Transylvaniae et produxerunt rotam iuramenti, iuxta quam requirebant iurare ciues. In qua rota, quia erant additae nonnullae clausulae, quae non erant in primo iuramento, petierunt magistratus et communitas concedi sibi tempus colloquendi ad trutinandam rotam iuramenti propositi. Et primo non videbatur in eadem iuramenti rota addita clausula subiectionis et obedientiae; deinde paena periurij; tertio papales et episcopales absolutiones: vnde supplicandum esse duxerunt, vt eaedem clausulae abrogentur, sed vt pacis iuramentum a ciuibus praestetur. Cum ista petitione descendit magistratus et honorata communitas ad illustrissimum dominum generalem principis Transylvaniae. Quibus respondit: »że ia niemogę roty iuramentu vmnieyszyć, bo go xiąże IMć widział«. Potym vżylismy IMpana Fryznekiera, aby wniossł prożbę swoię, na ktorego prożbę odpuścił

paenam periurij, ale papales y episcopales absolutiones nie chciał. Skoro tak stanęło, obiecaliśmy vczynić iurament taki, iakośmy czynili K. I. M. szwedzkiemu y tak na instantią naszę potym punct subiectionis et obedientiae opuścił. Iutro obiecał IMpan generał principis Transylvaniae posłać rotam ad mundum descriptam y Ich MM. panow commissarzow swoich na słuchanie iuramentu naszego. Zaczym potrzeba, abyście sie WMM. gromadnie stawili na ten iurament.

Quod iuramentum die decima octaua Iunij anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo domini commissarij illustrissimi domini generalis serenissimi principis Transylvaniae venientes in praetorium produxerunt, vtque a magistratu et postea a civibus praestetur, vrserunt.

Kodeks Zaleskiego, karta 253.

1141. 1657. die 6. m. Octobris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de introitu in urbem hominibus de peste suspectis praecludendo.

Actum sabbatho postridie festi s. Francisci confessoris. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobieraycik, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis, in vim fidelis suae relationis recognouit, se die hodierna populo, ad clangorem tubae in quatuor circuli Cracouiensis partibus congregato, publicasse infrascripta: Panowie raczcie Wść wiedziec, z roskazania IMpana commendanta y vrzędu radzieckiego, poniewasz na roznych mieyscach y w miastach postronnych pokazało się powietrze, zaczym nakazuie vrząd tutecny, aby nikt niewazył się przyieżdzać do miasta bez paszportu ani ich zeby niepusczano, y iezeliby kto wiedział o kim z niebespiecnego mieysca, aby dawał znac vrzędowi o tym, y zeby nikogo do gospod bez wiadomosci vrzędu pod surowym karaniem nie przyimował. Takze y ci panowie miesczanie, ktorzy w brąmach strzegą, aby nikogo z podeyzrzanych miast y mieysc bez pasportu zadnego niewpusczali do miasta pod karaniem. A isz się przekupstwa zagesciły, przed ktoremi się miesczanie niemogą dokupić, zgoła zeby zadne przekupstwa niebyły pod zabraniem rzeczy y wiezieniem, zakazuie IMpan commendant y vrząd radziecki. Takze y przekupki z przekupniami aby niewazyły się za miasto wychodzic y kupowac rzeczy na targ przywiezionych, pod vtratą tego wszytkiego kupna y pod surowym vrzędowym karaniem, gdyz takich będą brać do wiezienia, aby się nikt nieważył przekupować, ktory nie iest mieszczaninem. Takze aby luzne białegłowy niebyły w miescie, bo ie bedą wyganiać. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 40, str. 907.

1142. 1657. die 8. m. Decembris, Posnaniae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae quosvis cives Cracovienses, licet immunitate donatos, ad vectigalia civilia solvenda adigit.

Ian Kazimierz z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie etc. szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy, wszem w obecz y każdemu z osobna, iż sie takich znaczna liczba w miescie naszym Krakowie znayduie, ktorzy servitoratami y libertatiami z cancellaryi naszey koronney *ad insufficientem* oney *informationem* otrzymanemi, od wszelakich podatkow mieyskich zasłaniaią się y onych wydawać nie chcą. Zaczym iż sie w tym wielka drugim, ktorzy ciężary ponoszą y wszelkie contrybutie wydaią, krzywda dzieie y *vergit* to *in conuulsionem decretorum nostrorum*, ktoremi takowe servitoraty i libertatie *vigore iurium et priuilegiorum* miasta naszego stołecznego Krakowa cale zniesione są, przeto stosuiąc się cale do tychże praw miasta naszego Krakowa y decretow naszych w tey mierze ferowanych, vmyśliliśmy te wszytkie servitoraty y libertatie, ktorekolwiek po dekretach naszych pomienionych zaszły, za nieważne declarować, iakoż ninieyszym listem naszym declaruiemy, tak, ze sie żaden servitoratem ani libertatią naszą zasłaniać nie ma, ale powinien z drugiemi rowno, iako będzie należało, pociągać y podatki wszelkie płacić. Co do wiadomości, komu to wiedzieć należy, a mianowicie vrzędom grodzkiemu y mieyskiemu krakowskiemu przywodząc roskazuiemy, aby tę declaratią naszę tym, ktorzy servitoratami y libertatiami naszemi szczycą się, intimowali y przez woznego publikowali, żeby na potym podatki płacili, y bez wszelkiey trudnosci, iako będzie należało, oddawali. Inaczy nieczyniąc dla łaski naszey. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Poznaniu dnia osmego miesiąca grudnia roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego pięćdziesiątego siódmego, panowania krolestw naszych polskiego dziewiątego, szwedzkiego dziesiątego roku. — Ian Kazimierz krol.

Kodeks Zaleskiego, karta 254, stronica odwrotna.

1143. 1658. die 3. m. Ianuarii, Posnaniae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae civibus Cracoviensibus vectigal pontaticum a Iudaeis Casimiriensibus percipiendi potestatem tribuit.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Expositum nobis esse per certos consiliarios nostros, ciuitatem nostram

Cracouiensem, metropolim regni, ordinariis censibus et prouentibus, ipsi antiquitus per serenissimos antecessores nostros gratiose concessis, propter maximam eorundem censuum et prouentuum diminutionem, vastatis iniuria belli bonis ciuilibus, communia onera ciuitatis nequaquam ferre nec aedificia publica, pontes, vias funditus euersas restaurare posse: ideoque supplicatum nobis fuisse, vt ciuitatis praedictae rationem habere eamque deformatam et depauperatam singulari gratia nostra subleuare dignaremur. Nos itaque habita ratione desolationis communium ciuitatis praedictae aedificiorum, publico usui accomodandorum, euersionis viarum et pontium, praesertim pontis in fluuio Istula, quo Casimiria itur Cracouiam, ad cuius reparationem quotannis non exigui praestantur a ciuitate sumptus, dignum esse iudicauimus, eos in aequalitatem expensarum vocare, quorum non modo vsui et commoditati pons praefatus singulariter inseruit, verum magnis eorum ponderibus premitur et maiori ex parte ex causa ipsorum atteritur. Proinde inhaerendo priuilegio per nos eidem ciuitati Cracouiensi in comitiis generalibus felicis coronationis nostrae gratiose concesso, quo statueramus, vt Iudaei Casimirienses ad reparationem pontis praedicti vna cum ciuibus nostris Cracouiensibus aequalibus impensis concurrerent et ad refusionem medietatis sumptuum in eiusmodi reparationem erogandorum, iuxta regestra et liquidationem lonherorum impendere perpetuo tenerentur et omnino essent adstricti, eoque attento, quod vastato eodem ponte, quotidianis vsibus eorum accomodato, Iudaei non modicos sumptus in traiectu fluminis sufferre tenerentur, multisque incommodis et periculis exponerentur, cuius beneficio in praesenti facile et tuto quaerendorum lucrorum causa ciuitatem nostram Cracouiensem ingrediuntur, aequitatis vero ratio postulet, vt qui sentiunt commoda immo percipiunt et lucra, aequaliter ferant et onera, nec congruum videtur, vt ciues nostri deficientibus ciuitatis sumptibus in commune bonum de proprio peculio faciant impensas in publica aedificia, Iudaeisque alias in quaerendo victu, prout conqueruntur, praepeditoribus suis ad ciuitatem sternant viam: proinde volentes subuenire omni meliori modo ciuitati nostrae, praedictumque priuilegium ad effectum et executionem, quo facilius deduci potest, deducere, matura cum consiliariis nostris habita deliberatione, ex senatus consulto statuimus et decernimus, vt quilibet Iudaeorum cuiuscunque sexus per pontem Cracouiam mercandi et negotiandi gratia nec non faenerandae pecuniae et accipiendarum vsurarum causa ingrediens, a capite qualibet die grossum vnum Polonicalem in portis ciuilibus ad manus exactoris a magistratu Cracouiensi deputandi, in reparationem pontis, non obstantibus quibusuis libertatibus, exemptionibus, protectionibus de iure vel facto sibi competentibus, soluant et signum solutae exactionis ab exactore recipiant, quod vnicuique Iudaeorum exactor praedictus post solutionem vnius grossi sine quauis molestia gratis dare tenebitur. Secus recusans Iudaeus solutionem eiusmodi grossi vel in elusionem huius priuilegii nostri declinando pontem, quo Casimiria itur Cracouiam, alia via transiens et ingredi volens ciuitatem, ab ingressu illius in portis ciuilibus per custodiam arceatur, et contumaciter ingressus, forti manu captus e ciuitate pellatur et eijciatur. Quam quidem exactionem praesentibus institutam, ad decennium duraturam, dispositioni magistratus consularis ciuitatis nostrae Cracouiensis damus et

concedimus, ita tamen, vt de perceptis et expensis nobis iuxta legum praescriptum rationem reddere et calculum facere teneantur et sint adstricti. Quod omnibus magistratibus, praesertim vero palatinalibus, castrensibus et alijs quibusuis in vniuersum notum esse volentes, mandamus, vt praedictam contributionem impedire non audeant nec praesumant, immo requisiti pro debito officii sui opem et auxilium impertiantur, deque retentoribus, contrauentoribus et praepeditoribus indilatam iustitiam administrent, praesensque priuilegium nostrum ad acta suscipiant et per ministerialem publicari ad notitiamque omnium, quorum interest, deduci faciant. Pro gratia nostra et officiorum suorum debito. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Posnaniae die III mensis Ianuarii, anno Domini M DCL VIII°, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae X° anno. — Ioannes Casimirus rex. — Exactio vnius grossi a Iudaeis mercandi gratia Cracouiam intrantibus, pro reparatione pontis Casimiriensis, publicarum viarum et aedificiorum magistratui Cracouiensi ad decem annos conceditur. — Albertus Laskowski sacrae regiae maiestatis secretarius mpa.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1144. 1658. die 23. m. Ianuarii, Posnaniae. Prof. ... Prusik

Ioannes Casimirus rex Poloniae vectigal in varia genera vini impositum, coaequat.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Intellexisse nos ex relatione certorum consiliariorum nostrorum, in ciuitate nostra metropolitana Cracouiensi laudis tam palatinalibus quam magistratus ciuilis et communitatis eiusdem constitutum esse, quod omnes ciues Cracouienses vina Cracouiam aduehentes, teneantur in emolumentum aerarij sui publici a quolibet dolio vini Hungarici, continente tres vrnas, soluere grossos quadraginta Polonicales, ab vna vero vini dicti sancti Georgij et Endeburgici per grossos quinque, extranei autem per grossos quinquaginta tres. Qua inaequalitate ciues contribuentes grauari se conquerebantur. Quapropter nos nolentes plus vnum alio in promouendo publico bono grauari, praesenti rescripto seu diplomate nostro perpetuo duratoro et inuiolabiliter ab omnibus obseruando, ex senatus consulto declaramus et ordinamus, quod aequalem quotam pecuniae teneantur ad aerarium ciuile Cracouiense pendere et tribuere omnes aduehentes, diuenditores seu propinatores ciues Cracouienses et extranei tam vini Hungarici Endeburgicique, quam sancti Georgij aut alterius, cuiusvis nominis et speciei vina illa existant et vocentur, videlicet ciues per grossos quadraginta, extranei vero per grossos quinquaginta tres a quolibet dolio continente in se tres vrnas vini, idque sub paenis in ijsdem laudis expressis. Insuper expositum nobis esse, mercatores extraneos

varij generis merces in depositorium Cracouiense aduectas, consueuisse post expirationem temporis (per quod tantum in depositorio iuxta iura depositorij manere debent) ad lapideas varias et variae iurisdictionis deponere et eas sine emolumento et pensione ciuitatis in praeiudicium mercatorum ciuium Cracouiensium clandestine seu sub specie alicuius mercatoris Cracouiensis diuendere. Idcirco ne et hac arte in posterum praeiudicetur aerario ciuili Cracouiensi et mercatoribus Cracouiensibus, declaramus itidem hoc diplomate nostro, vt ab eiusmodi mercibus ex depositorio in quemcunque locum Cracouiae depositis, dum quacumque ratione vendentur seu vendi curabuntur, extranei mercatores soluant per grossum vnum a floreno ad aerarium Cracouiense ciuile sub paena confiscationis. Quod omnibus notum esse volentes, mandamus, vt praesentes ab omnibus inviolabiliter obseruentur et a magistratibus exequantur, pro gratia nostra. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni muniri iussimus. Datum Posnaniae die vigesima tertia mensis Ianuarij, anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo octauo, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae decimo anno.

Kodeks Zaleskiego, karta 255, stronica odwrotna.

1145. 1658. die 15. m. Martii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratui civitatis Cracoviensis mandat, ut residuum lytri a Svecis impositi, exigant.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gothorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis, totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles fideliter nobis dilecti! Non sine dolore magno ferimus, quod nonnulli ciuitatis nostrae Cracouiensis ciues et incolae, licet ipsis per Dei gratiam maior substantia bonorum affluat, ad coequationem litri per Suecos a ciuitate Cracouiensi exacti, minime concurrere velint atque ideo pauperiores ciues vltra debitum grauati sunt et ciuitas ipsa contractis pro exoluendo predicto litro debitis, nullomodo sufficere potest: quapropter Fidelitatibus vestris serio mandamus, vt omnes ciues et incolas, quicunque aequalitatem huius oneris subterfugiunt, ad iudicium suum adcitatos, ad coaequationem litri iuxta proportionem bonorum faciendam decretis adigant, nec vllis diffugijs aut exceptionibus decernenda aequalitate communis istius oneris deterreantur, sed iuxta iustitiam et aequitatem vnicuique portionem suam in communem debitorum occasione praedicti litri contractorum exolutionem conferre iniungant, ita, vt pauperioribus id, quod vltra debitum et aestimationem suorum bonorum exoluerunt, restituatur, ditiores vero eam partem, quae ad proportionem bonorum eorundem desideratur, sine mora exoluere teneantur. In quo conscientias Fidelitatum vestrarum oneramus. Facturae id fidelitates vestrae pro gratia nostra et officiorum suorum debito. Datum

Varsauiae die XV mensis Martij, anno Domini M DCLVIII, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae X anno. — Ioannes Casimirus rex. — Matthias Poniatowski d. C. abb. Tyn. reg. can. regni.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1146. 1658. die 20. m. Martii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae cives Cracovienses ab expeditione bellica liberos facit.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Expositum est nobis nomine ciuitatis nostrae Cracouiensis, eandem quotidianis contributionibus *seruisgielty* dictis, in tantum aggrauari, vt etiam nonnulli ciues et artifices tanto oneri impares, excedere ciuitate sint coacti, supplicatumque nobis est, vt antequam remedium aliquod releuandi huius oneris inueniatur, moderno publicae expeditionis de domibus suis peditum onere non grauentur. Cui supplicationi nos benigne annuentes, eo attento, quod praedicta ciuitas plus quam septuaginta millia florenorum in contributionem praesidiariorum vulgo *seruisgielty* dictam, in annum expendere teneatur, et insuper continuam seruitutem militum in domibus suis residentium patiatur, de consilio et assensu senatorum nostrorum faciendum esse duximus, vt omnes ciues et incolas ciuitatis Cracouiensis pro hac vice a publica expeditione tam equestri quam pedestri liberos esse debere declararemus, prout declaramus praesentibus literis nostris, ita, vt nullo modo ad praedictam expeditionem publicam adigi et stringi possint. Quod omnibus magistratibus et officijs ac vniuersae nobilitati palatinatus Cracouiensis notum esse volentes mandamus, vt praedictos ciues Cracouienses tanto oneri ad praesens obnoxios, ad praedictam expeditionem non stringant, verum eosdem circa hanc nostram gratiam conseruent et ab alijs conseruari faciant, pro gratia nostra. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die XX^a^ mensis Martij, anno Domini M DC LVIII°, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae X^o^ anno. — Ioannes Casimirus rex. — Exemptio ciuitati Cracouiensi ab expeditione publica peditum. — Matthias Poniatowski d. C. abb. Tyn. reg. can. reg.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią królewską, poniżej tekstu wyciśniętą.

1147. 1658. die 25. m. Martii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae Iudaeos domum redeuntes officialium tutelae commendat.

Ian Kazmierz z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie, smolenskie, czerniechowskie, a swedski, gotski, vandalski dziedziczny krol. Wszem w obec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, mianowicie vrzedom grodzkim, woiewodzem, podwoiewodzem, mieyskim, takze pułkownikom, obersterom, obersterleytmantom, rotmistrzom, kapitanom, porucznikom, officierom y wszytkiemu rycerstwu, w słuzbie naszey y rzecy pospolitey bedącemu, vprzeymie y wiernie nąm miłym, łaske nasze krolewską. Vprzeymie y wiernie nąm mili! Z osobliwy suppliki nąm imieniem niewiernych zydow w Koronie po miastach y miasteckach mieskaiących podaney, zrozumielismy, iako pod czas teraznieyszy woyny czescią przes nieprzyiaciela, czescią przes nasze woyska y rozney conditiey ludzi zruinowani, zrabowani y w niwec obroceni, drudzy pozabiiani zostali, a nad to y teraz iescze w domach, miastach y miasteckach bespiecni byc niemogą, y ci co na Sląsku albo gdzie indzie zagranice wyiechali, dlatego powrocic nie smieią. Przes co y skarb rzeczypospolitey względem pogłownego od tychze zydow koronnych nalezytey miec niemoze satisfactiey. Dlatego daiemy ninieyszy vniuersał nasz do Vprzeimosci i Wiernosci WM. chcąc to miec y koniecznie roskazuiemy, abyscie Vprzeimosci y Wiernosci Wasze w iurisdictiey swoiey pilnie przestrzegali, aby pomienionym zydom koronnym w miastach, miasteczkach a naibarziey po drogach tak osobom samym iako y towarom ich wszelaka securitas i zadna niedziała sie im violentia; a iezeliby ktokolwiek przeciwko temu roskazaniu wykroczył, y na zydow iakiemkolwiek lub sąm bez się lub przes naprawione y subordinowane osoby gwałtownie nastąpił, takiego kazdego, gdzieby zaskoczony był, na instantią zydowską Vprzeimosci y Wierności Wasze sądzic macie y bez wszelki folgi, dilatiey, appellaciey podług występku karac y surową nad nim extendowac executią. Więc isz się siła rzeczy żydowskich, pod te gwałtowne rozruchy zabranych, miedzy roznemi znayduie, tedy to miec chcemy, aby gdziekolwiekby ktory rzeczy lub towary poznał y ze iego są, pokazał, onemu praeuio decreto powrocone były. Do czego Vprzeymości y Wiernosci Wasze onymze wszelakiey dodawac macie pomocy. Co aby tym prędzy do wszech wiadomosci przyszło, aby ten vniuersał nasz po miastach y miasteckach, wsiach, na iarmarkach y targach nieodwłocznie był publikowany, roskazuięmy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpissawszy, pieczęć naszę koronną przycisnąc rozkazalismy. Dąn w Warszawie dnia dwudziestego piątego marca, roku Panskiego tysiącznego szescsetnego piendziesiątego osmego, panowania naszego polskiego y szwedzkiego dziesiątego roku. — Ian Kazmierz krol. — Mathias Poniatowski d. C. abbas Tynecensis, regens cancellariae regni.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1096.

1148. 1658. die 4. m. Aprilis, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de militibus contumelia non afficiendis.

Actum feria quinta post dominicam Laetare proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim fidelis suae relationis recognouit, se ex mandato officij consularis Cracouiensis die hodierna populo conuocato et congregato per sonum tubae, publicasse et intimasse in quatuor partibus ciuitatis infrascripta tenore tali: Panowie raczcie WM. wiedziec, iż dochodzi to do vrzędu tutecznego vszu, ze się znayduią niektorzy tacy, ktorzy nieprzystoynemi y groznęmi słowami zniewazaią zołdatow tutecznych, przez co okazyię podaią do rozruchow. Zaczym z roskazania KIM. pana naszego miłosciwego zakazuie vrząd, aby zaden tak z miesczan iako y luźnych ludzi niewazył sie nietylko ręką, czego strzes Boze, ale y słowem porywać się na zołdata tutecznego pod garłem y inszym karaniem surowym. Takze z roskazania IKM. pana naszego miłosciwego napomina vrząd, aby się kazdy według przepomozenia sposobieł w zywność. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1043.

1149. 1658. die 10. m. Aprilis, Cracoviae.

Publicatio mandati regii, ut quivis civium Cracoviensium victui armisque prospiciat.

Actum feria quarta post dominicam Iudica proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis iuratus, in vim fidelis relationis suae recognouit, publicationem infrascriptam feria tertia proxime praeterita in frequentia multorum hominum, ad sonum tubae congregatorum, in quatuor partibus fori Cracouiensis publicasse et ad notitiam omnium deduxisse eiusdem publicationem de tenore tali: Vrząd podaie do wiadomosci WM. ze wola y roskazanie iest KIM. pana naszego miłosciwego, aby kazdy tak miesczanin iako y obywatel tuteczny sposobił się w zywnosc na rok cały, takze y w armatę, czego rewisia bedzie po Wielki nocy zaraz. V kogo tey gotowosci niebedzie, takowy surowęmi winami karąn będzie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1050.

1150. 1658. die 18. m. Aprilis, Posnaniae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratui civili Cracoviensi mandat, ne tumultus contra Hungaros praesidiarios moveri permittant.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czernichowskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Sławętnym burmistrzowi, raycom, woytowi, ławnikom, y całęmu pospolstwu miasta naszego Krakowa, wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Sławętni, wiernie nąm mili! Wydalismy niedawno pierwszy mandat nasz do Wiern. Waszych, chcąc to miec y roskazuiąc Wiernosciom Waszym, abyscie z vrodzonym kommendantem do miasta naszego Krakowa z ludęm krola Iego Msci węgierskiego, na praesidium podanym, w zgodzie mieszkali, y tego, aby tak z nim samym, iako y ludzmi iego mieszczanie tameczni poddani nasi przystoinie się obchodzili, słów nienalezytych, przymowek, przegrozek niezazywali, abyscie tego Wier. Wasze pilno przestrzegali, tych zaś, ktorzyby takowe grozby, tumulty, niesnaski y swowole wszczynali abo innych do tego pobudzali, do więzienia brali, surowo sądzili y karali y słownie mu y danięm ręki obiecali, ze pod czas strzeż Boze niebespieczęnstwa na miasto nasze stołeczne albo tumultu iakiego, przy nim do obrony stawac bęndziecie. Czego zescie Wiern. Wasze nieuczynili, iako nąm to iest doniesiono, tedy powtornie roskazuięmy Wiernosciom Waszym, koniecznie to miec chcąc, abyscie pomieniony mandat nasz pierwszy cale exequowali, takowe przegroski, tumulty, niesnaski y swowole poskromili, y tych, ktorzyby tego powodęm byli albo sami to czynili, surowo podług tegosz pierwszego mandatu naszego karali, a oras iakosmy w tymze pierwszym mandacie naszym Wiernosci Wasze napomnieli y onym to roskazali, abyscie się w prowiant ile bydz moze sposabiali y przyczyniali. Inaczey Wiern. Wasze nieuczynicie dla łaski naszey y win na kontrawęntory rescryptem naszym postanowionych y innych, ktore na Wiernościach Waszych z woli naszey, iezeli temu doszyc nieuczynicie, skazane bendą, uchodząc. Dan w Poznaniu dnia XVIII miesiąca kwietnia, roku Panskiego M DC LVIII°, panowania naszego polskiego y szwedzkiego X° roku. — Ian Kazimierz krol. — Franciscus Casimirus Wysocki.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1151. 1658. die 18. m. Maii, in Boguniewo.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne in domos ecclesiasticas vectigalia imponant.

Ian Kazimierz z łaski Bozey krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie, a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Sławetnym burmistrzowi,

raycom, woytowi, ławnikom y wszytkiemu vrzędowi miasta naszego Krakowa, wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Sławetni, wiernie nąm mili! Iuż to constitutia ostatnia seymowa bardzo dobrze declarowała, że domy kapłanskie w Krakowie będące, mianowicie *residentiales*, poswiątne albo *dotales*, do zadnych nie nalezą poborow, zaczym niepotrzebnie pod teraznieyszą executią retent poborowych podaią Wiern. WW. *in delatis* takowe kamienice i domy. Mieć przeto chcęmy po Wiern. WW. abyscie od tych delat supersedowali, ale raczey o to się starali, aby teraz *ex aequo et iusto* simple poboru, widząc wielkie miasta naszego Krakowa spustoszęnie, sąd teraznieyszy vmnieyszył. Nie vczynicie tedy Wiern. Wasze inaczey dla łaski naszey z powinnosci swoiey. Dan w Boguniewie dnia XVIII miesiąca Maia, roku Pańskiego M DCL VIII°, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego X roku. — Ian Kazimierz krol. — Matthias Poniatowski d. C. abb. Tyn. reg. can. reg.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1152. 1658. die 27. m. Maii, Cracoviae.

Publicatio mandati, ne cives Cracovienses pecora in urbe alant.

Actum feria secunda postridie dominicae Rogationum. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se die hodierna publicationem infrascriptam in praesentia multorum hominum, ad sonum tubae congregatorum et conuocatorum, in quatuor locis et partibus fori circuli Cracouiensis publicasse, infrascriptaque omnia ad notitiam deduxisse his formalibus: Panowie radzcie WM. wiedziec, iz znayduią się niektorzy ludzie w Krakowie, co krowy, swinie y insze bydła w Krakowie chowaią, zkąd smrody wielkie a potym zarazy (czego strzes Boze) trzeba się spodziewać powietrza. Zaczym vrząd zakazuie, aby zaden od dnia dzisieyszego tey publicatiey nieważył się chowac bydła w Krakowie; a ktoby z reuisiey, ktora będzie, pokazał się, zeby bydło chował nad zakazanie vrzędu, takowy bedzie vrzedownie karany. Takze abyscie WM. wody na strychach dla niebespiecenstwa ognia mieli, vrząd napomina. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1075.

1153. 1658. die 27. m. Augusti, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de advenis magistratui civili indicandis.

Actum feria tertia post festum sancti Bartholomaei apostoli proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim verae

ac fidelis relationis suae recognouit, se die hodierna publicationem infrascriptam in quatuor locis fori Cracouiensis in praesentia multorum hominum, ad sonum tubae congregatorum, alta, sonora, intelligibilique voce publicasse, et ad notitiam omnium deduxisse, prout sequitur: Panowie radczcie WM. wiedziec, iż iest roskazanie IMpana commendanta takze vrzędu radzieckiego krakowskiego, aby sie zaden niewazył żadnych ludzi tak goscinnych iako y swoich do miasta pusczac, przychodzących y przyiezdzaiących bez wiadomosci IMP. burmistrza do domow swoich prziymować, ale kartke imienia y przezwiska kazdego y skąd przyiedzie IMpanu burmistrzowi każdy powinien bedzie oddac, a to pod surowym karaniem. De quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1131.

1154. 1658. die 31. m. Augusti, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae Iudaeos Cracovienses a contributione quadam 100 florenorum, in singulas hebdomades solvenda, liberos facit.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Sławetnym burmistrzom, raycom, woytowi, ławnikom y wszystkiemu vrzędowi miasta naszego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Sławetni wiernie nam mili! Roskazalismy byli niewiernym zydom krakowskim do małego czasu pewną summe, to iest stem złotych na kazdy tydzien dla *praesidium* miasta Krakowa do Wier. WW. się przykładać; ale że teras widziemy wielkie ich zniesienie, vwazaiąc oraz, ze procz tego na zamkowe *praesidium* po dwiescie złotych w kazdy tydzien zupełnie oddaią y w tych czasach długi do skarbu rzeczypospolitey y pogłowne nie omylnie płacić muszą, vmyslilismy ich od tey contrybutiey sta złotych vwolnic, iakoz ninieyszym listem naszym vwalniamy, chcąc to po Wier. WW. miec y koniecznie roskazuiąc, abyscie tychze zydow do płacenia tego sta złotych iusz więcy nie pociągali, ale kontentuiąc się tym, co do tych czasow wydali, onych cale przy tey naszey declaratiey y wyrazney woli zachowali, ani im zadney o to tak sami przesz się, iako y v vrodzonego commendanta naszego krakowskiego nie czynili trudnosci. Inaczey Wiern. WW. nie vczynią dla łaski naszey y z powinnosci swey. Dan w Warszawie dnia XXXI miesiąca sierpnia roku MDCLVIII, panowania krolestw naszych polskiego X, szwedzkiego XI roku. — Ian Kazimierz krol. — Ian Ig. Bąkowski pcs secr. IKMci.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1155. 1658. die 6. m. Novembris, in castris ad Thoruniam positis.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsulem consulesque Cracovienses hortatur, ut ad exigendum vectigal »*akcyza*« dictum, curam adhibeant.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie etc. a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Sławetnym burmistrzowi y raycom miasta naszego Krakowa, wiernie nąm miłym. Sławetni, wiernie nąm mili! Doszło to do wiadomosci naszey, iż wybieranie akcyzy w Krakowie y innych miastach z wielką trudnoscią y oporem idzie, y zrozumielismy to dobrze, że niemała przesz to szkoda y vyma skarbowi rzeczypospolitey dzieie się, gdyz ludzie zli niedbaiąc nic na przysięgi y sumnienia swoie, rozne zdrady w tym podatku, onego vchodząc, czynią. Przeto chcęmy to miec po Wier. WW. abyscie wszytkich kupcow wezwawszy na ratusz, wolą im naszę opowiedzieli, aby kazdy przybrawszy do siebie ludzi dobrze w Krakowie osiadłych, przy nich inwentarz spisał wszytkich towarow swoich y tęn inwentarz z tymisz ludzmi poprzysiągł, z ktorymi go pisał. A tak cokolwiekby przychodziło od tych towarow akcizy, na cztery raty rozdzielic, zeby kazdą ratę zapłacił przy dokonczęniu kazdey czwierci roku. A iezeliby zas ktokolwiek nie wiernie spisał albo w tym iakiekolwiek fałszu przeciwko niemu pokazało się swiadectwo, tedy y on y ci, co z nim przysięgali, na gardle maią byc karani *ad instantiam instigatoris* iednego z rady, *ex delatione* vrodzonego administratora albo iego substituta. Takisz porządek chcemy miec z winiarzami, aby wina ich wprzod oszacowane były, więc tez z aptekarzami, xzięgarzami, piekarzami y innymi wszytkimi rzemiesnikami, aby ktorzy kupuią to, *circa quod exercent* swoie rzemiesła, płacili od tego akcyzę, gdyz iezeli tym podatkiem akcyzy rzeczpospolita nie będzie poratowana, pewnie ciessze pobory a zatym znacznieysze pospolite vtrapięnię nastąpic musi. Co y powtore gorąco po Wier. WW. miec chcęmy pod łaską naszą, iako po tych, ktorym to constitucyą przeszłego seymu surowo zleciła. Zyczymy zatym Wier. WW. dobrego od pana Boga zdrowia y szczęsliwego powodzęnia. Dąn w obozie pod Toruniem dnia VI mięsiąca listopada roku Panskiego MDCLVIII. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1156. 1658. die 24. m. Novembris, in castris ad Thoruniam positis.

Ioannes Casimirus rex Poloniae constitutionem de contributione quadam 100 florenorum, a Iudaeis Cracoviensibus solvenda, iam abrogatam, restituit.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąże lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smoleńskie, czerniechowskie, a

szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Szlachetnym burmistrzom, raycom, woytowi, ławnikom y wszytkiemu pospolstwu miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Szlachetni wiernie nam mili! Przełożono nam imieniem Wierności Waszych, iż w roku przeszłym za zleceniem y wyraźną wolą naszą, commissarze z panów Rad naszych naznaczeni postanowili, aby żydzi krakowscy na alimentatią *praesidij* miasta Krakowa w każdym tygodniu złotych sto płacili y wydawali, ponieważ od stanowisk żołnierza wolni zostaią y handle w mieście z przeszkodą mercantiey mieszczan odprawuią, *depositorium* fortun swoich tam maią. Na zepsowanie tey vstawy otrzymali z kancellaryey naszey pomienioni żydzi mandat, ktorym mieliśmy ich vwolnić od podatku takowego. Co iż *in suppressionem* pierwszego ordinansu y na vciążenie mieszczan *ad malam cancellariae informationem* otrzymali, dla tegoż relaxowawszy ninieyszym listem mandat nasz za żydami do Wierności Waszych dany, rozkazuiemy y mieć koniecznie chcemy, aby pomienieni żydzi krakowscy takowe złotych sto na każdy tydzień do rąk Wierności Waszych oddawali, a czasu nie dosyć vczynienia, exeqvutią żołnierską ponosili. Co iako do wiadomości Wierności Waszych donosiemy, tak y pomienionym żydom roskazuiemy, aby we wszytkim ninieyszemu listowi naszemu dosyć czynili, dla łaski naszey y powinności swoiey. Dan w obozie pod Thoruniem położonym, dnia dwudziestego czwartego miesiąca listopada roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego pięćdziesiątego osmego, panowania krolestw naszych polskiego dziesiątego a szwedzkiego iedenastego roku. — Ian Kazimierz krol. — Stephanus Hankiewicz secretarius regiae Maiestatis.

Kodeks Zaleskiego, karta 255, str. odwrotna, gdzie też zanotowano, iż na oryginale wyciśnięta była pieczęć wielka koronna.

1157. 1659. die 10. m. Ianuarii, Thoruniae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae literae universales de contributione, quae »*servisgielt*« dicebatur.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflandskie, smolenskie, czerniechowskie, a swedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobecz y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, a osobliwie sławetnym y vczciwym burmistrzowi, raycom, woytowi, ławnikom y wszystkiemu pospolstwu, ktorzykolwiek prawami y wolnościami miasta naszego Krakowa zaszczycaią sie a na iakichkolwiek gruntach lubo duchownych lubo szlacheckich zostawaią y mieszkania swoie na tęn czas maią, wiadomo ninieyszym czyniemy pisaniem y takową naszę daiemy declaratią, że iakośmy raz na całe miasto nasze Krakow tę włożyli powinność (z tego naywięcey respectu, aby przy tym miescie ludzie *pro praesidio* zostaiączy, pewny swoy prowęnt do sustentowania siebie miewać co tydzień mogli), żeby pomienionych ludzi żołnierskich postanowione od nas zupełne i bez wszelakiego omieszkania od Wierności

Waszey dochodziły serwigielty, tak na ten czas wszytkim rozkazuiemy, aby ktokolwiek tylko prawu podlega mieyskiemu, tey na sie od nas włożoney powinności dosyć we wszytkim czynieł, nie excipuiąc od tegoż podatku y tych *generaliter*, ktorzykolwiek lubo serwitoratami naszemi lubo libertatiami y prosecutiami względęm tego wydawania podatku zasłaniać by sie chcieli; do ktorych contrybucey y *scabinos Iuris supremi*, mieszczanow tamecznych, rownie bydź należących declaruiemy, chcąc tego y rozkazuiąc, aby ci wszyscy wzwysz pomienioni nietylko do wydawania servisgieltow ale też y do inszych wszytkich podatkow, ktore lubo na seymie lubo od vrzędu krakowskiego są namowione, contribuowania należeli. Co aby wszytkim wiadomo bydź mogło, vniversał ten przy takowey declaratiey z podpisem ręki naszey y przyciśnieniem pieczęci koronney wydać roskazaliśmy. W Thoroniu dnia dziesiątego miesiąca stycznia roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego pięćdziesiątego IXtego, panowania królestw naszych polskiego dziesiątego, a szwedzkiego iedenastego roku. — Ian Kazimierz krol. — Andreas Miaszkowski regens cancellariae regni.

Kodeks Zaleskiego, karta 256.

1158. 1659. die 10. m. Ianuarii, Thoruniae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae literae universales de contributione, quae »*akcyza*« dicebatur.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolinskie, czerniehowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kozdemu zosobna, komu wiedzieć nalezy, a osobliwie vrodzonemu, slachetnym, sławętnym y vcciwym administratorom, succolectorom y exactorom podatku rzeczypospolitey accisy, takze y wszystkim iakiemikolwiek bawiącemi (s) się kupiectwy y handlami w miescie naszym krakowskim, wiadomo ninieyszym czyniemy pisaniem, ze iako nie inszy vmysł y spolna była zgoda całey rzeczypospolitey na blisko przeszłym seymie około wybierania accisy od wszystkich rzeczy, ktorekolwiek na przedaniu bywaią, tylko zeby kozdy *nemine excepto* od tego, co się złotego stoi, dwa grosza dawał, wyiąwszy to, coby się groszy piąciu nie stało, od czego zadna niema iść accisa, tak na tęn czas tęsz powszechną vstawę nasze o tym rzeczypospolitey podatku teraznieyszym vniwersałem naszym declaruiemy y stwierdząmy. Kupcy zas iakiemikolwiek lubo *victualibus*, lubo *vtensilibus* idący y handluiący towarami, od tych tylko, ktore na mieyscu przedawać zwykli, płacić powinni accisę a inszych towarow swoich bez zadnych wydania względem nich acciss wolny na dalsze mieysca onych przewoz miec maią, iako to dostatecznie seymową wyrazono iest constitutią. Dla czego chcemy to miec od vrodzonego tych podatkow administratora y succollectorow iego, aby stosuiąc się y do vchwałey seymowey y do tey wyrazney woliey naszey, ten pomieniony rzeczypospolitey podatek od kupcow krakowskich przerzeczonym porządkiem wy-

bierali, do większych inszych cięszkosci mimo postanowienie nie przywodząc ich ani do płacenia od tego accisy, czegoby wprzod nie poprzedali, nie pociągając onychze. Co podawszy do wiadomosci wszystkich rozkazuiemy, aby wszyscy kupcy krakowscy, żadnego nieexcipuiąc, podług tey declaratiey naszey powinnosciom publicznym nie zawodząc sumnienia swego y vchodząc *paenas*, gdyby ktorego przeswiadczyc miano o niezupełnym wydawaniu od przedawanych towarow accisy, dosyc czynieli, a iako constitutia opiewa, succollectorowie co cwierc roku podatek tęn do vrodzonego administratora woiewodztwa tamecznego, zupełnie y wiernie oddawali. Co dla lepszey pewnosci ręką naszą podpisawszy, pieczęcią koronną stwierdzic rozkazalismy. W Thoruniu dnia X miesiąca stycznia, roku Panskiego M DC LIX, panowania krolestw naszych polskiego X, a szwedzkiego XI roku. — Ian Kazimierz krol. — Andreas Miaskowski regens cancell. regni.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu zamieszczoną.

1159. 1659. die 10. m. Ianuarii, Thoruniae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae Iudaeis Cracoviensibus mandat, ut residua contributionum solvant.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolinskie, czerniehowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Niewiernym zydom starszym y wszystkim inszym miasta naszego Krakowa, łaskę naszę krolewską. Niewierni zydzi krakowscy! Iakosmy raz tę powinnosc na Was włozyli, abyscie co tydzien po złotych stu dla praesidium miasta Krakowa, w ktorym swoie kupiectwa y handle odprawuiecie y swoie deposita macie, przykładali się, a oraz y mostowe, iako iest postanowione, zupełnie oddawali, tak maiąc na tęn czas tę pewną od sławetnego magistratu krakowskiego informatią, ysz nie tylko nie czynicie tey na się włozoney powinnosciey dosyc, ale y owszem przez czas pewny tę zatrzymac powazeliscie się contributią y mostowey pensiey zaniechaliscie, tedy surowie rozkazuiemy, abyscie to, co od was nalezy, podług woliey y rozkazania naszego, bez wszelakich zwłok y respectow oddawali; a to co przez Was zatrzymano iest, naydaliey we trzech niedzielach do rąk succollectora na wybieranie tych podatkow deputowanego, *realiter* odliczyli, zadnemi, iakiebysciekolwiek z cancellariey naszey otrzymali, nie zaszczycaiąc się rescriptami. Inaczey dla łaskiey naszey y pod surowym karaniem takze y winami pienieznemi, ktore według zdania y vpodobania naszego bez wszelakiego respectu za nie vczynieniem dosyc nie pochybnie będą Wąm od nas naznaczone. Dąn w Thoruniu dnia X miesiąca stycznia roku Panskiego M DC LIX, panowania krolestw naszych polskiego X a szwedzkiego XI roku. — Ian Kazimierz krol. — Ian Ign. Bąkowski . . . . [1].

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

[1]) Tytuły Bąkowskiego wypisane są w skróceniu początkowemi tylko literami, niedającemi się odczytać.

1160. 1659. die 11. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de convivio, a consulibus nuper creatis apparando.

Actum sabbatho post festum sanctorum Trium Regum. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium Cracouiense conuocati et legitime congregati existentes, cupientes ne solennis mos et antiqua consuetudo obliuioni tradatur, vnanimibus votis ac sententijs suis concluserunt, vt quilibet ex nouiter creatis et infuturum creandis dominis consulibus Cracouiensibus conuiuium honorificum antiquitus obseruari solitum absoluat, et qui secus fecerit, taleros imperiales centum persoluat. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 288. Wilkirz powyższy zatwierdził król Michał przywilejem z Warszawy d. 12 maja 1673, którego oryginał papierowy przechowany jest w archiwum miasta.

1161. 1659. die 5. m. Februarii, Cracoviae.

Proconsul et consules Cracovienses contributionem quandam a Iudaeis Cracoviensibus solvendam minuunt.

Actum feria quarta post festum Purificationis b. M. v. proxima. — Ad sedulam et frequentem infidorum Iudaeorum Casimiriensium ad Cracouiam petitionem et instantiam, spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, in praetorio per schaedulas conuocati et vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, non derogando quidquam iuri ciuitatis, ex senatusconsulto seruienti, imo in toto saluo manente, quatenus praefati Iudaei per florenos octoginta Polonicales hebdomadatim loco centum florenorum, ab ipsis prouenientium, ciuitati persoluant, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, hoc superaddito, quod concessio seu concordia eadem nonnisi ad vnum annum, a data praesentium computandum, permanere debeat, tum quod retentam per eosdem Iudaeos pecuniam praefati Iudaei similiter per florenos 80 pro qualibet septimana persoluere teneantur. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 293.

1162. 1659. die 15. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de mercatoribus peregrinis.

Actum sabbatho pridie dominicae Oculi. — Spectabiles dd. proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, considerantes, quod mercatores externi vulgo

eylegeri dicti, merces suas Cracouiam aduectas, passim vendunt in damnum et praeiudicium mercatorum Cracouiensium, onera ciuitatis sufferentium, concluserunt vnanimibus votis et sententijs, vt praefati *eylegeri* a testudinibus et mercibus suis claues ad spectabilem proconsulem Cracouiensem ponant nihilque vendere sine consensu spectabilis magistratus praesumant, contributionesque prouenientes persoluant, exceptis nundinis, quarum tempore a contributionibus soluendis liberi esse debebunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 298.

1163. 1659. die 4. m. Iulii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de urbe munienda.

Actum feria sexta post festum Visitationis beatae Mariae virginis proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim fidelis relationis suae recognouit, se ex mandato officij praesentis die hesterna in quatuor partibus fori, populo ad clangorem tubae congregato, commissionem ex constitutione regni die hesterna incipiendam, ratione fortificationis ciuitatis Cracouiensis, emensurationemque fundorum in suburbijs existentium, pro statuendis et aedificandis domibus publicasse et ad notitiam omnium deduxisse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1341.

1164. 1659. die 5. m. Iulii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae abrogat literas, quibus cives nonnulli Cracovienses a contributionibus erant liberati.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Vniuersis et singulis, quorum interest, praesertim vero spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, praesentibus significamus. Relatum est nobis per certos consiliarios nostros, quomodo multi ciuium et incolarum dictae ciuitatis, obtentis a nobis ad sinistram cancellariae informationem, exemptionum, libertationum ac seruitoratuum literis, contributionem militarem pro praesidio caesariano concessam, uulgo *seruisgelt* nuncupatam, soluere, statiua eidem ostendere et alia onera militaria quam etiam ciuilia ferre refragantur. Quod iuribus ciuitatis nostrae maxime praeiudiciosum esse et cum notabili damno

communitatis eiusdem fieri cernentes, eos omnes ciues et incolas sub tutella nominatarum literarum nostrarum specificatas contributiones et onera non exoluentes, ad reponenda cassandaque eadem rescripta nostra, uti illegitime obtenta, ad nos iudiciumque nostrum adcitare mandauimus, et prospiciendo maiori damno communitatis saepedictae ciuitatis, antequam nullitas specificatarum literarum per nos iudiciumque nostrum cognoscatur et decidatur, ab ulteriori earum vsu ac beneficio eosdem ciues et incolas acsi de cognominibus expressos, suspensos esse praesentibus uolumus et expressa voluntate nostra suspendimus, mandantes ijsdem, quatenus nominatam contributionem et alia onera militaria et ciuilia in communi abhinc pendant et ferant. Id autem ad notitiam magistratus Cracouiensis deducentes eidem iniungimus, quatenus illos eosdem saepedictarum literarum nostrarum obtentores et alios, quicunque iuribus ciuitatis utuntur, ad pensionem supranominatarum contributionum et onerum militarium ac ciuilium exnunc iudicialiter et officiose, non attentis quibusuis rescriptis, mandatis, paenalibus, prosecutorialibus et citationum literis nostris (pro quorum contrauentione, paenarum succubitione haud subeunda, eidem magistratui praesentibus cauemus) stringant et compellant, adhibita super refractorijs executione efficienti uel prout eandem unanimibus totius magistratus ac communitatis votis recenter statuerint. Aliter non facturi sub paena solutionis pro ijsdem retentoribus et alijs grauioribus, per nos iudiciumque nostrum irremissibiliter decernendis. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni muniri uoluimus. Datum Varsauiae die quinta mensis Iulij, anno Domini MDCLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XI anno. — Ioannes Casimirus rex. — Ioannes Ignacius Bąkowski succamerarius Culmensis.

Z poświadczonej kopii spółczesnej.

1165. 1659. die 21. m. Iulii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae, magistratum consularem Cracoviensem hortatur, ut ipsi 30 millia florenorum ad stipendia militibus praesidiariis persolvenda, suppeditet.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Zchodzącemu z Krakowa *praesidio* cesarza IMci ze nalezy kilku miesięcy zatrzymana zapłata, bez ktorey zysc ztamtąd ludzie ci niemogą, sprawiło to staranie y pieczołowanie nasze y panow Rad przy boku naszym będących, ze woiewodztwo krakowskie *laudabili* miłosci ku oyczyznie *exemplo*, chętnie y zgodnie summę znaczną kilkudziesiąt tysięcy y trzy do tego pobory na vkontętowanie w słuszney płacy zołnierza tego y uwolnienie się *ex hoc onere* declarowało y wydac obiecało, przez vrodzo-

nego Władisława Reia, starostę nowomieyskiego, kanclerza krolowey Iey Mci paniey małzonki naszey, ktory nąm tę od woiewodztwa tego przyniosł declaratią. Więc ze iescze niedostaie trzydziestu tysięcy zołtych (s) na rzetelne y doskonałe wypłacenie się ludziom tym, ktorym względęm cesarza Iego Mci tak wielką nąm w tym sprowadzeniu *praesidium* swego wyswiadczaiącego vczynnosc, *debetur ex aequo gratitudo* ta przynamniy, aby choc nierychło zupełna iednak doszła ich płaca, daięmy to do Wiern. Waszych pisanie, abyscie wszelakich zazyli sposobow, by tesz y cięszko vczynic sobie, iakobyscie Wiern. Wasze summę tę trzydziestu tysięcy złotych prętko złozyli y do principalney od woiewodztwa na visczenie się ludziom tym applicowaney dodali; lubo to w fantach y towarach Wiern. Wasze wydacie lubo dłuznym y iakimkolwiek sposobęm na się przeymiecie, to za gotową y rzetelną summę skarb nasz przyimie y z pierwszych a naypewnieyszych podatkow rzeczypospolitey obmysli zapłatę, na co y assecuratią *ex senatus consulto* daną od commissarzow naszych Wiern. Wasze odbierzecie. Co do dalszego *praesidium* za vsilną instantią panow Rad naszych y wniesieniem prozby od Wiern. Waszych tudziesz y teraznieyszey przez vrodzonego starostę naszego nowomieyskiego kanclerza krolowey Iey Mci imienięm Wiern. Waszych wniesieniem, iakosmy to y posłom Wiern. Waszych declarowali, vpewniąmy teraz y obiecuięmy, ze zadnego chyba *summa exigente necessitate et imminente* (czego panie Boze zachoway) na rzeczpospolitą *graui periculo*, w miescie naszym Krakowie miec niebędzięmy y niedąmy. Zyczymy zatym Wiernosciom Waszym dobrego od pana Boga zdrowia. Dąn w Warszawie dnia XXI° miesiąca lipca roku Panskiego M DC LIX, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XII roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, wyciśniętą po stronie adresowej.

Do tej sprawy wypłaty wojsku cesarskiemu zaległego żołdu odnosi się jeszcze inny list króla Iana Kazimirza, niedość zresztą jasny, z d. 22 sierpnia tegoż roku, następującej treści:

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Przeczytalismy list Wiernosci Waszych, z ktorego wzięlismy informatią zdroznego postępku w przeszłym tygodniu vrodzonego commendanta *praesidii* miasta naszego stołecznego Krakowa. Daiemy tedy list nasz z rissentimentem do pomienionego commendanta, tego dołozywszy, ze *naturalem defensionem* poddanym naszym bronic nie mozemy. Tuszemy też, ze do tego czasu commissarze nasi znalezli *rationem* ucontentowania ludu cesarskiego, przez co y miastu Krakowowi *consuletur*. Zyczemy zatym Wiernosciom Waszym dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie d. XXII mensis Augusti, anno Domini M DC LIX, panowania krolestw naszych polskiego XI, a szwedzkiego XII roku. — Ioannes Casimirus rex.

Oryginał papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1166. 1659. die 9. m. Augusti, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus Ladislaum Rej de Nagłowice subthesaurarium aulae commendat.

Nobilibus proconsuli et consulibus metropolis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantckie, smolenskie, czerniechowskie etc. a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. *Spectabiles, fideliter nobis dilecti!* Chcąc vwolnic iako naiprędzy Wiernosci Wasze z tych ciezarow, ktore miasto nasze stołeczne na zatrzymanie *praesidium* tak wielkiego ponosic musi, i vsiłuiąc, aby *praesidium* pomienione iako naiprędzy ztamtąd zprowadzone było, do inszych commisarzow naszych, ktorychesmy do sprowadzenia tego *praesidium* naznaczyli, posyłamy *pari authoritate et potestate* vrodzonego Władislawa z Nagłowicz Reia, podskarbiego nadwornego coronnego, starostę nowomieiskiego, krolowy Iey Mci małzonki naszey canclerza. Cokolwiek tedy w sprawie tey z Wiernosciami Waszymi pomieniony podskarbi conferowac będzie, ządamy, abyscie W. W. *in effectum deducere* chcieli i credita, iezeliby mu iakich zaciągac na zapłatę *huic praesidio* miedzy kupcami przyszło, abyscie W. W. promowali, serio staraniem swoim do tego sie przykładaiąc, poniewasz całą dalismy mu w tym moc i władzą imieniem naszym *agendi et fidem publicam interponendi*, o Wiernosciach tysz Waszych niewątpiemy, ze dla łaski naszey i miasta vwolnienia wszelkiego do tego zechcecie przyłozyc starania. Zyczemy przytym Wiernosciom Waszym zdrowia dobrego od pana Boga. Dan w Warszawie dnia 9 miesiąca Sierpnia, roku Panskiego MDCLIX, panowania naszego polskiego XI, szweckiego XII roku. — Ian Kazimierz krol.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1167. 1659. mense Septembre, Varsoviae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae literae universales de urbe Cracovia munitionibus firmanda.

Ian Kazmierz z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie, smolenskie, czerniechowskie, a swedski, gotski, wandalski dziedziczny krol, oznaymuiemy ninieyszym pisaniem naszym wszem wobec y kazdemu z osobna, komu to wiedziec nalezy. Poniewasz na blisko przeszłym seymie *millesimi sexcentesimi quinquagesimi noni*, za zgodą wszytkich stanow rzeczypospolitey staneła constitutia o fortificatiey miasta naszego stołecznego Krakowa, gwoli czemu commissarze naznaczeni byli tak z senatu iako y koła rycerskiego, ktorzy dosyc czyniąc *intentioni reipublicae*, ziechawszy się do Krakowa, za radą dobrze wiadomych indzinierow, vmyslnie na to zwołanych, wynalezli pewne sposoby,

przes ktoreby y nailepiey y naypredzy pomienione miasto stołeczne mogło być vfortyficowane, tedy my vwazaiąc *summam necessitatem* zwłaszcza *tam turbulento reipublicae tempore*, aby te pomienione *media* fortyficatiey do skutku były iako nayprędzey przywiedzione, stosuiąc się w tey mierze do constitutiey, commissią tę, ktora nąm była presentowana od wiernych pp. radnych naszych, przy boku naszym natenczas bedących, *ex senatus consulto tam in toto, quam in omnibus punctis, clausulis, articulis* approbuiemy y aby od nikogo niemogła *annihilari vel inualidari*, *hoc diplomate nostro cautum* miec chcemy. Co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęcią koronną ztwierdzic roskazalismy. Dąn w Warszawie (s) miesiąca Wrzesnia roku Panskiego tysiąc szescset piendziesiątego dziewiątego, panowania naszego polskiego XI, szwedzkiego XII roku. — Ian Kazimierz. — Ian Bełzecki pisarz dworzanin pokoiowy krola IeMci.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1401.

1168. 1659. die 25. m. Septembris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de militibus Teutonicis non occultandis.

Actum feria quinta post festum s. Mathaei apostoli proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, m. r. g. et officij aduocatialis bedellus, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se publicationes binas, vnam quidem de tenore tali: Panowie radczcie WM. wiedziec, iz iest rozkazanie vrzędu radzieckiego krakowskiego, aby się zaden niewazył zołnierzow tutecznych niemieckich taic y vkrywac y przechowywac, gdysz na kogoby się to pokazało, kłopotu wielkiego nieuidzie y winami srogiemi karany bedzie; y ktoby wiedział o tych, coby zołdatow ukrywali, aby dawali znac do IMpana commendanta; alterum vero serie verborum eiusmodi: Panowie radczcie wiedziec, aby ci wszyscy, ktorzykolwiek iakie długi v zołdatow maią y praetenduią, stawili się na ratusz o wtorey godzinie popołudniu, ad sonum tubae populo ad audiendum conuocato, alta, sonora intelligibilique voce fecisse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam ad acta officij praesentis fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1381.

1169. 1659. die 3. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de vecturis militibus Teutonicis non suppeditandis.

Actum feria 6ta post festum s. Michaelis archangeli proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, in praetorium legitime conuocati et congregati existentes, licet quidem illustrissimus dominus

thesaurarius curiae regni diligentem fecisset ratione poduodarum pro educendo praesidio sac. caesar. Mtis suppeditandarum instantiam, quia tamen id legi publicae tum et iuribus ciuitatis repugnat et contrariatur, ideo eiusmodi poduodas nullo modo posse dari, vnanimibus votis et sententijs concluserunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 317.

1170. 1659. die 29. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione a consulibus, mercaturam facientibus, solvenda.

Actum sabbatho in vigilia festi s. Andreae apostoli. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto in praetorium legitime conuocati ac congregati existentes, eo considerato, quod trinae schaedulae de consultando, quomodo nonnulli ex dd. collegis, mercaturam exercentibus, pro praesidio ciuitatis deberent contribuere, emanarunt, ideo vnanimibus votis ac sententiis suis concluserunt, quatenus ii domini collegae, qui mercaturam exercent, per decem taleros imperiales quotannis pro sustentatione praesidii ciuitatis soluant, nil derogando senatus consulto anteriori. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 326.

1171. 1659. die 29. m. Novembris, in Tuchola.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi pro stipendiis militibus praesidiariis solutis gratias agit.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae metropolis Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. *Spectabiles, fideliter nobis dilecti!* Do tych czasz dla trudnosci naszych, którymi *destinebamur* prawie *in horas*, nie dalismy Wier. WW. responsu na list ich ostatni, od vrodzonego podskarbiego nadwornego koronnego nąm oddany; teraz iednak uwolniwszy się naprzód oświadcząmy to, zesmy bardzo wdzięczni tych kosztow Wier. WW. y całego miasta Krakowa podiętych w wyprowadzęniu *praesidium* cesarza Iego Mci, assekuruiąc w tym Wier. WW. że nie tylko vsiłowac będzięmy, aby im ta summa powrocona była, ale owszem nad to wszelakie *immunitates* miastu tęmu *procurare* obiecuięmy. A co się tknie bespieczęnstwa obywatelow tudziesz y przyiezdzaiących do Krakowa, iakosmy raz tego kapitana Wier. WW. posłali, tak go y teraznieyszym listęm naszym *omnimoda ratione et*

authoritate nostra approbuięmy, chcąc to miec po wszytkich ktoregokolwiek stanu y condicyey ludziach y po nim samym, aby *attendat securitati* tamtego mieysca y iako officier nasz od wszytkich znayduiących się iakimkolwiek praetextem w Krakowie był szanowany: obiecuiąc mu wszelaką protekcyą naszę, iezeliby nastąpił na kogo przestępuiącego bespieczęnstwo y pokoy miasta naszego. Laskę naszę zatym Wier. WW. ofiaruięmy. Dąn w Tucholi dnia XXIX mięsiąca listopada roku Panskiego MDCLIX, panowania krolestw naszych polskiego XI a szwedzkiego XII roku. — Ian Kazimierz krol.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśnięta.

1172. 1659. die 4. m. Decembris, Cracoviae.

Officialium quorundam decretum, inter advocatum scabinosque Iuris supremi Magdeburgensis atque inter consules, scabinos civesque Cracovienses litem dirimens.

Acta sunt haec Cracouiae in praetorio ciuitatis feria quinta post festum sancti Andreae apostoli proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono. Coram perillustri et reuerendissimo domino Matthia Poniatowski, referendario regni, abbatiae Tynecensis perpetuo administratore, decano Cracouiensi et generoso Stanislao Zurowski dapifero Ciechanoviensi, decretorum curiae regni notario, sacrae regiae Maiestatis secretario, eiusdem sacrae regiae Maiestatis ad infrascripta peragenda commissarijs, personaliter comparens nobilis et spectabilis Nicolaus Oczkowicz, Iuris supremi Magdeburgici arcis Cracouiensis aduocatus, vna cum honoratis scabinis eiusdem Iuris, reuerenter petijt ab ijsdem dominis commissarijs, quatenus iurisdictionem suam commissorialem vigore decreti sacrae regiae Maiestatis inter praefatum advocatum et scabinos ex vna, atque nobiles et spectabiles proconsulem, consules, aduocatum et scabinos totamque communitatem ciuitatis Cracouiensis, sabbatho ante festum Diuisionis apostolorum proximo, anno praesenti in iudicijs relationum sacrae regiae Maiestatis propriarum, partibus ex altera lati, fundarent et ad publicandam eandem iurisdictionem ministerialem regni generalem addi facerent. Cui petitioni domini commissarij ac decreto sacrae regiae Maiestatis supramemorato, quod hic pro inserto haberi debet, inhaerendo, iurisdictionem suam commissorialem fundarunt et ad publicandam eandem ministerialem regni generalem prouidum Simonem Sobocki addiderunt. Quiquidem ministerialis e loco publicationis rediens, palam et publice recognouit, se fundationem iurisdictionis dominorum commissariorum publicasse et in praesentia multorum hominum, in praetorio ciuitatis congregatorum, proclamasse, de quo praesens est eius relatio. Post fundatam itaque et publicatam modo suprascripto iurisdictionem, praefata pars actorea, nempe nobilis et spectabilis aduocatus Iuris supremi vna cum scabinis suis proposuit iudicialiter certa puncta et grauamina, partim ea, quae pendente lite parti actoreae illata sunt, partim ea, quae in citatione originali expressa. In contrarium vero spectabilis magistratus ac ordines

ciuitatis post dilationem ad procuratorem, per iudicium dominorum commissariorum concessum, per plenipotentem suum nobilem Albertum Sułkowski allegarunt, se non teneri ad puncta respondere, quae sunt vltra contenta decreti sacrae regiae Maiestatis in propositione actoreae partis ad praesens specificata. Iudicium dominorum commissariorum auditis partium controuersis, exceptionem partis citatae legitimam esse adinuenit ac parti actoreae causam tantum ad contenta decreti sacrae regiae Maiestatis prosequi iniunxit; a quo decreto pars actorea ad iudicium sacrae regiae Maiestatis appellauit, cui appellationi iudicium commissoriale non detulit. In prosecutione itaque pars actorea contenta originalis citationis ex decreto sacrae regiae Maiestatis praelegendo allegauit, se, licet sint ciues ex corpore ciuitatis, attamen ad consilia publica non vocari, loco decenti in praetorio ciuitatis se priuari et taxa in contributionibus per ordines ciuitatis laudatis aggrauari, prout sub tempus vrbis per hostes possessae, spectabilis aduocatus omnem suam supellectilem auream et argenteam in vim lytri extradere et milites Svecos in domo sua fouere coactus est. In contrarium vero plenipotens partis citatae intulit, non posse habere partem actoream in iudicio praesenti locum standi ex eo, quod vnus ex collegio scabinorum Iuris supremi, nempe honoratus Borgoni sit in causa certa proscriptus et bannitus, quod ipsum actis ciuilibus comprobauit ac praefatum honoratum Borgoni et cum eo spectabilem aduocatum vna cum scabinis tanquam complices eius a limine iudicij repelli postulauit. Deinde partem actoream, ex quo non omnes scabini personaliter coram iudicio comparent, ab alijs plenipotentiam ad prosequendam causam teneri producere, plenipotentes partis citatae intulerunt. Replicando vero honoratus Borgoni produxit literas salui conductus sacrae regiae Maiestatis super bannitionem perpetuam, in causa per actoream partem obiectam, benigne collatas, petijtque se vigore earundem ad iudicium admitti, ab alijs vero scabinis, qui non sunt praesentes, non esse necessariam plenipotentiam, vti in causa coniuncta allegauit. Iudicium dominorum commissariorum auditis partium allegationibus et responis, quandoquidem honoratus Borgoni produxit literas salui conductus, ideo eundem locum standi habere adinuenit; plenipotentiam quoque ab alijs scabinis, qui non adsunt, tanquam in causa coniuncta et comparente aduocato ac aliquot scabinis, non esse necessariam declarauit ac parti citatae in causa procedere mandauit. In procedendo itaque partis citatae plenipotens ad puncta per actoream partem in decreto sacrae regiae Maiestatis expressa respondit. Ad primum, spectabilem magistratum ac ordines ciuitatis grauissime esse per actores in eo laesos, quod pars actorea asserat taxam aliquam grauaminosam et cum praeiudicio ipsius per se institutam esse, siquidem in omnibus taxationum libris, coram iudicio praesenti reproductis, spectabilis aduocatus Iuris supremi pro vna simpla satis exiguam quotam, nempe per grossos quatuor soluere obligatus est; in solutione quoque lytri laesionem praetendere non potest, siquidem res ad centum viginti florenos taxatas, in commune lytri contulit, prout id ipsum ex quietatione authentica deducitur; onus autem alendorum militum Sveticorum ita commune fuisse omnibus, vt neminem ex magistratu et ciuibus ab eo liberum extitisse, plus quam manifestum sit. Ad secundum autem replicauit pars citata, locum inter ordines ciuitatis partem actoream nunquam

habuisse, ad consultationes quoque et ad taxationes ipsis tanquam ciuibus in corpore ciuitatis existentibus, locum non denegari, sed praecedentiam in consessu, quam nunquam antehac habuerunt, ex eo minime partem actoream posse praetendere ac desuper ad inquisitionem decreti sacrae regiae Maiestatis iniunctam prouocauit, testesque examinari petijt. In contrarium actorea pars intulit, se quidem vsum et possessionem praecedentiae et loci inter ordines ciuitatis antehac nunquam habuisse, sed tempore captae ab hostibus urbis, dum ad consilium in praetorium a magistratu vocati fuissent, locum illis post consules concessum esse eumque et ad praesens iure merito sibi deberi, siquidem causae omnes iudiciariae a scabinis et aduocato ad iudicium suum per appellationem deuoluuntur ac ex eo senium et praecedentia aduocati et scabinorum Iuris supremi euincitur. Iudicium dominorum commissariorum quandoquidem pars actorea iudicialiter agnoscit, se locum inter ordines ciuitatis antehac nunquam habuisse, ideo ad inducendos testes et expediendas inquisitiones, vti in re manifesta, partem vtramque non posse condescendere adinuenit ac causam hanc pro vltimaria decisione ad iudicia sacrae regiae Maiestatis remisit praesentibusque remittit. Matthias Poniatowski d. C. a. T. r. r. Stanislaus Zurowski d. C. d. r. n.

Kodeks Zaleskiego, karta 256, strona odwrotna.

1173. 1660. die 19. m. Ianuarii, Cracoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratibus civitatum Cracoviae, Clepardiae, Csimiriae, Stradomiaeque mandat, dent operam, ut ligna ad munitionem urbis Cracoviae necessaria, quantocius suppeditentur.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis nec non aliarum magistratibus ciuitatum, Clepardiensis, Stradomiensis et Casimiriensis, Cracouiae adiacentium, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Na przeszłym seymie walnym koronnym w Warszawie w r. 1658 y potym 1659 odprawionym, naznaczelizmy pewnych commissarzow, w commissiey mianowanych, aby fortificatią miasta Krakowa delineowali y ocerklowali, a między inszym nakazali to, aby ta strona miasta Krakowa, ktora idzie od swiętego Mikołaia kościoła nad Wisłą asz ku Stradomiowi, iako naiprędzey zawarta y vfortyficowana była. Co aby było skutek swoi nieodwłoczny wzieło, włozyło sie to na ludzi wszelakiej conditiey, duchownych y swieckich, szlachtę, miesczanow y inszey conditiey ludzi *nemine excepto*, aby kazdy dwoie drzewa wdłusz na dwanascie łokci wygotował y to drzewo kosztem swym na mieysce nalezące odwiozł y iako wymierzono, swoi sztakiet wykopał. Czego vrzedy miast wzwysz mianowanych Krakowa, Kleparza, Stradomia y Kazimierza przes deputatow swoich, zeby się zadęn

oddania y przywiezienia na mieisce nalezące tego drzewa niechronieł, doglądac y regestr tego spiszawszy, vrodzonemu Krzystophowi Mieroszowskiemu, sekretarzowi y commissarzowi naszemu podac mieli. Isz tedy dosyc się roskazaniu wzwysz mianowanemu commissarzow naszych nie stało y dotąd te drzewa nie są oddane, roskazuiemy y miec koniecznie chcemy, aby te drzewa wzwysz mianowane vrodzonemu Krzysztofowi Mieroszowskiemu sekretarzowi y commissarzowi naszemu oddane były. A ze cisz kommissarze nasi delineatią vczyniwszy y wszytkę fortificatią miasta Krakowa ocyrklowawszy y zakazali, aby się nikt niewazył *in linea fortificationis* budynkow stawiac, tedy iezeliby iakie stanęły, zlecamy commissarzom naszym, aby te budynki na mieiscach iak od zadnych postawione rozwalali y precz vprzątac kazali, inaczey nieczyniąc dla łaski naszey y z powinnosci swoiey. Dan w Krakowie dnia XIX miesiąca stycznia, roku Panskiego M. DC. LXI [1]), panowania krolestw naszych polskiego XI, a szwedzkiego XII roku. — Ian Kazimierz król.

Acta Consul. Crac. 41, str. 35.

1174. 1660. die 16. m. Februarii, Gedani.

Ioannes Casimirus rex Poloniae delicta studiosorum academiae Cracoviensis iudicio terrestri et officio capitaneali castrensi Cracoviensibus iudicanda committit.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiae, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod cum in ciuitate nostra Cracouiensi saepissime enormia crimina et magnae violentiae a studiosis academiae Cracouiensis sub praetextu et titulo immunitatum et praerogatiuarum libertatumque eiusdem academiae perpetrentur, per hoc quies, pax et securitas publica, quae ex instituto regni nostri rigorosis legibus satis prouisa est, ob defectum iudicij nostri criminalis causarum academicarum impune violetur et magnae uiolentiae magna-

---

[1]) Tak w tekscie zawartym w księgach radzieckich. Jestto jednak myłka, albowiem jedynasty rok panowania polskiego a dwunasty szwedzkiego przypadał na rok 1660, rok zaś 1661 był już dwunastym rokiem panowania polskiego a trzynastym szwedzkiego. Jest też i inna ku temu skazówka. W liście z Bodzętyna 24 lutego 1661 do magistratów krakowskiego, kleparskiego, stradomskiego i kazimirskiego pisanym, wytyka król tym magistratom, iż one niniejszego mandatu królewskiego długo do ksiąg swych wpisać i publikować wzbraniały się. Otóż gdyby mandat niniejszy rzeczywiście tak jak data w kopii podana mieć chce, dopiero z r. 1661 pochodził, to zarzut królewski co do późnego wpisania onegoż w księgi byłby niewłaściwym, gdyż wpisanie dokonanemby było już w kilkanaście dni po dniu wydania mandatu; inaczej rzecz się ma, jeśli mandat pochodzi z r. 1660, gdyż w takim razie rada miasta dopuściła się przeszło całorocznej zwłoki. Zresztą ta fortyfikacyja Krakowa opiera się na konstytucyi sejmu warszawskiego z r. 1659 i na operacie komisyi na ten cel przez sejm delegowanej (zobacz wyżej N. 1167), nie można więc przyjąć dla mandatu królewskiego innej daty, jak roku 1660.

que aliquando etiam inuita pericula incolis Cracouiensibus et varijs alijs hominibus a studiosis eiusdem academiae inferantur, idcirco nos statutorum et constitutionum regni praescripto inhaerendo, cuius authoritate exceptis causis pro capillacione, offensione cum palmo et pugno ad effusionem sanguinis, ac contentione aliqua non enormi alijsque leuioribus criminalibus causis, in statutis, constitutionibus publicis decretisque criminalibus expressis, quae tantum iudicio rectoris academiae Cracouiensis competent, reliquae omnes causae criminales, cuiuscumque generis fuerint, nostro regio iudicio decidendae manent subiectaeque sint, faciendum nobis esse duximus, quatenus securitati publicae in ciuitate nostra Cracouiensi prouiderit. Et ne eiusmodi violentiae criminumque (s) ob defectum iudicij nostri (cui in persona nostra impediti legalibus reipublicae negotijs existentes, preesse non possumus) maneant impuna, obuiari cupientes, iudicium terrestre et officium castrense Cracouiensia ad eiusmodi iudicia pro cognoscendis, decidendis et reali executione puniendis violentijs et criminibus studiosorum Cracouiensium, dicenda, exequenda et ministranda iudicia in locum personae nostrae regiae subdelegaremus et ordinaremus, prout quidem subdelegamus et ordinamus hisce literis nostris: dantes eidem iudicio terrestri et officio castrensi capitaneali Cracouiensi omnimodam facultatem et potestatem, absentia vnius duorumue officialium non obstante, composito iudicio omnes causas criminales contra studiosos academiae Cracouiensis ex cuiuscunque instantia directas, iuxta statuta, constitutiones et decreta comitialia iudicio nostro regio competentes (exceptis leuioribus criminalibus causis, rectoris eorundem studiosorum iurisdictioni subiectis), cognoscendi et decidendi, delinquentes studiosos pro qualitate facti et merito causae reali executione puniendi, eademque iudicia iuxta nexum legum publicandi, peragendi et exequendi de anno in annum, quousque praesentem subdelegationem nostram non reuocauerimus. Quod omnibus, quorum interest, praesertim uero rectori totique collegio et vniuersis studiosis academiae Cracouiensis tum et magistratibus et omnibus incolis eiusdem ciuitatis notum esse volentes, mandamus, ut praedictum iudicium terrestre et officium castrense Cracouiense pro subdelegatis memorati iudicij nostri iudicibus nostris habeant et agnoscant, iurisdictioni eorum subeant, neque eam sub grauissimis paenis impediant, imo praesentem subdelegationem nostram inuiolabiliter obseruent pro gratia nostra. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Gedani die decima sexta Februarij, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo, regnorum nostrorum Poloniae et Sveciae duodecimo anno. — Ioannes Casimirus rex. — Stephanus Hankiewicz secretarius S. R. M.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1541.

1175. 1660. die 17. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de propugnaculis urbis reficiendis.

Actum feria quarta post dominicam Iudica. — Iidem considerato, quod propugnacula ciuitatis valde sunt desolata ac ruinata, proinde vt seniores contubernij eadem propugnacula sumptibus propriis reparent ac cooperiant, sub paena quinquaginta marcarum serio concluserunt ac iniunxerunt; quoad vero loca ad excursionem praeparata, *wycieczki* dicta, itidem ruinata, pecuniam pro restauratione eorundem ex aerario ciuitatis accipiendam esse, vnanimibus votis ac sententiis suis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 334.

1176. 1660. die 7. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de vectigale, quod »*brzegowe*« dicebatur.

Actum feria quarta post festum Annuntiationis b. Mariae virginis proxima, die 7. Aprilis 1660. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorio conuocati et una cum honoratis quadraginta viris congregati existentes, summam quadringentorum septem decem florenorum Polonicalium, per spectabilem Gasparum Celesta consulem Cracouiensem in extructionem theatri pro coronatione S. R. M. domini clementissimi errogatam (quod idem d. Celesta attestatione spectabilis olim Andreae Cieniowic, pro illo tempore proconsulis Cracouiensis manu subscripta deduxit) ipsi acceptauerunt, ac eidem prouentum a lignis in littore ciuitatis constitutis et constituendis, in annuam administrationem (cum ea condicione, ut medietatem proventus eiusdem sibi in solutum summae suprascriptae ipsi debitae defalcet, alteram vero medietatem ad aerarium ciuitatis inferat) vnanimibus votis et sententijs suis contulerunt et ordinationem exigendi prouentus eiusdem actis praesentibus inseri mandauerunt. Cuius tenor sequitur talis:

Postanowienie brzegowego mieyskiego: od dziesiątka drew groszy dwadzieścia cztery, od pułdziesiątka groszy dwanaście, od gromady groszy sześć, od gromady kaczmarskiey groszy dwadzieścia, od drzewa długiego izdebnego, od tafle groszy pietnaście, od drzewa pułizdebnego y ketnarow tafle groszy dziesięć, od . . . . . grubego kaczmarskiego groszy dwadzieścia, od kopy sośniny y tartą rachuiąc, groszy dziesięć, od gromady groszy sześć, od kaczmarskich od siążnia groszy trzy, od ław pułgrosza. A kiedy z wody prosto do miasta, to połowę dawać iako wyży podana.

Z księgi „Conclusiones ab anno 1649".

1177. 1660. die 26. m. Aprilis, Gedani.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratui civili Cracoviensi mandat, ut deficientibus a fide catholica officioque castrensi capitaneali Cracoviensi in coercendis tumultibus studiosorum opem ferat.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, scabinis totique magistratui et communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Specabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Relatum supplicique libello expositum est nobis nomine famatorum ciuium et incolarum mercatorumue dissidentis religionis Cracouiensium, quomodo insolens iuuentus contra instituta artium honestarum, verius autem licentiosorum hominum in tam ampla ciuitate nostra exnunc colluuies sub nomine studiosorum praetextu libertatum eorundem, tumultus non exiguos in discrimen personarum atque fortunarum nominatorum ciuium et incolarum in ciuitate nostra Cracouiensi ad incidentiam festi Ascensionis Domini excitare violentiasque iisdem inferre audeant. Talia vero cum maximo praeiudicio iurium et immunitatum (quibus dissidentes antecessores nostri atque respublica in dominiis atque ciuitatibus nostris legibus sancitis frui permitere) fieri cernentes, neque pro munere nostro regio permittentes atque maiori eiusdem ciuitatis nostrae communi malo, quod successu temporum inualescente tali licentiosorum insolentia, accidere possit, tempestiuo remedio obuiam euntes, prout officio castrensi capitaneali Cracouiensi specialibus mandati nostri literis iniunximus, quatenus contra tales illicitos ausus violentiamque ciuibus praenominatis omnem securitatem prouideant et praestent, tumultum concitantes exnunc seuere puniant atque violentias quasuis personis, domiciliis, bonisque inferentes, forti manu reprimant, ita et Fidelitates Vestras praesentibus serio requirimus atque mandamus, quatenus ad requisitionem praenotatorum conciuium atque officii castrensis Cracouiensis cohibendae insolentiae reprimendisque quibusuis violentiis brachium communitatis non denegent, iunctaque manu forti turbatores pacis securitatisque ciuium propulsent, comprehendant et ad sumendas de iisdem paenas eidem officio castrensi extradant, caeteraque pro sua seu publica ciuium securitate faciant. Aliter Fidelitates Vestrae exequendo expressam voluntatem nostram atque ex debito officiorum suorum non facturi. Datum Gedani die XXVI mensis Aprilis, anno Domini M DCLX, regnorum nostrorum Poloniae XII, Sueciae XIII. — Ioannes Casimirus rex. — Ioannes Ignatius Bąkowski succamerarius Culmensis.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1178. 1660. die 26. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de tumultibus comprimendis.

Actum feria secunda postridie dominicae Cantate. Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, securitatem publicam ciuitatis prouidendo et tumultibus, qui hoc presertim tempore per studiosos et alias variae conditionis homines fieri consueuerunt, obuiando, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, quosuis et cuiuscunque conditionis homines, tumultum in ciuitate excitantes, promouentes et facientes, per milites ciuitatis capiendos et si aliter tumultus sedari non possit, etiam occidendos esse. In quo casu (quem Deus auertat) ciuitas capitaneum et milites ciuitatis intercedere debebit. Praesentibus ad praemissa mediantibus. Quam quidem conclusionem et honesta communitas approbauit, prout in libro colloquiorum continetur.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 338.

1179. 1660. die 4. m. Maii, Cracoviae.

Publicatio mandati praecipientis, ne opifices eorumque famuli arma publice ferre audeant.

Actum feria tertia post dominicam Rogationum proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, m. r. g. in vim suae verae et fidelis relationis recognouit, quia ipse publicationem infrascriptam iussu et ex mandato spectabilis magistratus Cracouiensis peractam, populo ad sonum tubae congregato, in quatuor fori Cracouiensis locis serie verborum eiusmodi: Ppanowie raczcie WMć wiedziec, iz iest surowe IMp. burmistrza y IchMMpp. radziecz krakowskich roskazanie, aby zaden z rzemieslnikow y czeladzi ich niewazył się we dnie y w nocy z szablami, z czekanikami, z siekierkami, ani z zadną bronią chodzić; a ktoby się taki znalazł, takiego imac, do więzienia wsadzac y surowo karac będą. A iesliby kto (zachoway Boze) excess iaki popełnił albo tumult wszczynał, ten bez miłosierdzia gardłem karany będzie, (takze aby po wydzwonieniu zadnego pyianstwa, posiadek y muzyk nigdzie nie było, pod winą czternastu grzywien) die hodierna publicauit et praemissa omnia, prout superius scripta sunt, ad notitiam deduxit. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1539.

1180. 1660. die 5. m. Maii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de tumultibus prohibendis.

Actum feria quarta, pridie festi Ascensionis Domini. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, m. r. g. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se publicationem infrascriptam de tenore sequenti: Z roskazania vrzędu grodzkiego y mieyskiego podaie się do wiadomosci kazdemu, aby zaden iakieykolwiek conditiey człowiek niewazył się ani wsczynac ani mięszac się do tumultow, pod karaniem na gardle; a iesliby kogo co podkało, niech na nikogo nie narzeka, bo tez na nikogo respektowac nie będą. Takze surowo przykazuią, aby nie wazył się nikt kupą stoiąc dziwowac, bo takich surowo karac będą bez folgi, tak męsczyzny iako y białegłowy; ktorych iesli co podka, niech nie narzekaią. Takze aby zaden z rzemięslnikow y towarzyszow nie wazyli się tak we dnie iako y w nocy z szablami, z siekierkami, czekanikami chodzic y po wyzdzwanianiu aby zadnego piianstwa, posiadek albo muzyk tak w domach iako y po piwnicach nie było, pod surowym karaniem. Co po wtory raz y ostatni do wiadomosci wszytkich podaie się, iussu et ex mandato spectabilis magistratus Cracouiensis peractam, populo ad sonum tubae congregato in quatuor circuli Cracouiensis locis die hodierna alta, sonora intelligibilique voce publicasse et praeinserta omnia ad notitiam deduxisse. Sic et non aliter esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1540.

1181. 1660. die 5. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de tumultibus comprimendis.

Actum feria quarta post dominicam Rogacionum. — Iidem qui supra dd. praecauendo, vt omnes hac in ciuitate ciues existentes, tuti et securi ab omnique tumultu coniuratorum studiosorum liberi sint, si et in quantum aliquis vlterior tumultus atque violentia per homines eosdem excitantes et excitare procurantes exoriretur, quatenus ciues et vicini omnes omnimode viribus vnitis se defendant vicinusque vicinum iuuet violentiamque omnem quoquomodo poterint, reprimant, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 339.

1182. 1660. die 8. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de pecudibus in urbe non alendis.

Actum feria tertia post octauas festi sacratissimi Corporis Christi. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis iuratus, in vim verae ac fidelis rellationis suae recognouit, quod publicationem iussu spectabilis magistratus in quatuor fori partibus peractam serie verborum tali: zakazuie vrząd, aby sie zadęn niewazył w miescie bydła rogatego takze wieprzow y swini chowac, gdysz v kogokolwiek by po trzech dniach znalezione było, takowe zabierac y do szpitala rozdawac będą, publicauit, sic et non aliter factum esse referens. De quo hanc suam fidelem per expressum fecit rellationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1576.

1183. 1660. die 18. m. Iunii, Cracoviae.

Publicatio expeditionis bellicae contra Moscum.

Actum feria sexta post festum sanctorum Vitti et Modesti martyrum proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Laurentius Kowalski, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, quia ipse publicationem infrascriptam in quatuor fori Cracouiensis locis, populo ad sonum tubae congregato, die hodierna tenoris sequentis: Mosci panowie raczcie WM. wiedziec, isz krol Iego Mosc, pąn nasz miłosciwy, vpatruiącz wielką nawałnosc nieprzyiaciela Moskwicina, na Koronę następuiącego, przysłał do grodu krakowskiego wici iedne za drugie, w ktorych obywatelom woiewodztwa krakowskiego nakazuie, aby wszysczy według praw co do takowey expediciy nalezą, przeciwko tęmu nieprzyiacielowi iako w nayporządnieyszym rysztunku woięnnym po vsarsku gotowali sie, y tam, gdzie w trzecich wiciach w krotkim czasie krol Iego Mosc pąn nasz miłosciwy naznaczy, do boku iego stawili się (co grod krakowski do wiadomosci wszytkich podaie), publicauit et praemissa omnia, prout inserta sunt, ad notitiam deduxit. Sic et non aliter esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit rellationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1580.

1184. 1660. die 8. m. Iulii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de hominibus vagis ex urbe eiiciendis.

Actum feria quinta post festum Visitationis b. v. M. proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens ministerialis regni generalis, prouidus Adamus Sobierayczyk retulit, se iussu spectabilis magistratus Cracouiensis publicationem infrascriptam in quatuor fori partibus ad sonum tubae populoque ad id congregato serie verborum tali: Panowie, z roskazania vrzędu tak grockiego iako y mieyskiego krakowskiego raczcie WM. wiedziec, aby wszysczy luzni ludzie, ktorzykolwiek słuzby ani condiciy lubo przystoyney tu zabawy w miescie niemaią, takze vbodzy y przychodniowie z miasteczek, wsiow, tak mesczyzna iako y białegłowy, ktorzykolwiek cechy na sobie nie maią, precz z miasta we trzech dniach wychodzili; a ktorzyby tacy niewyszli, tedy ich wyganiac będą a luznych do więzienia brac, feria tertia proxime praeterita publicasse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit rellationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1605.

1185. 1660. die 17. m. Septembris, Cracoviae.

Publicatio mandati regii de vectigale cervisiario exigendo.

Actum feria sexta post festum Exaltationis s. Crucis proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis iuratus, in vim suae verae ac fidelis rellationis recognouit, quia ipse publicationem infrascriptam iussu et ex mandato spectabilium dominorum proconsulis et consulum Cracouiensium quatuor in locis fori Cracouiensis publicis, ex schaedula sibi oblata, clara et sonorosa intelligibilique voce, praecinente clangore tubae tibicinae, in frequentia populi ad id congregati, die hodierna publicauit in hunc infra sequentem tenorem: Panowie raczcie WM. wiedziec, isz krol Iego Mosc pan nasz miłosciwy posłał vniuersał ex senatus consulto, ktorym postanowiono we wszytkich miastach tak duchownych iako y swieckich collectę browarną, to iest od kozdego waru piwa po złotych trzy, od pułwarku złotych pułtora, a od cwierci ort talerowy, od słodow zas gorzałczanych według proporciy prowentu ordinariy piwa. A ta contrybucya poczyna się od dnia pierwszego miesiącza przeszłego lipca roku teraznieyszego. Dla tego vrząd napomina, aby takową collectę płacono pod winami w tymze vniwersale opisanemi. A ze na seymiku teraznieyszym proszowskiem czopowe od piw, gorzałek y miodow przedłużone iest od dnia siedmnastego Septembra asz do pierwszego seymiku przedseymowego, iako vniwersał z tegosz seymiku posłany opiewa, tedy aby ta-

kowe czopowe płacone było, vrząd napomina y do wiadomosci podaie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit rellationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1651.

1186. 1660. die 2. m. Octobris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de munitionibus urbis.

Actum sabbatho post festum s. Michaelis archangeli. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis rellationis recognouit, se infrascripta in quatuor ciuitatis forique publici partibus cum sono tubae in praesentia multorum hominum, diuersi status et conditionis existentium, alta et sonorosa voce publicasse in ea verba: Panowie raczcie WM. wiedziec, isz iest wola y roskazanie surowe iasnie wielmoznych Ich Mci panow commiszarzow Iego krolewskiey Mci, pana naszego miłosciwego, do fortificatiy miasta naznaczonych, aby sie zadęn iakieykolwiek condiciy człowiek niewazył po przedmiesciach w okoliczy miasta nad delineacyą, ktoraby miała fortificatiy skodzić, budowac y iakichkolwiek budynkow stawiac, gdysz takowe budynki wystawione będą znosic y ruinowac; takze aby sie zadęn nieważył do miasta bez attestatiy przyiezdzac ani zadęn z gospodarzow wszelakich gosciow y przychodniow bez wiadomosci vrzędow nieprzyimował, pod winami surowemi. Do tego, aby zadęn niewazył się fortificatiy psowac ani z stakietow wybierac, pod garłęm. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit rellationem.

Acta Consul. Crac. 40, str. 1669.

1187. 1660. die 26. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione, quae »*pobor*« dicebatur.

Actum feria tertia ante festum ss. Simonis et Iudae apostolorum proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, eo considerato, quod tempus exactionis quinque contributionum publicarum, *pobor* dictarum, proxime imminet, multum interest, ut quamprimum eaedem contributiones exactae reddantur, non esse expectandam nouam taxam, ne aliqua remora et inquietatio generosi d. exactoris intercedat, sed iuxta antiquam taxam contributiones easdem quinque *pobory* dictas, exigendas esse; nihilominus vt taxa noua continuaretur tali tamen modo, ne vna exactio summam mille florenorum Polonicalium excedat iuxta praescriptum constitutionis publicae; si quid vero ad easdem contributiones defuerit, supplen-

dum esse ex lapideis ciuium, nobilium et spiritualium, lapideas iuxta taxam antiquam plus non taxando, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, idipsumque honestae communitati et dd. taxatoribus intimandum esse, mandauerunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 40, str. 358.

1188. 1661. die 18. m. Ianuarii, Cracoviae.

Decretum officialium quorundam de rebus mercibusque civium Cracoviensium aestimandis.

Actum in praetorio Cracouiensi feria tertia ipso die sanctae Priscae virginis et martyris, die decima octaua Ianuarij, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo primo. — Iaśnie wielmożny, wielmożni IMpan Hieronim Wierzbowski woiewoda brzeski kuiawski, wielgorządca krakowski, oswiencimski etc. starosta, IM. xiądz Andrzey Olszowski referendarz koronny, dziekan krakowski, proboszcz poznanski, gnieznienski, warszawski kanonik, IMpan Krzysztof Michał z Rupniowa Rupniowski woyski y podwoiewodzy krakowski, starosta lelowski, IMpan Ian Tarski instygator koronny, pisarz ziemski poznanski, commissarze od Iego krolewskiey Mci ad complanandas amicabiliter differentias, inter ordines ciuitatis ratione płacęnia poborow intercidentes, ex speciali mandato Iego krolewskiey Mci naznaczeni, zszedszy na ratusz krakowski a wysłuchawszy omnium ordinum ciuitatis allegatiey y grauamina, takową między niemi vczynili complanatią. A naprzod, aby generalis taxa nowa wszytkich kamienic y miesczan per deputatos iuxta literam decreti sacrae regiae Maiestatis, nullo habito respectu personarum, etiam in magistratu existentium, odprawiona była, gdzie przerzeczeni panowie deputaci maią każdego iuxta proportionem taxować y nikogo nie aggrawować. Ktorą to taxę in spatio vnius septimanae ab hinc computando zacząć y onę iako nayprędzey skonczyć bedą powinni, a po skonczęniu iey iuż nie ma bydź żadna melioratia albo deterioratia, vyma albo podwyższenie per nobilem et spectabilem magistratum Cracouiensem. A Ich MM. panowie raycy krakowscy y wdowy pozostałe radzieckie, także przysiężnicy miasta y ławnicy wyższego Prawa zamku krakowskiego, ktorzy mercaturam exercent y kamienice ich tey taxie podlegać maią, wyiąwszy podług dekretu Iego krolewskiey Mci kamienice tych Ich MM. panow radziec, ktorzy żadnemi handlami ani kupiami nie bawią się. Przy tym kamienice szlacheckie y duchowne, ktore nie są per decreta libertowane, iako ex vi legum publicarum tenentur pobory płacić, także nemine excepto tej taxie podlegać maią, oprocz kilku kamienic naywiecey sześciu magnatum, na ktorych singularis habetur respectus. Także y wszyscy inquilini, ktorzy domos spiritualium vel nobilium personarum inhabitant et victum in ciuitate quoquomodo quaeritant, nie mogą sie żadnemi zasłaniać protectiami ani libertatiami y servitoratami Iego krolewskiey Mci, ile ci, ktorzy aulam Iego krolewskiey Mci non sequuntur, ale zarownie pod tę taxę podpadać maią y oney dosyć czynić, ktorą iednak

taxę podług dawnego miasta tego zwyczaiu pluralitas concludere powinna a każdęmu gravamen seu laesionem sentienti, wolno sie będzie coram deputatis krzywdy swey skromnie domowić y żaden in voce praepediri non debet, w regestrach zaś exactorskich wszyscy in genere cuiuscunque conditionis ludzie, do podatkow należący, maią bydz specificowani, vt constet, wiele też iedna simpla na sosz vczynić może; ktore regestra maią bydź honoratae communitati zawsze, gdy tego potrzebować będzie, communicowane. A iesliby z przyszłey taxy simpla iedna więcey niźli tysiąc złotych wynosiła, tedy ciż panowie deputaci też swoię taxę ducta proportione każdego zniżyć będą powinni. A kamienice duchowne, ktore są per decreta libertowane, maią też w simple tysiąca złotych wchodzić. Ktore puncta conclusa tak nobilis ac spectabilis magistratus, iako też y honorata communitas Cracouiensis in toto acceptarunt y onym acquiuerunt y podług nich w odprawowaniu in posterum taxy sprawowac sie submittowali, czego y confirmatią od Iego krolewskiey Mci pana naszego miłościwego impetrare przyobiecali. — Hieronim Wierzbowski woiewoda brzeski kuiawski, wielgorządzca krakowski, oświencimski starosta. — Krzysztof Michał Rupniowski woyski y podwoiewodzy generalny woiewodztwa krakowskiego, starosta lelowski.

Kodeks Zaleskiego, karta 258, stronica odwrotna. Poniżej tekstu dopisał Zaleski *„sigilla subimpressa dominorum commissariorum.“*

1189. 1661. die 22. m. Ianuarii, Cracoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae sodalitati coniuratorum civium Cracoviensium privilegia quaedam confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam huius rei apud posteros memoriam. Nos Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Notum testatumque facimus omnibus et singulis, siue illi saeculi praesentis sint siue futuri fuerint, hominibus, praesenti diplomate nostro ad infrascripta mediante, notitiam habituris. Bonorum subditorum virtutes praemiis condecorare antiquitus vsitatum, ne his quidem temporibus, quibus plerumque iniuria pro meritis rependitur, ... [1]) reges principesque, queis ex caelesti aulae afflatu super caeteros mortales datum est decernendi arbitrium et iudicium, et sane aequum est, ut cum aggrestes animae maximam virtutum gratitudinem fertili hoc viciorum saeculo fugiant et destentur, regum principumque diademata eadem virtute, qua dijs proximi afficiuntur, irradiant et illucescant. Equidem quemadmodum ex agris et campis, verna irrigatis pluuia, vberes fructus prodeunt et latae segetes, non dissimili ratione beneficiis principum respersi benemeriti ciues maiora in dies virtutum et facinorum exhibent argumenta. Primo etiam alii in otio et vmbra latentes,

[1]) Wyraz skrócony nieczytelny.

ad ardua quaeque pro principis dignitate, pro patriae incolumitate pronis conatibus aggredienda prouocantur, cum videant virtutes et praeclara gesta aliorum non esse sine praemio et debito ornamento: et idcirco Athenis factum fuisse, ex Graeca accepimus antiquitate, vt in medio fori insigne gratiarum erigeretur templum, quo tantae reipublicae senatus populusque gratitudinis bonis ciuibus testandae adnumeretur: gratitudine mehercule principum conseruatur maiestas, florent rerumpublicarum vrbes, dilatantur regnorum et imperiorum limites, stat salus et incolumitas ciuium, alliciuntur ad obsequia et reuerentiam animi studiorum. Quod cum ita sit, nos in sublimi regiae dignitatis collocati fastidio, id . . . . [1]) curauimus semper ingrati, ut bonis ciuibus et infracta fide de nobis et republica meritis, gratiam et munificentiam impertiremur. Vt factum est diuino supremi numinis beneficio, vt iam non pauci subditorum nostrorum regiam nostram debitae gratitudinis exhibendae experti voluntatem fateantur, ita semper esse manifestum fidei bonorum ciuium splendorem, vt sicut facis ardentis lucem ocultari non potest, quin illud omnes videant, sic virtutis claritatem celari non posse, quominus principum animos inde conuertat atque oculos. Caeterum cum nobis rarae virtutis, illibatae fidei, illaesae constantiae nonnulli fideles subditi nostri, ciues et incolae Cracouienses, quorum nomina et cognomina inferius in hoc diplomate sunt descripta, praebuerint mansiuum ad consequentem aetatem documentum, dum inter magna regni nostri turbamenta (occulto quodam fatorum arbitrio) versaremur, facta prudenti coniuratione contra nominis nostri et communis patriae hostem Suecum, sanguinem vitamque suam, derelictis vxoribus et liberis, pro Deo, dignitate nostra ac patria profundere in votis habentes et angustiarum et extremae necessitatis hostem adduxerint, ut ad dedendam vrbem nostram Cracouiae metu coniurationis suae nolens volensque condescenderit: par est, ut gratitudinis nostrae referant simbola et beneficia, atque illos, qui sunt de bonis suis omnibus a Sueco per hanc coniurationem spoliati, monumento aliquo, quod illis posterisque eorum ex lumbis legitime descendentibus, perpetuo sit ornamento, condecoremus, ac omnes illos et singulos, praecipue vero Ioannem Casimirum Frezel, philosophiae doctorem, vti et tanquam principalem primariumque huius coniurationis authorem, Ioannem Romanowic, Albertum Adamowic et Andream Zgłobicki vnacum successoribus in peculiare patrocinium et protectionem nostram regiam suscipiamus et adsciscamus, qui huius machinationis et molitionis contra Wirtzium et illius praesidium Cracouiense principales fuere promotores, hi scilicet sub iuramento corporali duorumque eleuatione digitorum penes effigiem Crucifixi et ipsi inter se ante omnia coniurarent et ab alijs quoque coniuratoribus vna cum principali authore iuramentum accipiebant: quorum quidem coniuratorum cum non paucus reperiretur numerus, verebantur hunc rumorem ad hostiles deferri aures, proinde acceptis ab authore vniuersalium literis, quae inferius sunt expressae, iam nec mortis iacula nec vltimam sui exhorrescebatur pernitiem, praesertim vero supramemoratus Albertus Adamowic, qui antea ab hoste una cum Ioanne Karkutowic carceribus iniectus et intrusus erat, ubi licetsi bonis fortunisque

[1]) Wyraz skrócony nieczytelny.

priuaretur et spoliaretur, atque sanitate propria destitueretur, nihilominus tamen in lapideis variisque locis audebat occulte ad praestandum super eiusmodi coniurationem compellere iuramentum, quod quidem non cum minori sui atque aliorum sumptu ac praesertim Andreae Zgłobicki, Thomae Sohoiowski, Thomae Cipinski, Ioannis Trycii conterfectistae, apud quem extant certa authentica documenta, Alberti Długosii, Ioannis Smiłowski praestare et efficere conabatur atque enitebatur, prout hos omnes coniuratores, quorum nomina et cognomina ordine inferius in hoc diplomate nostro recensentur, suscipimus et adsciscimus, ita, vt horum coniuratorum successores et ad obeunda quaeuis munia ciuilia eligantur. Itaque in simbolum et tesseram seruatae nobis et patriae fidei et constantiae damus et concedimus eisdem coniuratis vexillum, ab aliis vexillis conciuium et incolarum Cracouiensium seorsiuum et speciale cum delineamentis, in medio huius diplomatis existentibus, quibus memorati coniuratores gaudebunt, quo tam illis superstitibus, quam illorum successoribus ad non intermorituram memoriam pro tantis virtutibus circa nostrum serenissimorumque successorum nostrorum Poloniae regni in ciuitatem ingressum, solennitates nuptiales, in conuentibus coronationum circa ludibria et exercitia, in festis sacratissimi Corporis Christi immediate ab vtroque latere processionis cathedralis Cracouiensis stipantibus, liberum erit vti et expansum deportare, absque quorumuis magistratuum castrensium et ciuilium Cracouiensium nec non omnium contuberniorum et confraternitatum contradictione et impedimento, sub paenis in conuulsores priuilegiorum nostrorum sancitis, exclusisque aliis omnibus in eodem albo existentibus, quibus nec in posterum in praefatorum coniuratorum successorumque illorum consortium ingredi seseque immiscere licebit. Ad extremum in hac protectione nostra memoratos coniuratores et successores a iure caduci, (si quis eorundem steriliter ex hac vita intestatus decesserit), eximimus et ab impetitione fisci tam nostri regii quam ciuilis, cui bona eorum mobilia et immobilia summasque peccuniarias paratas, apud quascumque personas existentes, liberam dispositionem per testamenta, inscriptiones et quascumque ordinationes ipsis cum successoribus eorundem bonorum suorum omnium concedimus: volentes, vt vexillum cum priuilegio et omnibus apparamentis bellicis in bono ordine penes famatum Albertum Adamowic, post mortem vero eius apud eiusdem confraternitatis seniorem permaneat. Liberum etiam erit iis coniuratoribus congregationem suam habere more aliorum confraternitatum cum scitu spectabilis proconsulis Cracouiensis opportuno tempore. Si vero aliquis ingratus beneficii nostri protectionisque nostrae regiae fuisset, talis subeat paenas, quales seniores contubernii coniuratorum assignabunt, ita tamen, ut easdem paenas pro apparamentis bellicis conuertent; si vero inobediens fuerit, liberum erit senioribus eum ex eodem contubernio excludere. Quorum quidem coniuratorum ordo sequitur estque talis:

Ioannes Casimirus Frezel, philosophiae doctor et eiusdem coniurationis author, Ioannes Romanowic viceaduocatus Cracouiensis, Albertus Adamowic, Andreas Zgłobicki principales, postea officiales cum suis rothis: Ioannes Romanowic, Ioannes Freling, Albertus Sanocki, Iacobus Bystrzycki, Andreas Sanocki, Samuel Dymułowic, Adamus Tomaszewic, Franciscus Tuatr, Albertus Sliwinski, Florianus Bertlinski baccalaureus, Iacobus Ieltens, Andreas

Szpot, Ioannes Kielpinski, Paulus Pawlusik, Albertus Woytowic, Nicolaus Przybysławczyk, Martinus Wawrzynkowic, Paulus Sawicki, Bartholomaeus Ciercielowic, Stanislaus Rosołowski, Ioannes Sczerba, Ioannes Derynk, Andreas Vfmanowic, Thomas Iodłowski, Ioannes Groszykowski, Albertus Adamowic, Stephanus Zielinski, Albertus Naporowicz, Ioannes Smilowic, Georgius Gube, Tomas Adamowic, Andreas Cwigowic, Ioannes Magerowicz, Ioannes Smilowski, Wladislaus Łagocki, Ioannes Miskowski, Ioannes Ciankowski, Albertus Zaborek, Simon Pawłowski, Gregorius Bienkowski, Ioannes Iasinski, Paulus Popiołek, Ioannes Rozmus, Ioannes Welda, Tomas Skorkowski, Martinus Nadolny, Stanislaus Motylowic, Symon Adamczyk, Martinus Ianiszewski, Albertus Korandy, Andreas Zgłobicki, Ioannes Krupowic, Christopherus Ielonkowic, Ioannes Rynski, Martinus Klis, Georgius Wulfowic, Ioannes Masłowic, Martinus Sirkowski, Florianus Zagorski, Simon Cetner, Ioannes Kowalkowski, Tomas Enchinger, Martinus Bielowic, Albertus Ricinski, Gregorius Iaroszewic, Andreas Iamuzowic, Stanislaus Sitkowic, Andreas Chruscielowic, Michael Rezler, Nicolaus Maniecki, Albertus Furtakowic, Balthasar Gawinski, Laurentius Wawrzynkowic, Ioannes Pawlikowic, Stanislaus Wadowski, Matthias Koc, Woyciech Lobkowski, Tomas Cipinski, Ioannes Barankowic, Albertus Koswic, Matthias Bielowic, Sebastianus Frankowic, Ioannes Rozwałkowic, Simon Woyna, Franciscus Brono, Godefredus Degen, Ioannes Delaporta, Albertus Łowicki, Maximilianus Przedworski, Albertus Sztec, Ioannes Babicki, Ioannes Kaminski, Valentinus Przyborowski, Iacobus Katowicki, Ioannes Niziakowic, Martinus Piątkowic, Albertus Debczynski, Petrus Dangiel, Albertus Iosephowic, Tomas Sokoiowski, Bartholomaeus Radomski, Stanislaus Motylowic, Martinus Łyszkowic, Iacobus Skalski, Vincentius Stelmachowic, Iacobus Zwierciadkowic, Stanislaus Philipowic, Valentinus Twardowski, Andreas Badurkowic, Ioannes Izbic, Martinus Kolkowic, Andreas Groicki, Casimirus Glinski, Valentinus Glinski, Petrus Barychowski, Sebastianus Badowic, Dauid Wolff, Ioannes Berychowic, Ioannes Sasin, Georgius Szymonowic, Stanislaus Wracławczyk, Albertus Machinski, Matthias Maieranowski, Ioannes Powroznicek, Augustinus Gładysz, Ioannes Piotrowski, Ioannes Machater philosophiae doctor, professor, collega minor, Lucas Bystrzycki, Ioannes Maieranowski, Ioannes Rucki magister, philosophiae doctor, Albertus Sułkowski, Chrisostomus Proszewski, Andreas Zakrzewski, Stanislaus Tomankowic, Christopherus Osiewic, Sebastianus Szporek, Gregorius Gomołkowic, Gaspar Szulc, Albertus Kotulecki senior scholae SS. Omnium, Stanislaus Srodkowic, Christopherus Kunaszowski, Stanislaus Ruskowic, Ioannes Hennik, Valentinus Zaleski, Ioannes Skrzeszowski, Sebastianus Stęporski, Laurentius Seydon, Iacobus Koziołkowic, Sigismundus Silnicki, Andreas Ianeczkowic, Paulus Basiowic, Ioannes Wygas, Bartholomeus Zawacki, Ioannes Kubecki, Valentinus Szabelkowic, Sebastianus Kawiecki, Ioannes Lemberk, Lucas Bruski, Martinus Bartoszewic, Ioannes Trycius, Maximilianus Iofabrowic, Ioannes Grodzicki, Ioannes Łykowic, Stephanus Wolka, Martinus Bernatowic, Martinus Kłosowski, Ioannes Turkowic, Albertus Robkowic, Ioannes Masłowic, Martinus Łoykowic, Ioannes Nawrocki, Iacobus Pieczkowic, Hiacinthus Iarocki, Christopherus Biechicki, Iacobus Orczyk, Ioannes Enchler, Iacobus Ciechanowski, Petrus

Woycikowic, Blasius Smarzewski, Ioannes Powrobkowski, Ioannes Zyzowic, Albertus Dzieniowic, Ioannes Kerandy, Albertus Waręcki, Albertus Kozimka, Ludouicus Geltens, Ioannes Komeski violista, Gregorius Szulc, Martinus Szwander, Stanislaus Chudzinski, Christopherus Gube, Hieronimus Wąsowic, Adamus Macała, Blasius Braik, Ioannes Winarski, Laurentius Małkowicz, Matthias Slader, Ioannes Szolkowski, Hiacinthus Iozefowic, Paulus Kopa, Ioannes Czerniewic, Simon Szostkowic, Ioannes Hulwik, Gregorius Paczanowski, Matthias Skupniowic, Petrus Obarowic, Iacobus Zimochalski, Andreas Zadayczyk, Gregorius Czarny, Michael Falkowic, Ioannes Lederman, Iacobus Stasiewski, Ioannes Duszyc, Georgius Klausman, Sebastianus Nozownik, Valentinus Goral, Iacobus Zagaiowski, Blasius Futrowic, Sebastianus Rusiek, Matthias Połomski, Albertus Cieniechowski, Adamus Vieyski, Albertus Kucharzyna, Albertus Skopek, Laurentius Gęgło, Ioannes Trzaska, Paulus Byczkowic, Ioannes Gawinowski, Ioannes Tyrankowic, Nicolaus Kaminski, Vladislaus Ianiszewski, Ioannes Poworzowski, Stanislaus Połanecki, Antonius Famaci musicus Italus, Michael Małek, Ioannes Małek, Franciscus Sztec, Gregorius Bienkowic, Albertus Woycik, Ioannes Zagorski, Albertus Sikora, Franciscus Smołka, Ioannes Reczyna, Simon Włoskowic, Nicolaus Madeyczyk, Albertus Iaworski, Simon Studniarczyk, Martinus Orlik, Tomas Raczanowic, Stanislaus Rasinski, Georgius Szulc, Albertus Długosz, Stanislaus Brzoskwinia, Ioannes Iagielczyk, Christopherus Zawacki, Ioannes Markowski, Ioachimus Iacobi, Ioannes Lasota, Sebastianus Rucki, Ioannes Birkowski, Valentinus Grusczynski, Michael Kaszuba, Dominicus Woytowic, Martinus Barankowic, Ambrosius Radomski, Albertus Bemacki, Alexander Zaranski, Stephanus Rucki, Adamus Rayczyk, Iacobus Slodowski, Andreas Ciemieszkowic, Albertus Dąbrowka, Laurentius Dąbrowka, Andreas Pacochowic, Stanislaus Lenczewic, Adamus Długosz, Ioannes Rocinski. Haec omnia acta sunt scientibus et suadentibus venerabilibus, clarissimis et religiosis Adamo Rosczewic, canonico Cracouiensi, i. u. d. Alberto Łancucki i. u. d. Simone Makowski Omnium Sanctorum canonico, Alnoldo a Conceptione Carmelita, Antonio Reformato, Sebastiano Sokołowski mansionario, Martino Mimecki, Stanislao Slachetka magistro artium et professore academiae Cracouiensis, accedentibus desuper literis nostris vniuersalibus, eo nomine ad ciues et incolas ciuitatis nostrae Cracouiensis missis de tenore sequenti:

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflandskie, smolenskie, czerniechowskie, a gotski, szwedzki, wandalski dziedziczny krol. Spectabiles, fideliter nobis dilecti! Nieumie wrodzona cnota y dobrze vgruntowana wiernych poddanych przeciwko panu zycliwosc by tesz w naywiększych zagniewanego sczescia zapędach z kolei wychodzic, ani przysięgły Bogu, panu, oyczyznie cale zapomniec powinnosci: obiecuiemy sobie ze y Wiernosc Waśza lub sub tyranno et libertate oppressa, wolne iednak serca y affecty zatrzymuiecie (s) tot victi malis starozytną zacznego miasta y przodkow swoich sławę o ziemie udęrzyli. Cokolwiek temporis iniuria wymusza, benigne interpretamur, moczno vfaiąc, ze czas y okazyia powinną Bogu, nąm y rzeczypospolitey odkryie cznotę y imprezey Wiernosci Waszey postepęk

niezagubioną principis vrbis poda ad posteros pamiątkę, w nas zas ý całey rzeczypospolitey znaczną wymoze gratitudinem, ktorą fide regia vtwierdzaiąc, referuiemy się w ostatku poufale na listu tego oddawcę. Zyczemy zatym Wiernosciom Waszym dobrego od pana Boga zdrowia. Dąn w Czestowey (s) na Iasney gorze, dnia pierwszego Iunij roku M DCL VII, panowania krolestw naszych polskiego IX, szwedzkiego XV (s) roku. — Ian Kazimierz etc. — Sławetnym miesczanom y obywatelom miasta naszego Krakowa a osobliwie wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. W pewnych sprawach naszych zazylismy vrodzonego Iana Kazimierza Frezela, academiey krakowskiey doktora y professora: chcemy przeto po Wiernosciach Waszych, abyscie cokolwiek Wąm do wiadomosci z roskazania naszego przełoży, onemu wiarę dali. Co vczyniwszy z posrodka siebie niemieszkanie dwoch do nas posyłaycie; wielebny xiądz Władisław Woienski dziekąn klecki sługa nas (s), na zamku Pieszkowey Skały na Waszych posłancow czekac bedzie y niewątpiemy, ze nąm Wiernosci Wasze poprzysięzoną dochowacie (s). Czego my doznawszy, Wąm y dziatkom Waszym łaskę nasze obiecuięmy, a nagrodę tym, ktorzy w roskazaniu naszym pracowac będą według zalecenia mianowanego doktora. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęc koronną przycisnąc roszkazalismy. Dąn w Cestochowey XVII miesiąca czerwcza, roku Panskiego M DCL VII, panowania krolestw naszych polskiego IX, szwedzkiego X roku.

Quod omnibus, quorum interest, praesertim vero castrensi et ciuili ciuitatis nostrae Cracouiensis magistratui, aliisque iudicijs omnibus notum esse volentes, mandamus, vt dictam coniuratorum confraternitatem circa omnes libertates et praerogatiuas ipsis per nos concessas, circaque priuilegia nostra eidem super eiusmodi libertates et praerogatiuas benigne collata, in omnibus eorundem priuilegiorum punctis, clausulis contentis, et prout de verbo ad verbum in se continentur, inuiolabiliter conseruent atque eadem priuilegia praecipue vero praesens euiterne in reali executione teneant et obseruent ab omnibusque obseruari curent. Et insuper iisdem magistratibus Cracouiensibus et praecipue ciuili serio praecipimus, ne eosdem coniuratores iure non victos vllis decretis et eorum executionibus aggrauare praetextu iurisdictionis sine solennitatibus processus latis innodare, arrestis et incarcerationibus angariare vique vel potentia cum illis agere et procedere audeant, pro gratia nostra. In quorum omnium suprascriptorum maiorem fidem et euidentius testimonium, praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri mandauimus. Actum et datum Cracouiae die XXII mensis Ianuarij, anno Domini M. DC. LXI, regnorum nostrorum Poloniae XII, Sueciae vero XIII anno. Praesentibus reuerendis, illustribus, magnificis, venerabilibus ac generosis, Nicolao in Prazmow Prazmowski nominato episcopo Luceoriensi, abbatiae Sieciechouiensis perpetuo administratore, regni, Christophero Pac magni ducis Lithuaniae supremis cancellariis, Boguslao comite in Leszno generali maioris Poloniae, regni vicecancellario, Gottardo Butler succamerario regni, Andrea Morstyn referendario regni, Ioanne Zaleski culinae regni praefecto, Ioanne Rozycki Gnesnensi, Climuntouiensique praeposito, supremo thesauri regni notario, Andrea Miaszkowski, Andrea Olszowski, cancellarie regni regentibus, Stanislao Woienski archidiacono Pilecensi,

secretario nostro, Stanislao Woysza secretario et aulico nostro, Stanislao Baczynski, Francisco Vrbanski cancellariae nostrae et huius diplomatis notariis et aliis plurimis nobilibus et incolis regni et magni ducatus Lithuaniae, protunc Varsauiae lateri nostro adhaerentibus. — Ioannes Casimirus rex. — Andreas Miaskowski abbas Praemetensis, regens cancellariae.

Acta Consul. Crac. 42, str. 677.

W roku następnym 1662, listem z Warszawy d. 25 kwietnia, zatwierdził król Ian Kazimirz powyższy przywilej a nadto zatwierdził także pewne postanowienia dotyczące wewnetrznego urządzenia bractwa sprzysiężeńców krakowskich (Acta consul. Crac. 42, str. 683); zaś w r. 1668 w Warszawie d. 12 kwietnia nadał im nowy przywilej, mocą którego nadał im prawo, iż na sesyjach swoich mogą żądać obecności jednego lub dwóch rajców miejskich a nadto dozwolił im używania następującego herbu: *videlicet gladiis strictis duobus, per transversum sui positis et sursum acuminibus, deorsum vero manubriis directis, per quorum medium manus dextra palma tribus accuratis digitis, indice autem et medio expansis ac erectis, corona aurea redimitis, in campo rubro.* (Acta Cons. Crac. 40, str. 682).

1190. 1661. die 24. m. Ianuarii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de vectigale in potulenta imposito, quantocius solvendo.

Actum feria secunda pridie festi Conuersionis sancti Pauli. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobieraiczyk, ministerialis generalis regni et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis, in vim fidelis suae relationis recognouit, iussu spectabilis magistratus Cracouiensis ad instantiam vero nobilis et honorati Gasparis Szulc notarij Cerdonici, se infrascripta in quatuor ciuitatis fori publici partibus cum sono tubae, in praesentia multorum hominum, diuersi status et conditionis existentium, alta et sonora voce publicasse serie verborum tali: Raczcie WMM. wiedziec panowie miesczanie y inni wszyscy obywatele krakowscy y po przedmiesciach, gruntach roznych mieszkaiący, abyscie collektę browarną na conuocatiey blisko przeszłey warszawskiey *ex senatus consulto* postanowioną, dekretem KIMci, pana naszego miłosciwego approbowaną, podług instructarza od skarbu podanego, od warzenia piw, palenia z meszu gorzałek y onych przepalania, takze od miodów pitych bez żadnych zwłok, wymowek, niezasłaniaiąc się zadnymi wolnosciami, liberacyami, co prędzey do rąk IchMM. panow administratorow, succollectorow oddawali y płacieli; a ktoby temu dosyć nievczynieł y sprzeciwiac się chciał, takowy surowie podług praw w constituciach opisanych y pod confiscatią gorzałek karany będzie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 41, str. 19.

1191. 1661. die 24. m. Februarii, in Bodzętyn.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratibus civitatum Cracoviae, Clepardiae, Stradomiae et Casimiriae iterum mandat, ut ligna ad munitionem urbis Cracoviae necessaria, quam celerrime suppeditent.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis nec non aliarum magistratibus et communitatibus ciuitatum: Clepardiensis, Stradomiensis et Casimiriensis adiacentium, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Mamy tę relatią od vrodzonego Krzysztofa Miroszowskiego, sekretarza y komissarza naszego, rowno z inszymi kommissarzami do fortificatiey miasta Krakowa seymem naznaczonego, ze Wiernosci Wasze zapomniawszy powinnego posłuszeństwa, mandatu vniwersału naszego względem tey fortificatiey wydanego, długo do xiąg swoich wpisac y on publikowac wzbranialiscie się, a daleko wiecey nic nievczynieliscie, co nalezało; a (co) w tym mandacie vniwersale naszym wyrazono było, ani sami iako *magistratus*, od ktorego do wszelkiego dobra ma bydz powod, ani zaden *ex communitate* miesczanin, osobliwie niewierni zydzi, y ci z przykładu Wiernosci Waszych z tego nic nievczynieli. Za co aczkolwiek surowa nagana Wiernosci Wasze potkać miała, iednak raz iescze zdało się nąm napomniec Wiernosci Wasze, abyscie zaraz bez wszelkiey odwłoki y niepotrzebnych wymyslnych zamiotow, woli naszey, w vniwersale pierwszym wyrazoney y commissarskiey dosyc czynieli, to iest, aby ta strona miasta Krakowa, ktora idzie od bramy swiętego Mikołaia nad Wisłą asz ku Stradomiowi iako naiprędzey zawarta y vfortyficowana była. Włozylizmy to na stany wszelakie duchowne y swieckie, miesczany y inszych kondity ludzi y zydow, *nemine èxcepto*, aby kazdy z nich y zydzi dwoie drzewa dłusz na dwanascie łokci wygotował, y to drzewo kosztem swym na mieisce nalezące odwiozł y iako wymierzono, kazdy swoi sstakiet wkopał. Czego vrzędy wszytkie krakowski, kleparski, kazimierski, stradomski wszytkie y zydzi przes deputatow swoich, zeby się zaden od dania i przywiezienia na mieisce nalezące tego drzewa nieuchronieł, doglądać y regestr tego spisawszy, vrodzonemu Krzystofowi Mieroszowskiemu sekretarzowi y kommissarzowi naszemu podac mieli. A ze zydzi gwałtem z tego wyłamowali się, lubo są mianowani w vniwersale naszym, tedy roskazuiemy, aby od nich naprzod zaczęła się ta fortificatia od bramy swiętego Mikołaia aż do Stradomia. A poniewasz miesczanie y przedmiesczanie tych budynkow, ktore *in linea fortificationis* y na przeszkodzie do obrony, wazyli się stawiac y za napomnieniem naszym y kommissarzow naszych dobrowolnie tych budynkow poprzestac niechcą y coraz więcey ich stawiaią, tedy zlecilismy kommissarzom naszym y tym vniwersałem naszym zlecamy, aby te budynki, ktore na liniey fortificatiey stawiaią, rozruczali y rozwalac kazali. O czym wczesnie prze-

strzegamy, aby nikt wymowki niemiał, ze o tym niewiedział. Inaczey nie vczynicie dla łaski naszey krolewskiey. Datum w Bodzantynie die 24 mensis Februarij, anno millesimo sexcentesimo sexagesimo primo, regnorum nostrorum Poloniae XII, Sveciae XIII anno. — Ian Kazimierz krol.

Acta Consul. Crac. 41, str. 81.

1192. 1661. die 22. m. Martii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de luto everrendo.

Actum feria tertia post dominicam Oculi quadragesimalem. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim verae ac fidelis relationis suae recognouit, se publicationem infrascriptam iussu spectabilis magistratus in quatuor fori partibus, praecingente (s) clangore tubicinis, populoque ad id congregato praesente, serie verborum tali: Panowie raczcie WMcie wiedziec, isz vrząd radziecki krakowski roskazuie, aby każdy przed domem swym vprzątał błota, na kupę składał a potym wywozieł; azeby nikt nieważył się podczas desczu pociaszkami popychać błota do rynsztokow, a to pod winą dwoiga czternastu grzywien, gdysz przes to mieyskie mury psuią się. Takze aby zaden z piwnic y kamienic plugastwa niewazył się wylewać, pod tymisz winami, publicasse et intimasse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 41, str. 66.

1193. 1661. die 22. m. Aprilis, Cracoviae.

Publicatio mandati regii praecipientis, ne quis inter munitiones urbis Cracoviae aedificia exstruat.

Actum feria sexta post festa solennia sacri Paschatis proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobieraiczyk, ministerialis generalis regni et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis, in vim suae fidelis relationis recognouit, se publicationem infrascriptam populo ad sonum tubae congregato, serie verborum tali: Panowie raczcie WMMść wiedzieć, isz iest vniwersał krola IM. pana naszego miłosciwego, aby miesczanie y przedmiesczanie krakowscy, kleparscy, stradomscy y kazimierscy zadnych budynkow, ktore są *in linea fortificationis* na przeszkodzie do obrony, nie wazyli się stawiac; dlatego ktoby takowe budynki do tego czasu stawiał y onych nierozbierał, tedy takowe budynki IchMM. panowie commissarze rozruczać każą. W czym wczesnie vrząd przestrzega, aby nikt wymowki niemiał, że o tym niewiedział, iussu spectabilis magistratus publicasse et denuntiasse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 41, str. 85.

1194. 1661. die 18. m. Iunii, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de peregrinis in domos civium non recipiendis.

Actum sabbatho post festum sacratissimi Corporis Christi proximo. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobieraiczyk, m. r. g. et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis, in vim fidelis relationis suae recognouit, se iussu spectabilis magistratus Cracouiensis publicationem infrascriptam in quatuor fori partibus, praecinente clangore tubicinis praesenteque populo ad id congregato, serie verborum tali: Panowie raczcie WMsc wiedziec, isz iest surowe vrzędu roskazanie, aby zaden niewazył się ludzi iakieykolwiek conditiey ludzi (s) przyimowac do domow swoich, a to pod surowym karaniem, a mianowicie od Nowego miasta y z inszych mieisc od powietrza podeirzanych, die hodierna publicasse et intimasse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 41, str. 107.

1195. 1661. die 18. m. Iulii. Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de nundinis et de hominibus vagis.

Actum feria secunda post festum sanctae Margarethae proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobieraiczyk, m. r. g. et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis iuratus, in vim verae ac fidelis relationis suae recognouit, se publicationem infrascriptam iussu spectabilis magistratus in quatuor fori partibus, praecinente clangore tubicinis, populoque ad id congregato praesente, de tenore verborum tali: Panowie raczcie WM. wiedziec, isz iest wola y roskazanie vrzędu krakowskiego, aby ci wszyscy, ktorzy na targowe dni przyiezdzaią, z wozami do miasta niewiezdzali, ale zeby targ na przedmiesciu odprawiali; takze ludzie lużni, ktorzy tu słuzby niemaią, tak tu w miescie, iako po przedmiesciach bawiący się, aby przecz od miasta odchodzieli, gdysz takowych będą brac, imac y surowo sądzic; takze aby kazdy gospodarz w zywnosc, prochy, kule, strzelbę przysposobieł się, a wody y osęki pod dachami były. I to do wiadomosci się podaie, isz miasto po wydzwonieniu zaraz będzie zamykane, a godzina na dzien otwierane.

Acta Consul. Crac. 41, str. 117.

1196. 1661. die 20. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de sigillis novis comparandis.

Actum feria quarta ante festum s. Mariae Magdalenae proxima. — Iidem qui supra grato animo suscipientes studium spectabilis Christophori Kranz consulis Cracouiensis, qui sumptum et operam pro comparandis sigillis antiquis ciuitatis ad recentiorem formam cum aquila in medio portae excudendis, sponte et beneuole obtulit, idque negotium in honorem ciuitatis huius metropolitanae uergat, consensum super comparationem eiusmodi sigillorum duarum, nempe maioris et minoris, vnanimibus votis et sententijs suis contulerunt et conferunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 380.

1197. 1661. die 4. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de exercitu civili a civibus alendo.

Actum feria tertia ipso die festi s. Francisci confessoris. — Spectabiles domini Martinus Lochman praeconsul, Stanislaus Spinek i. u. d. Hieronimus Pinocci s. r. M. secretarius, Georgius Pipan, Sebestianus Zacherla, Christophorus Kranz, Gaspar Celesta, Albertus Sleszkowski m. d. Ioannes Ruzyc, Albertus Stamet, Valentinus Schmit, Andreas Belli, per schaedulas in praetorium ad consultandum de securitate ciuitatis legitime conuocati et congregati existentes, considerato, quod milites ciuitatis assiduis vigiliis et custodiis maeniorum ac portarum ciuilium sufficere nequeunt, ciues quoque nullam sedulitatem in custodia et vigilia praestant, nec ipsi personaliter veniunt, proinde securitati omnimodae ciuitatis prouidendo, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, quatenus omnes lapideae, domus etiam consulares (non derogando quidquam pro hac vice iuribus et decreto S. R. M.) vnum militem bene armatum pro securitate ciuitatis, vigiliis et custodiis expediendum habeat et foueat, ac ad mandatum officerorum, qui eligentur, semper et quandocunque necessitas postulauerit, expediat: habito tamen respectu ac iusta proportione domorum lignearum ac personarum miserabilium, quod ordinationi ac dispositioni moderationique spectabilis domini praeconsulis ac deputatorum committitur. Ad quod onus subeundum omnes mercatores et inquilini tenebuntur; si vero aliquis paterfamilias seu haeres lapideae militem praefatum fouere recusauerit vel etiam ob defectum ac inopiam non potuerit, tunc ipsemet personaliter comparere et ad vigilias tam diurnas quam nocturnas venire bene armatus tenebitur sub paenis. Praesentibus ad praemissa mediantibus. Generoso domino Pinocci ius suum respectu lapideae praecustodiente.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 387.

1198. 1661. die 11. m. Novembris, in Dołhynów.

Ioannes Casimirus rex Poloniae cives Cracovienses hortatur, ut milites confoederatos caveant.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae metropolis Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Vołhyniae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Nobiles, fideliter nobis dilecti! Chwalimy y przyimuięmy wdzięcznie takową Wiernosci Waszych przeciwko wszelkim, iesliby iakie na miasto nasze stołeczne zconfaederowane woysko wywrzec chciało *insultus*, resolutią, zaczym nalezy, abyscie Wiernosci Wasze we wszelakiey zostawali ostroznosci y bespieczęnstwo opatrzyli miastu, brąmy do niego nieotwieraiąc bez woli naszey nikomu, iako wyciąga po Wiernosciach Waszych *debitum fidelitatis*, thronowi naszemu powinney. Miec tesz chcęmy y roskazuięmy, abyscie Wiern. WW. niewazyli się ludzi tych, *conciues suos*, ktorzy przeięli listy, wydawac na zadne instancie woyska, pozwalaiąc im wolney do nas appellatiey. Dobrego zatym Wiernosciom Waszym zyczymy od pana Boga zdrowia. Datum in oppido Dołhynow die 11 mensis Nouembris, anno Domini M DCL XI, regnorum nostrorum Poloniae XIII, Sueciae vero XIV anno. — Ioannes Casimirus rex.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśnięta.

1199. 1661. die 19. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de duabus nonnisi portis urbis patefaciendis.

Actum sabbatho ante festum Praesentationis b. M. v. proximo. — Spectabiles domini Franciscus Kortyn praeconsul, Gabriel Ochocki m. d. Franciscus Cyrus aduocatus, Christophorus Kranz, Gerhardus Priami consules Cracouienses, per schaedulas in praetorium ad consultandum de securitate ciuitatis legitime conuocati et congregati existentes, vnanimibus votis ac sententiis suis concluserunt, quatenus duae tantum portae ciuitatis aperiantur, aliae vero clausae existant, et generosi domini milites quam in minimo numero in ciuitatem mittantur. Praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 402.

1200. 1661. die 3. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum, quo numerus personarum constituitur, quibus facultas intrandi urbem singulis diebus data est.

Actum sabbatho post festum s. Andreae apostoli proximo. — Spectabiles domini Franciscus Kortyn praeconsul, Franciscus Cyrus, Hieronimus Pinocci s. r. M. secretarius, Georgius Pipan, Paulus Fryzneker, Christophorus Kranz, Gaspar Celesta, Hiacinthus Łopacki m. d. Martinus Lochman, Albertus Sleszkowski m. d. Albertus Stamet, Franciscus Lupi, Valentinus Smit, Petrus Antonius Pestalottzi consules Cracouienses, per schaedulas in praetorium ad consultandum de securitate ciuitatis conuocati et legitime congregati existentes, vnanimibus votis et sententiis concluserunt, quatenus decem circiter personae vna die in ciuitatem mittantur et cuilibet ciuitatem ingredienti signum certum detur, quod denuo in eggressu ciuitatis restituere debebit. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 405.

1201. 1661. die 9. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de violento introitu in civitatem prohibendo.

Actum feria sexta postridie festi Immaculatae Conceptionis b. M. v. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, accepta relatione honorati capitanei praetorij, quod personae nonnullae ingressum portarum ciuitatis violenter attentare praesumunt, consulendoque securitati ciuitatis, facultatem eidem honorato capitaneo in casu attentatae per aliquem in portis ciuitatis violentiae, vim vi repellendi, violentiamque etiam explosione bombardarum defendendam, vnanimibus votis et sententijs suis dederunt ac concesserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 406.

1202. 1661. die 16. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de aestimatione rerum merciumque absentibus legatis contuberniorum facienda.

Actum feria sexta post festum s. Luciae virginis et m. — Iidem spectabiles domini considerato, quod deputati contubernales ad peragendam taxam assignati, aliquoties requisiti existentes, ad faciendam eandem taxam se sistere temere nolunt nec conueniunt, res vero eadem celeri indiget ex-

peditione nec moram patitur, ideo quatenus spectabiles domini deputati vna cum dominis deputatis mercatoribus ad eandem taxam, non obstante contubernalium absentia seu potius contumatia, accedant eandemque expediant, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 408.

1203. 1662. die 10. m. Ianuarii, Cracoviae.

Proconsul consulesque Cracovienses decernunt, senatus consulta nonnisi consentiente magistratu consulari singulis civibus edenda esse.

Actum feria tertia post festum ss. Trium Regum proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium legitime conuocati et congregati existentes, ex certis rationibus vnanimibus votis et sententiis concluserunt, quatenus senatusconsulta nonnisi cum scitu spectabilis magistratus per nobiles notarios ciuitatis extradantur, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 412.

1204. 1662. die 1. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de libris antiquis civitatis partiendis.

Actum feria quarta in vigilia festi Purificationis b. M. v. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, ad faciendam diuisionem librorum in praetorio Cracouiensi a longo tempore existentium et in magna parte deterioratorum, spectabiles Franciscum Cyrus aduocatum et Hiacinthum Lopacki m. d. consules Cracouienses vnanimibus votis et sententijs suis deputauerunt et deputant. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 415.

1205. 1662. die 11. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de pretio rerum merciumque iam constituto confirmando.

Actum sabbatho ante festum sancti Valentini proximo. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium legitime conuocati et congregati existentes, considerato, quod taxa

simplarum generalis debite iuxta mentem decreti s. r. M. domini clementissimi per deputatos tam ex spectabili magistratu quam mercatoribus et contuberniis iuratos est peracta, quae sub nullam cognitionem seu disquisicionem cadere potest, eandemque tertius ordo contuberniorum acceptat, proinde standum esse eidem taxae vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, et quatenus domini mercatores eandem acceptent ac se iuxta eandem gerant ac contributiones soluant, censuerunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 417.

1206. 1662. die 6. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione, quae *pobór* dicebatur, exigenda.

Actum feria secunda postridie dominicae Reminiscere. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium legitime conuocati et congregati existentes, eo considerato, quod licet quidem ordo contuberniorum exactionem contributionum publicarum *pobor* dictarum, sine executione militari expediri vrget, quia tamen solutio earundem contributionum moram non patitur et agitur de paena peculatus, et secundus ordo ciuitatis eandem executionem militarem acceptat, proinde eandem exactionem cum executione militari expediendam esse, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 418.

1207. 1662. die 17. m. Martii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae civibus Casimiriensibus portorium in fluvio Vistula exigendi et in pontes exstruendos impendendi dat potestatem.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod quemadmodum superiori tempore condolentes simulque prospicere volentes summo ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam sitae, ex duobus pontibus, per communem regni hostem sublatis, incommodo, ei ciuibusque et incolis ipsius certum priuilegium nostrum de data Varsauiae die vigesima sexta mensis Martii anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo octauo, liberam scilicet tam maioribus quam minoribus nauigiis transuehendi potestatem per Vistulam dederamus et concesseramus, pecuniam vero et omnem exinde prouentum in restaurationem seu erectionem eorundem pontium funditus, vti praemissum est, sublatorum igneque absumptorum, applicandum

ordinaueramus, ita et ad praesens, cum non modo ex relatione certorum consiliariorum, lateri nostro interea adhaerentium, sed vel ipsa etiam re oculis subiecta optime constet, praetactam pecuniam et totum ex praedicto Vistulae traiectu prouentum, mere in erectionem portae Bochnensis, tum restaurationem murorum, a fundamentis vi tormentorum circa felicem Sueco-Hungarici praesidij expugnationem quassatorum et solo aequatorum cessisse, nec quidquam superesse, vnde praedicti pontes magno alias sumptu et impensis indigentes, restaurari atque adeo de nouo erigi et extrui queant, libentissime faciendum duximus, quatenus praefatas concessionis nostrae literas ad quatuor annos continuos dictae ciuitati Casimiriensi impertitas, vlterius ipsa necessitate postulante prorogaremus et prolongaremus, prout similiter ad decursum quatuor annorum sese immediate et continuo sequentium prorogamus et prolongamus praesentibus literis nostris, ita videlicet, vt iuxta eiusdem prioris nostri priuilegii mentem et obloquentiam, a quolibet curru mercibus, vino, cupro, plumbo, aere, sale atque alijs onusto, per grossos sex, ab alijs vero minoribus per grossos tres Polonicales (excepto statu spiritualium et nobilium) omnes mercatores et eorum vectores ac Iudaei coeterique simpliciores homines, pedites per solidum vnum, a pecoribus autem scilicet equo, boue per grossum vnum, ab arietis, porcis et ouibus per ternarium sine quouis impedimento, contradictione et difficultate ad publicum dictae ciuitatis nostrae Casimiriae aerarium soluere et reponere teneantur et sint adstricti ad decursum temporis supra praefiniti: ea tamen lege et conditione, vt magistratus ipse ciuitatis praedictae de communitatis consilio ita eos prouentus ordinet, ne vnquam in priuatos vsus distrahantur, sed tantummodo in pontium structuras eorumque restaurationes conuertantur et applicentur, idque sub amissione praesentis priuilegij nostri. Quod ad notitiam omnium, quorum interest, deducentes mandamus, vt iam ab eo tempore, nempe a data praesentium, omnes mercatores, vectores, ciues et simplicioris conditionis homines atque Iudaei (exceptis nihilominus spiritualibus et nobilibus personis) sine quauis renitentia, difficultate et controuersia pensionem praedictam soluant et numerent, neque eam quoquomodo subterfugiant. In ciuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri mandauimus. Datum Varsaviae die XVII mensis Martij, anno Domini M DC LXII, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XIV anno. — Ioannes Casimirus rex. — Prorogatio concessionis traiectus per Vistulam ciuitati Casimiriensi ad Cracouiam. — Stephanus Hankiewic secretarius regiae Mttis mppa.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1208. 1662. die 26. m. Aprilis, Cracoviae.

Magistratus consularis Cracoviensis Iudaeis venditionem vestium obsoletarum interdicit.

Actum feria quarta post dominicam Misericordiae proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, obuiando periculo

ciuitatis ex parte pestis a Iudaeis, verisimile peste eadem infectis et Cracouiam reuertentibus, publicandum esse per ministerialem in 4 fori partibus, ne audeant Iudaei veteramenta in ciuitate vendere et ciues ab eisdem emere, nec eosdem Iudaeos sine attestatione salubris aurae ciuitatem mittendos esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 424.

1209. 1662. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut portas et ianuas urbis diligenter custodiant.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernihouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque hereditarius rex. Nobilibus ac spectabilibus proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, ff. nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles ac spectabiles, ff. nobis dilecti! Interest uel maxime nobis tum et reipublicae, ut ciuitas Cracouia metropolis totius regni, in summa securitate semper, praesertim uero hisce temporibus turbulentis maneat, ciuesque et incolae eius tranquillitate gaudeant secureque omnia negotia sua tractent. Relatum uero nobis, certas personas ad malam cancellariae nostrae informationem, literas mandati ad Fidelitates Uestras, ut portae seu earum ianuae ad quamlibet requisitionem illorum, praesertim uero ianua in porta sutorum existens, apertae sint, contra expressam mentem nostram, non ita pridem Fidelitatibus Uestris per literas nostras declaratam, obtinuisse, vobisque multoties praesentasse, uigoreque earundem literarum nostrarum apertionem tam portarum, quam et ianuae super expressae affectasse. Quod cum summo eiusdem ciuitatis nostrae periculo uideremur, Fidelitatibus Uestris mandamus, ut eiusdem ciuitatis securitatem omnimodam Fidelitates Vestrae praecustodiant, portas et ianuas ciuitatis omnes arcta custodia tum et clausura teneant, nec eas cuipiam, nisi quantum necessitas expostulauerit, aperiant aperirique permittant, apertas uero militibus vestris praesidiariis (quos una cum officialibus eorum in protectionem nostram regiam recipimus et nostros esse milites declaramus), ab omni impe . . . . quarumcunque, in propulsandis uiolentiis iniuriarum facta . . . . muniant, non obstantibus quibusuis rescriptis nostr . . . . nostra per quempiam obtentis, uel in futurum obtinendi . . . . omnia praesenti rescripto nostro cassamus, abrogamus et annihilamus. Secus Fidelitates Uestrae pro gratia nostra regia, officiorum suorum debito et sub graui indignatione nostra non facturae. Datum Varsauiae die XXX mensis Aprilis, anno Domini M. D. CLX. II, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XIV anno. — Ioannes Casimirus rex. — Stanislaus Ignatius Woiakowski, regiae Mttis secretarius.

Dokument papierowy, z oddartym kawałkiem tekstu, opatrzony jest mniejszą pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1210. 1662. die 31. m. Maii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratibus civitatum Cracoviensis, Clepardiensis, Stradomiensis et Casimiriensis mandat, ut easdem civitates diligenter custodiant.

Ią̨n Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, kiiowskie, wołynskie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedski, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kozdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, a mianowicie slachetnym, sławetnym y vcciwym krakowskiemu, kleparskiemu, stradomskiemu y kazimierskiemu vrzędom mieyskim y przyległym przedmieyskim stolice korony naszey Krakowa *communitatibus*, wiernie nąm miłym, łaske naszę krolewską. Wiernie nąm mili! Iakie mąmy a od pewnych przestrogi, zeby na miasto nasze stołeczne niepochybnych obawiac się potrzeba *insultus*, takie podaięmy do wiadomosci Wiernosci Waszych, abyscie we wszelakiey zostawali ostrożnosci. Samo naprzod miasto Krakow do naszej declaratiey miec chcęmy zamknięte, brąmy y forty vstawicznemi wartami osadzone te, ktore dla samych potrzeb miasta otwierac się będą; targi nie w miescie ale na przedmiesciu odprawiać się mają, z ktorych w żywnosc y prowianty, ktokolwiek w miescie mieszkać chce, na cztery miesiące opatrzyć się powinien; ci zas wszyscy z obywatelow mieyskich y przedmieyskich mieszkancow, ktorzy *arma ferre* mogą, w nie y iako nalepsze rynsztunki, strzelbę, oręza sposabiac y sporządzac się sami, czyniąc *exercitia* y monstry zwyczayne, tak aby *armata in casum* nawałnosci na się iako naylepiey była *ciuitas*. A zeby dobrym wszystko działo się to porządkiem, magistratowi krakowskiemu podlegac y *obsequentes* będą inne wszytkie mieyskie y przedmieyskie zwierzchnosci y *communitates*, o spolney znosząc się wzaiemnie obronie y zachowaniu własnego bespieczęnstwa. Inaczey nie czyniąc dla łaski naszey, ktorą iako wiernym nąm offiaruięmy poddanym. Dla lepszey wiary y pewnosci ręką naszą podpisawszy się, pieczęc koronną przycisnąc roskazalismy. Dąn w Warszawie dnia XXXI miesiąca maia, roku Pańskiego M DCL XII, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XIV roku. — Ian Kazimierz krol. — Stephanus Hankiewic secretarius regiae Mttis mppa.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1211. 1662. die 6. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de vectigale, quod subsidium reipublicae dicebatur, solvendo.

Actum feria quinta post festum Visitationis b. M. v. proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium in negotio infrascripto in frequenti numero congregati existentes,

praecauendo, ne personae pauperiores taxa subsidij reipublicae quoquomodo aggrauentur, vnanimibus votis et sententiis concluserunt, quatenus taxa eadem subsidii congregatur in hunc modum, vt quilibet iuxta instructionem reipublicae per florenos duos ex persona soluat; alii vero, qui per florenos duos soluere nequeunt, per dominos deputatos infrascriptos connotentur, pro quibus domini mercatores et personae ditiores supplere tenebuntur.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 434.

1212. 1662. die 30. m. Iulii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsulem consulesque Cracovienses monet, ne permittant, ut portoria in urbe Cracoviensi deposita, ab exercitu confoederato auferantur.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie, a szwedski, gottski, wandalski dziedziczny krol. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Mamy tę przestrogi, ze woysko zwiąskowe *depositum* publiczne ceł nowych i starych chce *possidere*, iako to im nie nowina. Ostrzegamy tedy Wier. WW. abyscie w wszelkiey tenze deposit mieli ostroznosci, ktorą bespieczną *in tanta securitate* mieysca y murow miec Wier. WW. mozecie. Inszym mieyscom ze przyszło tak *in passu naufragium pati*, stało się to tym, ze się nie naydowały w takiey munitiey; tu zas gdyby iaka stała się szkoda, musiało by to bydz *conniuente* kogo, a nie z iakiey okazyey przymuszenia. I powtore tedy serio napominamy Wier. WW. abyscie tenze depozyt w wszelkiey mieli ostroznosci swoiey y staraniu, gdysz by *in casu* iakiey szkody tego wszytkiego na Wier. WW. *in duplo* praetendowalibysmy (gdysz nie tylko tam publiczny iest depozyt, ale y nasz własny priwatny krolewski) y wszytkie szkody, ktorekolwiek by się stały, musielibyscie Wier. WW. nąm zupełnie nagradzac. Zyczemy zatym Wier. WW. dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XXX miesiąca lipca, roku Panskiego M. D. C. L. X. II. panowania naszego polskiego y szwedzkiego XV roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1213. 1662. die 9. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de appellationibus non admissis.

Actum feria quarta pridie festi s. Laurentij martyris. — Excellens et spectabiles domini Ioannes Rozyc proconsul, Gabriel Ochocki m. doctor,

Stanislaus Spinek i. u. doctor, Christophorus Kranz, Gerhardus Priami, Franciscus Lupi et Petrus Antonius Pestaloci, consules Cracouienses, per schaedulas in praetorio conuocati et aliquoties in negotio infrascripto congregati existentes, eo considerato, quod partes nonnullae litigantes, prout et recenter venerabiles patres vicarij ecclesiae collegiatae s. Nicolai cum successoribus famati olim Gilowski ciuis Cracouiensis, in iudicio scabinali Cracouiensi causam certam habentes, appellacionem a decreto iudicij scabinalis ad iudicium s. r. Mtis interpositam et per idem iudicium scabinale Cracouiense non admisam, non directe post curiam s. r. Mtis, sed ad officium praesens consulare Cracouiense nobiles ac honoratos dominos aduocatum et scabinos Cracouienses ratione non admissae ad iudicium s. r. Mtis appellationis citare solent, et ad praesens citauerunt, parte contraria eiusmodi citacioni contradicente et eam causam ratione non admissae appellationis non ad officium praesens, sed ad iudicium s. r. Mtis prosequi allegante, propter sopiendam itaque eiusmodi controuersiam et ordinationem eo in negotio faciendam, inhaerendo iuribus et priuilegijs ciuitati Cracouiensi seruientibus, quibus cautum est, ne nobiles et honorati aduocatus et scabini ciuitatis Cracouiae alibi, quam ad praesentiam consulum euocentur, et quod coram ijsdem sese iustificare teneantur, vigore quorum priuilegiorum etiam ratione non admissae appellationis cognitio ad officium praesens spectabat, idque diuturna et inuiolabili hucusque consuetudine firmatum est: idcirco et ad praesens vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt et statuerunt, vt quotiescunque nobiles et honorati aduocatus et scabini Cracouienses appellationem suam per partem aliquam etiam ad iudicium s. r. Mtis in causa sua interpositam, non admisserint, ratione non admissae eiusmodi appellationis non alibi, quam ad officium consulare Cracouiense citari debebunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 439.

1214. 1662. die 27. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de discedentibus ab urbe ob pestem grassantem.

Actum ipso die dominico post festum s. Bartholomaei apostoli. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in arduo ciuitatis negotio conuocati et congregati existentes, inhaerendo anteriori conclusioni, nemini dandam esse licentiam discedendi ex ciuitate respectu pestis, priusquam solutionem contributionum tam publicarum, quam priuatarum procuret personamque aliquam idoneam spectabili magistratui praesentet eandemque in lapidea sua pro necessitate ciuitatis substituat ac eidem alimenta et arma iuxta necessitatem subministret, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta. Consul. Crac. 1498, str. 442.

1215. 1662. die 1. m. Septembris, Cracoviae.

Magistratus consularis Cracoviensis senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis, anno 1652 editum, renovat.

Actum feria sexta ipso die s. Aegidij abbatis. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas aliquoties in praetorio conuocati et legitime congregati in negotio infrascripto existentes, eo considerato, quod plaga pestilentiae diuino permissu in dies in ciuitate hac serpit ciuesque turmatim e ciuitate discedunt, ideo inhaerendo ordinationi eo in passu die 13 Iunij a. Dni 1652 factae et conditae, eandem ordinationem in omnibus ipsius punctis (solo salario spectabili proconsuli et duobus dd. consulibus per florenos quindecem, dominorum vero notariorum substituto nobili Martiano Bolczewic per florenos septem et grossos quindecim aucto), cum facultate acquirendi peccuniam in fidem aerarij pro praefato salario et alijs expensis vnanimibus votis et sententijs suis reassumendam esse censuerunt, prout reassumunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 443.

1216. 1662. die 7. m. Septembris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de ordine publico servando.

Actum feria quinta pridie festi Natiuitatis beatissimae Mariae virginis. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis iuratus, in vim suae fidelis relationis recognouit, se publicationem infrascriptam iussu et ex mandato spectabilis officij in quatuor fori partibus, populo in quanto potuit numero tempore pestis praesentis ad sonum tubae conuocato, alta et sonorosa voce proclamasse et publicasse. Cuius publicationis tenor est talis:

§ 1. Panowie raczcie WMM. wiedziec, iz rozkazuie vrząd, aby zaden niewazył się po nocy chodzic, grassowac, strzelac y inszych tumultow w miescie czynic, bo kazdego takowego, iakieykolwiek conditiey y stanu, bez wszelkiego respektu na ratusz do więzenia brac y z nim sobie podług prawa postępować będzie.

§ 2. Takze aby zaden nieważył się szynkarz piwa, miodow y gorzałek w domach swoich tak za dnia iako y w nocy szynkować, tylko według potrzeby do domów każdemu przedawać, a to pod surowem karaniem.

§ 3. Przytym zeby kazdy tak miesczanin iako y ten, ktorykolwiek pozostał na mieyscu gospodarza lub naiemnik, miał seruis pogotowiu na pięć miesięcy dla zołdatow mieyskich y on bez wszellakiey odwłoki zaraz oddawał, kiedy do niego poslą, pod executią y innym surowym karaniem, ktoryby się tego zbraniał;

§ 4. y zeby wszytkie piwnice o godzinie dwudziestey czwartey zaraz pozamykane były, czego vrząd z pilnością dozierać każe,

§ 5. y aby kazdy lozny człowiek w miescie się tu bawiący, z miasta iako nayprędzey wychodził, bo kazdego takowego, ktoryby temu dosyć nievczynieł, urząd karać y z miasta wyganiać każe.

Acta Consul. Crac. 41, str. 291.

1217. 1662. die 3. m. Octobris, Cracoviae.

Publicatio senatus consulti de civibus ex locis peste infectis, domum redeuntibus.

Actum feria tertia post festum s. Michaelis archangeli. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Skotnicki, ministerialis regni generalis, in vim fidelis suae relationis recognouit, se ex mandato officij consularis Cracouiensis die hodierna in foro publico, conuocato per sonum tubae populo, publicasse et ad notitiam hominum congregatorum infrasequentia deduxisse: Panowie raczcie wiedziec, poniewasz podczas teraznieyszego nawiedzenia Panskiego morowym powietrzem, rozni mieszcanie z roznych mieysc, do ktorych byli wyiechali przed powietrzem, powracaią nazad do Krakowa, a iz vrząd ma tę wiadomość, ze w wielu mieyscach tam, kędy przemieszkiwali, pod ten czas powietrze się pokazuie, przetoz nakazuie, aby zaden nie ważył się do miasta przyiezdzac bez attestatiey albo vrzędowey albo dziedzicznego pana tamtey wsi, albo tez plebana tameczney parafiey, w ktoreyby mieszkali, że zdrowego powietrza przyiezdzaią y od wszelkiey zarazy powietrzney są wolni, bo inaczey zadnego bez takowey attestatiey do miasta wpusczać nie będą. A iż nad zakazanie vrzędowne niektorzy mieszcanie wazą się bydło, krowy, wieprze, swinie etc. w domach swoich chować, zkąd się zaraza y powietrze zaymować y szerzyć może, przeto vrząd napomina y roszkazuie, aby zaden miesczanin a daleko barziey luzni człowiek tu w miescie bydła niiakiego pod confiscatią chować nieważył się. Sic et non aliter publicasse referendo, de quo suam fecit per expressum relationem.

Acta Consul. Crac. 41, str. 297.

1218. 1663. die 16. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de portis urbis a civibus custodiendis.

Actum feria tertia ante festum ss. Fabiani et Sebastiani mart. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium eo in negotio conuocati ac legitime congregati existentes, consulendo securitati ciuitatis, unanimibus votis ac sententiis concluserunt, qua-

tenus ciues omnes tam mercatores, quam mechanici, personaliter non per famulos portis et turribus ciuitatis die noctuque bini per turnum inuigilent idque sub paena arbitraria super inobedientibus extendenda, qui processu stricto, praeuia tantum vnica citatione, sine ulterioribus quaesitis et appellationibus iudicabuntur. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 445.

1219. 1663. die 19. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de negligentibus custodiam urbis poena afficiendis.

Actum feria sexta pridie festi ss. Fabiani et Sebestiani martyrum. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, eo considerato, quod ciues vigilias diurnas et nocturnas, per se ordinatas et conclusas negligunt, obuiando tantae inobedientiae, securitatemque ciuitatis providendo atque anteriori conclusioni suae inhaerendo, paenam super inobedientibus et vigilias constitutas negligentibus, super pauperioribus quidem carcerem, super opulentioribus vero bis quatuordecem marcarum paenam, irremissibiliter per eosdem inobedientes subeundam, vnanimibus votis suis concluserunt et statuerunt, processu iuxta anteriorem conclusionem seruato.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 446.

1220. 1663. die 11. m. Februarii, Leopoli.

Ioannes Casimirus rex Poloniae civibus Cracoviensibus mandat, ut ducenta millia florenorum pro stipendiis militibus exsolvendis conferant.

Szlachetnym, sławętnym burmistrzowi, raycom y wszytkiemu pospolstwu miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nam miłym. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smoleńskie, czerniechowskie, a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Slachetni, sławętni, wiernie nam mili! W takiey zasadzona iest teraz oyczyzna potrzebie, ze wszyscy do zniesięnia iey składac prace y koszty (iesli miłuią matkę y pokoy pospolity) powinni. Zaczym kiedy vrodzony Boratiny sekretarz nasz, podiął się według contraktu z sobą uczynionego przez tuteczną commissią, otworzyć mennicę na szelągi, nadzieia w Bogu, ze wypłaci się z długu woysku rzeczpospolita winnego. Tym czasem iednak, aby tym prędzey uspokoić się woysko mogło, trzeba za szesnascie kroc stotysięcy towaru dac mu *pro vigesima Februarij*. Podzielilismy tedy ten cięzar złożenia tych towarow na miasta a na Wiernosci WW. przypadnie dac za dwakrocstotysięcy złotych. Przeto pilnie ządamy, abyscie się miedzy sobą Wier. WW. porachowali, co ktory moze dac we-

dług taxy, tu przez tesz commissią uczynioney: niebedzie to zadnemu z iego szkodą, bo tę summę kazdemu vrodzony Boratini assecurowac do mennicy bedzie y pewnie wypłaci w pułtoru leciech naydaley. A zeby pozytek od handlu nieginął, tedy y na to commissia tuteczna miała pilne oko y dla tego na takowe prouisie vrodzonemu Boratiniemu pułtorakroc stotysięcy złotych prouidowała. Z tych tedy kazdy za wygodę swoie pewny odniesie pozytek według proportiey od summy pożyczoney. O czym wszytkiem obszernieysza sam vrodzony Boratini da Wiern. WW. informatią. Pewnismy zatym, ze to Wiern. WW. dla miłosci oyczyzny, dla łaski naszey, dla samym sobie przywiedzienia pospolitego pokoiu ochotnie uczynicie, ktorym natenczas zyczemy dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan we Lwowie dnia 11 miesiąca lutego, roku Panskiego M DCL XIII, panowania naszego polskiego y szwedzkiego XV roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, na samym dokumencie poniżej tekstu zamieszczoną.

1221. 1663. die 12. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de mercatoribus emporium Cracoviense transgredientibus, detinendis.

Actum feria secunda postridie dominicae Iudica Passionis. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium legitime conuocati et congregati existentes, cupientes ne quispiam depositorium generale Cracouiense transgredi audeat, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, eiusmodi transgredientes mercatores tam externos quam regnicolas arrestandos esse. Praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 455.

1222. 1663. die 24. m. Martii, Leopoli.

Ioannes Casimirus rex Poloniae Paulum Celari praesidio urbis Cracoviensis praeficit.

Nobilibus ac spectabilibus proconsulibus, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, inflantskie, zmudzkie, smolenskie, czerniechowskie, a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Nobiles ac spectabiles, fideliter nobis dilecti! Acz niemasz nic w oczekiwaniu naszym dawnieyszego, iako w miełym pokoiu dni panowania naszego w łaskawosci nad narodami sobie od pana Boga powierzonemi pociągac, y po tak cięszkich reuoluciach kiedyszkolwiek *quiescere*, ale ze wola przedwieczna krola nad krolmi tak rządzi dni nasze, ze

wyprząc *ex continua vigilia* niedopusci, pokornie to od Maiestatu iego swiętego przyiąwszy, *peculiarem curam* miasta WW. iako stołecznego rzeczypospolitey przedsię bierzemy. Zaczym na *praesidium* do niego vrodzonego Pawla graffa Celarego generał-maiora naszego y z regimentem iegosz ordynuięmy, że wdzięcznym u W. W. gosciem będzie, ktorych zdrowie, *chara pignora* y fortuny *proteget*, nic niewątpiemy. Po Wiernosciach tedy Waszych miec chcęmy, abyście mu bramy, mury y wszytkie posty pod commendę oraz piechotę swoię y z ich officierami oddali, w wszelkim poszanowaniu mieli i *ius hospitij* pozwoleli; vrodzony wzaiem generał-maior czuynosc w obronie, uszanowanie y ochronę W. W. ma sobie od nas do miasta pilnie zaleconą. Byłaliby tesż tego iawna potrzeba, aby dla ostrozności tym większey z iakiego niebespieczenstwa dzielic posty przyszło do straze W. W. miec chcęmy wszelkie w tym po Wiern. W. posłuszenstwo, wiernosc y ochotę. Doznaney wiarze Wiern. W. ufaiąc, ze nąm poprzysięzoney nieodmiennie dotrzymacie, y wszytko to czynic będziecie dla łaskiey naszey, ktorym dobrego od Pana Boga zyczęmy zdrowia. Dan we Lwowie dnia XXIV miesiąca marca, roku Panskiego M DCL XIII, panowania naszego polskiego y szwedzkiego roku XV. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1223. 1663. die 14. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de negotiis publicis binis diebus in singulas hebdomades tractandis.

Actum feria quinta pridie festi ss. Vitti et Modesti martyrum. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, consulendo publicae ciuitatis vtilitati, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, vt duobus diebus in qualibet septimana, videlicet feria tertia et sabbatho publica ciuitatis negocia remotis et limitatis quibusuis causis priuatarum tractentur. In defectu vero causarum publicarum etiam priuatae causae indicandae admittentur, nisi limitatio propter publica negotia publicetur. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 465.

1224. 1663. die 15. m. Iunii, in castris ad Porzec positis.

Ioannes Casimirus rex Poloniae Paulo Celari, praefecto urbis Cracoviae mandat, ne incolas villarum Magnae Procurationis Cracoviensis contributionibus nimis premat.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Vrodzonemu Ianowi Pawłowi

Celaremu, obersztero wi nąszemu, kommendantowi krakowskiemu, wiernie nam miłemu. Vrodzony, wiernie nam miły! Doszła nas załobliwa na Wiern. T. supplika z wielkorządow naszych krakowskich, osobliwie od miasta naszego Kazimierza y Kleparza tudziesz y wsiow do Łobzowa nalezących, ze z nich szczegulnie samych, kaząc im płacic pewne co tydzien pieniądze, swoię sustentuięsz piechotę. Wiemy my to dobrze, ze zołnierz o głodzie słuzyc niepowinien y prouisia z dobr naszych *vel maxime* iemu *debetur;* ale kiedy na same tylko wielkorządy ten ciężar Wiern. T. walic bendziesz, nie mozemy ięno *compati* mizerney obywatelow y poddanych tych dobr condiciey, y dlatego ządamy po Wiern. T. y miec chcęmy, abys wkładaniem pomięnionego cięzaru na pomięnione dobra tak miarkował, iakoby ostatniey zgubie dobr tamecznych *et indemnitati* stołu nąszego było *prouisum* y płacz ludzi vbogich pomsty nie wołał do Boga, od ktorego raczey W. T. zyczymy dobrego zdrowia. Dan w obozie pod Porzecem, dnia XV miesiąca czerwca, roku Panskiego M DCL XIII, panowania naszego polskiego y szwedzkiego XV roku. — Ian Kazimierz król.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1225. 1663. die 5. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de caminis cellariorum demoliendis.

Actum feria sexta postridie festi s. Francisci confessoris. — Iidem qui supra consideratis multis incommodis et turpitudinibus, quae ciuitas patitur ex caminis ad cellaria lapidearum in ciuitate existentibus, obdestinandos esse ciues omnes, vt caminos eosdem apud cellaria lapidearum suarum extructos, destruant et demoliri faciant in triduo; si vero obdestinationem eandem non curauerint, tunc eosdem caminos per familiam officii praesentis demoliri debere, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 478.

1226. 1663. die 24. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de tumultu contra dissentientes in religione impediendo.

Actum sabbatho post festum Praesentationis b. M. v. proximo. — Iidem qui supra, mittendum esse nobilem syndicum ciuitatis ad magnificum academiae rectorem, quatenus ipse tumultui, si aliquis a scholaribus intra ciuitatem et praesertim in lapideis, ubi testudines Iudaeorum existunt in iisdemque pignora et deposita nobilium et ciuilium personarum existunt, exortus fuerit, authoritate sua et per excellentes dd. professores ad id deputandos, obuiare uellet, unanimiter concluserunt.

Veniens in residentiam spectabilis magistratus n. syndicus ciuitatis re-

tulit: Izem ia *ex mandato spectabilis domini praeconsulis* byłem u IMX. rectora prosząc Iego Msci o contenta conclusiey dzisieyszey *spectabilis magistratus*, na co Iego Mosc odpowiedział, iż będę się starał, aby *securitas* zachowana była, luboc zadnego sapientego miec niemogę, bo się kryią, gdyss mi iednego wczora wieczor mało niezabito. W tym iednak Iego Mosciow przestrzegam, że mi dzis dwie kartce przyniesiono, kędy się pp. studenci *contra dissidentes in religione* tu w miescie zostaiących conwokuią; iednę kartkę odesłałem IMp. podstarościemu, drugą mąm przy sobie. Przestrzegam Iego Mościow, aby w tym ostrozni byli y iesli iakie praedicantie ci *dissidentes* czynią.

Et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto conuocati et legitime congregati existentes, exceptis votis et sententijs nonnullorum spectabilium dd. collegarum seniorum, per nobilem syndicum relatis, considerato, quod generosus dominus Ochłopowski petiit, quatenus officinae monetariae personarumque ibidem existentium tum pecuniae et argenti reipublicae specialis possit prouideri securitas, attenta etiam magnifici domini academiae rectoris praecustoditione ratione periculi in Lutheranos imminentis facta, tum quoque habito respectu testudinum Iudaeorum, in quibus deposita nobilium et variarum personarum existunt, recepta denique instantia ciuium dissidentium, defensionem sui petentium, milites praesidiarios intra maenia ciuitatis prouidendae securitatis internae gratia retinendos esse, unanimibus votis et sententiis suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 485, 486.

1227. 1664. die 29. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de nummis, qui solidi dicebantur, accipiendis.

Actum feria tertia post dominicam Misericordiarum proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim suae verae et fidelis relationis recognouit, se iussu et ex mandato spectabilis magistratus die hodierna publicationem infrascriptam in quatuor fori Cracouiensis partibus, populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora intelligibilique voce, serie verborum tali: Z rozkazania IMpana burmistrza y Ich MM. pp. radziec krakowskich do wiadomosci podaie, aby według pierwszey publicatiey wszystkie szelągi brano, oprocz samych wołoskich, a ktoby niechciał brać szelągow wszystkich oprocz wołoskich, taki kazdy przez vrzędy nalezyte karany będzie, fecisse et ad notitiam deduxisse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 41, str. 566.

1228. 1664. die 2. m. Maii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de nundinis liberis Cracoviensibus.

Actum feria sexta post dominicam Misericordiarum proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato spectabilis magistratus die hodierna publicationem infrascriptam in quatuor fori Cracouiensis partibus, populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora intelligibilique voce serie verborum tali: Panowie raczcie WM. wiedziec, iz dnia siodmego miesiąca teraznieyszego maia przypada iarmark w Krakowie, ktory trwać będzie az do dnia dwudziestego osmego tegoz miesiąca maia: dla tego wolno będzie wszelakiego stanu ludziom, tak obcym cudzoziemcom y tutecznym przez ten czas w przedawaniu y kupowaniu wolnosci iarmarkow służącey zazywać y wszelakie towary, rzeczy przedawać y kupować, co do wiadomosci podaię, fecisse et ad notitiam deduxisse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 41, str. 568.

1229. 1664. die 11. m. Maii, in Mińsk.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut tumultibus occurrere studeat.

Nobilibus et spectabilibus proconsulibus, consulibus totique magistratui regiae ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze littewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmuydzki, inflanski, smolenski, czerniechowski a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Niedawny *ausus* y zaiadła swawola pod płaszczykiem . . . . a wzruszenie pokoiu pospolitego wyuzdana, ktora w miescie Wier. WW. pope . . . . synagodze zydowskiey, iako po nas surowey animaduersiey tak y ostroznosci *in futurum* potrzebuie. Przeto obawiaiąc się, aby co podobnego *temeritas* niewazyła się, napominamy Wier. WW. abyscie pilne na to mieli oko, a gdybyscie czego postrzegli, nie tylko nam oznaymicie y kogo nalezec będzie, przestrzezecie, ale tez wszelkiemi sposobami zabiegac będziecie powinni: miec albowiem chcemy, abyscie byli skuteczną pomocą nietylko niewiernym zydom do odporu, ale y wszelkiem inszem buntom, by znac miarę wziąwszy *inuolescente licentia* więcey sobie swawola niepozwalała. Nieuczynicie tedy inaczej Wier. WW. dla łaski naszey, ktorym na ten czas dobrego od pana Boga zyczęmy zdrowia. Dan w Minsku dnia 11 miesiąca Maia, roku Pan-

skiego M DCL XIV, panowania naszego polskiego y szwedzkiego XVII [1]) roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, podarty, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1230. 1664. die 15. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de nominibus studiosorum apud cives Cracovienses degentium, rectori academiae prodendis.

Actum feria quinta post dominicam Cantate proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium conuocati ac legitime congregati existentes, eo considerato, quod licet quidem spectabilis magistratus toties honoratae communitati intimauerit, quatenus omnes ciues nomina studiosorum apud se manentium, magnifico domino rectori porrigerent, quia tamen hucusque magnificus dominus rector de non porrectis conquaeritur, proinde, ne quidpiam de officio suo deesse videatur, honoratis rothmagistris demandarunt, quatenus omnes ciues per decuriones suos serio ac sub paena quinquaginta aureorum eo in negotio admoneant. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 509.

1231. 1664. die 17. m. Maii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis urbe eiiciendis.

Actum sabbatho pridie dominicae Rogationum. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis, in vim suae verae et fidelis relationis recognouit, se ex mandato spectabilis magistratus Cracouiensis die hodierna publicationem infrascriptam in quatuor fori Cracouiensis partibus, populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora intelligibilique voce serie verborum tali: Panowie raczcie WM. wiedzieć, isz iest surowe vrzędow, tak grodzkiego iako y mieyskiego krakowskiego rozkazanie, aby wszelacy luzni ludzie precz z miasta wychodzili, tumultu zadnego tak w miescie iako y na przedmiesciu wszczynać niewazyli się, gdysz ktoby się tego wazył, takowych będą imać, do więzienia brac y podług prawa na gardle karac; a ktoby się do tumultu mieszał, a byłby zabity, z tego nic niebędzie, publicasse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 41, str. 578.

---

[1]) Iestto myłka, 11 maja bowiem 1664 przypadał dopiero szesnasty rok panowania polskiego i szwedzkiego.

1232. 1664. die 28. m. Iunii, Vilnae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut auctores tumultuum contra Iudaeos motorum, investigent et comprehendant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui civitatis nostrae Casimiriensis ad Cracoviam, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, w. x. litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, inflanski, smolenski, czerniechowski, a szwedzki, gottski, vandalski dziedziczny krol. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Iuzciby nie listu ale pozwu słuszni trzeba na Wier. Wasze y decretu surowego, gdy ani na powinnosc y obowiąski swoie, ani na miłosc blizniego y pokoy pospolity pomnicie, ani wyrokow naszych, z ktorych napominalismy Wier. Wasze niedawno do obroney y protectiey miasta zydowskiego, posłuszenstwem szanuiecie: pozwoliliscie w oczach swoich powtornym buntom wyuzdac sie na rabunek, aniscie ich spiegowali, aniscie ich zrazili, ani ich karzecie ani obiawiacie, wlasnie iako byscie pozwalali. Atoli z dobroci naszey iescze do surowego z Wier. Waszemi nie przystempuiemy sądu, powtorne to a iuz ostatnie damy napominanie. Miec tedy chcemy, abyscie wszytkich cokolwiek *humanitus* mozna, uzyli sposobow na wyszukanie authorow tak straszney y wyuzdaney swawoli, tych zwierzchnosci odniescie, a ktorych zmozecie, imaicie sami y oddaycie sprawiedliwosci, a napotym broncie licentiey y wszelkiemi siłami stawaycie lubo to przy niewiernych ale społumieszkancach swoich zydach y pilnie strzezcie, by na nich sie zaprawiwszy, samych Wiern. Waszych ta *rabies* niedoległa. Czyniąc to wszytko nietylko dla łaski naszey, ale y dla samych siebie. Dobrego zatym Wiern. Waszym od p. Boga zyczemy zdrowia. Dan w Wilnie dnia XXVIII miesiąca czerwca, roku Panskiego M DCL XIV, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XVI roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1233. 1664. die 25. m. Augusti, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae cives Cracovienses hortatur, ut ipsi decem millia florenorum suppeditent.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszęm wobec y kazdęmu z osobna, komu otym wiedzieć nalezy, ale osobliwie szlachetnym burmistrzowi, raycom, wuytom, ławnikom y inszym wszytkim w pospolitosci, osobliwie stanu y conditiey kupieckim ludziom miasta naszego stołecznego Krakowa obywatelom, wiernie nąm miłym, wiadomo czynięmy, isz dla

szczupłosci prowętow publicznych niemogąc zadnego z skarbu rzeczypospolitey koronnego mieć *subsidium* na tak gwałtowne rzeczypospolitey potzeby, iakowe teraz zachodzą, osobliwie na vięcie woysk Tatarskjch, aby w przedsie wziętey rzeczypospolitey usłudze nieustawaiąc, do dalszych czynow woiennych tym ochotnieysze zostawały, przyszło nąm u Wier. WW. zasiądz summy dziesiątka tysięcy złotych polskjch, zleciwszy wielmoznęmu podskarbięmu koronnęmu, aby do Wier. WW. wydał na pomienioną summe assignatią *cum assecuratione*, ze to Wier. WW. w donatiwie kupieckiey, ktorą z przyszłego seymu vchwali rzeczpospolita, przyięto y potrącono będzie. W czym y my Wier. WW. assecuruięmy y powage naszą krolewską *interponere* obiecuięmy, mieć chcąc po Wiern. WW. abyscie te summe nieodwłocznie do rąk tego, komu wielmozny podskarbi koronny przez assignatią swoie przekaze, wyliczyli dla łaski naszey. Na co się dla większey wagi własną podpisawszy ręką, pieczęc koronną przycisnąc rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia XXV miesiąca sierpnia, roku Panskiego M DCL XIV, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XVI roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią królewską, poniżej tekstu wyciśniętą.

1234. 1664. die 1. m. Septembris, Varsoviae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae decretum, inter scabinos Cracovienses et Franciscum Cyrus consulem et aduocatum Cracoviensem, litem dirimens.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiae necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, deuenisse ad nos et iudicium nostrum per viam appellationis a sententia officii consularis Cracouiensis interpositae, causam et actionem inter nobilem et spectabilem Ioannem Pernus antea seniorem, nec non honoratos Gregorium Awedik, Gregorium Pucek, Hiacynthum Golecki, Ioannem Gaudentium Zacherla, scabinos Cracouienses, suo et nomine absentium agentes, actores ab vna, atque nobilem et spectabilem Franciscum Cyrus, consulem et aduocatum Cracouiensem, citatum parte ab altera, idque ratione binorum officiorum incompatibilium, nempe consularis et aduocatialis Cracouiensis contra expressum officii consularis senatus consultum ac continuam in ciuitate obseruatam consuetudinem, in conuulsionem iuris actoribus seruientis et citra scitum ac consensum ipsorum, rempublicam ciuitatis repraesentantium, sibi appropriationis loci prioris et potioris seniorem scabinum praerogatiua tribuni plebis ciuitatis illius gaudentem ab immemorabili tempore . . . . ademptionis ac indebitae per disiectionem in rotta sua iudiciaria scamni, quo senior scabinus vtebatur, priuationis, nec non appellationibus a decretis officii sui ad iudicium ordinarium scabinale Cracouiense admissis, assessionis

talique sua praesentia liberarum sententiarum actoribus modernis praepeditionis, vnius causae in tribus subselliis per citatum diiudicationis, ad extremum tabulae antiquae, notam iurium cancellariae in se continentis, suppressionis, personarumque diuersi status ac conditionis a nonnullis actibus, iuribus cancellariae contra expressam uoluntatem actorum et notam eiusdem tabulae aggrauationis, primo et originaliter coram eodem officio consulari Cracouiensi motam et institutam, deinde ad nos iudiciumque nostrum per viam appellationis deuolutam. In qua quidem causa cum actores electionem istam citati in aduocatum seu iudicem ordinarium ciuitatis illius nullam et inualidam fuisse et esse, per sententiam officii consularis declarari, eandem cassari ac aliam senatus consulto, consuetudini et usui antiquissimis conformem decerni, citatum ad solutionem prouentus reipublicae per anteriores aduocatos ad aerarium ciuitatis pendi solitos, pro retroactis annis ab ipso prouenientium, iuris remediis cogi, tum pro violenta disiectione scamni ipsum paenis puniri et nihilominus in possessionem loci istius seniorem scabinum restitui ac reimponi, restitutionem tabulae iniungi et caetera pro exigentia causae et iuxta contenta propositionis suae decerni postularent; in oppositum citatus nobilis et spectabilis Franciscus Cyrus incompetentes esse actores et actionem praesentem ex eo, quod honorati scabini ad electionem aduocati nullatenus pertineant, sed ipse duntaxat spectabilis magistratus, tum quod seniorem scabinum, de cuius praerogatiua actio vertitur, non habeant, nobilem vero et spectabilem Ioannem Pernus agere non posse, quia mutauit locum scabinatus in consulatum, inferret, variasque suas defensas ad puncta in propositione partis actoreae expressa, opponeret: officium illud consulare Cracouiense post partium controuersias primo ea in causa deliberauerat, postmodum vero expediendo eandem deliberationem suam, inprimis, quod attinet personam spectabilis Ioannis Pernus consulis Cracouiensis, ex rationibus in decreto suo fuse insertis, incompetenti accione adinuenta, citatum ab impetitione ipsius liberum pronuntiauit; quod vero spectat personas nobilium et honoratorum scabinorum Cracouiensium, eo perpenso, quod electio aduocati ad magistratum tantummodo consularem pertineat nec ad eam scitus et consensus scabinorum Cracouiensium requiratur, non omnes quoque scabini, sed nonnulli tantum, prout ex plenipotentia ipsius patet, idque sine seniore scabino actionem praesentem cum citato prosequantur, siquidem primus senior scabinus, nempe spectabilis Ioannes Pernus, post annotationem primae contumatiae per assecutionem dignitatis consularis desiit esse senior, alterius vero senioris moderni pendente actione electi, quin propria praetensa iniuria secundo propositionis puncto est expressa, affuere deberet, nulla expressae actionis praesentis approbatio subsecuta est, licet praesens Cracouiae sit et notitiam praesentis actionis habeat, tum vindicatio tabulae cuiusdam, notam iurium cancellariae continentis et non per magistratum consularem, ad quem vti ordinatio processuum ita et expensarum constitutio proprie competit, cuius aggrauationis nulla unquam intercessit . . . ., quinimo actores de his expensis pariter cum citato sine vlla contradictione participabant nec id magistratui deferebant, ideo in primo puncto, secundo et quarto propositionis eosdem actores inconpetentes esse adinuenit citatumque ab impetitione ipsorum liberum pronunciauit, salua actione ei, qui se

expensis grauatum senserit, tam contra actores, quam citatum manente. Quod vero tertium propositionis actoreae punctum attinet, competentes esse actores decreuit, citatumque eo in puncto procedere teneri, saluis vlterioribus partium ambarum defensis, sententiauit, simulque appellationi ab hac sua sententia per partem vtramque ad nos iudiciumque nostrum interpositae, cum praefixione termini detulit, processu causae istius de praemissis latiore. In termino itaque hodierno ex eadem appellatione legitime ad praesens proueniente et hucusque continuato, partibus supranotatis, actorea quidem per nobilem Simonem Andream Staniewicz plenipotentem sibi additum, citata vero per nobilem Laurentium Gaiecki coram nobis iudicioque nostro comparentibus eumque terminum attentantibus et in controuersias suas iure mediante inter se descendentibus, et citato quidem spectabili Cyrus incompetentiam actoratus obijciente seque ab actoratu praesenti liberum pronunciari flagitante, porro actore spectabili Pernus . . . . esse actoratum praesentem ex eo, quod in anno proxime praeterito vti senior scabinus cum toto iudicio scabinali magistratui consulari Cracouiensi praetensiones iudicii scabinalis contra modernum citatum manibus subscriptas insinuauerit atque postmodum statim cum sibi a magistratu cum comminatione priuationis officiorum responsum esset, processum eo nomine spectabilis Pernus et scabini citato intentauerint, allegante exindeque se legitime causam praesentem continuare debere deducente; electionem vero liberam aduocati, ex vi decreti serenissimi olim Sigismundi regis Poloniae magistratui consulari servientem, se non impugnare declarante, aduocatum tamen non ex consulibus ob certas rationes, sed ex scabinis et communitate iuxta antiquissima lauda et sancita ipsius magistratus consularis nec non consuetudinem non interruptam eligendum esse deducente, nec ob huiusmodi deductionem se vllius diuisionis in ciuitate et conuulsionis decretorum nostrorum argui posse, inferrente; praerogatiuam quoque et locum seniori scabino ab antiquissimis temporibus in omnibus actibus publicis et priuatis ante aduocatum seruientem, in cuius possessione pacifica stante vita aliorum aduocatorum ab annis quindecem fuerat, sibi nulliter per citatum Cyrus ademptum et sellam, qua vtebatur in stuba iudiciali, eiectam esse inferrente, et processu iuris anni 1585 ex actis ciuilibus Cracouiensibus deprompto, decretoque vigore statuti Torunensis inter Valentinum Straz et Ioannem Morawicki lato, atque aliis documentis seniorem scabinum locum priorem semper habuisse probante, exindeque eundem locum sibi tanquam spoliato restitui debere affectante atque plenipotente totius iudicii scabinalis, non quidem electioni liberae magistratui consulari seruienti contradicente, verum quoniam magistratus consularis contra laudum seu constitutionem de eligendo aduocato anni 1475 et aliam anni 1552, quod nempe duo officia vnus ex consulibus gerere non possit, vigore quorum laudorum et statutorum ciuilium ab anno 1475 vsque ad annum 1651 per tantam seriem temporum nunquam ex consulibus, sed ex scabinis, notariis, vicenotariis et priuatis ciuibus sub censu annuo, ad aerarium ciuitatis quotannis per aduocatos exoluendo, aduocati Cracouienses stante illaesa praecedentia senioris scabini eligebantur, magistratus vero praesens consularis citatum nobilem et spectabilem Cyrus consulem in aduocatum elegerit, quod magnum sit incompatibile vno eodemque tempore duo

officia, proconsulatus et aduocati gerere, hocque obstantibus allegatis iuribus fieri non potuisse deducente; hunc autem progressum et excessum non tantum iudicio scabinali vti secundo in omnibus ciuitatibus ordini, sed etiam ex priuato cuiuis ciui accusare posse, cum non ex solis consulibus, sed ex tribus ordinibus corpus ciuitatis cuiusuis componatur, allegante; denique respectu tabulae per citatum suppressae, notam iurium cancellariae continentis, quoniam ob metum aduocati ciues extorsionibus ipsius grauati, agere contra ipsum non audeant, per hanc causam oppressionibus et iniuriis priuatorum subueniendum esse postulante, nec quidquam obstare, quod et actores cum notariis ex marcis in vim mulctae per citatum receptis, ipsi quoque participauerint, siquidem non conniuentibus sed contradicentibus actoribus vltra notam tabulae contra expressam voluntatem citatus praefatus iura cancellariae exigebat et ipsemet inter actores distribuebat, asserente, atque ex his praefatis rationibus et allegationibus aduocatum modernum officio priuari aliumque ex communitate eligi atque in locum spectabilis (s) Pernus, prout seniori scabino ademptum, successorem ipsius restitui, decreta in primo, secundo et quarto puncto retractari, in tertio approbari et se competentes actores adinueniri humillime postulante; in oppositum citata parte varias suas rationes et defensas allegante: nos cum consiliariis et iurisperitis nostris auditis partium ambarum controuersiis, allegationibus et defensis iisdemque mature discussis, quantum attinet obiectam per spectabilem Franciscum Cyrus incompetentiam actoratus nobili et spectabili Ioanni Pernus consuli atque honoratis scabinis Cracouiensibus, tum etiam suppressionem per citatum tabulae ac indebitam aduocati electionem, sententia suprascripta officii consularis Cracouiensis vti iuri contraria, retractata et annihilata, actores memoratos competenter contra citatum ratione praemissorum agere decernendum esse duximus, prout quidem decernimus; quantum vero spectat tertium propositionis partis actoreae punctum, causam eandem ad decisionem negotii principalis suspendimus, praesentis decreti nostri vigore. Pro cuius publicatione tum et vlteriori iuris processu partes praefatas ad illud idem officium consulare Cracouiense in termino, dum pars partem ad id legitime adcitauerit, peremptorio remittimus. In cuius rei fidem, praesentibus sigillum regni est appressum. Actum Varsauiae feria secunda post festum sancti Augustini confessoris proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo quarto, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XVII anno. — Nicolaus Prazmowskj episcopus Luceorien. cancellarius regni supremus. — Relatio illustrissimi et reuerendissimi in Christo patris domini Nicolai in Prazmow Prażmowski episcopi Luceoriensis, abbatiae Sieciechouiensis perpetui administratoris, supremi regni cancellarii. — Stanislaus Zurowski decretorum curiae reg. notarius.

Dokument papierowy, znacznie zniszczony, opatrzony jest większą pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1235. 1664. die 12. m. Novembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae Iudaeis mandat, ne Varsoviam inter comitia regni ingrediant.

Ian Kazmierz z łaski Bozey krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflandzkie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kazdemu z osobna, komu wiedziec należy, mianowicie niewiernym rabinom, szkolnym, syndikom y wszytkiemu starszenstwu y pospolstwu zydow koronnych y wielkiego xieśtwa litewskiego oznaimuiemy. Poniewasz Pan Bog panstwa nasze roznemi nawiedzać nie przestaie plagami, a to dla tego, ze sie snac nie dosyc iescze stało za grzechy nasze sprawiedliwosci boskiey, zkąd y teraz w Wieliccze y po inszych mieyscach iako to y miedzy zydami na Kazmierzu przy miescie naszym stołecznym Krakowie powietrze morowe pokazało sie, tedy vchodząc tey kary boskiey wszelaką ostroznoscią, vwazaiąc to, ze residenciey naszey warszawskiey zwłascza podczas seymu, gdzie ze wszytkich panstw naszych z pp. senatorami naszemi *ordo equestris et populus* zwykł sie gromadzic, naiwieksze *imminet* niebespieczenstwo *contagionis* niewiernych zydow, ktorzy dla handlow swoich wszedzie *circumuagantur*, chcemy miec po wszytkich niewiernych zydach, tak koronnych iako y wielkiego xiestwa litewskiego, y onym surowo roskazuiemy, aby sie zaden żyd pod vtratą chandlu wszytkiego y pod gardłem nie wazył do Warszawy podczas seymu pod praetextem spraw abo faktoratow y protekcyi iakich przyiezdzac albo przychodzic, pewien tego bedąc, ze *irremissibiliter* na gardle karany bedzie y wszytek handel albo towar iego confiskowac kazemy. Co aby tym predzey wszytkich wiadomosci doszło, roskazuiemy vrzedom wszelakim tak grodzkim iako y mieiskim a oraz y woiewodzym ten vniuersał nasz ieden drugiemu przesyłaiąc publikowac y zydom wolnego do Warszawy przyiazdu nie pozwalac, pod łaską naszą. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęc koronną przycisnąc roskazalismy. Dąn w Warszawie dnia XII miesiąca listopada, roku Panskiego MDCLXIV, panowania naszego polskiego y szwedzkiego XVII roku. — Ian Kazmierz krol.

Acta Consul. Crac. 42, str. 14.

1236. 1664. die 18. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de beneficiis et officiis peste grassante non conferendis.

Actum feria tertia ante festum s. Helisabethae proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, vnanimibus votis concluserunt et futuris temporibus seruandum statuerunt, vt tempore pestis aliquando

(quod Deus auertat) in ciuitate grassantis, domini consules, qui tum temporis in pauco numero, nempe duo vel tres Cracouiae manere solent, nulla beneficia et officia vllis personis conferant, sed vacantia ad aduentum vsque et regressum aliorum dominorum consulum in suspenso relinquant, sub nullitate collationis beneficiorum et officiorum eorundem.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 527.

1237. 1664. die 21. m. Novembris, Cracoviae.

Promulgatio mandati regii, quo Iudaei introitu Varsoviam et Cracoviam prohibentur.

Actum feria sexta ipso die Praesentationis beatissimae Mariae virginis. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis iuratus, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se in quatuor partibus fori Cracouiensis populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora intelligibilique voce publicasse infrascriptam publicationem, cuius tenor eiusmodi: Vrząd radziecki krakowski do wiadomosci wszytkich, osobliwie zydom krakowskim donosi, iz przyszedł mandat Iego krolewskiey Mosci, pana naszego miłosciwego, aby zydzi kazmierscy iako y zkądinąd tak koronni iako y wielkiego xiestwa litewskiego, takze tudziez Kazmierza y Wieliczki nie wazyli sie wchodzic do miasta Krakowa ani na seym do Warszawy iechac, a to pod vtratą zdrowia y handlow takze towarow wszelkich. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 42, str. 15.

1238. 1664. die 10. m. Decembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae Iudaeis Casimiriensibus Cracoviam mercandi gratia intrandi dat potestatem.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflanckie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, a osobliwie vrzędom wszytkim grodzkim y mieyskim, mianowicie krakowskiemu y kazmierskiemu wiadomo czyniemy, iako zawsze z osobliwy naszy cułosci piecołowania sczegulnego do zatrzymania pokoiu y bespiecenstwa pospolitego zwyklismy wcesnie przykładac, staraiąc sie pilnie o to, aby obywatele wszyscy osobliwie na seym teraznieyszy przyiezdzaiący, od affectiey zarazliwych zostawali wolnemi y bespiecni od nich przy dworze naszym, ktore temi czasy w stołecnym naszym

miescie Krakowie y Kazmierzu na pewnych mieyscach (iako nam doniesiono iest), ziawiły y pokazały się, tak y teraz naszego starania przyłożyć niemieskalismy, gdy przed sczesliwie zaczetym seymem publikowaniem vniuersału naszego wszytkich obwieściliśmy, aby zydzi na Kazmierzu przy miescie Krakowie mieszkaiący, wolno pusczeni do tegoz przerzeconego Krakowa niebyli y miedzy ludzmi bespiecznie nieprzestawali. A iz mąmy tę wiadomosc pewną z attestatiey authenticznych względem reuisiey domow zydowskich, tak przes vrząd mieyski Kazmierski iako y grodzki uczynioney, przed nami produkowanych, ze miasto zydowskie przy Kazmierzu lezące (oproc domow trzech w tychze attestatiach specifikowanych) od suspitiy zarazliwych zostaie za łaską Bozą wolne, a oraz wiedząc, iz pod praetextem vniuersalow publikowanych niektory zawisni będąc zydom, przesłemi zaprawieni buntami y tumultami, nowe iakiesz wsczynac chcąc na oppressią y vciązenie ich rosterki y tumulty, zydom wyscia z Kazmierza do Krakowa niewiedziec dlaczego bronią, chcąc ich koniecnie głodem w miescie wymorzyc, przeto my wczesnie zabiegaiąc takowym mniey słusnym imprezom a oraz waruiąc im pokoy y bespiecenstwo tudziesz do pomienionych stossuiąc się attestatiey, tym vniwersałem naszym declaruiemy y koniecznie miec chcemy, zeby zydom wszytkim w pomienionym miescie naszym Krakowie, Kazimierzu wolnego wyscia niebronieli, ale y owszem handle podług dawnych zwycaiow tamze onym odprawowac dopuscili y zadney krzywdy niecynieli, dla łaski naszey. Ktory vniuersał nasz aby tym prędzey wszytkich doszedł wiadomosci, publikowac go wszędzie po grodach y miastach rozkazuiemy y on dla lepszey wagi y wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęcią koronną ztwierdzić roskazalismy. Dąn w Warszawie dnia X miesiąca grudnia, roku Panskiego MDCLXIV, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XVII roku. — Ian Kazimierz krol. — Franciscus Prazmowski praepositus Crac. regens cancell. regni.

Niepoświadczona kopija spółczesna.

1239. 1664. die 22. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de via publica lapidibus sternenda.

Actum feria secunda postridie festi s. Thomae apostoli. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, eo considerato, quod via publica lapidibus strata alias *bruki*, in dies deteriorantur, sumptus vero pro reparatione viae publicae ex aerario ob inopiam subpeditari non potest, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, vt quilibet vectorum, hic in ciuitate victum quaerentium, qualibet septimana duos currus saxi ex saxifragio ciuili ad ciuitatem aduehant; qui uero saxum aduehere noluerit, medium grossum ab vnoquoque equo ad aerarium persoluat. Lapis itaque aduectus vel pecunia a vectoribus ijsdem collecta, in nullam rem aliam, nisi in reparationem suprascriptarum viarum conuerti debebit. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 532.

1240. 1664. die 31. m. Decembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae cives Cracovienses certiores facit, Georgium Lubomirski capitaneum Cracoviensem reum esse criminis perduellionis.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui et communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et specabiles, fideliter nobis dilecti! Quandoquidem in modernis comitijs generalibus regni ex manifestis et notorijs documentis deductoque scrutinio palam constitit, magnificum Georgium Lubomirski supremum mareschalcum et campiductorem regni, Cracouiensem etc. capitaneum, perduellionis esse reum et in poenis legum per delatorem conuictum esse, prout de facto pro perduelli et infami per decretum comitiale est declaratus omnibusque dignitatibus et beneficijs reipublicae priuatus, idcirco inhaerendo praefato decreto et legi publicae, Fidelitatibus Vestris mandandum esse duximus mandamusque hisce literis nostris, vt ab hinc iurisdictioni praedicti Georgij Lubomirski non pareant eumque pro capitaneo Cracouiensi (in cuius locum alium substituimus), non agnoscant, sed perduellem et infamem esse sciant, atque e regno et dominijs nostris proscriptum. Secus Fidelitates Vestrae pro iurata sua satisque nobis sub tempus Suecorum contestata fide et gratia nostra atque sub paenis legum de complicibus sancitis non facturae. Datum Varsauiae in comitijs generalibus regni die XXXI mensis Decembris, anno Domini M DCL XIV, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XVI (s) anno. — Ioannes Casimirus rex. — Franciscus Prazmowski praepositus Craco. regens cancell. regni.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1241. 1665. die 10. m. Ianuarii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut militibus ensiferi Cracoviensis hospitia praebeant.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Poniewasz za ordynansem naszym ludzie guardiey naszey *in praesidio* Krakowa zostaiący, sprowadzeni są do boku naszego, miec chcemy po Wiern. WW. abyscie poczty, ktore oni otrzymali, na regiment vrodzonego miecznika koronnego, generała małopolskiego y commendanta

naszego krakowskiego, nieodwłocznie oddali. Przestrzegamy y w tym Wiern. WW. abyscie maiąc wzgląd na teraznieysze zewsząd nadchodzące niebespieczenstwa, sami siebie iako naylepiey w zywność opatrzyli y wszytkim w mieście mięszkaiącym przykazali, w iako naywięcey się przysposabiac prouiantu. Co doniozszy Wier. WW. onymze łaskę naszą ofiaruięmy. Dan w Warszawie dnia X⁰ miesiąca stycznia, roku Panskiego M DC L XV, panowania naszego polskiego y szwedzkiego XVII roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1242. 1665. die 11. m. Martii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratum consularem Cracoviensem monet, ut Georgium Lubomirski caveant.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimirz z Bozey łaskiey krol polski, wielki xziąze lithewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmuydzki, inflantski, smolenski, czerniechowski a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Acz po wielu probach życzliwosciey y wiernosci Waszey wątpic y teras niemozęmy w ostroznosci ich koło zachowania dostoienstwa naszego, przecięsz gdy codziennę bierzęmy przestrogi, iako vrodzony Ierzy Lubomirski, marszałek przeszły, na dworach panow postronnych y we Wrocławiu gęsto głosi, iż tyle w Krakowie ma confidentiey, iz gdy zechce, miec go będzie y otwarty zostanie, przestrzec nąm się zdało Wiernosci Wasze, abyscie się miedzy sobą porachowali, w terminach tych postrzegali y zgoła vwazali, kto, kiedy y po co, ile nad zwyczay do miasta przybywa. Niemniey na przedmiescia y okolicznosc pilne miec trzeba oko, zebyscie siebie, fortąn swoich, *chara pignora* y dostoienstwa naszego nieostroznoscią niewyszafowali. Ktorym osobliwie vfąmy y protectią rowno z pożyciem naszym dac gotowizmy, dobrego na tęn czas Wiern. Waszym od pana Boga zycząc zdrowia. Dąn w Warszawie dnia XI miesiąca marca, roku Panskiego M DCL XV, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XVII roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1243. 1665. die 16. m. Martii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratum consularem Cracoviensem certiorem facit, se Ioanni Baptistae Frediani munus subpraefecti arcis urbisque Cracoviensis commendasse.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie,

zmudzkie, inflantskie, smolenskie, wołynskie, kiiowskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Podalismy za succomendanta zamku y miasta naszego Krakowa zgodne do tego vpatrzywszy przymioty y wierne zasługi vrodzonego Iana Baptistę Fredianiego, obersztera naszego. A iako czyniemy to natenczas nie bez potrzeby, gdy *praesidio* miasto nasze stołeczne *pro securitate* opatruiemy, y vrodzonemu miecznikowi koronnemu, staroscie y kommendantowi naszemu generalnemu krakowskiemu *serio* zalecamy, aby *prospiciat* iako naylepiey mieyscu tamtemu, tak y po Wiern. Waszych miec chcemy, zebyscie z samym vrodzonym miecznikiem koronnym *principaliter* y z succomendantem iego znosili się tak w tym, co do obwarowania, poprawy fortificatiey, zatrzymania ludzi *in praesidio*, sustentowania ich y przysposobienia prouiantu należy, iako tesz y około tego, żeby luzni y niepotrzebni niezostawali w miescie, wszelaką pilność y dozor vczynili. Co że *implebitis* Wier. WW. *compulsi* tym pisaniem y z powinnosci y dla swego bespieczenstwa, niewątpiemy. Łaskę zatym naszę krolewską przy dobrym od p. Boga zdrowiu Wiern. Waszym ofiaruiemy. Dan w Warszawie dnia XVI miesiąca marca, roku Panskiego MDCLXV, panowania naszego polskiego y szwedzkiego XVII. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1244. 1665. die 21. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de praesidio Cracoviensi adaugendo.

Actum sabbatho pridie dominicae Iudica. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto conuocati et legitime congregati existentes, parendo mandato s. r. Mtis domini clementissimi, milites praesidiarios ad ducentas personas supplendos esse, seruitiumque uulgo *seruisgelt* duplex extradendum ac persoluendum esse, interim uero nouam taxam pro ducentis personis construendam esse, vnanimibus votis et sententiis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 538.

1245. 1665. die 25. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae mandat, ut vectigal in potulenta impositum, quod redeat ex suburbiis Kleparz, Zwierzyniec et Wesoła, ad muniones urbis Cracoviensis exstruendas convertatur.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec

y kazdemu zosobna, komu o tym wiedziec nalezy, wiadomo czyniemy, iz wiedząc my, iako wiele na bespieczenstwie stołecznego miasta naszego Krakowa nam y wszytkiey rzeczypospolitey nalezy, osobliwie woiewodztwu krakowskiemu, w ktorym iako *regalia nostra* depozytorium tak y obywatele poblizsi pod czas nagle następuiących niebespieczenstw *cum etiam pignoribus reclinatorium* swoie zwykli miewac, zlecilismy pewnym commissarzom naszym tam zesłanym, aby vpatrzywszy *necessitates* do munitiey y obrony należące, ordinowali miasta niemieszkanie to wszytko *exequi;* co się stało. A lubo to do fortifikacyey Krakowa rzeczpospolita *manum applicauit* y constitutią *anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi octaui* commissią naznaczyła, iz iednak ta effektu swego niewzięła, przyszło na ten czas miastu *de proprio prouidere* koszty na opatrzenie munitij y gwardyzonu. Czemu wszytkiemu iz *per attenuatas rationes* publicznych prouentow miasta y fortun priuatnych *ciuium in orbita* miasta zostaiących, *sufficere* niemogą, wzieli przedsię do tychze pociągnąc kosztow *circumuicinia* miasta, ktorych propagnacyą, *salus personarum et bonorum* zawisła na bespieczenstwa (s) Krakowa: za rzecz słuszną zdało sie nam, abysmy powagą naszą krolewską czopowe od nich w miescie na takową obrone namowione, ztwierdziwszy, do wydawania onego przedmiescia wszytkie przyłączyli. Iakoz my z pp. radami naszymi *ex senatus consulto* vwazywszy, potrzebne bydz niemałe koszty na to wszytko, na ktore miasto y dłuzyc się musi, czopowe, iako ie prawa pospolite opisały y zwyczay do tych czas zachowany wybierania tego w woiewodztwie krakowskim niesie, zaczynaiąc od publicacyi tego vniwersału naszego w miescie Krakowie, takze na Kleparzu, na Zwierzyncu, na Wesołey y w inszych wszytkich w okoliczy Krakowa przedmiesciach, na gruntach mieyskich, duchownych, szlacheckich y wielgorządowych, nikogo niewyimuiąc, zasiadłych, od piw tam robionych y przywoznych, od gorzałek prostych y przepalanych, od miodow, ustanawiamy y wkładamy: chcąc miec y surowo przykazuiąc, aby takowe czopowe do rąk exactorow, od magistratu krakowskiego postanowionych, wydawali, niezasłaniaiąc się zadnemi libertacyami, rescriptami y vniuersałami naszemi, ktoreby przed tym albo y potym z cancellariey naszey *in contrarium* wyniesione były, ktore wszytkie w taki gwałtowney potrzebie vchylamy, naznaczaiąc *contrauentoribus* y *retentoribus* tego czopowego *forum coram officio competenti,* przed ktorym pozwani *peremptorie* stanąc, *processu fisci* odpowiedac, czopowe zatrzymane *in instanti* zapłacic *sub executione militari* powinni. A iz zydzi kazimirscy przy Krakowie mieszkaiący, handle w miescie naszym Krakowie odprawuią, pozywienie roznemi sposobami z vciązeniem y przeszkodą miesczan zaciągaią, *deposita mercimoniorum* y *pignorum* maią, tedy wkładamy na nich powinnosc, aby sie *exemplo* przeszłych czasow na sustentament gwardizonu mieyskiego, poko (s) ieno zostawać będzie *in praesidio* w miescie, na kazdy tydzien od publicatiey tego vniwersału naszego *ducta proportione* y to za wiadomoscią vrodzonego podwoiewodzego krakowskiego przykładali y do rąk exactorow mieyskich oddawali, biorąc od nich z oddania kwity ręczne, a to *sub executione militari* y zabronieniem im wescia do miasta, gdzieby kwoty tey namowioney w ktorym tegodniu nieoddawali. A zeby takowa collecta od zydow y podatek czopowego wyzey opisany, na municią gwardizonu y obrone miasta a nie na inszą potrzebe

obracały się, magistrat y exactorowie na to obrani *sub paenae solutionis* (s) *de suo* przestrzegac bedą, czego rachunek słuszny przed commissarzami naszymi w kozdym czasie vczynic powinni bedą. Ktore postanowienie y vniuersał nasz, aby do wiadomosci wszytkich przyszedł, pozwalamy do grodu krakowskiego *per oblatam* podac a grod tameczny przyiąc y *ad sonum tubae* przez woznego publicowac ma. Chcemy też to miec po vrzędzie grodzkim krakowskim, aby zadney praepedicyi w wybieraniu y dochodzeniu takowych collect y czopowego *iuris vel facti praetextu* nieczynił y owszem *in exigendo* pomocą był *et in refractarios seriam animaduersionem* czynił. Czemu . . . . . . emu aby wiara beła dana, przy podpisię ręki naszey pieczęc koronną przycisnąc rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia XXV miesiąca kwietnia, roku Panskiego M DCL XV, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XVII roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1246. 1665. die 3. m. Iunii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae cives Cracovienses certiores facit, fidem eorum ab omni suspitione liberam esse.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Kiiouiae, Wołhyniae, Seueriae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Nobiles et spectabiles, nobis dilecti! Wdzięczniesmy to od Wier. WW. przyięli wiernego poddaństwa *tributum*, gdyśmy od wielebnych, wielmożnych y vrodzonych commissarzow naszych tę powzięli wiadomość, żeście Wierności WW. *qua par est subiectione*, z dobrey woli swoiey, *non adacti*, lecz nąm tym samym daiąc wyraźnieyszą stateczney wiary swoiey probę, *iuramentum fidelitatis* nąm y rzeczypospolitey przed niemi oddali, ktorych *fides* iako zawsze w rożnych niebespieczeństwach gwałtownych *integra et illibata* przeciwko nąm y rzeczypospolitey zostawała, coście Wiern. WW. y podczas szwedzkiey widocznie wyświadczyli incursyey, tak *nullis obnoxia defectionum suspitionibus* zostaie, y owszem y inszym miastom przykładęm będzie, iako ścisłym poddaństwo y wierność swoię nam y rzeczypospolitey powinni *obstringere* obowiązskiem. Więc iż *occasione* teraznieyszey przysięgi, ktorey czasow teraznieyszych zamieszanych *omnino* potrzebowała *vicissitudo*, znayduią się tak *maleuoli*, ktorzy *integritatem fidei* Wierności Waszey ważą się vsczypliwemi *impetere opprobrijs*, zarzucaiąc Wiernosciom Waszym, iakobyśmy onych *diffidere* mieli *fidei* y *pro fidefragis* poczytać y dla tego *iuramento* onych *ad fidelitatem subigere*, z tym sie declaruiemy, iż iako zawsze Wierności Waszey ku nąm y antecessorom naszym y całey rzeczypospolitey naszey *probauimus* wierność, tak y teraz *probamus* onę y *nullius defectionis ream* vznaiąc, ten nasz Wiernościom Waszym daiemy rescrypt, że ten oddany wiernego poddaństwa przysięgi *actus laedere* nie ma *integritatem optimae reputationis* Wierności Waszych, y serio takich

karać będziemy, ktorzyby sie ważyli ten dobry *mala interpretatione* Wierności Waszych szpecić vczynek. W czym vpewniaiąc Wierności Wasze, onym dobrego od Pana Boga życzemy zdrowia. Dąn w Warszawie, dnia trzeciego miesiąca czerwca, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego sześćdziesiątego piątego, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego siedmnastego roku. — Ian Kazimierz krol.

Kodeks Zaleskiego, karta 262.

1247. 1665. die 3. m. Iunii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae statuit, quoscumque incolas urbis Cracoviae suburbiorumque ipsius ad contributiones solvendas astrictos esse.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, smolenskie, inflandskie, kijowskie, wolynskie, czerniechowskie, a szwedzki, gottski, vandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kozdemu zosobna, komu o tym wiedzieć nalezy, a mianowicie slachetnym a sławetnym burmistrzowi, raycom, woytowi, ławnikom y wszytkiemu pospolstwu miasta naszego Krakowa, wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Wiernie nąm mili! Iako inakszym dobra pospolitego ratunek *subsistere* niemoze sposobem, tylko przez spolną obradę, tak inakszym niezwykł *infirmari* postempkiem, tylko gdy iedni ratuią, a drudzy, o ktorych całosc *aeque* idzie, ręce opusciwszy, nalezyte *onera subterfugiunt*. Przeto, iż nas dochodzi wiedziec, iż niektorzy miasta Krakowa mieszkancy *indebitis exceptionibus* zasłaniaiąc sie, wyłamuią sie od podatkow *pro publica necessitate* vchwalonych, y *onera*, ktore *ex fundis ciuilibus* y handlow swoich *aequaliter ferre* powinni, cale *recusant*, co sie dzieie przeciwko wyraznemu prawu z znacznym w tey publiczney potrzebie vsczerbkiem, daiemy ten nasz vniuersał, chcąc miec y roskazuiąc, aby podatki wszelkie lub pobory lub iakiemkolwiek innym imieniem nazwane contributie, ktorekolwiek *pro publica necessitate* składane będą, wszyscy tak w miescie iako y na przedmiesciach, tak w domach mieyskich iako y duchownych y slacheckich mieszkaiący a pozywienie swoie lub w miescie lub na przedmiesciach maiący, *ducta proportione* pozywienia y obeyscia swego dawali, tak, aby zaden *vllo praetextu* albo libertatiami niezasłaniaiąc sie, one *iuxta dictam proportionem* pozywienia y obeyscia swego płacili. W czym assecuruiemy miasto nasze Krakow, ze cokolwiek poborow y innych podatkow przez ten czas wydało y wyda na teraznieyszą publiczną potrzebę, takze na poprawę obrony y munityiey, to wszytko *praeuia calculatione* w przyszłych podatkach na seymie następuiącym vchwalonych, onym przyięto y potrącono będzie. Ktoreto podatki aby tym predzey donoszone były, zlecąmy vrodzonemu commendantowi miasta naszego Krakowa, aby *in casu contrauentionis, in quantum* by sie tacy znalezli, ktorzyby tych podatkow dawac vporczywie nie chcieli, *assistentiam magistratui praebeat*, y tego przestrzegał, aby te podatki wszyscy *nemine excepto* płacili. Więc y ci wszyscy, ktorzyby *ex aliqua praerogatiua*

aut praetensione posłusznemi byc nie chcieli a w miescie *intra moenia* zostawac chcieli, aby *iuramentum fidelitatis praestent*, rozkazuiemy, *vicissim* zadaiąc, zeby się vrodzony commendant nasz teraz y na potym będący z magistratem tamecznym znosił, cokolwiek do obrony y całosci miasta nalezec będzie. Co aby tym prędzey kazdego wiadomosci doszło, ten vniuersał nasz przez woznego publikowac y do xiąg authenticznych podac rozkazuiemy. Dan w Warszawie dnia III miesiąca czerwca, roku Panskiego MDCLXV, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XVII roku. — Ian Kazimierz krol. — Vniuersał do miasta Krakowa, aby wszyscy *nemine excepto* z domow slecheckich y duchownych w mieście y na przedmiesciach pozywienie maiący, *iuxta proportionem* obeyscia swego podatki płacili.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu zamieszczoną.

1248. 1665. die 17. m. Decembris, Cracoviae.

Proconsul consulesque Cracovienses Francisco Cyrus pactionem cum scabinis Cracoviensibus faciendi, dant potestatem.

Actum feria quinta post festum s. Luciae virginis et martyris. — Excellentes et spectabiles domini Franciscus Roliński m. d. proconsul, Paulus Fryzneker, Michael Bhem m. d. Gerhardus Pryami, Hiacinthus Łopacki m. d. Franciscus Kortyn, Ioannes Rozyc, Albertus Stamet, Stanislaus Kłossowic, Nicolaus Krolik, Bonawentura Bryganty, consules Cracouienses, in negotio infrascripto per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, cupientes, vt causa et actio inter nobiles ac honoratos scabinos Cracouienses, actores et spectabilem Franciscum Cyrus consulem et aduocatum Cracouiensem, ratione certarum praetensionum mota et agitata, ad media pacis deueniat ulterioribusque obuietur sumptibus, dandum esse consensum eidem spectabili d. aduocato, vt cum ijsdem dd. scabinis compositionem faciat his conditionibus: primo vt idem d. aduocatus eodem officio suo aduocatiali loco priori et omnibus praerogatiuis, prout ad hocusque tempus gaudebat, ita ad vitae suae extrema tempora gaudeat; post sera vero fata ipsius non amplius ex dd. consulibus, sed more pristino ex alijs personis, quas ad id idoneos spectabilis magistratus esse videbit, aduocatum idem magistratus electurum se declarat: nihil derogando iuribus ad liberam electionem, sibi vigore decreti s. r. M. d. d. et actu Cracouiae feria 2da proxima post festum b. Matthaei apostoli et euangelistae a. 1534 seruientem; secundo, vt ante aduocatum, qui in futurum electus fuerit, senior scabinus Cracouiensis praecedentiam loci habeat, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 558.

1249. 1666. die 18. m. Ianuarii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae tollit vadimonium decem millium marcarum, quo magistratus consularis Cracoviensis, ne contra Iudaeos Casimirienses tumultus fierent, obligatus erat.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Volhyniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod licet quidem infidi Iudaei Casimirienses ad Cracouiam literas nostras vadij decem millium marcarum Polonicarum in anno currenti super nobilem et spectabilem magistratum Cracouiensem, aduocatum, scabinos totamque communitatem, in quantum insolentiae per aliquas personas super eosdem infidos Iudaeos excitatae, mature obuiam non iuerint periculaque quaeuis instantia non auerterint, succumbendi obtinuerint, quia tamen eaedem vadij literae ciuitati nostrae praefatae multum praeiudiciosae atque periculosae ad sinistram eorundem Iudaeorum Casimiriensium informationem sunt emanatae, aliterque quam statutum prius serenissimi diuae memoriae Sigismundi regis de anno millesimo quingentesimo trigesimo octauo sonat, per eosdem Iudaeos interpretantur, proinde nos praecauendo indemnitati magistratus et ciuium nostrorum Cracouiensium eosdemque ab hoc onere vadij releuare volentes, praefatas literas vadij, per dictos infidos Iudaeos obtentas, non aliter, nisi iuxta mentem allegati statuti interpretari ac robur suum habere praesentibus declaramus. Quod ad notitiam omnium, quorum interest, praesertim vero eorundem infidorum Iudaeorum Casimiriensium ad Cracouiam deducendum mandamus, quatenus se pacifice in omnibus locis gerant, nec cuipiam insolentiarum aliquarum excitandarum occasionem praebeant, serio et sub paenis nostris grauissime praecipimus. In cuius rei fidem, praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die decima octaua mensis Ianuarij, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae decimo octauo anno. — Ioannes Casimirus rex.

Kodeks Zaleskiego, karta 265.

1250. 1666. die 25. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de mulieribus vagis ex urbe eiiciendis.

Actum feria secunda ipso die Conuersionis s. Pauli apostoli. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, inhaerendo admonitioni illustrissimi et reuerendissimi d. episcopi Cracouiensis ducis Seueriae, expellendas esse e ciuitate mulieres vagabundas, adhibito et

accersito adminiculo officij castrensis capitaneatus Cracouiensis, vnanimiter concluserunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 561.

1251. 1666. die 28. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de pecunia pro nuntiis civitatis ad comitia regni mittendis, mutuo sumenda.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Volhyniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, exhibitas coram nobis esse literas papyraceas infrascriptas, ex libro conclusionum nobilis magistratus Cracouiensis extraditas sigilloque eiusdem ciuitatis communitas, sanas, saluas, illaesas, omnique suspicionis nota carentes, supplicatumque nobis, vt easdem authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor est, qui sequitur talis:

Actum in praetorio Cracouiensi feria quinta post festum Conuersionis sancti Pauli apostoli proxima, die vigesima (octaua) Ianuarij, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto. Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in negotio infrascripto legitime conuocati et in frequenti numero congregati existentes, considerato, quod sumptus pro futuris comitijs regni generalibus, praecipue in causis ciuitatis vrgentibus in ijsdem comitijs cum varijs personis intercedentibus, vbi et personalitas spectabilis magistratus requiritur, est apprime necessarius, aerarium vero publicum nimis est exhaustum bonaque ciuitatis nonnulla certis personis sunt inuadiata, honorata vero communitas toties conuocata et requisita, sumptum eundem prouidere renuit, proinde indemnitati totius ciuitatis prouidendo iuribusque ac priuilegijs ipsius, ne locus inter nuntios terrestres in comitijs regni per absentiam suam amittatur, subueniendo, quatenus interim certae personae tam ex spectabili magistratu quam etiam ciuibus et mercatoribus sumptum eundem proportionaliter iuxta taxam spectabilis magistratus contribuant ac ciuitati ad praesens mutuo dent ac realiter (idque sub paena executionis militaris, toties per honestam communitatem super se laudata) extradant, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt. Ad cuius quidem sumptus per easdem personas mutuati et erogati restitutionem, tota honorata communitas tenebitur contributionem constituere ac cuilibet iuxta taxam errogatam reddere ac persoluere, praesentibus ad praemissa mediantibus. Ex libro conclusionum spectabilis senatus Cracouiensis extraditum. Locus sigilli ciuitatis Cracouiensis.

Cui supplicationi vti iustae aequitatique consonae, nos benigne annuentes, easdem literas vt supra de suo tenore toto insertas, approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, prout quidem, in quantum iuris

est, approbamus, confirmamus et ratificamus praesentibus literis nostris, decernendo easdem vim et robur debitae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri mandauimus. Datum Varsauiae die decima nona mensis Februarij, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae decimo octauo anno. — Ioannes Casimirus rex.

Kodeks Zaleskiego, karta 265, str. odwrotna.

1252. 1666. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae mandat, ne scabini Iuris suprèmi Magdeburgensis munus consulum Cracoviensium obtineant.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Vołhyniae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quia nos commodis et incremento ciuitatis nostrae Cracouiae, metropolis regni, paterne prospicere volentes, duximus regimini eiusdem ciuitatis nostrae viros idoneos, indigenas, optime de nobis, magistratu et ciuitate meritos, ad capessendum magistratum reliquis omnibus praeponendos fore per eos, quibus ius collationis officij consularis in ciuitate nostra de iure competere dignoscitur. Quia vero abvsu quodam retroactorum annorum introductum cernimus, ex scabinis Iuris supremi Magdeburgensis castri nostri Cracouiensis, qui scultetorum vices externorum oppidorum, priuilegio originalis institutionis Iuris supremi comprehensorum, obeunt et personas eorum repraesentant, ad magistratum consularem assumi, in consulesque citra eorum merita, quia iure, iurisdictione, oneribus ciuitatis per priuilegia sua sese eximunt, cum iniuria eorum ciuium, subselliorum et officiorum ciuitatis, qui in dies mereri de ciuitate desudant, onera ferunt ac in prosperis ornamento, in aduersis praesidio eidem esse nituntur, creari: quibus omnibus cautum, elcctionem consulum esse et fore instituendam non nisi ex scabinis ordinarijs, syndicis, notarijs ciuitatis Cracouiensis, item doctoribus iuris et medicinae, nulla facta mentione memoratorum scabinorum Iuris supremi, vti diuersum subsellium, nullatenus ordinibus ciuitatis incorporatum, constituentium: quocirca vt meritis ciuibus iusta decernantur praemia, eorumque exemplo alij ad praeclare merendum de ciuitate propositis praemijs excitentur, praesentibus literis nostris declaratorijs ac perpetuo valituris statuimus, neminem ex scabinis Iuris supremi Magdeburgensis castri nostri Cracouiensis debere vel posse eligi aut creari consulem neque teneri magistratum consularem in contrarium huic instituto nostro declaratorio, electo locum in suo consessu concedere ad praestandum iuramentum super officium aut ad exercenda aliqua munia, consulibus de iure et vsu competentia, admittere. Quod ad notitiam omnium, quorum interest, deducendo mandamus, vt praesentes literas nostras et ipsi inviolatas obseruent et ab aliis obseruari omnino sub

paenis nostris, in conuulsores priuilegiorum et institutorum nostrorum sancitis, obseruari faciant. In quorum omnium fidem praesentes manu nostra regia subscriptas, sigillo regni maiori muniri iussimus. Datum Varsauiae in comitijs regni generalibus, ordinarie indictis, die trigesima mensis Aprilis, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae decimo octauo anno. — Ioannes Casimirus rex. — Stephanus Hankiewicz secretarius regiae Maiestatis manu propria.

Kodeks Zaleskiego, karta 266.

1253. 1666. die 12. m. Iunii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae cives Cracovienses hortatur, ut quae ad defensionem urbis necessaria sint, instituant.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, kiiowskie, wolynskie, inflątskie, smolęnskie, czerniechowskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Slachetnym, sławetnym y vcciwym burmistrzowi, raycom, ławnikom, wszytkiemu vrzędowi, pospolstwu y gminowi miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Wiernie nąm mili! Iako wiele nąm y oyczyznie pod te zwłascza zamieszania wnętrznego czasy na bespieczenstwie miasta y stolice naszey nalezy, w tak pilnym iest v nas staraniu y pieczy, aby w iako nalepszym porządku y ostroznosci toz miasto nasze znaydowało sie. Do tego tedy naprzod *requiritur* między samemi Wier. WW. vrzędem y pospolstwem zgoda y miłość zobopolna, przeto napominamy, abyscie do tey sie wrocili y na inszy czas odłozywszy, cokolwiekby zachodziło z rozroznienia controwersiy y zawziętości, iednostaynie przy conseruatiey całosci swoiey stawali wiarą nąm powinną y poprzysięzoną; magistrat iako *brachium* nasze, aby rząd dobry czuynie y pilno sprawował, władzy zas y zwierzchnosci tey podlegli, aby vcciwość wszelką oddawali y posłuszni byli we wszytkim; w prowianty y zywności dostateczne opatrzyć sie dobrze wszyscy obywatele y ktorzy zostawać chcą w miescie, powinni; poprawa murow, baszt y walow zwyczaynemi czasu potrzeby y niebespieczenstwa szarwarkami bydz ma zaraz y pilność około tego wszelka, a tym chętniey y słuszniey, ześmy od serwisow y podeymowania zołnierza *in praesidio* będącego, cale miasto wolne mieć chcieli y vwolnili. Wszyscy tedy obywatele miasta, iako należą *concurrere* pomocą, ale y strazy według swego porządku y trybu odprawować bez ochrony maią; a magistrat znosić sie będzie o wszytkim z vrodzonym Michałem Zebrzydowskim miecznikiem koronnym, iako z starostą krakowskim y generałem małopolskim. Co aby przez wszytkich zachowano cale było, ręką naszą podpisuięmy y pieczęć koronną stwierdzić kazalismy. Dąn w Warszawie dnia XII miesiąca czerwca, roku Panskiego M DCL XVI, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XVIII roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1254. 1666. die 7. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de iudiciis fisci civilis constituendis.

Actum in praetorio Cracouiensi sabbatho in vigilia festi Assumptionis beatissimae virginis Mariae, die decima quarta Augusti, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto. Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens nobilis Albertus Sułkowski, ciuitatis huius syndicus, nomine spectabilis magistratus et honoratae communitatis agens, obtulit eidem officio ad acticandum processum infrascriptum, per spectabilem magistratum et per honoratam communitatem acceptum et approbatum, cuius processus tenor sequitur et est talis:

Poniewasz panowie exactorowie, ktorzy byli roznemi czasy do wybierania contributiey rożnych in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto w mieście per spectabilem magistratum et honoratam communitatem na rożne miasta potrzeby uchwalonych, a honorata communitate obrani, do tych czas z tych exactiey żadnych nie czynili rachunkow, przez co wiele retentow w contrybutiey każdey zostało, przeto spectabilis magistratus vna cum honorata communitate chcąc, aby takowe wszytkie exactie do executiey in toto przywiedzione były, panowie zaś exactorowie rachunki z nich vczynili y rationem, czemu takowych retentow nie wybrali, oddali, y aby na potem żadne retenta na exactie, ktore będą vchwalone, nie zostawały, ale kazdy z panow exactorow wedle zwyczaiu woiewodztw wszytkich koronnych exactią wybierał y z niey rachunki oddawał, de vnanimi tak spectabilis magistratus iako też honoratae communitatis consensu, sposob do wybierania raczey odbierania takowych rachunków y dochodzenia retentow także taxowania tych, ktorzy nie są taxowani y podatki płacić powinni, wynaleziony iest takowy. Lubo to z prawa y słuszności spectabilis magistratus consularis do sądow y rządow tego miasta należy, iakoż y tego wszytkiego iemuby cognitio należała, iednak dla trudności vstawicznych, ktore codziennie in publicis negotijs cum dispendio fortunarum suarum w omieszkaniu pożywięnia ponosi y ponosić musi, wydołać temu, aby cognitionem tego wszytkiego przez sądy (co bydz inaczey nie może) vczynił, nie podobna. Tedy de vnanimi spectabilis magistratus, per schaedulas eo in negotio, tum et honoratae communitatis per pulsum campanae similiter eo in negotio ad praetorium conuocatae, consensu, chcąc aby rachunki tych wszytkich exactiey iako nayprędzey vczynione y retenta ich sine intermissione wybrane bydz mogły, spectabilis magistratus naprzod e medio sui Ich MM. panow Mikołaia Krolika, Iana Romanowica raycow, Iakuba Celestę, Iana Markiewica ławnikow, Benedicta Amadeia, Andrzeia Węgrzynowica kupcow, także y ex medio honoratae communitatis panow Stanisława Zatorskiego, Eliasza Koziołkowica mieszczan krakowskich, do sądzenia tak panow exactorow iako y panow retentorow y taxowania tych, ktorzy taxowani nie są a podatki płacić powinni, naznacza. A ci Ich Mość panowie takowe sądy dnia trzydziestego miesiąca sierpnia roku teraznieyszego po południu o drugiey godzinie na ratuszu zasiadszy, continue też sądy każdego dnia zasiadaiąc przez godzin

dwie albo trzy do tąd, poki exactiey sześci exactorow nie odsądzą, rachunkow niż wysłuchaią, z retentorami cognitionem nie uczynią, tych ktorzy do płacenia podatkow należą a nie są potaxowani, nie potaxuią, vnius, duorum, trium, quatuorumve absentia non obstante, odprawowali, y cognitionem tegoż, ieżeli exactia iest cale przez każdego z panow exactorow wybrana albo nie (co sie z rachunkow panow exactorow pokaże, ktore przed temisz Ich MM. pany deputaty vczynić powinni) y czemu nie iest wybrana, retentores ieżeli bydź mogą solvendo albo nie, ieżli na ten czas byli soluendo a teraz nie są, vczynili, a kto płacić powinien, vznawszy tych, ktorzy płacić powinni, per processum fisci sine appellatione, stosuiąc sie do vniuersałow krola IMci pana naszego miłościwego, eo in passu ad spectabilem magistratum wyraźnie rożnemi czasy, a mianowicie in anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono wydanych (ktory według prawa y zwyczaiu dawnego taki ma bydz) przycisnęli. To iest wprzod ma praecedere citatio literalis contra primi ordinis ciues cum expressa seu causa seu summa in contributione retenta, in habitatione citandi, si eam in ciuitate vel in domo seu lapidea cuiuspiam ciuis habuerit et ibidem manserit, ponenda. Ieżeliby zaś w duchownym albo szlacheckim domu albo kamienicy, lubo na inszym gruncie mieszkał, tedy per edictum publicum, to iest affixionem citationis ad valuas praetorij Cracouiensis ma bydź pozwany cum praefixione termini comparitionis in triduo post citationem editam ma citato currere contumacia cum beneficio arresti, ex aresto ma sie in instanti sprawić processu summario, semotis omnibus dilationibus, excepta sola dilatione ad producendam quietationem et inducendos in vim probationis, si necessitas tam actori quam citato postulauerit, testes. A ieżeli sąd vzna, że powinien płacić citatus, tedy non recedendo e praetorio ma takową contributią zapłacić, iesliby zaś aresztował lubo per plenipotentem, non vero personaliter stawał, ma bydź nakazana (in quantum słuszney osobie) sub paena in duplo in instanti solutio, a in defectu solutionis, tedy ma captiuatio aut intromissio seu obsigillatio siue bonorum sequestratio alias iuxta exigentiam rei et iudicati iedno z nich, zachowawszy recurs do drugiego, super non soluente decerni et ministerialis albo familia praetoriana in casu necessitatis nobilis viceaduocatus ad exequenda praemissa addi, czego sobie żaden pro iniuria et contemptu vsurpare nie będzie mogł, poniewasz na takowy proces wszyscy vnanimiter pozwalamy. A takowa celebratio sądu y processu obseruatio ze wszytkiemi pany exactorami także y iakichkolwiek contributiey retentorami, nemine excepto, ktorzy powinni płacić, zachowana być ma. Contra secundi vero et tertij ordinis ciues ma bydź citatio verbalis takim sposobem, iako contra primi ordinis ciues, także y process, iednak contra possessionatos ma bydź citatio literalis dla tego, aby in bonis położona była. Citationes literales maią wychodzić pod pieczęcią mieyską zwyczayną, także y dekreta pod tąż pieczęcią wydane bydź maią. Na tych sądach zaś za pisarza ieden z panow pisarzow mieyskich albo cancellarysta, ktorego oni naznaczą, a potym przysięże iuxta rotam describendam, zasiadcć ma y tych decretow wszytkich acta osobne bydz maią. A ci Ich MMść panowie deputaci wyżey mianowani, do tych sądow obrani, nim na też sądy zasiedą wszyscy, oprocz Ich MMść panow radziec y przysiężnikow, ktorzy iuż na sądy przysięgali, maią in eam rotam

vczynić iurament: Ia N. przysięgam panu Bogu wszechmogącemu, w Troycy swiętey iedynemu, iż na sądach tych, na ktore deputowany iestem, taxować tych, ktorzy nie są potaxowani, na przyszłe contributie y sprawiedliwie sądzić będę. Tak mi Panie Boże dopomoż. Do odprawienia tych spraw ordynuiemy de vnanimi consensu pana syndyka naszego, daiąc mu plenariam facultatem tak z pany exactorami, iako też y cum retentoribus ex delatione panow exactorow czynić y mieć to chcemy po nim, aby z każdym panem exactorem y z tym, ktory na retentach ktoreykolwiek exactiey iest y będzie od panow exactorow podany, o zapłacenie retentow y o czynienie exactiey rachunkow y o niewybranie retentow, nie maiąc na nikogo respectu, czynił y dekreta do executiey, ktorekolwiek staną, przywodził; a my w tym wszytkim, ieżeliby miał mieć aliquam impetitionem od kogokolwiek, tedy go zastępuiemy, w czym mu wszytkim cauemus, iednak o retenta czyniąc, aby od dostatnieyszych y świeższych retentorow zaczął, a co vboższych ad trutinam Ich MM. panow deputatow na ostatek zachował; w ktorych retentach sufficienter Ich MM. przeźrawszy sie, według naylepszego zdania swego y słuszności z każdym sie obeydą y kto będzie mogł dać ex circumstantijs necessarijs, a kto nie, vznaią. W czym wszytkim plenariam Ich MM. daiemy facultatem; a skoro ci Ich MM. wyżey mianowani takowych exactii sześć odsądzą y cognitionem ich tak z panami exactorami iako y retentorami vczynią, tedy wolno będzie spectabili magistratui vna cum honorata communitate do sądzenia dalszego takowych spraw tychże Ich MM. vprosić, albo też, ieżeliby sie nie chcieli tego podiąć, innych naznaczyć. Datum in praetorio Cracouiensi, die septima Iulij, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto.

Kodeks Zaleskiego, karta 262, stronica odwrotna.

1255. 1666. die 13. m. Septembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae senatus consultum de iudiciis fisci civilis instituendis, sancitum, ratum esse iubet.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Kiiouiae, Volhiniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Sueccorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, expositum simul ac relatum est nobis per certos consiliarios nostros, lateri nostro ad praesens adhaerentes, quomodo nobilis ac spectabilis magistratus ciuitatis nostrae metropolitanae Cracouiensis volens, vt bonus sit vigeatque ordo in eadem ciuitate nostra Cracouiensi, de vnanimi scabinorum, communitatis per schaedulas et totius plebis Cracouiensis per pulsum campanae conuocatae et congregatae consensu, conscripsit certum processum seu modum excipiendae rationis ab exactoribus suis, qui nullam per longum adeo temporis interuallum hucusque calculationem fecerunt et per id ingentia damna aerario publico causarunt, ita, vt per retentionem

antiquarum contributionum nouis ac nouis exactionibus populus saepius aggrauari cogatur, antiquarum vero contributionum summae in priuatorum vsibus delitescunt. Obuiando itaque huic iam ferme depauperatae plebis oppressioni vlteriori, non valentes easdem summas retentas ex contributionibus antea laudatis prouenientes, apud priuatos existentes vindicare, vsi efficacissimo remedio, processum fisci ciuilis matura deliberatione intra se praehabita, de vnanimi et benevolo totius magistratus et ciuitatis consensu formarunt, concluserunt, nobisque supplicarunt, vt eundem authoritate nostra regia ratihaberemus. Proinde nos, qui nihil magis in votis nostris habemus, quam vt populus plus iusto et aequo non grauetur et aequalitas seu iustitia in contributionibus pendendis seruetur, memoratum processum fisci ciuilis die septima Iulij mensis, anno praesenti in praetorio ciuitatis conscriptum et ad acta officij consularis Cracouiensis sabbatho in vigilia festi Assumptionis beatissimae Mariae virginis, die decima quarta mensis Augusti anno eodem currenti 1666 per oblatam porrectum et omnia contenta illius approbandum et confirmandum esse duximus, prout praesentibus approbamus, confirmamus, ratificamus et ratihabemus, vtque vigore illius et praesentis rescripti nostri deputati iudices praeuio iuramento suo ibidem specificato procedant, causas iudicent, retentas contributiones sine respectu personarum, semotisque amore vel odio vindicent, summas ex retentis vindicatis collectas in aerarium ciuitatis publicum inferant, volumus et statuimus. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die XIII mensis Septembris, anno Domini M DC L XVI, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XVIII anno. — Ioannes Casimirus rex. — Franciscus Prazmowski praepositus Cracouiensis, regens cancellariae regni.

Acta Consul. Crac. 41, str. 194.

1256. 1666. die 13. m. Septembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae cives Cracovienses sub suam protectionem suscipit ipsisque literas, quae »salvi conductus« dicebantur, impertit.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Liuoniae, Podlachiae, Smolensciae, Czerniechouiae, Seueriaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod cum nobis expositum sit per certos consiliarios nostros nobilis et spectabilis magistratus totiusque communitatis et incolarum ciuitatis nostrae Cracouiensis nomine, multos ex nobilitate viciniori reperiri, qui tam per se, quam alias subordinatas personas apertas inimicitias et violentias tam ex occasione necis in persona generosi olim Stanislai Dembinski in ciuitate eadem commissae, quam et ex aliis respectibus priuatis, ciuibus et incolis Cracouiensibus denunciant, ita vt non sint satis de vita sua securi: Nos securitati eiusdem ciuitatis nostrae Cracouiensis seu potius nobilis et spectabilis magistratus et communitatis om-

niumque incolarum Cracouiensium, vti supremus subditorum nostrorum patronus, prospicere et consulere ex plenitudine potestatis nostrae regiae cupientes, eo vel maxime attento, quod id non modo tranquillitati communi, verum etiam legibus regni contrarietur nostrique muneris sit, eiusmodi violentias et oppressiones subditorum nostrorum prohibere, praedictum nobilem et spectabilem magistratum totamque communitatem et incolas Cracouienses in protectionem nostram regiam accipiendum esse duximus accipimusque hisce literis nostris ac saluum conductum nostrum regium a vi et potentia nobilium quorumuis (non tamen a iure et ordinario iuris processu in foro competenti, nempe vel in iudiciis nostris comitialibus vel postcurialibus instituendo) ijsdem damus et concedimus. Vigore cuius protectionis nostrae regiae praefatus nobilis et spectabilis magistratus totaque communitas et incolae Cracouienses tuto et libere in regno dominijsque nostris versari, in conuentu Prossouiensi palatinatus Cracouiensis et aliis publicis actibus comparere, negotia sua quaeuis licita et honesta peragere, actus iuridicos exercere et perficere, coram quibusuis iudiciorum ac officiorum subsellijs stare et respondere poterint, personis, rebus, bonis, mercibusque ipsis saluis sub hac nostra protectione: ita tamen, vt et ipsi modeste sese gerant et omnibus de se conquerentibus, in foro competenti iudicialiter respondere teneantur. Quod omnibus, quorum interest, praesertim vero capitaneis nostris locorum quorumuis vel eorum vicesgerentibus notum esse volentes, mandamus, vt praedictum nobilem ac spectabilem magistratum totamque communitatem et omnes incolas Cracouienses manuteneant et has protectionis et salui conductus nostri literas in acta sua castrensia inscribi, seruandis de iure seruatis, et per ministerialem regni generalem publicari faciant, easque et ipsi obseruent et ab aliis obseruari curent. Pro gratia nostra et sub paenis contra violatores salui conductus nostri sancitis. In cuius rei fidem praesentes sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die XIII mensis Septembris, anno Domini M DCL XVI, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XVIII anno. — Nicolaus Prazmowskj episcopus Luceoriensis, cancellarius regni supremus. — Relatio illustrissimi, excellentissimi et reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolai comitis in Prazmow, episcopi Luceoriensis et Brestensis, designati archiepiscopi Gnesnensis, supremi cancellarij regni, abbatiae Sieciechouiensis perpetui administratoris.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1257. 1666. die 3. m. Novembris, Varsoviae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae decretum, inter Ioannem Pernus scabinosque Cracovienses et Franciscum Cyrus advocatum Cracoviensem litem dirimens.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Volhyniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorum haereditarius

rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Intercessisse antea decretum nostrum inter nobilem et spectabilem Ioannem Pernus, antea seniorem scabinum, nunc consulem Cracouiensem, atque nobiles et honoratos scabinos Cracouienses, actores ab vna, et nobilem ac spectabilem Franciscum Cyrus, consulem et aduocatum Cracouiensem, citatum, parte ex altera, idque in causa et actione ratione binorum officiorum incompatibilium, nempe consularis et aduocatialis Cracouiensis, contra expressum officij consularis senatus consultum, sibi appropriationis loci prioris seniorem scabinum concernentis, indebitaeque per disiectionem scamni in rota iudiciaria priuationis, appellationibus praeterea ad iudicium scabinale admissis assessionis, ac denique tabulae notam iurium cancellariae continentis alienationis, coram officio consulari Cracouiensi instituta ibidemque agitata ex serijs partium controuersijs Varsauiae feria secunda post festum sancti Augustini confessoris proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo quarto latum et promulgatum. Quo quidem decreto nostro sententia officij consularis Cracouiensis incompetentiae actorum quoad primum, secundum et quartum propositionis actorum puncta adinuentae, retractata et annihilata, eosdem actores competenter agere posse decreueramus; quoad vero tertium propositionis punctum causam eandem ad decisionem aliorum punctorum suspenderamus, atque partes pro vlteriori causae processu ad officium idem consulare Cracouiense remiseramus. Cuius quidem decreti nostri dum actores executionem vrgerent citatumque ad satisfaciendum eidem ac in causa vlterius procedendi stringi affectarent, officium illud consulare Cracouiense citato primo in causa procedere, deinde post multas partium controuersias, processui causae insertas, respondere mandauit; ac tandem dum citatus respondendo incompetentiam actionis ex rationibus obijceret, nobilis quoque syndicus ciuitatis ratione iurium ciuilium ad causam interueniret, actores vero ante replicationes suas per nobilem seniorem scabinum appellationis a decreto respondendi connotationem fieri postularent, idem officium consulare Cracouiense ex legitimis iuridicisque rationibus connotandae appellationis locum non esse adinuenit; interuentionem vero nobilis syndici admisit, nec appellationi per actores ad nos et iudicium nostrum cum toto causae effectu interpositae, detulit. Quam nihilominus ijdem actores prosequi volentes, literas adcitationum nostrarum prosecutorialium ad videndum nimirum et audiendum appellationem eandem acsi admissibilem fuisse et prosequibilem esse adinueniri, decreta officij illius consularis Cracouiensis cassari, tam praefato officio quam parti opposuerunt, alias prout decretum nostrum anterius processusque causae tum et adcitationes nostrae prosecutoriales latius praemissa in se continent et complectuntur. In termino itaque hodierno ex ijsdem adcitationibus nostris prosecutorialibus legitime incidente et hucusque continuato, partibus praefatis, actorea quidem, vtpote nobili ac spectabili Ioanne Pernus secretario nostro et consule Cracouiense, atque scabinis ciuitatis Cracouiensis, per nobilem et honoratum Stanislaum Kraus scabinum Cracouiensem, citata vero per nobilem Laurentium Gaięcki, legitimum plenipotentem suum, coram nobis et iudicio nostro comparentibus eumque terminum attentantibus et in controuersias suas de admissibilitate ac prosequibilitate appellationis ad nos et iudicium nostrum per actores

cum toto causae effectu interpositae descendentibus: nos cum consiliarijs et iurisperitis nostris, exceptis partium ambarum controuersijs et allegationibus, ijsdemque accurate perpensis, inhaerendo iuribus ciuitatis per leges publicas, specialiter vero constitutione anni millesimi sexcentesimi decimi tertij approbatis, varijsque praeiudicatis nostris in similibus causis prolatis, appellationem praefatam cum toto causae effectu interpositam, protunc non fuisse admissibilem nec ad praesens coram nobis iudicioque nostro prosequibilem esse adinuenimus, partibusque de admissibilitate ac prosequibilitate appellationis a decreto respondendi interpositae, experiri mandauimus. Experientibus itaque partibus, varijsque inter se rationibus disceptantibus, nos cum ijsdem consiliarijs et iurisperitis nostris, auditis denuo partium controuersijs et defensis, appellatione praefata a decreto respondendi, ex quo citatus post interuallum temporis eandem actoribus connotare permiserat, ad nos iudiciumque nostrum interposita, protunc admissibili et ad praesens coram nobis et iudicio nostro prosequibili adinuenta, cassato toto subsequenti processu, sententiam officij consularis Cracouiensis approbandam et confirmandam esse duximus, prout quidem dempta salua iuramenti calumniae, per vtramque partem expediendi, reseruata, approbamus et confirmamus. Et quoniam partes vtraeque amputando vlteriores inter se litium anfractus et differentias, causam praesentem decisioni nostrae finali subijciunt, ac in negotio principali expediri coram iudicio nostro volunt, proinde de consensu vtriusque partis eisdem in negotio principali experiri mandauimus. Cum itaque partes iuridicum experimentum inter se facientes, varijs iuridicis inter se pro et contra disceptarent rationibus et defensis, et actorea quidem producto laudo seu senatus consulto anni millesimi quadringentesimi septuagesimi quinti, aduocatum Cracouiensem non ex consulibus sed ex communitate eligi debere, eandemque consuetudinem continuam nec interruptam post seriem annorum semper fuisse neminemque alium in aduocatum ad hoc vsque electionis citati tempus, nisi ex scabinis, notarijs et priuatis ciuibus sub censu annuo electum esse deducente, praerogatiuam vero et locum seniorem scabinum in omnibus actibus iudiciarijs publicis et priuatis ante aduocatum omnino habuisse, per citatum vero nulliter ademptum sellamque e stuba iudiciali eiectam esse inferente eiusmodique praecedentiam spectabilem Ioannem Pernus secretarium nostrum, modernum consulem Cracouiensem, per totum senioratus sui tempus habuisse, asserente, ac proinde seniorem scabinum vti loco et praecedentia spoliatum, in possessionem restitui petente, tabulam praeterea iurium cancellariae reddi et ne citatus appellationibus ad iudicium scabinale deuolutis, in futurum assideat, serio inhiberi postulante; in oppositum citato incompetentiam actionis ad omnia propositionis actorum puncta obijciente, et quidem quoad spectat electionem aduocati, eam non ad actores, nec quempiam alium, nisi ad solum magistratum vigore ordinationis serenissimi diuae memoriae Sigismundi regis pertinere ac competere, seque libere ac legitime seruatis solennitatibus in aduocatum electum, in possessione pacifica ad hoc vsque tempus sine quauis actorum contradictione extare inferente, laudum vero seu senatus consultum per actores allegatum, tanquam nullis solennitatibus seruatis contraque decreta regia ac in praeiudicium succedaneorum suorum factum, actoribus nullatenus suffragari posse, alle-

gante, quoad vero affectatam per seniorem scabinum praecedentiam, eam nulliter actores praetendere, siquidem aduocatus in loco Dei, scabini vero in loco discipulorum vigore dispositionis iuris Magdeburgensis resident, tum quod aduocatus vti iudex ordinarius iudicium exercet, sententiam pronuntiat, senior vero scabinus vna cum alijs scabinis eandem tantum adinuenire debent, ipsaque consuetudo ac mos ubiuis locorum obseruari solitus, aduocatum priorem locum prae seniore scabino habere doceat, probante; tabulam praeterea iurium cancellariae nec seruasse nec habuisse, multo minus quempiam ciuium aut incolarum laesisse vel grauasse inferente, appellationibus vero assidere quidem agnoscere, verum id ex praxi et consuetudine antiqua semper fuisse et ad praesens esse debere asserente, ac proinde incompetenti actione adinuenta, se ab vlteriori actorum impetitione liberum pronuntiari humiliter postulante; in oppositum actoribus ea omnia rationibus suis oretenus fuse allatis, diluentibus, competentique actione adinuenta, iuxta propositionem suam decerni petentibus: nos cum consiliarijs et iurisperitis nostris competenti actione adinuenta, citato in causa paesenti directe respondere mandauimus. Tandem partibus vtrisque ad antedictas rationes et defensas recurrentibus, nos cum ijsdem consiliarijs et iurisperitis nostris, auditis partium controuersijs, allegationibus et defensis, tum et instrumentis varijs, testimonijs ac documentis per vtramque partem reproductis, visis, lectis, diligenterque ponderatis, eoque considerato, quandoquidem spectabilis magistratus consularis Cracouiensis conclusionem seu potius senatus consultum in anno millesimo quingentesimo (s) septuagesimo quinto de non eligendis in posterum de medio sui in aduocatum Cracouiensem personis fecit, illudque senatus consultum per annos subsequentes centum septuaginta nouem ad electionem vsque citati moderni in anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto factam, in suo robore, neminem e medio sui eligendo corroborauit, senior quoque scabinus anteactis temporibus praecedentiam in omnibus actibus tam publicis, quam priuatis, vti tribunus plebis ante aduocatum habuit, proinde citato moderno vti de nobis et ciuitate nostra metropoli benemerito, ex clementia nostra regia circa vtraque officia tam consulare quam aduocatiale Cracouiensia, praerogatiuamque loci prioris prae seniore scabino, prout hactenus tenuit et possedit, ad extrema vitae ipsius tempora conseruato, in futurum decernendum esse duximus, decernimusque temporibus perpetuis, quatenus spectabilis magistratus Cracouiensis aduocatum non ex consulibus, verum ex scabinis, notarijs ciuitatis, syndico alijsque ciuibus, ad id munus obeundum idoneis, vigore liberae electionis sibi seruientis eligat. Quem quidem eligendum aduocatum praecedentiam loci prioris prae seniore scabino Cracouiensi non posse praetendere nec debere declaramus, quinimo seniori scabino Cracouiensi pro tempore existenti, praerogatiuam loci prioris prae aduocato in omnibus actibus publicis et priuatis iudicialibus et extra tribuimus et assignamus. Quantum vero spectat tabulam iurium cancellariae, quatenus eandem tabulam spectabilis magistratus Cracouiensis exponi procuret decernimus. Demum quod attinet assistentiam aduocati in causis per appellationem ad iudicium scabinale deuolutis, expediendo suspensam decreto nostro anteriori factam, eo in puncto citatum ad extrema tantum vitae tempora conseruamus, praesentis decreti nostri vigore.

Pro cuius publicatione partes ad officium consulare Cracouiense in termino, dum pars partem ad id legitime adcitauerit peremptorie, remittimus. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni est appressum. Actum Varsauiae feria quarta post festum Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae anno decimo octauo. — Nicolaus Praszmowski episcopus Luceoriensis, cancellarius regni supremus.

Kodeks Zaleskiego, karta 264. Zanotowano, że akt powyższy opatrzony był większą pieczęcią koronną.

1258. 1666. die 18. m. Decembris, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae domos scabinorum et notariorum civitatis Cracoviensis a hospitiis militaribus liberas facit.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod nos singularem rationem habentes assiduorum laborum nobilium et honoratorum scabinorum ac notariorum ciuitatis nostrae Cracouiensis, quos tam circa iudicia assiduo exercenda, quam etiam varia negotia ciuitatis obeunda alacriter perferunt, faciendum esse duximus, vt ipsos eorumque domos, quos inhabitant, ab excipiendis militibus praesidiarijs distributioneque hospitiorum liberos et immunes faceremus, prout quidem praesentibus perpetuo facimus et pronuntiamus, exceptis tamen officialibus et ministris curiae nostrae, idque sub tempus duntaxat ibidem residentiae nostrae. Quod ad notitiam omnium, quorum intererit, praesertim vero nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis hospitiorumque distributorum, pro tempore existentium, deducentes, mandamus, vt praefatos scabinos ac notarios Cracouienses distributione hospitiorum militarium grauare non permittant, quinimo ipsos circa praesentem gratiam nostram conseruent conseruarique ab alijs procurent, pro gratia nostra. In quorum fidem praesentes sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die XVIII mensis Decembris, anno Domini M DC L XVI, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XIX anno. — Ioannes Casimirus rex. — Stephanus Hankiewicz secretarius regiae maiestatis mpp.

Acta Consul. Crac. 42, str. 454.

1259. 1667. die 24. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de novo indice causarum instituendo.

Actum feria secunda pridie festi Conuersionis s. Pauli apostoli. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, volentes causas et

actiones in officio praesenti peragi solitas, ad bonum ordinem deducere, loco tabulae, ex qua antea actiones et partes acclamabantur, regestrum in cancellaria officij praesentis vnanimibus votis et sententijs suis esse debere concluserunt, in quod regestrum quaelibet pars actionem suam tempestiue ante iudicium inscribere debebit, demum ante officium praesens pro iudicandis causis conuenerit, actiones easdem iubente honorabili notario officij praesentis iuxta ordinem regestri ostiarius stubae saluo solito suo salario acclamare tenebitur. Illae vero causae, quae regestro constituto non fuerint inscriptae, ipso facto nullum terminum etiam in prothocollo vti subreptitiae connotatae habebunt et nullius momenti erunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 587.

1260. 1667. die 16. m. Februarii, Varsoviae.

Ioannis Casimiri regis Poloniae literae universales, quibus cives Casimirienses a stationibus militaribus liberantur.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie, a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszytkim wobecz y kazdemu z osobna, komu wiedziec nalezy, osobliwie vrodzonym pułkownikom, oberszterom, oberszterleytnantom, rotmistrzom, porucznikom, kapitanom, y wszytkim ich namiestnikom, officierom tak polskiego iako y cudzoziemskiego narodu, iezdney y pieszey woysk naszych y rzeczypospolitey miliciey, vprzeymie y wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Vprzeymie y wiernie nąm mili. Lubosmy z miasta naszego Kazimierza przy Krakowie iako y z dobr wielkorządowych, do stołu naszego nalezących, *proportionaliter* summę pułtrzecia tysięcy na gwardyą naszę nadworną pod regimentem vrodzonego Ernesta Donhoffa, obersztera naszego będącą, z consistentiey względem hyberny wydać *sub die decima quinta Ianuarij* roku ninieyszego naznaczyli y assignowali byli, ktorą assignatią listem naszym *sub die vigesima prima* tychze miesiąca y roku w Warszawie danym ztwierdzilismy, iednak maiąc nie tylko zaleconą sobie ale oczywiscie wyswiadczoną tegosz miasta na wszelkie roskazanie nasze przy iego przez nieprzyiaciela koronnego spustoszeniu y przez nienależyte summ znacznych trzydziestu kilku tysięcy złotych od pierwszego woysk koronnych związku wyciągnienie y w niwecz obroczeniu, w podeymowaniu nie małych pod ten czas kosztow, tak na fortyfikacyie iako y pręsidia y insze *obuenientes* około pokoiu pospolitego *necessitates* ochotną propensią, a nadewszytko vwazaiąc, iz iednymze prawem pospolitym z miastem naszym stołecznym Krakowem iako *suum antemurale* od wszytkich rzeczypospolitey stanow sub anno 1635-nto danym, *vsuque et possessione* dotąd ztwierdzonym, od wszelakich statyi, stanowisk, przechodow, pokarmow zołnierskich cale iest vwolnione, tedy y my z clementiey naszey do tegosz stosuiąc się prawa, pomienione miasto z przyległosciami iego przy tychze

od wszelakich statyi, stanowisk, przechodow, pokarmow zołnierskich, wolnosciach pomienioną y *de data* specificowaną assignatią y list nasz (co do tegosz miasta samego y przyległosci iego nalezy) cassuiąc y annihiluiąc, zostawuięmy y wolne czyniemy, teras y na potym. Po Vprzeymosciach y Wiernosciach Waszych tedy koniecznie mieć chcemy y surowo przykazuiemy, abyscie Vprzeymosci y Wiernosci Wasze za pokazaniem tego vniwerszału ninieyszego, miasta pomienionego Kazimierza przyległości y obywatelow iego zadnemi statiami, stanowiskami, przechodami, pokarmami nie tylko nie vciązali, ale ani się vciązac y niiakim sposobem vprzykrzac nie wazyli, pod łaską naszą y winami surowemi przeciwko sprzeciwiaiącym się listom y roskazaniu w prawie opisanemi, *sub solutione de propriis stipendiis.* Na co się dla lepszey wiary przy pieczęci naszey ręką własną podpisuiemy. Dan w Warszawie dnia XVI miesiąca *Februarii*, roku Panskiego M DCLXVII panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XIX roku. — Ian Kazimierz krol. — Krzystof Michał Rupniowski woyski w. krak. starosta lelowski.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1261. 1667. die 18. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae Asverum Lendorff praefectum cohortis praetoriae monet, ne cives Casimirienses iniustis premat exactionibus.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielgi xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, inflantski, smolenski, czerniechowski a szwecki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Vrodzonemu Assuerowi Lendorffowi, obeszterleitantowi gwardiy naszey, łaskę naszę krolewską. Vrodzony wiernie nam miły! Wziawszy ordynans pozwoloney ale nader dyszkretney w miescie naszym kazimierskim consistentiey, ktora iest dobrze obwarowana, aby zadną vbogim obywatelom nie była przykroscią, z wielkim niesmakiem dochodzi nas bezwstydna Wier. Twoi nad roskasz nasz resolutia, kiedy sobie trzydniowe iakies wymyslasz chleby, krzywdy wielkie czynisz, y tamecznym obywatelom (po wydanym chlebie) nowe vprzykrzenia. Declaruiemy tedy Wier. Twoi, zesmy do miasta naszego Kazimierza napisac roskazali, aby zbior uczyniwszy cięszkosci swoich, nam one iako naiprędzey przysłali, w ktorych iezeli naimnieyszą rzeczą vchybisz ordinansu sobie danego, nieomelną restitutią nagradzac onę bendziesz y według artykułow woiska cudzoziemskiego na przykład drugim sądzony. Dan w Warszawie dnia XVIII miesiąca kwietnia, roku Panskiego MDCLXVII⁰, panowania krolestw naszych polskiego y szweckiego XIX roku. — Ian Kazimierz krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1262. 1667. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratus civesque Cracovienses hortatur, ut ad compescendos tumultus curam adhibeant.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique spectabili magistratui et communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Quandoquidem iam tempus imminet, quo plerumque dissoluta iuuentus almae academiae Cracouiensis tumultus quotannis innouat, infideles Iudaeos et dissidentes, quos iura regni patiuntur, persequendo, visum est nobis tempestiue adhortari Fidelitates Vestras, quatenus consulendo publicae securitati et tumultibus obuiando, ineant rationem cum magnifico palatino et capitaneo generali Cracouiensi atque cum magnifico rectore academiae de medijs et modo coercendae iuuentutis, tumultusque arcendi: ipsis etenim Fidelitatibus Vestris euidens periculum ex his tumultibus imminet, quando quidem non soli tantummodo studiosi, sed etiam homines licentiosi et vagabundi eiusmodi tumultibus sese immiscent, quorum vnicum studium est, alienis fortunis potiri et rapina viuere. Quapropter facturos id Fidelitates Vestrae cum pro munere et officio, tum pro se ipsis et securitate publica. Datum Varsauiae die XXX mensis Aprilis, anno Domini M DC LXVII, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XIX anno. — Ioannes Casimirus rex. — Christoph Michael Rupniowski tribunus palatinatus Cracov. cap. Lelow.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1263. 1667. die 27. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de luto averrendo.

Actum feria secunda ante festum ss. Petri et Pauli apostolorum. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Sebastianus Białkowic, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se publicationem infrascriptam in quatuor partibus fori Cracouiensis, populo ad sonum tubae congregato, die hodierna alta et sonora voce haec formalia publicasse: Pp. raczcie WM. wiedziec, iz vrząd miasta Krakowa wszytkim przykazuie gospodarzom, aby zadęn podczas deszczu nawalnego błota y rynsztokow pociaszkami y łopatami gnac celadce swoiey niedopusczał, a to pod winą czternastu grzywien, gdysz przes zatkanie futryn mieysca psowac sie muszą; a iesliby się sługa albo parobek tego bes roskazania panskiego domyslił, czterdziestą plag ka-

rany będzie nieodpusczenie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 42, str. 442.

1264. 1667. die 10. m. Iulii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae explicit magistratui civibusque Cracoviensibus rationem solvendae contributionis, quae »donativum« dicebatur.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, magistratui totique communitati metropolitanae ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Slachetni y sławetni, wiernie nam mili! Niezyczemy nigdy na Wiernosci WW. przymnazac zadnych nad zamiar cięzarow, bendąc dobrze wiadomi, iakie *premunt* to stołeczne miasto trudnosci, ze po wycierpianych woiennych stoszach y kosztach, do tych czas słusznie *respirare* nie moze. I w teraznieyszey quocie donatiwy tak deklaruiemy, iż wielm. podskarbi wielki koronny niemoze nic więcey na Wier. WW. wkładac nad to, co rzeczpospolita w tariffie donatiwy w repartimencie miast na tym seymie postanowiła. W czym iezeli *excedit modum* tenze wielm. podskarbi, cale tego nie approbuiemy, i gdyby tu był *praesens*, *efficaciter* z nim w tey mierze conferowalibysmy, iako y o potrąceniu danych *anticipate* summ *ad rationem;* aleze na commissią lwowską przed dwiema niedzielami ztąd odiachał, ktorey commissyiey wszytkie *contributionum* disquizycye *ad excutiendum* rzeczpospolita poruczyła, tam mozecie liquidacyą wydatkow pomienionych y przyięcie *vrgere* Wiernosci WW. ktorym y my niechcąc *deesse* łaską naszą, dobrego na ten czas zyczemy od p. Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia X miesiąca lipca, roku Panskiego MDCLXVII, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XIX roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1265. 1667. die 19. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de patronis causarum ad iusiurandum praestandum adigendis.

Actum feria tertia ante festum s. Mariae Magdalenae proxima — Iidem qui supra inhaerendo ordinationi diui Stephani regis de anno 15 (s) eo in negotio unanimibus votis et sententiis suis concluserunt, quatenus nobiles ferendarij causarum iuramentum quotannis stato tempore coram iudicio aduocatiali praestent, non obstante conclusione anteriore, uti sine schaedulis emanatis facta, unanimibus votis et sententiis suis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 603.

1266. 1667. die 4. m. Augusti, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut in Vistula flumine pontem exstruat.

Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Sławetni, wiernie nąm mili! Nieposlednie na to vbolewac nąm przychodzi, gdy nas pewna wiadomosc dochodzi, że Wiern. Wasze maiąc prowent znaczny na wybudowanie mostow na Wisle, przy miescie naszym Kazimierzu bendączych, przez naiasnieyszych przodkow naszych nadany, mostu przez Szwedow zniesionego wybudowac niechcą, ale y owszem wzbraniaią się dla tego, aby tym snadniey od przeiezdzaiących mniey słuszne exactie wybierac mogli: przeto my zabiegaiąc takowym niesłusznym exactiom, ktoremi przeiezdzaiących zwykliscie *aggrauare*, roskazuiemy Wiern. Waszym, aby za oddaniem sobie ninieyszego listu naszego, most za Kazimierzem bendący, przez Szwedow zniesiony (nie referuiąc się na sprawę w sądach naszych assesorskich zostaiącą), przed przyiazdem naszym nalezycie wybudowali y koniecznie zbudowac starali się, dla łaski naszey y powinnosci vrzędu swego, tudziesz pod winami przeciwko zprzeciwiaiączym się woli naszey postanowionemi. Dan w Warszawie dnia IV miesiąca sierpnia, roku Panskiego MDCLXVII, panowania krolestw naszych polskiego y szwedzkiego XIX roku. — Ian Kazimierz krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1267. 1667. die 14. m. Augusti, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut plateas castrensem et sancti Floriani propter funus reginae reficiant.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Craconiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflątskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny krol. Szlachetni y sławetni wiernie nąm mili! Złozylismy dzien aktu pogrzebowego dziewietnasty blisko przyszłego miesiąca wrzesnia ciału naiasnieyszey krolowey Iey Mci, pani małzonki nąm załosnie zmarłey, na tumie zamku krakowskiego, do ktorego iz *feralis pompa* przez floryanską y grodzką vlice podług zwyczaiu *procedet*, *requirimus* y koniecznie miec chcemy po Wiernosciach Waszych, zebyscie trakt vlic pomienionych iako naywczesniey opatrzyli y brukj ponadpsowane ponaprawiali. A ze snadz zageszczaią się zarazliwę iakies choroby po przedmiesciach y miastach przyległych Wiernosciom Waszym, iako o tym twierdzące dochodzą nas wiadomosci, tedy iesli by tak było albo strzez Boze *quid peius* w tey mierze, macie Wier-

nosci Wasze z vrzedow y powinnosci swoiey nie tylko *omnem adhibere sollicitudinem* ale tez nas wczesnie vwiadomic. Czego *serio* po onych potrzebuiąc, natenczas im dobrego zyczemy od p. Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XIV miesiąca sierpnia, roku MDCLXVII, panowania krolestw naszych polskiego XIX a szwedzkiego XX roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, po stronie adresowej wyciśniętą.

1268. 1667. die 7. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de ratione portorii a mercatoribus peregrinis exigendi.

Actum feria quarta in vigilia festi Inmaculatae Conceptionis b. M. v. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio conuocati et legitime congregati existentes, vnanimibus votis et sententijs concluserunt, quatenus mercatores et extranei *allegeri* dicti, dum merces aduectas in theloneo ciuili ad monetam antiquam denunciant, theloneum etiam antiqua moneta, si uero ad monetam currentem denunciauerint, itidem currenti ad proportionem tamen antiquae persoluant, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 611.

1269. 1667. die 7. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de negligentibus conciones populi poena afficiendis.

Actum feria quarta in vigilia festi Inmaculatae Conceptionis b. M. v. — Iidem qui supra eo in negotio conuocati, unanimibus votis et sententijs concluserunt, quatenus hi ciues, qui se a communitate absentant, irremissibiliter per duas marcas toties, quoties se absentauerint, persoluant.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 612.

1270. 1667. die 13. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de provocationibus a decretis procuratorum hospitii ad s. Spiritum, ad magistratum consularem Cracoviensem interponendis.

Actum feria tertia ipso die s. Luciae v. et m. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio conuocati et legitime congregati existentes, unanimibus votis et sententiis suis concluserunt, quatenus domini prouisores hospitalis s. Spiritus nunc et pro

tempore existentes, appellationes in causis fundi Blonensis a decretis suis ad officium consulare admittant, praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 612.

1271. 1667. die 14. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de provocationibus a decretis advocati et scabinorum suburbii Cerdonici ad magistratum consularem Cracoviensem interponendis.

Actum feria quarta postridie festi s. Luciae v. et m. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium in negotio infrascripto conuocati et legitime in frequenti numero congregati existentes, considerato, quod aduocatus et scabini suburbii Cerdonici a spectabili magistratu eliguntur iurisdictionemque ibidem authoritate eiusdem spectabilis magistratus exercent, proinde quatenus appellationes in causis omnibus, in iudicio ipsorum agitandis, non alibi, nisi ad officium consulare Cracouiense directe idque sub paenis officij arbitrariis admittant, unanimibus votis et sententiis concluserunt praesentibusque concludunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 612.

1272. 1668. die 10. m. Martii, Varsoviae.

Ioannes Casimirus rex Poloniae praescribit normam plebis Cracoviensis ad concionem convocandae.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque necnon Suecorum, Gottorum, Vandallorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Expositum esse nobis per certos consiliarios nostros, quomodo in ciuitate Cracouiensi, regni nostri metropoli, nociuus abusus in consulendo bono ciuitatis publico introductus sit, cum honesta communitas ciuitatis nostrae, per pulsum campanae toties a nobili spectabilique magistratu eiusdem ciuitatis conuocata in praetorium, etiam in arduissimis ciuitatis negotiis conuenire negligat; et si aliquando conuenerit, tunc horis insolitis, etiam meridianis praeterlapsis, in taedium et aggrauationem eiusdem magistratus, tempestiue ac hora solita eo in negotio congregati et cum iactura temporis praenominatam communitatem expectantis: per quem abusum eiusdem ciuitatis negotia, dispositiones et consilia moram non patientia, retardantur, ciuitasque hanc ob causam inobedientiae ad inopiam seu potius ruinam in dies vergit. Proinde nos praemissis omnibus obuiare commodoque ciuitatis nostrae prospicere et ad debitum ordinem (qui anima rerum est) omnia deducere volentes, declaramus et in perpetuum, vt id obseruetur in ciuitate nostra

Cracouiensi mandamus, vt quandocunque honestam communitatem ciuitatis nostrae Cracouiensis per pulsum campanae in negotio quocumque ciuitatis conuocari per nobilem ac spectabilem magistratum contigerit, extunc nobiles tam senior scabinus pro tempore existens, quam alii scabini, mercatores, artifices seniores, ciuesque Cracouienses in personis suis quilibet, nemine excepto, iuxta praxim et consuetudinem antiquam, hora octaua in medio horologio antemeridiana ad locum praetorij Cracouiensis, illorum antiquae residentiae solitum (sub paena decem marcarum toties, quoties se absentauerit vel non constituto tempore aliquis illorum venerit, spectabili magistratui et aerario ciuitatis Cracouiensis per medium soluenda) conuenire tenebuntur: salua legalitate per se vel per conciuem suum nobili praeconsuli ciuitatis nostrae Cracouiensis protunc existenti, inferenda. Postquam vero conuenerint, ibidemque de negotijs ciuitatis ad maximum per tres horas consultare tenebuntur; post elapsum vero trium horarum tempus, in instanti consultationes suas per seniorem scabinum pro tempore existentem vel locum eius (obstante legalitate) tenentem, modeste et breuiter referant, relatas vero nobilis ac spectabilis magistratus in librum colloquiorum ingrossari curet. Si vero eadem honesta communitas in aliquo ciuitatis negotio per pulsum campanae ter conuocata fuerit et non conuenerit aut in ea materia nihil determinate declarauerit, extunc licebit spectabili magistratui hanc materiam ipsimet concludere eamque conclusionem non obstantibus vllis honestae communitatis contradictionibus, quas pro irritis esse debere praesentibus declaramus, exequi. Ne autem communitas crebrioribus minus opportune ad praetorium conuocationibus dispendium aliquod in victu querendo patiatur, pristinum in hac ciuitate nostra a multo tempore obseruari solitum reassumimus ordinem, vt honorati quadraginta viri, quoties ad praetorium a spectabili praeconsule ciuitatis nostrae Cracouiensis conuocati fuerint, semper sub paena quatuordecim marcarum irremissibiliter spectabili magistratui et aerario ciuitatis per medium soluenda (salua similiter legalitate spectabili praeconsuli protunc existenti, per conciuem suum denuncianda), adesse et eo in negotio, quod illis per spectabilem praeconsulem nomine totius spectabilis magistratus proponetur, vna cum eodem spectabili magistratu, non obstante absentia aliorum, quotquot illi fuerint, consultare et plenarie concludere tenebuntur, conclusionemque hanc spectabilis magistratus exequetur. Quod ad notitiam omnium, quorum interest, deducere volentes, spectabili magistratui serio mandamus, vt conuocata eo nomine honesta communitate Cracouiensi hasce literas in praesentia illius per notarium suum iuratum legi et publicari faciant et inscribant, inobedientesque omnes toties, quoties sese sine legitima legalitatis denuntiatione tam a consessu honestae communitatis quam et quadraginta virorum absentauerit vel praefixo tempore non venerit, paenis introcontentis irremissibiliter et sine mora puniant. Secus pro gratia nostra et officiorum suorum debito Fidelitates Vestrae non facturae. Varsauiae die decima mensis Martij, anno Domini M DCL XVIII, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XX anno. — Ioannes Casimirus rex. — Christoph Michael Rupniowski trib. palat. Cracov. cap. Lelov.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1273. 1668. die 10. m. Maii, in Nowodwór.

Ioannes Casimirus rex Poloniae civibus Cracoviensibus decretum conventus Prosoviensis de aestimatione rerum suscipienda, exponit.

Slachetnym, sławetnym burmistrzowi, raycąm y wszystkim obywatelom miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nam miłem. — Ian Kazimierz z Bozey łaski krol polski, wielkie xiąze lithewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, inflantskie, smolenskie, czerniechowskie a szwedski, gotthski, wandalski dziedziczny krol. Slachetni, slawetni, wiernie nąm mili! Słusznie w tym Wiernosci Wasze się poczuwacie, ze z okazyey proszowskiego laudum o taxie *pretiorum* rzeczy uchwaląnego, zdania o tym y declaracyey naszey prosicie, a zwłascza kiedy ani nasza ta była w instructiach na seymiki wyraząna intencya y rzeczpospolita iescze o tym wyraznego prawa y zadney nieuczyniła decizyey, same tylko *in ordine pretiorum reductionis* commissyą naznaczywszy. Iest tedy takie zdanie nasze, abyscie Wier. Wasze w taxę niewdawali sie pomięniąną, y do seymu tę materyą odlozyli. Zyczym zatym WW. WW. dobrego od p. Boga zdrowia. Dan w Nowodworze dnia X miesiąca Maia, roku Panskiego MDCLXVIII, panowania zas oboyga krolestwa naszego polskiego XX, a szwedzkiego XXI roku. — Ian Kazimierz krol.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1274. 1668. die 2. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum, quo incolae Nigrae Villae ad contributiones solvendas astringuntur.

Actum feria quinta postridie festi s. Petri in vinculis. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium legitime conuocati et congregati existentes, habita relatione dominorum deputatorum, quod nonnulli incolarum Villae Nigrae, licet habeant fundos ibidem fructiferos, onera tamen militaria et contributiones ex iisdem fundis perferre renuunt, proinde inhaerendo aequitati bonoque regimini consulendo, vnanimibus votis et sententijs concluserunt, quatenus incolae Villae Nigrae, qui tantummodo fundos absque extructis aedificijs habent, aequaliter cum his incolis, qui aedificia in suis fundis habent, ad contributiones omnes soluendas proportionaliter teneantur et sint adstricti atque ad rationes reddendas omnes tam perceptorum, quam expensarum exactorem earundem contributionum teneri debere declarauerunt. Et quoniam iidem incolae Villae Nigrae se a certis personis diuersimodo prosequi verbisque probrosis affici conquaerentur, proinde obuiando similibus, super quolibet, qui praemissa attentare praesumpserit, paenam decem marcarum officio praesenti luendam vallarunt et interposuerunt, praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 636.

1275. 1668. die 14. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de privilegio regio sodalitati coniuratorum civium Cracoviensium concesso, actis consularibus inserendo.

Actum feria tertia in vigilia festi Assumptionis beatissimae virginis Mariae. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, priuilegium sacrae regiae Maiestatis coniuratoribus seu ciuibus sub tempus hostilitatis Sueticae coniuratis, per sacram r. Maiestatem benigne concessum, ad instantiam eorundem ciuium ad acta praesentia suscipiendum esse, nihil tamen derogando iuribus et consuetudinibus ciuitatis, in quantum idem priuilegium aliquid contrarij in se iuribus ciuitatis continet, vnanimibus votis et sententijs concluserunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 638.

1276. 1669. die 12. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum, quo contributio quaedam propter munitionem urbis Cracoviae constituitur.

Actum feria quarta post festa solennia s. Pentecostes. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, eo considerato, quod propter obstructionem portarum et reparationem minorem munitionis murorum ciuitatis, quam generosus d. commendans ciuitatis ex mandato illustrissimi d. palatini Cracouiensis instanter urget, sumptus desideratur, qui ex aerario haberi non potest et res moram non patitur, ideo in tam praegnanti necessitate contributionem per taxam seruitiorum constituendam esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt et constituerunt, quam contributionem sex seruitiorum vt singuli pro suprascripta necessitate extradant, statuerunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 665.

1277. 1669. die 4. m. Septembris, Varsoviae.

Michael rex Poloniae magistratum civitatis Cracoviae hortatur, ut ipsi granarium quoddam ad deponendam avenam regiam suppeditent.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui ciuitatis Cracouiensis, fideliter nobis dilectis! — Michał z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki,

zmudzki, inflantski, smolenski y czerniechowski. Spectabiles, fideliter nobis dilecti! Vyrozumielismy z rellacij osob pewnych *de solicitudine* WW. na przyszły da Bog act coronacy. Ta WW. *solicitudo* niemoze tilko nam bydz wdzięczna; w podziwieniu naszym to iednak bydz nam musi, ze gdy vrodzony podstoli czerniechowski owiesny nasz, przez pisanie swoię y czeladz swoię upominał się mieysca tego na owsy nasze, zdawna pod bytnosc naszę krolewską służące w Krakowie, ktorego mieysca WW. denegowaliscie, z znaczną niewygodą staynie naszey y dworu naszego, czego nigdy antecessorom naszym pod bytnosc ich niedenegowaliscie, iako mamy z rellacij vrodzonego podstolego czerniechowskiego, że od lat dwudziestu dziewięciu, iako iest na vrzędzie swoim, pod rozne acty antecessorow naszych był *in possessione* mieysca tego. Ządamy WW. y to miec chcemy, zeby mieysce zwyczayne niemieszkanie czeladzi podstolego czerniechowskiego wydane było, gdysz my iako zadne *nouitates* nieżyczemy wyciągac po WW. tak tego nie myslemy opuscic, co dla wygody naszey *debetur.* Zyczemy zatem WW. dobrego od pana Boga zdrowia. W Warszawie IV^0 miesiąca Septembra roku Pańskiego M DCLXIX. — Michał krol.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1278. 1670. die 7. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de munitionibus urbis Cracoviae.

Actum feria tertia postridie festi ss. Trium Regum. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto conuocati ac legitime vna cum honoratis quadraginta viris congregati existentes, supplicandum esse illustrissimis et reuerendissimis dominis commissariis s. r. Maiestatis, ad negotium fortificationis assignatis, ut ciuitas a punctis ratione dictae fortificationis porrectis, possit esse libera, impossibilitatemque ciuium per summam inopiam exhaustorum, exponendam, ad haec iura et priuilegia ciuitatis, uigore quorum ciuitas ad nullas alias contributiones, nisi quae per totam rempublicam uel palatinatum laudatae fuerint, alleganda, vnanimibus votis ac sententiis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 687.

1279. 1670. die 15. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de salario proconsulum augendo.

Actum sabbatho postridie festi s. Valentini praesbiteri. — Spectabiles domini Franciscus Cyrus proconsul et aduocatus, Gabriel Ochocki m. d. Franciscus Rolinski m. d. Paulus Fryznekier, Hiacinthus Łopacki m. d. Martinus Lochman, Ioannes Rozyc, Franciscus Lupi, Valentinus Smit, Petrus Antonius

Pestaloci, Stanislaus Kłosouic, Nicolaus Krolik, Iacobus Reinekier m. d. Ventura Bryganty, Ioannes Romanowic, Nicolaus Fabrys, Ioannes Zaleski consules Cracouienses, per schaedulas trinas in praetorium in negotio infrascripto conuocati ac legitime pleno in numero congregati existentes, considerato, quod retroactis annis spectabiles proconsules praesidentes ratione sumptuum et expensarum, tempore gesti officii proconsulatus errogatarum, per centum marcas antiquae monetae ex aerario ciuitatis publico percipere soliti erant, nunc vero ob certos respectus nonnisi per florenos sexaginta monetae currentis, quae summa ad bonam monetam reducta, nonnisi florenos triginta efficit, percipiunt, unde praeter labores ipsis assiduos, familiam proconsularem per sex septimanas quotidie alere sumptusque alios perferre (cum precia rerum in immensum creuerint) est impossibile: proinde eiusmodi expensis dictorum spectabilium praeconsulum praesidentum consulendo, quatenus ab hinc in futurum dicti spectabiles proconsules praesidentes, nunc et pro tempore existentes, iuxta antiquam consuetudinem per centum marcas pecuniae Polonicalis sub tempus proconsulatus sui ex aerario ciuitatis publico percipiant ac in vsum suum conuertant, summas nihilominus restantes ex aerario ciuitatis feliciori tempore uindicandi facultatem sibi reseruando, vnanimibus votis ac sententiis suis concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 690.

1280. 1670. die 28. m. Februarii, in Częstochowa.

Michael rex Poloniae cives Casimirienses a contributione militari liberos esse declarat.

Michał z Bozey łaski krol polski, wielkie xiązę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, kijowskie, wołynskie, podolskie, podlaskie, siewierskie, smolenskie, czernichowskie. Wszem w obec y kazdęmu z osobna, komu wiedzieć nalezy, á osobliwié wielmoznęmu Stanisławowi na Rzeczniowie Skarszewskięmu, kasztellanowi woynickięmu, staroscie drohobyckięmu, wielkięmu rządcy naszęmu krakowskięmu, á w niebytnosci iego namięstnikowi, vprzeymié wiernie nąm miłęmu, łaskę naszę krolewską. Vprzeymié wiernie nąm miły! Lubo na gwardią naszę pod directią y commęndą vrodzonego Hieronima Augustina Lubomirskiego, kawalera maltanskiego, pułkownika naszego zostaiącą, względęm zimowego chleba pęwną summę na dobra wielkorządowe do stołu naszego nalezące á *proportionaliter* y na miasto Kazimierz przy Krakowie złotych pułtora tysiąca złozyc y wydac roskazalismy byli, przecię iednak, gdy nąm to pewni consiliarze nasi na wyiezdzie z Krakowa naszym y sami z magistratu tegosz miasta w drodze opowiedzieli y skuteczniey nas w tym informowali, isz to miasto według swych praw y wolnosci do zadnych zołnierskich stanowisk y chlebow, procz samych tylko prouęntow do stołu naszego nalezących, w lustraciach naszych opisanych, nięnalezało y nięnalezy, tedy aczkolwiek od takowego chleba

y summy wydawania wolneby bydz *de plano* miało, *pro hac vice* iednak tylko, bez naruszęnia napotym praw tegosz miasta, tylko złotych tysiąc polskich wydac listęm naszym tęmusz regimęntowi a nie więcey pozwolilismy, y tym samym vniuersał nasz na summę pułtora tysiąca wydany moderuiąc, limitowalismy y limituiemy. Isz iednak miasto tysiąca złotych dwanascie seth z tegosz miasta nad listowną declaratią naszę wyciągniono y wydac ie przy płacęniu przytym lęnungow y seruisow od tegosz pułku deputatowi musieli, a ieszcze złotych trzechseth do vniuersału naszego iusz limitowanego koniecznie y contentaciy nięnalezytych z tegosz miasta vpominaią się, tedy iusz cale miasto przerzeczone nasze Kazimierz, Stradom z przyległosciami tak od wydawania tych złotych trzechseth iako y praetendowanych contentaciy powagą naszą krolewską y na potym od takowych y tym podobnych tak naszey iako y rzeczypospolitey militiey polskiey y cudzozięmskiey staciy, stanowisk, przechodow, hibern y wszelakich contributiy zołnierskich, stosuiąc się do praw, przywileiow miastu tęmu od antecessorow naszych nadanych y *constitutione anni* 1635 stwierdzonych, onych vwalniąmy y uwolnionych chociaszby y iakie nasze vniuersały napotym z cancellariey naszey w taki sposob wyszły, onesz za niewazne maiąc declaruięmy y teraznieyszym vniuersałęm także cassuięmy. Do wiadomosci tak przerzeczonęmu wielmoznęmu wielkięmu rządczy naszęmu krakowskięmu y namięstnikowi iego iako y vrodzonęmu pomienioney gwardiey commendantowi y officierom iego teraz y napotym donosząc y koniecznie po nich to surowo przykazuiąc, miec chcąc, aby za pokazanięm sobie vniuersału ninieyszego, pomięnionych złotych trzechseth ani zadnych contentaciy iako y seruisow lubo trzechdniowey sustentaciey teraz y napotym od takowego lub z ordynanszu naszego lub moderatiey wielgorządowey chleba cale y zupełnie miasto Kazimierz przerzeczone vwolnione zostawało. Pod łaską naszą y paenami w prawie *contra conuulsores literarum regiarum* opisanęmi. Dąn w Częstochowey dnia XXVIII miesiąca lutego, roku Pańskiego M D C L XX, panowania naszego polskiego roku pierwszego. — Michał krol. — Ian Wołowski warminski i chełminski kanonik, sekretarz I. K. M.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1281. 1670. die 22. m. Martii, Varsoviae.

Michael rex Poloniae senatus consultum civitatis Cracoviae de salario proconsulum in pristinum statum restituendo, ratum facit.

Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podlachiae, Podoliae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Exhibitas et in suo originali authentico commonstratas fuisse coram nobis literas papyreas, manu nobilis Francisci Nicolai Zayglicz secretarij nostri et ciuitatis Cracouiae subscriptas, sigillo ciuitatis nostrae Cracouiae obsignatas, conclusionem no-

bilis ac spectabilis magistratus ciuitatis eiusdem infrasertam continentes, sanas, saluas, illaesas, omnique suspitione carentes, supplicatumque nobis humillime per certos consiliarios nostros eiusdem nobilis ac spectabilis magistratus Cracouiensis nomine, quatenus praefatam conclusionem authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor sequitur eiusmodi.

(Sequitur senatus consultum de anno 1670, N. 1279, praemissum).

Nos itaque Michael rex praedictae supplicationi benigne annuentes, easdem literas seu conclusionem superius insertam, per nobilem et spectabilem magistratum Cracouiensem laudatam, tanquam aequitati conformem nihilque noui in se continentem, approbandam et confirmandam esse duximus, prout per praesentes in toto ac per omnia approbamus et confirmamus, decernentes easdem literas vim et robur debitae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae sub tempus comitiorum nostrorum regni generalium, die vigesima secunda mensis Martij, anno Domini mlllesimo sexcentesimo septuagesimo, regni nostri primo anno. — Michael rex.

Kodeks Zaleskiego, karta 268.

1282. 1670. die 22. m. Aprilis, Varsoviae.

Michael rex Poloniae magistratui civitatis Casimiriensis mandat, ut urbem diligenter custodiant.

Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis, totique magistratui ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam, fideliter nobis dilectis. — Michał z Bozey łaski krol polski, wielki xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołhynski, inflantski, smolenski, siewierski y czernieiowski (s). *Spectabiles, fideliter nobis dilecti!* Za rozerwaniem (zal się Boze) blisko przeszłego seymu, z pewnych, od Rad naszych *in extraordinaria frequentia* na *consilium postcomitiale* przy boku naszym zgromadzonych, nąm do vwagi podanych consideratyi, a naybarziey gwoli pobliskim pogranicza tamecznego w Węgrzech rozruchom, a przytym zaymuiącym się chłopskim w Podgorzu buntom, zdało się nąm ostrzedz Wier. Wasze, zebyscie w miescie naszym Kazimierzu w nalezytey zostawali ostroznosci, brąmy mieyskie y forty osobliwą strazą opatrzone trzymali, na wiezdzaiących y wyiezdzaiących pilne oko y animaduersią mieli, y wszytkie pod niebespieczny czas y iakie (strzez Boze) w tey rzeczypospolitey zamieszanie, wiernym poddanym ku osobie naszey krolewskiey nalezyte powinnosci odprawowali. *Praesidium* iezeliby kto iakie do miasta Kazimierza chciał wprowadzac, onego bez wyraznego ordynansu y roskazania naszego abyscie przyimowac się nie wazyli, ninieyszym listem Wier. Wasze napominąmy y koniecznie to po Wier. Waszych miec chcęmy. Co vczynicie Wier. Wasze z powinney ku Maiestatowi naszęmu wiary y dla łaski naszey, ktorym zatym

dobrego zyczęmy od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie dnia XXII° mca kwietnia, roku Panskiego M DC L XX°, panowania naszego roku pierwszego. — Michał krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1283. 1670. die 13. m. Iunii, Varsoviae.

Michael rex Poloniae magistratui civibusque Cracoviensibus mandat, ne Zebrowski tribuno militum permittant, ut milites in urbe conducat.

Spectabilibus ac famatis viris, proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Michał z Bozey łaskiey krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołhynski, podolski, inflądzki, smolenski, siewierski, czerniehowski. *Spectabiles ac famati viri, fideliter nobis dilecti!* Gdy taką odbierąmy wiadomosc, ze vrodzony Zebrowski oberszter nasz w miescie naszym Krakowie potaiemnie werbuie, y co nas bardziey *permonet*, za wolą y ordynansem naszym udawa: a ze to iest nad wszystkę wiadomosc naszę, bo ani tego vrodzonemu Zebrowskiemu nigdy nie zlecalizmy, ani zadnego vniuersału y pisma naszego o tym nie pokaze, co kozdego officiera werbunek *solidare* y authentykowac powinno, *requirimus* tedy *praesentibus Fidelitates Vestras* y miec chcemy, abyscie pilną około tego uczynieli animaduersią. Bo iezeli o co wiency za panowania naszego starac sie chcęmy, iako zeby przes takowe werbunki nie dawadz okazyiey do nowego vciązenia dosyc y tak zruinowanych ubogich ludzi. Co *Fidelitates Vestrae* uczynicie dla łaskiey naszey, ktorym dobrego od pana Boga zyczemy zdrowia. Dan w Warszawie dnia XIII mca czerwca, roku Panskiego M DC L XX, panowania naszego pierwszego roku. — Michał krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1284. 1670. die 13. m. Augusti, Varsoviae.

Michael rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut privilegia civitati a regibus Poloniae concessa, populo semel singulis annis perlegenda curent.

Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Kiiouiae, Volhiniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Quod cum plurimum intersit, vt iura, priuilegia, decreta a serenissimis regibus Poloniae, antecessoribus nostris, ciuitati Cracouiensi metropolitanae

gratiose data, concessa et indulta, libertates ac praerogatiuas totius ciuitatis, magna conciuium Fidelitatum Vestrarum antecedaneorum cura, sedula opera et sumptibus partas, continentia originalia seu exemplaria, ordinate in praetorio Cracouiensi asseruentur et non in abdito lateant, vtque ad normam aliarum ciuitatum nostrarum maiorum honestae communitati tempore competenti semel duntaxat in anno praelegantur, cum turpe et inconueniens sit, aliquem ciuem iura patriae suae ignorare, ideo Fidelitatibus vestris serio mandamns, quatenus Fidelitates Vestrae constituto certo inter se et honestam communitatem die et tempore, sine tamen mora originalia ac exemplaria legum, iurium, priuilegiorum, libertatum, immunitatum et praerogatiuarum ciuitatis praefatae nostrae metropolitanae eiusque incolis et ciuibus seruientia, ad stubam praetorij iudicialem deferri et accersitis ad id negotii binis ex honoratis scabinis, ex honoratis notarijs, binis ex honoratis Quadraginta viris et binis ex honesta communitate reuideri curent, ibidemque facta diligenti praefatorum originalium et exemplarium conscriptione, repertorium seu exemplificationem accurate connotari, ad notitiam omnium ciuium per lectionem eiusmodi exemplificationis in loco publico, conuocata honesta communitate semel in anno deduci faciant, exemplar promptuarij memoratarum legum in loco aliquo conuenienti adaptari demandent, omnibusque ad legendum praebeant. Facturae id ipsum Fidelitates Vestrae pro gratia nostra et officiorum suorum debito. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die XIII mensis Augusti, anno Domini M DC L XX, regni nostri primo. — Michael rex. — Stanislaus Buzenski g. w. c. regens cancell. regni.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1285. 1670. die 16. m. Octobris, Varsoviae.

Michael rex Poloniae statuit, omnes incolas civitatis Cracoviae ad solutionem quarumvis contributionum civilium iure teneri.

Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kijouiae, Volhyniae, Podoliae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus, spectabilibus, honoratis, proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis, lonheris, taxatoribus, Quadraginta viris totique magistratui consulari atque omnibus ordinibus ciuitatis nostrae Cracouiae, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles, spectabiles, honorati, fideliter nobis dilecti! Quemadmodum obedientia magistratui et concordia ciuium florescentem saepenumero efficit ciuitatem, ita aequalitas contribuendi aerarium augere solet publicum; cum porro partim ab internuntijs Fidelitatum Vestrarum, ad proxime praeterita comitia regni ablegatis, percepimus, partim ex supplici priuatorum ciuium onera ex aequo ferentium, libello intelligimus, commorari in ciuitate nostra Cracouiensi non ciues priuatos et possessionem habentes seu mercimonia varia exercentes duntaxat, verum et incolas ac diuersi status, sexus et conditionis, ibidem victum et

rationes viuendi quaeritantes, qui contributiones tam publicas, authoritate reipublicae laudatas, quam et ciuitatis eiusdem priuatas, vtpote *pobor* siue *sosz* dictas, simplas, dationes, exactiones militares aliaque onera ciuilia, ex necessitate rei et temporis frequenter per ordines omnes ciuitatis laudata et laudanda, alij quidem de facto ferre recusant et refragantur, alij autem differunt, protelant et in tempore debito opportunoque non soluunt, quinimo existentes eo nomine per exactores siue instigatorem ciuitatis ad officium consulare adcitati, vel Iuri parere nolunt vel magistratui inobedientes sese praebent, aut denique a decreto in manifestis super se lato, in moram protelationemque temere prouocant denegatasque appellationes extraordinarie prosequuntur, postmodum ex appellatione extraordinaria, vtpote ex prosecutionibus nostris, contra iura in protelationem oppositis, vel se condemnari permittunt vel varijs diffugijs vtuntur, et sic debitam solutionem contributionum artibus suis eludunt, ciues alios et incolas onera omnia ex aequo et iusto sine vlla renitentia ferentes, aggrauant et scandalisant, ius denique publicum conuellunt et iuramentis suis super obedientiam contraeunt. Vnde ciuitas vel potius magistratus consularis in tempore contributionem ad thesaurum publicum non inferens, processu fisci castrensis, tribunalitij et alijs innodatur, paenis diuersis indebite grauatur atque in dies ciuitas haec maioribus sumptibus et impensis implicatur, depauperatur, murorum, vallorum et aliorum locorum publicorum reparatio negligitur. Quo nomine extraditum erat ex cancellaria regni in anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono, die quinta Iulij ad Fidelitates Vestras serenissimi antecessoris nostri rescriptum debiteque insinuatum. Verum quoniam haec eadem serenissimi antecessoris declaratio tractu temporis non in toto debitae exequutioni subest, interim autem rationes ciuitatis vim patiuntur, ciues obedientes iuri (ex quo multi effugiunt onera) in locum eorumdem refragantium plus iusto taxantur, ad solutionem supra substantias suas adacti opprimuntur: proinde nos iuri publico, statutis et consuetudinibus regni inhaerendo, maiorique damno et ruinae ciuitatis nostrae praedictae obuiando, volentes, vt quaelibet exactio ad meliorem redigatur ordinem, de suprema nostra potestate in ciuitates regni habita, ex senatus nostri consilio et assensu, in vim legis praesenti edicto nostro in perpetuum declarandum esse duximus declaramusque et simul serio mandamus, quatenus omnes siue possessionati siue iurati ciues et incolae, intra et extra ciuitatem nostram Cracouiam habitantes siue saltem temporanee commorantes, victum quaeritantes, mercimonia siue artificia quaeuis exercentes, iuribus, libertatibus et immunitatibus ciuitatis eiusdem gaudentes, cuiuscunque sint illi status, sexus et conditionis, ex possessionibus, mercantijs alijsque omnibus viuendi rationibus, contributiones in vniuersum omnes tam publicas regni quam ciuitatis onera, exceptis personis consularibus alijsque officialibus ciuitati inseruientibus et nullam mercaturam in ciuitate nostra Cracouiensi exercentibus, dationes, exactiones aliquando pro necessitatibus ordinarijs annualibus et vrgentibus extraordinarijs eiusdem ciuitatis, quibuscunque de repente exoriundis, siue militaribus siue ciuilibus pro exigentia rei et temporis vnanimi omnium ordinum ciuilium assensu laudatas et laudandas, iuxta taxationem per deputatos ad id designatos aut post vigore iurium et decretorum eo nomine seruientium designandos per-

actam, ex iusto et aequo semel eo nomine requisiti existentes, sine vlla procrastinatione aut tergiversatione exactoribus ad id constitutis soluant ac in communi ferant et omnino pendant; secus si quispiam ex ciuibus et incolis temerarie statutis, constitutionibus iuribusque ciuitatis nostrae Cracouiae et decretis eo nomine latis, contrauenerit vel quibusuis literis aut persecutionibus, contra iura regni impetratis vel impetrandis, sese opposuerit et tutauerit, solutionemque alicuius contributionis, dationis, exactionis seu onerum quorumuis ciuilium pro commodo et necessitatibus ciuitatis laudatorum, prout taxatus (salua nihilominus eiusdem taxae per deputatos expeditae, in quantum praegrauatus esse videbitur, moderatione per nobilem magistratum facienda, reseruata) recusauerit vel protelauerit, in eo casu authoritate nostra regia nobili magistratui consulari Cracouiensi committimus et serio mandamus, quatenus eiusmodi ciues siue incolas, iuri publico, decretis et praesenti edicto nostro refractarijs, vnica citatione eaque peremptoria legitime ad officium consulare adcitatos, praevio tamen vno duntaxat beneficio aresti, summario processu fisci, in vindicandis contributionibus de iure solito, absque quauis appellatione iudicent, decernant, retentamque contributionem siue exactionem qualemcunque vna cum paenis quatuordecem marcarum respectu inobedientiae et conuulsionis legis publicae literarumque nostrarum contrauentionis, vsibus ciuitatis applicandarum, non recedendo e praetorio solui iniungant, atque semotis quibusuis quaesitis dilationibus et diffugijs, nec obstantibus quibusuis rescriptis siue mandatis nostris, in contrarium praesentium ex cancellaria regni altervtra exportatis vel exportandis, nec non adcitationum nostrarum quarumuis etiam prosecutorialium literis (pro quorum contrauentione paenarumque succubitione haud subeunda Fidelitatibus Vestris cauemus), solitis de iure fisci remedijs etiam reali executione adhibita, omnino adigant. Facturae id ipsum Fidelitates Vestrae pro gratia nostra et officiorum debito atque sub solutione de suo. Vt autem praesentis declarationis literae in perpetuum valiturae populo innotescant, eas Fidelitates Vestrae congregatae in praetorium communitati publicari curent, praecipimus. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Dabantur Varsaviae decima sexta Octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo. — Michael rex.

Kodeks Zaleskiego, karta 268, stronica odwrotna.

1286. 1670. die 6. m. Novembris, Varsoviae.

Michaelis regis Poloniae statutum de electione consulum Casimiriensium.

Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czernichouiaeque. Ad perpetuam rei memoriam. Significamus literis nostris vniuersis et singulis, quorum interest, quod cum illud certum et non minus quam diuinum regibus et principibus inesse videamus, vt inter caeteras magnanimitatis suae virtutes, hoc praecipuum (nescitur quid diuini in se re-

tinens) habeant attributum, quod in omnes potestati suae subiectos, liberalitatis, clementiae et munificentiae ferri semper soleant affectu, proinde et nos diuorum antecessorum nostrorum gratam animi in ciuitates regni istius propendentes testificationem, absimiles esse eodem affectu nolentes, quin potius easdem, uti reipublicae neruos, suis honoribus et praerogatiuis quantomaius condecorare et adornare cupientes, ciuitatem etiam praecipue nostram Casimiriensem ad Cracouiam, eam uidelicet, quae a diuo olim fundatore suo, nostro uero praedecessore longe antiquissimo, nomen sacrum sortita est suum, et quae ciuitati metropoli Cracouiensi uicina, meritoque iuribus et praerogatiuis uti suum antemurale comparari debet, honoris nouam praerogatiuam in ascensu ad consularem magistratum cooptationeque subiectorum tanto munere pro publico ipsius decore et ornamento dignorum et idoneorum, ut uidelicet doctores cuiuscunque facultatis, notarij nec non syndici, de eadem ciuitate bene meriti, eruditionis eorum et in rebus gerendis peritiae ratione habita, de quibus et qualibus antiqua antecessorum nostrorum praefatae ciuitati concessa disponunt priuilegia et ordinationes, omissis et praetermissis duodecim viratus et scabinatus gradibus (sola nonnisi iuris ciuilis, in qua nobis fidelitas et magistratui nostro obedientia et obseruantia iureiurando approbata attenditur, salua per ipsos susceptione) in magistratum consularem ascendant et in consules perpetuos (obseruata tamen per commendationem et attestationem literalem per consules antiquos et residentes iuxta antiquorum eo in passu priuilegiorum dispositionem, ad eandem sedem consularem candidatorum, non aliter nec alias nobis vel in absentia nostri generoso magno procuratori nostro arcis Cracouiensis de idoneitate praestandorum solennitate) more ciuitatis nostrae metropolis Cracouiensis, saluis eidem magistratui a nouis nouiterque eligendis tam ex praemissis quam ciuibus consularibus honorarijs, ex antiquo vsitatis (saluisque tapetibus pro ornamento stubae nostrae praetorianae iudicialis spectantibus, ad aerarium publicum ciuitatis per ipsos ante inaugurationem in consularem dignitatem reponendis) ornandam, adornandam condecorandamque esse et debere censuimus, uti quidem ornamus, adornamus et condecoramus serie harum praesentium, id negotij in absentia nostri generoso magno procuratori nostro Cracouiensi, pro tempore existenti, committentes, liberamque authoritate nostra regia facultatem pro iure ipsius concedentes, dictos huiusmodi cuiuscunque facultatis doctores, notarios et syndicos, quotiescunque in ciuitate nostra Casimiriensi obtigerint ac pro magistratu in candidatos ad consularem dignitatem vocati, electi ipsique, ut praemissum est, praesentati et commendati fuerint in consules, omissis duodecimviratus et scabinatus gradibus, caeteros uero alterius conditionis et professionis ciues ad eundem magistratum consularem anhelantes, nonnisi obseruatis omnibus electionis ex antiquo gradibus, creandi, ordinandi et praeficiendi, creatosque, ordinatos et iam praefectos promulgandi et publicandi: inhibentes insuper et stricte praecipientes, imo abusum in electione nouorum consulum tam alias inualescere contra ciuitatis decorem et magistratus eiusdem dignitatem incipientes, tollentes, ne amplius et ab hinc iure communi id est specialibus priuilegijs uetantibus, homines omnino rudes, illiteratos, moribus ineptos et inhabiles, nec non patrem cum filio et fratrem cum fratre, obstante relatione reuerentialis paternitatis et

respectu fraternae consanguinitatis in eiusmodi consularem dignitatem sedemque scabinalem Casimiriensem, ad quos id de iure spectat, eligere et promouere, electosque et promotos nobis uel in absentia nostri generoso magno procuratori nostro, pro tempore existenti, praesentare sub paena centum aureorum Hungaricorum, fisco nostro applicandorum, audeant. Nec magnus procurator noster pro tempore existentes, aliter quam praesentibus praeceptum est, sibi praesentatum in consulem, consules uero in scabinum sub nullitate et amissione electionis electi, creare et ordinare audeant, modernis in officijs suis consulari et scabinali possessoribus ad vitae illorum tempora saluis. In quorum praemissorum fidem praesentes manu nostra subscripsimus et sigillo regni muniri iussimus. Datum Varsauiae sub tempus comitiorum generalium anni M. DC. LXX, die VI mense Nouembre, anno regni nostri secundo. — Michael rex. — Ioannes Wołowski Varmiensis et Culmensis canonicus, secret. regiae Mtis. — Priuilegium praerogatiuae super electione consulum Casimiriensium ad Cracouiam.

Oryginał pargaminowy, pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

1287. 1670. die 6. m. Novembris, Varsoviae.

Michael rex Poloniae intercessionem contributioni in cives et mercatores impositae, ab Andrea Trzebicki episcopo Cracoviensi factam, actis minoris cancellariae regni inseri, atque ex iisdem actis edi mandat.

Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Wołhyniae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod coram nobis et actis metrices regni cancellariae nostrae minoris personaliter comparens reuerendissimus in Christo pater, dominus Andreas Trzebicki episcopus Cracouiensis, dux Seueriae, solenniter manifestatus est, prout eandem manifestationem in scripto parato porrexit, cuius tenor sequitur eiusmodi: Quod sicut aliquoties publice in praeteritis nuper comitijs reclamaui et contradixi, cum summa pecuniae immodica et hoc calamitoso tempore ad soluendum vix possibilis, ciuitatibus et mercatoribus imponeretur, ita nunc coram actis publicis metrices cancellariae minoris regni insistendo contradictioni meae, viua voce in comitijs interpositae, protestor, me in tam enormem et exorbitantem pecuniae summam centum octuaginta millium florenorum ciuitatibus et mercatoribus interpositam, non consensisse nec consentire: hac manifestatione mediante, quam manu sua propria subscripsit. Andreas Trzebicki episcopus Cracouiensis. Quam suprascriptam manifestationem nos ratam et firmam habentes, haberique ab omnibus volentes, ad acta praesentia suscipi, ijsdem inscribi atque parti postulanti in forma authentica extradi mandauimus. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni est appressum. Actum Varsauiae feria quinta post festum Sanctorum Omnium proxima, die sexta mensis Nouembris, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo, regni nostri secundo anno. —

Andreas Olszowski episcopus Culmensis et Pomesaniae, vicecancellarius regni. — Relatio illustrissimi et reuerendissimi in Christo patris, domini Andreae Olszowski, episcopi Culmensis et Pomesaniae, decani Cracouiensis et vicecancellarij regni. — Laurentius Płoszkiewic secret. regiae Mttis mpp.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

Takiżsam drugi oryginalny protest, znajdujący się w aktach miejskich, jest Andrzeja Olszowskiego biskupa chełmińskiego.

1288. 1670. die 19. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de processu iuris in arctiorem formam redigendo.

Actum feria quarta ante festum Praesentationis beatae virginis Mariae. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, commoditati publicae prospicere volentes in abbreuiatione terminorum processus in causis ciuilibus obseruari solitorum, ne videlicet processus plurimis contumaciis iisque minus necessariis impleatur partesque sumptibus immodicis exhauriantur, iustitiamque quiuis breuiori cursu consequi ualeat, inhaerendo etiam decretis sacrae regiae Maiestatis, vni dd. Varsauiae feria tertia post dominicam Reminiscere Quadragesimalem proxima, anno Domini 1651, inter Simonem Pawecki et Ioannem Pszczołowic ciues Vielicienses, alteri dd. Varsauiae feria quarta post festum Purificationis beatae Mariae virginis anno Domini 1659, inter generosum Stanislaum Zurowski et Catharinam Milewska, quibus in causis iuris ciuilis ordinario processu agitandis, nonnisi unum arrestum a partibus super condemnatione imponendum, interuenire debere, post dilationes vero nullatenus arresta concedi nec suscipi posse, et quod causae omnes ex controuersiis ad instar curiae regni uti supremi ciuitatum subsellii cognosci et decidi debeant, declaratum est, prolatis, unanimibus votis et sententiis statuerunt in futurum, perpetuis temporibus obseruandum, ut post contumaciam ex citationibus arrestatam, iam amplius nullae contumaciae beneficio arresti gaudeant, sed ex arresto unico imposito quiuis summario processu accessoria, si uoluerit opponere exceptiones teneatur expedire et absoluere, in principali vero negotio post dilationem acceptam dilationi sine beneficio arresti satisfacere tenebitur, alias contumacia annotata in succubitione causae annotabitur et imputabitur. Quod ad omnium notitiam deducentes, praesentem ordinationem actis praesentibus inseri et locis publicis affigi mandauimus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 711.

1289. 1671. die 13. m. Martii, Cracoviae.

Michael rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut tumultibus obviare eosque comprimere studeant.

Michał z Bozey łaski krol polski, wielki xiążę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, inflantski, wołynski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Slachetnym, sławetnym burmistrzowi, raycom y wszystkiemu magistratowi miasta naszego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Slachetni, sławetni, wiernie nam mili! Isz nam wiele na tym y całey rzeczypospolitey należy, aby ta *metropolis* ze wszystkiemi okolicznosciami swemi nietylko osobliwym pokoiem y bespieczenstwem obwarowana była, ale tesz naymnieysza okazya do wzruszenia tegosz pokoiu y buntow, za ktorą by nastąpic inuazia strzez Boze iaka tey stolice mogła, niedana była, przeto daiemy ten ordynans nasz do Wiern. WW. aby *in casu* iakiego tumultu, gdzieby swawolne kupy y luzni ludzie, bawiący się przy miescie y *sub nomine* studentow na niewiernych zydow krakowskich albo na kogo inszego bunty wszczynać zamysliwali, wczesnie takowey sweywoli zabiegaiąc, ludowi pod comendą Wier. Waszych będącemu, stawać y takowych buntownikow rospędzac kazali y wszelkiego pokoiu przy początkach panowania naszego pilnie przestrzegali: znosząc się we wszystkim z vrodzonym generałem małopolskim y z kim będzie nalezało, y iego słuchaiąc ordynansow, tak iednak, iz iesliby kto w takowym tumulcie od ludzi Wier. Waszych z swawolnikow był imany, takiego, ieśli plebeiusz, do vrzędu mieyskiego, iesli szlachcic, do grodu oddadzą Wiern. W. gdzie do dalszey decyzyey naszey ma bydz trzymany, iako tesz gdyby ktokolwiek w takim tumultie z swawolnikow zginął, tedy o to zaden zadney zatargi y trudnosci mieć nie bedzie. W czym że się Wier. W. podług tego ordynansu naszego sprawicie dla łaski naszey y z powinnosci vrzędu swego, niewątpięmy. Dan w Krakowie dnia XIII mca Marca roku M DCLXXI, panowania naszego II°. — Michał krol.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1290. 1671. die 20. m. Iunii, Cracoviae.

Publicatio mandati de contributione, quae »*szynkowne*« dicebatur, solvenda.

Actum sabbatho post festum sanctorum Vitti et Modesti martyrum proximo. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Albertus Krupski, m. r. generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato generosi administratoris contributionis *szynkowne* dictae, infrascripta populo ad sonum tubae congregato, alta et sonorosa, intelligibilique voce die hodierna in quatuor partibus fori

Cracouiensis, tum Clepardiae, Casimiriae atque in ciuitate Iudaeorum de tenore sequenti publicasse. Wszytkim wobecz y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, z władze y powagi seymiku proszowskiego, woiewodztwa krakowskiego vchwały, a za vskarzaniem chwalebnego sądu skarbowego woiewodztwa tego opowiadąm, abyscie WMsc wszyscy szynkarze trunki wszelakie w miescie Krakowie y na przedmiesciach szynkuiący y przedawaiący, podatek nowy szynkownego, na szeymiku proszowskim vchwalony, od wszelakich trunkow, wina, petercymentu, miodu siedmiogrodzkiego y domowego, gorzałek prostych z mesu robionych y przepalanych wodek, piwa przewoznego, nieomieszkanie do Iego Mci pana administratora lubo iego succollectora przed niedzielą w ten tydzien odnosili y wypłacali; a ktoby niezapłacił, tedy execuya grodzka na confiscowanie, piwnic zapieczentowanie z vrzędu grodzkiego zesłana bedzie na retentorow bez wszelakiego pozywania. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 43, str. 111.

1291. 1671. die 20. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de aedificiis intra moenia urbis exstructis, demoliendis.

Actum sabbatho post festum ss. Vitti et Modesti mart. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium legitime conuocati et congregati existentes, considerato, quod mandatum et authoritas illustrissimi et reuerendissimi domini episcopi Cracouiensis, ducis Seueriae, tanquam primarii ad munitionem ciuitatis lege publica deputati commissarii intercedit, ut aedificia omnia, quae circumcirca prope maenia ciuitatis per varias personas partim aedificari caepta, partim iam aedificata sunt, forti manu demoliantur, proinde inhaerendo dicto mandato, eadem aedificia, vti in praeiudicium iurium ciuitatis et cum periculo munitionis ciuitatis extructa, forti manu demolienda esse, vnanimibus votis (et) sententijs suis concluserunt. Praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 1498, str. 733.

1292. 1671. die 1. m. Iulii, Varsoviae.

Ioannes Andreas Morsztyn vicethesaurarius regni Poloniae mercatoribus mercium pretiosarum mandat, ut contributionem mille florenorum in merces pretiosas impositam, exsolvant.

Ian Andrzey z Raciborska Morsztyn podskarbi wielki koronny, kowalski, tucholski, zawichoyski starosta. Wszem wobecz y każdemu z osobna,

komu o tym wiedziec nalezy, ale osobliwie stanu y kondiciey kupieckiey, bogate towary do Polski wprowadzaiącym ludziom, wiadomo czynię, iz iako rzeczpospolita constitucyą seymu blisko przeszłego na wszytkich kupcow, towary bogate, złociste y inne *ad luxum* do panstw rzeczypospolitey wprowadzaiących włozyła, aby do skarbu Ie. K. Msci prywatnego *sub confiscatione* towarow swoich summę sta tysięcy złotych *currenti moneta* wniesli, tak aby to iako nayprędzey do poządanego skutku przyść mogło, powagą vrzędu mego wszytkich wyzey pomienionych kupcow przestrzegąm y napominąm, aby sami między sobą po miastach znioszszy się y coaequowawszy się, summę pomienioną nieodwłocznie składali y onę iako nayprędzey do skarbu Ie. K. Msci odwozili, vchodząc surowości prawa constitutią seymu blisko-przeszłego opisaney. Na co się dla wiekszey wagi własną przy pieczęci moiey skarbowej podpisuie ręką. *Datum* w Warszawie *1 ma Iulij 1671 anno.* — Morsztyn podskarbi mppa.

Acta Consul. Crac. 43, str. 152.

1293. 1671. die 16. m. Octobris, Leopoli.

Michael rex Poloniae magistratui civibusque Cracoviensibus mandat, ut contributionem, quae »subsidium« dicebatur, prompte exsolvant.

Slachetnym burmistrzowi, raycom, woytowi, ławnikom y całęmu magistratowi miasta naszego Krakowa, wiernie nam miłym. — Michał z Bozey łaski krol polski, wielkie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, zmudzkie, inflantskie, wołynskie, kiiowskie, podolskie, podlaskie, siewierskie, smolenskie, czerniechowskie. Slachetni, wiernie nam mili! Pewnismy tego byli, zescie Wiern. Wasze y z powinnosci vrzędu swego y z osobliwey ku Maiestatowi naszemu zyczliwosci według ostatniey naszey declaratiey, *subsidium* nam od rzeczypospolitey pozwolone, z miasta Krakowa *pro tempore* wybrac y do skarbu naszego oddac mieli. Ale ze do tych czas nic nie słychac, y owszem zesłany po to od skarbu naszego slachetny Siedlecki daie znac, że ieszcze nic na tę summę nie odebrał, dla tego vmyslnie tęn nasz do Wier. Waszych list daięmy, napominaiąc, abyscie Wiern. Wasze ochotnieyszego y zyczliwszego, niz do tych czas było, przyłozyli starania, zeby te dwanascie tysięcy, *vltimarie* na Krakow włozone, nieodwłocznie wydane były: wiedząc o tym, isz my tego zadnym sposobęm, co nam rzeczpospolita ordynowała, nie odstąpiemy. Ze to tedy W. W. dalszych vchodząc trudnosci dla nas ochotnie vczynicie, nic nie wątpięmy. Ktorym na tęn czas dobrego od pana Boga zyczemy zdrowia. Dan we Lwowie dnia XVI miesiąca pazdziernika, roku Panskiego M DCL XXI, panowania naszego trzeciego roku. — Michał krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1294. 1671. die 23. m. Decembris, Varsoviae.

Michael rex Poloniae privilegium regis Ioannis Casimiri de anno 1666, ratum facit.

Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, exhibitas esse coram nobis literas papyreas, manu serenissimi Ioannis Casimiri antecessoris nostri subscriptas ac sigillo regni cancellariae maioris communitas, sanas, saluas et illaesas, omnique suspicionis nota carentes, continentes in se declarationem priuilegij ciuitatis Cracouiensis, ratione introcontentorum seruientis, supplicatumque est nobis humiliter, vt easdem literas nos quoque authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor est eiusmodi:

(Sequitur privilegium regis Ioannis Casimiri de anno 1666, Nr 1252 praemissum).

Cui quidem supplicationi nos benigne annuentes, prout omnia priuilegia ciuitatis Cracouiensis sarta tectaque esse volumus, ita praeinsertas literas in toto ac in quauis parte approbandas et confirmandas esse duximus et si hactenus eisdem literis declaratorijs quocunque modo derogatum est, id totum de plenitudine potestatis nostrae regiae supplemus easdemque vim legis perpetuae obtinere debere statuimus; rescripta vero quaevis in contrarium obtenta vel obtinenda, reuocamus et pro inualidis declaramus. Quod ad notitiam omnium, quorum interest, praesertim vero magnificorum palatinorum Cracouiensium pro tempore existentium deducentes mandamus, vt praesentes literas nostras totaliter obseruent, modumque in creandis consulibus Cracouiensibus retineant; magistratui vero Cracouiensi, ne quempiam ex scabinis Iuris supremi castrensibus (s) ambientem ad consessum suscipere iuramentumque ipsius auscultare audeant, serio mandamus ac praecipimus. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsaviae die vigesima tertia mensis Decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo primo, regni nostri tertio. — Michael rex. — Stanislaus Buzenski generalis regens cancellariae regni.

Kodeks Zaleskiego, karta 270.

1295. 1672. die 11. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de pretio ponderationis mercium statera civili augendo.

Actum feria secunda post dominicam Inuocauit proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio Cracouiensi in negotio infrascripto conuocati et legitime congre-

gati existentes, prouentum ciuitatis augere cupientes, unanimibus uotis et sententiis suis accedente etiam ad id unanimi honestae communitatis consensu, concluserunt, ut in futurum a mercibus et rebus omnibus, quae in pensa tam in maiori quam et minori ciuitatis ponderari solent et debent, quilibet in duplo a ponderatione soluat, id est, quod antea a ponderatione unus solidus uel unus grossus pendebatur, ad praesens per duos soluatur et sic consequenter, hac sua conclusione et prouentus auctione ad praemissa mediante.

Acta Cons. Crac. 10, str. 8. Wilkirz ten zatwierdził król Michał przywilejem z Warszawy d. 13 kwietnia 1672, którego oryginał spisany na papierze, przechowanym jest w archiwum miasta.

1296. 1672. die 2. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de poenis contumaciae proconsuli luendis.

Actum sabbatho pridie dominicae Iudica. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio Cracouiensi legitime congregati existentes, contumacias a partibus litigantibus de iure et praxi iudici prouenientes, quas per abusum partes soluere negligunt, nobili et spectabili domino proconsuli cedere debere, unanimibus uotis et sententiis suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 12.

1297. 1672. die 9. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de scabino Cracoviensi Stanislao Krauz in collegium consulum recipiendo.

Actum sabbatho pridie dominicae Ramispalmarum. — Excellentes, nobiles ac spectabiles domini Martinus Lochman proconsul, Gabriel Ochocki medicinae doctor, Christophorus Krauz, Hiacinthus Lopacki medicinae doctor, Albertus Slęszkowski medicinae doctor, Albertus Sztamet, Andreas Belli, Stanislaus Klosowic, Ioannes Romanowic, Nicolaus Fabrys, Ioannes Zaleski, Stanislaus Segnic, Casimirus Kantelli consules Cracouienses, per schaedulas in praetorium legitime conuocati et congregati existentes, nobilem et honoratum Stanislaum Krauz scabinum Cracouiensem, per illustrissimum dominum palatinum Cracouiensem in consulem Cracouiensem in locum defuncti olim nobilis et spectabilis Andreae Koslyn, consulis Cracouiensis electum, ad collegium suum consulare acceptandum esse, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 12.

1298. 1672. die 29. m. Aprilis, Varsoviae.

Michael rex Poloniae privilegia civibus Cracoviensibus ab antecessoribus suis de exigendis contributionibus impertita, refert.

Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus, spectabilibus et honoratis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique honestae communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles, spectabiles et honorati, fideliter nobis dilecti! Relatum est nobis per certos consiliarios nostros, quomodo multi ciuium incolarumque ciuitatis nostrae Cracouiensis, licet victum in eadem ciuitate nostra quaeritent, bonaque immobilia, vtpote lapideas, domos, hortos, fundos sub iurisdictione ciuili Cracouiensi habeant et possideant, ex ijsdem fructus percipiant nullique eadem ipsimet inhabitent, contributiones tamen comitijs regni generalibus et palatinatus Cracouiensis particularibus, quam et per Fidelitates Vestras in necessitate ciuitatis laudatas, soluere nolunt, imo temere recusant, alij autem earundem contributionum solutionem debitam, per mandata et rescripta nostra in contrarium legum publicarum ad malam vero cancellariae nostrae informationem per eos exportata, citationesque prosecutoriales contra rescripta nostra, specialiter ad Fidelitates Vestras eo nomine tam per serenissimum antecessorem nostrum Ioannem Casimirum, regem Poloniae, quam et nosmet ipsos data (quas a decretis respectu earundem contributionum solutionis prolatis, interponere consueuerunt), differunt et eludunt, per idque ciuitatem nostram Cracouiensem in summa damna et vix non in vltimam ruinam inducunt, aliosque ciues et incolas eiusdem ciuitatis nostrae Cracouiensis, qui semper contributiones eiusmodi omnes soluere sunt assueti, depauperant, ius denique publicum et mandata nostra eo nomine per serenissimum antecessorem nostrum et nosmet ipsos ad Fidelitates Vestras edita, conuellunt: supplicatumque nobis, vt eiusmodi contributionum, tam ante per conuentus regni generales palatinatusque Cracouiensis particulares, quam et per Fidelitates Vestras laudatarum ac in posterum laudandarum, modum quam efficacissimum a retentoribus prouenientium, exigendi, de potestate nostra suprema regia inuenire et dexteram nostram ad id applicare dignaremur. Quorum nos supplicationi vti iustae aequitatique consentaneae benigne annuere volentes fortunisque ciuium et incolarum eiusdem ciuitatis nostrae Cracouiensis, qui sine vlla renitentia eiusmodi contributiones soluere consueuerunt, subuenire ciuitatemque nostram Cracouiensem ad pristinum statum ac per consequens exactiones eiusmodi contributionum ad debitum ordinem reducere cupientes, rescripta nostra anteriora: primum quidem serenissimi antecessoris nostri Ioannis Casimiri de actu et data anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi noni, d. 5 mensis Iulij, aliud vero nostrum anni millesimi sexcentesimi septuagesimi, mensis Octobris die (s) eo nomine ad Fidelitates VV. e cancellaria regni emanata, nec non processum contra retentores eiusmodi contributionum per Fidelitates VV. anno

millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto, d. 14 mensis Augusti conscriptum, per serenissimum antecessorem nostrum d. 13 mensis Septembris anno eodem approbatum, per praesentes approbamus et vigore eorundem in toto contra eiusmodi retentores reassumimus, paenamque triplicis pensionis, refusionis damnorum litisque expensarum vna cum paena peculatus contra eos, qui rescripta, mandataque nostra, solutionem eiusmodi contributionum eludentia vel differentia, seu citationes prosecutoriales ex eiusmodi causis contributionum e cancellaria nostra exportauerit easque in retardationem vel elusionem solutionis earundem contributionum, quouis nomine vocatarum, ad exactionem ciuitatis nostrae Cracouiensis exactorum pertinentium, tum modo suprascripto laudatarum quam in posterum laudandarum, opposuerit, interponimus, ad solutionemque tam summae principalis in contributiones ab opponente debitae, quam et triplicis pensionis vna cum refusione damnorum, litisque expensarum repositionem adstrictum et adstrictos esse, sub paena peculatus debere declaramus: mandantes tam nobili et spectabili officio consulari, quam et praefato iudicio fisci ciuitatis nostrae Cracouiensis, per Fidelitates Vestras (prout supradictum est) constituto, et per serenissimum antecessorem nostrum approbato, ut causas eiusmodi retentoribus memoratarum contributionum quibusuis per instigatorem tam praefati nobilis et spectabilis officij consularis Cracouiensis, quam et eiusdem iudicij fisci instituendas, eodem processu fisci iuxta ordinationes serenissimi antecessoris nostri et nostram, anterius prout supradictum est, factum iudicent, ad solutionemque earundem contributionum, non obstantibus quibusuis rescriptis nostris in contrarium obtentis vel obtinendis, citationibusque prosecutorialibus, per quempiam ex retentoribus interpositis vel in posterum interponendis, remissaque pro informatione per quempiam partium ad nos facienda, affectata, quosuis retentores adigant. Secus Fidelitates Vestrae pro gratia nostra officiorumque suorum debitis non facturae. Datum Varsauiae die XXIX mensis Aprilis, anno Domini M DC L XXII, regni nostri anno tertio. — Michael rex. — Hieronymus Pinoci reg. Mtis secretarius mppa.

Acta Consul. Crac. 43, str. 301.

1299. 1672. die 16. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de iudicibus fisci.

Actum feria secunda postridie dominicae Cantate. — Spectabiles domini proconsul et consules Cracouienses, per schaedulas eo in negotio conuocati ac legitime congregati existentes, approbando conclusionem honoratae communitatis ratione infrascriptorum factam, in quantum aliqua difficultas aut impetitio per quempiam contra dominos iudices fisci respectu iudicii cum retentoribus contributionum exercendi exorta fuerit, ipsos vnanimiter cum honorata communitate euincendos esse, vnanimibus votis et sententiis concluserunt, praesentibus mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 16.

1300. 1672. die 1. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de honorario ab ineuntibus sodalicium cum tabernatoribus solvendo.

Actum feria sexta in vigilia festi Visitationis BMV. — Spectabiles dd. proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, eo propenso, quod multi homines et artifices ius ciuitatis suscipientes, pro tenuitate fortunae suae et artificii exiguitate honorarium pro iure ciuitatis spectabili magistratui offerunt, post hoc vero ad pinguiorem deuenientes fortunam, contubernium cum tabernatoribus (qui soliti honorarij 50 marcas pro iure ciuitatis dare consueuerunt) suscipiunt; ideo vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt et in futurum obseruandum statuerunt, vt quicumque ex ciuibus ulterius artificij contubernium cum tabernatoribus susceperit propter braxandum ceruisiam, honorarium per tabernatores solui solitum, videlicet quinquaginta marcarum Polonicalium spectabili magistratui dare sit adstrictus. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 21.

1301. 1672. die 7. m. Iulii, Varsoviae.

Michael rex Poloniae magistratui civibusque Casimiriensibus mandat, ne violentos ingressus in urbem suam, nec stationes nec conquisitiones militum fieri patiantur.

Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kijouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis totique communitati ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Doszło do wiadomosci naszey przez pewnych consiliarzow naszych, iako Wiern. Wasze od roznych ludzi rycerskich, do miasta naszego przerzeczonego Kazimierza nad prawa y zwyczaie o wolnosciach iego, na stanowisku przechody, pokarmy, verbunki y consistentie ich, prawo sobie w tym wolnosci vsurpuiących, przenagabania, insulty, molestie a pod czas y bram y pospolitego pokoiu violentie ponosic y częstokroc w takich razach iakoby w oblezeniach przez pewne czasy zostawać muszą. Co iz nietylko z ublizeniem prawa pospolitego y przywileiow przerzeczonego miasta, ale tez powag naszey y stołecznego miasta naszego Krakowa niebespieczenstwem bydz musi, przetoz po Wier. WW, to miec chcemy y surowo przykazuiemy, abyscie Wier. WW. praw o wolnosci miasta przerzeczonego naszego, iako Korony naszey *antemuralis* stanowionych, pilno przestrzegaiąc, takowych verbunkow y consistentij procz

wyrazney woli naszey y słusznej w tym informatiey niepozwalali, nascia zas, naiazdy bram y pokoiu pospolitego violentie, na zadne niedbaiąc praetexty, prawem gdzie nalezy (chyba zeby *vim vi* przyszło *repellere, sine tamen transgressione moderaminis inculpatae tutelae)* vindicowali et *cum iniuriantibus* czynili. A iz porty w murach publicznych z klasztorow poczynione, nietylko iako do zatrzymania y pokoiu pospolitego y bespieczenstwa, ale tez y dla przestrzegenia rzeczypospolitey pozytkow prawem są abrogowane, tedy y my pomienione takowe porty aby zamurowane y zagubione na roskazanie nasze a requisitią magistratu kazimierskiego były, ządamy. Inaczey Wier. WW. nieuczynicie dla łaski naszey y powinnosci vrzędu swego. Datum Varsauiae die VII⁰ mensis Iulii, anno Domini M DC L XXII, regni nostri IV⁰ anno. — Michał krol. — X. Stan. Buzenski gnl. regent cancell. koron.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1302. 1672. die 11. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de turribus moeniorum tormentisque restaurandis.

Actum feria quinta postridie festi s. Laurentij. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium eo in negotio conuocati ac legitime congregati existentes, sumptum pro reparatione turrium ciuitatis, tormentorum aliorumque ad securitatem ciuitatis pertinencium ex contribucionibus modernis quibuscumque prouidendum esse, vnanimibus votis et sententijs concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10. str. 21.

1303. 1672. die 22. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de munere militiae consulum pecunia redimendo.

Actum feria secunda ante festum s. Bartholomaei apostoli. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et legitime congregati existentes, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, vt ij omnes, qui tenentur ad solutionem seruitij militaris ex medio spectabilis magistratus, idem servitium persoluant iuxta taxam. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 25.

1304. 1672. die 24. m. Augusti, in Ianowiec.

Michael rex Poloniae magistratum civesque Cracovienses hortatur, ut ad urbem muniendam operam adhibeant.

Michał z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołhynski, podolski, podlaski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Slachetnym burmistrzowi, raycom, woytowi, przysięznikom y całemu pospolstwu miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Slachetni, wiernie nam mili! Mamy te wiadomosc, iz Wiern. Wasze dosyc czyniąc prawu pospolitemu, pod czas niebespieczny y pospolitego ruszenia sto piechoty sumptem swym zaciągneliscie: co iako Wiern. Wasz. *approbamus*, tak pilno *ex praesenti status necessitate* miec chcemy, aby Wiern. Wasze pod te niebespieczenstwa wszelaką około miasta naszego stołecznego mieli ostroznośc; bramy tylko dwie y fortkę swiecką otwierali, a zawarte na noc nikomu otwierac nie wazyli się; insze drugie bramy pozawalac, takze fortki w murach v niektorych z wielebney kapituły y u oycow Karmelitow bosych zostaiące, podług constitutiey anni 1661 zamurowac kazali, zas otwarte bramy zołnierzami swemi (ktorych wespoł z officierami w protectią naszę bierzemy y za własnych naszych bydz declaruiemy) opatrzone trzymali, mury, baszty w należytey pod te niebespieczne czasy mieli ostroznosci; *praesidium* zas, iezeliby kto iakie z commendą do miasta naszego stołecznego chciał wprowadzac, onego bez wyraznego ordinansu y roskazania naszego abyscie przymowac nie wazyli się y ninieyszym listem Wiern. Wasz. serio przykazuiemy y koniecznie to miec chcemy. Co vczynicie Wiern. Wasze z powinney ku Maiestatowi naszemu wiary y dla łaski naszey. Dan w Ianowcu dnia XXIV mca sierpnia, roku Panskiego M DC L XXII, panowania naszego czwartego roku. — Michał krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1305. 1672. die 29. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de praesidio militari sustendando.

Actum feria secunda ante festum s. Aegidij abbatis. — Spectabiles dd. proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, eo considerato, quod milites praesidiarij ciuitatis, quibus seruitium militare per ciuitatem soluitur, pro defensione totius ciuitatis fouentur et sustentantur, ideo quemadmodum omnes lapideas ciuitatis et spiritualium lapideas a solucione istius seruitij militaris liberas esse non posse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 26.

1306. 1672. die 30. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de urbe munienda.

Actum feria tertia ante festum s. Aegidij abbatis.

§ 1. Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, inhaerendo mandato SRMtis, ad se recenter emanato, iuxta obloquentiam eiusdem in apertione portarum ciuitatis procedendum esse, concordibus votis et sententijs concluserunt.

§ 2. Excellens et spectabilis magistratus Cracouiensis, per schaedulas in praetorium conuocatus, protestatus solenniter, in quantum dla niepłacenia piechocie y retentow do skarbu nalezących na poprawienie municij co złego na miasto padło (quod Deus auertat), albo ij piechota zeby sie zatrzijmac niemogła, tedy to non culpa magistratus ale culpa tijch, ktorzij płacic nie chcą takowego zołdu y retentow, hac sua manifestatione ad praemissa mediante.

§ 3. Idem qui supra, non esse mittendos magnates in ciuitatem, nisi in certo numero famulorum et militum, ob pericula imminentia concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 26.

1307. 1672. die 5. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de urbe perscrutanda et de servitio, quod *grabarka* dicebatur.

Actum feria secunda ante festum Natiuitatis BMV. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et legitime congregati vna cum honoratis Quadraginta viris existentes, ad puncta per illustrissimum et reuerendissimum dominum episcopum Cracouiensem proposita, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt:

§ 1. Inprimis reuisionem ciuitatis per officium spirituale, castrense et consulare Cracouiense clausis portis et lapideis ciuitatis peragendum esse.

§ 2. Ratione vero seruitij *grabarka* dicti, supplicandum esse eidem illustrissimo et reuerendissimo domino episcopo nomine totius ciuitatis, vt habita ratione modernorum onerum ciuitatis tum incommoditate temporum, possit esse ciuitas ab hoc onere libera. Si vero aliter fieri non poterit, vt etiam lapideae spiritualium et nobilium personarum propter inquilinos, qui seorsiue ad id onus ferendum tenentur, personas ex lapideis ad id onus expediant et mittant.

§ 3. Quoad contributionem *korzowe* affectatam, eam contributionem satius a qualibet olla per solidum constituendam et proponendam esse.

Acta Cons. Crac. 10, str. 28.

1308. 1672. die 16. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de defensione urbis.

Actum feria sexta post festum Exaltationis s. Crucis proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio ad prouidendum securitatem ciuitatis propter imminentia pericula conuocati et vna cum honoratis 40 viris legitime congregati existentes, puncta infra sequentia prouidendam securitatem ciuitatis vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt et constituerunt.

§ 1. Ac inprimis capitaneo militum ciuitatis serio demandauerunt, vt milites sibi commissos, in bono ordine et disciplina militari teneat, ipsos in exercitio militari saepe exercitet et cum nobili ac spectabili Stanislao Segnic consule Cracouiensi, qui pro superintendente militum eorumdem est electus, conferat, communicatisque consiliis bonum ordinem inter eosdem milites teneat et conseruet. Quibusquidem militibus, vt alacriores ad defensionem ciuitatis reddantur, vestes alias bursas comparandas esse constituerunt; quod vt celerius fieri possit, nobilem ac honorabilem Gaudentium Zacherla seniorem scabinum Cracouiensem rogauerunt, vt ad comparacionem vestiturae eiusdem manum admoueat.

§ 2. Et quoniam interest ciuitati, ne his turbulentis temporibus ciues et incolae ciuitatem deserant, imo pro defensione eiusdem remaneant, ideo publicandum intimauerunt, vt nemo ciuium audeat ex ciuitate discedere, idque sub poena confiscationis bonorum et alijs arbitrarijs; tum etiam in portis ciuitatis demandandum esse, quatenus reuisionem curruum ex ciuitate discedentium reuideant (s), ne bonis ciuium . . . . faeminis tantum et mulieribus liber egressus et discessus ex ciuitate conceditur.

§ 3. Ne vero in ciuitate homines otiosi et vagabundi reperiantur, reuisionem iam antea institutam, continuandam et perficiendam esse.

§ 4. Quod vero spectat custodiam per ciues quotidie obseruari solitam, quoniam multi ciues eam custodiam negligunt et in personis suis eam non obeunt, concluserunt, vt amodo omnes in personis suis tam in portis ciuitatis, quam et in praetorio custodiam eandem perficiant, idque sub poena 14 marcarum super ditioribus, carceris vero super pauperioribus et aliis arbitrariis, irremissibiliter absque quouis processu et figura iudicii, non recedendo ex praetorio, super inobedientibus extendenda.

§ 5. Victualia quoque, vt non solum ciues Cracouiae manentes, sed et aliae personae omnes et ij, qui Cracouiam ueniunt hicque manere voluerint, ad medium annum habeant, admonendum et praecustodiendum esse.

§ 6. Puluerem quoque tormentarium ex summa per illustrissimum et reuerendissimum dominum episcopum Cracouiensem ciuitati accomodata, emendum esse, tormentaque et apparatus bellicos ad defensionem necessarios, ex summa eadem reparandos et constituendos esse, concorditer concluserunt.

Quae puncta die crastina communitati intimanda et publicanda esse statuerunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 29.

1309. 1672. die 17. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de coenobio et ecclesia patrum Carmelitarum in Arenis munitionibus urbis Cracoviae adiungendis.

Actum sabbatho post festum Exaltationis s. Crucis proximo. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas trinas in negotio infrascripto conuocati ac legitime congregati existentes, instantiae religiosorum patrum Carmelitarum in Arenis condescendentes, vnanimibus votis et sententijs suis consensum suum praebuerunt, quatenus ipsi munitionem ecclesiae in Arenis totiusque conuentus in ciuitatem Cracouiensem immittant iuxta delineationem plantae porrectam; his tamen adiectis conditionibus, vt religiosi patres eandem munitionem sumptibus proprijs absque damno et praeiudicio priuatorum faciant et extruant, et factam ac extructam conseruent ac defendant et sumptum pro conseruatione prouideant; casu vero ingruentis periculi sufficientiam pro defensione, vtpote tormenta, globos, victualia et iustum numerum praesidiariorum habeant, neque sibi iurisdicionem aliquam intuitu eiusdem munitionis vsurpent. Quibus conditionibus, in quantum per religiosos patres non fuerit satisfactum, tunc extruendae eiusdem munitionis libera erit ciuitati demolitio, cuius fortificacionis approbacionem a tota republica impetrent et obtineant. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 31.

1310. 1672. die 30. m. Septembris, in castris ad Gołąb positis.

Michael rex Poloniae adiungendi coenobium et ecclesiam patrum Carmelitarum in Arenis munitionibus urbis Cracoviae dat potestatem.

Michał z Bozey łaskj krol polskj, wielki xiąze litewskj, ruskj, pruskj, mazowieckj, zmudzkj, kiiowskj, wołynskj, podolskj, podlaskj, inflantskj, smolenskj, siewierskj i czerniechowskj. Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Przełozona nąm iest prosba zakonnikow Karmelitow z Piasku na krakowskim przedmiesciu, ktorą do nas zanoszą, aby klasztor y kosciol pod tytułem naswietszey Panny mogli fortyfikowac et *in casum* nieprzyiacielskiey imprezy municyą taką opatrzyc, ktoraby impet nieprzyiacielskj wytrzymała, a zeby tasz fortyfikacya z miastem Krakowem miała kommunikacyą y z murami krakowskiemi miała *connexionem*. Co iako rzecz baczęmy słuszną, tak żądąmy y chcęmy to mieć po Wiern. WW. abyscie za wiadomoscią wielebnego w Bogu xiędza biskupa krakowskiego y za radą tych, ktorzy *militarem* rozumieią *architecturam*, tymze zakonnikom dozwolili te fortifikacyą zacząc y konczyc; ktorą iezeliby przyszło do murow krakowskich przez cu-

dze grunty prowadzic, Wier. WW. wynaydziecie sposob, aby to mogło bydz bez ukrzywdzenia tych, ktorym te tam nalezą grunty. Niewątpięmy, ze Wiern. WW. uczynicie to dla łaski naszey y z powinnosci vrzędu swego. Dąn w obozie pod Gołębiem, dnia XXX miesiąca wrzesnia, roku Panskiego M. DC. LXXII, panowania naszego IV roku. — Michał krol. — X. Stan. Buzenskj generał y regent cancell. koronny mppa.

Z kopii spółczesnej niepoświadczonej.

1311. 1672. die 5. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de militibus capitanei Trembowlensis ad praesidium urbis recipiendis.

Actum feria quarta postridie festi s. Francisci confessoris. — Spectabiles domini Ioannes Romanowicz proconsul, Gabriel Ochocki m. d. Franciscus Rolinski m. d. Hyacinthus Łopacki m. d. Albertus Sztameth, Valentinus Smidt, Andreas Belli, Nicolaus Krolik, Ioannes Pernus, Nicolaus Fabys, Stanislaus Segnic, Casimirus Cantelli, Antonius Luchini, consules Cracouienses, per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et legitime congregati existentes, milites sexaginta magnifici domini capitanei Trembowlensis ad praesidium ciuitatis iuxta concordiam cum eodem mgnifico domino capitaneo factam, suscipiendos esse, siquidem pecunia pro iisdem militibus eidem magnifico domino capitaneo per spectabilem Casimirum Cantelli consulem Cracouiensem data et exposita est, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 33.

1312. 1672. die 10. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de servitio militari pecunia redimendo.

Actum feria secunda post festum s. Francisci confessoris. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, vt ad praesens omnes seruitium militare iuxta taxam persoluant, cum ea praecustoditione, quod ii, qui se grauatos taxa ad praesens facta sentiunt, circa aliam subsequentem taxam saluam moderationem habebunt. Praesentibus ad praefata mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 33.

1313. 1672. die 13. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione ad stipendium militibus praesidiariis solvendum, a Iudaeis conferenda.

Actum feria quinta ante festum sanctae Heduigis electae. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium in negotio infrascripto conuocati ac legitime congregati existentes, inhaerendo senatus consilio (s) die 23 Septembris anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo octauo facto, tum et rescripto regio emanato atque consuetudini antea obseruari solitae, quatenus infidi Iudaei pro stipendio militum praesidiariorum ciuilium septimanatim per florenos centum persoluant, casu vero denegatae solucionis, ipsos in ciuitatem non esse admittendos, vnanimibus votis et sententijs concluserunt. Quam conclusionem honorati 40 viri (s).

Acta Cons. Crac. 10, str. 34.

1314. 1672. die 19. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de causis criminalibus.

Actum feria quarta post festum s . . . . — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, causas criminales ratione violentiae in ciuitate perpetratae, tam in consulatu Cracouiensi quam et composito iudicio criminaliter attentandas et continuandas esse, concordibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 35.

1315. 1672. die 17. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione, quae »*pobor*« dicebatur, ab incolis suburbii Cerdonici exigenda.

Actum feria quinta post festum s. Martini episcopi proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorium conuocati ac legitime congregati existentes, vnanimibus votis ac sententijs concluserunt, quatenus possessores domorum et fundorum in suburbio Cerdonico existentium, non iuxta taxam ante incursionem Sueticam, sed iuxta modernam in anno currenti die 19 Septembris factam, contributionem publicam *pobor* dictam extradant. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 37.

1316. 1672. die 19. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de loco in praetorio iudiciis consularibus et scabinalibus exercendis designando.

Actum feria secunda ante festum s. Thomae apostoli proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et legitime congregati existentes, cupientes locum commodum iudicijs nostri officij consularis, quam iudicij aduocatialis et scabinalis Cracouiensium accomodare, siquidem stuba consularis iudicijs palatinatus Cracouiensis occupabitur, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, vt eo tempore, quo iudicia palatinatus confoederationis *Captur* dictae, in stuba consulari celebrabuntur, iudicia et sessiones spectabilium dominorum consulum Cracouiensium in stuba aduocatiali et scabinali, aduocatialia vero et scabinalia in hippocausto, tergo praetorij, vbi theloneum ciuile exigebatur, peragantur. Theloneum vero ciuile in testudine seu fornice penes hippocaustum, vbi antea theloneum exigebatur, exigatur, in qua testudine domini lonchaeri ciuitatis fornacem fieri procurabunt, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 39.

1317. 1673. die 19. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributionibus civilibus.

Actum feria quinta ante festum ss. Fabiani et Sebastiani mart. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium legitime conuocati ac congregati existentes, delatam contributionum lapidearum nobilium et spiritualium personarum offerendam esse eo modo, quo et antea offerrebatur, demptis tamen pro hac vice lapideis magnificorum dd. iudicum palatinatus Cracouiensis, vnanimibus votis et sententijs concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 43.

1318. 1673. die 31. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione, quae »*czopowe*« dicebatur, exigenda.

Actum feria tertia ante festum Purificationis b. M. v. proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Adamus Sobierayczyk m. r. g. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, quia ipse ex mandato officij consularis Cracouiensis publicatio-

nem infrascriptam in quatuor partibus fori Cracouiensis, populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora, intelligibilique voce die hodierna publicauit, tenore verborum tali: Panowie raczcie WMM. wiedziec, iz czopowę drugie blisko na przeszłym seymiku woiewodztwa krakowskiego pozwolone iest miastu Krakowowi, ktorego exactia ma się poczynac od dnia iutrzeyszego. Przeto przestrzega vrząd y roszkazuie, aby takowe czopowę tak od piwa, gorzałek, miodow y inszych liquorow oddawano do rąk pana Pawlikowica miesczanina krakowskiego, iako arendarza takowego czopowego od pomienionego czasu. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 43, str. 412.

1319. 1673. die 20. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de militibus praesidiariis retinendis.

Actum feria secunda postridie dominicae Inuocauit. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, certis rationibus milites praesidiarios ciuitatis non esse mittendos, sed in eodem numero seruandos, concordibus votis et sententiis suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 48.

1320. 1673. die 21. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de villa Czarnawieś suburbio, quod »Cerdonia« dicebatur, adiungenda.

Burmistrz y rada miasta stołecznego Krakowa, wiadomo czyniemy, komu to wiedzieć należy, iż my powziąwszy pewną wiadomosc z relatiey deputatow naszych, zesłanych na rachunki Czarnowsianow, do iurisdictiey naszey należących, iz cisz Czarnowsianie zadnego porządku w wybieraniu składek nie zachowuią y rachunkow słusznych nieoddaią, z krzywdą wielu ludzi vbogich, do tego ze sobie schaczki osobne czynią y starszych niepotrzebnie obieraią, maiąc vrząd przedmiescia garbarskiego, ktorego iurisdictiey są od nas zleceni, y z ktoremi w pospolstwie o wszytkich składkach znosic się powinni, tedy zabiegaiąc temu rozdwoieniu, a chcąc iako naylepszey (s) porządek między niemi y przedmiesczany garbarskiemi vczynic, takową ordinatią, będąc na ratuszu przesz ceduły zgromadzeni, postanowilismy y postanawiamy:

§ 1. Naprzod Czarnowsianow wszytkich, iako iedney iurisdictiey są podlegli, tak do iednego pospolstwa z przedmiesczany garbarskiemi onych incorporuiemy, tak ze od tych czas Czarnowsianie zadnych osobnych scha-

dzek miewac niepowinni, ale obesłani przesz pana woyta garbarskiego do pospolstwa, w iednymze pospolstwie z przedmiesczany garbarskiemi bywac y spolnie radzic, składki tak na publiczne iako y na prywatne potrzeby postanawiac, exaktorow iednego z przedmiesczanow, drugiego z Czarney wsi obierac maią, ktorzyto exaktorowie obadwa w pospolstwie przesz pana woyta obesłanym, kazdey składki rachunki czynic bedą powinni. Tych zas, ktorzyby iakiey składki niewydali albo wydac niemogli, panu woytowi garbarskiemu oddawać będą.

§ 2. Druga. Starszych żadnych Czarnowsianie obierac sobie niemaią, poniewasz pod vrzędem garbarskim zostaią y do iednego pospolstwa należą; iednak exactor z Czarnowsianow obrany, przy wydatkach, ktoreby wydawane były na vspokoienie zołnierza, bywac ma dla wiadomosci, na co pieniądze wydane będą.

§ 3. Trzecia. A że z dawności Czarnowsianie trzecim groszem przykładali się do przedmiesczan garbarskich na zołnierza, tedy y napotym takze trzecim groszem przykładac się będą powinni.

§ 4. Czwarta. Każdą składkę Czarnowsianie z zagonow sześciseth wybierać maią, rachuiąc w to i zagonow czterdziesci dwa, ktore brackiemi albo gromackiemi zowią, o ktorych zagonach decizyą nasze do dalszey informatiey naszey sobie zachowuiemy. Aby iednak Czarnowsianie nietylko z tych zagonow, ktore maią na Czarney wsi, ale tesz y z tych, ktore maią na przedmieściu garbarskim albo od duchownych trzymaią, składki płacili, nakazuiemy. W czym wszytkim Czarnowsianie zachowac się y vrzędowi garbarskiemu posłusni bydz powinni pod wiezieniem y inszemi winami, iakie kto zasłuzy. W czym by tesz ktora strona sobie krzywdę iaką pretendowała, wolny recurs y appellatią do vrzedu naszego maią sobie pozwoloną.

Ktorąto ordinatię naszę pod pieczęcią z podpisem pisarza miasta wydac roszkazalismy. Działo się na ratuszu krakowskim, we wtorek po Wstępney niedzieli w post, dnia dwudziestego pierwszego mieśiąca lutego, roku Panskiego 1673.

Acta Consul. Crac. 43, str. 422.

1321. 1673. die 10. m. Martii, Varsoviae.

Michael rex Poloniae magno procuratori Cracoviensi mandat, ne a civibus Casimiriensibus iniustas contributiones exigat.

Michał z Bozey łaski krol polski, wielki xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaski, inflantski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Wielmoznemu Stanisławowi Skarszewskiemu, kasztellanowi woynickiemu, wielkorządzcy krakowskiemu, drohobyckiemu naszemu staroscie, vprzeymie nąm miłęmu, łaskę naszę krolewską. Wielmozny, vprzeymie nam miły! Lubo miasteczko nasze Kazimierz przy Krakowie z Stradomiem y przyległosciami swemi prawem y constitutią anni 1635 et anni 1652, także antecessorow naszych y nas samych za pano-

wania naszego przywileiami, rescriptami częstemi y vniwersłami od wszelakich statiy, consistentiy zimowych, trzechdniowych chlebow, pokarmow, przechodow, odpoczynkow y inszych, ktorymkolwiek nazwanych imieniem powinnosci y angariy zołnierskich wszelkiey tak naszey iako y rzeczpospolitey militiey ludzi było zdawna y iest, iako Krakowa, miasta naszego stołecznego, *antemurale* zachowane y od pospolitowania z włosciami naszemi wielkorządowemi y powinnosciami ich (procz samych tylko prouentow, do stołu naszego krolewskiego z dawna według lustratiy nalezących) dla prerogatyw iego z dawna iemu służących, osobliwym sposobem praeserwowane, y lubo *conseruatio* y *protectio* praw iego, swobod y praerogatiw do Vprzeymosci W. iako *brachium nostrum regale* nalezy, przecię iednak Vprzeymosc W. iako nam *per certos consiliarios nostros* imieniem tegosz miasteczka *quaestum et expositum est,* onoz y obywatelow iego, ktorzy przy wniwecz obroceniu na substantiach swoich od nieprzyiaciela koronnego y wydawaniu rzeczypospolitey vstawicznych podatkow od zaczęcia sie niebespieczęnstw w oyczyznie, piechoty kilkadziesiąt na *praesidium suis stipendiis continue* chowaią, mury, baszty y bramy *temporum iniuria* powalone, *propriis* prawie *reparant sumptibus,* do takowych y tym podobnych zołnierskich pod teraznieyszy czas, gdysmy na pewne summy chorągwiom naszym do dobr naszych wielgorządowych assignatią wydali, niepowinnie y obciązliwie *angariis* przyciskasz y do ponoszenia cięzarow takowych nienalezących pociągasz. Iz tedy takowe na pomienione miasto Kazimierz cięzarow niepowinne wkładania y do powinnosci miasteczek y wsi wielkorządowych takze składek zagęszczone pociągania, samey słusznosci y prawom iego wielkim bezprawiem są, po Vprzeymosci W. miec to chcemy, aby toz pomięnione miasteczko y obywatele iego z atinentiami swemi do zadnych składek, powinnosci y angariy z włosciami wielkorządowemi tak na zołnierza wszelkiego iako y na inne *obuenientia* z ordinansu y roskazania Vprzeymosci W. pociągane *directe vel indirecte,* tak teraz iako y napotem niebyło, ale aby przy swych prawach y swobodach wcale zostawało. A luboby iakie od nas abo z cancellariey naszey assignatie abo *rescripta,* prawom miasta pomienionego Kazimierza przeciwne, ad *malam informationem* wyszły, takowe wszytkie ze zadney wagi miec nie maią, assignatie zas zeby bez wyrazney y osobliwey declaratiey naszey aby niebyły przyimowane, declaruiemy. Inaczey tedy Vprzeymosc Wa. niemasz vczynic, dla łaski naszey y z powinnosci vrzędu swego. — Dan w Warszawie dnia X^a^ miesiąca marca, roku Panskiego M D CLXXIII^o^, panowania naszego IV roku. — Michał krol.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1322. 1673. die 13. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de munitionibus urbis reficiendis.

Actum feria quinta ante dominicam Misericordiae proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in

praetorium legitime conuocati et congregati existentes, quatenus nobilis et spectabilis Martinus Lochman consul Cracouiensis, vti ad restaurationem fortificationis ciuitatis deputatus superintendens, una cum nobili Chelmer maenia ruinosa quamprimum restaurari procuret, sumptum uero quatenus nobiles exactores contribucionis ducillaris iuxta necessitatem expediant, vnanimibus votis et sententiis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 54.

1323. 1673. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.

Magistratus consularis Cracoviensis collegae suo Martino Lochman destructas munitiones urbis reficiendas committit.

Actum feria secunda postridie dominicae Misericordiae. — In residentia officij consularis Cracouiensis personaliter existentes nobiles et spectabiles Martinus Lochman et Valentinus Smidt, consules Cracouienses, vti ad visionem infrascriptam a spectabili magistratu deputati, relationem visionis suae, manu sua subscriptam, fecerunt et ad acta praesentia obtulerunt tenoris talis: My nizey podpisani, bedąc *a spectabili magistratu* do reuizyey ruin około miasta *deputati*, wyslismy tedy z roszkazania IchMosciow y spolnie z wielmoznym IMpanem sedzią krakowskim wszytkę circumferentię miasta obeslismy y ruiny wszytkie y mieysca potrzebuiące reperatiey zrewidowalismy, ktorych ruin *circumcirca* niemało się znayduie et *quam celerrimam reparationem* potrzebuią, iednak dla sczupłego sumptu we wszytkich potrzebuiących mieyscach reparatię zaczynać (s). A ze mikołayska brama naypilniey potrzebuie reparatiey, ktora z gruntu ruinowana y mieyscami cale gruntow niema, sciany bokami od spodku splozły się y mur powypadał, przesz co wierzchem mur znacznie na pułtora się łokcia wydął y cale porysował, ze bok *in dies* upadkiem znacznym groził, iakoszby niechybnie po krotkim czasie do teyże ruiny i upadku przyszło: stanęło tedy zdanie Iego Mosci pana sędziego krakowskiego, aby naprzod od reparatiey tey bramy mikołayskiey zacząc fortificatię y zeby nieodwłocznie do skutku tę robotę przywiesc, ordynatia Iego Mosci, takze aby *antemurale* od grodzkiey do nowey brąmy, w ktorym mieysca są takie, ze snadny przystęp y aggres do miasta iest, iako naypilniey *reparare* y tę *obstacula* pozawierac, iako y muru sztukę wierzchniego, ktory cale bez fundamentu bywszy, spadł y zruinował się, takowy aby *ex fundamento* wywiesc y na skarpę wymurowac. A ze *facillimus accessus* do bramy mikołayskiey iest y rozne *obstacula* do łatwego przystępu to mieysce ma, *visum est* Iego Mosci panu sędziemu iako y nąm, aby przed tąmze bramą reuellin wymurowany dac z fossatem, y takową iako naylepiey opatrzyc, gdysz oprocz tego, gdyby niemiała bydz ta brama zprzodku reuellinem opasana, niechybnieby w ruinę poszła, gdysz cale sie zarysowała y w pole się pochyliła. Co dla lepszey informatiey WM. naszym MMpanom tę relatią naszę podaięmy. W Krakowie die duodecima Aprilis millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio. Marcin Lochman s. IKMci mp. Valenty Smidt mp.

Qua audita relatione nobiles et spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati vnacum honoratis Quadraginta viris existentes, inhaerendo eidem relationi, plenariam facultatem nobili et spectabili domino Lochman collegae suo, ut loca in relatione specificata, quae celerrima indigent circa muros et portas ciuitatis reparatione, quantocius reparet, vnanimibus votis suis et sententijs dederunt et concesserunt, dantque et concedunt praesentibus, vtque pro eadem reparatione nobiles exactores contributionis ducillariae sumptum necessarium iuxta schaedulas manibus nobilium Pauli Popiołek loncheri et Isaaci Chelmer subscriptas suppeditent, itidem vnanimiter concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 43, str. 456.

1324. 1673. die 29. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione, quam Iudaei pro sustentatione militum praesidiariorum solvere debent, minuenda.

Actum feria tercia ipso festo Decollationis s. Ioannis baptistae. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium conuocati ac legitime congregati existentes, quandoquidem ad praesens centum milites praesidiarij tantum fouentur, proinde adhaerendo submissioni infidorum, quatenus ipsi medietatem, videlicet viginti quinque florenos septimanatim persoluant, vnanimiter concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 73.

1325. 1673. die 26. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de braxatoriis quibusdam demoliendis.

Actum feria tercia post festum s. Matthaei apostoli et euangelistae. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, eo considerato, quod tabernatores Cracouienses toties admoniti existentes, braxatoria in lapideis suis in parte superiori existentes, hucusque vigore anterioris conclusionis demolire neglexerint, ideo ad demoliendum braxatoria eadem honoratum capitaneum praetorij cum ſamilia praetoriana deputauerunt et deputant, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 76.

1326. 1673. die 20. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de militibus praesidiariis conducendis.

Actum feria secunda pridie festum Praesentationis BMV. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, prouidendo securitati ciuitatis, milites centum sexaginta colligendos esse, vnanimibus votis et sentencijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 85.

1327. 1673. die 30. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de ponte ad portam Slavcoviensem instituendo.

Actum sabbatho post festum ss. Innocentum proximo. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto conuocati ac legitime vna cum honoratis Quadraginta viris congregati existentes, considerato, quod in ciuitatem aduenientibus de eaque exeuntibus non nisi per solam portam s. Floriani patet aditus et exitus, pons quoque in eadem porta s. Floriani assiduis curribus territur ac corrumpitur, agitur quoque de commoditate aduenientium hospitum, proinde pontem alium in porta Slawcouiensi omnino extruendum esse ac sumptum pro eodem extruendo ex peccunia a nobili Hieronimo Faccheris ratione decimae et contributionum per olim nobilem et honoratum Octauium Faccheris scabinum Cracouiensem retentarum, proueniente, recepta ac in deposito ciuitatis existente, accipiendum esse, vnanimibus votis et sententiis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 91.

1328. 1674. die 8. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributionibus a hominibus potestati nobilium subiectis, non exigendis.

Actum feria secunda post festum ss. Trium Regum proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio Cracouiensi conuocati et legitime congregati existentes, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, ne a subditis nobilium in portis ciuitatis vllae exactiones exigantur, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 94.

1329. 1674. die 23. m. Ianuarii, Cracoviae.

Promulgatio decreti conventus Prossoviensis, quo vectigal in potulenta impositum, civitati Cracoviensi munitionum exstruendarum gratia intra annum prorogatur.

Actum feria tertia post festum sanctae Agnetis virginis et martyris proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Matthaeus Makowski, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato nobilis ac spectabilis magistratus Cracouiensis die hodierna infrascripta in quatuor partibus fori Cracouiensis, Clepardiae vero in consuetis duobus locis, cum scitu honorati proconsulis, ad sonum tubae populo congregato alta et sonora intelligibilique voce publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, tenore tali: Panowie raczcie WM. wiedziec, iż iasnie wielmozni, wielmozni IchMM. woiewodztwa krakowskiego na seymik proszowski pro die 29. Decembris roku 1673 zgromadzeni, czopowe extraordynaryine miastu Krakowowi na reparacyą fortificatiey dnia trzynastego grudnia roku tysiącznego szescsetnego siedmdziesiątego drugiego, od pierwszego dnia lutego roku blisko przeszłego do roku na reparacyą y municyą miastu Krakowowi pozwolone, teraz znowu na dokonczenie teyze fortificatiey y municyey, na wyzey pomienionym seymiku proszowskim dnia dwudziestego dziewiątego grudnia roku tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego trzeciego odprawionym, od dnia pierwszego lutego roku teraznieyszego zaczynaiąc, do zupełnego roku, ktory się konczyc będzie pierwszego dnia takze lutego w roku 1675 przypadaiącego, wybierac z miast Krakowa y Kleparza, takze ze wszytkich gruntow, około tych miast będących, od piw, gorzałek tak prostych iako y przepalanych, takze miodow, wyimuiąc tylko od płacenia tego czopowego same piwa przewozne, prorogowali. Zaczem abyście WM. takowe liquory szynkuiący y przedaiący tosz czopowe do rąk IMpana Stanisława Segnica rayce krakowskiego, albo tego, ktorego Iego Mć do wybierania go naznaczy, od pierwszego dnia lutego blisko nastempuiącego zaczynaiąc, asz do zupełnego roku wczesnie oddawali, vrząd radziecki krakowski WM. do wiadomosci podaie y przestrzega. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 43, str. 583.

1330. 1674. die 12. m. Februarii, Cracoviae.

Promulgatio literarum universalium de militibus, qui signa reliquerunt, ad signa congregandis.

Actum feria secunda post dominicam Inuocauit quadragesimalem proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter

veniens prouidus Matthias Makowski, m. r. g. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se infrascripta die hodierna in quatuor partibus fori Cracouiensis, populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora, intelligibilique voce publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, de tenore tali: Mosci pp. raczcie WM. wiedziec, iz vniuersał iasnie wielmoznego xięcia Iego Mci primasa, tudziesz iasnie wielmoznego IMpana marszałka, na seymie conuocatiey teraznieyszey warszawskiey obranego, przyszedł takowy, iz poniewasz woyska swieze gromadne tureckie y tatarzkie w ziemie wołoską weszły, dla czego część woyska naszego ku granicy polskiey pod Sniatyn zemknąc się musiała a IchMM. wiele towarzystwa zpod roznych chorągwi bez woli iasnie wielm. IchMM. pp. hetmanow abo tych IchMM. przy ktorych commenda woyska zostawa, roziechało się y w domach się swoich bawią, tedy iako iuż za zgodą y powagą teraznieyszey confederatiey takowi wszyscy, iako powinnosci swoiey nieprzestrzegaiący zołnierze, za infamisow są declarowani, iezeliby we dwoch niedzielach od publikowania teraznieyszego vniuersału do swoich chorągwi y znakow niepowrocili: takze na kazdym takim winy w confederatiey opisane, bez wszelakiego respectu wykonane bydz maią. Ządaią pzytym y napominaią wszytkich IchMM. takowych a oraz IchMM. pp. pułkownikow, rotmistrzow, oberszterow, obersztérleytmantow, kapitanow, porucznikow, tak tych, ktorzy pieniądze wziąwszy do obozu na czas nie stawali, iako y tych, ktorzy z obozu wyiechali, aby do chorągwi albo z chorągwiami, regimentami, szquadronami iako nayprędzey spieszyli y powracali, do ratunku oyczyzny w takiem razie nieomieszkanie stawaiąc. Ktorzyby zas ociętni byli y do obozu w czasie naznaczonym niestaneli, na seymikach, ziazdach, sądach y wszytkich actach publicznych mieysca miec niemaią, y bez wszelkiey odwłoki IchMM. pp. starostowie y vrzędy grodzkie na osobach y dobrach ich exekucye czynic powinni, nic przez to nie deroguiąc powadze sądow hetmanskich. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 43, str. 590.

1331. 1674. die 1. m. Martii, Cracoviae.

Iudicii confoederationis, quae »*kaptur*« dicebatur, decretum, inter instigatorem fisci palatinatus Cracoviensis et magistratum civesque Cracovienses de contributionibus residuis litem dirimens.

Actum Cracouiae in iudicijs vigore confoederationis dictae *kaptur*, in conuentu particulari Prossouiensi proxime praeterito, per magnificos consiliarios, ordines, proceres totamque nobilitatem palatinatus Cracouiensis laudatae, assignatis, feria quinta post dominicam Oculi proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto. In causa et actione iudiciaria infrascripta inter instigatorem fisci palatinatus Cracouiensis eiusque delatorem, generosum Casimirum de Łukowica Sędzimir, contributionum agrariarum *pobor* dictarum, numero quatuor, in conuentu particulari Prossouiensi

die vigesima quarta mensis Novembris in anno millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio celebrato, in supplementum abrogatae contributionis *akciza* dictae, laudatarum, generalem in palatinatu exactorem, actoream partem ab vna, et nobiles ac spectabiles praeconsulem, consules, aduocatum, scabinos totumque magistratum et honoratam communitatem incolarum Cracouiensium, tum famatos seniores, iuniores contuberniorum, artificum omnium et singulorum, in ciuitate eadem Cracouiensi degentium, in vniuersum omnes et singulos, in regestris contributionalibus specifice contentos, existentes, de personis bonisque eorum generaliter omnibus citatione literali iuridica sub titulo procerum palatinatus Cracouiensis emanata, inhaerente eadem actorea parte legibus regni de retentoribus contributionum publicarum sancitis atque laudo praetacto de exigendis eisdem contributionibus atque reddendis, descriptis, parte ab altera citatos, ideo, quia ipsi in contrarium earundem legum regni atque laudi praetacti procedendo rigoremque poenarum contra retentores publicarum contributionum, ijsdem legibus regni descriptarum, non metuendo, contributiones easdem agrarias *pobor* dictas, numero quatuor, in conuentu particulari Prossouiensi tempore et anno suprascriptis pro necessitate reipublicae exolutioneque stipendiorum exercitui regni militarium, ad palatinatum destinatorum, ac in supplementum abrogatae contributionis *akciza* dictae, laudatas, ex vrbe eorum metropoli Cracouiensi, ex lapideis, domibus, hortis, fundis, curijs, aulis, quam etiam a contubernijs artificum omnibus et singulis, Cracouiae degentibus, iuxta constitutionem et literas vniuersales in constitutionibus eisdem contentas, ad soluendum prouenientes, pro tempore in laudo praefixo, iam vero pridem praeterito, ad manus eiusdem generosi exactoris, prout ex vi legum publicarum atque laudi praetacti tenebantur, existentes eo nomine de exolutione saepenumero requisiti, non de integro persoluerunt nec reddiderunt, persoluereque et reddere nolunt, imo retardant et prolongant, per quod in paenas legibus regni contra detentores descriptas, videlicet triplicis pensionis incurrerunt inciderun tque. Pro quibus igitur paenis, super ipsis ac contubernijs artificum irremissibiliter decernendis ac nihilominus vt ijsdem luitis contributiones easdem restantes tam ex lapideis, curijs, domibus, fundis et areis, quam etiam a contubernijs artificum retentas, vna cum triplici pensione actoreae parti in instanti praestanda, iuxta constitutiones regni atque laudum eo nomine sancitum, contra magistratum et contubernia artificum dirigitur actio, persoluant, alias citatione eadem de praemissis latiore. In termino hodierno ex vi praetactae citationis iudiciorum praesentium ordinationis ad praesens legitime incidente et proueniente, coram eodem iudicio praesenti confaederationis dictae *kaptur* palatinatus Cracouiensis iudicialiter mota et vertente, iudicium hoc idem praesens confaederationis *kaptur* dictae palatinatus Cracouiensis, partium suprascriptarum, actoreae quidem per se personaliter, citatae vero, videlicet spectabilis magistratus ac contuberniorum artificum omnium Cracouiensium per nobilem Albertum Sułkowski syndicum atque nobilem et spectabilem Valentinum Smidt consulem, nomine magistratus, contuberniorum vero per famatos Georgium Iantoszewicz contubernij pellionum et Sebastianum Zołkowicz, contubernij pistorum seniores, nomine communitatum omnium contuberniorum, coram iudicio praesenti personaliter

comparentium, controuersijs in causa praesenti factis et auditis, eisdem debite intellectis, adhaerendo laudo palatinatus praesenti decreuit praesentibusque decernit, quatenus praenominata pars citata contributionem quadruplam *szosz* dictam, eodem laudo in vim akcizae abrogatae in conuentu Prossoviensi sancitae, a domibus et lapideis vniuersis ciuitatis Cracouiensis ad manus generosi actoris in instanti ex integro soluat et realiter coram iudicio praesenti restituat, idque luita paena duplici quatuordecem marcarum parti et iudicio totidem, parti quidem sub triplici pensione, iudicio vero sub paena perpetuae bannitionis, super eadem parte citata in casu decreto praesenti contrauentionis decernenda. Quantum vero attinet retentas a lapideis et domibus tam nobilium, quam spiritualium personarum, Cracouiae sitis, contributiones, iudicium praesens eo attento, quoniam praefatus magistratus Cracouiensis iuxta constitutionem in anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto delatas retentorum manu spectabilis proconsulis subscriptas, iudicio praesenti producit et easdem ad manus praefati generosi exactoris tradit, satisfecisse legi publicae eundem magistratum Cracouiensem adinuenit et easdem delatas praefato generoso exactori a praefatis nobilium et spiritualium personarum lapideis et domibus repetendas et exequendas iniunxit praesentibusque iniungit. Quantum vero attinet lapideas et domos commissione illustrissimi episcopi Cracouiensis vigore constitutionis anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi octaui expedita liberatas, quarum specificationem et numerum pars citata iudicio praesenti non deducit, iudicium praesens decernit, quatenus magistratus Cracouiensis tam commissionem eandem authenticam, quam et distinctim et specifice numerum lapidearum ac domorum libertatarum iudicio praesenti in instanti producat ac verificet. Quod vero attinet fundos Rethorica, Smolensko, Wesoła et alios circa maenia sitos, quandoquidem citati decreto iudiciorum fiscalium anno millesimo sexcentesimo sexagesimo quarto, feria quarta post dominicam Iudica, idque inter generosum Kuczkowski exactorem et se citatos lato ac suspensione in eodem facta deducunt, causam et controuersiam ratione praefatorum fundorum cum possessoribus eorundem in iudicijs postcurialibus indecisam in lite pendere, idcirco iudicium praesens non praeiudicando praefatae causae et iuribus partium litigantium, prout ad praesens generoso exactori quatuor aggrariarum, ratione quarum res est, ita et omnibus anterioribus, quarumcumque contributionum exactoribus decreuit et praesentibus decernit, quatenus modernos haeredes et possessores praefatorum fundorum ratione retentarum tam praesentis quam et anteriorum contributionum adcitent et delatas eorum fundorum per magistratum Cracouiensem ad manus exactorum porigendas per executionem repetant ac vindicent. Quantum vero spectat conflagrata in ciuitate Cracouiensi, de quibus petitur solutio contributionis, ea circa leges ad expirationem quatuor annorum a die et tempore conflagrationis eorum conseruat iudicium praesens, iniungendo tamen, quatenus magistratus Cracouiensis eadem conflagrata, quibus quadriennium elapsum non sit, praefato generoso exactori in iudicio praesenti verificet; quibus vero quadriennium expirauit, a talibus omnibus contributionem a tempore expirationis ad manus generosi exactoris in instanti soluat. Quantum vero attinet capita et numerum demortuorum artificum Cracouiensium, eo attento, quoniam iudicio prae-

senti nec decreta, nec certum demortuorum artificum numerum producunt, ideo teneri citata contubernia per cechmagistrum cum duobus ex contubernio eligendis, praestare iuramentum, iniungit et decernit, quatenus cechmagistri cum duobus ex quolibet contubernio medio corporali iuramento comprobent, quia post praestita per suos artifices et contubernia iuramenta, nihil artificum a tempore praestitorum iuramentorum, a quibus solutio contributionum deberetur, accessit, neminemque a solutione contributionum tam in lapideis, domibus ac curijs nobilium et spiritualium intra et extra maenia residentem, celarunt ac integre a praetactis extantibus et repertis artificibus exactam contributionem ad fiscum inferunt, Deo omnipotente et sacrosancta Iesu Christi passione ita eos adiuuante, idque in instanti coram iudicio praesenti, obseruata solennitate iuramentorum flexis genibus ad imaginem Crucifixi Domini nostri Iesu Christi comprobent. Facturi sunt praenominati citati praemissa omnia sub paena peculatus, quae iam exnunc super eisdem citatis in casu decreto praesenti contrauentionis per iudicium praesens decernitur, ministerialisque generalis regni quiuis ad publicandam et proclamandam eandem paenam peculatus additur et deputatur praesentibus, decretumque praesens ad locorum capitaneos seu capitaneum loci illius, sub cuius vel quorum iurisdictione bona praefatorum citatorum consistunt, pro vltimaria et finali de personis et bonis praefatorum citatorum exequtione facienda remittitur. — Albertus Błeszyński notarius terrestris Cracouiensis. — Correxit Linksa manu propria.

Kodeks Zaleskiego karta 272, stronica odwrotna.

1332. 1674. die 30. m. Martii, Cracoviae.

Index contributionum residuarum, ad quas solvendas fundi Wesoła, Smoleńsk et Retoryka iure tenebantur.

Actum Cracouiae in iudicijs vigore confaederationis dictae *kaptur*, in conuentu particulari Prossouiensi in anno proxime praeterito per magnificos consiliarios, ordines, proceres, totamque nobilitatem palatinatus Cracouiensis laudatae, assignatis, feria sexta post festa solennia Paschae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto. Ad iudicium et acta praesentia confaederationis dictae *kaptur* palatinatus Cracouiensis personaliter veniens nobilis Albertus Sułkowski syndicus Cracouiensis, nomine nobilis et spectabilis magistratus et honoratae communitatis Cracouiensis, manifestatus est in hunc modum: quia ipsi satisfaciendo iudicij praesentis decreto, inter instigatorem eiusdem iudicij atque generosum Casimirum de Łukowica Sendzimir, contributionum agrariarum quatuor in vim akcizae laudatarum, palatinatus Cracouiensis exactorem, actores, et nobilem ac spectabilem magistratum totamque honoratam communitatem Cracouiensem tum et seniores contuberniorum Cracouiensium artificum, citatos, feria quinta post dominicam Oculi proxima anno ad praesens currenti ratione contributionum quatuor agrariarum solutionis lato, parati in instanti fuerunt et sem-

per parati sunt, delatas contributionum per incolas et inhabitatores fundorum Wesoła, Smolensko, Rhetorika ex domibus et fundis prouenientium, retentarum, generosis dominis palatinatus Cracouiensis earundem contributionum retentarum exactoribus ad manus porigere et tradere; sed quoniam nonnulli generosi domini exactores a Cracouia sunt absentes, nonnulli easdem delatas, licet requisiti eo nomine fuerint, recipere recusant, generosus vero dominus Petrus Chrząstowski vicecapitaneus Sądecensis lethaliter decumbit, proinde ne videantur principales manifestantis supranominato iudicij praesentis decreto contrauenire, suprascriptus manifestans nomine principalium suorum et suo de diligentia eorum et sua iterum manifestatur declarando, eos fuisse semper et esse paratos easdem delatas generosis dominis exactoribus ad manus iuxta obloquenciam superius allegati decreti tradere et eidem decreto in omnibus punctis satisfacere et in vim satisfactionis manifestando iudicio praesenti tam principalium quam et suam diligentiam, easdem delatas ad acta iudicij praesentis porrigit, petens easdem a se suscipi. Quas delatas iudicium praesens suscepit. Tenor vero earundem delatarum est talis:

Delata poborow z gruntow Wesoła, Smolensko, Rethorika nazwanych, ab anno millesimo sexcentesimo sexagesimo 7mo aż ad diem quartam Maij anni millesimi sexcentesimi septuagesimi tertij zatrzymanych. Z Wesoły od gruntow y domow numero piącidziesiątu osmi, z iednego gruntu rachuiąc na ieden pobor po groszy dziesiąci, vczyni od wszytkich na ieden pobor złotych dziewietnascie y groszy dziesięć; z Smolenska na ieden pobor vczyni złotych dwadziescia, z Rhetoryki na ieden pobor złotych dwadzieścia y siedm; in summa złotych sześćdziesiąt y sześć groszy dziesięć z tych gruntow vczyni. — Vchwalone były pobory numero osm y numero dziewięć anno millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo, die sexta Iunij; exactorem ich był IMpan Franciszek Rusocki na seymiku obrany. Na te poborow siedmnaście z Wesoły należało złotych trzysta czterdzieści ośm groszy dwadzieścia, z Smolenska złotych trzysta czterdzieści, z Rhetoryki złotych czterysta pięćdziesiąt dziewięć, co wszytko in summa vczyni złotych iedenaście tysięcy dwadzieścia (s) y siedm, groszy dwadzieścia. — Nastąpiło potym poborow numero dwanaście, exactor IMpan Piotr Chrząstowski, iako o tym świadczy laudum anni millesimi sexcentesimi sexagesimi octaui, die decima tertia Aprilis. Na te pobory zostały wynny wyżey pomienione grunty, to iest Wesoła złotych dwieście czterdzieści y dwa, Smolensko złotych dwieście czterdzieści, Rhetoryka złotych trzysta dwadzieścia cztery, co in summa vczyni złotych siedmset dziewięćdziesiąt y sześć. — Nastąpiło poborow numero pięć, exactor IMpan Piotr Chrząstowski die vigesima octaua Iulij, anni millesimi sexcentesimi sexagesimi octaui obrany. Z Wesoły należy na te pobory złotych dziewięćdziesiąt y sześć, groszy dwadzieścia, z Smolenska zlotych sto, z Rhetoryki złotych sto trzydzieści y pięć; co in summa vczyni złotych trzysta trzydzieści y ieden, groszy dwadzieścia. — Nastąpiło poborow sześć, IMpan Chrząstowski exactor anno millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, die octaua Ianuarij obrany: z Wesoły należy na te pobory złotych sto szesnaście, z Smolenska złotych sto dwadzieścia, z Rhetoryki złotych sto sześćdziesiąt y dwa; co wszytko vczyni złotych trzysta dzie-

więćdziesiąt y ośm. — Nastąpiło poborow numero dwadzieścia, exactor IMć pan Białobrzeski Stephąn die vigesima secunda Ianuarij anno millesimo sexcentesimo septuagesimo obrany: z Wesoły na te pobory należy złotych dwieście trzydzieści y dwa, z Smolenska złotych dwieście czterdzieści, z Rhetoryki złotych trzysta dwadzieścia cztery, in summa vczyni złotych siedmset dziewięćdziesiąt y siedm. — Nastąpiło poborow dwanascie dwiema rathami, iedney rathy exactor IMpąn Mikołay Dembinski a drugiey IMpąn Stephąn Białobrzeski die vigesima tertia Februarij, anno millesimo sexcentesimo septuagesimo primo obrani: z Wesoły na te pobory należy złotych dwieście trzydzieści y dwa, z Smoleńska złotych dwieście czterdzieści, z Rhetoryki złotych trzysta dwadzieścia y cztery, in summa vczyni złotych siedmset dziewięćdziesiąt y sześć. — Nastąpiło poborow numero osimnaście dwiema rathami, pierwszey rathy poborow numero dziesięć exactor IMpąn Stephąn Białobrzeski, drugiey rathy to iest osmi poborow IMpąn Mikołay Dembinski die octaua Iulij anno millesimo sexcentesimo septuagesimo primo obrani: z Wesoły na te pobory numero osimnaście należy złotych trzysta czterdzieści y ośm, z Smolenska złotych trzysta sześćdziesiąt, z Rhetoryki złotych czterysta ośmdziesiąt y sześć, in summa vczyni z tych gruntow zlotych tysiąc sto dziewięćdziesiąt y cztery. — Nastąpiło poborow numero cztery, exactor IM. pąn Stephąn Białobrzeski die vigesima septima Aprilis anno millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo obrany: z Wesoły należy na te pobory cztery złotych siedmdziesiąt y siedm groszy dwadzieścia, z Smoleńska złotych ośmdziesiąt y groszy dwa, z Rhetoriki złotych sto y ośm, in summa vczyni (złotych) dwieście sześćdziesiąt y pięć groszy dziesięć. — Nastąpiło poborow znowu cztery, exactor IMpąn Stephąn Białobrzeski die vigesima Iulij anno millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo obrany: z Wesoły na te pobory należy złotych siedmdziesiąt y siedm groszy dziesięć, z Smolenska złotych ośmdziesiąt, z Rhetoriki złotych sto y ośm, in summa z tych gruntow vczyni złotych dwieście sześćdziesiąt y pięć groszy dziesięć. — Następuie pobor ieden pod Kucharami die vigesima quinta Augusti anno millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo uchwalony, exactor IMpąn Stephąn Białobrzeski: z Wesoły na ten pobor należy złotych dziewiętnaście groszy dziesięć, z Smoleńska złotych dwadzieścia, z Rhetoryki złotych dwadzieścia y siedm, in summa vczyni złotych sześćdziesiąt y sześć groszy dziesięć. — Nastąpiło poborow numero dwanaście pod Lublinem die septima Nouembris anno millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo uchwalonych, exactor IMpan Stephan Dembinski: z Wesołey na te pobory numero dwanaście należy złotych dwieście trzydzieści y dwa, z Smolenska złotych dwieście czterdzieści, z Rhetoryki trzysta dwadzieścia cztery, in summa vczyni złotych siedmset dziewięćdziesiąt y szesć. — Nastąpiło poborow numero pięć w Proszowicach vchwalonych, exactor IMpan Piotr Chrząstowski: z Wesoły na te pobory należy złotych dziewięćdziesiąt y sześć, groszy dwadzieścia, z Smolenska złotych sto, z Rhetoryki złotych sto trzydzieści y pięć, in summa vczyni ze wszytkich gruntow złotych trzysta trzydzieści y ieden groszy dziesięć. Burmistrz y rada miasta Krakowa. Correxit Linksza. Albertus Błeszynski, notarius terrestris Cracouiensis.

Kodeks Zaleskiego, karta 273, stronica odwrotna.

1333. 1674. die 14. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de tributo in singula capita imposito.

Actum sabbatho pridie [1]) dominicae Misericordia, die 14 Aprilis (s). — Excellentes et spectabiles domini Albertus Sleszkowski m. d. proconsul, Franciscus Cyrus, Franciscus Rolinski m. d. Paulus Fryznekier, Hiacinthus Łopacki m. d. Valentinus Smidt, Iacobus Reyneke m. d. Ventura Bryganty, Nicolaus Fabrys, Ioannes Zaleski, Stanislaus Michael Segnic, Casimirus Kantelli, Stanislaus Krauz, Antonius Lucchini, consules Cracouienses, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, vnanimibus votis et sentenciis suis concluserunt, vt domini taxatores pro taxa facienda contribucionis capitalis a ciuitate prouenientis deputati, eum modum et ordinem seruent, vt personas omnes in regestris parochiarum conscriptas et contentas, quamlibet personam per florenos duos pro contributione eadem taxent; personas vero mercaturam exercentes, a mercatura iuxta constitutionem regni, praeuia informatione ex regestris anterioris exactionis similis contributionis capitalis, itidem taxent, personae vero miserabiles et vagabundae, quae contributionem capitalem soluere non valebunt, in delatis per ciuitatem generoso domino exactori palatinatus Cracouiensis tradi et porrigi debebunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 112.

1334. 1674. die 7. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione, quae »simpla« dicebatur, imponenda.

Actum feria quinta post octauas festi ss. Corporis Christi. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, pro modernis necessitatibus felicis coronacionis SRM. ducentas simplas constituendas esse atque id honoratae communitati proponendum, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 120.

---

[1]) Wyraz „*pridie*“ jest zdaje się myłką, i powinno być „*post*“; druga bowiem niedziela po Wielkiejnocy przypadała w r. 1674 na dzień 8 kwietnia, przeddzień więc byłby 7 a nie 14 kwietnia. Gdy jednak zapiska niniejsza następuje w księdze w chronologicznym porządku po zapiskach z d. 12 kwietnia, więc oczywiście data 14 kwietnia jest prawdziwą i powinno być *post* zamiast *pridie*.

1335. 1674. die 21. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione, quae »simpla« dicebatur, moderanda.

Actum feria quinta ante festum Natiuitatis s. Iohannis baptistae. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negocio infrascripto conuocati ac legitime una cum honoratis Quadraginta viris congregati existentes, quoniam multae personae taxa simplarum se grauatos esse conquaeruntur, proinde eandem taxam moderandam esse per dominos taxatores, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 122.

1336. 1674. die 11. m. Augusti, Varsoviae.

Andreas Olszowski episcopus Culmensis et procancellarius regni magistratus consularem et scabinalem Cracovienses hortatur, ne sinant, ut provocationes a decretis in litibus accessoriis latis interpositae, cursum causarum retardent.

Nobilibus et spectabilibus dominis proconsuli et consulibus, aduocato et scabinis totique magistratui ciuitatis regiae Cracouiensis, amicis honorandis. — Nobiles et spectabiles domini! Z wielu mieysc rozney conditiey ludzie *recurrunt* do IKr. Msci oraz y vrzędowi memu pieczętarzkiemu *deferunt*, vskarzaiąc się, iz w sądach mieyskich cięźkie *grauamina* ponoszą w sprawach swoich, powinney miec niemogąc sprawiedliwosci, dla tego, iż *debitores* y insi do sądow zapozwani, vchodząc satisfactiey swoim creditorom lub actorom, w sprawach *minoris importantiae* od decretow in *accessorio* ferowanych appelluiąc, pozwy na membranach ziemskich *passim* zakładaią y tak *cursum vlterioris processus* tamuią. Co ze sie dzieie *praeiudiciose*, z woli IKMci y vrzędu mego declaruię, abyscie WM. sprawy wszelkie zaczęte wedle prawa sądzili y lubo w nich pozwy ziemskie *a decretis accessorijs* załozone będą, daley procedowali *vsque ad definitiuam sententiam*, od ktorey zwłascza *in causis appellabilibus* słuszna rzecz aby dopuszczona była *appellatio*, bo y *praeiudicatum* przez pozwanych *allegatum*, do spraw tylko tych *quadrat*, w ktorych prawo same pozwala appellować y to *non a leui accessorio*. Chcieycie tedy WM. prawu y powinnosciom swoim dosyc czynic, nieobawiaiąc się w tem zadney trudnosci. Moze się w tym postanowic *aliquid decisiuum* na szczęsliwey da Bog IKMci coronatiey, do czego y ia z vrzędu mego WMciom chętnie dopomogę, ktorych się na ten czas chenci pilnie oddaię. W Warszawie d. XI Augusti, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto. — Nobilium et spectabilium DD. VV. amicus addictissimus Andreas Olszowski episcopus Culmensis, nominatus archiepiscopus Gneznensis, procancellarius.

Acta Consul. Crac. 43, str. 705.

1337. 1674. die 11. m. Septembris, Cracoviae.

Pactum magistratus consularis Cracoviensis cum Iudaeis Casimiriensibus de contributione ad milites praesidiarios alendos suppeditanda.

Actum feria tertia post festum Natiuitatis BMV. proxima. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, ad instantiam seniorum infidorum Iudaeorum Casimiriensium ad Cracouiam, ad nos intuitu componendorum seruitiorum militarium per ipsos retentorum factam, nobiles et spectabiles Stanislaum et Christophorum iuniorem Krauzow, collegas suos deputauerunt, qui quidem nobiles deputati retulerunt, iz gdy spectabilis magistratus dwiescie piechoty chowac bendą, tedy im płacic seruisgielt po złotych piendziesiąt na kozdy tydzien bendą.

Acta Consul. Crac. 10, str. 130.

1338. 1674. die 6. m. Decembris, in castris ad Sob positis.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi indulget, ut solum centum milites pro praesidio urbis alant.

Ian trzeci z Bozey łaski obrany krol polski, wielki xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaski, zmudzki, inflantski, smolenski, siewierski, czerniechowski. Nobilibus et spectabilibus proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae metropolitanae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Poniewasz zadnego niebespieczenstwa takiego od pogranicza niemasz miasta Krakowa, ktorego by się *vereri* W. W. potrzeba y dla niego *praesidium* trzymac *expediret* potężne, niechcemy W. W. do daremnych pod tak złe czasy przywodzic kosztow, abyscie W. W. dwiescie piechoty chowac mieli y *pro sustentatione* onych *eneruare* się, kontenci bęndąc, gdy sto *propter securitatem sui* y pilnowania bram trzymac bendziecie, gdysz my *non intermittemus* tego miasta *potentiori firmare praesidio, in quantum* by (strzesz Boze) była tego potrzeba. Łaskę zatym naszę krolewską WW. offiaruiemy. Dan w obozie nad Sobem dnia VI mca Decembra M D C L XXIV roku. — Ian krol. — Franciszek Gałecki.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1339. 1675. die 2. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de Iudaeis intranda urbe prohibendis.

Actum feria quarta postridie festi Circumcisionis Domini. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati et legitime congregati existentes, eo perpenso, quod Iudaei Casimirienses ad Cracouiam temerarie submissionem suam recusant et pecuniam ciuitati debitam soluere nolunt, ipsos iuxta anteriorem consensum illustrissimi d. palatini Cracouiensis et magnifici d. marschalci iudiciorum confoederationis *kaptur* dictae, ad ciuitatem non esse admittendos, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 145.

1340. 1675. die 28. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de incolis urbis, civitate donatis, ad quaevis onera civilia astringendis.

Actum feria 2-da post f. Conuersionis s. Pauli apostoli. — Iidem qui supra inhaerendo decreto SRMtis cum nobili Ioanne Malinowicz lato, vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, vt omnes, qui ius ciuitatis habent, non solum a lapideis, quas hic in ciuitate possident, contributiones prouenientes, sed etiam alia onera ferant, vel ius ciuitatis resignent.

Acta Consul. Crac. 10, str. 152.

1341. 1675. die 31. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de stipendiis militibus praesidiariis exsolvendis.

Actum feria 5-ta ante festum Purificationis BMV. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium legitime in negotio infrascripto conuocati et congregati cum honoratis Quadraginta viris existentes, considerato eo, quod exactio stipendii militaris quolibet mense exigi solita, pro exolucione stipendii militibus sufficere nequit, imo milites retenta stipendia habent, proinde eiusmodi stipendium militare per tres septimanas extradi, retenta uero stipendia ex retentis quoque persolui debere, vnanimibus votis et sententiis concluserunt.

Acta. Consul. Crac. 10, str. 153.

1342. 1675. die 6. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de controversiis extraordinariis non admittendis.

Actum sabbatho pridie dominicae Ramispalmarum. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, amputando controuersias extra processum ordinarium indebite incidentes, reassumendoque ordinarium processum, eiusmodi controuersias extra processum ordinarium superfluas, per nobilem notarium ciuitatis non esse ad cancellariam suscipiendas atque controuersias ex dilacionibus obtentis prouenientes, iudicialiter per dd. patronos causarum producendas, non uero sibi priuatim communicandas esse, vnanimibus votis et sententijs concluserunt, praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 181.

1343. 1675. die 26. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de hominibus nefariis captivandis.

Actum feria sexta ante dominicam Misericordiae proxima. — Iidem, qui supra, spectabiles domini, quoniam varij excessus nocturno tempore et depredaciones fiunt, proinde excessiuos homines in manuali facto deprehensos, per milites praesidiarios ciuitatis captiuandos esse, vnanimiter concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 182.

1344. 1675. die 3. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione in vectores imponenda.

Actum feria quarta in crastino festi Visitacionis b. M. v. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto in praetorium conuocati ac legitime congregati existentes, considerato eo, quod vectores varii hic in ciuitatem ligna, calcem, lateres, argillam et id genus alia inuehentes, victum quaeritent, proinde subueniendo aerario ciuitatis raparationique viarum publicarum, quae ex occasione ipsorum corrumpuntur, ac etiam soli aequitati adhaerendo, quatenus in futurum dicti vectores omnes a quolibet curru in ciuitatem cum aliqua materia inducendo, a quolibet equo per medium grossum toties quoties persoluant, vnanimibus votis et sententiis suis, salua approbatione praesentis conclusionis per S. R. Mtem dominum clementissimum obtinenda, concluserunt, eandemque collectam pro reparacione viarum publicarum conuerti debere declararunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 187.

1345. 1675. die 9. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de aestimatione bonorum contributionis constituendae gratia, a consulibus per ordinem facienda.

Actum feria tertia ante festum s. Margarethae v. et m. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto conuocati ac legitime congregati existentes, inhaerendo anteriori conclusioni eo nomine factae, quatenus nobiles et spectabiles domini collegae taxas contribucionum per turnum e medio nostri expediant, idque sub paena centum aureorum persoluenda, vnanimibus votis et sententiis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 189.

1346. 1675. die 4. m. Decembris, in Żółkiew.

Ioannes III. rex Poloniae magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne citationes prosecutoriales a decretis in litibus accessoriis vel ab eis, a quibus appellari non potest, latis, curent.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus ac spectabilibus proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis ciuitatis nostrae Cracouiae, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles ac spectabiles, fideliter nobis dilecti! Expositum est nobis per certos consiliarios nostros, protunc in opere belli vna nobiscum existentes, quomodo multi variae conditionis homines, in iudicijs Fidelitatum Vestrarum litigantes, contra authoritatem decreti serenissimi olim piae memoriae antecessoris nostri, Michaelis regis Poloniae, inter nobilem olim Stanislaum Kłoszowicz, Fidelitatum Vestrarum collegam et nobilem Marcum Antonium Morykoni, secretarium nostrum, in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, Cracouiae feria quinta ipso die festi Praesentationis beatae Mariae virginis lati, etiam in leuissimis causis tam a decretis in accessorijs, quam et in principali negotio prolatis, citationes prosecutoriales in membranis terrestribus Cracouiensibus (si ijsdem per Fidelitates Vestras appellationes denegatae fuerint) in meram iustitiae sanctae (quae cuilibet praesto administrari debet), protractionem, creditorum suorum (quod ob id multoties euenire solet) damnificationem, partisque aduersae oppressionem et substantiae eius eneruationem atque decretorum per Fidelitates VV. latorum, elusionem interponere, per idque litem nullo respectu iustitiae sanctae et declarationum nostrarum expressarum ad Fidelitates Vestras per mandata nostra et literas reuerendissimi in Christo patris, domini Andreae Olszowski, archiepiscopi Gnesnensis, primatis, procancellarijque regni, eo nomine datarum habito, protrahere consueuerint, supplicatumque nobis, vt eiusmodi litigantium licentiae expressa nostra ad

Fidelitates Vestras declaratione danda, obuiare eamque coercere dignaremur. Cui supplicationi nos vti iustae et aequitati consentaneae, benigne annuendo, damnisque litigantium et licentiae, ne sancta iustitia per temeritatem illorum opprimatur, obuiando, anterioribusque declarationibus nostris inhaerendo, Fidelitatibus VV. per praesentes declaramus et monemus, vt quamprimum praesentes nostrae ad Fidelitates VV. peruenerint literae, citationes eiusmodi prosecutoriales a decretis in accessorijs, tum et in principali negotio in causis non appellabilibus prolatis atque contra ordinem appellationum ab vno subsellio ad aliud intermedium admittendarum, ab antiquissimis temporibus obseruari apud Fidelitates VV. solitum, totque iudicatis serenissimorum olim antecessorum nostrorum piae memoriae regum Poloniae firmatum, interpositas, vti cursum iustitiae sanctae impedientes, non curent nec eas obseruent, verum cuilibet iustitiam petenti eandem administrent, non obstantibus ijsdem citationibus nostris prosecutorialibus in accessorijs seu a definitiua in causa non appellabili sententia, ante has literas nostras interpositis vel in posterum interponendis, ad definitiuam sententiam procedant; si vero in causa non appellabili lata fuerit, eandem exequantur; cum eam vero quis contra ordinem vsitatum appellandi, obseruari in iudicijs Fidelitatum VV. solitum, vsu ac consuetudine ab immemorabili tempore, tum iudicatis serenissimorum antecessorum nostrorum regum Poloniae firmatum interturbauerit eiusmodique citationes prosecutoriales fabricauerit, vel eas interposuerit, generoso instigatori nostro accionem ratione praemissorum reseruent, quam et nos praesentibus reseruamus agereque eidem generoso instigatori nostro ratione iurium, priuilegiorum, legum publicarum et decretorum nostrorum conuulsionis demandabimus, alias iuxta tam anteriores nostras, quam et praesentem per nosmet ipsos tum et reuerendissimum Andream Olszowski archiepiscopum Gnesnensem primatemque et procancellarium regni nomine nostro cum expressa voluntate nostra ad Fidelitates Vestras eo nomine declarationes datas, sese gerant, illasque in toto et in minima parte obseruent et exequantur, videlicet appellationes a decretis in accessorijs prolatis non admittant, nec citationes prosecutoriales ab ijsdem interpositas curent, non obstantibus quibusuis rescriptis nostris in contrarium obtentis vel obtinendis, citationibusque eiusmodi prosecutorialibus tum et citatione ad reponendum hocce mandatum nostrum, per quempiam edendis vel edenda. Quae omnia praesentibus cassamus, abrogamus et anihilamus, pro nullisque et irritis declaramus, obseruarique hocce mandatum nostrum declarationemque reuerendissimi archiepiscopi Gnesnensis, primatis et procancellarij regni eo nomine ad Fidelitates Vestras datam, in omnibus punctis et clausulis volumus; secus Fidelitates Vestrae pro gratia nostra officiorumque suorum debito non facturae. Datum in palatio nostro Żołkieviensi, die quarta mensis Decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo quinto. — Ian krol. — Adamus Sarnowski sacrae regiae Maiestatis secretarius mppa.

Kodeks Zaleskiego, karta 274, stronica odwrotna.

1347. 1676. die 2. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de controversiis, iudicio per literas proponendis.

Actum feria quinta in crastino festi Circumcisionis Domini nostri Iesu Christi. — Iidem qui supra, consulendo bono ordini cancellariae, quatenus nobiles patroni causarum controuersias in scrpito iudicialiter moribus antiquis ad incidentiam terminorum iuris reproducant, neque sibi priuatim easdem concredant, sub nullitate actus eiusmodi, vnanimiter concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 210.

1348. 1676. die 15. m. Ianuarii, Cracoviae.

Relatio ministerialis regni generalis de famoso libello, qui »Oculus speculator« appellabatur, combusto.

Actum feria 4-ta ante festum s. Priscae virginis et martyris proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Petrus Szczurowski, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis et pro debito officij sui recognouit, quia ipse die sabbathi proxime lapso, quae fuit vndecima mensis et anni currentium, debite existens requisitus, in medio ciuitatis Cracouiensis foro, vbi criminosi et scelerati malefactores ad rogum condemnati, signanter vero sacrilegi mediantibus decretis comburi et cremari solent, praeuio trino ac distincto clangore tubae per tibicinem ad effectum infrascriptum consulto adhibitum, stans eminentius intra circulum per milites officiarios triplicis brachij seu iurisdictionis, videlicet episcopalis, castri Cracouiensis et iudicij capturalis, in frequenti numero cum armis et bombardis et alias manufati (s) congregatos tenensque suis in manibus infame scriptum seu pasquillum, typis impressum »Oculus speculator« intitulatum, iam alias per decretum curiae episcopalis Cracouiensis ad rogum publicum sub die quarta mensis Nouembris anno proxime lapso condemnatum, clara, sonorosa et intelligibili voce publicauit, proclamauit et confluenti magno concursu populi ad infame spectaculum iuxta rotham infradescriptam denuntiauit, huiusquemodi scriptum de facto et actualiter pro infami esse adinuentum, declaratum et per ambonas ecclesiarum ciuitatis et diaecesis Cracouiensis cum fulminatione censurarum legi prohibitum atque ideo vti tali publicae cremationi et combustioni destinatum. Quod exnunc ad manus carnificis huic actui praesto assistentis, dedit, tradidit et authoritate officij cremandum demandauit. Quiquidem carnifex receptum praenominatum infame scriptum de manibus ministerialis ac summitate oblongi baculi implicatum, populoque adstanti et spectanti ad pleniorem innotescentiam per altam eleuationem exhibitum et deinceps ab vtroque latere ardentibus facibus accensum, publico rogo ad premissum effectum praeparato et iam succenso super imposuit et de facto combussit, suprascripto ministeriali

praesente et praemissa omnia spectante. Tenor autem proclamationis per ministerialem factae, est eiusmodi: Niech będzie wiadomo kazdemu, iz z dekretu sądow IMci xiędza biskupa krakowskiego ta xiąszka cudzą sławę bezboznie szarpiąca y gorzey nizli po złodzieysku kradnąca, iest za bezecną, sromotną y za iadowity paskwil osądzona, wyklęta y za wyklętą po kościołach wywołana y dla tego na stos drew do spalenia przes ręce katowskie potępmiona y skazana. Ktore potempienie i spalenie, aby swoy rzetelny skutek teraz zaraz wzięło, tobie sprawiedliwosci swiętey executorze ten pasquil w ręce się oddaie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 4.

1349. 1676. die 27. m. Ianuarii, Cracoviae.

Ioannis Andreae Morstin, subthesaurarii regni, literae universales de pretio florenorum aureorum.

Ian Andrzey z Raciborska Morstin, podskarbi wielki koronny, tucholski etc. starosta. Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu o tym nalezy wiedziec, podaię do wiadomosci, iz stosuiąc się do wyrazney woli Iego Kro. Msci, pana naszego miłosciwego, y vwazaiąc *incommoditatem priuatorum* w vdawaniu czerwonych złotych, ktorych *cursus* y pewna cena nigdzie nieznayduie się, mieyscami po pułdwanastu, mieyscami po iedynastu, tu zas w Krakowie po złotych tylko dziesiąciu idą, *cum summo praeiudicio ementium*, w czym naybarziey ludzie kupieccy et *vendentes* broždzą et *excedunt priuato ausu*, podwyzszaiąc albo zmnieyszaiąc *pro libitu suo valorem* onych, przeto *pro munere officij mei* zabiegaiąc tak znaczney szkodzie y krzywdzie *priuatorum* a depactatiey ludzi kupieckich, oraz *insistendo* woli Iego Kro. Msci, wydaię ten moy vniuersał skarbowy, obwieszczaiąc, aby od publicatiey onego wszyscy *in genere*, *cuiuscunque status et conditionis* ludzie, czerwone złote w złotych dwunastu brali y vdawali dotąd, poki rzeczpospolita na teraznieyszym da pan Bog następuiącym seymie *certum* onych *pretium* niepostanowi, pod winami w prawie opisanemi. Na co się dla większey wagi y pewnosci własną przy pieczęci moiey skarbowey podpisuię ręką. W Krakowie dnia dwudziestego siodmego Ianuarij roku tysiąc szescset siedmdziesiątego szostego. — Morstin podskarbi. — K. Plaskowski p. s. r.

Acta Consul. Crac. 44, str. 12.

1350. 1676. die 21. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de pulvere nitrato ab incolis civitate donatis suppeditando.

Actum feria tertia post dominicam Misericordiae proxima. — Iidem, qui supra, quatenus ciues ad susceptionem iuris ciuitatis accessuri, puluerem per lapides in specie dent et extradant, vnanimibus votis et sententiis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 224.

1351. 1676. die 20. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de pactione cum mercatoribus Vratislaviensibus facienda.

Actum feria quinta post festum gloriosissimae Assumptionis B. V. M. in coelum proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas trinas in negotio infrascripto conuocati ac legitime una cum honoratis Quadraginta viris congregati existentes, eo considerato, quod domini mercatores Vratislauienses per certas personas ad id praemissas, complanationem seu contractum intuitu depositorii et thelonei ciuitati seruientium, citra praeiudicium iurium transgrediendi inire affectent, proinde vnanimibus votis et sententiis concluserunt, quatenus in effectum eiusdem contractus ineundi, dicti dd. mercatores Vratislauienses inprimis literas a spectabili magistratu Vratislauiensi eo in passu intercessionales impetrent, tum plenipotentiam officiosam cum sufficienti et plenaria facultate ratione praemissorum tractandi et concludendi transmittant, atque anteriorem conclusionem per plenipotentem quatuor dd. mercatorum, ibidem de cognomine specificatorum, a ciuitate obtentam, restitui procurent, hactenus vero per duos aureos a quolibet curru tam Vratislauia cum mercibus in Vngariam commeante, quam ex Vngaria Vratislauiam redeunte persoluant, ac seorsim intuitu exactionis *sztukowego* cum nobili et spectabili magistratu conueniant, tum demum spectabilis magistratus approbationem praemissorum a S. R. Mte domino clementissimo obtinere pollicetur. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 240.

1352. 1676. die 20. m. Octobris, in castris ad Zuraviam positis.

Ioannes III. rex Poloniae magistratus consularem et scabinalem civesque Cracovienses certiores facit, omnes cives incolasque civitatis Cracoviae ad quasvis contributiones iure teneri.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus, spectabilibus et honoratis proconsuli, consulibus totique magistratui, aduocato, scabinis ac honoratae communitati ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles, spectabiles ac honorati, fideliter nobis dilecti! Relatum est nobis per certos consiliarios nostros, quomodo multi ciuium incolarumque ac aliarum personarum, tam in ipsamet ciuitate nostra Cracouiensi, quam et in suburbijs eius, sub iurisdictione ciuili Cracouiensi existentibus, manentium, licet victum in eadem ciuitate nostra suburbijsque eius quaeritent, nonnullique bona immobilia, vtpote lapideas, domos, hortos, fundos sub iurisdictione ciuili Cracouiensi, tam in ipsamet ciuitate, quam extra ciuitatem in fundis iurisdictioni ciuili subiectis, habeant et possideant, ex ijsdemque fructus percipiant, nonnullique ipsimet eadem inhabitent, contributiones tamen tam in comitijs regni generalibus et palatinatus Cracouiensis particularibus, quam et per Fidelitates Vestras communitatesque fundorum iurisdictioni ciuili Cracouiensi subiectorum, in necessitates ciuitatis et fundorum arduas, laudatas, soluere nolunt, imo temere recusant; alij autem earundem contributionum solutionem debitam per mandata et rescripta nostra in contrarium legum publicarum, ad malam vero cancellariae nostrae informationem per eos exportata, citationes prosecutoriales, quas a decretis Fidelitatum Vestrarum respectu earundem contributionum solutionis prolatis, interponere consueuerunt, contra rescripta ad Fidelitates Vestras specialiter per serenissimos antecessores nostros Ioannem Casimirum et Michaelem reges Poloniae data, differunt et eludunt, per idque eandem ciuitatem nostram, ciuesque eius et incolas, quorum numerus nimis exigue numeratur, in summa damna et vix non in vltimam ruinam inducunt, aliosque ciues et incolas eiusdem ciuitatis nostrae Cracouiensis et suburbiorum, qui eiusmodi contributiones semper soluere sunt assueti, depauperant et exinaniunt, leges denique publicas et serenissimorum antecessorum nostrorum sancitas, eo nomine ad Fidelitates Vestras editas conuellunt, supplicatumque nobis, vt eiusmodi contributionum tam ante per conuentus regni generales, palatinatusque Cracouiensis particulares, quam et per Fidelitates Vestras communitatesque fundorum suprascriptorum laudatarum ac in posterum laudandarum, sine quibus ciuitas subsistere non potest, exigendi a retentoribus quam efficacissimum modum de potestate nostra suprema regia inuenire et dexteram nostram ad id applicare dignaremur. Quorum nos supplicationi vti iustae, aequitatique consentaneae benigne annuere volentes, fortunisque ciuium et incolarum eiusdem ciuitatis nostrae Cracouiensis et suburbiorum eius, qui semper sine vlla renitentia eiusmodi con-

tributiones soluere consueuerunt, subuenire, ciuitatemque nostram Cracouiensem ad pristinum statum ac per consequens exactiones eiusmodi contributionum ad debitum ordinem reducere cupientes, rescripta anteriora, primum quidem serenissimi Ioannis Casimiri de actu et data anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi noni, die quinta Iulij, secundum vero serenissimi Michaelis regis Poloniae, anni millesimi sexcentesimi septuagesimi, die decima sexta mensis Octobris, tertium vero anni millesimi sexcentesimi septuagesimi secundi, die vigesima nona mensis Aprilis eo nomine e cancellaria regni ad Fidelitates Vestras emanata, inhaerendo constitutioni regni anni millesimi sexcentesimi sexagesimi secundi, approbamus et reassumimus; libertationes vero omnes, mandata tum et priuilegia, a iurisdictioneque ciuili Cracouiensi auulsiones, diuisiones summopere ciuitati nociuas, a nobis per nonnullos, vtpote nobiles Susannam Pobidzińska die quarta Aprilis anno ad praesens currenti, Danielem Turczyk prout se vocat Turczynski, Iuris supremi castri Cracouiensis aduocatum, honestum Andream Winiarski, primum quidem anno millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die decima tertia Martij, secundum vero anno ad praesens currenti, die vigesima tertia Ianuarij, famatum Ioannem Vlrych, pultarium, ciuem Cracouiensem, incolas suburbij Cerdoniae, Stanislaum Iuszkowicz ciuem Cracouiensem ac per alias quasuis personas, quarum nomina et cognomina, etsi hic non specificantur, pro expressis tamen censeri debent, vti in contrarium legum publicarum obtenta et ex cancellaria regni exportata et exportanda, tum et citationes prosequutoriales aliasque omnes quouis nomine appellatas, per quempiam in causis contributionum in retardationem vel elusionem solutionis earundem emanatas vel emanandas, oppositas vel opponendas, tollimus, abrogamus, cassamus et anihilamus, pro nullisque et irritis declaramus, omnesque in ciuitate nostra Cracouiensi et fundis omnibus, iurisdictioni eiusdem ciuitatis Cracouiensis subiacentibus manentes victumque quaeritantes, ad solutionem contributionum in genere omnium, tam per conuentus regni generales ac palatinatus Cracouiensis particulares, quam et Fidelitates VV. communitatesque suburbiorum laudatarum vel in posterum laudandarum, non obstantibus quibusuis rescriptis, mandatis, libertationibus, priuilegijs, vniuersalibusque literis nostris ac prosequutorialibus citationibus, tum et ad reponendum hocce rescriptum nostrum per quempiam oppositis vel opponendis, adstrictos esse debere sub paena triplicis pensionis refusionisque damnorum et litis expensarum ac paena peculatus declaramus: mandantes omnibus officijs et iudicijs tam ciuitatis Cracouiensis quam et fundorum ad eandem iurisdictionem ciuilem Cracouiensem pertinentium, vt causas eiusmodi retentoribus memoratarum contributionum quibusuis, per instigatores suos institutas vel instituendas, processu fisci summario iudicent, ad solutionemque earundem contributionum, non obstantibus quibusuis rescriptis nostris, in contrarium praesentis rescripti nostri per quascunque personas obtentis vel obtinendis, citationibusque prosequutorialibus per quempiam ex retentoribus interpositis vel in posterum interponendis, tum et citatione ad reponendum hocce rescriptum nostrum edenda ac remissa ad nos facienda, per quempiam affectata, amputata, quosuis retentores adigant, nullas exinde metuendo paenas, pro quibus haud subeundis praesenti rescripto nostro Fidelitatibus VV. et officijs fundorum ad iuris-

dictionem ciuitatis Cracouiensis pertinentium, firmiter cauemus. Secus Fidelitates Vestrae non facturae, pro gratia nostra officiorumque suorum debito. Datum in castris ad Zuraviam, die vigesima mensis Octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto, regni nostri anno tertio. — Ioannes rex. — Albertus Stanislaus Brzezinski sacrae regiae Maiestatis secretarius manu propria.

Kodeks Zaleskiego, karta 275, stronica odwrotna. Oryginał opatrzony był pieczęcią większą koronną.

1353. 1676. die 1. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de vetere ordine proficiscendi ad conventus regni generales et particulares Prossovienses restituendo.

Actum feria tertia in crastino festi s. Andreae apostoli. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorium in negotio infrascripto conuocati ac legitime congregati existentes, quandoquidem turnus nobilium et spectabilium dominorum collegarum consularium proficiscendi tam ad conuentus regni generales, quam particulares Prossouienses propter difficultates certas, specifice tamen, quod in inferiore medietate senatus versetur, ita vt senior consul cum iuniore ad eadem comitia proficisci, iuxta conclusionem anni millesimi sexcentesimi trigesimi noni proficisci nequeant, proinde eundem turnum iterum renouandum ac reassumendum esse de nouo vnanimibus votis et sententiis concluserunt atque habito respectu laborum exantlatorum (s) prouectiorisque aetatis nobilis et spectabilis Francisci Cyrus, senioris consulis Cracouiensis, ipsum a turno eodem subeundo liberum fore debere declararunt, praefatumque turnum a nobilibus et spectabilibus Paulo Fryzneker et Ventura Briganti consulibus Cracouiensibus incipi ac reassumi debere, vnanimibus votis et sententiis concluserunt. Praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 255.

1354. 1676. die 15. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de eadem re.

Actum feria tertia post festum s. Luciae v. et m. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio conuocati ac legitime congregati existentes, standum esse anteriori conclusioni de reassumendo ac innouando turno ad conuentus regni generales et particulares per nobiles et spectabiles dd. collegas proficiscendi, ex pluralitate votorum concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 257.

1355. 1677. die 15. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de scabinis Iuris supremi Teutonici arcis Cracoviensis ad munus consulum Cracoviensium non admittendis.

Actum feria 6-ta ante festum sanctae Priscae v. et m. proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per schaedulas eo in negotio conuocati ac legitime congregati existentes, super instantiam nobilium et honoratorum scabinorum ciuitatis Cracouiensis, die hesterna illatam, literas petitorias ad illustrissimum dominum palatinum Cracouiensem expediendas, quatenus sua celsitudo ex scabinis arcis Cracouiensis ad magistratum consularem Cracouiensem contra iura ciuitatis cooptare et eligere non dignetur, vnanimiter concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 264.

1356. 1677. die 17. m. Februarii, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae Alexandrum Lubomirski palatinum Cracoviensem certiorem facit, civitatem Cracoviensem a stationibus militaribus omnino liberam esse.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kijowski, wołynski, podolski, podlaski, smolenski, inflantski, siewierski y czerniechowski. Wielmoznemu Alexandrowi Lubomirskiemu woiewodzie krakowskiemu, takze vrodzonym porucznikowi, namiestnikowi, deputatom y wszytkiey kompanij chorągwi vsarskiey tegosz wielmoznego woiewody krakowskiego, vprzeymie y wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Wielmozny, vrodzeni, vprzeymie y wiernie nąm mili! Supplikowało nąm przez posłow swoich miasto nasze stołeczne Krakow, iż lubo *vigore priuilegiorum et immunitatum* od naiasnieyszych antecessorow naszych nadanych, *legibus publicis*, decretami seymowemi y teraz swiezo przez nas na szczęsliwey koronacij naszey *constitutione nouella* vtwierdzonemi, pod zadne hiberny, chlebow assignacye, stanowiska, przechody y iakieszkolwiek exactye y aggrauacye zołnierzskie podpadac ani do zadnych podatkow oprocz tych, ktore na seymach *per legem publicam* cała rzeczpospolita na siebie stanowi, pociągane bydz nie moze y nie powinno *et a prima sui locatione* nigdy nie podpadało y pociągane nie bywało, nawet wsi y maiętnosci tegosz miasta, *ciuium priuatorum* własne, ktore *iure terrestri* iako slachta trzymaią, od wszelakich aggrauatij zołnierzskich decretami seymowemi y constitutią anni 1667 tit. »Wolność od aggrauacij« są vwolnione: iz iednak przeciwko tymze prawom *ex defectu informationis* commissia lwowska do distribucij hiberny seymem przeszłym naznaczona, na tosz miasto Krakow *in summum* praw y wolnosci iego *praeiudicium*, summę złotych pięc tysięcy czterysta włożyła y na takowąsz summę assignacyą chorągwi

vsarskiey Wiernosci Waszych dała, chcąc my tedy miasto to nasze tak dobrze naiasnieyszym antecessorom naszym, nąm samym y całey rzeczypospolitey wiarą y życzliwoscią *etiam difficillimis temporibus* zasłuzone, y za co osobliwemi praerogatiwami et *coaequatione* w prawach swoich *cum ordine equestri* ozdobione, łaską y protectią naszą krolewską zaszczycic y praw iego naruszac w niczym nie pozwalac y niedopusczac, *ex senatus consilio* vważywszy, ze ta assignacya *iura cardinalia et principalia* tegosz miasta stołecznego *afficit*, wzrusza y znosi, czego pomieniona commissia od nas y całey rzeczypospolitey *facultatem* nie miała, tedy my pomienione miasto przy prawach y wolnosciach iemu należących zachowuiąc, w protectią naszę krolewską bierzemy, od płacenia tey hiberny *(non obstante assignatione de data Leopoli die 4^a^ mensis Decembris 1676 emanata)* wolnemi czyniemy y te assignacyą iako prawu przeciwną, za nie wazną bydz vznawamy y declaruiemy, y na potym, iezeliby kiedykolwiek podobne assignacye na tesz miasto albo ich dobra otrzymano, ize bydz wydane nie maią, declaruiemy. Co do wszytkich, komu to wiedziec nalezy, wiadomosci donosiemy, osobliwie iednak Wiernosciom Naszym, chorągwie vsarskiey pomienionego wielmoznego woiewody krakowskiego, y rozkazuiemy, abyscie pomienione miasto Krakow y wszytkich jego obywatelow przy teyze naszey declaracyi zachowali y zadnych violentij, *extorsiones*, sustentamentow y iakichkolwiek aggrauacyi *personis et bonis* tego miasta *et priuatorum ciuium vigore* takowey swoiey assignacyi czynic się nie wazyli. Nad to *authoritate nostra regia* magistratowi y całemu miastu temu naszemu stołecznemu Krakowowi surowo rozkazuiemy, aby pomienioney hiberny wydawac y assignacyi wypłacać nie wazyli się, *sub paenis nostris arbitrarijs in contrauentores* temu rescriptowi naszemu *interpositis*, ktore vrodzony instigator koronny w sądzie naszym *vindicabit*. Na co się ręką naszą podpisuiemy y pieczęc koronną przycisnąc rozkazalismy. Dąn w Warszawie dnia XVII mca lutego, roku Pańskiego MDCLXXVII, panowania naszego III roku. — Ian krol. — X. Ian Stanis. Witwicki opat płocki, infuł. Oli. i vicesgerens canc. coron.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1357. 1677. die 20. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de rationibus suburbii Cerdoniae reddendis examinandisque.

Actum sabbatho post festum s. Valentini praesbiteri proximo. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto ad praetorium conuocati et legitime congregati existentes, consulendo bono ordini incolarum suburbij Cerdoniae ad Cracouiam sittae, ut eo facilius et exactius rationes ab exactoribus de collectis et exactis contributionibus publicis et priuatis recipi ac peragi possint, quatenus in futurum eiusmodi rationes et calculationes exactarum contributionum per exactores coram deputatis per iudicium Cerdonicum ac totam communitatem

Cerdoniae eligendis, ac per nobilem ac spectabilem magistratum Cracouiensem confirmandis, faciant ac reddant, quiquidem exactores nullas expensas ex contributionibus exactis sine consensu iudicij seu aduocati Cerdoniae erogare debebunt, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 272.

1358. 1677. die 27. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de munitione urbis Cracoviae non adiuvanda.

Actum feria secunda [1]) post dominicam Conductus Paschae proxima. — Iidem qui supra vna cum honoratis Quadraginta viris in praetorium Cracouiense conuocati et legitime congregati existentes, modum adinuentae fortificationis ciuitatis Cracouiensis ex certis rationibus praeiudiciosum, in comitijs vero praesentibus generalibus Varsauiensibus propositum, per nobiles et spectabiles dominos nuntios ciuitatis non esse promouendum, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 281.

1359. 1677. die 15. m. Maii, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae civibus Cracoviensibus mandat, ne Henrico Klug ob dissensionem a fide catholica civitatem denegent.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis, totique communitati ciuitatis nostrae metropolitanae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et spectabiles, fideliter dilecti! Inter praecipuas fastigii nostri regalis curas, eam non potissimam prae oculis habemus, quomodo ciuitates et oppida, per serenissimos antecessores nostros fundata, iuribus et priuilegiis, immunitatibus et libertatibus aucta, inuiolabiliter non solum conseruare, verum etiam quam maxima eorundem iurium et priuilegiorum facere incrementa, nullus est quin diffiteri queat. Cum vero non solum nobismet ipsis constitit, verum etiam ex peculiari relatione certorum consiliariorum lateri nostro in comitiis modernis assidentium, innotuit, ciuitatem nostram metro-

---

[1]) Tak w oryginale. Tymczasem w r. 1677 poniedziałek po niedzieli przewodniej był dopiero 26 a nie 27 kwietnia. Gdy obie daty zamieszczone są w księdze, niepodobna rozstrzygnąć, w czem błąd leży, mianowicie czy zamiast 27 ma być 26 kwietnia, czy też zamiast *feria secunda*, winno być *feria tertia*.

politanam Cracouiensem ad eam deuenisse incolarum paucitatem, non ex alia causa, nisi quod Fidelitates Vestrae sub praetextu quorundam priuilegiorum, in religione catholica quasi dissidentes admittere nolle, imo eisdem ius ciuitatis denegare, proinde antiquam eiusdem praetactae ciuitatis frequentiam augere cupientes ac eandem ciuitatem in pristinum statum et meliorem conditionem reducere volentes, Fidelitatibus Vestris mandandum esse duximus, vti quidem mandamus ac insimul iniungimus, quatenus egregium Henricum Klug, a compluribus annis in ciuitate nostra Cracouiensi degentem, non obstante in religione ipsius dissensione, in gremium ciuitatis suscipiant et ad ius ciuitatis, prius super fidelitatem iuramento praestando, admittant, nullamque eidem respectu religionis quamuis diuersae facessere molestiam praesumant, quinimo praesenti declarationi nostrae totaliter sese conforment. Pro gratia nostra officiorumque suorum debito secus non facturi. Datum Varsauiae die XV mensis Maij, anno Domini MDCLXXVII, regni nostri IV anno. — Ioannes rex. — Ioan. Stanis. Witwicky abbas Plocen. inful. Oli. regens cancel. regni.

Oryginał na papierze, opatrzony pieczęcią mniejszą koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1360. 1677. die 28. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de mercatoribus peregrinis, ne emporium Cracoviense praetereant, prohibendis.

Actum feria sexta in crastino festi Ascensionis Domini. — Iidem qui supra in praetorio eo in negotio conuocati et legitime vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, quoniam certi mercatores externi contra iura ciuitatis Cracouiensis depositorij excedunt illudque temere transgrediuntur, proinde eiusmodi currus cum mercibus arcendos et huc reducendos esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 286.

1361. 1677. die 1. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Actum feria tertia post dominicam Exaudi proxima. — Iidem qui supra prouidendo securitati ciuitatis ex parte pestis in vicinis grassantis, inprimis validos mendicantes ex ciuitate expellendos, debiles vero et vere aegrotos ad hospitale s. Sebastiani extra ciuitatem existens, deducendos, elemosinamque pro ipsis per duos ciues expetendam, foralia quoque expedienda, vendeta quoque in foro scrutario inhibenda, faeces et lutum euacuandum, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, atque in ciuitatem extraneos

absque literis pasaport. non esse mittendos, censuerunt et censent, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 287.

1362. 1677. die 31. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de tributo in singula capita imposito, solvendo.

Actum sabbatho post festum s. Annae matris b. M. v. proximo. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas ad praetorium Cracouiense eo in negotio conuocati et legitime congregati existentes, quoniam ex conscriptione personarum pro contributione capitali ad praesens constat, quod eiusmodi contributio iuxta tariffam anni 1673 exolui nequit, ob decessum multorum hominum, ideo pro supplemento dictae contributionis capitalis, quatenus domini taxatores omnes ciues et mercatores cuiuscumque conditionis, nemine excepto, ad proportionem taxent personarum, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 298.

1363. 1677. die 13. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de residuis contributionibus ad reficiendam urbem adhibendis.

Actum feria sexta post festum s. Laurentij martyris proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati ac legitime congregati existentes, prouidendo indemnitati et bono regimini ciuitatis, sumptum ex retentis contributionis ducillaris apud dominos arendatores existentis, pro reparatione ciuitatis accipiendum esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 300.

1364. 1677. die 3. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de introitu urbem Iudaeis prohibendo.

Actum feria sexta post festum s. Aegidij abbatis proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in praetorio conuocati ac legitime congregati existentes, obuiando infectioni

pestiferae, quae incipit a longe saeuire, Iudaeos, quorum occulta potest fieri infectio, in ciuitatem non esse mittendos, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 305.

1365. 1677. die 6. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de regia Maiestate suppliciter roganda, ut civitatem Cracoviensem a contributione in capita singula imposita, liberet.

Actum feria secunda ante festum Natiuitatis b. M. v. proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio ad praetorium conuocati ac legitime congregati existentes, quoniam exolutio contributionis capitalis iuxta tariffam anni 1673 per ciuitatem nullo modo ob defectum personarum duorum millium ducentarum, quae tam de viuis, quam et a ciuitate decesserunt, fieri nequit, proinde SRMti domino clementissimo supplicandum esse, vt ab ea tam grandi et inpossibili exolutione dictae contributionis capitalis sua sacra regia Maiestas liberare dignetur, atque ad illustrissimum principem ac reuerendissimum dominum episcopum Cracouiensem, quatenus suam interponat hac in parte authoritatem, literas supplices mittendum esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 306.

1366. 1677. die 13. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Actum feria secunda pridie festi Exaltationis s. Crucis. — Spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio ad praetorium conuocati ac legitime congregati existentes, obuiando pesti saeuienti, mendicos expellendos eleemosinamque pro illis expetendam, tum seruitia septem pro medio anno exoluenda atque centum milites pro securitate ciuitatis conscribendos, neminemque ex ciuitate, priusquam stipendia soluerit, mittendum esse, vnanimibus votis sententijsque suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 308.

1367. 1677. die 15. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de salario proconsuli et substituto notarii peste grassante solvendo.

Actum feria quarta in crastino festi Exaltationis s. Crucis. — Ijdem qui supra. Qandoquidem sic disponente diuina voluntate, pestis in ciuitate seuire cepit, ideo conclusionem anni 1652 die 13 Iunij factam approbando, habita nihilominus ratione caristiae et monetae currentis, nobili et spectabili domino praeconsuli hic mansuro salarium septimanale per florenos triginta, nobilis vero notarij substituto, nempe nobili Stanislao Alexandro Kielarowicz florenos quindecem septimanatim dandum et soluendum esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 309.

1368. 1677. die 22. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de domiciliis separatis iis, qui peste infecti sunt, praebendis.

Actum feria quarta in crastino festi s. Matthaei apostoli et evangelistae. — Iidem qui supra ob absentiam ciuium prouidendo indemnitati peste infectorum, eosdem intra muros et alia deserta loca, vbi poterint refocillationem suam habere, educendos esse ex lapideis ipsorum, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 310.

1369. 1677. die 22. m. Octobris, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de cautione omnimoda peste grassante adhibenda.

Actum feria sexta in crastino festi ss. Vndecim millium virginum martyrum. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Piotrowski, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, quia ipse die hodierna ex mandato generosi ac spectabilis domini praeconsulis et hoc pestilentiae tempore gubernatoris, infrascripta in quatuor partibus fori Cracouiensis, clara, sonora et intelligibili voce populo ad sonum tubae congregato, publicauit, prout sequitur: Mosci panowie, raczcie WMc wiedziec, ze poniewaz Bog wszechmogący z łaski swoiey swięty,

znacznie począł morowe powietrze w miescie Krakowie vsmierzac, a Waszmosc bez wszelakiey ostroznosci y po Kazimierzu y innych przedmiesciach, na ktorych się większe szerzy powietrze, conuersuiąc, dobrowolnie y prawie chcący zapowietrzacie, osobliwie osoby lozne y mieyskiego niemaiące, spuszczaią się na opatrznosc mieyską krakowską, ze ich zywią y opatruią, tedy IegoMć pan burmistrz y gubernator krakowski zabiegaiąc temu opowieda WMciow wczesnie, azebyscie iako nayostroznieyszemi byli, do choroby y zarazy powietrzney dalszey żadney okaziey niedawali, osobliwie przez kradziesz y poruchanie rzeczy zapowietrzonych: *alias* wiedzcie WMć o tym, iż od dnia dzisieyszego zadney kamienicy, w ktoreyby się panie vchoway, ponowa powietrza morowego pokazała, zabiiac więcey y zywic nie bedą, gdyż niepodobna tak wiele ludzi sustentowac, ale takowych zaraz za miasto wyganiac a zwłaszcza osoby lozne bedą; ktore azeby teraz przed czasem z miasta wczesnie vstępowali, pod surowym karaniem napomina IMc pan burmistrz y gubernator krakowski. De quo hanc suam fidelem fecit ralationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 416.

1370. 1677. die 30. m. Decembris, Gedani.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi novos consules creandi designandique consules praesidentes potestatem tribuit.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis. Cum ciuitas nostra Cracouiensis, metropolis regni, magnis a serenissimis antecessoribus nostris, regibus Poloniae, dotata iuribus, in hoc summam praerogatiuarum et priuilegiorum suorum reputet partem, quod sit caput et pene regina vrbium, in eo tamen etiam minimis ciuitatibus nostris longe inferior et infelix est, quod illud omnibus ferme iure Thentonico fundatis ciuitatibus et oppidis commune et quod libertatis ciuilis ac cuiuslibet reipublicae cardo est, liberam magistratus et consulum electionem non habeat. Inde est, quod maturis prudentium virorum destituatur consilijs, per idque ad summum vergat disordinem et emerita optimorum ciuium virtus ambitu nonnullorum legibus detestato anteuertatur. Quae res cum adeo anxie serenissimorum praedecessorum nostrorum versaret animos, vt magnis insudauerint curis tanto malo salubribus prouidere remedijs, nobis quoque non minori inest sollicitudini, quippe cum nihil optabilius in vita habeamus, quam vt sub fausto imperio nostro floridas et bene ordinatas spectemus ciuitates, prosperis scilicet in ornamentum, aduersis in praesidium, proinde multifarie instanter hac de re cum olim magnifico Alexandro Lubomirski palatino Cracouiensi, cuius id muneris de vsu quodam an de lege erat, vacanti officio consulatus Cracouiensis consulem surrogare et creare, expostulaueramus eoque validis rationibus et instantijs nostris flexeramus, vt eam palatinali suo officio seruientem iuris praerogatiuam creandorum in ciuitate Cracouiensi dato vacanti

consulum, pro se et futuris suis successoribus palatinis Cracouiensibus in manus nostras deponere et totaliter abrenuntiare promisserit, per nos magistratui eiusdem ciuitatis Cracouiensis inperpetuum conferendam et applicandam. Quod et absque omni dubio praestitisset, nisi inopinata fata ipsius propositum nostrum praeripuissent. Nos tamen diu deliberata serenissimorum praedecessorum nostrorum vota incremento eiusdem ciuitatis fauentia, nostram quoque longe ipsi proficuam intentionem ad effectum deducere volentes, dum nobis cum vacanti dignitate palatinatus Cracouiensis insimul et officia ac praerogatiuas eiusdem muneris ad dispositionem regiam fata offerunt, ex plenitudine potestatis nostrae regiae et de assensu et consilio senatorum nostrorum, lateri nostro in frequenti senatus consilio assidentium, memoratam ciuitatem nostram Cracouiensem de iure et iurisdictione palatinorum Cracouiensium tam creandorum tempore vacantis consulatus consulum, quam praesidentium alias proconsulum prima post festum ss. Trium Regum dominica quotannis constituendorum, totaliter eximendum esse duximus prout et eximimus, idemque ius nouorum consulum loco in consulatu pro tempore vacante alium consulem vel consules creandi ac praeconsules seu praesidentes quotannis eligendi, hactenus a palatinis Cracouiensibus obseruatum, nostrae regiae dispositioni reseruamus ac ideo liberam et absolutam consulum, prout et in alijs varijs regni ciuitatibus practicatur, electionem et praeconsulum solito tempore ab antiquo quotannis constitutionem, nobili ac spectabili magistratui consulari Cracouiensi nunc et pro tempore existenti, in perpetuum de plenitudine potestatis nostrae regiae damus, donamus, conferimus, adscribimus et incorporamus, ita scilicet, vt vacante post fata alicuius consulum loco et officio consulari Cracouiensi, consules eiusdem ciuitatis Cracouiensis ad praetorium Cracouiense pro die per praeconsulem pro tempore existentem praefigenda, per trinas schaedulas, prout moris est, conuocati existentes, electionem noui consulis collegae sui futuri faciant et instituant, eumque per schaedulas suas seu per suffragia secreta pluralitate votorum praeualente, iuxta decretum serenissimi d. m. olim Sigismundi III regis Poloniae, Varsauiae feria sexta ante festa solennia sacri Pentecostes proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo sexto eo in passu inter honestam communitatem et nobilem ac spectabilem magistratum Cracouiensem latum, ex solis tantummodo scabinis ordinarijs ciuitatis Cracouiensis, per nobilem ac spectabilem magistratum Cracouiensem eligi solitis et eligendis, nec non doctoribus iurisprudentiae, medicinae, syndicis ac notarijs ciuitatis Cracouiensis iuratis, in actu officij sui nunc et pro tempore existentibus eligant, nominent et instituant, taliterque ab ipso solo nobili ac spectabili magistratu Cracouiensi electus exnunc ad iuramentum solitum et ad locum consessus consularis admittatur collegioque consulari incorporetur. Quod si vero quispiam per instantias vel intercessionem id officium consulatus (non vero a nobili ac spectabili magistratu Cracouiensi, pro tempore existente, vocatus existens) ambire voluerit, talem pro illo tempore, quam et in perpetuum ad capessendum quaeuis in ciuitate nostra Cracouiensi officia ipso facto et iure inhabilem esse declaramus; praesidentes vero alias praeconsules Cracouienses similiter nobilis ac spectabilis magistratus Cracouiensis e medio sui quotannis tempore solito, videlicet die dominica post festum ss. Trium Regum proxima,

praeuia per schaedulas pridie ad id totiusque spectabilis magistratus consularis Cracouiensis ad praetorium per spectabilem praeconsulem conuocatis sacrique missae sacrificij votiua dictae celebratione, in praetorium Cracouiense conueniant ibidemque e medio sui promiscue octo, prout moris est, per schaedulas secretas seu per secreta suffragia, semotis quibusuis priuatis respectibus eligant, taliterque electi praesidentes iuramentum circa eandem electionem praestari solitum, similiter quotannis praestent et officia sua iuxta antiquam praxim et consuetudinem exerceant. Quod omnibus et singulis, quorum interest, ad notitiam deducentes, praecipimus, vt praesens diploma nostrum inuiolabiliter omnes in vim legis perpetuae obseruent obseruarique ab alijs curent. Datum Gedani die XXX mensis Decembris, anno Domini M DC L XXVII, regni vero nostri anno quarto. — Ioannes rex. — Stan. Kraiewski ad. Gn. reg. canc. reg.

Dyplomat pargaminowy, nieco uszkodzony. Pieczęć wraz z sznurem oderwana.

1371. 1678. die 3. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de Iudaeis ad custodiendas res mercesque suas, Cracoviae depositas, admittendis.

Actum in praetorio Cracouiensi feria quinta in crastino festi Purificationis b. M. v. — Iidem qui supra. Quoniam contagio pestifera nondum totaliter in ciuitate cessauit, proinde prouidendo securitati ciuitatis, dictos Iudaeos non posse in ciuitatem mitti, declarauerunt; nihilominus vt praefati Iudaei, qui res, merces ac pignora hic in ciuitate habent, eisdem inspicere possint, quatenus seniores eorumdem Iudaeorum sex personas tantum septimanatim ad inspiciendum praefatis mercibus ac pignoribus designent, ipsi vero designati vllas res vendere aut veteres emere non audeant, sed eandem inspectionem in praesentia deputati a hora octaua medij horologij ad horam tertiam post meridiem expediant atque se praemissis satisfacturos sub nullitate eiusdem admissionis iudicialiter per seniores se inscribant, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 314.

1372. 1678. die 10. m. Februarii, Cracoviae.

Eiusdem senatus consulti aliud argumentum.

Actum feria quinta ante festum s. Valentini presbiteri proxima. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio conuocati ad praetorium et legitime congregati existentes, quod licet quidem anteriore conclusione permissum sit, quatenus infidi seniores Iudaei sex personas ad reuidendum et inspiciendum res, merces

atque pignora, quae hic in ciuitate habent, qualibet septimana eligerent, quia tamen ad praesens instantia magnifici domini vicecapitanei, ad se per literas facta intercedit, proinde instantiae ipsius in debita obseruatione habitae (s), eosdem Iudaeos per duodecem personas bis qualibet septimana admittendos esse, quiquidem infidi Iudaei nullas res aut merces vendere nec veteramenta emere audebunt, sub nonadmissione earundem duodecem personarum, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 315.

1373. 1678. die 25. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de rebus, quibus peste infecti utebantur, comburendis.

Actum feria sexta in crastino festi s. Matthiae apostoli. — Iidem qui supra vna cum honoratis 40 viris congregati existentes, eoque attento, quod per contactum rerum peste infectorum multi fatis cedunt, idcirco obuiando securitati ciuitatis, ne pestis recrudescere possit, eiusmodi res, vtpote puluinaria, indusia, aliasque, quibus peste infecti circa mortem vtebantur, igne comburendas esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 318.

1374. 1678. die 5. m. Martii, in Malbork.

Ioannes III. rex Poloniae magistratibus civitatum Clepardiae et Stradomiae villarumque urbi Cracoviae vicinarum mandat, ut magistratui consulari Cracoviensi in extinguenda peste opem ferant.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąże lithewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kiiowski, wołhyński, podolski, podlaski, inflandski, smolenski, siewierski, czernichowski. Wszem wobecz y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie miast Kleparza, Stradomia, gruntow Wesoły, Smolenska, Retoryki, Lubisza, Błonia, Pedzichowa, Krowodrzy, Nowey wsi, Łobzowa, Podzamca, y wszytkich inszych gruntow około miasta naszego stołecznego Krakowa, Kleparza y Stradomia leżących, iakimkolwiek imieniem nazwanych, vrzędom, obywatelom y mieszkańcom do wiadomości podaiemy, iż my odebrawszy pewną wiadomość, że ta plaga morowego powietrza za łaską pana Boga wszechmogącego tudziesz za pilnym y vsilnym staraniem y dozorem vrzędu miasta naszego stołecznego Krakowa, w tymże mieście y na gruntach do iurisdictiey iego należących vstaie, po inszych zaś gruntach żadney koło zapowietrzonych ludzi, iakoby należało, pilności y dozoru nie było y do tych czas nie masz, przez co obawiać się potrzeba, aby ta plaga daliey się dla niedbalstwa vrzędow tych gruntow y ludzi na

nich mieszkaiących nie szerzyła, dla tego my chcąc temu zabieżeć, zlecamy władzą naszą krolewską szlachetnemu magistratowi radzieckiemu krakowskiemu, aby lubo sąm przez się, lubo też przez delegata swego, tych rzeczy wiadomego, ktorego na swoim mieyscu powagą y władzą naszą krolewską postanowił, po gruntach y przedmieściach wszytkich, także y w miastach wyżey pomienionych tak strony domow iako też y osob y palenia rzeczy zapowietrzonych, dozor, pilność y staranie miał y o tym wszytkim, iakoby dalszemu tey plagi szerzeniu zabiegać, zawiadował: z ktorym vrzędem radzieckim krakowskim, lubo z tym, ktorego on na swym mieyscu postanowi, aby sie tychze miast y gruntow vrzędy zawsze znosiły y prowiantem tych, ktorzyby się na tych gruntach zapowietrzyli, opatrowali y onegoż im według potrzeby dodawali, surowo tym naszym roskazuiemy vniversałem. A cokolwiek do rządu dobrego y zabieżenia szerzeniu się tey plagi morowego powietrza dalszemu należeć będzie, tenże szlachetny vrząd radziecki krakowski albo ten, ktorego on na swym mieyscu postanowi, vczyni y vczynić każe, aby to wszytko do exequutiey przez vrzędy wyżey pomienione było przywodzono, surowo nakazuiemy, gdyż tak szlachetnemu vrzędowi radzieckiemu krakowskiemu, iako też y delegatowi na to od magistratu tegoż krakowskiego postanowionemu, wszelaką moc władzy naszey krolewskiey ninieyszym vniwersałem naszym daiemy: mieć to chcąc cale y roskazuiąc, aby wszyscy na pomienionych gruntach mieszkaiący, tak vrzędni iako y prywatni ludzie, tak szlachetnego magistratu krakowskiego, iako też y tego, ktory bedzie na to od tegoż vrzędu imieniem naszym wysadzony, ktorego my powagą naszą approbuiemy, *sub paenis criminalibus per eundem nobilem magistratum Cracouiensem extendendis*, we wszytkim słuchali, y że mu pomoc w tym według potrzeby, ktorą on obaczy, dawali, y co on na zabieżenie tey plagi boskiey dalsze postanowi y czynić roskaże, czynili y zwierzchności iego od nas iemu podaney, w niwczym się w tey mierze nie sprzeciwiali, dotąd, poki ta plaga boska morowego powietrza. Co on w miastach y na gruntach wyżey pomienionych postanowi, vczyni albo exequować będzie, my to wszytko z władzy naszey krolewskiey *pro rato et grato* przyimuiemy y ninieyszym vniversałem naszym approbuiemy. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęć naszę przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Malborku dnia piątego miesiąca *Martij*, roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego osmego, panowania naszego czwartego roku. — Ian krol. — Adam Sarnowski warszaw. łowic. kan. IKM. secret. mppa.

Kodeks Zaleskiego, karta 279, stronica odwrotna.

1375. 1678. die 16. m. Iunii, Leopoli.

Ioannes III. rex Poloniae literas exemptionis a iurisdictione civili Cracoviensi, quibuscumque personis impertitas, abrogat.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Kiiouiae,

Wołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus, spectabilibus ac honoratis praeconsuli, consulibus, aduocato vti iudici ordinario et scabinis vrbis nostrae metropolitanae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles, spectabiles ac honorati, fideliter nobis dilecti! Magnam semper maiores nostri, serenissimi diuae memoriae reges Poloniae ciuitatis Cracouiae tanquam primariae in regno suo vrbis, in omnibus rationem habuisse, idque studuisse, vt ad florentem in ea statum conseruandum nihil prorsus desiderari possit. Quorum nos exempla imitando, vtque eidem vrbi nostrae metropoli ciuibusque eius quam faelicissima (sublato omni pernitioso in ea et nociuo abusu) fluant vota, prouidere cupiendo, praecipue cum per certos consiliarios nostros edocti simus, reperiri nonnullos ciues iuratos et incolas vrbis nostrae Cracouiensis, in eadem vrbe victum quaeritantes, nonnullosque possessiones suas sub iurisdictione civili Cracouiensi habentes, nonnullos modo conductitio sub iurisdictione ciuili Cracouiensi (inter quos et famatus Albertus Gorecki typographus ciuisque Cracouiensis, in ciuitate hac nostra Cracouiensi victum quaeritans inuenitur) manentes, qui iurisdictionem ciuilem Cracouiensem, tam officij consularis et aduocatialis, quam et iudicij scabinalis vigore exemptionis a iurisdictione et seruitoratus literarum tam serenissimorum antecessorum nostrorum, quam et a nobis per eos cum summo eiusdem vrbis nostrae metropolitanae iurisdictionis et boni ordinis praeiudicio, ad sinistram cancellariae nostrae informationem impetratarum, declinare, eoque sub praetextu ciues eiusdem vrbis atque incolas variosque homines varijs iniurijs afficere. Cum vero ratione praemissorum ad aliquod vrbis nostrae metropolis Cracouiensis officium seu iudicium citati fuerint, vigore suprascriptarum serenissimorum antecessorum nostrorum et nostrarum exemptionis a iurisdictione seruitoratusque literarum forum sibi excipere ad iudiciaque nostra seu magnificorum mareschalcorum regni prouocare, per idque homines ad vindicandas iniurias sibi per eos illatas, coram iudicio nostro vel magnificorum mareschalcorum regni, sufficientibus expensis ad id carentes, iustitia frustrare viamque impune alijs peccandi demonstrare, per idque vindictam Dei optimi maximi ob dilationem iustitiae inducere consueti sunt. Proinde nos praeinsertum disordinem vti pernitiosissimum tollendo, vtque quilibet iustitiam quantotius in praetensionibus, grauaminibus et iniurijs sibi illatis debitisque suis ac alijs omnibus querimonijs consequi possit, prouidendo, rationibusque eiusdem vrbis nostrae metropolitanae, ad bonum ordinem pertinentibus atque bono ordini prospiciendo, exemptiones eiusmodi a iurisdictione ciuili Cracouiensi omnes, per quascunque personas a serenissimis antecessoribus nostris, regibus Poloniae, tum et a nobis impetratas, necnon et famati Alberti Gorecki typographi ciuisque Cracouiensis e cancellaria nostra ad sinistram eius informationem die quarta Aprilis anno millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto emanatas, inhaerendo legibus regni tum et rescriptis serenissimorum antecessorum nostrorum, eo nomine vrbi nostrae Cracouiensi regni metropoli benigne datis, tollimus, cassamus, abrogamus et adnihilamus nulliusque roboris et valoris esse in perpetuum declaramus, omnesque ciues et incolas suprafatae vrbis nostrae metropolis Cracouiensis, victum in eadem quaeritantes seu possessiones suas ibidem habentes seu modo conductitio in eadem metropoli

seu sub iurisdictione eius manentes, quocunque nomine et cognomine vocatos, inhaerendo tam iuri communi, quam et constitutionibus regni atque priuilegijs eidem vrbi nostrae metropoli Cracouiae seruientibus, legibus regni annorum millesimi sexcentesimi decimi tertij et millesimi sexcentesimi septuagesimi sexti approbatis, non alibi, nisi coram suo magistratu ciuili Cracouiensi, id est coram officio consulari seu officio aduocatiali et iudicio ordinario scabinali Cracouiensi comparere ibidemque forum pati et respondere teneri (nihil derogando magnifici almae academiae Cracouiensis rectoris, iuxta priuilegia eidem almae academiae Cracouiensi seruientia, in causa a quopiam ex parte typographiae cuipiam ex typographis instituenda, iudicio) declaramus, personis vero eorum typographorum, in ciuitate victum quaerentium, forum ijs ciuile Cracouiense et ex alijs rationibus in omnibus causis assignamus et praescribimus. In contrauenientes vero paenam sessionis in carceribus vnius anni et quingentarum marcarum officio seu iudicio ciuili Cracouiensi luendarum, in vim extra forum competens euocationis sancitam et decretis nostris vallatam, interponimus, Fidelitatibus vestris mandantes, vt eiusmodi exemptiones per quemcunque ciuium aut incolarum vrbis nostrae metropolis Cracouiensis seu sub iurisdictione eius manentium, in officio seu iudicio oppositas minime curent, sed foro ijsdem opponentibus omnibus, aulam nostram non sequentibus, prout et praefato famato Alberto Gorecki ciui Cracouiensi, qui itidem aulam nostram non sequitur, imo in vrbe nostra metropoli victum quaeritat, civili Cracouiensi adinuento, vlterius in causis tam praefato Alberto Gorecki, quam et alijs omnibus in officijs seu iudicio Fidelitatum Vestrarum ac in alijs iurisdictionibus ciuilibus ad vrbem nostram metropolim Cracouiensem pertinentibus, iam institutis et in posterum instituendis vsque ad definitiuam sententiam, salua nihilominus appellatione ab eadem definitiua sententia, si et in quantum de iure ad nos iudiciaque nostra, grauata parte manente, procedant, iustitiamque de ijsdem opponentibus quamtocius conquerentibus administrent: non obstantibus quibusuis rescriptis nostris, in contrarium praesentium literarum nostrarum per quempiam e cancellaria nostra ad sinistram eius informationem emanatis vel emanandis. Quae rescripta omnia vti in destructionem boni ordinis ciuitatis regni nostri metropolis emanata vel emananda, praesentibus cassamus, abrogamus et anihilamus, Fidelitatesque vestras et alios magistratus et officia ciuilia Cracouiensia a paenis quibusuis ratione acsi contrauentionis literis exemptionis et seruitoratus haud subeundis praesentibus cauemus. Secus Fidelitates Vestrae pro gratia nostra officiorumque suorum debito non facturae. Datum Leopoli die decima sexta Iunij, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo octauo, regni nostri anno quinto. — Ioannes rex. — Franciscus Kamocki sacrae regiae Maiestatis secretarius manu propria.

Kodeks Zaleskiego, karta 281.

1376. 1678. die 5. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis peste grassante observandis.

Actum feria tertia post festum Visitationis b. M. v. proxima. — Spectabiles domini Ioannes Romanowicz praeconsul, Franciscus Cyrus, Albertus Sleszkowski m. d. Albertus Sztameth, Valentinus Smidt, Nicolaus Krolik, Iacobus Reynekier m. d. Ventura Bryganty, Ioannes Zaleski, Stanislaus Krauz, Christianus Krauz, Ioannes Krakier, Georgius Schedel, consules Cracouienses, vnacum honoratis 40 viris per schedulas eo in negotio tot vicibus conuocati et legitime congregati existentes, eo in consideratione habito, quod ex permissione diuina contagio pestifera hucusque in ipsa ciuitate Cracouiensi vix non totaliter serpere cessauit, iam vero in ciuitate Casimiriensi et alibi violenter grassari incipit, verendum, ne ex tam proximo vicinio ciuitas quoque metropolis alieno periculo maiori recrudescendae pesti denuo exponatur, vt ciues conseruandae sanitatis gratia ad tutiora loca se conferre cogantur, magistratui vero interest prouidere, ne per eiusmodi ciuium discessum ipsa ciuitas aliquid periculum (quod Deus auertat) subeat, talem tempestiue fecerunt boni regiminis in causa ordinationem.

§ 1. Et inprimis placando diuinam maiestatem conpotationes minus decentes, musicae choreae tabernatoribus omnibus, tam intra quam extra ciuitatem manentibus, exerceri inhibentur. Faeminae quoque inhonestae, vbicunque reperiri poterint, de ciuitate expelli nec amplius regredi debebunt. Deinde reuisio ciuitatis cum adminiculo brachij tam spiritualis, castrensis, quam magnifici rectoris academiae expediri quamtotius debebit, personaeque vagabundae vti suspectae pari modo et validi mendicantes ex ciuitate sine respectu et regressu expellentur.

§ 2. Vt autem securitati ciuitatis hoc tempore calamitoso pro possibilitate prospiciatur, milites ad centum personas redigendos et supplendos esse, qui diurnis atque nocturnis custodijs assiduo inuigilent, eisdemque capitaneum praeficiendum, vnanimibus votis et sententijs concluserunt.

§ 3. Et quoniam interest, ne nobilis et spectabilis praeconsul, quem ordo officij praeconsulatus administrandi concernet, mutuis consilijs nobilium et spectabilium dd. collegarum totaliter destituatur, proinde duos e medio nobilis et spectabilis magistratus rogandos esse, qui sub tali calamitate temporis vt in ciuitate manere et consilijs suis nobilem et spectabilem dominum praeconsulem iuuare velint, iidemque nobiles et spectabiles domini praeconsul et duo consules remansuri, in solatium laborum ipsorum solitum salarium iuxta anteriorem conclusionem anni praeteriti habebunt et percipient, similiter et nobili notario hic mansuro vel in locum sui idoneae personae substitutae, septimanale salarium per florenos quindecem assignatur. Capitaneo quoque praetorij, qui curam tam praetorij, quam et familiae praetorianae habebit, domosque peste infectas visitare illasque ex iussu et mandato nobilis et spectabilis praeconsulis occludere tenebitur, aliaque obsequia idque sub paena priuationis officij sui pro re et commodo ciuitatis expediet, solitum septimanale salarium cedet; sagittarijs etiam praesto nobili et spec-

tabili praeconsuli assistentibus caeteraeque familiae solita exoluetur septimanalis merces.

§ 4. Quia vero pro solutione suprascriptorum salariorum, quam et sustentationem praesidiariorum militum atque alimentatione peste infectorum occludendorum sumptus omnino necessarius est, in aerario vero summus defectus existit, ciuitas quoque hac calamitate temporum praessa assiduisque contributionibus exhausta reperitur, nihilominus seruandae securitatis ciuitatis gratia non tamen sine grauamine et iactura fortunarum suarum summam decem millium florenorum Polonicalium per ciuitatem semota omni mora per modum mutui ad coaequationem generalem contribuendam esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, atque ad taxam super summam praefatam ad normam vltimariae et immediatae taxae expediendam, e medio sui ex turno nobiles et spectabiles Ioannem Zaleski, qui pro nobili et spectabili Alberto Sztameth consule Cracouiensi hunc laborem beneuole extra turnum suscepit, et Casimirum Bonifatium Kantelli, consules Cracouienses, et ex nobilibus et honoratis scabinis nobiles et honoratos Gregorium Szalewicz et Ioannem Franciscum Maderni scabinos, ex mercatoribus vero et ex contubernalibus nobiles Vilhelmum Huysor et Gasparum Bogucki elegerunt ac deputauerunt; in exactores vero eiusdem contributionis nobilem et honoratum Andream Krauz scabinum Cracouiensem et honoratum Martinum Tencer ciuem Cracouiensem in succollectorem constituerunt et assignauerunt. Quiquidem nobiles domini ciues, mercatores et contubernales ac quiuis alij pro eadem contributione taxanda contributionem praetactam absque mora quisque iuxta taxam super se impositam exoluere, nec de ciuitate prius, quam exoluerit discedere debebunt ac tenebuntur, idque sub paena centum aureorum Hungaricalium, aerario ciuitatis applicanda. Praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 333.

1377. 1678. die 9. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de pauperibus Iudaeis intranda urbe prohibendis.

Actum sabbatho ante festum s. Margarethae virginis et martyris proximo. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio ad praetorium conuocati et legitime congregati existentes, obuiando recrudescendae pestilentiae, cum pauperiores Iudaei veteramenta de peste suspecta contra submissiones suas diuendere audeant, proinde nonnisi eos Iudaeos, qui fornices hic in ciuitate habent, ad ciuitatem mittendos esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 336.

1378. 1678. die 16. m. Iulii, Iavoroviae.

Ioannes III. rex Poloniae cives Casimirienses certiores facit, se Gaudentio Zacherla mandasse, ut ad extinguendam in urbe Casimiria pestem curam adhibeat.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Honoratis ac famatis proconsuli et consulibus, aduocato et scabinis, totique communitati ciuitatis nostrae Casimiriensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Honorati ac famati, fideliter nobis dilecti! Doniesiono nąm iest przez Pany Rady nasze, na ten czas przy boku naszym będące, iako Wierności Wasze pod tęn czas plagi gniewu bożego v Wierności Waszych szerzącego się, bardzo nieostrożnie y niedbale koło zabieżenia iey przy pomocy boskiey chodzicie, y owszem o to będąc *a nobili et spectabili magistratu Cracouiensi* także od szlachetnego Gaudentiusza Zacherle, przez tenże szlachetny magistrat krakowski do functiey koło zapowietrzonych naznaczonego, y od nas approbowanego, żeby Wierności Wasze dom napierwszy *peste* zarażony zaraz zawarli y osoby w nim będące sequestrowali, rząd dalszy iako naylepszy y pilność tak koło osob iako y mieysc zapowietrzonych, pod iurisdictią Wierności Waszych bendących mieli, requirowani nic niedbacie, przez co nietylko miasto nasze stołeczne Krakow y obywatelow iego, ale też całe woiewodztwo krakowskie y niemal wszytkę Koronę naszę dla swego vporu y niedbalstwa *in summum periculum* podaiecie, gdy osobom powietrzem zarażonym wolno chodzić (ktorzy inszych ludzi zarażaią) pozwalacie, onych nie sequestruiecie ani wartą osadzacie, domow od powietrza zarażonych zamykać y rzeczy zapowietrzonych palić niechcieliście: iednym słowem zadney ostrożnosci w zabieżeniu tej pladze morowego powietrza przy pomocy boskiey, iako z powinności Wierności Waszych należy, dotąd niemieliście y niemacie ani nie czynicie, y owszem vporem swoim inszych ludzi *in periculum* takowey zarazy wdaiecie, co musiemy *cum graui indignatione nostra* od Wierności Waszych odbierać. Przeto my chcąc vporowi Wierności Waszych zabieżeć y bespieceństwo nietylko miastu naszemu Krakowowi ale y całemu woiewodztwu a *per consequens* y Koronie wszytkiey prowidować, do miasta naszego Kazimierza za superintendenta szlachetnego Gaudencyusza Zacherlę, ławnika starszego krakowskiego, do tey functiey od szlachetnego magistratu krakowskiego w mieście naszym Krakowie y po inszych gruntach do miasta tego należących, naznaczonego y przez nas nietylko do miasta naszego Krakowa ale też y na wszelakie przyległości y grunty iego roku teraznieyszego dnia piątego marca ze wszelaką władzą approbowanego, z władzy naszey krolewskiey ordynuiemy: rozkazuiąc Wiernościom W. abyście się z tymże szlachetnym Zacherlą we wszytkim strony powietrza, także ludzi y domow zapowietrzonych zawsze znosili y prowiantem tych, ktorzyby sie na gruntach miasta naszego Kazimierza y w samym mieście Kazimierzu zapowietrzeli, opatrowali, y onegoż im według potrzeby doda-

wali, y cokolwiek do rządu dobrego y zabieżeniu szerzenia się tey plagi morowego powietrza dalszemu należeć będzie, tenże szlachetny Zacherla vczyni y vczynić roskaże, aby Wierności Wasze to wszytko do exequutiey przywodzili, gdyż pomienionemu szlachetnemu Zacherli wszelaką moc z władzey naszey krolewskiey ninieyszym mandatem y vniwersałem naszym we wszytkim, co do zabieżenia tey pladze morowego powietrza należeć będzie, daiemy: chcąc to mieć cale y roskazuiąc, aby Wiernosci Wasze y wszysczy na pomienionym miescie naszym Kazimierzu, Stradomiu y inszych gruntach, do iurisdictiey Wierności Waszych należących, tak *officiales* iako też y prywatni ludzie pomienionego szlachetnego Zacherlę we wszytkim tym, co do rządu względem zabieżenia tey pladze morowego powietrza także strony domow y ludzi zapowietrzonych y ostrożności należeć będzie, a on roskaże, *sub paenis criminalibus super contrauenientem seu renitentem irremissibiliter per nos extendendis*, we wszytkim słuchali y iemu pomocy w tym według iego potrzeby dawali y co on na zabieżęnie tey plagi boskiey dalsze postanowi y czynić roskaże, czynili y zwierzchności iego od nas iemu podaney w niwczym w tey mierze dotąd, poki ta plaga boska morowego powietrza w miastach naszych w Krakowie, Kazimierzu y Kleparzu, także na gruntach wszytkich *circumcirca* tych miast będących, nie vstanie, przeciwni nie byli. My to bowiem wszytko, cokolwiek pomieniony szlachetny Zacherla względem zabieżenia tey pladze morowego powietrza dalszego postanowi, vczyni y exequować będzie, ninięyszym vniversałem naszym z władzy naszey krolewskiey *pro rato et grato* przyimiemy y approbuiemy. A ieżeliby Wierności Wasze w czym iemu w tey mierze przeciwni byli, tedy zalecamy to y mieć chcemy z władzy naszey krolewskiey, aby vrodzeni grodu krakowskiego vrzędnicy y vrodzony podrzęcy krakowski wespół z szlachetnym magistratem miasta naszego Krakowa wszelakiey pomocy do rządu dobrego czynienia względem zabieżenia tey plagi boskiey morowego powietrza, gdy będzie o to pomieniony szlachetny Gaudentiusz Zacherla albo subdelegat iego requirował, zawsze dawali, aby przez ten nierządny vpor Wierności Waszych nietylko miasto nasze stołeczne Krakow ale też całe woiewodztwo y Korona nieszwankowały. Dan w Iaworowie dnia szesnastego miesiąca lipca, roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego osmego, panowania naszego piątego roku. — Ian krol. — Xdz Adam Sarnowski P. P. mpropria.

Kodeks Zaleskiego, karta 280, stronica odwrotna.

1379. 1678. die 29. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de centum aureis regiae Maiestati dono dandis.

Actum feria quinta postridie festi s. Innocentum. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, in negotijs ciuitatis in praetorium congregati existentes et legitime per schaedulas conuocati, propter conciliandam maiorem gratiam apud sacram regiam Maiestatem dominum

clementissimum, honorarium centum aureorum promissum prouidendo, ex ducentis aureis per nobilem ac spectabilem Adamum Druzynski consulem Cracouiensem in aerario depositis, per modum mutui centum aureos recipiendos esse et sacrae regiae Maiestati transmittendos, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, qui postmodum ex exactione contributionis braxaturae restitui et reimponi debebunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 353.

1380. 1679. die 5. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de modo creandorum consulum praesidentum.

Actum feria quinta post festum Circumcisionis Domini. — Spectabiles domini excellens Hyacinthus Lopacki m. d. praeconsul, Albertus Sleszkowski m. d. Albertus Sztameth, Valentinus Szmidt, Ventura Bryganti, Christophorus Krauz, Ioannes Kraker, Georgius Schedel, Ioannes Gaudentius Zacherle, Andreas Węgrzynowicz, Adamus Druzinski consules Cracouienses, (post missas literas inuitatorias ad omnes spectabiles dominos consules, vt pro futuro Deo dante die dominico ad electionem spectabilium dominorum praesidentum conuenire dignentur), die hodierna per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, consultationem fecerunt, quo modo et quo ordine electio Deo dante futura fieri et expediri debeat. Obuiando igitur omnibus difficultatibus et dubijs, quae oboriri circa electionem possint, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, conformando se priuilegio s. r. Mttis, domini nostri clementissimi, et constituerunt ante omnia.

Primo die sabbathiuo electionis, diem dominicum praecedente, tempestiue schaedulas ad audiendam sacram missae votiuam ante concionem in ecclesia archipresbyterali beatissimae Mariae virginis de Spiritu sancto celebrandam omnibus dominis collegis per sagittarios reddendas. Post concionem vero in praetorium decentissime conueniendum esse, quo in loco obseruata omni grauitate, decentia et authoritate, postpositis omnibus discursibus, inuocata gratia Spiritus sancti, quilibet dominorum collegarum per secreta suffragia iuxta suum beneplacitum in schaedula octo dd. praesidentes secrete scribere et nominare debet, inter quos octo dd. consules nouiter electi vnus aut plures (prout ad praesens quatuor existunt, quibus iuxta antiquum morem praesidere necessario competit), nominentur et eligantur. Quas schaedulas compactas quilibet suam ordine a domino seniore caepto, in calicem imponere debet, eas vero schaedulas spectabilis dominus praeconsul protunc circa electionem praesidens, ipsemet aperiet et illa vota octo personis in schaedula scriptis, in cathalogo omnium generali consignabit, ex quibus consignationibus secundum pluralitatem votorum octo dd. praesidentes auspicato omine promulgabuntur. Quod si vero paritas votorum et consignationum intercesserit, ad hanc paritatem solus spectabilis dominus praeconsul protunc in electione praesidens, suffragium suum et consignationem addere iuxta

suam mentem licentiam et facultatem habebit. Quae quidem electio non obstante vnius vel plurium dominorum collegarum (absentia), siquidem omnes per schaedulas ad huncce actum solennem auisati et inuitati conuenire in praetorium tenentur, expediri debebit; neque etiam ea in parte absentium dominorum per litteras vota sua mittentium, instantia erit attendenda, siquidem priuilegium s. r. Mttis d. c. quemlibet personaliter electioni huic adesse specifice mandat: excepta tamen certa non fucata legalitate, ob quam secreta schaedula per aliquem dominorum in collegium missa, (prout nobilis et spectabilis dominus Ventura Bryganti consul Cracouiensis, in publicis negotijs ad comitia generalia regni Grodnam, m. d. Litt. ciuitatem vti nuntius discedens, secretum suum votum scriptum reliquit), ad computum electionis pertinebit. Iuxta quam electionem quilibet a spectabili domino praeconsule promulgatus electus, etiam circa actum electionis absens, locum praesidentiae suae obtinebit. Si vero aliquis electus suscipere id officium noluerit, extunc tenebitur libram auri in medium collegij spectabilis magistratus Cracouiensis reponere. Praesenti conclusione ad praemissa mediante.

Acta Consul. Crac. 10, str. 358.

1381. 1679. die 24. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de Iudaeis intranda urbe prohibendis.

Actum feria tertia pridie festi Conuersionis s. Pauli apostoli. — Iidem qui supra spectabiles domini, eo animaduerso, quod adhuc apud Iudaeos in vico illorum periculum pestis metuitur, eidem obuiando, Iudaeos non esse in ciuitatem mittendos nec vllam instantiam nobilium personarum attendendam, sed magis communi totius ciuitatis bono prospiciendum esse, vnanimiter concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 368.

1382. 1679. die 30. m. Ianuarii, Grodnae.

Ioannes III. rex Poloniae electionem consulum praesidentum a magistratu consulari Cracoviensi factam, ratam esse iubet.

Ioannes III. Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czernichouiaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, uniuersis et singulis, quia nos habita ratione obsequiorum, per nobilem et spectabilem magistratum Cracouiensem tam serenissimis antecessoribus nostris regibus Poloniae, quam nobismet ipsis totique inclytae regni nostri reipublicae semper fidelissime cum summo sa-

lutis et fortunarum dispendio praestitorum, eaque obsequia et fidelitatem illorum gratificando et ad alia maiora specimina futuris temporibus praestanda, eosdem incitando et provocando, perpetuis temporibus iisdem nobilibus et spectabilibus consulibus Cracouiensibus seu toti nobili et spectabili magistratui Cracouiensi ius consulum Cracouiensium in locum aliorum consulum morte seu quouis alio modo vacantem, tum et quotannis iuxta consuetudinem et praxim antiquam octo praesidentium alias proconsulum liberae electionis contuleramus modumque eligendorum in priuilegio nostro eo nomine iis dato, descripseramus. Cum vero per certos consiliarios nostros intellexissemus, praefatum nobilem et spectabilem magistratum Cracouiensem in eligendis tam nouis in locum demortuorum consulum consulibus, quam et huius anni praesidentibus, ordinatissime iuxta tenorem supra scripti priuilegii nostri processisse, omnesque solennitates in eligendis praefatis consulibus et praesidentibus seu proconsulibus Cracouiensibus obseruasse, recteque eandem electionem (quae cedat in laudem Dei et totius regni nostri, tum et ciuitatis nostrae Cracouiensis emolumentum) peregisse, proinde nos grato id a praefato nobili ac spectabili magistratu Cracouiensi suscipientes animo, easdem tam consulum nouorum quam et praesidentium seu praeconsulum modo prout supra peractas electiones, tum et in futurum perpetuis temporibus peragendas, modernosque tam consules nouos, quam et praefatos praesidentes seu praeconsules ad praesens electos et in futurum perpetuis temporibus eligendos, de plenitudine potestatis nostrae regiae approbandas et confirmandas, tum et approbandos et confirmandos esse duximus, prout praesentibus approbamus, confirmamus et ratificamus, nolentes easdem electiones tum et prout supra electos a quopiam infringi et labefactari seu iisdem contrauenire. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Grodnae in generalibus regni comitiis, die XXX mensis Ianuarii, anno Domini MDCLXXIX, regni vero nostri V⁰ anno. — Ioannes rex.

Dokument papierowy, opatrzony własnoręcznym podpisem króla; nie ma atoli śladu, iżby kiedykolwiek na nim pieczęć wyciśnięta była.

Prof. ... rusik

1383. 1679. die 20. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de vectigale a vinis ex magnis doliis in parva vasa transfundendis solvendo.

Actum feria 2-da postridie dominice Inuocauit quadragesimalis. — Spectabiles domini excellens Iacobus Reineker m. d. praeconsul, Hiacinthus Łopacki m. d. Albertus Stamet, Valentinus Smidt, Andreas Belli, Nicolaus Krolik, Stanislaus Segnicz, Antonius Lukini, Stanislaus Wosinski m. d. Christophorus Krauz, Georgius Schedell, Andreas Wegrzynowicz, Adam Druzynski consules Cracouienses, in negotijs ciuitatis congregati (s) in praetorium et legitime congregati existentes, considerato, quod prouentus a vinis aduectis et transfusis ex magnis cuppis in parua dolia Hungarica per quan-

dam inanimaduertentiam ad aerarium ciuitatis nunc non persoluuntur et doleatores sine scitu spectabilis magistratus eadem vina priuatim transfundere audeant, vtpote s. Georgij et Endeburgica, et debent ea vasa habere nigra signa imposita iuxta antiquum morem, prout priuilegium serenissimi Casimiri regis anno 1359 disponit, et per eam conniuentiam detrimentum notabile aerarij ciuilis apparet, proinde reassumendo anteriores conclusiones ad conseruandum bonum ordinem, spectabiles dominos Valentinum Smidt et Adamum Drużynski consules Cracouienses e medio sui elegerunt et deputauerunt, vt attendere velint, ne doleatores audeant amplius vina eiusmodi s. Georgij et Endeburgica ex magnis cuppis in vasa Vngarica sine scitu eorum transfundere, sub paenis officij arbitrarijs. Quod si vero de consensu spectabilium dd. deputatorum transfusa fuerint, ab ijsdem minoribus per grossos nouem ratione nigrorum signorum ad aerarium ciuile prouentus inferri debet et ij rustici, qui vina transportare solent, *srotarze* vocati, denunciare de eiusmodi vasis tenebuntur, sub paena centum plagarum et sessione carcerum. Quae conclusio praesens est ijsdem ad notitiam deducta.

Acta Consul. Crac. 10, str. 375.

1384. 1679. die 3. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de Iudaeis intranda urbe prohibendis.

Actum feria sexta ante dominicam Oculi quadragesimalem proxima. — Spectabiles domini Michael Stanislaus Segnicz praeconsul, Valentinus Smidt, Casimirus Bonifacius Cantelli, Georgius Schedel, Ioannes Gaudentius Zacherla, Adam Druzynski consules Cracouienses, in negotijs ciuitatis congregati in praetorium existentes, audita relatione famati Wasilowski, quod iam in vico Iudaeorum est reuisio peracta, ipsi vero non obseruato mandato s. r. Mttis sine consensu spectabilis magistratus in ciuitatem temere et turmatim veniunt, neque submissioni suae in persolutione *seruisgelt* satisfacere volunt, eosdem Iudaeos non esse mittendos, custodiae ciuili demandari debere statuerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 382.

1385. 1679. die 25. m. Martii, Grodnae.

Ioannes III. rex Poloniae civibus Casimiriensibus mandat, ut contributionem militarem, quae »*hyberna*« dicebatur, exsolvant.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis totique magistratui et communitati

ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Famati, fideliter nobis dilecti! Expositum nobis est per officiales thesauri nostri, Fidelitates Vestras in extradendis hybernis pro guardiis nostris pertinentibus, diffugijs et protelationibus adlaborare, excusationesque et praetextus, quominus eadem hyberna vna cum aliis oppidis et villis ad magnam procurationem arcis nostrae Cracouiensis spectantibus, componant et extradant, texere. Quocirca Fidelitates Vestras admonendas esse duximus, prout praesentibus admonemus, ijsdem mandantes, quatenus postpositis hisce diffugiis et praetextibus, summam, quae ipsis nomine eorundem hybernorum imposita est, ad thesaurum nostrum per manus generosi Andreae Ryszkowski aulici nostri exoluant et extradant, et secus non faciant, pro gratia nostra et officiorum suorum debito. Datum Grodnae die XXV mensis Martij, anno Domini M DC L XXIX, regni nostri V°. — Ioannes rex. — Ioannes Carolus Daniłowicz thesaurarius curiae regni mp.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1386. 1679. die 7. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de corporibus mortuorum a chirurgis inspiciendis.

Actum feria sexta ante dominicam Conductus Paschae proxima. — Iidem spectabiles domini eo perpenso, quod famatus Ioannes Scot chirurgus per totum tempus pestilentiae magnam in curandis peste infectis hucusque adhibuit diligentiam, et nunc cessante licet peste, morbi varij inter homines obseruentur, obuiando igitur quibusuis periculis, vt in casu citius quaelibet occasio et suspitio pestifera euitari possit, defunctorum in iurisdictione ciuili cadauera per famatos chirurgos Cracouienses duos reuidenda esse constituerunt et quatenus eandem reuisionem omnes chirurgi in contubernio existentes hebdomadatim expediant, incipiendo praesenti hebdomada, turnum ipsimet seniores et sic consequenter sub paena 20 marcarum et sessione carcerem per triduum concluserunt; alias si totum contubernium eum ordinem obseruare renuerit, sub paena centum marcarum irremissibiliter reponenda et sessione diuturniori vnanimiter concluserunt. Relutionem vero reuisionis ijdem chirurgi expeditam nobili et spectabili domino Ioanni Gaudentio Zacherla, consuli Cracouiensi, superintendenti specialiter electo et a s. r. Mtte domino clementissimo et illustrissimo d. episcopo Cracouiensi approbato, facere tenebuntur, praesenti conclusione ad praemissa mediante.

Acta Cons. Crac. 10, str. 409.

1387. 1679. die 29. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de pactione cum mercatoribus Vratislaviensibus facienda.

Actum sabbatho pridie dominicae Cantate. — In residentiam generosi et spectabilis senatus vrbis Cracouiae, metropolis regni Poloniae, personaliter veniens nobilis Laurentius Henz, ciuis et mercator Vratislauiensis, nomine nobilium mercatorum Vratislauiensium generaliter omnium, publicam fecit postulationem, quatenus merces eorum cuiuscunque generis et speciei existentes, Vratislauia in Hungariam et e conuerso commeantes, secure absque quouis praepedimento, non obseruato ciuitatis Cracouiae depositorio, per fines et limites regni Poloniae alias iuxta contractum eo nomine die trigesima Iulij anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto officiose cum nonnullis mercatoribus Vratislauiensibus initum, deuehere et traducere possint, sub expressa pensione a quolibet mercium curru per duos aureos Hungaricales ratione iurium depositorij et thelonei ciuilis soluenda, petens pro eiusmodi transactione, generaliter cum omnibus mercatoribus Vratislauiensibus facienda, speciale cum plenaria facultate commissum alicui e medio generosi et spectabilis senatus Cracouiensis dari et conferri. Et generosi ac spectabiles domini praeconsul et senatus Cracouiensis, in praetorium eo in negotio per schaedulas trinas conuocati et legitime vna cum honoratis Quadraginta viris congregati existentes, audita praeinserta instantia suprascripti nobilis Laurentij Henz ciuis et mercatoris Vratislauiensis et ipsius petitioni annuendo, in obseruantiam amicitiae vicinalis, non derogando quidquam iuribus depositorij Cracouiensis seruientibus, tum et prouentibus ad theloneum ciuile Cracouiense spectantibus, pro eiusmodi contractu generaliter ineundo vnanimibus votis et sententijs suis generosum et spectabilem dominum Nicolaum Krolik consulem Cracouiensem, collegam suum charissimum, Vratislauiam nunc proficiscentem, deputauerunt eidemque plenariam et omnimodam facultatem propter contractum affectatum cum omnibus nobilibus mercatoribus et ciuibus Vratislauiensibus faciendum et pleno iure ineundum, a data moderni mensis Maij ad triennium continuandum contulerunt, his tamen potissimum expressis et praecustoditis cautelis:

Primo, vt nobiles dd. mercatores Vratislauienses ad complendum et conseruandum praetactum contractum interessati, videlicet nobilis Ernestus a Smetau et Daniel a Reiisch seniores, diligentem faciant inquisitionem et animaduersionem, quot currus mercium dd. mercatorum Vratislauiensium a die trigesima Iulij anni millesimi sexcentesimi septuagesimi sexti ad hoc vsque tempus in Hungariam et e conuerso peruexerunt, a quibus vt satisfactionem et realem solutionem retentorum aureorum pro tempore praeterito ab anno millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto, die trigesima Iulij, vigore contractus initi aerario ciuili Cracouiensi prouenientem, exolui procurent et sua diligentia compellant.

Secundo, vt nobiles dd. seniores mercatores Vratislauienses eiusmodi pacto constituto, a praefixione temporis ab omnibus curribus mercibus Vra-

tislauia versus Hungariam et e contra onustis, toties quoties per duos aureos Hungaricales in specie a quolibet curru ad manus suas percipiant et exigant, quolibet vero trimestri ad manus generosi ac spectabilis domini Nicolai Krolik consulis Cracouiensis solutionem iuxta regestrum curruum transmissorum, reddere realiterque transmittere vna cum regestro tenebuntur, ad aerarium Cracouiense importandam.

Tertio, obuiando, ne praetextu moderni contractus alij incolae Silesienses, vtpote Opauienses, Opolienses aut cuiuscunque ciuitatis mercatores, tum etiam Hungari merces suas peruehere hinc et inde praesumant, expedit omnino, vt ciues soli Vratislauienses signa certa a dd. senioribus mercatoribus Vratislauiensibus habeant consignata, quae in cameris regalibus in confinijs existentibus, dd. notarijs per modum quietantiarum ostendant, eaque signa ijs, a quibus ea receperint, cum Vratislauiam reuersi fuerint, in instanti restituant, ne in defectu exhibitionis earum confusio aliqua aut sequestratio mercium subsequatur. Hoc enim omnino praecauendum et attentandum est, neue caeteri impertinenter sibi ex alieno pacto bonum suum priuatum promoueant, vnde praeiudicium iuribus depositorij Cracouiensis inferri aliquo modo possit. Quapropter pro fide et dexteritate sua quidquid citra vllam derogationem iurium depositorio et theloneo Cracouiensi seruientium, ex praemissis constitutum fuerit, id pro rato et grato tenendum esse vnanimibus votis et sententijs constitutum est; in casu autem per quempiam ex dd. mercatoribus Vratislauiensibus eodem contractu praemissis conditionibus ineundo non satisfactionis, confiscatio mercium disponentibus id depositorij Cracouiensis iuribus in toto conseruari debet et praecustodiri, praesentibus ad praemissa mediantibus.

Acta Cons. Crac. 10, str. 419.

1388. 1679. die 27. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de 40 militibus praesidiariis retinendis.

Actum feria tertia ante festum ss. Petri et Pauli apostolorum. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae eo in negotio per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, considerantes, milites esse adhuc necessarios pro custodia ciuitatis, eosdem quadraginta retinendos esse statuerunt solutionemque prouidendam, vt honorata communitas medietatem trium seruisgeltorum exigendam esse consentiat et qui non sunt incolae, taxati praeuia taxa ad solutionem compellantur, concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 443.

1389. 1679. die 8. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de Hungaris intranda urbe prohibendis.

Actum sabbatho pridie octauae Visitationis b. M. v. — Iidem qui supra accepta notitia pestilentiae in Hungaria grassantis, prospiciendo securitati ciuitatis, Hungaros non esse mittendos, statuerunt; et qui nunc in ciuitate manent, vt nullas correspondentias cum extraneis Hungaris habeant nec ex ciuitate discedere audeant, monendos esse sub priuatione a ciuitate, concluserunt; quo nomine etiam publicatio per plateas est demandata.

Acta Cons. Crac. 10, str. 452.

1390. 1679. die 18. m. Iulii, Cracoviae.

Promulgatio mandati regii de peste vitanda.

Actum feria tertia ante festum sanctae Mariae Magdalenae proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se mandatum sacrae regiae Maiestatis, domini clementissimi, feliciter nunc regnantis, et manu ipsius subscriptum sigilloque maioris cancellariae regni munitum, de data Iauorouiae die quinta Iulij anno currenti scriptum, originale vero eiusdem mandati ad cancellariam reposuit, intuitu pestis in confiniis grassantis euitandae emanatum, ex mandato nobilis officij consularis Cracouiensis populo ad sonum tubae congregato, primo in quatuor partibus fori Cracouiensis, Clepardiae duobus in locis, in fundo Wesoła dicto ad Cracouiam existente, itidem in duobus locis, Casimiriae ad Cracouiam duobus in locis, alta, sonora, intelligibilique voce de verbo ad verbum et tenorem ipsius publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, et quatenus omnes securitati suae ex parte pestis in confiniis nonnullis in locis grassanti prouideant, praemonuisse. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 44, str. 656.

1391. 1679. die 5. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de documentis iuridicis iudicio porrigendis.

Actum feria sexta ipso die s. Dominici confessoris. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, in negotijs ciuitatis in praetorio Cracouiensi per schaedulas conuocati et legitime congregati existentes, quatenus domini patroni causarum processus quosuis in deliberatione exi-

stentes, post editam monitionem de offerendis munimentis propter ferendam sententiam, actorea pars nimirum praeuia adcitatione partis citatae in praesentia eiusdem porrigant, vt constare possit de omnibus defensis ad causam necessarijs, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 463.

1392. 1679. die 17. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de praeceptis pestis imminentis gratia observandis.

Actum feria quinta post festum Assumptionis in coelum b. M. v. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio conuocati et legitime in praetorium congregati existentes, accepta notitia de contagione pestifera, quae in tribus domibus Casimiriae serpere cepit, prospiciendo securitati publicae, vt hocce malum euitari possit, ad conseruandum ordinem bonum infrascripta puncta obseruanda esse statuerunt:

1-mo. Vt vnusquisque significet, quo tempore morbo aliquo correptus fuerit.

2-do. Nemo mortuus sepeliatur, nisi prius cadauer reuideatur.

3-tio. Ne pistores tam intra, quam extra ciuitatem manentes, audeant panes per se aut aliquas mulieres deferre Casimiriam.

4-to. Ne in tabernis audeant saltus aliquos exercere et musicam facere, sub paenis grauissimis.

5-to. Quoniam prope Iudaeos ea pestis oborta est, eosdem a ciuitate arcendos esse.

6-to. Metuendo, ne ista calamitas permissu diuino ciuitatem affligere satagat, pro conseruanda custodia quinquaginta milites fouendos esse idque honoratae communitati intimandum, vt de modo solutionis mercedis consilium ineat.

7-mo. Ad placandam diuinam Mttem per intercessionem sancti Sebastiani, vota promissa expleantur.

8. Vltimo, vt res, quaecumque ab aliquo ignoto venditae sunt, a parte seponantur, ne in vsum humanum veniant, quousque bene ventilentur.

Quae vt ad notitiam omnium deueniant, voce praeconis publicanda esse, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 467.

1393. 1679. die 30. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de introitu civitatem Iudaeis sub certis conditionibus concedendo.

Actum feria 4-ta ante festum s. Aegidij abbatis. — Spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas ad consultandum

ratione securitatis ex parte pestis Casimiriae incipientis, in praetorium Cracouiense congregati existentes, ad postulatum Iudaeorum, qui sibi ingressum in ciuitatem denegatum habentes, licentiam introeundi postulant, eisdem ex legitima causa ingressum denegandum esse, quod a Iudaeis peste infecti Casimiriae circa obitum suum eam contagionem arripuisse palam recognouissent, iamque certo apud ipsosmet Iudaeos pestem emergere constat, et ideo nequaquam mittendos concluserunt; sed ne detrimentum rerum patiantur, in quantum ex fornicibus et testudinibus easdem propter commoditatem restitutionis pignorum exportare voluerint, sex Iudaeos pro vna die in ciuitatem mittendos et sic consequenter alios de die in diem semper sex ingressuros, constituerunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 475.

1394. 1679. die 11. m. Decembris, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de Hungaris intranda urbe Cracovia suburbiaque eius prohibendis.

Actum feria secunda ante festum s. Luciae virginis et martyris proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, m. g. r. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis infrascripta ad sonum tubae populo congregato, alta, sonora, intelligibilique voce in quatuor partibus fori Cracouiensis ac Casimiriae, Stradomiae, Clepardiae nec non in fundo Lubicz seu Wesoła dicto atque in fundo Dębniki nuncupato, die hodierna publicasse et ad notitiam deduxisse de tenore tali: Panowie raczcie WM. wiedziec, iż vrzędy grodzki, wielkorządowy y radziecki krakowski zabiegaiąc, aby ta plaga powietrza morowego w tym miescie y circumferentiach iego nie szyrzyła się, a powziąwszy wiadomosc, że ludzie z Węgier kędy powietrze grassuie, z konmi y fantami przyiezdzaią, tedy pomienione vrzędy surowo upominaią, aby zaden z takowych ludzi niewazył się tu do miasta Krakowa, Kazimierza, Kleparza y na insze przedmiescia z tę y z tamtę stronę Wisły przeiezdzac, albowięm kazdego takiego z Węgier przyiezdzaiącego, imać y na gardle karać a fanty palic będą. Tosz vrzędy surowo przykazuią wszytkim tak w mieście Krakowie, Kazmierzu, Kleparzu, iako y wszytkich przedmiesciach, z stę y z tamtę stronę Wisły mieszkaiącym, aby się niewazyli ludzi obcych nieznaiomych do gospody y domow swoich przyimowac, noclegować, fantow kupowac bez wiadomosci vrzędu krakowskiego, albowięm kazdego gospodarza tey publikatiey nie dosyc czyniącego, do lazaretu brac a domy zamykac bedą. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 44, str. 733.

1395. 1679. die 12. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de intrantibus urbem in portis examinandis.

Actum feria 3-tia pridie festi s. Luciae virginis et martyris. — Iidem qui supra considerantes, quod per Dei gratiam lues pestifera in ciuitate cessauit, in confinijs vero Vngariae, Orauiae, Silesiae eius contagionis malum grassatur et homines exotici etiam illam ciuitatem adire solent, proinde obuiando periculis et bono ordini insistendo, quem potissimum nobilis et spectabilis Ioannes Gaudentius Zacherla consul Cracouiensis ab omnibus custodiendum et obseruandum, ex singulari erga bonum publicum amore sollicite prouidere dignatus est, eiusdem curae et dexteritati commiserunt, vt in omnibus portis sine illius scitu nemo exoticus admittatur, prius, quam examinatus testimonia salubris aurae exhibuerit.

Acta Cons. Crac. 10, str. 511.

1396. 1679. die 16. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de modestia inter electionem consulum servanda.

Sabbatho post festum s. Luciae. — Excellens, nobiles et spectabiles dd. praeconsul et consules, per schaedulas eo in negotio in frequenti numero congregati existentes, obuiando quibusuis difficultatibus, quae circa actum electionis Deo dante proxime imminentis spectabilium dd. praesidentum oboriri possent, in quantum contigerit aliquem spectabilium dd. collegarum contra alterum quempiam spectabilem d. collegam verbis asperis et impetuosis insurgere, aut vota contra ordinem interturbare; tum etiam quoslibet actus et consilia quam optimo ordine ac debita grauitate in consessu expedire cupientes, conclusionem anni 1603tij per spectabiles dd. collegas antecedaneos eo nomine laudatam, sibi praelegi mandauerunt, eandemque in omnibus punctis reassumendo, approbandam et obseruandam esse constituerunt et exorbitantem d. collegam statim sequenti die pro qualitate facti iudicandum esse in conclaui residentiae suae, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 512.

1397. 1680. die 3. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de novorum consulum eligendorum ratione.

Feria quarta ante festum ss. Trium Regum. — Clarissimi, nobiles et spectabiles dd. Łopacki philosophiae et m. doctor, praeconsul, Fryzneker,

Smidt, Reyneker, Kantelli, Stanislaus Krauz, Lukini, Ochocki m. d. Wosinski m. d. Christophorus Krauz, Kraker, Schedell, Zacherla, Wegrzynowicz, Druzynski, Słowakowic m. d. consules, per schaedulas die hesterna editas, in frequenti numero congregati in praetorium existentes, et ratione solennitatis futurae electionis consultantes, vnanimibus votis concluserunt, vt postquam finita concione spectabiles dd. ex ecclesia parrochiali in praetorium processerint, tubae et musica per choros in porticu resonent; tandem ad stubam pro audienda publica oratione homines mittantur, finita vero, facta inuocatione Spiritus sancti, per secreta suffragia electio spectabilium dd. praesidentum iuxta conclusiones obloquentes peragatur, quae publice in congressu hominum promulgabitur. Tandem ex bombardis longis alias *z hakownic* explosio fiat; demum in vim mutuae gratulationis tres scriblitae sumptu aerarij decenter comparatae et pinsatae, diuidantur et cuilibet spectabilium dominorum frustum decens et olla vini boni per florenos sex, tum et dd. notarijs mittatur. Salva melioratione modernae conclusionis.

Acta Cons. Crac. 10, str. 515.

1398. 1680. die 25. m. Aprilis, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de civibus Olcussiensibus de peste suspectis, intranda urbe Cracovia suburbiaque eius prohibendis.

Actum feria quinta post festa Solennia sacri Pentecostes proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis et officiorum castrensis capitanealis ac magnae procurationis arcis Cracouiensis, infrascripta populo ad sonum tubae congregato, primo in quatuor partibus fori Cracouiensis, postea Clepardiae duobus in locis, et in fundo episcopali et Pedzichow atque in suburbio Cerdonico duobus in locis, alta, sonora, intelligibilique voce die hodierna publicasse et ad notitiam omnium deduxisse de tenore tali: Panowie radzcie Waszec wiedziec, iż vrzędy grodzki, wielkorządowy y radziecki krakowski powziąwszy pewną wiadomość, iż na przedmiesciach olkuskich powietrze morowe zawszięło się, przetoz ze vrzędy z powinnosci swoiey staraiąc się o to, aby to stołeczne miasto y wszytkie iego okolicznosci przy łasce Bożey od tey zarazy morowego powietrza we wszelakiey ostroznosci zostawało, surowo przykazuią y napominaią, aby kazdey condyciey człowiek, tak pieszy, iako y konny nieważył się z Olkusza do Krakowa, Kazimierza, Kleparza y wszytkich innych circumferencyi z tę y z tamtę stronę Wisły bez attestacyey vrzędu tamecznego olkuskiego przyiezdzać y przychodzic; każdy albowięm taki bez attestacyey przychodzący albo przyiezdzaiący gardłem karany będzie. Tęż vrzędy przykazuią surowo, aby z miasta Krakowa, Kazimierza, Kleparza y wszelakiey inszey circumferencyey z tę y ztamtę stronę Wisły wszelacy cramarze, rzemieslnicy, ogrodnicy, przekupki y insi ludzie niewazyli się chodzic

do Olkusza. Takze aby żadęn w Krakowie, w Kazimierzu, Kleparzu, Stradomiu y wszytkich innych przedmiesciach z tę y z tamtę stronę Wisły niewazyli się przyimowac nikogo z Olkusza bez wiadomosci magistratu krakowskiego; kazdy albowięm tey publikacyey zadosyć nieczyniący, gardłem karany będzie. Starzyzny, sukięn, chust, aby tak w Krakowie, Kazimierzu, Kleparzu iako y po wszytkich przedmieściach nieprzedawano, pod zabraniem y spaleniem chust y karaniem więzieniem każdego przestępnego. Muzyk, tąncow abyscie Wć zaniechali, bo y muzykanci y gospodarze ich pozwalaiący, surowo karani będą. A tak abyscie Waszeć wiedzieli y tey publikacyey we wszytkiem przestrzegali, surowo napominaią. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 815.

1399. 1680. die 25. m. Iunii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de civibus Olcussiensibus intranda urbe Cracovia suburbiaque eius prohibendis.

Actum feria tertia postridie festi Natiuitatis s. Ioannis Baptistae. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis infrascriptam publicationem de tenore infrasequenti primo in quatuor partibus fori Cracouiensis, postea Clepardiae duobus in locis, atque in suburbio Cerdonico ad Cracouiam ante domum honorati Laurentij Rodowic, praefati suburbij aduocati, populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora, intelligibilique voce publicasse et ad notitiam deduxisse de tenore eiusmodi: Panowie radzcie Waszec wiedziec, iż vrzędy grodzki, wielkorządowy y radziecki krakowski, maiąc pewną wiadomosc, ze powietrze morowe nietylko na przedmiesciach miasta Olkusza, ale iuż y w miescie samym zawzięło sie y co daley barziey sie szerzy, przetoz te vrzędy staraiąc się o to, aby w miasto stołeczne y iego wszytkie okolicznosci od takowey zarazy we wszelakiey zostawało ostroznosci y vchronic sie mogli, z powinnosci swoiey surowo przykazuią, aby kazdey condyciey człowiek tak pieszy iako y konny niewazył się z Olkusza y iego okolicznosci tu do Krakowa, Kazimierza, Kleparza y wszytkich circumferencyi tu przyiezdzac y przychodzić. Takze tu z miasta Krakowa, Kazimierza, Kleparza y wszytkich okolicznosci wyzey pomienionych, tak z tę stronę iako y ztamtę Wisły, aby wszelakiey condyciey człowiek, kaczmarze, rzemieslnicy, ogrodnicy, przekupki nieważyli się tak do Olkusza, iako y iego pobliskie okolicznosci chodzic, iezdzić, przedawac y z tamecznemi handle iakie odprawowac, żeby z pieniedzy takowey nie zasiągneli powietrza zarazy, aby nikogo z Olkusza y iego okolicznosci y przedmiesciow zadęn nieprzyimował do gospod swoich y domow, przykazuią surowo; albowiem kazdy tey publicatiey niedosyc czyniący gardłem karany będzie. Muzyki, tąncow aby niedopuszczali, albowięm

tak muzycy iako y gospodarze, tego w domach swoich pozwalaiący, surowo karani będą. A tak abyscie Waszec wiedzieli y tego wszytkiego przestrzegali napominaią y przykazuią pod winami surowęmi. Także starzyzny, chust ani nasi chrzescianie ani żydzi kupowac się potaięmnie od nieznaiomych a osobliwie z tamtych mieysc nie ważyli, pod surowym karaniem, ktore nad każdym przestępnym extendowane będzie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 859.

1400. 1680. die 4. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de equitibus, qui homines de peste suspectos ab urbe avertant, conducendis.

Feria quinta post festum Visitationis BMV. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules, attento periculo imminentis Ilcussiae pestis, propter omnem securitatem fouendos esse custodes equitantes quinque constituerunt, eisque famatum Wasilowski praefecerunt, mercedem vero per florenos septem hebdomadalem ex contributione ducillari soluendam assignauerunt, vtque in viis publicis suspectos a ciuitate auertant et diligenter inuigilent, serio iisdem mandauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 567.

1401. 1680. die 9. m. Iulii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de urbe intranda hominibus de peste suspectis interdicenda.

Actum feria tertia ante festum sanctae Margarethae proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato nobilis officij consularis Cracouiensis infrascripta in quatuor partibus fori Cracouiensis et Clepardiae atque in suburbio Cerdonico ad Cracouiam versus domunculas patrum societatis Iesu ad sonum tubae populo congregato, alta, sonora, intelligibilique voce publicasse et ad notitiam deduxisse de tenore tali: Radzcie Waszec wiedzieć, iż vrząd radziecki krakowski maiąc pewną wiadomość, że z Olkusza dla powietrza, ktore co daliey większą gorą bierze, wiele się ludzi wyprowadziło po wsiach y drudzy takze podeyzreni od powietrza powychodzili: przetoz obawiaiąc się, aby czego złego z tych miesc do miasta nieprzyniesiono, y zeby wszelaka ostroznosc iako nalepiey zachowana była, surowo przestrzega y napomina, zeby się zaden nieważył do miasta ani na przedmieścia przychodzic, przyiezdzac y zkąd inąd vdawać na oszukanie, bo zadnego nie będą

pusczac po goscińcach bez attestatyey panow swych y plebanow, tak ze wsiow iako y miasteczek; a gdzieby się pokazała fałszywa attestacya, albo się kto zkąd innąd bez attestatyey opowiedział, taki każdy surowo karany będzie y do łazaretu zabierać będą. A tak abyście Wasze wiedzieli y nieprzyimowali do domow swoich ani nie pusczali bez attestatyey słuszney y bez opowiedzi vrzędowey, y do Olkusza żeby sie żadęn niewazył iezdzić ani chodzić. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 867.

1402. 1680. die 29 m. Iulii, in Pilaszkowice.

Ioannis III. regis Poloniae literae universales declarantes, cives Cracovienses ad solvenda portoria regni aliasque contributiones iure teneri.

Ian trzeci z bożey łaski krol polski, wielki xiąże litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaski, inflantski, smolenski, czerniechowski. Wszem wobecz y każdemu zosobna, komu to wiedziec będzie należało, osobliwie iednak kupcom y inszym, iakiegokolwiek stanu y kondyciey ludziom, handlem się y kupiami w krolestwie naszym bawiącym, oznaymuięmy, iz nas doszła ta wiadomosc y informatia, iako rożni ludzie przy miescie Krakowie, tak osobliwie slachetny Andrzey Krauz kurkowym zostawszy krolem, nie tylko podatkow celnych naszemu y rzeczypospolitey skarbowi nalezących, ale y bramnego y inszych prowentow wielkorządowych, do stołu naszego przychodzących, rożnemi praetextami y libertacyami się zasłaniaiąc, unikać vsiłuie. Zabiegaiąc tedy dalszym trudnościom y szkodom, ktoreby ztąd naszemu iako y rzeczypospolitey skarbowi urość mogły, napominamy y mieć koniecznie chcemy, aby każdy y pomieniony slachetny Krauz, niezasłaniaiąc się zadnemi listami, vniwersałami ani libertatiami, ktore *in hoc passu* nie mogą bydź, ieno przeciwko wyraźnemu prawu, tak cła wszelkiego nam y rzeczypospolitey należące podatki, iako y bramnę z inszemi podatkami do prowentow wielkorządowych z dawna y według instruktarzow od naiasnieyszych antecessorow naszych y od nas samych niedawno wydanych y publikowanych, od wszelakich towarow y rzeczy w tychże instruktarzach specyfikowanych, bez wszelakiey renitentiey succollectorom na to od vrodzonego Adama Kotowskiego stolnika wyssogrodzkiego, wielkorządzczy krakowskiego, ceł naszych y rzeczypospolitey administratora generalnego (ustanowionym), płacili y oddawali. Inaczey nieczyniąc dla łaski naszey z powinnosci swoiey, *sub confiscatione mercium et rerum.* Co aby tym predzey do wszech przyszło wiadomosci, ninieyszy nasz vniwersał publikować y do akt tak grodzkich iako y mieyskich krakowskich przyiąc roskazuiemy. Dan w Pilaszkowicach dnia XXIX m. lipca, r. P. M D C LXXX, panowania naszego VII roku. — Ian krol. — Ian Karol Danielowicz podskarbi n. koronny.

Acta Consul. Crac. 44, str. 893.

1403. 1680. die 7. m. Augusti, in Iaworów.

Ioannis III. regis Poloniae literae universales, quibus magistratui urbis Cracoviensis aliorumque urbium palatinatus Cracoviensis cura de avertenda peste commendatur.

Ian trzeci z bożey łaski krol polski, wielki xiążę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kiiowski, wołyński, podolski, inflantski, siewierski y czerniechowski. Oznaymuiemy komu nalezy wiedzieć, osobliwie slachetnemu magistratowi miasta naszego stołecznego Krakowa, tudziesz inszym woiewodztwa krakowskiego pogranicznych miast y miasteczek tak naszych iako duchownych y slacheckich vrzędom, iz powziąwszy wiadomosc o szerzączym się w panstwach pogranicznych osobliwie na Sląsku powietrzu y zbliżaiącym się do granic koronnych, z tey czułości, ktorą tak wszytkim wobecz, iako kazdemu z osobna obywatelom panstw naszych zwyklismy *prouidere* bespieczenstwo y całosc, ostrzegamy Wiernosci W. W. y upominamy nienieyszym vniuersałem naszym, abyscie wszelaką mieli ostroznosc w przyimowaniu ludzi obcych, cudzoziemskich, zwłascza nieprzepusczaiąc ich bez słusznych y pewnych attestacyi w panstwa nasze, y to tylko z tych mieysc, ktore niemaią zadnego o takiey zarazie podeyzrenia, tudziesz u siebie abyscie powagą naszą porządek vczynili (z dokładem lub vrodzonych starostow y dzierzawcow naszych, lub swoich dziedzicznych panow, ktorych w tym conserwacyi własney respektem zagrzewamy), przesz ktorych by się iako naylepiey tey plagi panskiey uwarowac albo strzez Boze pokazania się iey kędy, szerzec niedawac mogło. Vczynicie to W. W. dla powinnosci swoiey, łaski naszey y dla vwarowania karania, ktoreby za niedbalstwem w tak potrzebney dla zachowania zdrowia ludzkiego (nad ktore nic na swiecie drozszego nie masz) sprawie nastąpić musiało. A zeby ten vniwersał nasz wszytkich wiadomości doszedł, roskazuiemy, aby po publikowaniu w głównym miescie, zaraz do pobliższego pogranicznego miasteczka y tak koleią od iednego do drugiego bez zwłoki y omieszkania odesłany był, az się znowu do tegoż głownego magistratu z attestacyami wszytkich vrzędow, w ktorych ręku będzie, powroci. Na co dla lepszey wiary y pewności ręką się własną podpisuiemy y pieczęć koronną przyłożyć roskazalismy. Dąn w Iaworowie dnia VII miesiąca sierpnia roku P. M. DC. LXXX, panowania naszego siódmego roku. — Ian krol. — Franciszek Kamocki sekretarz IKMci.

Acta Consul. Crac. 44, str. 898.

1404. 1680. die 26. m. Augusti, in Iaworów.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi mandat, ne e domibus universitatis Cracoviensis contributiones exigat.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus totique magistratui metropolis ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian trzeci

z Bozey łaski krol polski, w. xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołynski. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! W osobliwym zawsze u naiasnieyszych krolow, antecessorow naszych panskiey łaski y protectiey respekcie była *generalis regni schola, vniuersitas* krakowska, czego *inserta corpori legum* tak wiele pełnym dobroczynnosci affektem nadane iey prawa y *priuilegia immunitatesque* iasnym są documentem. Niemniey y my *inter arduas regni curas* tę *non postremam* sobie przywłasczamy, nietylko *conseruare maiorum beneficia*, tey *inclytae vniuersitati collata*, ale tez wszelkim moznosci y usiłowania naszego sposobem *augere et cumulare*. Przychodzi nam tedy *aegre* niektore *grauamina sentire*, ktore Wier. WW. przez podanie na delaty pewnych *ad vniuersitatem* nalezących y *constitutionibus regni* obwarowanych kamięnic im *inferre* nie przestaiecie. W czym pilno WW. ządamy, abyscie stosuiąc się do prawa, pomienione ich libertatie utwierdzaiącego, łaskawszy mieli na tey akademiey praetensyie respekt, ktora nam zawsze *cordi est* y *singulari* krolewskiey łaski naszey *refouetur patrocinio*, ktorą y Wier. Waszym ofiaruiemy. Dan w Iaworowie dnia XXVI mca *Augusti*, roku Panskiego M D C L XXX, panowania naszego VII° roku. — Ian król.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1405. 1680. die 10. m. Septembris, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de introitu in urbem Cracoviam suburbiaque eius hominibus de peste suspectis interdicendo.

Actum feria tertia post festum Natiuitatis b. M. v. proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, m. r. g. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se infrascripta ex mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis, primo in quatuor partibus fori Cracouiensis, postea in fundo Wesoła dicto, tum Clepardiae duobus in locis atque in suburbio Cerdonico, populo ad sonum tubae congregato, alta, sonora, intelligibilique voce die hodierna publicasse et ad notitiam omnium deduxisse de tenore tali: Panowie raczcie Waszmość wiedziec, iż vrzędy grodzki, wielkorządowy, radziecki krakowski przykazuią y napominaią, aby z miasteczek, ze wsiow zarażonych powietrzem tak kramarze iako y wszędy (s) ludzie nieważyli się do Krakowa y na przedmieścia iego chodzic: takowych albowiem ze wsiow y miasteczek zarażonych ludzi imać y gardłem karać będą. Przytym aby tak kramarze, rzemieslnicy iako y wszelacy ludzie z Krakowa, Kleparza y wszytkich circumferencyi z tę y z tamtę stronę Wisły nieważyli się na iarmarki, kiermasze chodzić, pod surowym karaniem y od miasta wygnaniem, starzyzny zadney y chust aby po tandetach tak w miescie iako y po przedmiesciach nieprzedawano pod surowym karaniem y fantow spaleniem, gospodarze aby do domow ludzi obcych, nieznaiomych bez wiadomości vrzędu y bez pozwolenia nieprzyimowali, nienoclegowali, tak ze wsiow iako y miasteczek pod

surowym karaniem y zawarciem domu. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 915.

1406. 1680. die 15. m. Septembris, in Iaworów.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui Cracoviensi mandat, ne collegio Patrum S. I. novum opus, bursae iurisperitorum vicinum, exstruere permittat.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiążę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaski, inflantcki, smolenski, siewierski y czerniechowski. Slachetnym, sławetnym burmistrzowi, woytowi, raycom, ławnikom y całemu vrzędowi naszemu miasta Krakowa, wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Slachetni y sławetni, wiernie nąm mili! W zachodzących swiezo miedzy wielebnemi akademikami krakowskiemi y *collegium* Oycow Iezuitow przy kosciele s. Piotra mieszkaiących, differenciach, a to z okaziey pewney fabryki przes Oycow Iezuitów *nouiter in vicinitate bursae Iurisperitorum fundationis Długossianae* zaczętey, poniewasz wzielismy z przysłanych do nas od wielebnej akademiey krakowskiey profesorow, takze reuisiey przez przysięgłych wiertelnikow tegosz miasta czynioney y nam produkowaney, dostateczną iustifikacią y informatią, ze supplikuiący *non ex vana praeiudicii et impedimenti praetensione praepediunt* Oycom Iezuitom zaczętey fabryki, iako dawney strukturze y mieszkancom *genere nobilium* pomienioney bursy *multa incommoda* przynoszącey, a zatem takowe *lites* między pominionemi stronami *exortae*, niemogą bydz *absque strepitu iuris* vłacnione: przeto do słusznosci suppliki y racyi wielebnych akademikow krakowskich łaskawie skłoniwszy się y dawne prawa onychze w protekciey naszey maiąc, tym rescriptem naszym Wiern. WW. requiruiemy y miec po nich chcemy, abyscie *non obstantibus anterioribus literis nostris*, rzemiesnikom tym, ktorych *ad extructionem noui operis* Oycowie Iezuici zprowadzacby mieli, *continuationem* zaczętey roboty *exnunc* zakazali y dotąd oney bronili, poki pomienione praetensie przez sąd sprawie nalezyty albo *arbitros delegatos* niebendą rozstrzygnione. Co vczynicie Wier. WW. do wyrazney teraznieyszey woley naszey y samey sprawiedliwosci *officiis suis* stosuiąc się. Dan w Iaworowie dnia XV mca Wrzesnia, roku Panskiego M D C LXXX, panowania naszego VII. — Ian krol. — Ludwik Mikołai Grabianski Ie. K. Mci sekretarz.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną poniżej tekstu wyciśniętą.

1407. 1680. die 17. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de corporibus mortuorum a chirurgo inspiciendis.

Nobiles et spectabiles domini animaduertentes maius periculum imminere in pestilentia, ideo diligentiam adhibere volendo, pro reuisione mor-

tuorum, in quorum corporibus signa apparere solent, famatum Albertum Wasilowski ciuem Cracouiensem, optime eorum signorum pestilentorum notitiam habentem, deputauerunt et salarium ipsi septimanale per florenos quinque ex pecunia contributionis ducillaris soluendum, assignauerunt, duos item famulos pro attendentia constituendo, salarium per florenos duos ex eadem pecunia, item portatori victus peste infectis segregatis per florenum vnum et medium alterum constituerunt; chirurgo quoque famato Ioanni Szkot circa eosdem infectos curam habenti, salarium iam assignatum approbarunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 584.

1408. 1680. die 19. m. Septembris, Cracoviae.

Promulgatio mandati praecipientis, ne institores et opifices nundinas visitent.

Actum feria quinta ante festum s. Matthaei apostoli et evangelistae proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, m. r. g. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis infrascripta in circulo fori Cracouiensis, quatuor in locis, in platea lata et s. Floriani, Casimiriae duobus in locis, in fundo Wesoła et Clepardiae duobus in locis atque in suburbio Cerdonico, populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora intelligibilique voce die hodierna publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, de tenore tali: Panowie raczcie WMM. wiedziec, iż lubo to vrzędy grodzki, wielkorządowy y radziecki krakowski stosuiąc się do vniuersału Iego K. Mci, pana naszego miłosciwego, przez publicacyie śurowo przykazali, aby kramarze, rzemiesnicy na iarmarki na kiermasze chodzic się niewazyli, znayduią się iednak tacy ludzie swawolni y nieposłuszni, ktorzy na te iarmarki i kiermasze chodzą: przetoż po trzecie też vrzędy surowo przykazuią, aby zaden z Krakowa, z Kazimierza, Kleparza y ze wszytkich circumferencyi Krakowa z tę y z tamtę stronę Wisły nieważył się na iarmarki y kiermasze chodzic, poniewasz po rożnych miasteczkach y wsiach plaga morowego powietrza się szerzy. Kazdego albowiem tey publikacyey sprzeciwiaiącego się, straz po gościncach y z towarami do więzienia zabierać będą. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 925.

1409. 1680. die 26. m. Septembris, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de aegrotis magistratui consulari indicandis.

Actum feria quinta pridie Translationis sancti Stanislai episcopi. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens

prouidus Stanislaus Iarocki, m. r. g. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis infrascripta primo in 4 partibus fori Cracouiensis et in plateis s. Floriani, s. Nicolai, sutorum et lata, postea Casimiriae, Stradomiae, Clepardiae, in fundo Wesoła et in suburbio Cerdonico, populo ad sonum tubae congregato, alta, sonora, intelligibilique voce publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, de tenore eiusmodi: Panowie raczcie WMM. wiedziec, iż vrzędy grodzki, wielkorządowy y radziecki krakowskie, stosuiąc się do vniuersału Ie. Kr. Mci p. n. m. staraiąc się o to, aby się ta plaga powietrza morowego nieszerzeła, chcą aby iak naywiększy porządek był zachowany: zaczym przykazuią y napominayą, aby każdy tak w miescie Krakowie, Kazimierzu, Kleparzu y po wszytkich iurisdictiach z tę y z tamtę stronę Wisły, ktokolwiek miałby chorego w domu, na iakążkolwiek chorobę chorzeiącego, aby zaraz tak o choruiących iako iesliby się kto roschorował, dawał znać do vrzędu radzieckiego krakowskiego; także aby żaden chory (s) nieważył się chorych z domu wyganiać y iakimkolwiek sposobem wyprawiać; każdy albowiem tey publikacyey niedosyć czyniący y sprzeciwiaiący się, na gardle karany będzie. Sic et non aliter die hodierna factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 932.

1410. 1680. die 5. m. Novembris, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de conviviis, musicis et saltationibus in urbe Cracovia suburbiisque eius interdicendis.

Actum feria tertia post festum Omnium Sanctorum proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, m. r. g. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se infrascripta ex mandato spectabilis magistratus Cracouiensis populo ad sonum tubae congregato, alta, sonora intelligibilique voce die (s) in quatuor partibus fori Cracouiensis publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, de tenore sequenti: Panowie raczcie WM. wiedzieć, iż vrzędy duchowny, grodzki, wielkorządowy y radziecki krakowskie surowo przykazuią y napominaią, aby zaden tak w miescie Krakowie, Kazimierzu, Kleparzu y po wszytkich iurisdictiach tak duchownych iako y swieckich, z tę y tamtę stronę Wisły około Krakowa nieważył się muzyk, tancow, biesiad w domach swoich pozwalać pod więzieniem y surowym karaniem tak gospodarzow iako y muzyki. Tez vrzędy napominaią y przykazuią, aby żaden z wiosek y miasteczek powietrzem zarażonych, nieważył się do Krakowa y na wszelkie iego przedmiescia y okolicznosci chodzić, przyieżdzać, na co będzie pilna straz, y kogo dostaną z takowych, na garle karac takowego będą. A tak abyscie WMM. wiedzieli y tego przestrzegali. Sic et non aliter esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 44, str. 960.

1411. 1681. die 5. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de tumultibus studiosorum coercendis.

Feria 2da postridie d. Cantate. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules, per schaedulas congregati ex parte tumultus die hesterna per studiosos excitati, conferendo, publicationem per Iarocki ministerialem faciendam esse constituerunt et a magnifico domino vicecapitaneo Cracouiensi relationem audiuerunt, nempe, vt studiosi in omnibus contubernijs occludantur, vt ciues in armis custodiam in praetorio teneant et studiosos apud se manentes specificent, demandatum et est demandatum (s).

Acta Consul. Crac. 10, str. 608.

1412. 1681. die 3. m. Iunii, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae civitati Cracoviensi portorium a mercibus peregrinis, iam pridem in duos annos concessum, iterum ad duos prorogat annos.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaski, inflantski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Oznaymuiemy wszem wobec y kazdemu z osobna, komu wiedziec nalezy, a mianowicie cełł naszych koronnych y rzeczypospolitey administratorom, superintendentom, pisarzom, kupcom y furmanom, towary cudzoziemskie *intra regnum* wprowadzaiącym, y wszytkim każdego stanu y conditiey ludziom, iż iakosmy na seymie walnym grodzienskiem stołecznemu miastu naszemu Krakowu za zgodą y zezwoleniem wszech stanow pozwolili byli cła od cudzoziemskich towarow, od wozow y koni do dwoch lat *in duplo* na poprawę drog y inne tegosz miasta potrzeby, tak *in praesenti senatus consilio* za przełozeniem y przyczyną pp. Rad naszych, vwazaiąc, ze w przeszłych dwoch leciech małą albo zadnei z tego cła na on czas pozwolonego, obrady miec niemogli, a to dla powietrza z dopusczenia Bozego w tymże miescie *per triennium* grassuiącego, przes co wszytkie *commercia* zatrudnione były, toz cło od towarow cudzoziemskich *authoritate nostra regia ex senatus consulto praesenti postcomitiali* za prosbą y zgodą pp. Rad naszych znowu do dwoch lat drugich tak iako y pierwei pozwalamy, chcąc miec y roskazuiąc, aby go bespiecznie według constitutiey seymu grodzienskiego przes lat dwie zupełnych y bes przeszkody zadnei toz miasto nasze stołeczne Krakow zażywało. Co do wiadomosci wszytkich a osobliwie administratorow, superintendentów, pisarzom (s) na składach y komorach cełł naszych y rzeczypospolitey krakowskich donosząc, miec chcemy, aby w wybieraniu cła tego przerzeczonemu miastu naszemu y iego magistratowi zadną niebyły przeszkodą y owszem ten vniwersał według zwyczaiu w grodzie y vrzędownie publikowany y ogłoszony wcale zachowali y onemu

posłuszni byli, pod łaską naszą y winami w prawie na gwałtowniki listow vniwersałow naszych opisanemi. Na co dla lepszei wiary przy podpisie ręki naszei pieczęc koronną przycisnąc roskazalismy. Dan w Warszawie dnia III miesiąca czerwca, roku Pańskiego M DC LXXXI°, panowania naszego osmego roku. — Ian krol. — Vniwersał na prorogatią cła od towarow cudzoziemskich *in duplo* miastu Krakowu przes constitutią seymu grodzienskiego pozwolonego. — Krzysztof Taranowski warsz. kan. Ie. kr. Mci. sekretarz.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1413. 1681. die 9. m. Augusti, Vilanoviae.

Ioannes III. rex Poloniae viceprocuratori Cracoviensi mandat, ut a ciuibus Casimiriensibus et Clepardiensibus contributionem, quae »*hiberna*« dicebatur, exigat.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiążę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaski, inflantski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Vrodzonęmu Iozefowi Zdzanskiemu podrzędczemu krakowskiemu, wiernie nam miłemu, łaskę naszę krolewską. Vrodzony, wiernie nąm miły! Mąmy tę informacyą od skarbu naszego, iz miasto Kazimierz y Kleparz do wielkorządow krakowskich nalezące, do hiberny rowno z włoscią na gwardyie nasze przykładać sie nie chcą, zastawiaiąc sie iakiemiś prawami, ktorych mieć niemogą, gdyz wszytkie miasta nasze oekonomiczne tak w Koronie iako y w xięstwie litewskim do tey hiberny pospołu z włosciami *contribuant*. Teyze condiciey *subesse* powinny Kazimierz y Kleparz, gdyz wolne są od hiberny woyskowey. Roskazuiemy tedy Wiern. Tw. pilno, abys przeszłą hibernę tegoroczną od Kazimierzan y Kleparzan summę pułtora tysiąca, niedbaiąc nic na zadne ich racyie y rescripta nasze abo naiasnieyszych antecessorów naszych, niemieszkanie wybrał *ducta proportione* y do skarbu naszego przysłał, *renitentes* executią *adigendo*. Inaczey Wiern. Tw. nieczyn dla łaski naszey y z powinnosci vrzędu swego. Dan w Wilanowie dnia 9-tego miesiąca sierpnia roku Panskiego M DC L XXXI, panowania naszego VIII°. — Ian krol. — Xdz Adam Sarnowski p. p. Scz. mp.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1414. 1681. die 23. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de gratia, Ioanni Gaudentio Zacherla pro viis publicis refectis, referenda.

Sabbatho in vigilia s. Bartholomaei. — In residentia totius nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis, in pleno numero congregati, nobilis et spectabilis Nicolaus Krolik consul Cracouiensis, suo et aliorum deputatorum

ad reuisionem viarum publicarum et aliorum ciuitatis necessariorum, per nobilem et spectabilem Ioannem Gaudentium Zacherla, consulem et lonherum Cracouiensem reparatarum sumptu aerarii ciuilis, relationem fecit, vias omnes tam extra ciuitatem, quam intra circumcirca satis laudabiliter reparatas et restauratas. Quam praedicti spectabilis Zacherla sedulitatem acceptando cum gratiarum actione, omnes spectabiles domini praeconsul et consules laudaverunt, prout ea omnia fusius in regestris expositorum circumscripta continentur.

Acta Cons. Crac. 10, str. 615.

1415. 1681. die 9. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de hominibus vagis investigandis indagandisque.

Feria 3-tia postridie Conceptionis BMV. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules, per schaedulas congregati, attenta nimia hominum vagorum multitudine, in suburbijs inuadere domos audent nocturno tempore, reuisionem necessariam esse eo modo, vt quartualienses rothmagistri cum deputatis ab officio castrensi Cracouiensi et rectorali atque etiam consistoriali, ad loca suspecta deueniendo, eiusmodi personas inquirant et iuxta exigentiam indagando abigere studeant, ordinauerunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 625.

1416. 1682. die 12. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de tumultu comprimendo.

Feria quinta die s. Gregorij. — Tumultus factus est magnus ex occasione Iudaeorum, qui pueros proludebant, et exinde factum est, quod multi insolentes sub titulo studiosorum insultum fecerunt contra Iudaeos et in lapidea ciuili fornicem pignoribus diuersis impletam expilarunt. Quapropter nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ad praetorium congregati, manifestati sunt de omnimoda diligentia ex parte securitatis, et obuiando maiori tumultui, confestim ciues cum armis conuocarunt, inuehendo contra inuasores. Simul etiam et generosi Kosicki rothmagister castrensis Cracouiensis cum haidonibus atque Radzieiowski condescenderunt ad pacandum et sopiendum eundem tumultum, excellentes quoque magistri contuberniorum academiae Cracouiensis studiosos congregatos disperserunt. Et hic subinde magnificus d. rector dedit facultatem captiuandi studiosos licentiosos, vt ad carceres castrenses reducantur; pro reuisione itidem per lapideas deputati sunt nobilis viceaduocatus et capitaneus praetorij cum ministerialibus ad inuestigandas res per rapinam sublatas; rothmagistri quoque cum suis decurionibus vigilias per noctem peragere tenebuntur sub paenis.

Publicatio facta est per omnes partes circuli et per plateas ratione securitatis publicae, ne quispiam ciuium et famulorum nec artificum occasionem vllam praebere ad tumultum audeat sub paena colli.

Acta Cons. Crac. 10, str. 638.

1417. 1682. die 13. m. Martii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de tumultu interdicendo et de rebus rapina ablatis restituendis.

Actum feria sexta postridie festi s. Gregorij. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Gregorius Bochenski, ministerialis regni generalis et bedellus officij aduocatialis Cracouiensis iuratus, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se infrascripta ex mandato officij castrensis et nobilis ac spectabilis magistratus Cracouiensis, populo ad sonum tubae congregato, in quatuor partibus fori Cracouiensis alta et sonora intellibilique voce die hodierna proclamasse et ad notitiam omnium deduxisse, tenore tali: Panowie raczcie WM. wiedziec, iż vrzędy woiewodztwa grodzki y radziecki krakowski surowie przykazuią, aby iakieykolwiek conditiey człowiek nie ważył się do żadnych mieszać się tumultow, a to pod gardłem; y kto w tym tumulcie zginie, to wszystko przepadnie. Druga, aby ktokolwiek o rzeczach, pieniądzach, fantach, dnia wczorayszego porabowanych y pobranych wie, albo ie przy sobie ma, dawał znać nieodwłocznie do vrzędu grodzkiego albo radzieckiego krakowskiego; a ktoby niedał znać, tedy na gardle karany będzie, iako taki, ktory powinien bydz bardziey karany, że złoczyńcę niewyda. Takze aby tych, ktorzy fanty, pieniądze, rzeczy porabowane maią, zatrzymywac y do vrzędu grodzkiego o nich dawać znać nieodwłocznie. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem in instanti fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 45. str. 253.

1418. 1682. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de tumultu interdicendo.

Feria sexta post dominicam Misericordiae. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules, quamprimum a generoso d. vicesgerenti castri Crac. auisati sunt nomine Iudaeorum, quod tumultus exoriuntur contra ipsos, mox congregati existentes, obuiando, portas occludere mandauerunt et tantum duas aperiendas, custodia notabili ciuium in armis munitas, constituerunt et publicationem ad sonum tubae per plateas, vt omnes incolae et quiuis hominum sub paena colli quiete se contineant, et securitati prospiciendo etiam rothmagistris cum ciuibus armatim vigilias nocturnas obseruare man-

dauerunt. Demum indagandi gratia, vtinam aliquis rumor de aliquo tumultu exoriri cernatur, diligentem curam decurionibus commiserunt, omneque studium pacis obseruandae adhibitum est.

Acta Cons. Crac. 10, str. 640.

1419. 1682. die 20. m. Aprilis, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti mandatique officii capitanealis Cracoviensis, praecipientium, ne quis tumultus movere securitatemque publicam violare audeat.

Actum feria secunda post dominicam Iubilate. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Petrus Sczurowski, ministerialis regni generalis recognouit, quia ipse infrascriptam publicationem ex mandato nobilis officij castrensis capitanealis Cracouiensis et officij consularis Cracouiensis populo ad sonum tubae congregato, in quatuor partibus fori Cracouiensis et in platea lata sonora intelligibilique voce die hodierna publicauit et ad notitiam omnium deduxit, de tenore tali: Poniewasz znaiduią się ludzie swawolni, ktorzy na surowość prawa pospolitego y roszkasz naiasnieyszego krola IMć, pana naszego miłościwego niedbaiąc, bunty y tumulty wsczynaią, pokoy y bespieczenstwo pospolite mieszaią, z kamienic y z inszych mieysc kamieniami na przechodzących ludzi ciszkaią, tedy tak vrząd grodzki iako y magistrat miasta Krakowa władzą zwierzchnosci sobie należytey roszkazuią, aby zaden schaczek prywatnych, tumultow, kamieniami ciszkania nieważył się, declaruiąc, że ktokolwiek o tumult albo ciskanie kamieniami lubo principał lubo pomocnik przekonany będzie, nieomylnie winami w prawie opisanemi, to iest na gardle karany będzie; gospodarzom zaś kamienic y domow przykazuią, aby przestrzegali tego, zeby czeladz y mieszkancy z kamienic y domow ich ciskać kamieniami nieważyli się. V kogoby zaś ludzie lozni znaydowali się, aby o nich do vrzędow należytych znać dawali, a w domach, także piwnicach przechowywać ich nieważyli się, pod winami w prawie opisanemi, ktore na nieposłusznych extendowane będą. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 45, str. 297.

1420. 1682. die 22. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de praesidio urbis, quinquaginta militibus conducendis adaugendo.

Actum feria quarta pridie s. Adalberti. — (Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules, per schedulas congregati existentes) consulendo

de omnimoda securitate, eo attento, quod ad praesens tantum viginti milites pro custodia ciuitatis fouentur, stipendium iisdem ex aerario ad praesens soluendum esse concluserunt. Pro meliori vero conseruatione eiusdem securitatis, quinquaginta milites adaugendos esse, vt septuaginta foueantur, quibus solutio ex pecunia ducillari prouideri et exolui debet, quousque isti tumultus metuendi sedati perfecte non fuerint, vnanimiter constituerunt; ciues autem, vt qualibet occasione ad mandatum spectabilis magistratus sese sistere cum armis hic in praetorium adstringantur, monuerunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 641.

1421. 1682. die 12. m. Maii, Cracoviae.

Promulgatio mandati vicepalatini Cracoviensis praecipientis, ne quis falsa mensura utatur.

Actum feria tertia post dominicam Exaudi proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se infrascriptam publicationem ex mandato magnifici domini Christophori Skarbek, iudicis terrestris Haliciensis, vicepalatini Cracouiensis, sacrae regiae maiestatis colonelli, in quatuor partibus fori Cracouiensis et Clepardiae, populo ad sonum tubae congregato, alta, sonora, intelligibilique voce die hodierna publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, de tenore eiusmodi: Mci panowie raczcie WM. wiedziec, iż wielmozny IMc pan podwoiewodzy krakowski chcąc wszelakiey krzywdzie ludzkiey zabieżeć, ktora z korcow fałszywych y miar między kupuiącemi y przedawaiącemi zboża wszelakie pochodzi, dosyć czyniąc vrzędowi y powinnosci swoiey, przykazuie, aby zaden fałszywym y niecechowanym vrzędownym korcem nieważył się przedawać y kupować zboża na targach, y ieżeliby korzec taki u kogokolwiek się znalazł, że takowy zabierac y psować każe, y taki, u ktoregoby się takowy fałszywy korzec znalazł, surowo według ostrosci prawa koronnego nieodwłocznie podlegać (s) y karany będzie. Także ktokolwiekby chciał bydź przeciwnym prawu pospolitemu y zwierzchnosci iasnie wielmożnego IMci pana woiewody krakowskiego y zboża fałszywym korcem prywatnie kupował, takowego zboża wszelakiey confiscaciey podlegac będą. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 45, str. 316.

1422. 1682. die 12. m. Maii, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de rebus rapina ablatis restituendis.

Actum feria tertia post dominicam Exaudi proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Sta-

nisiaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, quia ipse ex mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis infrascriptam publicationem in quatuor partibus fori Cracouiensis atque in plateis, videlicet castrensi, s. Floriani, Slaucouiensi et s. Nicolai, populo ad sonum tubae congregato, alta, sonora intelligibilique voce die hodierna horis antimeridianis publicauit et ad notitiam omnium deduxit, de tenore tali: Raczcie WM. wiedziec, iż vrząd radziecki krakowski z powinnosci swoiey stosuiąc sie do pierwszych swoich przestrog, przez woźnego publikowanych, y teraz przestrzega y napomina, aby kazdy, ktorykolwiek rzeczy iakiekolwiek w sklepach żydowskich na wadze mieyskiey w dzien sw. Grzegorza w roku ninieyszym przez swawolnych ludzi pobrane y porabowane iakimkolwiek sposobem lubo kupnem lubo zastawą lubo znalezione lubo tesz y przez się wzięte u siebie lubo do schowania dane miał, na ratusz zaraz ie przynosił y oddawał; ktorych ktoby nieoddał y nieprzyniosł, takowy surowo karany będzie; ktoby ie zas dobrowolnie przyniosł y oddał, takowy w respekcie będzie zostawać. Dla czego powtore y potrzecie vrząd radziecki przestrzega y napomina każdego. Ktore oddawanie do dni trzech ma trwać. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 45, str. 316.

1423. 1682. die 17. m. Iunii, Cracoviae.

Promulgatio mandati officialium a regia maiestate delegatorum, de securitate publica tuenda.

Actum feria quarta post festum ss. Viti et Modesti. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia veniens prouidus Ludouicus Stefanski, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato illustrissimorum, reuerendissimorum ac magnificorum sacrae regiae maiestatis, domini clementissimi comissariorum, infrascripta populo ad sonum tubae congregato, in quatuor partibus fori Cracouiensis atque in plateis omnibus ciuitatis Cracouiae, in qualibet platea duobus in locis, uidelicet sutorum, s. Stephani, Slaucouiensi, Cornutorum, s. Ioannis, s. Floriani, hospitaliensi, scropharum, sancti Nicolai, mensatorum, in platea lata, castrensi, fratrum, Istulana et s. Annae atque suburbio, alta, sonora, intelligibilique voce die hodierna publicasse et ad notitiam omnium et singulorum deduxisse, de tenore tali: Raczcie Wasz Mosc wiedziec, że sąd iaśnie oswieconego, iasnie wielmożnych Ich MM. panow comisarzow Iego K. Mci, pana naszego miłościwego, do prawa pospolitego y dawnieyszych naiasnieyszych krolow IchMci ordynaciey, constituciami approbowanych przykładaiąc się, dekretem sądu swego commissarskiego nakazał:

§ 1. Aby przesławna akademia krakowska według dawnych ordynaciey y teraznieyszego Ich MM. commissarzow dekretu sprawowali się.

§ 2. Przytym gdyby (vchowai Boże) tumult w Krakowie wszczął się,

aby żaden do tumultu tego gospodarz w osobie niemieszał się, domowym swoim, synom, czeladzi, mieszkancom koniecznie a gościom ile może lubo do pomocy lubo tesz dziwować przybliżać się niedopusczał.

§ 3. Luźnych ludzi bez słuszney przyczyny nad trzy dni aby żaden przechowywać nie ważył się.

§ 4. Piwnice aby w kamienicach wszystkich ktoregokolwiek stanu iurisdictiey podległych, oprocz piwnice swidnickiey, prawami dawnemi vprzywilejowanej, od dnia y swięta Narodzenia s. Iana krzciciela blisko następuiącego pozamykane były, w ktorych aby żaden, ktoregokolwiek stanu człowiek mieszkać, onych otwierać, piwa w nich szynkować, ieść, gotować y żadnych rzeczy przedawać nieważył się, pod winami w dekrecie opisanemi.

§ 5. Ludzie także lozni aby w Krakowie y na przedmieściach mieszkać y bawić się bez służby y inszey słuszney stanowi kazdego przyzwoitey condyciey zabawy nieważyli.

§ 6. Zydzi aby z chrześciany obchodzili się skromnie, niedaiąc do poswarkow zadney okazyey, a przytym aby w Krakowie y na przedmiesciach, gdy kapłani do chorych chodzic bedą z przenaiswiętszym sakramentem, z drogi daleko na stronę vstępowali, w niedzielę y inne dni swięte aby bez nagłey potrzeby, a w inne dni podczas powszechnego nabozenstwa, iakoto w swięta swiętych Grzegorza, Marka, Floryana, Rozesłańcow, w dni krzyżowe, także od kwietney zaczą̨wszy niedziele az we czwartek po świętach wielkonocnych tudziesz w oktawy święta Bożego Ciała, Nawiedzenia y Wniebowzięcia Panny przenaświętszey Mariey, także dnia dziękczynienia zwycięstwa Turkow w miesiącu pazdzierniku y podczas zwyczaynych processyi w Krakowie nie bywali.

Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam in meliorem iuris et rei euentum coram officio praesenti fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 45, str. 340.

1424. 1682. die 14. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de diebus ad causas quasdam diiudicandas destinandis.

Actum feria quarta ante festum s. Heduigis electae proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouie, per schaedulas trinas eo in negotio congregati existentes, ad affectationem nobilium et spectabilium dominorum scabinorum Cracouiensium, ordinationem fecerunt infrascriptam, nempe cupiendo, vt iuridicis diebus causae et actiones per appellationem ab officio aduocatiali ad iudicium suum deuolui solitae, commode cognosci ac decidi possent, ipsis disiudicandis quamlibet feriam secundam assignandam esse censuerunt praesentibusque assignant; ea vero die festo aliquo incidente, aut aliquo negotio importante interueniente, eaedem appellationum causae in sequentem diem, nempe feriam tertiam transferri ac decidi debere, si causae eaedem appellationum superfuerint, statuerunt. Contumacias nihilominus in termino prosequendarum appellationum adnotari,

tum et ipsas causas ex crudis citationibus incidentes, quibuslibet iuridicis diebus iudicari; iudicium vero expositum in quatuor septimanis celebrari debere. Similiter ad instantiam nobilis aduocati Cracouiensis, vt in leuioribus minutioribusque causis, coram officio ipsius agitari solitis, processus abbreuiari possit et contumaciae, quae post litis contestationem currere solent, amoueantur, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 654.

1425. 1682. die 8. m. Novembris, Leopoli.

Felix Casimirus Potocki palatinus Cracoviensis, magistratus consulares civitatum palatinatus Cracoviensis certiores facit, se quemdam Babicki vicarium suum instituisse.

Sczęsny Kazmierz z Potoka na Podchaycach Potocki, woiewoda krakowski, krasnostawski, sokalski, robczycki, tłumacki etc. starosta. Wszystkim wobecz y kazdemu z osobna, komu o tym wiedziec nalezy, osobliwie slachetnemu magistratowi miasta IK. Mci Krakowa tudziesz slachetnym burmistrzom, raycom, woytom, cechmistrzom y wszelakiego zgromadzenia ludziom, starszym żydom miast, miasteczek IKMci Kazmierza, Kleparza, Olkusza y innym wszystkim, do iurisdictiey moiey należącym, wszelkiego stanu y condytiey ludziom, w woiewodztwie krakowskim y powiatach *in genere et specie* wszystkim, do woiewodztwa, ziem y powiatow tegosz woiewodztwa krakowskiego należącym y zostaiącym, wiadomo czynię, iż za odebraniem conferowanego sobie z łaski IKMci pana mego miłosciwego, woiewodztwa krakowskiego, chcąc aby w iurisdictiach urzędu mego z prawa y zwyczaiu należyty zwykł był zachowany porządek y co do praerogatywy vrzędu mego należy, wszelkie miec mogłem posłuszeństwa, zsyłam sługę mego pana Babickiego, ktoremu aby kazdy podług powinnosci swoiey prawu memu podległy, we wszytkim był posłuszny, zlecam y tym vniuersałem wyrazną wolą moię ztwierdzam; po vrzędach zas y wszystkich iurisdictiach do vrzędu mego należących, aby mu do wszystkiego porządku pomocni byli, pilno żądam. Ktoremu to słudze memu we wszystkim dawszy *plenariam potestatem*, ten vniuersał dla większey wagi ręką własną podpisuię, przy przycisnieniu sygnetu. *Datum* we Lwowie dnia osmego listopada roku Panskiego 1682. — Szczęsny Potocki woiewoda krakowski mppa.

Acta Consul. Crac. 45, str. 437.

1426. 1683. die 23. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de vino cremato prope praetorium publice non divendendo.

Feria 3-tia post dominicam Oculi quadragesimalem proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schae-

dulas in negotijs ciuitatis conuocati et congregati existentes, eo considerato, quod crematum in locis publicis proxime praetorium cum scandalo praetereuntium in nonnullis institis propinatur, exindeque multa inconuenientia ac exorbitantias fieri accidit, proinde obuiando iisdem, quatenus in posterum quiuis institarum proxime locorum publicorum positarum arendatores, a propinatione cremati et quorumuis liquorum abstineant praemissumque potum aliquo modo non propinent, serio et sub paena priuationis, exnunc irremissibiliter decernenda, concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 676.

1427. 1683. die 7. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de portis urbis custodiendis.

Feria 4-ta post dominicam Iudica Passionis proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio conuocati et congregati existentes, considerando imminentia pericula, quae passim sparguntur, et volentes omnem securitatem vrbi huic prouidere, conuocatis rothmagistris ciuitatis, iis diligentiam omnem hoc tempore periculoso praesertim adhibendam commendarunt, ac vt portas ciuitatis armatis bene ciuibus, in persona officia sua obeuntibus, tam nocte, quam die muniant, intimauerunt.

Iidem propter meliorem attendentiam vagabundarum hoc tempore personarum, rescriptum a s. r. M. domino nostro clementissimo, impetrandum, vt spectabilis magistratus tam hic in ciuitate, quam et in omnibus suburbijs suspectas personas inquirere possit, concluserunt, ac eo in negotio ex parte imminentium periculorum ad illustrissimum regni cancellarium scribendum esse concluserunt.

Acta Cons. Crac. 10, str. 680.

1428. 1683. die 9. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de hominibus vagis ex urbe eiiciendis.

Actum feria sexta ante dominicam Palmarum proxima. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se infrascripta ex mandato infrascriptorum officiorum in quatuor partibus fori Cracouiensis, ad publicandum consuetis, populo ad sonum tubae conuocato, alta, sonora, intelligibilique voce die hodierna ante meridiem publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, de tenore tali: Panowie raczcie Waszec wiedziec, iż vrząd grodzki, wielkorządowy y radziecki krakowskie surowo przykazuią, aby ludzie luzni y zadnego pozywienia

w miescie Krakowie y przyległościach iego niemaiący, precz odchodzili y tu się niebawili. A ieżeliby gospodarz ktory w miescie Krakowie, Kazimierzu, Kleparzu y po inszych circumferentiach z tę y tamtę stronę Wisły ważył się w domu takowych ludzi luznych bez słuzby y pozywienia zadnego bedących, u siebie przechowywac nad dni trzy, takowy surowo winami w prawie opisanemi karany będzie, a ludzi takowych luźnych bez służby będących, imać y karać będą. Na co wszystko reuizyie od pomienionych vrzędow bedą często bywały. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem per expressum fecit relationem.

Acta Cons. Crac. 45, str. 536.

1429. 1683. die 24. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de armis contuberniorum consignandis.

Sabbatho pridie dominicae Conductus Paschae. — Iidem cupiendo bonum ordinem constituere, conuocatis omnibus senioribus contuberniorum, diligentem sclopetorum et bombardarum variarum, ad propugnacula ciuitatis spectantium, faciendo animaduersionem et indagationem, serio iisdem, quatenus omnes ad sua contubernia die crastina conueniant ibidemque arma, qualiacumque ad communem ciuitatis defensam habent, diligenter conscribant, vtpote, *wiele w ktorym cechu hakownic, smigownic, zbroi, muszkietow, halabard, prochow,* ac eorum conscripta regestra spectabili magistratui porrigant; qui autem suprascriptum apparatum bellicum, ad contubernium spectantem, in domibus suis tenent, vt eundem sine mora ad lapideas contubernales comportare faciant, serio et sub paenis iniunxerunt, reuisionemque turrium nobilibus et spectabilibus dd. Zacherla et Druzynski collegis suis commiserunt faciendam.

Acta Cons. Crac. 10, str. 683.

1430. 1683. die 28. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de vigiliis civium in portis urbis a consulibus inspiciendis.

Feria quarta post dominicam Conductus Paschae proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas ex parte faciendae ordinationis securitatis publicae conuocati et legitime congregati existentes, e medio sui propter inuestigationem nocturnarum et diurnarum, per ciues in portis expediendarum vigiliarum, necessario deputandos esse concluserunt, prout ad portam s. Floriani nobilem et spectabilem Valentinum Smidt, ad castrensem spectabilem Ioannem Krokier, ad portam Nouam spectabilem Lukini, ad Slaucouiensem nobilem et spectabi-

lem Krauz, ad sutorum spectabilem Druzynski, ad Istulanam spectabilem Wegrzynowic collegas suos praesentibus deputant, quibus seorsiue, vt rothmagistri et decuriones numerum tam diurnae quam nocturnae custodiae ciuium significent tempestiue, necessarium id esse commiserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 683.

1431. 1683. die 28. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae magistratibus Cracoviensi, Casimiriensi, Clepardiensi et Stradomiensi mandat, ut homines peregrinos caveant.

Ią̧n trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, inflantski, kiiowski, wołhynski, podolski, podlaski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Slachetnym miasta naszego stołecznego Krakowa, tudziesz sławetnym Kazmierza, Kleparza, Stradomia y inszych gruntow *circumcirca* pomienionych będących, wszelakim vrzędom, takze pomienionych miasta naszego y gruntow przyległych pospolstwu y obywatelom, wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Slachetni, sławetni wiernie nąm mili! Nikomu nie iest tayno, iako blisko granic krolestwa naszego, tak w Węgrzech iako y Sląsku przez te czasy są zamieszania woienne, ze się iusz y granicom panstwa naszego przez przescie z Węgier do Sląska cudzoziemskich ludzi dostało. Obawiąmy się tedy, aby swawolni ludzie, ktorzy się przy obozach znaydowac zwykli, czego więcey się nad to, co iuz vczynili, nie domyslili. Czemu my wczesnie zabiegaiąc, poniewaz nąm na bespieczenstwie zamku y miasta stołecznego Krakowa tudziesz y Wiernosci Waszych siła należy, Wiernosciom Waszym surowo roskazuiemy y miec po Wiernosciach Waszych chcemy, aby naprzod slachetny vrząd radziecki miasta naszego stołecznego Krakowa, gdyby ktokolwiek z cudzoziemskich ludzi do miasta Krakowa chciał wiachac, zeby go bez examinu y attestatiey, kto iest, skąd przyiechał, po iakich sprawach przyiechał, u kogo będzie stał y długo się zabawi, do miasta nie wpusczali y do gospod przyiimowac nie pozwalali y nad przyiętemi pilną attendentią, czym się zabawiac przez ten czas bytnosci swoiey będą mieli, y dłuzey na ten czas, iako przy examinie opowie, onych tak w miescie Krakowie, Kazmierzu, Kleparzu, Stradomiu, iako y po inszych wszytkich *circumcirca* tych pomienionych gruntach y iurisdikciach będących nie trzymali, koło miasta Krakowa y inszych pomienionych mieyscach przechodzic się im nie pozwalali y owszem wszelaką ostroznosc względem nich mieli; vrzędy zas y obywatele wszyscy tak Kazmierza, Kleparza, Stradomia, iako y wszytkich inszych gruntow y iurisdikciy *circumcirca* pomienionego miasta Krakowa będących, aby zadnego z cudzoziemskich ludzi człowieka bez wiadomosci y pozwolenia slachetnego burmistrza krakowskiego *pronunc et pro tempore* (przez te czasy niebespieczne) będącego, do gospod zadnych nie przyimowali, dłuzey ich w gospodzie nad ten czas, iako przy przyiezdzie opowie, nie trzymaiąc, a wszelaką ostroznosc w przyimowaniu ich y trzymaniu w gospodach zachowuiąc. A iezeliby kto-

kolwiek się taki znalazł, ktoryby tey ordinatiey naszey czynic nie chciał dosyc, tedy vrzędy obywatelow swoich surowo y nie odwłocznie aby o to karali y do exekucyey tę ordinatią naszę nie odwłocznie przywodzili, pod łaską naszą krolewską y winami roskazuiemy. Inaczey nie czyniąc dla łaski naszey. Co aby do wiadomosci kazdego przyszło, przez woznego przy trąbie w pomienionym miescie Krakowie y innych iurisdikciach imieniem naszym to ogłosic kazac, szlachetnemu vrzędowi radzieckiemu krakowskiemu zlecąmy. Dąn w Warszawie dnia XXVIII miesiąca kwietnia, roku Pańskiego MDCLXXXIII, panowania naszego IX°. — Ian 3 krol. — Krzysztof Taranowski krak. kan. IKMci sekretarz.

Oryginał papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta większa pieczęć koronna.

1432. 1683. die 25. m. Maii, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae magistratum consularem Cracoviensem certiorem facit, se castrum Cracoviense imperio castellani Vilnensis mandasse.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaskj, inflancki, smolenski, siewierski, czerniechowskj. Slachetnym, sławetnym burmistrzom, radzie y całemu magistratowi, vrzędom y wszytkiemu pospolstwu miasta naszego Krakowa, wiernie nąm miłym, łaskę naszę krolewską. Slachetni, sławetni, wiernie nąm mili! Po sczęsliuie skonczonym seymie biorąc w osobliwą consideratią naszę całey rzeczypospolitey bespieczenstwo, ktore w opatrzeniu stołecznego miasta naszego Krakowa zostaie, kiedy w tak bliskim sąsiedztwie zbliza się *cum hostilitate* do panstw węgierskich *metuenda* y naszemu pograniczowi tak straszna *ab oriente potentia, ex consilio* pp. Rad przy boku naszym zostawaiących, na commendę miasta Krakowa wielmoznego kasztelana wilenskiego, generalleytnanta woysk naszych cudzoziemskich *cum plena potestate et praerogatiua* commendantom fortec służących, z regimentem gwardiey naszey do tamtey ordinuiemy fortece: ktorego ordinansu aby wszelaka od Wiern. WW. tak do poprawy fortificatiey, naznaczenia porządnego (s) consistentiey gwardizonowi iako y opatrzenia porządnego mieysca tamtego była *assistentia*, od pospolstwa zas wszelakie posłuszenstwo, władzą naszą krolewską roskazuięmy, znosząc się iednak *in occurrentiis* z wielmoznym kanclerzem koronnym, starostą naszym krakowskim. Vczynicie to wszytko dla łaski naszey Wiern. WW. ktorą y na ten czas onymze ofiaruięmy. Dan w Warszawie dnia XXV° mca Maia, roku Panskiego M DC L XXXIII, panowania naszego IX° roku. — Ian 3 krol. — Krzysztof Taranowski krak. warsz. kan. IKMci sekretarz.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią wielką koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1433. 1683. die 21. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione, quae »ducillaris« dicebatur, ad munitionem urbis non adhibenda.

Feria 2-da post festum ss. Corporis Christi Domini. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotiis ciuitatis conuocati et congregati existentes, audita illustrissimi domini palatini Volhyniae affectatione, vt pro fortificatione ciuitatis sumptus ex contributione ducillari prouideatur, responsum super hoc, quod nullas pecunias pro fortificatione ex contributione ducillari dare possumus, si quidem illas pro reparatione murorum conuertimus, dandum esse concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 694.

1434. 1683. die 25. m. Iunii, Cracoviae.

Promulgatio mandati regii, praecipientis, ut desertores signorum capiantur, iudicentur et puniantur.

Actum feria sexta post octauas sacratissimi Corporis Christi. — Mosci panowie raczcie WM. wiedziec, iż krol Iego Mc. pąn nasz miłościwy, na zasczyt chwały bożey y obronę całego chrześcianstwa pozwoliwszy zaciągow cesarzowi IMci chrześcianskiemu w panstwach swoich, aby tym silniey na pograniczne krolestwo węgierskie następuiącemu nieprzyiacielowi odpor mogł bydz dany, więc z tych zaciągow rożni ludzie zabrawszy pieniądze y służbę woienną przyiąwszy, bez żadney przyczyny swawolnie vciekaią, zkąd wielkie niebespieczenstwo wynika: przeto żąda vsilnie y pilnie, abyscie takowych zbiegow, kędykolwiek się znayduią, surowo bez zadney ochrony według artikułow woyskowych y praw koronnych napisanych brać, imać, sądzić y karać niezbraniali się. Officierom ktorzyby ich szukali, dopomagali y wszelakiey pilnosci na to przykładali.

Acta Consul. Crac. 45, str. 596.

1435. 1683. die 28. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de operis ad munitionem urbis suppeditandis.

Feria 2-da in vigilia festi ss. Petri et Pauli apostolorum. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas ex parte prouidendae securitatis publicae conuocati et congregati existentes, ad propositum generosi domini vicecommendantis ex parte laboris circa ciuitatem iuxta laudum in comitiis Prossouiensibus ex lapideis

omnibus, tam ciuilibus, quam nobilium et spiritualium, inhaerendo laudo palatinatus Cracouiensis, vt certus numerus hominum ad laborandum circa ciuitatem necessariorum, per quartualia coniunctim, prout lapidearum situs protenditur, omino ex qualibet lapidea et domo, praesertim hic in ciuitate sitis, expediatur, concluserunt. Ad quem obseruandum ordinem eligendos esse aliquos ciues pro attendentia super operantibus declarauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 696.

1436. 1683. die 6. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de munitionibus urbis inspiciendis reficiendisque ac armis instruendis.

Feria 3-tia post festum Visitationis BMV. proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio conuocati et congregati existentes, consultando ex parte fortificationis ciuitatis, vt ea quam diligenter per laborantes circa fossionem vallorum expediatur, pro attendentia e medio sui nobiles et spectabiles dominos Venturam Briganti, Bonifacium Kantelli, Ioannem Krokier, Adamum Druzynski deputauerunt, eisdemque, vt alternatim circumeundo loca ciuitatis pericula spirantia, vbi necessitas postulauerit munire, muros ciuiles reparare, baterias in locis commodis aedificare studeant, propugnacula inter contubernales diuisa vtrum sufficienti custodia tam nocturna, quam diurna munita sunt, ac bombardas ibidem spectantes tum munitiones circumspiciant, commiserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 968.

1437. 1683. die 3. m. Augusti, in Łobzów.

Ioannes III. rex Poloniae constituit contributionem, a mercibus aliisque rebus in portis urbis Cracoviae exigendam.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, inflantski, wołhynski, kiiowski, podolski, podlaski, siewierski, smolęnski y czerniechowski. Wszym wobecz y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, a osobliwie vrodzonym burmistrzom, raycom y całemu magistratowi miasta naszego Krakowa, wiadomo czynięmy, iz poniewasz wielkorządy nasze krolewskie vrodzonęmu Andrzeiowi z Nielepic Nielepcowi w administratią puscilismy y prouenta oraz ktore za naiasnieyszych krolow polskich, antecessorow naszych do tychze wielkorządow nalezały, oddalismy, więc ze z brąm krakowskich osobliwa idzie intrata, daięmy vrodzonęmu wielkorządcy krakowskięmu instruktarz, podług ktorego w brąmach podatki wybierac swoim substitutom, *non derogando* w tym prawu y

zwyczaiom dawnym zleci. A naprzod: Od chleba kosza iednego gr. ieden, — od chleba wozu iednego gr. trzy, — od naynagow barełki iedney gr. trzy, — od skory wszelakiey wyprawioney gr. trzy, — od sledzi beczki iedney gr. trzy, — od rynny iedney gr. trzy, — od wołu na wolnicę gr. trzy, — od wieprza iednego gr. trzy, — od barana iednego gr. ieden, — od popiołu woza gr. cztery, — od oszupki cwiertnic gr. szesc, — od beczki ryb słonych gr. szesc, — od rakow wozu gr. dwanascie, — od piskorzow od kopy, rozęnek od wozu gr. dwanascie, — od sledzi beczki *extra regnum* gr. szesc, — od miodu pitego węgierskiego gr. dwanascie, — od miodu beczki z wosczynami gr. szesc, — od fory naczynia drewnianego gr. dwanascie, — od mazi beczki gr. szesc, — od smoły sztuki gr. szesc, — od wozu garkow prostych gr. szesc, — od wozu garkow skawinskich gr. dwanascie, — od garkow zydowskich gr. dwanascie, — od wozu obręczy małych gr. szesc, — od wozu obręczy wielkich gr. piętnascie, — od wozu dęba garbarskiego gr. szesc, — od skory wyprawney za Wisłą gr. trzy, — od sliw woza y roznego owoca gr. dwanascie, — od cechy chmielu sląskiego gr. szesc, — od beczki dziekciu gr. dziewięc, — od mąki zytney cwiertni gr. dziesięc, — od mąki iecmięnny cwiertni gr. dziesięc, — od mąki psenney cwiertni gr. piętnascie, — od krup roznych cwiertni gr. dziesięc, — od stokuiszu paku *secundum proportionem*, — od wozu powideł gr. dwanascie, — od łoiu beczki gr. piętnascie, — od tronu beczki gr. osmnascie, — od wozu skła gr. piętnascie, — od beczki piwa koszyckiego gr. dwadziescia ieden, — od beczki piwa brzeginskiego gr. piętnascie, — od wozu sliw suchych *secundum proportionem*, — od wantuchu chmielu ruskiego złoty ieden, — od miodu węgierskiego pitego beczki złotych trzy, — od wozu konewek sląskich gr. osmnascie, — od bryłek woskowych *secundum proportionem*, — od skorek wyprawnych baranich *alias* nazwanych irchy albo cięlęcych, od iedney szeląg, od tachra gr. cztery, — od skory wołowey surowey gr. ieden, — od paku szafranu *secundum proportionem*, — od skory baraniey skąd innąd tylko zeby nie od rzeznikow krakowskich albo kazmierskich, szeląg ieden, — od krosięnek skła gr. szesc, — od orzechow laskowych albo włoskich *secundum proportionem*, — od kopy suchych łososi łosos ieden, — od kopy węgorzow wszelakich węgorz ieden, — od kopy suchych ryb ryba iedna, — od wozu ogorkow z Paczanowa gr. dziesięc, — od krosięnek garkow skawinskich gr. trzy, — od skor garbarskich od iedney gr. trzy, — od skory kurdybąnowy gr. ieden, — od skory zamsowey iedney gr. iedęn, — od skory surowey iedney *extra regnum* gr. dwa, — od iuchtow pary *extra regnum* gr. szesc, — od gorzałki przychodzącey beczki iedney złotych dwa, — od krokwy wozu iednego gr. szesc, — od koryta piwnego gr. szesc, — od łat wozu iednego gr. trzy, — od mąki wielkonoczney zydowskiey iako się z arendarzem vmowi. Insze zas towary y *consumptibilia*, ktore tu *non specificantur*, *iuxta proportionem* taxy ich według zwyczaiu dawnego, *nemine excepto exigantur*. Na co dla lepszey wiary instruktarz tęn ręką podpisuięmy własną y pieczęc naszę przycisnąc roskazalismy. Dan w Łobzowie *die 3-tia Augusti*, *anno* M D C L XXXIII, panowania naszego roku X. — Ian 3 krol.

Kopija współczesna niepoświadczona.

1438. 1683. die 16. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de sacris votivis pro secundo eventu expeditionis contra Turcos curandis.

Feria secunda postridie festi Assumptionis BMV. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas ex parte votiuae pro felicissimis successibus SRM. domini nostri clementissimi celebrandae, conuocati et legitime congregati existentes, eandem votiuam in ecclesia archipresbyteriali BMV. cum tymphanis et musica decentissima, vt dominus Deus omnem felicitatem SRM. domino clementissimo in promouendo bello et deterrendo ac debellando Turco in Austria grassante, largire dignetur, sumptu ciuili comparandam ac missas sacras circiter viginti de Spiritu s. celebrandas, conducendas esse concluserunt. Cui deuotioni ac concioni, vt frequens concursus propter faciendas diuinae Maiestati supplices preces adsit, dominis mercatoribus et artificibus, vt feria quarta futura tempore huius deuotionis celebrandae ab apertione fornicum et institarum abstineant, intimandum esse concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 705.

1439. 1683. die 13. m. Augusti, Cracoviae.

Ioannis III. regis Poloniae literae universales de auro et argento e finibus regni non exportandis.

Ian trzeci z bożey łaski krol polski, wielki xiąże litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, inflantski, kiiowski, podlaski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Wszem wobecz y kazdemu z osobna wiadomo czynięmy tym vniwersałem naszym, iz wszelakie staranie y pieczołowanie nasze do tego przykładamy, abysmy rzeczpospolitą srebrną y złotą monetą iak naylepi zapomogli. Przetosz żeby żaden kupiec y prywatney conditiey człowiek oprocz factorow menicznych nieważył się kupować srebra ani go przedawać komu innemu, tylko do samych menic naszych koronnych, a osobliwie aby się żydzi nie ważyli skupować srebra po iarmarkach y miastach, ani ie zagranicę wywieść y przedawać *sub confiscatione* tegosz srebra *serio* przykazuiemy. Czego superintendenci y pisarze komor naszych celnych przestrzegać powinni będą, takze tego doglądac, aby zadnych sreber zagranice niewywożono; a iezeliby się na kogo doświadczyli, takowe zabierali, do skarbu naszego confiskowali. W czym aby pilni y ostrożni byli, *sub priuatione officiorum* onych napominamy. Co aby tym prędzy do skutku przyszło, ninieyszy vniwersał nasz do akt grodzkich y mieyskich *per oblatam* podac a potym publikowac rozkazuiemy. Datum w Krakowie *die* 13 *Augusti*, *anno* 1683, panowania naszego X roku. — Ian krol. — Stanisław Sczuka podczasy . . . . . . IKMs.

Acta Consul. Crac. 45, str. 626.

1440. 1683. die 4. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de conviviis in hospitiis publicis interdicendis.

Actum sabbatho post festum s. Aegidij abbatis proximo. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia, personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se ex mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis, populo ad sonum tubae congregato, in quatuor partibus fori Cracouiensis, alta, sonora, intelligibilique voce infrascripta publicasse et ad notitiam deduxisse, de tenore tali: Panowie raczcie WM. wiedziec, iż vrząd radziecki krakowski surowo przykazuie y napomina, aby pod teraznieysze czasy tak w miescie iako y na przedmieściach muzyki, piiatyki po gospodach niebywały, y gdy cowieczor czapstrych zabiią, aby gospody zamykali: a to wszystko pod winami y więzieniem, abowiem tak gospodarzow iako y muzykę grzywnami karać będą. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 45, str. 632.

1441. 1683. die 10. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de militibus episcopi Culmensis ad praesidium urbis Cracoviae suscipiendis.

Feria sexta post festum Natiuitatis BMV. proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto conuocati et congregati existentes, conformando se ad mandatum sacrae reginalis Maiestatis d. n. c. eidemque reuerenter parendo, ex parte susceptionis pro praesidio militum centum illustrissimi et reuerendissimi domini episcopi Culmensis, ipsis hospitia in ciuitate distribuenda esse concluserunt; si autem plures aduenerint, supplicandum s. reginali Maiestati, (vt Casimiriae consistentiam habere possint) esse sententiarunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 708.

1442. 1683. die 18. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de sacris votivis propter reportatam a Turcis victoriam curandis.

Feria sexta (s) post festum Exaltationis sanctae Crucis proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotijs ciuitatis conuocati et congregati existentes, audita

victoria gloriosissime per SR Maiestatem, dominum nostrum clementissimum super hoste Turca sub Vienna obtenta, pro gratiarum actione Maiestati diuinae sacram missae votiuam absoluendam esse concluserunt et circa »Te Deum laudamus« explodenda esse tormenta bellica atque pixides in circulo Cracouiensi demandarunt, victoriaeque eiusdem gloriosissimae sacrae reginali Maiestati gratulationem facere concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 709.

1443. 1683. die 24. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de sacro piaculari pro caesis in bello celebrando.

Feria sexta post festum s. Matthaei apostoli proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas vna cum honoratis 40 viris (s), consultando ex parte deuotionis pro gloriose et strenue in acie Martis vita functis absoluendae, eandem necessario sumptu ciuitatis feria quinta proxime ventura celebrandam ac pecuniam ex contributione ducillari accipiendam esse concluserunt. Quoniam autem pecuniae ibidem in varias necessitates expositae sunt, adeo, vt pro hacce deuotione celebranda nihil superest, et spectabilis dominus Federicy praeconsul modernus, ex amore suo erga bonum publicum accomodaturum se pro musica, sacerdotibus et alijs necessarijs expensis de suo peculio declarauit, spectabilis quoque dominus Briganty promitit cereos ad hancce deuotionem necessarios, modo tamen ipsi, quam praefato domino praeconsuli solutio ex contributionis ducillaris sequenti ratha praestetur, grato animo beneuolentiam spectabilium dominorum collegarum praefatorum suscipiendo, ipsis, quantum de suo pro necessarijs praefatae deuotionis exposuerint, ex contributionis ducillaris sequenti ratha persolui debeat, declarauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 709.

1444. 1683. die 13. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de militibus ad praesidium urbis conducendis.

Feria 2-da ipso die sanctae Luciae virginis et martyris. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto conuocati et vnacum honoratis 40 viris congregati existentes, eo in consideratione habito, quod milites illustrissimi et reuerendissimi domini episcopi Cracouiensis, qui pro praesidio ciuitatis huius ex mandato SRMtis, domini clementissimi, non per breue temporis spatium fuerunt, ad praesens dimittuntur et ad suos quisque ire lares permittitur, proinde prouidendo securitatem ciuitati huic, quae sine custodia in portis fieri nequit, nobili capitaneo militum, vt per pulsum timpanae milites colli-

gere studeat, illosque ad praesens saltim triginta pro seruitio ciuitatis conducat, intimarunt ac sumptum florenorum sexaginta Polonicorum pro collectione eorundem militum interea laudarunt, quam summam siquidem spectabilis d. Krolik de suo praeuia assecuratione erogare declarauit, eidem clarissimus dominus Lopacki praeconsul ex publica pecunia restituere declarauit; interim autem, vt ciues in personis suis excubias tam nocturnas quam diurnas expediant, serio honoratis rothmagistris ciuitatis intimarunt, vtque omnis diligentia adhibeatur, commonuerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 715.

1445. 1683. die 14. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de ratione defendendi eos, qui contra legem sumptuariam deliquerunt.

Feria tertia postridie festi sanctae Luciae virginis et martyris. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotijs ciuitatis conuocati et congregati existentes, eo attento, quod actio nonnullis ciuibus ad officium castrense capitaneale Cracouiense in executione constitutionis nouellae ratione legis sumptuariae instituta est, quam actionem quoniam nobilis sendicus ciuitatis promouere ex officio suo tenetur, proinde illi, quatenus tuendo hanc causam, forum personis et actioni huic ex merito causae incompetens excipiat; si vero exceptio haec locum non habebit, ab vlterioribus defensis recedere debebit nec vlteriores terminos attentabit, vnanimiter commiserunt et postmodum consilium ineundum praecustodiuerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 715.

1446. 1684. die 13. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de Iudaeis ab urbe intranda prohibendis.

Sabbatho pridie dominicae Exaudi. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotijs ciuitatis conuocati et congregati existentes, audita certa relatione, quod tumultus per licentiosos homines contra Iudaeos exoriri incipiatur, obuiando tempestiue futuro malo, adhaerendo decreto commissionis generalis, vt Iudaei ab aditu ciuitatis abstineant, donec hi tumultus cessauerint, concluserunt, ipsosque pro feria 2-da in ciuitatem mitti non debere demandarunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 731.

1447. 1684. die 22. m. Maii, Cracoviae.

Promulgatio mandati officii capitanealis et magistratus consularis Cracoviensium, praecipientis, ne cives participes sint tumultuum.

Actum feria sexta postridie festi Domini Iesu Christi in caelum (s) — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Stanislaus Iarocki, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se infrascripta ex mandato officij castrensis capitanealis Cracouiensis et consularis Cracouiensis in quatuor partibus fori Cracouiensis, ad publicandum populo ad sonum tubae congregato, alta, sonora, intelligibilique voce publicasse et ad notitiam omnium deduxisse, de tenore tali: Raczcie WMść wiedziec, iż vrzędy grodzki y radziecki krakowski, stosuiąc się do dekretu iasnie wielmożnych IchMMPanow commisarzow y wyraznego roskazania IKMci, pana naszego miłosciwego, zabiegaiąc wszelkim tumultom, surowo napominaią y roskazuią, aby zaden wszelkiey conditiey człowiek, do zadnego tumultu nie mieszali sie ani zadnych tumultow nie wszczynali; luzni ktorzy słuzby nie maią, aby sie tu w miescie y po przedmiesciach nie bawili; gospodarze domownikom swoim, rzemieślnicy czeladzi, synom dziwować sie, pomocy żadney dodawać, loznych ludzi przechowywać nie ważyli się, i vchoway Boze tumultu iakiego, aby krąmy, kamięnice zamykali, w domach swoich spokoynie sie zachowali, pod winami surowemi, gdyż kogokolwiek w tumulcie smierc potkała, sobie będzie przyczyną. A tak abyscie WMść przestrzegali pokoiu, do wiadomości podaięmy. Sic et non aliter factum esse referens, de quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 46, str. 135.

1448. 1684. die 18. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de pulvere nitrato alio in loco divendendo.

Feria 4-ta post festum s. Heduigis electae proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas trinas in negotio infrascripto conuocati et congregati existentes, obuiando, ne aliquod periculum incolis et toti ciuitati ex venditione puluerum tormentariorum in institis sub maiori et minori pensis euenire queat, neue vendentes ad non modica damna per incircumspectam animaduersionem suam diuersas personas in ciuitate manentes, superinducant, alium locum nempe in platea s. Floriani, satis capacitatis habente, ad diuendendum iisdem pulueribus assignandum esse constituerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 749.

1449. 1684. die 31. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum praecipiens, ne consules absente proconsule conveniant.

Feria 3-tia in vigilia festi Omnium Sanctorum. — Nobiles et spectabiles domini Bonauentura Briganty praeconsul, Hyacynthus Łopacki m. d. Valentinus Smidt, Iacobus Reynekier, Ioannes Zaleski, Casimirus Bonifacius Kantelli, Stanislaus Krauz, Stanislaus Wosinski m. d. Ioanes Krokier, Georgius Schedell, Ioannes Gaudentius Zacherla, consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotio infrascripto honorem spectabilis magistratus afficienti, conuocati et congregati existentes, eo in consideratione habito, quod feria sexta proxime praeterita magnus commissus est error, dum sine praesentia excellentis et spectabilis domini praeconsulis, ad taxam magnifici domini vicepalatini Cracouiensis, duo spectabiles domini, nimirum Valentinus Smidt et Adam Druzynski, per schaedulas non vocati, in praetorium conuenerunt, id summe authoritati spectabilis magistratus Cracouiensis praeiudiciosum esse et erroneum adinuenerunt. Ne vero in posterum eiusmodi errores fiant, paenam centum aureorum in specie per quemlibet contrauenientem luendam et spectabili magistratui reponendam constituerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 751.

1450. 1685. die 11. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de pecunia ex aestimatione vini redeunte, consulibus praesidentibus tribuenda.

Feria quinta post festum ss. Trium Regum proxima. — Clarissimi, nobiles et spectabiles domini Hiacinthus Łopacki m. d. praeconsul, Albertus Sleszkowski m. d. SRMtis secretarius, Andreas Belli, Nicolaus Krolik, Iacobus Reynekier m. d. Ventura Briganty, Ioannes Zaleski, Stanislaus Michael Segnitz, eques auratus, SRM. secretarius, Antonius Lukini, Georgius Schedell, Adamus Druzynski, Stanislaus Słowakowic m. d. Stephanus Mechoni, consules vrbis Cracouiae, per schaedulas trinas in negotio infrascripto in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, considerando antiquissimo vsu receptum esse, exactionem pensionis a taxa vini nobilibus et spectabilibus dominis praesidentibus iuste ab omnibus oenopolis competere, quam non solum diuersi status, sed etiam NN. et spectabiles domini collegae propinationem vini exercentes, praeteritis temporibus non ex proprio, verum ex constituto pretio vini soluere consueuerant; dum autem iidem NN. et spectabiles domini collegae consuetam nobilibus et spectabilibus dominis praesidentibus propter recompensandos et remunerandos sumptus illorum ac expensas non modicas, quas tempore praesidentiae suae in plurimas necessitates promouendo bonum publicum ex humanitate procedentes, ac in sustentationem familiae praeconsularis impendere coguntur, hisce praestare recu-

sant temporibus satisfactionem: proinde inhaerendo affectationi nonnullorum nobilium et spectabilium dominorum praeteritorum praesidentum, antiquum morem et consuetudinem conseruari desiderantium legitime, pensionem a taxa vini iuxta veterem praxim a spectabilibus dominis oenopolis collegis suis, non derogando dignitati consulari in persona NN. et spectabilium dominorum eorundem venerandae, nobilibus et spectabilibus dominis praesidentibus prouenire et competere debere, vnanimiter declararunt et concluserunt. Contradicente huic conclusioni nobili et spectabili domino Druzynski praesente.

Acta Consul. Crac. 10, str. 759.

1451. 1685. die 26. m. Februarii, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae magistratibus consulari et scabinali Casimiriensibus mandat, ut, quae ab officialibus regiis constituta sint, exsequenda curent.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique communitati civitatis nostrae Casimiriae ad Cracoviam, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideliter nobis dilecti! Relatum est nobis per certos consiliarios, lateri nostro assidentes, qualiter Fidelitates Vestrae commissioni decreto nostro ad cognoscendas et iudicandas differentias inter Vos, magistratum Casimiriensem ad Cracouiam et communitatem Vestram ex seriis partium controuersiis lato, datae et assignatae, tum et ordinationi per venerabiles et generosos commissarios nostros, ex eodem decreto assignatos, in rem et commodum ciuitatis nostrae factae et institutae, in contrarium ire et minime eidem insistere velle contendant. Cum vero venerabiles et generosi commissarii nostri commissum sibi per nos huiusmodi negotium punctatim deciderint, appellationi per magistratum interpositae ad nos et iudicium nostrum ex mente decreti nostri detulerint, iura et priuilegia reuiderint, disordinem, per quem huiusmodi ciuitas collapsa et ciuibus destituta, correxerint, numerum consulum iuxta priuilegium per nos approbatum, stante defectu et inopia ciuium et incolarum ad octo reduxerint, et ne huiusmodi ciuitas sine regimine et ordine maneat, quatuor nonnisi residentes pro anno praesenti, uti magis habiles et idoneos, boni publici amantes, decreto suo assignarint, nonnullos uero uti excessiuos et incorrigibiles pacis publicae turbatores, pro qualitate excessum ab officio consulari suspenderint, caeteros uero, praecipue quemdam Lutecki, vti ad nullum vacans, clandestine, contra expressa iura et priuilegia ob annorum incompetentiam in aetate iuuenili, attenta protestatione solenni communitatis, ad officium consulatus admissum, suspenderint et ipsius installationem ad primum vacans distulerint, caeteraque pro vsu et exigentia dictae ciuitatis nostrae Casimiriensis iuxta decretum nostrum peregerint: nos itaque

attenta praedicta ordinatione commissariorum nostrorum vti iusta et priuilegiis ciuitati praedictae a nobis et serenissimis antecessoribus nostris benigne collatis conformi, cupientes insuper, ut quam in optimo ordine et regimine ciuitates nostrae maneant collapsaque ciuitas ad statum pristinum per ordinem introductum, possit reduci, omnes et singulas commissariorum nostrorum hac in parte ordinationes et alia omnia ex mente decretorum commissorialium salua et integra permanere debere usque ad decisionem in iudicio nostro assessoriali faciendam declaramus, excessiuos ab officio consulari et quouis regimine ciuitatis itidem ad decisionem causae suspendimus, Lutecki vero uti directe contra priuilegia nostra et antecessorum nostrorum in consulem electum et annorum competentiam non habentem, ad primum vacans differimus; Fidelitatibus uero Vestris, in magistratu existentibus, serio mandamus et iniungimus, quatenus ea omnia, quae in decretis commissariorum nostrorum expressa sunt, inuiolabiliter usque ad decisionem causae obseruent et teneant, appellationes ad iudicium nostrum factas, indilate et absque mora prosequantur, idque sub paenis contra negligentes officiales legibus regni sancitis. Pro gratia nostra et officiorum suorum debito. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae die XXVI mensis Februarii, anno Domini M D C L XXXV, regni nostri XI anno. — Iąn krol. — Christophorus Taranowski Cracouiensis, Varsauiensis canonicus, SRMtis secretarius.

Acta Consul. Crac. 46, str. 412. Oryginał opatrzony był niegdyś pieczęcią wielką koronną.

1452. 1685. die 18. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de studiosis, apud cives habitantibus, rectori universitatis indicandis.

Feria sexta ante dominicam Cantate. — Clarissimi, nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules vrbis Cracouiae, per schaedulas in praetorium conuocati et legitime congregati existentes, bonum ordinem et securitatem publicam in ciuitate et omnibus circumferentijs obseruare cupiendo, atque ne aliquis tumultus a quopiam exoriatur, obuiando, honoratae communitati, per pulsum campanae congregatae, vt quilibet ciuium et incolarum tam studiosos quam commensales studia tractantes, illustrissimo et magnifico ac admodum reuerendo domino rectori almae academiae Cracouiensi de nominibus et cognominibus connotatos, sub paena assignata porrigant, intimauerunt. Quia vero multoties est iam intimatum et publicatum mandatum, ne artifices et eorum socij atque discipuli famulantes cum armis incedere audeant (exceptis solis officialibus primi ordinis et ciuibus mercaturam exercentibus, eorumque filiis patricijs), sed iuxta suam conditionem sine vllis armis tam publice quam priuatim incedendo, modestiam omnem obseruare curent, tumultus nullos excitare, nec ad eos concurrere audeant, homines vagos ad hospitia sua suscipere vetent nec eosdem quoquomodo fouere aut latitare permittant, quinimo spectabili magistratui famulantes otiosos

denuntiare et deferre prosperent: etiam ad praesens serio sub paenis contra violatores pacis et securitatis publicae sancitis, irremissibiliter succumbendis, statuerunt atque denuntiando ea omnia publice sanciuerunt et interdixerunt, praesenti conclusione ad praemissa mediante.

Acta Consul. Crac. 10, str. 779.

1453. 1685. die 18. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de verbis iurisiurandi typis imprimendis atque incolis urbis civitate nuper donatis tradendis.

Feria sexta ante dominicam Cantate. — Iidem considerantes, multas oriri inconuenientias et exorbitantias inter ciues, qui immemores iuramenti circa susceptionem iuris ciuitatis praestiti, magnos errores praesertim cum extraneis in mercatura correspondentiam habendo, committere solent, vnde damnum aerario infertur, statuerunt, vt abhinc quiuis ciuis ad ius ciuitatis susceptus, iuramenti sui memor sit, ne quidquam in damnum iurium ciuitatis committat, typis expressum iuramentum suum a nobili notario prouentuum recipiat, vtque prae oculis habendo, contra illud non peccet, imo in toto obseruet, hac conclusione ad praemissa mediante.

Acta Consul. Crac. 10, str. 780.

1454. 1685. die 18. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de pompa solemni in festo sacratissimi Corporis Christi agenda.

Feria 2-da postridie festi ss. Trinitatis. — Nobiles et spectabiles domini per schaedulas, conferendo ex parte processionis solennis pro festo sacratissimi Corporis Christi futuro, qualiter cum debita veneratione expediri possit, prout iam honoratae communitati intimatum, quatenus domini mercatores in vestitu Germanico, ex quo sunt consulum et officialium filii, primum locum habeant, et eorum vexillum in Polonico vestitu mercatores sequantur, neque vllam turbationem facere audeant, sed omnes nemine excepto appropinquanti et transeunti cum sanctissimo sacramento exposito Deo humilem detectis capitibus adorationem genuflexi faciant, vnanimiter concluserunt et serio sub paena centum marcarum intimauerunt, vtque etiam domini dissidentes eidem processioni cum armis ornate conueniant, iisdem demandauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 783.

1455. 1685. die 18. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de diebus festis celebrandis.

Feria 2-da postridie festi ss. Trinitatis. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, per trinas schaedulas in negotio infrascripto editas, congregati existentes et considerantes, quod potissima est ratio ad conseruandum bonum ordinem, vt festa omnia ab ecclesia Dei constituta legitime, ab omnibus obseruentur, quae per diuersorum venalium expositionem plerumque floccipenduntur, vnanimibus votis et sententijs suis concluserunt, omnium dierum dominicorum et festorum celebrationem rite observandam fore, eo videlicet modo, vt nemo dominorum mercatorum fornicum, fenestras et institas mercantiles aperire audeat, neque ad potandum liquores mane in institis et lapideis etiam nobilium venum exponant, neque vltra victualia quidquam aliud vendere praesumant, vtque post concionem campana pulsetur, reuenditores quoque sese iuxta mandatum conseruent et nonnisi duo: millia et pisa festis diebus alternatim vendant, pultarij quatuor. Quam ordinationem omnes vendentes absolute, prout iam est obseruata, omnino sub paena decem marcarum et sessionis carcerum per decem dies contra quemlibet transgredientem succumbenda et irremissibiliter luenda, obseruare tenebuntur, nemine excepto. Portae quoque maiores non debent aperiri, nisi forte aliqua necessitas illustrium personarum postulauerit, exceptis paruis portulis, quae apertae manere solent. Quam ordinationem et obseruantiam festorum omnes nobiles et spectabiles domini praesidentes praeconsules, nunc et in posterum existentes, in perpetuum manutenere nec contrauenientibus conniuere, sed paenis praescriptis eosdem irremissibiliter ex delatione instigatoris punire curabunt. Praesenti conclusione ad praemissa mediante.

Acta Consul. Crac. 10, str. 784.

1456. 1685. die 16. m. Iulii, Varsoviae.

Ioannis III. regis Poloniae decretum, inter magistratum civilem et cives Casimirienses constitutum.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhiniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque etc. Spectabilibus, honoratis et famatis proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique communitati ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles, honorati et famati, fideliter nobis dilecti! Expositum est nobis per certos consiliarios nostros nomine et pro parte spectabilis Iacobi Dunicz consulis et honorati Alexandri Manikowski senioris scabini ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam, vti et tanquam commu-

nitatis ciuitatis eiusdem Casimiriensis plenipotentum, per commissarios nostros approbatorum, originaliter actorum, quomodo Fidelitates Vestrae contraueniendo decreto nostro assessoriali de actu Varsauiae feria 3-tia post festum sanctissimae et indiuiduae Trinitatis proxima, anno Domini 1680 ex partium controuersijs prolato, nec non decreto commissionis nostrae vigore praedicti decreti nostri assessorialis expeditae, quibus sumptus sufficientes pro promotione causae inter Fidelitates Vestras, magistratum scilicet et communitatem ratione in processu commissoriali et decretis expressorum agitantis, ex prouentibus ciuitatis Casimiriensis suppeditandi ordinati sunt, Vobis vero spectabili magistratui proprio vestro sumptu, non ex prouentibus ciuitatis causa eadem, vti ratione personalium defectuum et causa mali regiminis ac disordinis prosequenda injuncta est, tamen praedictos injunctos Fidelitati Vestrae magistratus consularis sumptus eandem in causam et vlteriorem illius in iudicijs nostris tractatum et processum erogare et suppeditare nolunt, quinimo licet actum commissorialem expeditum eximere et iura cancellariae exoluere debuerunt, nihilominus in contrarium ordinationis commissariorum nostrorum Fidelitates Vestrae eundem actum commissionis nostrae a generoso notario commissionis dictae eximere negligunt nec recipiunt; ad haec priuilegia, diplomata, rescriptum, decreta aliaque documenta, instrumenta et munimenta, eandem ad causam promouendam seruientia, ex actis ciuilibus extradere denegant et nolunt; ad extremum manifeste contraueniendo ordinationi commissariorum, praedictum spectabilem Iacobum Dunicz consulem, et honoratum Alexandrum Mankowski seniorem scabinum, praeconcepto contra illos odio et rancore, stante litis pendentia post curiam nostram, nulliter ab officio consulari et scabinali, non attento rescripto nostro commissoriali ordinationis approbatoriae, e medio et collegio Vestri Fidelitates Vestrae excluserunt, taliterque non modo decreto nostro assessoriali, verum et commissoriali ac decreto nostro ordinationes commissariorum nostrorum ad decisionem causae approbanti et ratificanti, contrauenerunt et contraueniunt. Quocirca Fidelitates Vestras serio et sub paenis nostris arbitrarijs monemus et [1]) mandamus, quatenus vigore praedicti decreti nostri assessorialis ac commissorialis nec non praedicti rescripti approbatorij ad Fidelitates Vestras editi, eundem sumptum ad vlterius promouendum eandem causam ex prouentibus ciuitatis Casimiriensis quibusuis communitati, vobismet vero ipsis de proprio suppeditent et ad manus praedictorum spectabilis Iacobi Dunicz consulis et honorati Alexandri Mankowski senioris scabini, originaliter hac in causa actorum, ad aulam et curiam nostram degentium et huic causae attendentium, tradant et transmittant tradique et transmitti quantocitius curent, absque omni procrastinatione actum commissionis expeditae eximant, priuilegia, diplomata, decreta, rescripta aliaque documenta, instrumenta et munimenta ad causam seruientia absque vllo notariorum honorario et sine vllis iuribus cancellariae praetendendis, vti bonum ordinem et regimen ciuitatis concernentia, Fidelitates Vestrae extradant extradique quantocitius faciant. Ne vero pendente lite contra ordinationem commissariorum nostrorum, rescriptum nostrum ad decisionem causae Fidelitates Vestrae

---

[1]) W księdze mylnie *mandamus et mandamus*.

attentare praesumant, serio inhibemus, quinimo spectabiles Iacobum Dunicz et Alexandrum Manikowski nulliter ab officijs semotos et exclusos, inhaerendo saepedictae ordinationi commissoriali et rescripto nostro ad officia consulatus et scabinatus, ad collegia et sessiones iudiciaque Fidelitatum Vestrarum prout moris auisent et inuitent in ijsdemque officijs conseruent et manuteneant, idque sub grauissimis paenis violationis et contrauentionis decretorum et rescriptorum nostrorum, legibus regni sancitis alijsque nostris arbitrarijs, irremissibiliter in casu contrauentionis super vobis decernendis et extradendis. Quae praemissa facturae sint Fidelitates Vestrae pro gratia nostra, obsequiorum nostrorum debito sub rigore suprascriptarum paenarum. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni est appressum. Datum Varsauiae die 16 mensis Iulij, anno Domini 1685, regni vero nostri duodecimo anno. — Ioannes rex. — Christophorus Taranowski Cracouiensis, Varsauiensis canonicus s. r. Mtis secretarius.

Acta Consul. Crac. 46, str. 676.

1457. 1685. die 4. m. Augusti, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne legatos caesareae Maiestatis ab apparatu tormentario emendo prohibeant.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze lithewskj, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kijowski, wolhynskj, podolski, podlaski, inflantski, smolenski, siewierski y czerniechowskj. *Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti!* Samego czasu *exigit necessitas*, abysmy wszelakim sposobem cesarza IMc przeciwko nieprzyiacielowi krzyza ś. dopomagali *et ex nexu foederis* do spolney woyny *res militares*, ktore się w panstwach naszych do kupienia znayduią, nieodmawiali. Dla czego gdy nam *innotuit*, iz amunitie dla woyska cesarza IEMci w Krakowie *commissarij* skupuiąc *impediuntur* y na cłach *detineri solent*, *requirimus* pilnie Wiernosci Waszych, abyscie za odebraniem tey wyrazney woli naszey, bez wszelakich ceł y exactij publicznych y priwatnych, *commissarijs* cesarza IEMci kule, prochy, ołowie kupione wywozic *libere* pozwalalj, iednakze z tą ostroznoscią, aby się kazdy takowy dostatecznie legitymował, ze to dla woysk cesarza IEMci kupuie y tam tę amunitią wywozi y wyprowadza. Vczynicie to Wiern. WW. *parendo requisitioni nostrae* y sami do przeszkody niebędąc okkazią y przeszkadzac albo cеł iakich wyciągac nikomu niepozwalaiąc. Ktorym na ten czas od pana Boga dobrego życzemy zdrowia. Dan w Warszawie dnia IV mca *Augusti*, roku Panskiego MDCLXXXV, panowania naszego XII⁰. — Ian 3 krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1458. 1685. die 3. m. Septembris, Cracoviae.

Palatinatus Cracoviensis administratorum contributionis in potulenta impositae literae universales de ratione solvendae eiusdem contributionis.

Przecław Stefan z Słupowa Szembek biecki, Franciszek z Brzezia Lanckoronski stobnicki starostowie, czopowego ordynarijnego woiewodztwa krakowskiego administratorowie, wiadomo czynimy, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie szlachetnym pp. burmistrzowi, raycom miasta Krakowa, tudziesz sławetnym pp. burmistrzom, raycom, woytom y wszytkiemu zgromadzeniu miast y miasteczek w woiewodztwie krakowskim y powiecie tymże będącym, to iest: Kazimierza, Kleparza, Wieliczki, Dobczyc, Myślenic, Iordanowa, Lanckorony, Skawiny, Chrzanowa, Bendzinia, Sławkowa, Olkusza, Skały y wszytkim *in genere* circumferentiom miast y miasteczek wzwysz mianowanych, gdzie liquory, piw, miodow, gorzałek prostych, przepalanych robią, przedawaią, szynkuią, przywożą, iż maiąc sobie od woiewodztwa krakowskiego pusczone czopowe ordynaryine po expiratiey y wytrzymaniu kontraktu wielmożnego Impana Marcina na Mielcu Mieleckiego, starosty brzeźnickiego, obwiescząmy, żebyscie WMć z podatkiem tym czopowego ordynaryinego po miastach, miasteczkach dotąd *pro anno praeterito* zatrzymanym, na dzień siedmnasty *Septembris huius* do Krakowa z regestrami sprawiedliwie popisanymi, kontraktami dawnymi, swieżymi przybywali, daiąc *optionem* kontraktowania miastom, miasteczkom dla vchodzenia iawnego krzywoprzysięstwa, ktore przez regestruiących dziać się zwykły, zkąd oczywistą ponosi szkodę woiewodztwo, a *in casu* nie zkontraktowania, żeby tęn podatek na dalsze lata *cursu ordinario* według opisu prawa y zwyczaiu dawnego, to iest po dwa pieniądza od grosza iednego od wszelkich liquorow, piww, gorzałek prostych, przepalanych, miodow domowych i przewoznych przez burmistrza y raycow dwoch co kwartał wybierany y do rąk naszych lub succollectora naszego *praeuio iuramento* w grodzie vczynionym, oddany był, a to *sub paenis legibus regni descriptis*. Ktoryto vniuersał nasz żeby tym prędzey wszystkich doszedł wiadomości, mieć chcemy, żeby nieomieszkanie od miasta do miasta według zwyczaiu przesłany y publikowany był. Dan w Krakowie dnia trzeciego września 1685. — Franciszek Lanckoronski s. s. — Przecław Stefan Szembek s. b.

Acta Consul. Crac. 46, str. 592.

1459. 1685. die 6. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de dissentientibus a fide catholica civitati non ascribendis.

Feria quinta ante festum Natiuitatis BM. virginis proxima. — Nobiles et spectabiles domini Ioannes Gaudentius Zacherla praeconsul, Andreas

Belli, Iacobus Reynekier m. d. Ventura Briganty, Ioannes Zaleski, Antonius Lukini, Stanislaus Wosinski, Georgius Schedell, Ioannes Krakier, Adamus Druzynski, Stanislaus Slowakowic m. d. Stephanus Mechoni, Marcus Antonius Federicy consules, post trinas schaedulas in praetorium congregati in frequenti numero existentes, lecta inhibitione ab illustrissimo et reuerendissimo domino Ioanne de Małachowice Małachowski episcopo Cracouiensi, duce Seueriae, ex parte dissidentium ad ius ciuitatis admissorum, feria 2-da praeterita reddita, consideratis omnibus punctis et contentis eius, quod sua illustrissima celsitudo tanquam vigilantissimus pastor ad maiorem diuinae Maiestatis gloriam et fidei sanctae catholicae augmentum, ne aliqua per conuersationem dissidentium praua contagio in populo fidei oboriatur, opportuno iuris remedio prouidere, neue quempiam haereticorum et schismaticorum aliorumque a fide Romana catholica dissidentium ad ius ciuitatis et gremium vrbis huius admittere, suscipere, assumere et adscribere spectabilis magistratus audeat, serio et sub paena mille ducatorum auri et aliis in sacris canonibus, constitutionibus apostolicis ac prouincialibus, praecipue vero in bulla Caenae Domini sancitis, interdicere dignatus est: tanquam obsequentes illustrissimo pastori suo, inhibitionem sibimet feria 2-da proxime praeterita intimatam, cum debita veneratione susceperunt, et eidem mandato parendo, nullum abhinc dissidentem, haereticum, quouis titulo nominatum, ad ius ciuitatis suscipiendum nec admittendum vllo modo et praetextu, nisi prius actualiter fidem sanctam catholicam suscipiat, vnanimibus votis et sententiis suis sanciuerunt, et perpetuo obseruari debere concluserunt. Quia vero ex ea ratione spectabilis magistratus ad videndum eandem inhibitionem in suo robore conseruari et paenas approbari atque susceptos ciues cassari et eliminari est adcitatus, terminusque pro feria 2-da, quae erit decima septima praesentis est assignatus, proinde tanquam obsequentes pastori suo, conuocandos esse eosdem dissidentes atque inhibitionem legendam terminumque iisdem denuntiandum vtque fiant catholici proponendum constituerunt, et interim literas ad illustrissimum et reuerendissimum dominum episcopum iustificatorias, quod circa susceptionem iuris ciuilis cuilibet dissidenti conditio suscipiendae fidei catholicae fuit proposita, mittendas esse cum debita veneratione, determinauerunt. Ad extremum audita venerabilis instigatoris eiusdem illustrissimi causarum curiae affectatione, vt ex cathalogo ciuium iidem dissidentes ad ius ciuitatis admissi, de nominibus et cognominibus suis de die et anno sub sigillo publico describantur, consensum nobilibus notarijs post hostilitatem Sueticam susceptorum, describendi praebuerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 802.

1460. 1685. die 7. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de purgatore caminorum civili constituendo.

Feria 6-ta in vigilia festi Natiuitatis BMV. — Generosi et spectabiles domini praeconsul et consules vrbis Cracouiae, metropolis regni Poloniae,

per schaedulas in negotijs ciuitatis conuocati et congregati existentes, considerato, quod per negligentem expurgationem caminorum multa pericula in ciuitate ex incendijs oriri solent, exindeque prospiciendo, vt omnis diligentia circa expurgationem ab omnibus incolis obseruetur, Ioannem Fridericum Steinhaur in ea expurgatione optime commendatum consultoque Vratislauia vocatum, abhinc pro magistro et purgatore generali totius ciuitatis caminorum ordinauerunt, neue alii purgatores ipsum in ciuitate et suburbiis praepediant, sed tanquam minus gnari iuxta illius informationem sese gerant, in omnibusque obsequantur, nec sine scitu eius ad expurgationem caminorum sese conferre audeant, serio et sub paenis arbitrarijs constituerunt, vtque honoratus capitaneus praetorij aliis purgatoribus seu potius praepeditoribus id denuntiet, demandauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 803.

1461. 1685. die 24. m. Septembris, in Wysocko.

Ioannis III. regis Poloniae literae universales de nummis, qui »solidi« dicebantur, accipiendis.

Ian trzeci z łaski Bozey krol polski, wielki xiąże litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaski, smolenski, siewierski, czernichowski. Wszem w obec y kazdemu z osobna, komu to wiedziec należy, osobliwie iednak vrzędom grodzkim, mieyskim y wszelakim innym zwierzchnościom y iurisdictiąm do wiadomości podaięmy. Dochodzą nas zewsząd quaerymonie, iakoby szelężna moneta brakowana bydz miała, y wielkie trudności tak kupuiącym iako y przedaiącym przynosić, tak dalece, iż do krwie rozlania przychodzi, a to z okaziey zagęsczonych szelągow, ktore wściekła złość przeciwko wyraznemu y surowemu prawu swawolnie y prywatnie bić y roznosić ważyła się. Czemu chcąc zabieżeć iak nayskuteczniey, mieć chcemy, naprzod aby vrzędy grodzkie y mieyskie po wsiach, miasteczkach y miastach ścisłą czynieli inuestigacyą, iako by authorow wymyslney y fałszywey monety szelężney dociekszy, onych łapać y ciężko na garle karać; w braniu zaś monety szeleżney takową daiemy deklaratyą, aby kazdy szeląg, na ktorychkolwiek wyraźna cecha albo twarz iest, bez wszelkiego braku y scrypułu y trudności był brany na wszelkich mieyscach, targach y iarmarkach za wszytkie towary y przedaży. Inaczey nieczyniąc dla łaski naszey y powinności swoiey, pod winami, ktore vrzędy grodzkie y mieyskie na sprzeciwiaiących się nieodwłocznie wkładać będą. A dla lepszey tym wszytkich wiadomości, vniwersał ten nasz po grodach, parafiach y targach publikować roskazuiemy. Na co się ręką własną podpisawszy, pieczęć pokoiową *in absentia* koronny przycisnąć roskazalismy. Dąn w Wysocku dnia dwudziestego czwartego miesiąca Septembra, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego ośmdziesiątego piątego, panowania naszego dwunastego roku. — Iąn krol. — Stanisław Sczuka regent koronny mp.

Acta Consul. Crac. 46, str. 636.

1462. 1685. die 1. m. Octobris, Cracoviae

Ioannis Iordan exactoris contributionis, quae »*szelężne*« dicebatur, literae universales de ratione solvendae eiusdem contributionis.

Ierzy z Zakliczyna Iordan podstarosci y sędzia grodzki sandecki, szelężnego generalnego powiatow zawislnych woiewodztwa krakowskiego (exaktor), iasnie wielmożnym, wielmożnym IchMM. panom dignitarzom, vrzędnikom y obywatelom powiatow zawiślnych woiewodztwa krakowskiego, moim mości panom y braci przy zaleceniu powolnych służb moich braterskich IchMM. panom dobr, wsiow, maiętności, dzierzaw, kluczow duchownych, krolewskich, szlacheckich arendarzom, dzierzawcom, oekonomom, administratorom, dozorcom, szlachetnemu magistratowi krakowskiemu, sławetnym panom burmistrzom, rajcom, woytom, przysiężnikom, ławnikom y wszytkim zgromadzeniom miast, miasteczek, wszelkim ludziom y osobom, na iakichkolwiek iurisdictyach, circumferentyach, przedmieściach y ich przyległościach *etiam et nouae locationis*, by też na poświątnym zasiadłych y wszytkim innym, *nemine excepto, cuiuscunque status, conditionis ac praeeminentiae* będącym, gdzie tylko liquory piw, miodow, gorzałek prostych, przepalanych robić, przedawać, szynkować, iako też zkądkolwiek liquory pomienione przynosić, przywozić, (od ktorych ten podatek *currere* ma) będą, nakoniec niewiernym żydom, browarow, karczem w miastach, miasteczkach, wsiach arendarzom, szynkarzom w woiewodztwie krakowskim, w powiecie tymże krakowskim będącym, znaiduiącym się, ninieyszym moim vniwersałem podaię do wiadomości, iż maiąc sobie od woiewodztwa krakowskiego pusczone *in administrationem vigore laudi die XI Septembris, anno praesenti 1685* w Proszowicach *sanciti*, szelężne generalne, to iest dziesiąty szeląg, co od złotego iednego czyni groszy trzy szeląg ieden, powiatow zawislnych do roku iednego, to iest *a die prima Nouembris 1685 ad diem vltimam Octobris 1686*, functiey na mnie od woiewodztwa włożoney zadosyć czyniąc, pilno po IchMciach żądam, miasta zaś y miasteczka y wszelkie iurisdictye, circumferentye, przedmieścia, ich przyległości przestrzegam y napominam, ażeby podatek ten szelężnego co kwartał, to iest na skonczeniu kazdego kwartału przy regestrach y attestatyach doskonałych, iuramentach w grodzie vczynionych, zaczynaiąc pierwszy kwartał *die prima Nouembris 1685* a kończąc *vltima Ianuarij 1686*, drugi kwartał *prima Februarij 1686 ad vltimam Aprilis 1686*, trzeci kwartał *prima Maij 1686 ad vltimam Iulij 1686*, czwarty kwartał *prima Augusti 1686 ad vltimam Octobris*, żołnierskiey nieczekaiąc executiey *in tempore* kwartałow naznaczonych do rąk moich lub succollectorow moich do Krakowa oddawany y płacony był. Wybierania zas y oddawania tego szelężnego sposób tęn ma bydz zachowany, że IchMość panowie dziedzicy y possessorowie co quartał attestatye y regestra sub conscientia z specifikowaniem kwoty achteli piwa y garcy lub quart gorzałki także miodow, y poczemu liquory pomięnione przedawane będą, tak dozorcom browarnym iako y kaczmarzom iak wiele z browarow na karczmy do browaru należące, iako też w samym browarze tudziesz y na insze okoliczne wsi, karczmy,

dwory, domy szynkowne y prywatne y inne rożne potrzeby ogolną przedażą wydano, przedano, dawać maią. Ktorąto attestacyę y regestra tak dozorca browaru iako y kaczmarze w grodzie poprzysiąc w każdym kwartale powinni; a gdzieby arendarz lub ktokolwiek był browar sam trzymaiący, tedy przy spisaniu swego regestru sposobem wyżey opisanym y vczynieniem iuramentu co quartał sprawić się ma. Miasta zaś y miasteczka, poniewasz w głownieyszych dla lepszego dozoru y porządku przez succollectorow y attendentow moich przysięgłych, ktorym to przeze mnię zlecono, będzie podatek ten wybierany, *in casu* iednak w ktorym miescie, miasteczku niepodania succollectora mego, ażeby przez burmistrza y dwuch z rady regestra wiernie y sprawiedliwie warow, pułwarkow y iak wiele piwa beczek zlewać będą, takze y miodow garcow, alembikow gorzałczanych tak prosti gorzałki iako y przepalaney, garcem lub kwartą alboli też wiekszym naczyniem nietylko co na szynk w miescie wydadzą, ale y co ogołem na rozne mieysca (gdyż ten podatek nie tylko od wyszynkowanych, ale y od przedanych ogołem liquorow płacony bydz powinien) wyprzedadzą, z specificacyą ceny pomienioney liquorow w kazdym kwartale spisawszy, one w grodzie poprzysiągszy oddawali y płacili: deklaruiąc, iż ktokolwiekby w naznaczonych wyzey pomienionych kwartałach podatku tego przy doskonałey attestatiey y regestrach poprzysiężeniem onych nieoddawał y niezapłacił, executye żołnierskie po otrzymanych iednak condemnatach podlegać będzie. Więc iż w pomienionym *laudum* iest postanowiono, ażeby wnoszący y oddaiący tęn podatek tak z miast, z miasteczek y wsiow *in vim solarij* grosz od kazdego złotego płacili, od iuramentow zaś w grodzie, to iest od przyięcia extraktu z pieczęcią na każdy quartał po groszy osmnascie a nie więcey dać powinni. A że ten podatek *vltimus consumens* płacić będzie, tedy wzwyż opisane liquory w cenie swoiey *ducta proportione* dziesiątego szeląga podniesione bydz maią. Ktoryto vniuersał ażeby tym prędzey wszytkich doszedł wiadomości, żeby niemieszkanie od miasta do miasta, parafiach, wsiach y innych mieyscach do tego należących przesyłany y publikowany był, dla lepszey pewności ręką własną przy pieczęci przycisnieniu podpisuię się. W Krakowie *die prima Octobris anno Domini 1686* (s). Ierzy z Zaklyczyna Iordan, podstarosci grodzki sandecki manu propria.

Acta Consul. Crac. 46, str. 620.

1463. 1685. die 5. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de nummis adulterinis, qui »solidi« dicebantur, non accipiendis.

Feria sexta in crastino festi sancti Francisci confessoris. — Iidem vna cum honoratis 40 viris consultando ex parte solidorum vitiosorum, quorum copia magna inter diuersos sparsa est homines, eam autem generosi exactores palatinatus Cracouiensis contributionum publicarum a soluentibus easdem contributiones recipere detrectant, imo eosdem vitiosos eiiciunt solidos,

praecauendo, ne ciuitas aliquod damnum ex occasione perceptionis eorundem solidorum vitiosorum in exactione contributionum agrariarum patiatur, eosdem solidos vitiosos more generosorum exactorum palatinatus eiicere nobilibus exactoribus ciuitatis neque per ipsos acceptari debere concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 805.

1464. 1685. die 29. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de eadem re.

Feria 2-da postridie festi ss. Simonis et Iudae apostolorum. — Nobiles et spectabiles domini Adamus Drużynski praeconsul, Paulus Fryznekier, Hiacinthus Łopacki m. d. Ventura Briganty, Ioannes Zaleski, Casimirus Kantelli, Antonius Lukini, Georgius Schedell, Ioannes Gaudentius Zacherla, Andreas Wegrzynowic consules, per schaedulas congregati, audita relatione nobilis Stanislai Lenczewski vicesendici Cracouiensis, ad magnificum dapiferum et vicecapitaneum Cracouiensem ex parte solidorum vitiosorum deputati, quod eiusdem magnifici domini vicecapitanei est eiusmodi sensus et consilium, vt pro susceptione monetae currentis solidorum literae vniuersales SRMtis iterato publicentur, et solidi tam boni quam vitiosi pro meliori diiudicatione in locis publicis appendantur, eo potissimum considerato, quod per eam conturbationem populi magnae oriuntur molestiae et verbera, atque caristia victualium inducitur, et propter difficultatem annonae penuria communis calamitatis oritur periculumque homicidiorum timetur, inhaerendo proinde literis vniuersalibus SRMtis, easdem iterato publicandas ac eos solidos appendi debere concluserunt, titulumque in tabelis desuper: »*takie szelągi brać, takie niebrac*« inscribere censuerunt. Pro meliori vero ordine honorato capitaneo praetorij attendentiam commiserunt atque honoratam communitatem conuocandam ipsique praemissa omnia intimandum iuxta propositionem formandam constituerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 809.

1465. 1685. die 25. m. Novembris, in Żółkiew.

Ioannis III. regis Poloniae literae universales iterum editae de nummis, qui »solidi« dicebantur, accipiendis.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołhynski, podolski, podlaski, inflantski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, osobliwie iednak vrzedom grodzkim, mieyskim stołecznego miasta naszego Krakowa y wszelkim innym iurisdictiom tamecznym do wiadomosci podaiemy. Dochodzą nas zewsząd querimonie, iakoby

szelezna moneta na wielu mieyscach brakowana bydz miała y wielkie trudnosci tak kupuiącym iako y przedaiącym przynosic, tak dalece, iz czesto do krwi rozlania przychodzi, a to z okazyey szelągow, klepacze nazwanych, ktore czyias złosc przeciwko prawu surowemu y wyraznemu swawolnie y priwatnie bic y roznosic wazyła się. O czym lubosmy iuż przedtym vniuersał do vrzedow grodzkich y mieyskich stołecznego miasta naszego Krakowa y inszych iurisdictiy tamecznych przesłali, przecię iednak wielkie dotąd zamieszanie y braki w monecie dzieią się, tak dalece, iz y dobrymi szelągami z twarzą y cechą krolewską brakuią, srebrney się od kupuiących vpominaiąc monety, zkąd drogosc y ogłodzenie miast y miasteczek naszych nastąpiło y dalszeby nastąpic musiało. Czemu chcąc zabiezec iak nayskuteczniey, zlecilismy, aby vrzędy grodzkie y mieyskie po wsiach, miasteczkach y miastach scisłą czynili inuestigatią, iakoby autorow wymyslney y fałszywey monety szelezney dociekłszy, onych łapac y cieszko na gardle karac. A zas w braniu monety takową powtornią daiemy declaratią, zeby kazdy szeląg, na ktorymkolwiek cecha albo twarz iest krolewska, lub trochę natarty, iako iuz od lat dawnych bity y przez częste liczenie przygładzony, to iest z orlikami, pogoniami *alias* konikami, iako tez y wysczerbiony, byle tylko koronney y w. x. litewskiego menice, bez wszelkiego braku, skrupułu y trudnosci był od wszelkich wszelkiego stanu, tak duchownego, szlacheckiego iako mieyskiego y wieyskiego ludzi brany na wszelkich mieyscach, targach y iarmarkach, za wszytkie kupie, towary, zboza y przedazy. Inaczey nieczyniąc dla łaski naszey y z powinnosci swoiey pod winami, ktore vrzędy grodzkie y mieyskie na sprzeciwiaiących się nie odwłocznie wkładac będą. A dla tym lepszey wszytkich wiadomosci miec chcemy y rozkazuiemy, aby ten vniuersał nasz po wszytkich miastach, miasteczkach y wsiach pobliższych był publikowany. Na co dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy, pieczęc nasze przycisnąc rozkazalismy. Dan w Zołkwi dnia XXV miesiąca Novembra, roku Panskiego M DC L XXXV, panowania naszego XII roku. — Ian 3 krol. — Xdz Stanisław Boglewskj kanon. włocławski, IKM. sekretarz.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, poniżej tekstu zamieszczoną. Poprzedni uniwersał w tej sprawie wydany jest z Iaworowa 28 października 1685 pod pieczęcią pokojową.

1466. 1685. die 27. m. Novembris, Cracoviae.

Promulgatio literarum regiarum universalium proxime praecedentium.

Actum feria tertia post festum s. Catharinae virginis et martyris proxima. — Prouidus Ludouicus Stephanski, ministerialis regni generalis, die hodierna in quatuor partibus fori Cracouiensis populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora intelligibilique voce publicauit infrascriptam publicationem ex mandato officij capitanealis Cracouiensis, de tenore tali: Publicatia o monetę szeleżną, za vniwersałem IKMci z ordynatiey trybunału

koronnego radomskiego deklarowana. Szelągi tak z orlikami, iako y z konikami, lubo będą zatarte dla starości, lubo tesz nadszczerbione, aby każdy conditiey ludzie tak duchownego, szlacheckiego, mieyskiego, wieyskiego stanu w miescie y po przedmieściach y po wszytkich wsiach za wszytkie przedaży, towary, zboża, żywności, liquory brali bez wszelkiego braku, trudnosci y skrupułu prawdziwey menice krolewskiey, okrom klepaczow bardzo cienkich y do dobrych y prawdziwych szelągow niepodobnych. Do tego aby się żaden nie ważył pod surowym karaniem żadnych chałasów o niebranie pieniędzy czynić ani ludzi bić, tylko ktory sobie iaką praetendował w niebraniu tych pieniędzy krzywdę, aby w tym tak do grodzkiego iako y do radzieckiego krakowskiego vrzędow recurs vczynił.

Acta. Consul. Crac. 46, str. 664.

1467. 1686. die 3. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de testamentis antiquis obsignatis, aperiendis.

Feria 5-ta post festum Circumcisionis Domini proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas consultando super monitorio ab illustrissimo et reuerendissimo loci ordinario ratione apertionis testamentorum, a multis annis in occluso rothulo in sequestro officij praesentis et iudicij scabinalis existentium, nobilibus notarijs ciuitatis, vt testamenta praefata conscribere curent, intimauerunt, ac nobilem sendicum ad nobilem ac honoratum aduocatum Cracouiensem propter apertionem testamentorum iudicij faciendam, deputauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 821.

1468. 1686. die 13. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de ratione eligendorum consulum praesidentium.

Actum die dominico post festum ss. Trium Regum proximo. — Nobiles et spectabiles domini Hiacynthus Łopacki m. d. praeconsul, Paulus Fryznekier, Albertus Slęszkowski m. d. Nicolaus Krolik, Ventura Briganty, Ioannes Zaleski, Stanislaus Michael Segnitz, Bonifacius Kantelli, Antonius Lukini, Stanislaus Wosinski, Ioannes Krokier, Georgius Schedell, Gaudentius Zacherla, Andreas Węgrzynowic, Adamus Druzynski, Marcus Antonius Federicy, Franciscus Maderni, consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas propter eligendos nobiles et spectabiles anni currentis praesidentes, in praetorium conuocati et congregati legitime existentes, audita clarissimi et spectabilis domini inductione ex parte votorum secretorum per spectabiles dominos Valentinum Smidt et Stanislaum Slowakowic, collegas consulares missorum, susceptionis, siquidem priuilegium SRMtis domini clementissimi

clare disponit, vt quilibet spectabilium dominorum collegarum (excepto si sit in functione publica), adsit electioni praesenti, proinde vota praefata non esse admittenda, concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 822.

1469. 1686. die 25. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de controversiis partibus litigantibus solum in apographis edendis.

Feria 6-ta ipso die Conuersionis s. Pauli apostoli. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotijs ciuitatis conuocati et congregati existentes, consulendo bono ordini in cancellaria officij praesentis, obseruando praesertim ratione controuersiarum extraditionis, quas partes litigantes iudicialiter ad processum porrigere consueuerunt, eae vero frequenter inter partes vix inueniri et aliquando deperire solent, per quod alterutra partium praeiudicium habet et cancellaria inquietatur, obuiandoque, ne similia in posterum accidant, statuerunt, vt dum aliqua pars controuersiam partis aduersae a cancellaria expetet, originale ipsius non extradatur, sed copiam ammanuenses quantocius praeuia eisdem satisfactione praestanda, describant, originale vero inter reliquas schaedas diligenter asseruent, mandauerunt. Si vero domini patroni schaedas porrigendas in termino praefixo reddere neglexerint, extunc de non porrectis nobilium notariorum manifestatione praecedente, amplius eas schaedas non esse suscipiendas decreuerunt.

Acta Consul. Crac. 10. str. 826.

1470. 1686. die 14. m. Februarii, Posnaniae.

Officialium a regia Maiestate delectorum decretum de nummis, qui »solidi« dicebantur.

IIchMc panowie komisarze od IKMci y rzeczypospolitey z seymu przeszłego do koequacyi monety z panstwy postronnęmi naznaczęni przez constitucyą y deputowani, nizey na podpisach wyrazeni, po odprawioney z curfistrza (s) IMci brandeburskiego kommisarzęm y od miasta Gdanska deputowanym syndykięm *de re monetaria* conferencyi, zastawszy nietylko tu w samym Poznaniu y przyległych iego okolicznościach, lecz niemal po całey Koronie około brania monety szelęzney wątpliwości, trudności, rosterki y krwie rozlania, conformuiąc sobie w tey mierze do vniwersałow IKMci, do decisyi *amplissimi senatus consilii* koronnego y radomskiego trybunałow ordynacyi, declaracyi i limitacyi, tudziesz sądow skarbowych wielkopolskich w Szremie ferowanęmu dekretowi, zabiegaiąc tak wielkiey monecie szelę-

zney confuzyi, cięszkiemu ubogich ludzi zciskowi, w pozywięniu trudności y innym zatargom, kłotniąm, zawodom, oraz odwracaiąc tak wielką *in victualibus et vtensilibus*, ktore się dzieie przez podwyższenie monety pieniędzy dobrych y towarow kupieckich, powagą *subsellii* sobie od rzeczypospolitey z seymu przeszłego pozwoloną, nakazuie y surowo stanowi tęn sposob. My kommisarze IKMci y rzeczypospolitey, przez constytucyą seymu przeszłego do frequencyi monety naznaczęni, deklaruięmy y nakazuięmy z tych racyi wyzey mianowanych, aby szelągi brane były te, ktore tu nizey w deklaracyi y postanowięniu opisuięmy y znaki dla lepszey informacyi po miastach y miasteczkach rozesłać roszkazalismy y na mieyscach publicznych w rynkach poprzybiiać kazalismy, przytym po urzędach mieyskich tak głownych miast IKMci iako y miasteczek duchownych y zięmskich mieć chcęmy y tym postanowięnięm na nich wkładamy, aby kazdego dnia na ratuszach y mieyscach swoich publicznych mieli zawsze dwoch z rady, ktorzy iezeliby iaka podczas iarmarkow, targow y inszych czasow między kupuiącęmi y przedaiącęmi zaszła sporka y wątpliwość o dobroci albo podłości szelągow, między nięmi rozsądek czynieli, że to są dobre albo złe szelągi, w czym przedaiący y kupuiący słuchac ich decyzyi y rossądku powinięn pod utracęnięm y przepadkięm tego towaru, o ktory ta sporka względem pięniędzy zaydzie. Ktory punkt ściągać się ma nie na stan szlachecki, tylko na pospolstwo y tych wszystkich, ktorzy od miast do miast z towaręm swoim iezdzą, aby kiedyszkolwiek ta roznica o szelągi ustała. Na urzędy zaś to wkładamy y onym nakazuięmy, aby w tym niedbali nie byli y żeby tę roznicę po miastach y miasteczkach uspokoiali; w czym iezeliby się pokazali niedbałęmi y niedozornęmi, tedy *ad instantiam* każdego iako *in causa fisci* w grodach sprawić się przytomnie powinni bez wszelakiey appellacyi; iezeli się zaś niedbalstwo na urząd pokaze y niedozor, pod winą dwoygu czternastu grzywięn, to iest połowica tęmu delatorowi, ktory ich pokaze, połowica sądowi, a *in quantum* by się tacy znalezli tak *ex nobilitari statu*, iako y *plebeis personis* iako y z panow zołnierzow albo czeladki ich, ktoryby rozeznania urzędu przyimować nie chciał y nim się nie kontentował, lubo iakimkolwiek sposobęm przegrazał y aggrawował, takięmu każdęmu *forum* naznaczamy w grodzie *peremptorium sine appellatione sub paenis pro qualitate facti per iudicium irrogandis*, *plebeiis* zaś naznaczamy *forum* przed urzędami mieyskięmi pod winami wyzey mianowanęmi. A chcąc ułacnić y uspokoić roznice, ktora zachodzi między szelągami, one tak opisuięmy. Naprzod na ktorych iest trwarz (s) krola IMci Iana Kazimierza, na drugiey stronie orzeł albo koń, to iest pogoń wyrazone, aby takie brane były; a ze y na klepaczach niektorych takiesz są znaki, to iest twarz, orzeł y koń, tedy my ieszcze dla lepszey dystynkcyi y dla lepszego rozeznania między podeyzranym a dobrym szelągięm uwazać trzeba (s), aby na nich to wyrazono było. Naprzod albo snopek albo krzyz albo wołowa głowa albo ptak z pierszcięnięm albo jelenia głowa albo litery K : B : albo T : L : tedy wszytkie brać potrzeba. Tych się tesz szelągow wystrzegać y niebrać ich, ktore na sobie maią wyrazony rok tysiąc sześćset ośmdziesiąt y cztery y wszelakich nowych. Wostatku ktoby tego niemogł doskonale zrozumieć z tego postanowięnia naszego, tedy zlecamy to urzędom wszelakich miast y miasteczek, aby szelągi złe y dobre były

przybite tego gatunku, jakie tu w Poznaniu przy sobie kazalismy przybić, y aby drugie miasteczka z nich brali miarę. To ieszcze przydaięmy, że poniewasz *ex longo usu* znayduią się niektore szelągi nadtarte choć dobre, tedy y ta zatartość nie powinna czynić skrypułu, ale iako dobre iść y brane bydz powinny. A ze *ad tantum ausum* przychodzą kupcy y zydzi, aze *contra legem et authoritatem* IKMci y całey rzeczypospolitey *cum summo documento* (s) obywatelow koronnych wazą się czerwone złote wynosić y szacować na złotych ośminaście, talery twarde na złotych dziewięć y monetę białą, tedy teraznieyszym postanowięnięm nakazuięmy, aby czerwone złote y talery bite y moneta biała wyzey nie była brana nad to, iaki (s) prawo mieć chce; y iezeliby się ktory taki z kupcow znalazł, żeby czerwonęmi złotęmi y talerami y monetą białą wyzey handlował, nizli prawo mieć chce, jako to czerwony złoty złotych dwanaście, taler bity lubo holenderski lubo krzyżak złotych sześć, taler lewkowy złotych pięć, białey monety złotych sto assgeltu złotych siedmdziesiąt, to iest taler białey monety za złotych pięć groszy trzy, kazdy taki kupiec tracić ma do skarbu rzeczypospolitey wszystkie swoie towary; zydzi zaś, iezliby się wazyli, karani bydz powinni *simili paena*, tak iednak, aby iawnęmi dowodami przekazani byli. Czego dozor urzędąm mieyskim po miastach y miasteczkach zlecamy *sub paenis* wyzey *specificatis*. Iezeliby się tez y z stanu szlacheckiego taki znalazł, ktoryby *in contemptum legis publicae* chciał pięniądzmi handlować y z siebie zły przykład dał inszym pospolitym ludziom, tedy taki kazdy pociągniony do prawa grodzkiego, sto grzywięn popadać będzie y tę summę stracić, ktorą zyskał przez handel prawu pospolitemu przeciwny. Więc te kupcy, winiarze y zydzi, *cuiuscunque status et conditionis* z okazyi waryacyi monety *in universum pretia rerum* podniesli, że tak stan szlachecki iako y *cuiuscunque conditionis* ludzie nie mogą *sufficere extraordinario et iniustissimo praetio* towarow y roznych rzeczy w przedawaniu, tedy my commisarze IKMci y rzeczypospolitey coequuiąc y redukuiąc *pretia rerum ad iusta pretia*, mianowicie *ad hoc pretium*, ktore przed tą waryacyą monety było, konkluduięmy na urzędy panow podwoiewodzych, aby *officio suo* dosić czyniąc, teraznieysze *excessus pretii ad forum et pretium* redukowali, ktore było przed waryacyą monety, ktorą tarcę (s) authorytyczną z grodu wyiętą, miasta mieć powinny przy ratuszach y kramach y niesłuchaiąc tarczy (s), ktorą powinni *ad instantiam cuiusvis; officia* zaś podwoiewodzych powinny to wykonać *sub paenis de negligentibus officialibus, ad instantiam cuiusvis irrogandis*. Co wszytko do skutku przyść powinno zaraz po publikacyi, y dla tego to ninieysze postanowienie aby y do exekucyi y do wiadomości woznęmu grockięmu przy trąbie ogłosić y publikować roskazaliśmy, y zeby wydrukowane było, magistratowi poznanskięmu zlicilismy. Działo się w Poznaniu dnia czternastego lutego roku Panskiego M D C L XXXVI. Woyciech Konstanty Brzechwa kasztelan Poznanski, marszałek commisarz mpp. Ian Chrisostom Benedikt Gninski referendarz koronny, opat wągrowiecki, IKMci y rzeczypospolitey commisarz mpp. Kasper Modlisowski stolnik poznanski, commisarz IKMci y rzeczypospolitey mpp. Stypek (s) na Burzęninie Pstrokonski kasztellan brzeski-kuiawski, komisarz IKMci y rzeczypospolitey mpp. Malcher Gurowski starosta wałecki, komissarz IKMci y rzeczypospolitey mpp. Krzysztof na Międzychodzie

. . . . starosta gneznęnski, kommisarz IKMci y rzeczypospolitey mpp. Ioannes in Karinowo Karinowski iudex surogatus castri Valecensis, SRMtis et reipublicae commissarius mpp.

Acta Consul. Crac. 46, str. 792.

1471. 1686. die 16. m. Martii, in Żółkiew.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensti testamenta antiqua obsignata aperiendi potestatem tribuit.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wolynski, podolski, podlaski, inflancki, smolenski, siewierski, czerniechowski. Szlachetnym burmistrzowi, raycom y całemu magistratowi miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewskąm. Szlachetni, wiernie nam mili! Doniesiono nam iest imieniem Wiern. WW. iz na instantią wielebnego instigatora sądu duchownego, wydane są *literae cridae*, azeby testamenta, ktore od lat kilkudziesiąt *in occluso ad sequestrum* Wiern. WW. są podane, podniesione i otworzone były, z ktorychby *pia legata in refrigerium animarum* ordinowane *patere* mogły. Ktore podniesienie y otworzenie, iz bez osobliwego consensu naszego bydz nie moze, poniewaz lubo z zamilczenia, lubo z niedbalstwa *tractu temporis* wiele executorow y successorow z tego swiata zeszło, zaczym stosuiąc sie do pobozney sądu duchownego intentiey, abyscie WW. takowe testamenta y ordinatye, ktore tak *in sequestro* Wiern. W. iako *iudicij scabinalis Cracouiensis* od lat dawnych zostaią, podniesli y otworzyli a one do akt vrzędu swego wpisac zlecili, pozwalamy, y tym naszym consensem nakazuiemy. Vczynicie to Wier. W. z powinnosci vrzedu swego, ktorym od p. Boga dobrego zyczemy zdrowia. Dan w Zołkwi d. XVI mca marca, roku Panskiego 1686, panowania naszego XII roku. — Ian 3 krol. — Xdz Stanisław Boglewskj kanon. włocławskj IKM. sekretarz.

Oryginał papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta mniejsza pieczęć koronna.

1472. 1686. die 16. m. Martii, Cracoviae.

Promulgatio declarationis officialium a regia Maiestate delectorum, de nummis, qui »solidi« dicebantur, accipiendis.

Actum in castro Cracouiensi sabbatho post dominicam Reminiscere proximo. — Ad officium et acta castrensia capitanealia Cracouiensia personaliter veniens nobilis Valentinus Wirzbicki, instigator officij eiusdem Cracouiensis, introcontentam declarationem commissionis Posnaniensis occasione iuxta contentorum emanatam, officio castrensi Cracouiensi ad acticandum obtulit. Quam declarationem officium suscepit, ministeriali regni Ludowico Stefanski publicari mandauit, suscepit (s) et inducit.

Et hic subinde personaliter comparens prouidus Ludovicus Stefanski,

m. r. g. in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se infrascriptam commissionis declarationem ex mandato officij castrensis capitanealis et consularis Cracouiensium, die hodierna in quatuor partibus fori Cracouiensis ad publicandum consvetis, Clepardiae duobus in locis et Casimiriae (s) populo ad sonum tubae congregato, alta et sonora intelligibilique voce publicasse et ad notitiam devenisse de tenore tali: Raczcie WM. wiedzieć, iż urzędy grodzki y radziecki krakowski, stosuiąc się do uniwersałow krola IMci pana miłościwego, także decyzyi trybunałow koronnego y radomskiego, według ordynacyi IIPP. komisarzow od wszytkiey rzeczypospolitey przez konstitucyą naznaczonych, w Poznaniu deklarowaney, surowo roskazuią, aby wszelkiego stanu ludzie, tak duchownego, szlacheckiego, mieyskiego, wieyskiego, kupcy, rzemiesnicy, przekupnie, przekupki, piekarze, rzeźnicy, synkarze y szynkarki, żydzi y wszyscy ogołęm y szczegulnie ludzie, z towarami, żywnościami, zbożami, liquorami na targi, iarmarki przyieźdżaiący, tak kupcy iako y przedaiący, szelągami (s) wszytkie, na ktorych iest twarz krola IMci Iana Kazimierza po iedney stronie, a po drugiey stronie orliki, konie, pod koniami snopki, krzyże, ptaki, wołowe głowy, jelenie główki, litery KB y drugie T.L. wszytkie są wyrazone, aby besz wszelakiego skrupułu y braku brane były. Także ktorekolwiek przez dawne zażywanie natarte y wygładzone y roszczerbione, powinni brać za wszytkie kupie zboza, zywności, bydła, liquory, płotna y wszelakie przedarzy; ktoreby zaś szelągi takich znakow nie miały na sobie y iesliby się iakie nowe pokazały, takowych się wystrzegać y do urzędu odnosić. A ktoby się tey publikacyi spzeciwiał y o niey słuchać niechciał, taki kazdy iakieykolwiek kondycii, będzie winą dwoyga czternastu grzywięn y więzięniem karany. Takze zeby się zaden niewazył handlować monetą srebrną, ktoryby miał wyzey nad podstanowięnie (s) prawa podnosić, pod stęm grzywięn winy y utraceniem zysku wziętego. Zaczym zeby wszyscy tak w mieście Krakowie, po przedmieściach, po miasteczkach, po wsiach, takze zydzi według tey publikacyi pod winami opisanęmi sprawowali się, surowo przykazuią. Do tego zeby się zaden niewazył o niebranie szelągow zniewazać ani bić, ale kazdy zeby na skargę od urzędu grodzkiego y mieyskiego krakowskiego, na Kazimierzu kazimierskiego, na Kleparzu kleparskiego o sprawiedliwość udawał się.

Acta Consul. Crac. 64, str. 795.

1473. 1686. die 20. m. Martii, in Żołkiew.

Ioannes III. rex Poloniae privilegium magistratui consulari Cracoviensi de consulibus eligendis impertitum, ratum facit.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque. Nobilibus et spectabilibus praeconsuli, consulibus, totique magistratui vrbis nostrae Cracoviae, metropolis regni, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Quamprimum ad supremum

amplissimi huius regni culmen provecti, gubernacula eiusdem feliciter tractare incepimus, in animum nostrum regium induximus, civitatem nostram metropolitanam pro fide et meritis ac indefessis studiis in nos, antecessores nostros et totam rempublicam praestitis, ex regio nostro affectu novis praerogativis adornare. Consideravimus enim, in eo potissimum metropolim aliis civitatibus esse inferiorem, dum subiecta in consulatum ad magistratum magis ex placitu, qvorum id vel iuris vel consvetudinis erat, qvam fine boni publici eligebantur. Quamobrem instantiis, assensu et consilio senatorum nostrorum atque humillimis precibus Fidelitatum Vestrarum inclinati, ad perpetuam rei memoriam privilegium liberae electionis consulum et praesidentum de regia nostra liberalitate FF. Vris contulimus illudque lege publica per constitutionem in comitiis generalibus Grodnae celebratis, de expresso consensu omnium ordinum regni confirmavimus: eo specialiter in praedicto privilegio expresso, ut nemini per instantias vel intercessiones ullas eandem praerogatiuam sub paena in perpetuum quorumvis in ciuitate capessendorum officiorum inhabilitatis liceat ambire. Proinde ut ea praerogativa benigne FF. Vris collata, salva et illaesa in perpetuum manere queat, mandamus FF. Vris, qvatenus iuxta obloqventiam eiusdem privilegii, electionis modum vacante consulatu FF. Vrarum in omnibus punctis observare studeant; qvod si aliqvi hanc praerogativam ambientes, FF. Vestras circa electionem molestaverint, eosdem ipso iure incapaces paena ducentorum aureorum Ungaricalium fisco nostro et FF. Vris per medium applicanda, mulctare non negligant, iniungimus et praecipimus. In qvorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri mandavimus. Datum Zołkieviae die XX mensis Martij, anno Domini M DCL XXXVI, regni vero nostri XII°. — Ioannes 3 rex. — Stanislaus Boglewskj can. Vlad. s. r. Mttis secretarius.

Oryginał papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta pieczęć mniejsza koronna.

1474. 1686. die 13. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de decretis aliorum iudiciorum magistratui Cracoviensi non exsequendis.

Feria 2-da postridie dominicae Cantate. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio congregati, audito postulato generosi Arnolphi Dembinski in executione decreti officii castrensis capitanealis Cracouiensis, additionem officij aduocatialis ad intromittendum ipsum in lapideam nobilis Iacobi Wendt ciuis Cracouiensis exposcentis, siquidem non est in praxi, vt officium praesens decreta alienae instantiae ad executionem deducat, proinde dandum ipsi responsum, quod id fieri non potest, sed si voluerit conuenire ipsum ad officium praesens, iustitiam debitam et indilatam administraturos se obtulerunt. Nihilominus Wendowi, quod in castro Cracouiensi forum sibi agnouit, admonitionem dandam concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 839.

1475. 1686. die 20. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de excubiis vigiliisque a civibus in praetorio agendis.

Feria 2-da postridie dominicae Rogationum. — Nobiles et spectabiles domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas securitatem ciuitati his praesertim temporibus, dum metus aliquis insolentium turbarum faciendorum in Iudaeos insultuum exoriri timetur, imminenti die festiuo Ascensionis Domini et sequentibus binis custodias nocturnas et diurnas per ciues in praetorio absoluendas esse concluserunt, eo tamen adiecto, ne aliquas occasiones praetereuntibus dent, bombardas explodere ne audeant, sed modeste se gerant, ipsis intimandum esse statuerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 839.

1476. 1686. die 28. m. Maii, in Iaworów.

Ioannes III. rex Poloniae magistratibus consulari et scabinali Cracoviensibus mandat, ne dissentientes a fide catholica ad sollemnem sacrorum pompam obeundam adigant.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, inflantski, kijowski, wołynski, podolski, podlaski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Szlachetnym, sławetnym burmistrzowi, raycom, ławnikom y całemu magistratowi miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską. Szlachetni, sławetni wiernie nam mili! Doszło nas wiedzieć, iż Wiern. WW. dissidentow mieysca tamecznego pociągacie do tego, aby sami *personaliter* na processiach Bozego Ciała *cum armis* stawali, y luboc to iest rzecz chwalebna, bo na przysługę Boską vczyniona, iednakze niebespieczna; obawiac się bowiem potrzeba, aby nieprzyiazne onym pospolstwo tumultu iakiego nie vczyniło, przez co by y zdrowie y fortuny onych szwankowac musiały. Iako tedy my wszystkich *sub protectione nostra fouere et modos conseruandorum subditorum adinuenire* zwyklismy, tak vsilnieządamy y miec chcemy, abyscie Wiern. WW. onych samych do tego nie pociągali ciężaru, ile kiedy ludzi zgodnych z należytym porządkiem na mieyscach swoich na pomienione święta stawic obiecuią; *personalitas* zaś onych *vsum excederet, fructum non adferret.* Co vczynicie Wiern. WW. dla łaski naszey, z powinnosci swoiey. Dan w Iaworowie dnia XXVIII miesiąca Maia, roku Panskiego M DCL XXXVI°, panowania naszego XII° roku. — Ian 3 krol. — Stanisław Szczuka regent koronny.

Oryginał papierowy. Poniżej tekstu wyciśnięta pieczęć pokojowa.

1477. 1686. die 7. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de testamentis antiquis obsignatis, aperiendis.

Feria 5-ta post festa solennia sacri Pentecosten proxima. — Iidem lecto mandato SRM. domini clementissimi, e cancellaria minori regni sub die XVI mensis Martii anno currenti Zolkieuiae emanato, quo mandato SRMaiestas, dominus noster clementissimus, testamenta antiqua in occluso ad sequestrum praetorij Cracouiensis porrecta, aperire iniunxit, inhaerendo eidem mandato SRMaiestatis, siquidem tam deponentes, quam facultatem ad leuandum habentes, stante vita sua aperire eadem non curarunt fatisque cesserunt, hęc testamenta in sequestro tam spectabilis officij consularis, quam iudicij scabinalis existentia, aperienda esse statuerunt, ac apertionem sequestri officij consularis nobilibus notarijs ciuitatis, iudicij vero scabinalis nobili et honorato aduocato Cracouiensi commiserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 841.

1478. 1686. die 11. m. Iunii, in Stryj.

Ioannes III. rex Poloniae proconsulem, advocatum et magistratum civilem Cracovienses de pace perpetua cum Moscorum imperatore constituta, certiores facit.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiążę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołhynski. Vrodzonemu zamku naszego krakowskiego commendantowi, tudziesz szlachetnym woytowi, burmistrzowi y całemu magistratowi stołecznego miasta naszego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Vrodzeni, szlachetni, wiernie nam mili! Odebrawszy od wielmoznych naszych y rzeczypospolitey posłow z stolice moskiewskiey wiadomosc, ze die (s) Maii pożądany wiecznego pokoiu zawarty stanął traktat, ktory oraz tak przez tychze posłow iako y przez carow IchMciow tegoz dnia *solenniter* iest poprzysiężony, obwiesczamy o tym przewielebnego w Bogu x. biskupa krakowskiego y requiruiemy, aby w przeszłą (s) da Bog niedzielę, to iest 16 *praesentis* po wszystkich w Krakowie kosciołach *hymnum Ambrosianum* spiewac rozkazał. Więc abyscie Wier. WW. na tęz godzinę, ktora tam naznaczona będzie, tak na zamkowych iako y na mieyskich wałach z dział *plausum communis laetitiae* dali, miec chcemy y przykazuiemy. Vczynicie to tedy Wier. WW. dla łaski naszey, ktorą y na ten czas onymże ofiaruiemy. Dan w Stryiu d. XI[a] mca *Iunii*, roku Panskiego 1686, panowania naszego 13 roku. — Ian 3 krol. — Xdz Adam Sarnowski pł. pp.

Oryginał na papierze, opatrzony pieczęcią pokojową, poniżej tekstu wyciśniętą.

1479. 1686. die 15. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de sollemnibus propter reportatam a Tataris victoriam celebrandis.

Feria 3-tia ipso die s. Heduigis electae. — Nobiles et spectabiles domini Ioannes Gaudentius Zacherla praeconsul, Paulus Fryznekier, Hiacinthus Łopacki m. d. Nicolaus Krolik, Iacobus Reynekier m. d. Antonius Lukini, Stanislaus Wosinski m. d. Georgius Schedell, Andreas Wegrzynowic, Stanislaus Slowakowic, Marcus Antonius Federicy, consules per schaedulas in praetorium conuocati et pleno in numero congregati existentes, audito felicissimo et laetissimo nuntio de obtenta gloriosissima ex Tartaris ad fluuium Seret in Valachia per SRMtem dominum nostrum clementissimum victoria, nocte praeterita a generoso Trzcinski cubiculario S. Reginalis Maiestatis allato, triumphum sine vlla mora cum gratiarum actione diuinae Maiestati peragendum concluserunt. Et quia die hodierna sacra missae votiua fieri nequit, proinde propter denuntiandum publicae laetitiae signum, tormenta bellica euehenda et explodenda vesperi circa ciuitatem statuerunt, hic vero decantandum hymnum »Te Deum laudamus« in praetorio cum musicis, instrumentis et tubis atque timpanis, quam decentissime fieri poterit, ordinauerunt. Ad quam laetitiam eo insignius declarandam, populum per contubernia, vt cum armis et vexillis ante praetorium conueniant, demandauerunt. Ignes etiam in duobus locis ad lucendum per strues lignorum, siquidem alia tam stricto tempore praeparari nequeunt, praeparandos esse censuerunt. Et in vim maioris hilaritatis pro apprecatione felicissimorum successuum SRMDC. hic in praetorium conueniendum esse atque in fine caenam praeparandam consenserunt. Quae omnia sumptu aerarij nobilis et spectabilis dominus Zacherla praeconsul alacri animo et promptitudine procuraturum se declarauit, eorumque omnium, vt sit idem generosus d. Trzcinski oculatus congaudens, praesentiam eius inuitandi censuerunt et in crastino sacram missae votiuam absoluendam iuxta reuerendissimi d. loci ordinarij sensum statuerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 864.

1480. 1687. die 30. m. Ianuarii, Leopoli.

Ioannis III. regis Poloniae literae universales praecipientes, ut nuper in ordinem nobilium recepti, ad officia, quae munus militiae spectent, adigantur.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki etc. Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec należy, a zwłascza wielmoznym senatorom, dignitarzom, vrzednikom koronnym, ziemskim, powiatowym, starostom sądowym, vrzedom ziemskim y

grodzkim, po woiewodztwach y ziemiach panstw naszych bedącym, Uprzejmościom y Wiernościom nąm miłym, do wiadomości podaięmy. Lubosmy wydanymi dość przedtym przestrzegli y upomnieli vniuersałami, aby kazdy z indigenow y nowey szlachty, w panstwach naszych znayduiący sie, do należytey a constitucyą seymu przeszłego opisaney poczuwał sie powinności, gdy iednak z przeszłey wzielismy dowod y probę campaniey, ze z pomienionych osob znalazło sie takich, ktorzy nietylko do constituciey pocztow vsarskich niestawieli, ale nawet miarkowney do rąk wielmoznego marszałka nadwornego nie oddał (s) summy, w nadzieię ktorey tenze wielmozny marszałek kilka porządnych campaniey (s) arkabuzowskich do sławy wystawiwszy, nie małe łożył koszty, owszem cisz, iako dowodną mamy informatią, iedni protekciami roznych exekutiey prawa tamuiących umykaią, drudzy przez wielkie niedbalstwo prawa pospolitego, iakoby do nich nienależało, uporczywym wysiaduią milczeniem, a większą część w koronnym dawszy się pozywać trybunale, pod cieszką publiczney sprawy *tanquam clari et honorati degunt* infamią: a zatym lubo wiecey *non superest*, tylko włozoną przywieść do skutku surowość y dobro nieposłusznych samą rzeczą confiscatiey podległe, w marszałka oddawać dispozyciey (s), iednak zachowuiąc zwyczay vrodzony clementiey naszey y winy *spatium paenitentibus* iescze zostawuiąc, zdało sie nąm takowego wszytkim *refractariis* do trzech miesięcy *a data praesentium* pozwolic frysztu, aby w tym czasie *reconciliari ius publicum* y nalezytą do rąk marszałka, albo iego vrzednikow subdelegatów, po woiewodztwach naznaczonych, mogli *praestare* satisfactią. Gdyby iednak ktokolwiek w ten czas z pomienionych indigenow y nowey slachty upornie opierał sie prawu y tey admonitiey naszey, tedy iuz teraz na ten czas ninieyszym deklaruięmy vniversałem, ze na takowych wszytkich bez zadnego respectu przywileie confiscatiey wydawać, y aby mocną reką exequouani byli, wszelką iurisdictią y zwierzchnoscią (s). Dlaczego aby zaden praetendować niemogł niewiadomością, ten vniwersał po grodach, parafiach y innych mieyscach zwyczaynych publikować roskazuięmy, na ktory dla lepszey wagi reką się własną podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąc roskazalismy. Dan we Lwowie dnia 30 miesiąca stycznia 1687. Ian krol.

Acta Consul. Crac. 46, str. 977.

1481. 1687. die 8. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de fluvio Vistula in pristinum alveum reducendo.

Sabbatho pridie dominicae Quinquagesimae. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas in negotijs ciuitatis conuocati et congregati existentes, facto colloquio ex parte Istulae conuertendae, quomodo id fieri possit, ante omnia nobiles et spectabiles Ioannem Zaleski, Casimirum Kantelli, Ioannem Gaudentium Zacherla et Adamum Drużynski consules, vt in locum quantocius descendere velint, glacie-

que facta, vbi aptitudo erit et necessitas, vehere lapides aggerationemque facere possint, deputauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 880.

1482. 1687. die 9. m. Februarii, Leopoli.

Ioannes III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne tormenta bellica privatis hominibus mutuentur.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, w. xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzkj, kiiowski, wołhynski etc. Szlachetnym burmistrzom y radzie miasta naszego stołecznego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Szlachetni wiernie nam mili! Nie bardzo to wdzięcznie od Wier. WW. przyimuiemy, kiedy od roznych osob odbieramy wiadomosc, ze Wier. WW. armaty miasta naszego, w publiczney władzy naszey zostaiącey, na rozne akty pozyczac zwykliscie, z ktorych w miescie naszym stołecznym strzelaiąc, nietylko priwatne domy y kamienice ale tez y swiątnice panskie takze mieysca publiczne do ruiny przywodzą y armatę psuią. Co iż się dzieie przeciwko woli naszey wyrazney y ze szkodą swiątnic boskich takze mieysc publicznych tudziesz z ruiną kamięnic *priuatorum*, tedy surowo Wier. WW. ninieyszym listem naszym zakazuiemy, abyscie się na potym nikomu na takie akty armaty publiczney pozyczac nie wazyli y w miescie z działek y mozdzierzow strzelac nikomu nie dozwalali, pod łaską naszą krolewską y winami surowymi. Dan we Lwowie d. *9na Februarii* 1687, panowania naszego 13 roku. — Ian 3 krol. — Xdz Ad. Sarnowskj pł. pp.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową poniżej tekstu wyciśniętą.

1483. 1687. die 16. m. Februarii, Leopoli.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut merces detentas civium de Wschowa, eisdem civibus restituant.

Ian trzeci z Bozey łaskj krol polskj, wielkj xiąze lithewskj, ruskj, pruskj, mazowieckj, zmudzkj, kiiowskj, wołhynski, podolskj, podlaskj, inflantskj, smolenski, siewierskj, czerniechowskj etc. Nobilibus et spectabilibus praeconsuli, consulibus totique magistratui regiae ciuitatis nostrae Cracouiae, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Podali nam pokorną supplike sławetni obywatele y kupcy miasta naszego Wschowy, załosnie w niey swoię wyrazaiąc dolegliwosc y krzywdę, zescie towary ich sukienne, w te tu ruskie kraie, osobliwie na iarmark teraznieyszy lwowskj idące, w Wodzisławiu aresztem nakryli y zatrzymali, a to snac z tey okazyi, ze praetenduiecie, aby na skład krakowskj trakt drogi swoiey brali, co by im nie tylko znacznie z drogi było, ale tez

cum summo praeiudicio, gdyz oni są *incolae regni* y w krolewskim naszym takze miescie osiedli. Iezeli zaś Wiern. WW. iakie *pro parte* składu swego macie prawo, to na postronnych tylko kupcow y na towary z Szlonska, Morawy i inszych mieysc pogranicznych przychodzące *extenditur*, nie na tych, ktorzy *ab immemorabili tempore* o to turbowani ani *requisiti* od Wier. WW. nie byli. Więc iż nam w tych tu kraiach *interest*, aby iako naiwięcey sukkien wschowskich y lesczynskich na munderunek woyska cudzoziemskiego, kozakow y inszych miec potrzeba, a zeby się przerzeczeni kupcy niesłuszną impetitią Wiern. WW. od tey, ktorą czynią, wygody nie odrazali, tedy serio WW. tym listem naszym *requirimus*, miec chcemy y rozkazuiemy, abyscie towary przerzeczone bez wszelkiey zwłoki y aresztu wypuscili, do kosztu y skodi ludzi tych nie przywodząc, ktorą onymze nagradzac powinniscie. Wszakze Wiern. WW. do nas y sądow naszych *patebit* droga do rosprawienia się z niemi, iezeli słuszną do nich macie pretensyą. Vczynicie to dla łaski naszey, ktorą y na ten czas Wiern. WW. ofiaruiemy. Dan we Lwowie dnia XVI mca *Februarij*, roku Panskiego MDCLXXXVII°, panowania naszego XIII° roku. — Ian 3 krol. — Xiądz Adam Sarnowskj pł.

Dokument papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową poniżej tekstu wyciśniętą.

1484. 1687. die 10. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de emolumentis, quae consulibus debeantur, eisdem consulibus inde ab eo tempore solvendis.

Feria 2-da postridie dominicae Laetare. — Clarissimi, generosi et spectabiles domini Albertus Slęszkowski m. d. praeconsul, Hiacinthus Łopacki m. d. Andreas Belli, Nicolaus Krolik, Iacobus Reynekier m. d. Ventura Briganty, Ioannes Zaleski, Casimirus Bonifacius Kantelli, Antonius Lukini, Stanislaus Wosinski m. d. Christophorus Krauz, Ioannes Kraker, Georgius Romualdus Schedell, Andreas Wegrzynowic, Adam Druzynski, Stanislaus Słowakowic m. d. Ioannes Franciscus Maderni, consules ciuitatis Cracouiae, per trinas schaedulas in negotio infrascripto conferendo secum, conuocati et in pleno numero legitime congregati existentes, eo considerato, quod refectiones sibi prouenientes, ab immemorabili fere tempore fuerint ex aerario ordinatae ac propter faciliorem exolutionem ex institis ferramentarijs et pannicidijs ad percipiendum assignatae, quas annuatim personae in magistratu constitutae pro indefessis continuis laboribus suis iuxta antiquissimam consuetudinem percipere soliti fuerant et decreto SRMttis d. c. inter nobilem et spectabilem magistratum et honoratam communitatem ex serijs partium controuersijs in anno 1626 prolato, approbatas habent, sed temporibus his subueniendo necessitatibus publicis ex amore ad postulata honoratae communitatis easdem non percipiebant, nihilominus semper conclusionibus sunt praecustoditae, quarum refectionum non exigua summa retentarum accreuit, qua spectabilis magistratus frustrari tanquam mercede deseruita non debet: proinde ne vlterius accrescat, inhaerendo conclusionibus tam antecessorum

quam suis, eo nomine satis fuse circumscriptis, eas refectiones (non derogando quidquam summis retentis) ex omnibus prouentibus ciuitatis soluendas esse abhinc pro festo sacri Paschatis nunc currenti incipiendo, tum pro festo Natiuitatis Domini futuro et iuxta antiquam ordinationem inter spectabiles dominos collegas omnes diuidendos esse constituerunt, hoc nimirum modo, qui est in regestris prouentuum ciuilium fusius circumscriptus, cuique dominorum consulum aequaliter, domino vero lonchero iuxta antiquas ordinationes in duplo, nobilibus quoque notarijs duobus, provt vni domino consuli, eodem tempore praedictas refectiones ex aerario ciuitatis solui debere vnanimibus votis et sententiis suis concluserunt, atque ad notitiam nobili notario prouentuum denuntiarunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 886.

1485. 1687. die 21. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de eadem re.

Feria 6-ta ante dominicam Palmarum, ipso die s. Benedicti. — Clarissimi, generosi ac spectabiles domini Albertus Sleszkowski m. d. praeconsul, Hiacinthus Łopacki m. d. Nicolaus Krolik, Iacobus Reynekier m. d. Ventura Briganty, Ioannes Zaleski, Casimirus Bonifacius Kantelli, Antonius Lukini, Stanislaus Wosinski m. d. Ioannes Krakier, Georgius Romualdus Schedell, Adam Druzynski, Stanislaus Słowakowic m. d. consules in negotijs ciuitatis congregati in praetorium existentes, pensatis temporibus modernis ex parte caristiae omnium rerum tam comestibilium quam mercantiarum et potissimum vini, licet quidem de summa aequitate refectiones iuxta cursum moderni temporis, quo moneta in duplum accreuit, ex aerario nobilibus et spectabilibus dominis cum augmento precii panis, vini et piscium, ad praesens vendi solitorum, exolui omnino debent, nihilominus saluando sibi retenta earundem refectionum praeteritorum annorum et ne vltra pro meritis circa bonum publicum promouendis retineantur, obuiando, carioremque sibi praedictarum refectionum solutionem praetendere nolendo, sed specificationi in anno 1655 solutarum refectionum in regestris prouentuum et expensarum ciuilium circumscriptae, in toto inhaerendo, tum quoque conclusionem sub die decima praesentis Martij ratificando et elucidando, quatenus cuilibet spectabili d. consuli ea methodo refectiones ex aerario ciuitatis iuxta praedicti anni 1655 circumscriptionem persoluantur, in vim ordinationis statuerunt, nempe pro festo sacri Paschatis pro salmone floreni duo grossi duodecem, pro caponibus florenus vnus, pro media barela vini per florenos quindecem; spectabili vero lonchaero pro tempore existenti, in duplo, hoc est floreni triginta sex grossi viginti quatuor; nobilibus vero notarijs, prout vni dominorum consulum, similiter in summa floreni octodecim grossi duodecim solui debent. Simili modo pro festo Natiuitatis Domini eodem anno currenti pro dorcade per florenos duos grossos duodecim, pro cereis fumalibus per florenum vnum grossos octodecem, pro media barela vini per florenos quin-

decem; spectabili domino lonchero itidem in duplo florenos triginta octo, nobilibus notarijs duobus floreni nouem decem soluendi erunt. Ad haec quoniam seorsiue pro piscibus et pane vnicuique spectabilium dominorum consulum per florenos triginta grossos octo, item nobilibus notarijs tantumdem pensio annua in iisdem regestris est adscripta, quae extra refectiones quartualatim ad diuidendum ex aerario proueniebat et prouenire debet, ideo vt quolibet quartuali anni per florenos centum nonaginta tres grossos decem pro diuisione eiusmodi pensionis aerarium ad manus nobilium notariorum exoluat et extradat, constituerunt, atque vt sic, prout praemissum est, et in refectionibus et in pensionibus iuxta cursum temporis assignati annuatim realis satisfactio ex aerario fiat, vnanimibus votis suis concluserunt, praesenti conclusione ad praemissa mediante.

Acta Consul. Crac. 10, str. 890.

1486. 1687. die 20. m. Aprilis, in Żołkiew.

Ioannes III. rex Poloniae civibus Cracoviensibus portorium et contributionem, quae »*czopowe*« dicebatur, exigendi et ad turrim praetoriam reficiendam, fluviumque Vistulam in pristinum alveum reducendum convertendi, dat potestatem.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, m. dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus et spectabilibus praeconsuli, consulibus, totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles ac spectabiles, fideliter nobis dilecti! Doniesiono nam iest przez pp. Rad naszych przy boku naszym zostaiących, że Wisła zamek nasz krakowski y same miasto Krakow, fortece rzeczypospolitey naipierwszą, w ktorey *insignia regni* są deponowane, z dawnego meatu cale odeszła, przez co pomienioną fortecę (na ktorey nam y całey rzeczypospolitey siła nalezy), za Kazmierz się obrociwszy osuszyła; tudziesz, iz Wier. WW. wiezą ratuszną, przez ogien piorunowy prawie z gruntu spaloną, według moznosci swoiey wystawiwszy, na pokrycie iey dla ubostwa swego y cięszkosci czasow kosztu miec, iako nalezy, ani sposobu niemogą. Seym tez w Grodnie przypadaiący (na ktorymbysmy byli koszt tak na nawrocenie do dawnego meatu pomienioney Wisły, iako y dokonczenie wiezy nie pochybnie obmyslili) dla pewnych przyczyn nie doszedł, a czekaiąc następuiącego, wiezaby do pierwszey dla desczow musiała przyisc ruiny, y koszty, ktore Wier. WW. na wystawienie iey przez te czasy znacznie łożyli, nie pochybnieby zginęły; Wisła zas daley się za Kazmierz przedzieraiąc, wielkąby tak we wsi Dębnikach iako y w stawie za Kazmierzem będącym, do wielkorządow naszych krakowskich należącym, szkodę uczyniła. Czemu my z władze naszey krolewskiey zabiegaiąc a wiedząc, ze Wier. WW. cło *in duplo* y czopowe *ad instar* woiewodztwa krakowskiego w samym tylko miescie Krakowie y po iurisdictiach iego do

wybierania od wszelakich liquorow Wier. WW. na seymie grodzinskim w roku 1678 do dwoch lat pozwolone, a potym w roku 1683 na seymie warszawskim do czterech lat prorogowane, tak iako nalezy, na publiczne miasta potrzeby wszytkim przyiezdzaiącym et przeiezdzaiącym wiadome obrocili. Dla czego y teraz ninieyszym rescriptem naszym tak tosz cło *in duplo* . . . . towarow cudzoziemskich, koni y wozow, czopowe *ad instar* czopowego woiewodztwa krakowskiego, według opisania pomienioney *anni* 1678 constituciey grodzinskiey, do przyszłego da pan Bog następuiącego seymu z władzy naszey krolewskiey y *ex senatus consilio* Wier. WW. proroguiemy y wiebierac (s) oboie tak cło iako y czopowe Wier. WW. przez swoich exactorow przysięgłych (nie pusczaiąc go nikomu *sub poena peculatus* w arendę) pozwalamy: dokładaiąc tego, aby tak cła pomienionego iako y czopowego na nic inszego, tylko na same do dawnego meatu Wisły y dokonczenia wiezy ratuszney, *tum et in alias publicas ciuitatis necessitates occurrentes* Wier. WW. nie obracali. Piwowarom zas krakowskim y inszym na iurisdictiach miasta Krakowa mieszkaiącym, liquory wszelakie warzącym y gorzałki palącym, takze y tym, ktorzy iakiekolwiek liquory na szynk tak do miasta Krakowa iako y na pomienione miasta tegosz iurisdictie przywozą albo przywozic będą y one szynkuią albo szynkowac będą, aby takowe czopowe od pomienionych liquorow (wyimuiąc iednak wino, ktore czopowemu samemu podlegac nie powinno) *sub poena peculatus, non obstantibus quibusvis rescriptis nostris in contrarium obtentis vel obtinendis, tum et libertationibus, irremissibiliter* na nich *extendenda* płacili, surowo rozkazuiemy. Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy się, pieczęcią koronną ztwierdzic rozkazalismy. Dan w Zołkwi dnia XX mca kwietnia roku Panskiego 1687, panowania naszego 13. — Ian 3 krol. — Krzysztof Tarło krak. w. kan.

Dokument papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1487. 1687. die 26. m. Maii, in Iaworów.

Ioannes III. rex Poloniae tollit literas, quibus dissentientibus a fide catholica indultum erat, ne sollemni sacrorum pompae adessent.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus et spectabilibus praeconsuli, consulibus totique magistratui necnon nobilibus ac honoratis aduocato et scabinis vrbis Cracouiae, regni nostri metropolis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles ac spectabiles honoratique, fideliter nobis dilecti! Wydalismy w roku blisko przeszłym 1686 dnia XXVIII maia w Iaworowie *ad sinistram* niektorych osob *informationem* do Wiern. Waszych mandat, aby WW. WW. dissidentow na processie swięta Bozego Ciała y na oktawę iego *in personis* stawac nie necessitowali. Iednak gdy od Wiern. WW. rzetelną odbieramy informacią, ze antecesso-

rowie ich y oni sami na pomienione processie *in personis suis* zawsze przedtym zarownie z inszemi miesczanami stawali y zadnego przez to tumultu nie bywało, y owszem chwała Boska przez to augment swoy brała, tedy y teraz po WW. WW. miec to koniecznie chcemy, aby pomienieni dissidenci (niezasłaniaiąc sie przeszłym mandatem naszym, ktory *praesentibus* znosiemy) według dawnego zwyczaiu (gdyz to idzie o chwałę Boską) wespoł z miesczany y obywatelami miasta naszego stołecznego Krakowa (nieobawiaiąc sie zadnego przez to tumultu, gdyzby bardziey mogł *fremere populus*, gdy iako przeszłego roku *praesentes* nie byli) zarownie *cum armis* na takowych processiach stawali. Iezeliby zas ktorzy sie temu rozkazaniu naszemu sprzeciwiali y słuchac w tym WW. WW. niechcieli, abyscie ich WW. bez wszelakiego respektu karali y do odprawowania tych processyi ostremi winami przymuszali. Inaczey dla łaski naszey y powinnosci swoiey nie czyniąc. Działo sie w Iaworowie dnia XXVI miesiąca Maia, roku Panskiego M DC L XXXVII, panowania naszego roku XII. — Ioannes 3 rex. — Woyciech Stan. Chroscinski IKMci sekretarz.

Dokument papierowy; poniżej tekstu wyciśnięta mniejsza pieczęć koronna.

1488. 1687. die 3. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de pulvere nitrato a donatis civitate suppeditando.

Feria tertia intra octauas festi ss. Corporis Christi Domini. — Iidem eo considerato, quod hucusque suscipientes ius ciuitatis, per florenos septem loco pulueris soluebant, nihilominus siquidem iuxta veterem consuetudinem dd. mercatores duos lapides, artifices vero vnum lapidem pulueris tormentarij reddere tenebantur, reassumendum esse antiquas has sanctiones, concluserunt, vtque in posterum dd. mercatores, ius ciuitatis suscipientes, quilibet illorum duos lapides pulueris, ahenatores vero, chirurgi, aurifabri et mechanici melioris fortunae vnum lapidem similiter circa susceptionem iuris ciuilis reponant irremissibiliter, statuerunt, saluam tamen domino praeconsuli pro tempore existenti, dum aliquis tenuioris fortunae ad iura ciuitatis admitti se postulabit, moderationem (quae non minor florenorum duodecim esse debebit) reseruarunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 898.

1489. 1687. die 1. m. Augusti, Cracoviae.

Plebiscitum de contributione, quae »*kamieniczna*« dicebatur, exigenda.

Feria sexta pridie festi Portiunculae. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae vna cum honoratis 40 viris per schaedulas consultando de prouidendis stipendijs militibus tum de modo

supplendarum summarum in varias ciuitatis necessitates erogatarum, ex contributionibus agrarijs modo accomodatiuo perceptarum, eo considerato, quod notabilis summa requiritur, quae praesto haberi non potest, siquidem contributionis ducillaris exactio silet, milites vero septimanalem suam requirunt et habere debent prouisionem, proinde dum alius deest modus, per contributiones priuatas laudatas adinueniendum esse concluserunt, vt possessores haeredesque lapidearum exactione alias *kamienicznym*, ii vero, qui possessiones non habent et victum ex mercatura et artificijs quaeritant, simplis contributiones laudandas extradant, idque iuxta regestrum exactionis ante hac laudatae, concluserunt: excepto nihilominus tam spectabili magistratu et dominis scabinis, quam officialibus.

Acta Consul. Crac. 10, str. 907.

1490. 1687. die 5. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de convivio a consulibus nuper electis apparando.

Feria sexta ante festum Natiuitatis BMV. proxima. — Nobiles et spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas conferendo ex parte tractamenti ob ineundum ingressum in nobilissimum collegium per nouiter electum spectabilem dominum consulem praestandi, quatenus abhinc quiuis spectabilis dominus consul nouus post electionem sui intra duos menses conuiuium pro omnibus spectabilibus dd. collegis comparet, aut si id non praestiterit, centum taleros imperiales reponat et persoluat, ordinauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 911.

1491. 1687. die 6. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de votis pro eligendis consulibus in scheda missis, admittendis.

Sabbatho in vigilia festi Natiuitatis BMV. — Nobiles et spectabiles domni praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas eo in negotio legitime conuocati et in praetorium Cracouiense pleno in numero congregati existentes, conferendo, quod circa electiones vota seu suffragia spectabilium dominorum absentium, per schaedam missa, non adhibebantur, quamobrem etiam legalitas illata non acceptabatur, proinde amorem omnium spectabilium dominorum collegarum aequaliter conseruare cupiendo, vnanimibus suis sententijs hoc esse statuendum concluserunt, vt abhinc tempore electionis futurae praesertim noui domini consulis, legalitas verae infirmitatis admitti debeat, votumque seu suffragium a spectabili domino collega aegrotante, protunc in schaedula scriptum et missum, acceptari debebit.

Acta Consul. Crac. 10, str. 912.

1492. 1687. die 29. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de libro iudiciali, qui »secretus« dicebatur, tollendo.

Feria quarta in crastino festi ss. Simonis et Iudae apostolorum. — Nobiles et spectabiles domini Ioannes Gaudentius Zacherla praeconsul, Hiacynthus Łopacki m. d. Andreas Belli, Nicolaus Krolik, Ioannes Zaleski, Michael Stanislaus Segnitz, Stanislaus Krauz, Antonius Lukini, Stanislaus Wosinski, Ioannes Krokier, Georgius Schedell, Andreas Węgrzynowic, Adamus Druzynski, Stanislaus Słowakowic, Marcus Antonius Federicy, Michael Bem consules, per schaedulas in negotio infrascripto conuocati et congregati existentes, consultando ex parte libri secreti, in quo certus terminus iudiciarius secrete factus, inscriptus continetur, eo in consideratione habito, quod constat spectabili magistratui, eundem librum sine scitu et conclusione sui in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo octauo comparatum esse ac anteactis temporibus ipsum in vsu non fuisse, proinde hancce nouitatem tollendam ac eundem librum cum actu ibidem contento annihilandum esse, ex pluralitate votorum concluserunt, salua quoad conclusiones secretas seorsiua existentia libri reseruata.

Acta Consul. Crac. 10, str. 919.

1493. 1687. die 31. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de igne in tabernis ligneis non alendo.

Feria sexta in vigilia festi SS. Omnium. — Iidem attento, quod mulieres variae institas ligneas possidentes, in ipsis nocturno tempore ignem fouent et aliquando dormiunt ibidem cum periculo, Deus auertat, incendij et ciuitatis notabili periculo imminenti, proinde id nobili capitaneo praetorij imponendum esse decreuerunt, vt qualibet die vesperi attendere studeat in institis tam figulorum, pistorum, quam pannicidiorum et institarum opulentarum, ne audeat quiuis et quaeuis ignem tenere sub amissione institarum; si vero negligens in iis capitaneus praetorij erit, paenis arbitrarijs punietur.

Acta Consul. Crac. 10, str. 921.

1494. 1687. die 26. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de contributione a mercatoribus exigenda.

Feria quarta postridie festi sanctae Catherinae v. et m. — Nobiles ac spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, per schaedulas aliquot eo in negotio conuocati et congregati existentes, eo considerato,

quod per haec tempora contributiones priuatae pro necessitatibus ciuitatis, vtpote pro expeditione dominorum nuntiorum ad comitia generalia et particularia aliisque occurrentijs, per simplas laudatae exigebantur, ex quibus sumptus pro dictis necessitatibus ciuitatis praesto haberi non potest, siquidem taxae simplarum longo tempore post expeditas prius reuisiones ciuitatis (quae non exiguum exposcunt tempus), protrahuntur, absolutis vero nonnulli grauantur, nonnullorum autem substantiae inscrutabiles et inuestigabiles sunt adeo, vt nulla penitus per haec tempora ad placitum tam spectabilis magistratus, quam honoratae communitatis taxa expedita estitit, consultando proinde ac mente iam per aliquot annorum spatia in dies voluendo, quomodo ex contributionibus priuatis citra vllum grauamen cuiuslibet extradendis, sumptus in promptu, dum aliqua ciuitatis necessitas poposcit, habere possit, dum alius non occurrit modus facilior contribuendi praeter hunc, vt quilibet mercator merces suas, quocumque nomine vocitatas, ad ciuitatem inducens, ab ipsis certam persoluat pensionem: ideo modum hunc arripiendum esse concluserunt, vtque aduehentes domini mercatores merces suas, ab illis per grossos septem et medium a quolibet centum ad exactores assignandos reponant, statuerunt. Salua nihilominus exactione per simplas quoad artifices manente, huiusque conclusionis vlteriori circumscriptione ac honoratae communitatis approbatione.

Acta Consul. Crac. 10, str. 924.

1495. 1688. die 9. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de veteribus instrumentis monetae coemendis.

Feria sexta ante dominicam Ramispalmarum proxima. — Nobiles ac spectabiles domini praeconsul et consules ciuitatis Cracouiae, in negotiis ciuitatis congregati existentes, accepta notitia, quod instrumenta ex officina monetaria, ad cudendam monetam necessaria, pro simplici ferro reputata, vendendi gratia ad pensam sunt ex mandato arendatarij apportata, considerato, quod eadem instrumenta vsui dictae officinae monetariae esse possunt, proinde eadem redimenda esse statuerunt, prout est ex conducto pretio constituta solutio, nempe ponderant centum sexaginta libras ferri, quaelibet libra per grossos duos cum medio, et ex aerario ciuili sunt persoluta, atque in testudine, vbi acta conseruantur, conseruata, vtpote: *stęplow roznych do bicia pieniędzy* N. 28, *walcow* N. 8, *srob* 2, *koło żelazne*, *kowadło podłużne*, *pręt z krzyzem plaski iak linia*, *grabie zelazne*.

Acta Consul. Crac. 10, str. 940.

1496. 1688. die 17. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de urbe custodienda.

Sabbatho post festum s. Margarethae virginis et martyris proximo. — Iidem accepta notitia de multis latronibus, violenter aulas aggredientibus et crudelissime personas opulentas torquentibus, prouidendo securitati publicae, conuocatis rothmagistris ciuitatis praeceperunt, vt ciues in praetorio noctu diuque vigilias et excubias faciant, portas et propugnacula occupare sobrie ad quamuis requisitionem curent, necnon nobilibus Zayfret et Awedyk, vt pulueres tormentarios montanis externis vendere non audeant sine scitu spectabilis d. praeconsulis, intimauerunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 945.

1497. 1688. die 3. m. Augusti, in Góra.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut mercatores ad portoria regia solvenda adigant.

Nobilibus ac spectabilibus dominis, dominis proconsuli, consulibus, magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołynski, podolski, podlaski, inflancki, smolenski, siewierski y czerniechowski. Szlachetni y sławetni, wiernie nąm mili! Doniesli nąm vrodzeni administratorowie cełł naszych krolewskich, isz wiele sie znayduie ludzi stanu kupieckiego, ktorzy od towarow *intra regnum* nakupionych, osobliwie zelaza, łoiow, miodow, płocien, zbraniaią się płacenia cła naszego na komorze krakowskiey y onego *per vias clandestinas* vchodzą, wprowadzaiąc tez towary do Krakowa *sub titulo et libertate ordinis equestris*. Co isz sie dzieie przeciwko prawu y constitutiom koronnym et *in defraudationem* skarbu naszego, *requiruiemy serio* Wiern. WW. abyscie za delatyą y instantią szlachetnego Winklera, superintendenta komor małopolskich lub innych officialistow skarbowych, kupcow lub przekupniow, *incolas* miasta Krakowa albo też *aduenas* przy wprowadzeniu towarow namienionych y nabyciu onych od stanu szlacheckiego obywatelow, cła naszego płacic zbraniaiących się, *ad exolutionem* onego tychze *ementes iudicialiter* pociągali y do satisfactiey na komorze krakowskiey *per subministratam fortem executionem* takowych *refractarios compellere* nieponiechali. Co vczynicie Wiern. Wa. elusiey y vsczerbkowi skarbu naszego *pro officiis suis obuiando*, y dla łaski naszey, ktorą Wiern. WW. ofiaruiemy. Dan w Gurze dnia trzeciego mca Sierpnia, roku Panskiego M D C L XXXVIII, panowania naszego (s). — Ian 3 krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1498. 1688. die 18. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de ratione aestimationis bonorum merciumque, stipendii militaris exsolvendi gratia suscipiendae.

Sabbatho ante festum s. Thomae apostoli proximo. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, conferendo ex parte informationis dandae ad faciendam taxam pro soluendo stipendio militibus praesidiariis constituendo, eiusmodi informationem circumscripserunt:

1. Aby ten, kto ma handel y kamienicę, był od handlu taxowany według należytosci, a kamienice iusz w tym taxować nie należy.

2. Pp. rzemieslnicy także według swoiey conditiey powinni bydź taxowani względem sposobu życia prowadzonego, kamienice nie taxuiąc.

3. Kto nie ma handlu ani rzemiosła a ma kamienicę swoię, ta kamienica powinna bydź taxowana maiąc wzgląd na summy wyderkaffowane, także też w czym iest zruinowana y *qualitatem* vbostwa conditią consideruiąc.

4. Na pp. rzemieslnikow także we wszytkim roboty mieć baczenie y odbycie w pożywieniu; więc że popis miasta tego roku iest odprawiony, snadno sie osob dopytać.

5. Kamienice osób duchownych, które trzymaią przez intromissye na wyderkaffach, powinny bydź według proportiey taxowane a z osobna naiemnicy; insze zas, ktore są libertowane y rezydencyalne, nienależą do taxy, tylko naiemnicy.

6. W kamienicach szlacheckich naiemnikow taxować potrzeba, kamienicom dać pokoy.

Acta Consul. Crac. 10, str. 967.

1499. 1689. die 9. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de hominibus nefariis coercendis.

Actum feria quarta post dominicam Reminiscere quadragesimalem. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, prouidendo securitatem in ciuitate publicam obuiandoque malitiae hominum otiosorum, qui scilicet modo viuendi carentes, potius alienis bonis inhiant et fores ac crates violenter effringunt, publicationem contra eiusmodi malitiosos homines tam intra vrbem, quam extra maenia faciendam esse, ne quispiam homines vagos fouere aut pernoctare audeat, tum et custodes nocturnos, qui plateas sub noctibus circumirent, constituendos esse, vnanimibus votis suis et sententijs concluserunt.

Acta Consul. Crac. 10, str. 985.

1500. 1689. die 30. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut Iudaeis Cracoviensibus contra tumualtuantes opem ferant.

Ian III z Bozey łaski krol polski, wielki xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, inflantski, smolenski etc. Szlachetnym burmistrzowi, raycom y całemu magistratowi miasta naszego Krakowa, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Szlachetni, wiernie nam mili! Doniesiono iest nam przez wielmoznego woiewodę krakowskiego, iako ordinaryiną iurisdictią nad zydami krakowskiemi maiącego, ze lubo commissya in anno 1682-do w Krakowie przez wielmoznych y vrodzonych commissarzow, od nas naznaczonych, expediowana, wszelką tamecznym zydom warowała y opisała *securitatem, tumultuantes* przeciwko nim przez mieyskie cechy y ratusznych żołnierzow imać nakazawszy, przecięsz do tych czas ta commissya *sine executione* y pomienieni zydzi *sine securitate* zostaią, owszem częstemi bywaią infestowani tumultami: Wiernosciom tedy Waszym, do ktorych bespieczenstwo tamecznego miasta y pomienioney commissyey *singularis obseruantia* nalezy, *serio id muneris* zalecamy, abyscie *pro debito officij sui* przywodząc do skutku teyze *rigorem* commissyey, pomienionym zydom krakowskim w podobnych okkazyach *subsidio et forti manu deesse* nie chcieli, czyniąc nie inaczey dla łaski naszey y z powinnosci vrzędu swego. Dan w Warszawie dnia XXX° msca kwietnia, roku Panskiego MDCLXXXIX, panowania naszego XVI roku. — Ian 3 krol. — Woyciech Stanisław Chroscinski I. K. Mci sekretarz mp.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1501. 1691. die 24. m. Ianuarii, in Żołkiew.

Ioannes III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus pro tormentis bellicis, quae ipsi suppeditare polliciti sint, gratias agit.

Nobilibus et spectabilibus aduocato, praeconsulibus, consulibus totique magistratui vrbis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiążę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołhynski. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Wdzięcznie to Wiern. Waszych *studium,* ktorym do przysługi naszey *ferimini* (?) przyimuiemy, kiedy odbieramy wiadomosc, zescie się Wiernosci Wasze na własną potrzebę naszę *certum numerum* hakownic dac declarowali. *Officiosa* ta ich ochota *eo* iescze *gratius* nam *accidet,* im prędzey za odezwaniem się w tey mierze szlachetnego Mazurkiewicza, pisarza generalnego prouentow wielkorządowych, wydac ie zechcecie, ktorymi się fortecom naszym *in limine* incursyi nieprzyiacielskich będącym wygodzi. Łaskawe przy tym respecty nasze *propense* Wiernościom Waszym ofiaruiemy, zycząc do-

brego od pana Boga zdrowia. *Datum* w Zołkwi d. XXIV mca *Ianuarij*, roku Panskiego M D C X C I, panowania naszego XVII roku. — Ian 3 krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1502. 1691. die 12. m. Aprilis, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae magistratus consularem et scabinalem Cracovienses hortatur, ut sollemni pompae sacrorum, in ecclesia Cracoviensi ad s. Franciscum celebrandae, participes fiant.

Nobilibus et spectabilibus proconsuli, consulibus, aduocato, scabinis totique magistratui vrbis nostrae metropolitanae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis. — Ian III z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, inflantski, wołynski, kijowski, podolski, podlaski, siewierski, smolenski y czerniehowski. Szlachetni, wiernie nam mili! Pewne nabozenstwo vstawiczney chwały Boga w Troycy s. iedynego, do koscioła s. Franciszka w Krakowie ma bydz wprowadzone. Zaczym iakosmy temu Panu zastępow wiele powinni, tak vsilnie ządamy po WW. WW. aby to nabozenstwo *ea solennitate*, iakowa pod czas vroczystosci Bozego Ciała bywa, od miasta Krakowa przyięte było. Vczynicie WW. WW. winną Maiestatowi Boskiemu przysługę, y nam wdzięczną vczynnosc, ktorym y teraz naszę offiaruiemy łaskę. Dan w Warszawie dnia XII mca kwietnia, roku Panskiego M D C X C I, panowania naszego XVII⁰ roku. — Ian 3 krol.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią pokojową, po stronie adresowej wyciśniętą.

1503. 1691. die 3. m. Maii, Varsoviae.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi Stanislaum Lopacki medicinae doctorem, ut capacem obtinendi munus consulis Cracoviensis, commendat.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołhyński, podolski, pōdlaski, inflancki, smolenski, siewierski, czerniehowski. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Przełozono nam iest przez pp. Rad naszych, iako w miescie naszym stołecznym Krakowie *propter varias calamitates* zeszło na takich ludziach, ktorzyby sposobni i godni byli vrzędu radzieckiego: do ktorego ze Wier. WW. stossuiąc się *ad decretum* naiasnieyszego antecessora naszego, krola Zygmunta III, *feria 5ta ante dominicam Laetare inter Fidelitates Vestras et communitatem latum*, *patricios* y synow swoich *ad consulatum seu collegium vestrum vivente patre* tych czasow nie przybieracie, przez co y subiecta do inszych biorą się stanow y miasto z ludzi ogołocone niszczeie. Nam zas *curae et voto est*, aby ta *metropolis* w iako naywiększym zawsze zostawała porządku

et maiora in dies incrementa fortunarum suarum sumat, opera et industria ludzi, *in magistratu existentium,* ktorzyby *in aduersis praesidio, in prosperis ornamento* byli. Uwazaiąc nad to, iz po tymze decrecie zasiadali w radzie syn z oycem szlachetni Pipanowie, Hyppolitowie y swiezo Krauzowie, czego sobie *communitas* za zadną nie poczytała krzywdę, ani o to zadney przed nami nieczyniła skargi, i dla tego gdy zalecone mamy *congruas dotes et qualitates* szlachetnego Stanisława Łopackiego, *medicinae* doctora y starszego Wier. Waszych collegi, (ktorego zasługi ku nam y naiasnieyszym antecessorom naszym wyswiadczone, dobrze nam są wiadome, y prace przez wszytek prawie wiek swoy w roznych okazyiach y functiach *insudando bonis et commodis* miasta y teraz w sędziwych swoich latach łozone, *iustum* miec powinny *respectum),* iegoz *capacem* vrzędu radzieckiego krakowskiego declaruiemy, y kiedy Wiern. Waszym *videbitur, vacante loco,* onego *in collegium Vestrum assumere* moc daiemy, z tym dokładem, ze y inszym synom radzieckim teraz y napotym będącym, ktorzykolwiek będą godni y sposobni *ad gerendum hunc magistratum, etiam superstitibus parentibus* tasz łaska nasza *currere* ma: zachowuiąc *in toto* przywilej Wiern. Waszym przez nas na wolną electią dany. Naszę przytym Wiern. Waszym ofiaruiemy łaskę krolewską. *Datum* w Warszawie d. III mca Maia, roku Panskiego MDCXCI, panowania naszego XVII°. — Ian 3 krol. — Franciszek Michał Denhoff starogardski starosta, I°. K. Mci sekretarz mpp.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią wielką koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1504. 1691. die 29. m. Iunii, in Wilanów.

Ioannes III. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne nummum adulterinum, qui »*kopowy talar*« dicebatur, accipere permittant.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiąze litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kijowski, wołynski, podolski, podlaski, inflantski, smolenski, siewierski y czerniechowski. Nobilibus et spectabilibus praeconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, alijsque quorum interest, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles et spectabiles, fideliter nobis dilecti! Non sine singulari percepimus animaduersione, in regna nostra dominiaque, quorum indemnitati prospicere tenemur, monetam quandam adulterinam illicito ausu induci, ac velut semen ulteriorum calamitatum qua data porta et manu spargi. Nomen huius monetae sub valore sexagenariorum patrio idiomate *kopowy talar* constituitur, authores eiusdem inuentae et procuratae dicuntur esse Carolus Carec et Godfredus Valter, in ciuitate Gedanensi incolae seu mercatores, continuo vel ad tempus degentes. Cum proinde plurimum intersit, ut talibus in herba praescindatur mali fomentum et occasio, FF. Vestras serio monendas esse duximus, ut praefatam monetam cum summo damno in regno nostro comparentem, utpote quae non nisi ex semitribus sextonibus argenteis nostris conflata est,

tanquam adulterinam reprobare, cauere et reijcere instantanee curent, contagionique huius mali et prouincias nostras immiscere caueant. Praefatos vero authores eiusdem monetae, inquantum in ciuitate FF. Vestrarum vel aliqui eorum factores comparuerint, cum rebus, mercibus atque supellectili strictiori detinere non intermittant arresto, vsque ad vlteriorem voluntatis nostrae explicationem. Secus FF. Vestrae non facturae, pro gratia nostra officiorumque suorum debito. Dabantur Villanouiae die XXIX mensis Iunij, anno Domini M. D. C. X. C. I. regni nostri XVII anno. — Ioannes 3 rex. — Stanislaus Szczuka referend. et rgs rmc.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1505. 1692. die 5. m. Februarii, in Iaworów.

Ioannes III. rex Poloniae magistratui consulari Cracoviensi mandat, ut aestimatores bonorum contributionis constituendae gratia delegatos, ad perficiendam eandem aestimationem adigant.

Ioannes tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque. Nobilibus et spectabilibus praeconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Nobiles ac spectabiles, fideliter nobis dilecti! Relatum nobis est per certos consiliarios nostros, quod in ciuitate nostra Cracouiensi metropoli regni, taxatores contributionum priuatorum in usum et commodum ciuitatis laudandarum, e medio Fidelitatum Vestrarum et honorata communitate ab aliquot annis electi, taxam eandem impracticabili et nunquam audito exemplo hucusque protrahunt ac illi determinationem figere nequeunt. Cum autem retardatio eiusdem taxae multa incommoda ciuitati nostrae adferat ac sumptus pro necessitatibus publicis praesto haberi nequeant et conciues nullam collectam constituere, illamque licetsi urgens requireret occasio, nullatenus extradere ualeant, obuiare proinde uolentes ulterioribus difficultatibus, quae oriri possint, et ne impune taxatorum eorundem cum damno ciuitatis progressus modernus eat, imo bonus in posterum obseruetur ordo, Fidelitatibus Vestris serio committendum esse duximus, prout praesentibus literis nostris committimus, ut adcitatis ad officium Fidelitatum Vestrarum taxatoribus, iis praesertim, quorum exemplo caeteri ducerentur, eosdem ad quantotius determinandum negotium ipsis commissum stringant et compellant, ac ut caeteri a similibus absterreant officiaque sibi commissa in posterum prompte in ordine bene merendi erga ciuitatem expediant, modernos taxatores uti negligentes in officio suo mulcta pecuniaria in tegumentum turris praetorianae conuertenda puniant, appellationique eorundem, in quantum grauatos se senserint, ad nos et iudicia nostra deferant. Secus Fidelitates Vestrae pro gratia nostra et officiorum Vestrorum debito non facturae. Datum Iauorouiae die IIII mensis Februarij, anno Domini M. D. C. XCII, regni uero

nostri XVII anno. — Ioannes 3 rex. — Franciscus Michael Denhoff Starogardiensis capitaneus s. r. M. secretarius mpp.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1506. 1692. die 13. m. Martii, Leopoli.

Ioannes III. rex Poloniae officialibus quibusdam mandat, ut a magistratu consulari Cracoviensi rationem contributionis, quae »*czopowe*« dicebatur, iam exactae, reposcant eandemque rationem examinent.

Ian trzeci z Bozey łaski krol polski, wielki xiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, kiiowski, wołhynski, podolski, podlaski, inflancki, smolenski, siewierski y czerniechowskj . . . . [1]) vprzeymie y wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Wielmozni, wielebni y vrodzeni, vprzeymie y wiernie nam mili! Conferowalismy *in anno* 1678 na seymie grodzinskim miastu naszemu stołecznemu Krakowowi na supplement pułtora pogłownego *iuxta tarifam* anni 1673 postanowionego y inszych podatkow *per biennium* do wybierania *ad instar* woiewodztwa krakowskiego czopowego ordynaryinego, czopowe, ktorego znowu potym na tegosz miasta potrzeby *in anno 1683 per constitutionem regni* wybieranie do lat czterech prorogowalismy. Więc chcąc wiedziec, iezeli iest rzetelnie według umowioney coroczney arendy wybrane y iezeli się na tegosz miasta obrociło potrzeby, z władzy naszey krolewskiey umyslilismy commissią na to dla wysłuchania z tych exactiey tak percepty, iako distributy czopowego pomienionego exactorow rachunkow wydac. Iakosz Vprz. y Wier. WW. ktorych *prudentiam et dexteritatem in rebus agendis commendatam probatamque* znamy, tym listem naszym zlecamy, abyscie czas sobie sposobny do odebrania tych od nich rachunkow, *absentia unius duorumque non obstante*, upatrzywszy y namowiwszy, szlachetny magistrat krakowski wespoł *cum Quadraginta viris* tego miasta *eiusdemque contributionis ducillaris exactoribus et distributoribus*, wczesnie, to iest dwiema niedzielami przed terminem obwiesciwszy, takowego czopowego *perceptorum et distributorum*, zasiadszy na ratuszu miasta Krakowa y tam iurisdictią swoię fundowawszy, od exactorow y distributorow iegosz rachunki odebrali, albo raczey rachunkow z tego czopowego wysłuchali, regestra rzeczonego czopowego percepty y distributy zreuidowali y iezeli summa tego czopowego na kazdy rok, kiedy wybierane było, według contraktow arendy *eo nomine* uczynionych, iest rzetelnie przez tychze exactorow miasta naszego Krakowa wybrana y na potrzebę tegosz miasta obrocona, uwazyli, regestra tak *perceptorum* iako *distributorum*, ktore produkowac będą onym, po uczynieniu przez nich rachunkow podpisali y approbowali. W czym wszystkim *plenariam* Vprz. y Wier. WW. *de plenitudine potestatis nostrae regiae* daiemy *facultatem*. Vczynicie to Vprz. y Wier. WW. dla łaski naszey y z powinnosci vrzędu swego commissarskiego *pro solita dexteritate*, ktorym

[1]) Sześć wierszy zostawionych pustych na wypisanie imion delegowanych komisarzy.

naszę ofiaruiemy łaskę. Dan we Lwowie dnia XIII miesiąca marca, roku Panskiego MDCXCII, panowania naszego XVIII. — Ian 3 krol. — Franciszek Michał Denhoff starogardski starosta, I°. K. Mci sekretarz mpp.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, poniżej tekstu wyciśniętą.

1507. 1694. die 10. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de mendicantibus arcendis.

Feria 4. post dominicam Reminiscere quadragesimalem proxima. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, ad instantiam perillustris et reuerendissimi domini suffraganei Cracouiensis, mendicantes validioris roboris et iuniores colligendos in plateis pro diminutione eorundem numeri excrescentis, concluserunt et honorato Wasilowski capitaneo praetorij idem exequi demandarunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 9.

1508. 1694. die 4. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de usu bombardarum inter sollemnes sacrorum pompas.

Feria 4 ipso die s. Dominici. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, consulendo bono ordini per contubernales sub processionibus et alijs publicis actibus ex parte vsus bombardarum obseruando, conscribendam esse ordinationem eo nomine censuerunt, ac nobilibus sindicis et notarijs commiserunt in hunc videlicet modum formandam, vt scilicet singulorum contuberniorum seniores magistri contubernales binos confratres pro attendentia boni ordinis et regiminis assignare, eisdem diligentiorem aduertentiam super reuidendis bombardis, antequam de loco egrediantur, vtrum videlicet globis plumbeis onustae nec ne reperiantur, tum ne quispiam plumbeos eiusmodi globos tunc penes se habeat, multominus ijsdem bombardas onerare praesumat, demandare possint, ipsomet puluere nitrato bombardas explodendas committant, ipsam quoque eiaculationem nonnisi tunc, dum processio paulo remotius recesserit, subsequendam permittant; simulque circa idem negotium etiam de lignifabrorum contubernio, quod scilicet vexillum sibi nuper comparari procurauit, vt iuxta antiquam consuetudinem et ordinationem prope praetorium pro omnimoda securitate, praesertim ob periculum ignis cum suo vexillo adsint ijdem lignifabri, ipsum vexillum vel de fenestra praetorij aut alio quouis ibidem proximo loco expansuri, idque exemplo contubernij cerdonici itidem sub eiusmodi processionibus cum proprio vexillo in vno loco, ad alium non transeundo, consistentis, constituerunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 46.

1509. 1694. die 5. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de taxatione rerum merciumque, quae contributionum exigendarum gratia facta sit, moderanda.

Feria quinta ipso die s. Mariae ad Niues. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, per schaedulas ad praetorium in negotijs ciuitatis et infrascripto emanatas, conuocati et congregati existentes, habita notitia super ciuibus et incolis, quod scilicet non vniuersi ad soluendas contributiones tam publicas regni quam ciuiles taxati sint, vtpote nouiter accedentes, alii autem fortunis aucti vltra taxam antea super ijsdem constitutam, plus contribuere ex aequo possint, alii vero fortuna diminuti, taxae super se impositae correspondere nequeant: proinde inhaerendo ordinationibus et decretis regijs super constituenda taxa in personas non taxatas, tum moderatione siue auctione anterioris taxae ad proportionem facultatum cuiusuis ciuium et incolarum, nobilibus deputatis ad iudicia fisci assignatis, taxandi eiusmodi personas ac moderandi facultatem et consensum dederunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 49.

1510. 1694. die 23. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de pueris vagis mendicantibus comprehendendis.

Feria quinta ante festa solennia Natiuitatis Christi Domini proxima. — Nobiles et spectabiles dd. proconsul et consules pueros vagos mendicantes sub domibus lapideis diuersis per diem subsistentes et sub noctibus, certo viuendi modo carentes, potius damnis alienis inhiantes, colligendi et intercipiendi, honorato Wasilowski capitaneo praetorij facultatem et commissum dederunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 88.

1511. 1695. die 13. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de tessera militum praesidiariorum.

Feria quinta ante festum s. Prischae virginis mart. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, inhaerendo antiquiori praxi et consuetudini, hactenus intermissae, super dando militibus praesidiarijs ciuitatis signo militari alias *hasło*, eundem morem et in posterum seruandum reassumendum esse et quotidie signa eiusmodi per nobiles ac spectabiles dd. proconsules militibus indicenda concluserunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 105.

1512. 1695. die 2. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de revenditoribus suburbanis loco ab ipsis occupato, amovendis.

Feria quarta post dominicam Reminiscere quadragesimalem proxima. — Nobiles et spectabiles dd. proconsul et consules, per schaedulas ad praetorium in negotiis ciuitatis et infrascripto emanatas, conuocati et congregati existentes, ad denuntiationem clarissimi ac spectabilis Alberti Sleszkowski medicinae doctoris, proconsulis, quod scilicet inter reuenditores milij, in notabili numero existentes, alij ius ciuitatis habentes sunt, alij autem suburbani, ijdemque ciues suburbanos, iure ciuitatis non gaudentes, amoueri expetunt, declarantes pro ijsdem ex locis, quos insident, censum solitum soluere exponentis, obuiando praesertim licentiae ipsorum, cum in maiori numero extantes, victualia ad reuendendum coementes, ciuibus eadem intercipiunt, eosdem itaque suburbanos a locis, quos insident, et diuenditione victualium, vt pote milij et pisorum, arcendum concluserunt et super vlteriori constitutione contra eiusmodi reuenditores, ius ciuitatis non habentes, schaedulas fore extradendum, declararunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 114

1513. 1695. die 19. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de cista ferrea ad asservanda deposita comparanda.

Feria tertia post dominicam Misericordiae proxima. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, per schaedulas ad praetorium in negotijs ciuitatis et infrascripto trinas emanatas conuocati et congregati existentes, prospiciendo omnimodae sequestri officij sui consularis Cracouiensis securitati, vt scilicet tam summae peccuniariae, quam alia quaeuis deposita ad idem sequestrum reponenda, non alias nisi cum scitu et consensu totius nobilis ac spectabilis magistratus, prout ad asseruandum suscipiantur, ita et suscepta et asseruata depositarijs seu cui competierint, extradantur, cistam itaque ferro obductam, in fornice praetorij, in quo archivum cum actis publicis reperitur, extantem, reponendis eiusmodi depositis ac summis pecuniarijs idoneam et commodam, huic vsui applicandam, eius vero occlusionem et apertionem sub tribus distinctis seris et clauibus, quarum vna penes nobiles ac spectabiles dd. proconsules, altera penes nobiles, spectabiles d. lonheros, tertia penes nobiles notarios vrbis istius, pro tempore existentes, seruentur, fieri debere concluserunt, omniaque deposita et summas pecuniarias, quae in sequestro manent repositae, ad eandem cistam ferream seraculis vel seris distinctis firmandam et occludendam pro asseruatione suis depositariis aut cui postea competierint, reponenda constituerunt, simulque pro reuisione cistae praedictae, vtrum scilicet in eadem quidpiam repositum

reperiatur, nobilem ac spectabilem Michaelem Behm consulem et lonherum vrbis istius et nobilem Paulum Niesniowski sindicum deputauerunt, ex quo eadem cista occlusa est vna sera et quidem maiori, a qua clauis penes nobiles ac spectabiles dd. proconsules ex antiquiori tempore asseruatur. Conclusione praesenti ad praemissa mediante.

Acta Consul. Crac. 11, str. 124.

1514. 1695. die 20. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de cista ad servanda deposita destinata, examinanda.

Feria 4. post dominicam Misericordiae proxima. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, ad reuisionem cistae ferreae in fornice archiui, quo acta publica asseruantur, existentis, pro asseruandis depositis, vtrum scilicet aliquid in eadem repositum sit nec ne, ex quo nobilis ac spectabilis d. Behm lonherus eo nomine deputatus, legalitatem aliarum occupationum intulit, in locum eiusdem nobilem ac spectabilem Adamum Drużynski consulem assignauerunt. Et in continenti nobilis ac spectabilis d. Andreas Belli proconsul ciuitatis, clauem a sera eidem cistae apposita, pro recludenda ea cista ad hanc reuisionem eidem nobili ac spectabili domino deputato tradidit, penes se existentem, prout semper ad dd. praesidentes cum alijs insignibus et clauibus etiam haec deferri solebat.

Pod dniem 22 kwietnia zapisana jest taka relacyja:

In residentia officij consularis Cracouiensis personaliter comparens nobilis ac spectabilis Adam Drużynski consul, relationem deputationis suae fecit eidem officio in hunc modum. Będąc deputowany do rewizyey skrzynie żelazney na chowanie depozytow, in sequestro officij praesentis zostaiącey, naznaczoney, maiąc klucz od IMP. burmistrza sobie dany do kłotki przy teyże skrzyni będącey, schodziłem dnia onegdayszego tu do sklepu w ratuszu będącego, wespoł z IMP. Pawłem Niesniowskim syndykiem miasta tego, przy IMP. pisarzu, otworzywszy tę kłotkę v skrzynie, chcąc widzieć, iesli w niey co schowanego znaiduie się, alić nic nie zastaliśmy ani znaleźli, ale prożną, szeląg tylko ieden teraznieyszey roboty znaleziony, czym znać, że takowa tamże bywała moneta chowana. Skrzynia iest porządna, żelazem obita, bez zamku, tylko skoble z wrzeciądzami albo blachami do zamykania kłotkami w kilku miejscach maiąca. Iakosz pięć kłotek bydz może. Quae relatio de praemissis facta, actis praesentibus connotatur.

Acta Consul. Crac. 11, str. 125, 126.

1515. 1695. die 26. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de diebus certis ad diiudicandas causas incarceratorum destinandis.

Feria tertia post dominicam Iubilate proxima. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, per schaedulas ad praetorium in negotijs ciuitatis et infrascripto trinas emanatas, conuocati et congregati existentes, cupientes commoditati diiudicandarum causarum contra incarceratas personas intercedentium consulere, vt scilicet et nobiles patroni pro defensione eorundem et causarum ipsis ab officio addi soliti, pro terminis paratiores fiant, eiusmodi iudicandis causis criminalibus incarceratorum diem certum praefigendum eumque scilicet feriam tertiam in qualibet septimana assignandum concluserunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 127.

1516. 1695. die 28. m. Aprilis, Cracoviae.

Senatus consultum de conscriptione civium incolarumque civitatis Cracoviae conficienda.

Feria quinta ante dominicam Cantate proxima. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, adhaerendo instituto antiquiori et consuetudini quotannis obseruari solitae, pro conscriptione ciuium et incolarum vrbis istius quartualatim, in diem primam Maij expedienda, tam e medio sui, quam subsellii scabinalis personas deputauerunt, et quidem ad quartuale Castrense nobilem ac spectabilem Marcum Antonium Federici, consulem cum nobili et honorato Dominico Meliorini scabino; ad quartuale Figulorum nobilem ac spectabilem Adamum Drużynski consulem cum nobili et honorato (s) scabino; ad quartuale Lanionum nobilem ac spectabilem Ioannem Paulum Fryznekier consulem cum nobili et honorato Iosepho Pestaloci scabino, ad quartuale Slaucouiense nobilem et spectabilem Georgium Konk consulem cum nobili et honorato (s) scabino.

Acta Consul. Crac. 11, str. 128.

1517. 1695. die 2. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de civitate impertienda.

Feria secunda in crastino dominicae Cantate. — Nobiles ac spectabiles domini proconsul et consules, per schaedulas ad praetorium in negotijs ciuitatis et infrascripto emanatas, conuocati et congregati existentes, conferendo

super concurrentibus ad ius ciuitatis admittendis et suscipiendis, insistendo anteactorum temporum conclusionibus bonoque ordini seruando prospiciendo, in vim ordinationis praesenti conclusione constituerunt, vt scilicet quicunque ad iura ciuitatis istius admitti se et numero ciuium adscribi voluerit, cuiusuis ille sit, siue mercantilis siue opificiae conditionis, inprimis et ante omnia domos residentiales nobilium ac spectabilium dd. proconsulis et consulum adeat, idem ius sibi conferri petat, taliterque ad iura ciuitatis innotescat concurrens, deinde ortus legitimi genealogiam competentem, tum super libero sui statu et non subditatu alicui personae equestris ordinis vel etiam literis emancipationis libertatem deducat, tandem circa susceptionem sui ad iura ciuitatis tam nobili magistratui in vim honorarij marcas, quantae eidem pro conditione et statu ipsius assignatae fuerint, quam pro puluere itidem quantitatem certam assignandam, siue ipsum puluerem, tum bombardam cum requisitis exnunc et in instanti extradat, tum demum iuramentum fidelitatis s. r. Maiestati obedientiaeque nobili ac spectabili magistratui praestandae, iuxta morem et rotham in libro iuramentorum praescriptam, in facie officij praestet. Eos autem omnes et singulos taliter ad iura ciuitatis conuolantes et admitti exposcentes, schaedulis eo nomine concurrentes denominantibus extradendis, denuntiandos esse et non alias, nisi praeuijs schaedulis ius ciuitatis concurrentibus quibusuis conferendum concluserunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 131.

1518. 1695. die 29. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de hominibus suspectis in domos civium non recipiendis.

Feria tertia pridie festi s. Andreae apostoli. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, prouidendo securitatem ciuitati ac circumferentijs ipsius ab excessibus licentiosorum hominum vagabundorum insolentium, idque ex occasione nuper interempti hominis, in suburbio extra maenia vrbis die hesterna reperti cadaueris, ad obuiandum similibus malis, publicationem authoritate officiorum tam castrensis quam praesentis consularis Cracouiensis, vt scilicet quilibet patrum familias curiarum, domorum, lapidearum tam spiritualium, quam nobilium et ciuilium personarum cuiusuis iurisdictionis, non audeant homines suspectos, vagabundos, sine seruitio extantes, fouere vel ad pernoctandum suscipere, imo vt quilibet eiusmodi suspectas personas cuiuis officio propriae iurisdictionis deferat, sub paena simili, qua suspectus alicuius criminis conuictus affici deberet, etiam contra receptatores magistratibus non deferentes, per officium competens exequenda, faciendam concluserunt, conferentiamque cum magnifico domino vexillifero palatinatus et vicecapitaneo Cracouiensi super eadem publicatione praemittendam censuerunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 191.

1519. 1695. die 29. m. Novembris, Cracoviae.

Senatus consultum de ratione exigendae contributionis, quae »capitalis« dicebatur.

Feria tertia pridie festi s. Andreae apostoli. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules ad petitum nobilium exactorum contributionis capitalis secundae rathae, super modo exigendae eiusdem contributionis informationem sibi dari postulantium, considerantes, quod lex publica constitutionis regni anni 1673 circa eiusmodi contributionem capitalem in conuentu regni generali sancitam, magistratibus ciuitatum moderationem, quatenus nimirum opulentiores plus in soluenda eiusmodi contributione et pauperiores minus contribuant, facere iniunxit: proinde satisfaciendum esse eiusmodi legi et conscribendum regestrum hominum ditiorum, qui pro eiusmodi contributione pro pauperibus plus contribuere possint, taliterque moderationem faciendam per homines artifices, vt pote aurifices, passamentarios, braxatores, laniones, milij reuenditores (cum iam mercatores specialiter a mercatura, prout et ab officijs eandem contributionem soluunt), declarauerunt et omnino necessariam esse hanc moderationem censuerunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 192.

1520. 1695. die 5. m. Decembris, Cracoviae.

Promulgatio senatus consulti de hominibus vagis et suspectis in urbe non tolerandis.

Actum feria secunda pridie festi s. Nicolai pontificis et confessoris. — Ad officium et acta praesentia consularia Cracouiensia personaliter veniens prouidus Martinus Witkowski, ministerialis regni generalis, in vim suae verae ac fidelis relationis recognouit, se publicationem infrascriptam ex mandato nobilis et spectabilis magistratus Cracouiensis populo ad sonum tubae congregato, in locis ad publicandum consuetis, alta, sonora, intelligilibique voce publicasse, et ad notitiam omnium deduxisse, cuius publicationis tenor sequitur estque eiusmodi: Raczcie Waszmość wiedziec, (iż) vrzędy grodzki y radziecki krakowskie vpatruiąc bespieczenstwo pospolite, gdy się zagesczaią pod czas nocy zaboystwa, odzierania, kradzierze y inne rozne excessy, powagą swoią nakazuią, aby kazdy gospodarz w dworach, kamienicach y domach duchownych, szlacheckich, mieyskich y wszelkiey iurisdictiey, tak w miescie iako y po przedmiesciach, osob loznych, podeyzranych, bez słuzby zostaiących, niewazyli się przyimować, przechowywać, noclegowac, owszem o takowych podeyrzanych ludziach y niepewnych, aby kazdy dawał znac do vrzędow y iurisdykcyey nalezytey; a ktoryby gospodarz przeciwko teraznieyszemu zakazowi wazył sie niepewnych ludzi loznych, bez słuzby zostaiących przechowywac, y o nich nie vwiadomiał, takowy

kazdy przeswiadczony karąn będzie przez vrzędy iurisdykcyey sobie nalezytey rowno iako y podeyrzany o występek iaki, doniesiony y przekonany. De quo hanc suam fidelem fecit relationem.

Acta Consul. Crac. 48, str. 264.

1521. 1696. die 23. m. Februarii, Cracoviae.

Senatus consultum de pulvere nitrato in tabernis institorum inquirendo.

Feria quinta ante festum s. Matthiae apostoli. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, prospiciendo et consulendo publicae securitati vrbis istius, necessariam esse reuisionem pulueris nitrati in locis et institis, in quibus venditur, censuerunt, ad eamque peragendam nobilem Alexandrum Kielarowicz, viceaduocatum vrbis istius cum honorato Wasilowski capitaneo praetorii deputauerunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 222.

1522. 1696. die 2. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de munere clavigerorum portarum urbis per certum tempus diligenter obeundo.

Feria sexta ante dominicam Quinquagesimam proxima. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, conferendo ex parte clavigerorum vrbis istius, ex quo ciues hocce officio fungentes, vix aliquot septimanarum spatio claues ad portas aperiendas et occludendas deferentes, ab eadem functione mox libertatem petere solent, taliterque saepius permutando aliarum personarum assumendarum nobili magistratui molestum negotium obuenit: proinde in posterum gerendi eiusmodi officij certum tempus assignandum, vt quilibet ciuium ad hoc officium obeundum electus, illud per integrum trimestre administret clauesque tam ad aperiendas quam occludendas seras portarum vrbis istius singulis diebus deferat totoque trium mensium spatio hocce officium clauigeratus administret, constituerunt et vnanimibus votis ad obseruandum concluserunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 225.

1523. 1696. die 18. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum, quo alius locus ad pulverem nitratum divendendum designatur.

Feria sexta ante dominicam Cantate proxima. — Nobiles ac spectabiles dd. proconsul et consules, audita relatione nobilium ac spectabilium dd. deputatorum visionis loci pro diuenditione pulueris nitrati, simulque prouidendo omnimodam securitatem publicam vrbis istius ad auertendum omne periculum, quod plerumque ex occasione eiusmodi pulueris obuenire solet, locum diuendendo eiusmodi pulueri nitrato maxime commodum intra muros vrbis istius portae s. Floriani, a parte dextra e ciuitate eundo, per eosdem nobiles et spectabiles dd. deputatos adinuentum, omnibus venditoribus eiusmodi pulueris, ita videlicet, vt ibidem intra muros dictae portae s. Floriani in loco seu area penes muros, ad suburbium prospectum habentes, institas ligneas proprio sumptu sibi aedificari et construi faciant, assignandum concluserunt et conuocandis venditoribus praefatis intimandum declarauerunt.

Acta Consul. Crac. 11, str. 238.

SPROSTOWANIA.

Str.	wiersz		zamiast	winno być
4	6	z dołu	*incisori,*	*incisore,*
16	5	z góry	*necesse. Neque*	*necesse: neque,*
16	10	z góry	*lapidi fragili aliaque*	*lapide fragili alioque,*
21	8	z dołu	*poculentorum*	*potulentorum,*
23	17	z dołu	*in ripis*	*in ripa,*
29	7	z góry	*elegant*	*eligant,*
32	9	z dołu	*Lomzinensem*	*Lomzensem,*
34	16	z góry	*Cracouiensibus*	*Cracoviensibus,*
45	19	z góry	*censebitur. Tum*	*censebitur; tum,*
62	2	z góry	*rippa*	*ripa,*
65	15	z dołu	*sibi*	*ipsi,*
67	18	z dołu	*irrepresserunt*	*irrepserunt,*
72	4	z góry	*bo*	*co,*
81	9	z góry	*ktora*	*ktorą,*
92	13	z dołu	*885. die 15*	*855. 1605. die 15,*
113	2	z góry	*rippa*	*ripa,*
115	16	z góry	*numerantur. Quapropter*	*numerantur: quapropter,*
116	22	z góry	*reuerendorm*	*reuerendorum,*
117	9	z góry	*praedictore*	*praedicatore,*
120	15	z dołu	*prohibitorum. Per*	*prohibitorum, per,*
121	18	z dołu	*declararandam*	*declarandam,*
138	7	z dołu	*quatuor floreni*	*quatuor floreni (s),*
139	4	z dołu	*eruut*	*erunt,*
140	3	z góry	*qui*	*quae,*
145	12	z dołu	*candem*	*eandem,*
156	3	z góry	*et proconsulem*	*et inter proconsulem,*
157	11	z dołu	*deputatis*	*deputatos,*
157	11	z dołu	*Cracouiensem*	*Cracouiensem (s),*
165	3	z góry	*ad*	*ac,*
181	19	z góry	*negacio*	*negocio,*
188	15	z góry	*competanti*	*competenti,*
190	17	z dołu	*rippa*	*ripa,*
198	7	z góry	*bumbardae*	*bombardae,*
199	3	z góry	*perceptione*	*percipiendis,*
199	14	z dołu	*exactique*	*exactaque,*
200	15	z góry	*vnanimibus*	*vnanimibus (votis),*
201	8	z góry	*suo*	*ipsius,*
202	1	z góry	*antiquibus*	*antiquis,*
205	5	z góry	*prius ea de*	*prius ea, (quae) de,*
209	10	z góry	*coerceenda*	*coercenda,*
215	10	z góry	*voluerit*	*voluerint,*
220	2	z góry	*de pretio mercium statera maiori ponderandarum*	*de pretio ponderationis mercium statera maiori,*

BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
3 1197 22174 2486

Str.	wiersz		zamiast	winno być
223	2	z góry	*eosdem*	*easdem,*
223	16*	z dołu,	po wyrazach *de officialibus,* należy dodać	*civilibus,*
224	24	z góry	*etlegitime*	*et legitime,*
224	4	z dołu	*proxima*	*proximo,*
266	14	z dołu	*ipsorum*	*suos,*
269	23	z dołu,	po wyrazie *postcuriali,* należy dodać *dicto,*	
269	17	z dołu	*lature (?)*	*latiore,*
271	7	z góry	*nałożne*	*na lozne,*
284	4	z dołu	*citatis*	*citati,*
284	1	z dołu	*llbertate*	*libertate,*
297	20	z góry	*floreni*	*florenos,*
310	2	z góry	*sibi*	*ipsi,*
310	14	z dołu,	po wyrazach *ten co więcey ma,* widocznie	opuszczone zostały wyrazy *więcey na,*
317	3	z góry	*perseuerent*	*perseverent,*
324	15	z góry	*in praetorio*	*in praetorium,*
337	12	z dołu	*quinque*	*quinquaginta,*
338	20	z góry	*exigant*	*exigat,*
342	3	z góry	*permittant*	*permittat,*
357	18	z dołu	*responis*	*responsis,*
358	22	z góry	*Csimiriae*	*Casimiriae,*
379	5 i 17	z góry	*Kranz*	*Krauz,*
380	7	z dołu	*Kranz*	*Krauz,*
381	7	z góry	*Kranz*	*Krauz,*
388	1	z góry	*Kranz*	*Krauz,*
390	16	z dołu	*że zdrowego*	*że (ze) zdrowego,*
393	11	z dołu	*indicandae*	*iudicandae,*
399	21	z góry	*aduocatum*	*advocatum,*
415	5	z dołu	*declaratorio, electo*	*declaratorio electo,*
418	4	z dołu	*zasiadcć ma*	*zasiadać ma,*
424	16	z góry	*paesenti*	*praesenti,*
430	15	z dołu	*reficiant*	*reficiat,*
478	16	z góry	*alant*	*alat,*
496	10	z góry	*panie vchoway*	*Panie vchoway,*
496	14	z dołu	*habeat. Inde est*	*habeat: inde est,*
507	9	z góry	*praesidentum*	*praesidentium,*
508	9	z dołu	*praesidentum*	*praesidentium,*
515	4	z dołu	*civitatem*	*in civitatem,*
519	14	z dołu	*w miasto*	*to miasto,*
528	11	z góry	*ciuibus*	*civibus,*
530	14	z góry	*intellibilique*	*intelligibilique,*
542	6	z góry	*cwiertnic*	*cwiertnie,*
549	7	z dołu	*excessum*	*excessuum,*
551	8	z dołu	*mercatores,* winno być prawdopodobnie	*mechanici* lub *opifices,* gdyż *mercatores* byli już wyżej wspomniani,
573	12	z dołu	*restituant*	*restituat,*
578	4	z dołu	*kamieniczna*	*kamieniczne,*
579	11	z dołu	*domni*	*domini,*
581	9	z góry	*estitit*	*extitit,*
582	14	z góry	*adigant*	*adigat,*
584	3	z góry	*ferant*	*ferat,*
587	14	z góry	*adigant*	*adigat.*